Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HADİS DERSLERİ 9

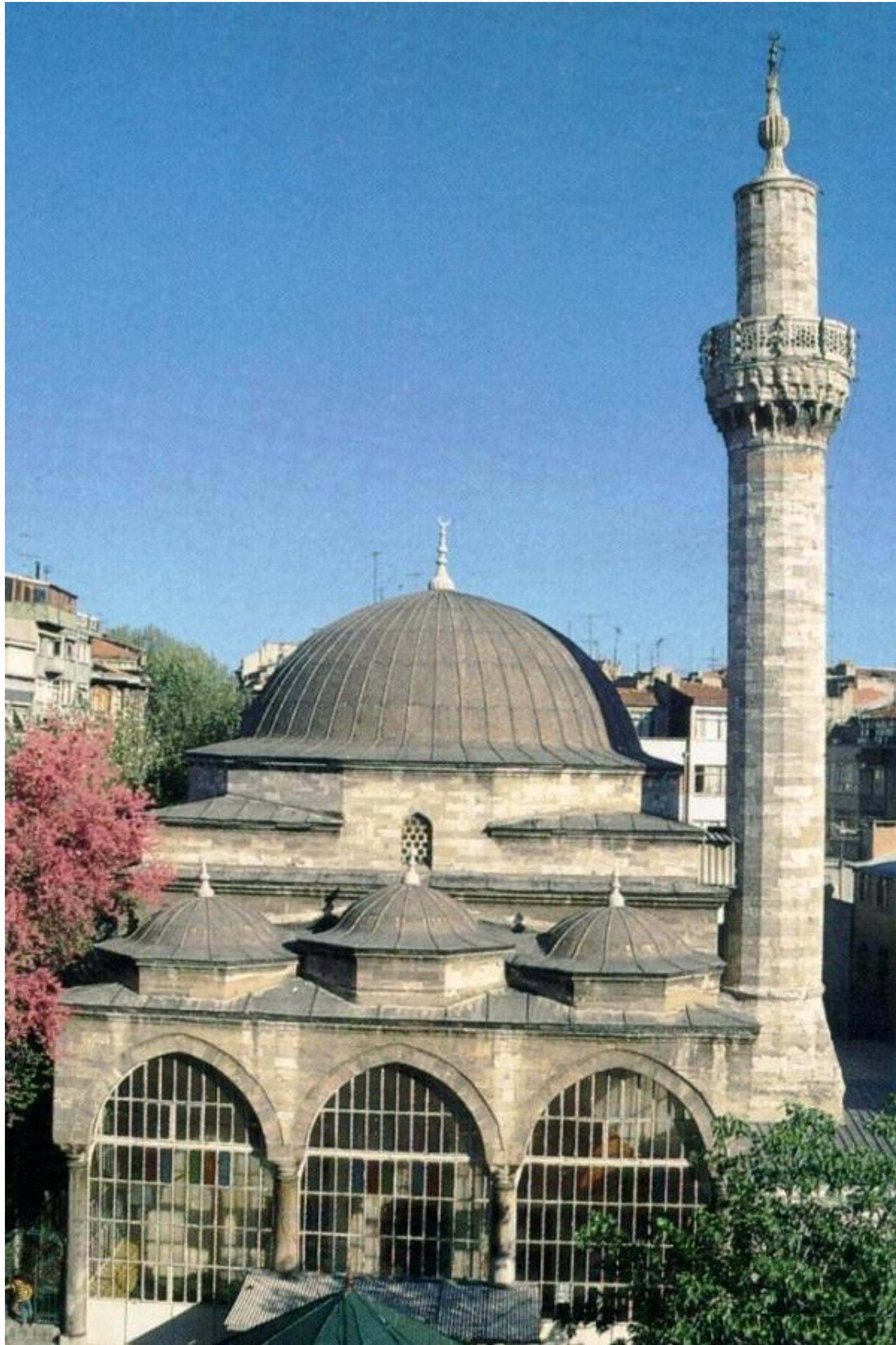
Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

www.sonuyari.org

ÖNSÖZ

Gümüşhâneli Hazretleri, tasavvufî bir camiada bir hadis koleksiyonunu, yâni *Râmûzü'l-Ehàdîs*'i ders kitabı olarak ortaya koymuştur. Bu, tasavvuf tarihinde çok mühim ve önemli bir hadisedir. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, her hadis metninin ilk kelimesi esas alınarak alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Gümüşhâneli Hazretleri'nin, az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadisi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadisten oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır.

Müslümanın şeriatin çizgisinden kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûz el-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın mürşidleri tarafından devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hazretleri bu dersleri 1977 yılına kadar sürdürmüş; 1977'den itibaren ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız ders yapmıştır. Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin vefatından sonra, Ankara'da da düzenli olarak hadis dersleri başlatmışlardır. 28 Şubat dönemi dolayısıyla yurtdışına çıkana kadar bu dersleri devam ettirmişlerdir. Yurt dışına çıkmadan önceki son hadis dersi, 4 Mayıs 1997 Pazar günü İskenderpaşa Camii'de yapılmıştır.

Hadis Dersleri, bu derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Elinizdeki 9. ciltte 27. 10. 1985 - 06. 04. 1986 tarihleri arasındaki 21 adet ders yer almaktadır.

Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen ve kaset temininde yardımcı olan kardeşlerimize; teknik konularda yardım eden Abdüllatif, Ahmed Enis ve Lütfullah Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Haziran 2015

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

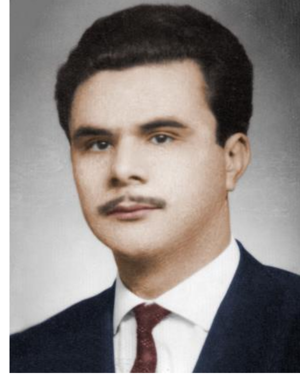
PROF. DR. MAHMUD ES’AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale’nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım’dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra’dan Çanakkale’ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul’a taşındı. 1950’de İstanbul Vezneciler İlkokulu’nu, 1956’da Vefa Lisesi’ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü’ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi’nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi’nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü’ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu’nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos’ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

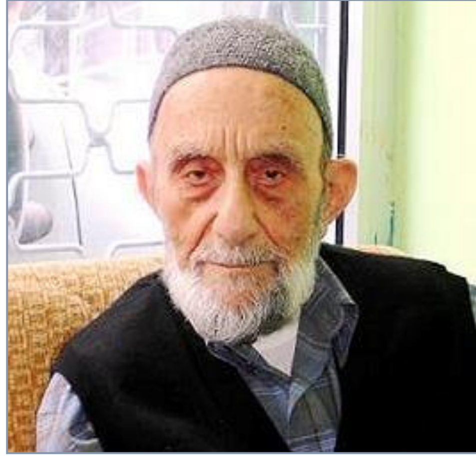
1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü’ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi’nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli

takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Genç-liğinde Gümüşhaneli dergâ-hına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Med-reseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

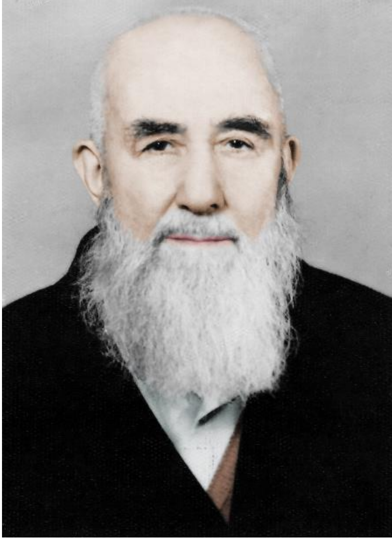
"—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu, altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi.

Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol

Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

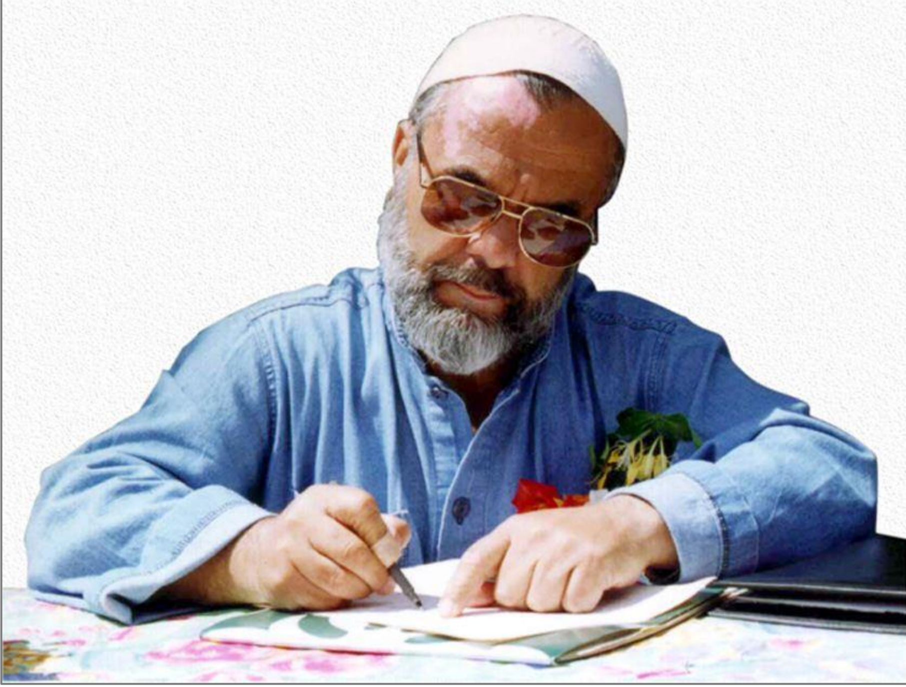
Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında *Kadın ve Aile* ve *İlim ve Sanat* dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda ise *Panzehir* dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo*

(AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür

çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

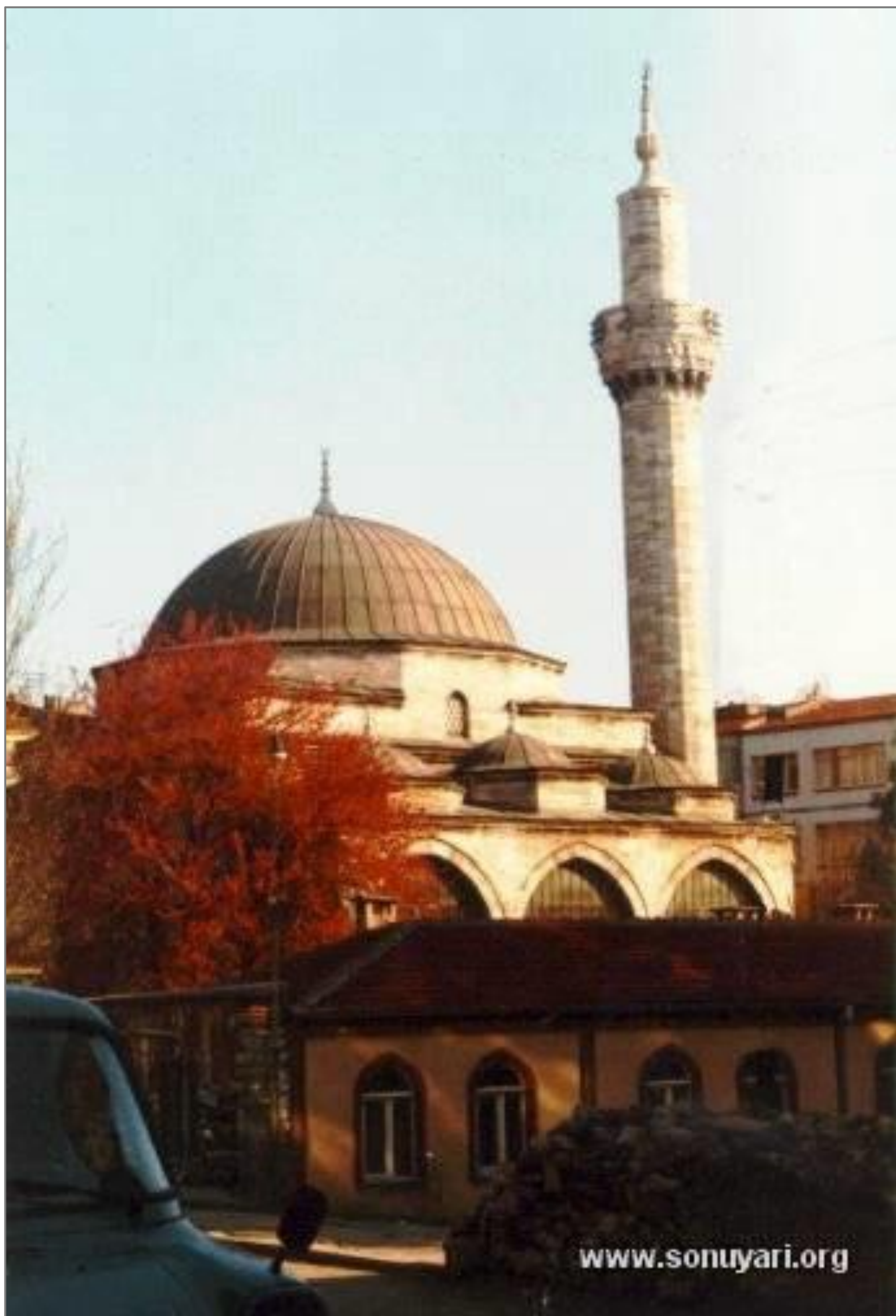
Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)

04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete! (1997)
31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

www.sonuyari.org

01. MÜSLÜMANIN YARDIMINA KOŞMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Nahmeduhû bi-cemîi mehâmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbeği li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مَنْ مَشَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ ، كَانَ خَيْراً لَهُ مِنَ اعْتِكَافِ عَشْرِ سِنِينَ ؛ وَمَنِ اعْتَكَفَ يَوماً ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ، جَعَلَ اللهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ ثَلاَثَ خَنَادِقَ ، كُلُّ خَنْدَقٍ أَبْعَدُ مِمَّا بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ (طس. ك. هب. خط. عن ابن عباس)

RE. 444/14 (*Men meşâ fî hâceti ahîhi, ve beleğa fîhâ, kâne hayren lehû min i'tikâfi aşri sinîn; ve men i'tekefe yevmen, ibtiğâe vechi'llâhi azze ve celle, ceala'llàhu beynehû ve beyne'n-nâri selâse hanâdıka, küllü handekın eb'adü mimmâ beyne'l-hàfikayni*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlemizin üzerine olsun... Rabbimiz ibadetlerimizi kabul eylesin... Dünya ve âhirete müteâllik dileklerimizi ihsan eylesin...

Efendimiz, peygamberimiz, numûne-i imtisâlimiz Muhammed-i

Mustafâ (*Aleyhi efdalü's-salevât ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslimât*) Hazretleri'nin hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup izahına çalışacağım. *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis kitabının 445. sayfasındaki hadisler...

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce, buyurun beraberce başta efendimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri olmak üzere, cümle enbiyâ ve mürselînin, başta sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemiz olmak üzere cümle evliyâullahın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, ashâb-ı hayrât u hasenâtın, âhirete göçmüş olan yakınlarımızın;

Okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Hocamız'ın, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid Kotku Hocamız'ın, bu hadis kitabının içindeki bilgilerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş râvilerin, âlimlerin ruhlarına hediye olmak üzere; biz yaşayan müslümanların da Mevlâmız'ın rızasına uygun ömür sürüp, sàlih ameller işleyip, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olsun diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

…………………………..

a. Müslümanın İhtiyacı İçin Yürümek

Peygamber SAS Efendimiz, bir müslümanın diğer müslüman kardeşine yardımı hususunda buyurmuş ki:[1]

مَنْ مَشَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ ، كَانَ خَيْراً لَهُ مِنِ اعْتِكَافِ عَشْرِ سِنِينَ ؛
وَمَنِ اعْتَكَفَ يَوْماً ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ، جَعَلَ اللهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ
ثَلاَثَ خَنَادِقَ ، كُلُّ خَنْدَقٍ أَبْعَدُ مِمَّا بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ (طس. ك. هب.

[1] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.220, no:7326; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.424, no:3965; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.351, no:13716; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.126, no:1802; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.532, no:24019; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.452, no:23996.

خط. عن ابن عباس)

RE. 444/14 (*Men meşâ fî hâceti ahîhi, ve beleğa fîhâ, kâne hayren lehû min i'tikâfi aşri sinîn; ve men i'tekefe yevmen, ibtiğâe vechi'llâhi azze ve celle, ceala'llàhu beynehû ve beyne'n-nâri selâse hanâdıka, küllü handekın eb'adü mimmâ beyne'l-hàfikayni*)

(*Men meşâ fî hâceti ahîhi*) "Her kim ki müslüman kardeşinin ihtiyacını görmek için harekete geçerse, (*ve beleğa fîhâ*) işi de başarırsa, o kardeşin işini hallediverirse; (*kâne hayren lehû min i'tikâfi aşri sinîn*) bu onun için on yıl i'tikâf etmekten daha hayırlıdır."

Efendimiz arkasındaki cümlede, itikâf denilen ibadeti izah ediyor: (*Ve men i'tekefe yevmen*) "Her kim ki bir gün itikâf eylese, (*ibtigàe vechi'llâhi azze ve celle*) Aziz ve Celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasını kazanmak için bir gün, bir camide bir itikâf ediverse... (*Ceala'll xahu beynehû ve beyne'n-nâri selâse hanâdıka*) Allah-u Teàlâ Hazretleri o itikâf eden kulla cehennem arasında üç tane mânia, çukur, geçilmesi imkânsız hendek meydana getirir. (*Küllü handekın eb'adü mimmâ beyne'l-hàfikayni*) Her bir hendeğin genişliği maşrık ile mağrip arasındaki mesafeden daha geniş olmak şartıyla, üç hendek meydana getirir."

İbn-i Abbas RA rivayet etmiş. Taberânî'de, Hatîb-i Bağdadî'de, Beyhakî'nin *Şuabü'l-İman*'ında nakledilmiş bir hadîs-i şerîf ki, zaten daha başka hadîs-i şerîflerle mânası te'yid olunmuştur.

Bu hadîs-i şerifte, müslümanın müslüman kardeşinin yardımına koşması gerektiği delili var. Ortaya o çıkıyor. Ve bunun sevabı var. Umumiyetle insan, İslâm'ı iyi bilmezse, şekle bakar. Zaten insanların akıl seviyesi, kültür seviyesi itibariyle şekilden öze doğru yükselmek daha yüksek insanların işidir. Basit insanlar şekille uğraşır. Öze inmek, daha yükseklere çıkmak gelişmiş insanların işidir.

Müslümanlık nedir? Namaz kılmak mı, oruç tutmak mı, hacca gitmek mi?

Evet, İslâm'ın, Allah'ın emirleri arasında bunlar var. Hemen hatıra gelen şeyler... Üstelik bunların hatıra gelmesi yanlış da değil. Hakikaten bunlar hakkında, bunların sevaplarının çokluğu

hakkında rivayetler de var. Namaz kılmanın sevabı hakkında çok rivayetler var. Hacca gitmenin, oruç tutmanın hakkında çok rivayetler var. Ramazan'da itikâf etmenin sevabı hakkında çok rivayetler var.

Allah rızası için bir *Allàhu ekber*, bir *Sübhàna'llàh*, bir *Lâ ilâhe illa'llàh* demenin sevabı hakkında hadîs-i şerîfler var ki, okuduk. Bir *Lâ ilâhe illa'llàh*, insanın cennete girmesine vesîle oluyor. Bir *Sübhàna'llàh* mizanının ağır bastırmasına sebep oluyor. Bunlar hakkında rivayetler var.

Bunlar şeklen, ilk önce hemen karşımıza gelen ibadetlerdir. Ama bunların ötesinde daha başka şeyler var ki, bunlar insanın kalbine, iç âlemine, niyetine, gönlüne taallûk ediyor. İşte işin aslı oradadır.

İnsanın kalbi pâk olmazsa, gönlü temiz olmazsa, iç âlemi intizamlı olmazsa, içi güzel olmazsa dış güzelliğinin kıymeti kalmayıverir. İç güzelliği dış güzelliğinden kat kat daha üstündür. Nice insan vardır ki zâhiri mâmurdur, içi haraptır. Bir ev ki dışı pırıl pırıl boyanmış, ama içinde merdivenleri yıkık, her tarafından hava geliyor, kaloriferi yok, suyu yok, böcekler, fareler dolaşıyor... Kıymeti yok. İç haraplığı daha fenadır. İçi mâmur oldu mu varsın dışı harab olsun… Dış da önemli ama o ikinci planda gelir.

Hatıra gelen kıymetli ibadetlerden birisi, Ramazan gelince yine söyleyeceğiz:

"—Aman Ramazan'ın son on gününde Efendimiz SAS i'tikâf eylemiştir, on gününü camide geçirmiştir, kendini ibadete vakfetmiştir. Kadir gecesinde evde ibadet etmek imkânı da vardır. Ama ey müslümanlar; durumu müsait olan kardeşlerim; aman etmeyin eylemeyin, gelin bu çok kazançlı on günü camide itikâf ederek geçirin!" diyeceğiz.

Bu muhakkak, hakikaten sevaplı.

Ama bakın bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz ne buyuruyor, İbn-i Abbas RA'ın rivayet ettiğine göre:

"—Bir müslümanın bir müslüman kardeşinin ihtiyacı peşinde koşup onu bitirivermesi, yirmi yıl itikâf etmekten daha hayırlıdır."

İşte her zaman söylediğim bir noktaya bu hadîs-i şerîf işaret ediyor: Bizi birbirimize muhabbetle bağlayan İslâm'dır, imandır, bu

hadîs-i şerîflerdir. Bunlar alınırsa ne olur?

Tesbihin ipi alınmış gibi olur. Tesbihin ipini çekip aldığın zaman, o 99 tane, her birisi 99 yere gider. Hatta toplamak istesen bazısını da bulamazsın; kimisi sedirin altına gider, kimisi koltuğun altına gider. Artık bir dağıldı mı, bir daha toplayamazsın... Milletin fertleri de, ümmetin fertleri de böyledir.

İslâm gelmiş, birbirlerine düşman olan, ezelî ebedî birbirleriyle çekişip duran insanları kardeş etmiş; insanlara edebi, ahlâkı öğretmiş, birbirine sevgiyle saygıyla muamele etmeyi öğretmiş. Allah rızası için fedakârlık yapmayı öğretmiş. Malından bağışta bulunmayı öğretmiş. Canını arkadaşları için ortaya koymayı, cihad etmeyi, vatanı milleti için hayır yapmayı, canından bile icabında vazgeçmeyi öğretmiş.

Şimdi birileri milleti İslâm'dan vazgeçirmeye çalışıyor; bu iyilik mi? Vallâhi de billâhi de iyilik değil. Tesbihin ipini koparmak gibi bir şey.

İşte o gittiği için, bu eğitim eksik kaldığı için, "Bu imanın özü, esâsı, dinin aslı müslümanın müslümanı sevmesidir." diye o nokta ihmal edildiği için, sosyal problemler çıkıyor. Onun için insanlar sınıf sınıf, grup grup ayrılıyor, birbirlerini boğazlamaya kalkışıyor.

Bunu başka şeyle sağlayabilir misiniz? Sağlayamazsınız, sağlayamazsınız, sağlayamazsınız! Sağlanmaz!

Bu nizamı, bu kâideyi Allah-u Teàlâ Hazretleri koymuştur, Yaradanımız, her şeyi bilen Rabbü'l-âlemîn koymuştur.

Bir şeyi, "Bir bilene soralım!" demiyor muyuz? İnsaf edin, bir hukuk meselesini bir hukukçuya sormuyor musunuz? Hastalandığın zaman bir doktora sormuyor musun?

Bu kaideleri, bilenlerin en iyi bileni Allah-u Teàlâ Hazretleri koymuştur.

Şimdi istiyoruz ki bunları kaldıralım!

Niye kaldıralım?

"—İçki içeceğiz, İslâm mâni; flört edeceğiz, İslâm mâni; rüşvet alacağız, İslâm mâni; başkasının hakkını çiğneyeceğiz, İslâm mâni…"

İslâm'ı bütün nefsânî arzularımızın karşısına çekilmiş bir kocaman duvar gibi görüyoruz, kızıyoruz.

“—Kardeşim, sen kendine kız, ne diye İslâm’a kızıyorsun? Sen de ötekisi gibi rüşvet almayan, hırsızlık etmeyen, arsızlık etmeyen insan olsana!”

“—Hayır, ben öyle olmakta devam edeceğim. İslâm yıkılsın, bu duvar yıkılsın önümden yahu, istediğimi yapayım, istediğim edepsizliği yapayım.”

İstediğin edepsizliği yaparsan, bu gemi batar.

Hani farz-ı muhâl; imkânsız bir farz, “Haydi yap istersen...” diye desek... Diyemeyiz, dememiz mümkün değil de...

“—Yap, tamam rüşvet yiyen rüşvet yesin, cehenneme kadar yolu var, zıkkım olsun, yesin. Hırsızlık yapan buyursun yapsın. Arsızlık eden etsin...” desek…

O zaman bu nizam, bu cemiyet durmaz ki; gemi batar. Geminin alt tarafını deldiğin zaman, içine su geldiği zaman gemi durmaz ki, batar.

“—Efendim bir deneyelim.”

Ama sen batmaya başladıktan sonra gemiyi kurtaramazsın ki...

“—Bırakalım, bir deneyelim hocam. Sen dokunma, bırak, herkes istediği edepsizliği yapsın.”

Yok, öyle şey yok. Millet tecrübe tahtası mı? Bir batarsa koca denizin ortasında...

“—Şunu bir deneyelim bakalım. Deldiğimiz zaman batacak mı şu gemi?”

Batar. Bu, iki kere iki dört eden bir şey. Gemi batar.

Gemi misalini Peygamber Efendimiz veriyor. Efendimiz:

“—Sizden biriniz bir gemide olsanız, bir kısmı üst güvertede olsa, bir kısmı ambarda olsa... Ambardakiler su almak için yukarıya çıkıyorlar iniyorlar, çıkıyorlar iniyorlar, çıkıyorlar iniyorlar... Merdivenden inip çıkmak zor geliyor, ‘Şuradan bir delik açayım, suyu kestirmeden alayım.’ dese olur mu?” diyor.

Olmaz, gemi batar.

Onun için bize kızsalar da kızmasalar da...

“—Küçük çocuk, şurubu içmek istiyor mu?”

İstemez ama ağzını tutarız, elini tutarız, “Sus bakalım!” deriz, biraz bağırırız, “Bu şifa olacak, bak sen bunu içmezsen zatürre olursun, ölürsün.” diye biz ona zorla içiririz. Çocuk bağırır, çağırır...

Çocuk iğne yaptırmayı ister mi?

İstemez, doktoru gördüğü zaman annesinin kucağına sarılır. Annesi onun elini tutuverir, yine o iğne yapılır.

Neden? Şifa var. Acı da olsa şifa var.

Şimdi biz yüzyılların denenmiş sosyal kaidelerini değiştirmeye çalışanların karşısında bigâne olarak duramayız. Çünkü o geminin içinde biz de varız. Sadece o yansa, o zaman bir şey değil ama biz de yanarız. Onun için bu cemiyeti sıhhatli tutmak zorundayız.

Bu cemiyetin yolu bizimle ilgilidir, suyu bizimle ilgilidir, çocukların eğitimi bizimle ilgilidir, her şeyiyle ilgileniriz. Çünkü biziz, çünkü bize dedelerimizin emanetidir. İşte İslâm da bize dedelerimizin emaneti...

Benim bu anlattıklarım, bir bakıma utanarak anlatıyorum, faydacı nokta-ı nazardan, faydası var diye anlatıyorum. Halbuki biz mü’miniz, faydayı zararı düşünecek insan değiliz ki; Rabbimiz böyle emretmiş, Rasûl-ü Edîb’i Muhammed-i Mustafâ SAS böyle

buyurmuş; biter.

Rasûlullah bir şey söyledikten sonra, bize ikinci bir sözle karşısına çıkmak yakışır mı? Olmaz!

"—Efendimiz böyle buyurmuş, bitti kardeşim, tamam, boşuna artık çırpınma, debelenme. Tamam, bu böyledir." deriz.

Ama biz bir de işin fayda tarafını anlatıyoruz. Neden?

İnanmayanlara anlatıyoruz kardeşim, bilsinler diye…

"—Bak bir sosyoloji diye ilim vardır. Bak bir milletin yükselmesi alçalması neyle olur, tarih bunu kaydetmiş. Tarih ilmi var, tarihten çıkarılacak ibretler var..." Biz inat edenlere anlatıyoruz; "Etmeyin eylemeyin!" diye onlara anlatıyoruz, yoksa sözümüz size değil.

Biz hadis dedik mi tamam, akan sular durur. Efendimiz böyle buyurmuş, bitti. Ama başkasına da anlatmak zorunda kalıyoruz ki, o da edepsizlik etmesin diye.

İslâm geldi mi, müslüman kardeşinin işine koşmak için çalışacak. Bu hadisi duyan insan durur mu? Şimdi ben yarın bir müslüman kardeşimin bir işi olsa, sabahtan akşama ona koştururum...

"—E tatil..."

Olsun, sevap kazanacağım. "Yirmi yıllık itikâf etmiş gibi sevap kazanacağım." diye koştururum. Bu güzel bir kàide, kaçırılır bir şey değil ki.

Hatırlıyorum, Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A. sağdı, arkadaşlarımız itikâfa girdi. Teşvik ediyor çünkü sünnet... Bir beldede hiç kimse itikâfa girmese…

İtikâf ne demek? Bir camiye geleceksin, orada kalacaksın, ibadet edeceksin, gece de orada yatacaksın. İtikâf bu.

Tabii on gün itikâfa yatınca, camide ibadet edince, onun da kendine göre problemleri var. İtikâfın da problemleri var.

İtikâf eden insan ne der? Der ki:

"—Ooh, var mı benim gibisi? On gün itikâf etmişim, hem de itikâf etmenin bu kadar sevabı var. Günah işlemedim, tesbih çektim, Kur'an okudum, ibadet ettim, namaz kıldım, oruç tuttum..."

Bu iş biraz hoşuna gider; böbürlenir, koltukları kabarır.

Arkadaşlar da her halde, biraz öyle heveslendiler. Hocamız Rh.A. İbn-i Abbas RA'dan bu mânada bir hadise nakletti, şöyle:

Bir gün, İbn-i Abbas RA ki sahâbe-i kirâm içinde ilmiyle tanınmış, müstesna güzellikte olan bir kimseydi. Güzelliğinden görenlerin gözleri kamaşırdı. Kureyş kabilesinden, Efendimiz'in amcazâdesi, o güzellikten o da pay almış, çok güzel bir delikanlı idi. Efendimiz'in sağlığında gençti. Çok da alimdi, çok da edepliydi. Genç olduğu halde Hz. Ömer RA onu meclisinde müstesna bir mevkiye oturturdu. Herkes onun yanında konuşamazdı ama İbn-i Abbas RA'a çok itibar ederdi.

İbn-i Abbas RA itikâfa girmiş. Namazda tabii dışarıdan gelenler oluyor ya... İtikâfın cuma namazı kılınan bir mescidde yapılması efdâl. Bakmış, müslümanlardan birisi camiye gelmiş ama hâli perişan. İnsan baktı mı görür ya...

"—Yahu senin benzin sararmış, seni üzüntülü görüyorum. Niye böyle üzüntülüsün, bir derdin mi var?" diye sormuş.

"—Evet ey Abbas'ın oğlu, benim bir sıkıntım var."

"—Nedir derdin?" diyor.

"—Filanca kimseden borç almıştım, vakti geldi, ödeyecek imkânım yok. Söz de vermiştim, çok sıkıştım, borcumu ödeyemediğim için çok utanıyorum. Üzüntüm odur."

"—Ha, ben o şahsı tanırım. İster misin gideyim senin nâmına ricada bulunsam? İster misin?"

"—Çok makbûle geçer." diyor, "Lütfedersiniz" demek istiyor.

İbn-i Abbas RA mescidden çıkmış, başlamış onunla beraber yürümeye... Adamcağız hemen fark etmiş, demiş ki:

"—Ey Abbas'ın oğlu! İtikâftaydınız. İtikâftan dışarı çıkınca itikâfınız bozulacak."

Diyor ki:

"—Şurada yatan zâttan bizzat işittim ki, —Peygamber Efendimiz'in türbe-i saadetini gösteriyor— bir müslüman kardeşinin işini görmek, yirmi yıllık itikâftan daha hayırlıdır.' buyurdu. Ben o fırsatı kaçırmayayım."

O yardım etmeye koşuyor. Herhâlde rica ediyor, ya affettirir, bağışlatır veyahut te'cil ettirtir. Neyse, bir işini görmek...

İşte böyle olacağız.

Bir günlük itikâf da, cehennemle insanın arasında üç tane ulu hendek meydana getirir ki, her bir hendeğin mesafesi doğu ile batı

arası kadardır. “Cehenneme girme ihtimali çok azalır, tehlikelerden emniyette olur.” demek.

İşte böyle... Müslümanlar birbirlerini sevsin, birbirlerinin yardımına koşsun, imdadına yetişsin, her hususta hizmet imkânı arasın.

Gümüşhâneli Hocamız ki şu hadis kitabını yazmış olan mübarektir, Allah şefaatlerine nâil etsin; bir kitap yazmıştır *Tarikatlerde Usûl* diye. Arapça’dan tercüme edilip yeni harflerle de neşredildi. Orada diyor ki:

“—Şazelî tarikati şöyledir, Kadirî tarikati böyledir, Bedevî tarikati şöyledir, Desûkî tarikati şöyledir. Ama hepsinin müşterek bir hususiyeti, müşterek olan bir esâsı vardır; hepsinde *hizmet* şarttır, *hizmet*…”

Derviş hizmet ehli olacak, hizmete koşacak, yardıma koşacak. Büyüklere saygı, küçüklere sevgi, yapabileceği tarzda hizmete koşacak.

İşte bizim cemiyetimiz böyle bir cemiyetti; tepeden tırnağa, binası, camisi, medresesi, şusu busu, hepsi hayırdır. Herkes millete hizmet için koşuşmuştur, neler yapmışlardır, iyilik için fırsat aramışlardır. Allah bize de imanın o lezzetini, o şuurunu, İslâm’ın bu derinliğini kavramak nimetini ihsân eylesin…

b. Zâlime Yardım İçin Yürümek

İkinci hadîs-i şerîf… Bu hadîs-i şerîf Taberânî’de, Buhârî’nin Târih-i Kebîr’inde, Begavî’de, Ebû Nuaym’da zikredilmiş bir hadîs-i şerîftir. Bu da işi başka bir yönden alan, demin söylediğimiz hadîs-i şerîfe kutup bir başka istikâmeti gösteriyor.

Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:[2]

---

[2] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.I, s.227, no:619; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.547, no:5709; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.IV, s.372, no:7064; Şeybânî, *el-Âhâd ve’l-Mesânî*, c.IV, s.97, no:2252; Buhàrî, *Târih-i Kebir*, c.IV, s.250, no:2693; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.I, s.155, no:341; İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.92; İbn-i Kàni’, *Mu’cemü’s-Sahâbe*, c.I, s.72, no:43; Evs ibn-i Şurahbil RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.499, no:7596; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.281, no:2627; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXI, s.454, no:24002.

مَنْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِيُعِينَهُ ، وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ ظَالِمٌ ، فَقَدْ خَرَجَ مِنَ الإِسْلامِ

(خ. في التاريخ ، والبغوي ، والباوردي ، وابن شاهين ، وابن قانع ، طب.

حل. ض. عن أوس بن شرحبيل)

RE. 445/1 (*Men meşâ mea zàlimin li-yuînehû, ve hüve ya'lemu ennehû zàlimun, fekad harace mine'l-islâm*)

(*Men meşâ mea zàlimin li-yuînehû*) "Her kim ki bir zalimin yanı başında ona yardım edeyim diye, yürürse... (*Ve hüve ya'lemu ennehû zàlimun*) Ve biliyor ki o zalimdir."

Ama yine de yardımdan vazgeçmiyor. Maaş gelecek, menfaat gelecek diye onun yanında gidiyor. (*Fekad harace mine'l-islâm*) "Böyle bir kimse İslâm'dan çıkar."

Çünkü zulüm, İslâm'ın en büyük düşmanlarından biridir. İslâm bazı şeyleri kökünden kazımıştır, yıkmıştır; birisi zulüm, birisi şirk.

İslâm'da zulme hiç taviz yoktur. Müslüman bir zalime, (*Yâ seyyidî*) "Ey efendim!" bile diyemez. Derse, Arş-ı A'lâ titrer.

"—Vay! Bu müslüman bir zalime 'Ey efendim!' dedi!" diye Arş-ı A'lâ titrer.

Öyle şey yok. Sözle bile taviz yoktur. Zalime yardım yok. Neden? Zulüm fenadır da ondan.

İçinizde hiç zulmü beğenen var mı? Hiç beğenilir mi? Mümkün değil. Onun için zalime de yardım yok.

Zalim kendisi ateş olsa cirmi kadar yer yakar. Ne kadar; 180 santim boyunda, 55 santim eninde... O kadar yer yakar. Tepeden tırnağa ateş olsa o kadar yer yakar. Zalimi bayağı anlı şanlı bir zalim yapan, tarihlere geçirten, etrafındaki dalkavuklardır. Zalimi zalim yapan; sen ve ben…

Onun için İslâm hastalığı öyle kıyısından köşesinden azıcık kurcalamaz, kökünden temizler, kökünden söküp atar. Hiç imkân bırakmaz.

"—İçki haram!"

"—Haram ama ben imal ederim, satarım; kendim içmem!"

"—İmal de edemezsin, satamazsın da…"

"—Hayır, ben içmiyorum, satmıyorum; sadece hammallığını

yapıyorum, kamyona yüklüyorum, öbür tarafa taşıyorum.”

“—Taşıyamazsın da! Onu da yasaklamış.”

“—Efendim ben sunmuyorum ama misafir odasında, salonda, Amerikan barda likör şişesi duruyor. Misafir geldiği zaman hizmetçime ikram ettirtiyorum. Kendim elimi sürmem, tövbe estağfirullah, hacıyım ben, korkarım...”

“—Olmaz ya! Hacının misafir odasında bar Amerikan olur mu?”

Olmaz ama olduğunu ben gördüm. Böyle bir acayip dünyada yaşıyoruz ki kardeşlerim, öyle tezatlar içinde yaşıyoruz ki şapla şeker bir arada...

“—Yahu sen hacı mısın?”

“—Hacıyım, el-hamdü lillâh hacca gittim.”

“—Pekiyi bu ne?”

Bakkal kocaman, güzel levha yazdırmış, eski yazı; altına da Türkçe’sini yazmış. İyi, güzel… Tam içki şişelerinin yanına koymuş:

الرزق على الله

(*Er-rizku ale’llàh*) “Rızk Allah tarafından verilir.” demek. Kadere imanın bir göstergesi.

“—Rızkı Allah verir, ben kimseden korkmam. Rızkı bana Allah veriyor. Ben rızk için kimseye serfûru etmem, başımı eğmem, eyvallah demem, dalkavukluk yapmam.” demek o.

“—Niye içki satıyorsun, içiyor musun yoksa?”

“—Yok hocam, içmem ama bunu koyduğum zaman müşteri çok geliyor. Satmazsam müşteri gelmiyor.” diyor.

Tezatlı, acayip şey...

Bir müslüman, zàlim olduğunu bildi mi, o zalime yardım edemez; yanında yürüse, İslâm’dan çıkar! Bu, zalimin yanına varmayın diye büyük tehdittir.

Âyet-i kerîmede de buyurulmuş ki:

وَلاَ تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ (هود: ١١٣)

(*Ve lâ terkenû ile’llezîne zalemû fetemessekümü’n-nâru*) “Sakın

ha zàlimlere meyletmeyiniz, sonra size de cehennem ateşi gelir, dokunur. Siz de onun yüzünden, o zalime meylettiğinizden dolayı o cehennem azabının tadını tadarsınız.” (Hûd, 11/113)

Zàlime taviz yok!

Ben yakınlarıma, akrabama bile söylüyorum:

“—Çocuk bir kabahat yaptığı zaman gülmeyin!”

Diyelim ki mesela, babasının sigarasını almış... Küçük çocuk, farz edelim babasının sigarasını gördü, ağzına alıyor. Bütün herkes kah kah kah, kih kih kih gülüyor.

Böyle şey yok! Çocuk edepsizlik yaptığı zaman, edebe mugâyir bir şey yaptığı zaman gülmeyin, taviz olur. Gülündüğü için çocuk onu tekrar yapar. Çocuğa o tavizi vermeyin!

Zalime karşı insan kale gibi sağlam dursun.

“—Efendim şu benim akrabam, şu yabancı. Bu benim komşum, çok sevdiğim bir kimse, bu ötekisi. Bu haksız ama komşum...”

Öyle şey olmaz. O zaman mahkemeleri kapatalım, hâkimlerin hepsini hâkimlikten terhis edelim; “Git, ne yaparsan yap; bakkallık yap, komisyonculuk yap, başka işle meşgul ol…” Mahkemeye lüzum kalmaz. Eğer ben sevdiğim adamı kayıracaksam, o sevdiği adamı kayıracaksa, hiç mahkemeye filan lüzum yok. Ama fiilen öyle oluyor.

Neden? İslâm ahlâkından, İslâmî ahlâktan uzaklaştık.

Eski hâkimlerden, eski devrin büyük alimlerinden bir tanesinin huzuruna, kadı efendinin huzuruna Harûn-u Reşid gelmiş, bir de gayrimüslim geliyor. Birisi Abbasî halifesi, ötekisi gayrimüslim. Kadı efendinin içinden yüreği cız etmiş. Harûn-u Reşid müslüman diye sevmiş, ötekisinin de kıyafetinden gayrimüslim olduğu belli... İstemiş ki Harûn-u Reşid müslüman olduğu için o haklı çıksın.

Ama dinlemiş, bakmış Harûn-u Reşid haksız. Gayrimüslime “Sen haklısın!” demiş, ötekisini mahkûm etmiş, “Sen haksızsın.” demiş. “Ne yapması gerekirse onu yapsın.” diye söylemiş.

Ama kitaplar yazıyor ki; ömrünün sonuna kadar “Tevbe yâ Rabbi! Estağfirullah yâ Rabbi!” diye tevbe etmiş. Niye?

“—Onlar içeri girdiği zaman, müslümana kalbim meyletti.” diye ona tevbe etmiş.

Hükmü bozuk vermemiş de, sadece kalbinin meyline bile tevbe ediyor. İslâm böyledir.

Fatih Sultan Mehmed ile İstanbul'un ilk kadısının macerası belli değil mi?

Fatih Sultan Mehmed geliyor; yakışıklı bir komutan, devletin başkanı, ayakları yere değmiyor, civa gibi... İstanbul'u fethetmiş. İstiyor, burayı imâr etsin. Büyük bir ibadethane yaptırmak istiyor. Mimarı Rum; kendisinin verdiği malzemeyi çalmış çırpmış, sütunları kesmiş, istediğinin aksini yapmış. Basıyor cezayı. Ama öyle adalet yerleşmiş ki, gayrimüslim mimar sultanı dava ediyor.

Kadı efendinin huzuruna geliyorlar; padişah pervâsız geçiyor, sedire oturuyor. Kadı efendinin yüzü bir karış, diyor ki;

"—Sultanım burası adalet yeridir, geç bakalım şuraya, aşağı otur, diz çök bakalım!"

"—Pekiyi…" diyor, hemen aşağı iniyor.

Adalet en önemli şey. Geçiyor, aşağı oturuyor.

"—Sen sanık mevkiindesin. Aleyhinde dava var, öyle başköşeye geçip oturamazsın. İstersen sultan ol, otur bakayım oraya…" diyor.

Beri tarafı dinliyor, bu tarafı dinliyor.

"—Tamam, padişah haksız, mimar haklı..." diye hüküm veriyor.

Şimdi ne olur? Filmi, kitabı, romanı burada kapatalım; bunun arkasından ne olabileceğini biz düşünelim. Bunu bilmeyen bir insan düşünsün. Bence ne olur?

"—Mademki padişahtır, İstanbul'u bile fethetmiş; o kadı efendinin canına okur. Anadolu'nun en uzak köşesine sürer. Veyahut boynuna bir kement taktırtır, öldürtür, ya boğdurtur... Sayıyla mı verdiler, kim ne soracak... Belki boynuna bir ip taktırır... Veyahut bilmem nereye sürer, veyahut maaşını keser:

"—Defol! Sana kadılık parası verdirtmiyorum!" der...

Hayır, hayır, hayır, hayır, hayır... Bütün ihtimallere hayır!

Fatih Sultan Mehmed kalkıyor, dava bittikten sonra tebrik ediyor, kendisi mahkûm oldu, diyor ki:

"—Kadı efendi, Allah senden razı olsun, adaleti icrâ eyledin. Eğer ben sultanım diye bana meyletseydin, o zaman seni fena cezalandıracaktım!"

O zaman devlet reisi olarak cezalandırması gerekiyor. Çünkü kadı eğri büğrü, adaleti iyi icrâ edemiyor diye o zaman

cezalandırması lazım.

Ama, "Seni tebrik ederim. İyi ki tam benim gönlümce adaletten ayrılmadın, bana biraz tabasbus, dalkavukluk yapıp da benim tarafıma meyletmedin, yoksa cezalandıracaktım. Tebrik ederim seni!" diyor.

O da gülüyor, minderini kaldırmış, minderinin altını gösteriyor, orada bir eğri hançer duruyor, minderin alt tarafında...

"—O nedir?" diyor.

"—Padişahım, sen de Şer-i Şerîf'in hükmüne razı olmasaydın, bu hançerle seni hançerleyecektim!" diyor.

Kitaplar böyle yazıyor. Yazması bile güzel, ki olmuştur da... Osmanlı sahasındaki adalet anlayışını, o devrin adalet anlayışını göstermesi bakımından güzel. İdeali buymuş, böyle olmasını istiyormuş. Ama bu dava hak, olmuş. Bir hristiyan, devlet reisini dava edebilmiş. Neresinden baksan, inkara imkân olmayan güzellikler var, faziletler var.

İşte İslâm böyleydi, biz böyleydik. Adalet yerini bulsun diye babasının lehine karar almaz, kardeşinin lehine karar almaz, kendi aleyhine karara imzasını basar. Adalet bu, İslâmî anlayış buydu.

Kardeşlerim! İşte İslâm'dan uzaklaşınca biz bunları kaybettik. "Batı, Batı…" dedik; hiç adaletten nasipleri var mı şu adamların?

Bugünlerde biraz fazlaca gazete okuyorum, hem de çeşitlerine de bakıyorum, her çeşidini karıştırıyorum, sayfaları... Şu Avrupalıların yaptığı, şu Amerikalıların yaptığı hiç ipe sapa gelir şey mi, vefaya sığar mı, anlaşmaya, dürüstlüğe sığar mı?

Islak satıhta sabun gibi adamlar, fırt fırt oraya oraya kayıyor, tutmak mümkün değil. Bizim anlayışımıza hiç uygun değil. Adamlarda ahde vefa, oturmuş devlet, itimat edilen, sözüne, sıdkına, sadâkatine güvenilen devlet olmak hiç yok. Bir şey sandık, onların peşinden gittik, neleri bırakmışız...

Vay, yüz bin vay kim dildârdan ayrılmışam.

Ne güzelliklerden ayrılmışız, farkında değiliz.

Eyvah bu bâzîçede bizler yine yandık,
Zîra ki zarar ortada bilmem ne kazandık.

Bu oyunda biz yandık. Yine zarar ortada, bir kâr yok.

İnsan benliğini, örfünü, ahlâkını, edebini, haysiyetini, kafasını bırakır mı? O benden ileri, güzel otomobil yapmış, Mercedes yapmış... Otururum, daha âlâsını yaparım! Uğraşırım, didinirim; yaparım!

İnsanın benliği oldu mu yapar; benliği olmadığı zaman köle olur. Biz neyi bırakmışız?

c. Karanlıkta Mescide Gitmek

Üçüncü hadîs-i şerîf, ibadetin gayretinde olmanın, ibadet ehli olmanın sevabını anlatan bir hadîs-i şerîf. İbn-i Hibban'da, Taberânî'de, İbn-i Asâkir'de var. Ebu'd-Derdâ RA'dan rivayet edilmiş, daha başka râvileri de var.

Efendimiz SAS buyurmuş ki:[3]

مَنْ مَشَى فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ إِلَى الْمَسَاجِدِ ، آتَاهُ اللهُ نُوراً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ش. ع. طب. حب. هب. كر. عن أبي الدرداء)

RE. 445/2 (*Men meşâ fî zulmeti'l-leyleti ile'l-mesâcidi, âtâhu'llâhu nûran yevme'l-kıyâmeti*)

(*Men meşâ fî zulmeti'l-leyleti ile'l-mesâcidi*) "Her kim ki gecenin karanlığında mescide doğru yürürse, (*âtâhu'llàhu nûran yevme'l-kıyâmeti*) Allah ona kıyamet gününde nurunu bahşeder, nur verir. Kıyametin karanlıklarında bırakmaz, ahirette karanlıkta koymaz. Yani mükâfatlandırır, ecre erdirir."

Mâlum ibadet, namaz… Ayet-i kerimede bildiriliyor ki:

---

[3] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.69, no:4697; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.72, no:2905; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.394, no:2046; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.269, no:438; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.288, no:2810; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.566, no:20288; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.452, no:23997.

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا (النساء:١٠٣)

(*İnne's-salâte kânet ale'l-mü'minîne kitâben mevkùtâ*) "Muhakkak ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır." (Nisâ, 4/103) Günde, belirli zamanlarda mutlaka yapmamız gereken bir kulluk borcumuzdur. Belli zamanlarda yapacağız.

"—Niye beş tane olmuş; üçe, ikiye indirsek ya?"

Hepsinin hikmeti var! Zaten indirmek bizim elimizde değil de... Çok şükür ki beş tane. Ne güzel, beş tane olmasında ne hikmetler var... Sabahleyin, öğleyin, ikindi vakti, akşamleyin, gece yatma vakti. Ne kadar kritik zamanlarda ne güzel, ne kadar güzel!

Gündüz namaz kılacağız. Ortalık aydınlık, önümüzü görürüz, arkamızı görürüz, tehlike yoktur; camiye gideriz.

"—Zaten uykumu da aldım, zaten yatakta bir o tarafa bir o tarafa döndüm, uykum hiç kalmamış, uyuyamadım. Hop kalkarım."

Tamam, insan gider. Ama akşam namazı, yatsı namazı ve sabah namazı, bunlar biraz fedakârlığı daha fazla istiyor. Yatsı namazı karanlık bastırdığı zaman gidilen bir namazdır. Sabah namazı da karanlıkta evinden çıkacaksın ki, mescide yürüyüp varacaksın. O da öyle biraz karanlıkta kılınan namazdır. Üstelik uykudan fedakârlık yapmayı gerektirir. İşte asıl babayiğitlik, asıl vefa orada belli oluyor.

Sabah namazında camiye gider misin?

"—Hiç hocam, gidemiyorum."

Senin vefan biraz az… Ben senin adını bilmiyorum, şimdi rahat rahat konuşabilirim. Adını bilsem hatırı kırılır diye söylemeye utanırım belki...

Senin vefan az kardeşim. Senin vefan olsaydı Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hatırı için o sabah namazına uykundan fedakârlık yapıp o camiye gelirdin.

"—Hocam kılmıyor değilim, kılıyorum, yanlış anlama."

Tamam, kıldığını biliyorum. Allah kabul etsin. Ama olmaz. Geleceksin, camide kılacaksın.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Canım öyle istiyor ki şu mihrâbı birisine havale edeyim, o mihrâpta namazı kıldıradursun; ben elime bir meşâle, yanan bir şey alayım, camiye gelmeyip de evinde namaz kılanların evlerini birer birer birer tutuşturayım!”

Efendimiz böyle buyurmuş. Böyle buyurmuşken, ben şimdi sana; “Buyur, namazı evinde kıl.” diyemem ki!

Efendimiz camiye gelmemizi istiyor. Neden istiyor acaba?

Birbirimizi tanıyacağız. Sen beni tanıyacaksın, ben seni tanıyacağım. Benim param var, sen yoksulsun; ben paramı sana vereceğim. Benim ihtiyacım var, sen güçlüsün; sen bana yardım edeceksin.

Bir arada konuşacağız;

“—Ya şu bizim mahallemizde bir dul adam, kadıncağız var. Bu kış ne yapacak, ne yakacak? Haydi çıkartın bakalım kesenizden biraz paraları... Haydi odununu gönderiverelim bugün, sevinsin fukaracık… Yahu şu bizim mahallede filanca yetim var, şunu baş göz ediverelim. İşte namusludur, bak köyden gelmiş, Erzurum’dan, Erzincan’dan gelmiş bir çocuk, burada çırak girmiş, kalfa olmuş,

namuslu bir insan, onu da baş göz ediverelim. Hadi bakalım düğün masrafı, toplaşın...”

Hep toplulukla olur. Hayırlar toplulukla olur. Onun için buraya geleceksin.

“—Evimde kılıyorum ya hocam.”

Olmaz, öyle kaçaklık yok... Buraya geleceksin, muhabbet edeceksin, öteki müslümanları tanıyacaksın. Onlar senin kardeşin.

Sonra sen, evde kıldığın namazı Allah ya kabul eder ya kabul etmez, güzel kılmazsın kabul olmaz, ama burada paket hâlinde gittiği için, senin namazını ayırmazlar;

“—Ha, şu namaz iki para etmez, bunu paketten çıkar, at suratına!” demezler.

Mevlâ öyle yapmıyor, topluca kabul ediyor. Burada namaz kabul olur da, evinde ya kabul olur, ya kabul olmaz.

Üstelik burada namaz kıldığın zaman sevap 27 kat fazladır, evinde 1 tane. Birr mi iyi, 27 mi iyi?

Üstelik camiye gelirken attığın her adım için bir günahın affolur, bir hasene yazılır, bir günahın affolur, bir hasene yazılır.

İnsan bunları kaçırır mı? Kaçırır...

Nasıl kaçırır? Gevşeklik, tembellik sarmışsa her tarafını, vefası azalmışsa, ahiret kazancına pek aldırmıyorsa...

“—Hocam filanca yerde bir bakkal var, şeker ki fiyatı belli, 20 lira ucuza veriyor.”

Hemen gidelim oraya... Beş kilo, on kilo... Herkes oraya gider, 20 lira ucuza veriyor diye.

“—Hocam bir kasap var, çok temiz et satıyor ve başka yerden 100 lira daha ucuz.”

Herkes hemen oraya gider. Ama bu manevî sevaplara gelince onu anlamıyor.

Demin dedim ya; şekil, ibtidâî insanların gördüğü şeydir. Burada bir zengin çıksa, çantasına kağıt paraları doldursa;

“—Namaz kılanın her birine ister zengin olsun ister fukara, şu kapıdan çıkarken eline birer tane mor binlik vereceğim...” dese…

Yapamaz mı? Yapar. 300 kişi alır, 300 bin lira dağıtır.

“—Sen mi namaz kıldın, al arkadaş, al arkadaş...”

“—Ben zenginim...”

Ya zenginsen al parayı, bir fakire ver.

“—Ama ben vereceğim işte, öyle ahdettim.”

İnsan 300 bin lira dağıtabilir.

“—Filanca camide, camiden çıkana 1000 lira para veriyorlarmış!” deseler alimallah müslümanlar caminin kubbesinde namaz kılar.

1000 lira bulunmaz bir şey değil ama, 1000 lira için Beyoğlu’ndan, Sarıyer’den, Üsküdar’dan, Ümraniye’den buraya gelir muhterem kardeşlerim. Çünkü bedava sirke baldan tatlıdır, bedavadan cebine 1000 lira geliyor. Şimdi hesaplar o:

“—Vapura 30 lira vereceğim, otobüse 20 lira vereceğim, —bilmiyorum fiyatlarını, kusuruma bakmayın, yanlış olabilir— şöyle yapacağım; şu kadarı yanıma kâr.”

Onun için gelir. O zaman zihni de başlar doğru çalışmaya... Hem de hadis dersi var, hem de sevabı da çok diye... Ama asıl 1000 lira.

Sevabı düşünerek bu gayreti kim gösterir? İmanı hakiki olan…

Sevabı söylüyoruz ya, “Allah bu kadar sevap veriyor.” diye, inanmıyor musun?

“—İnanıyorum hocam.”

Tamam, o zaman geleceksin.

Gece karanlığında camiye yürüyen insanın âhirette karanlığı olmayacak, Allah nur verecek, âhireti aydın olacak, sevaplara girecek.

Muhterem kardeşlerim!

Küçük çocuğa bir şey yaptırmak için şeker vaad edersin; “Gel kızım. Yapma evladım. Bak sana çikolata vereceğim, şeker vereceğim. İşte görüyorsun, gel al bunu, hadi kendin aç... “ Oradan maksat, buraya getirmek.

İyi müslüman, kaliteli insan, zeki insan bunu böyle yapmaz. Kendiliğinden yapar. Kendisi üretici olur. Tüketici olmaz. Kendisi güdülen olmaz. Kendisi hayır üreten bir hayır menbâı hâline gelir. Öyle olmamız lazım!

Bir müftü efendi vardı, beraber bir seyahat ettik, kulakları çınlasın. Bir de hâkim efendi vardı. Hava soğuk, biz de yolcuyuz, tir tir titriyoruz. Abdest aldık, ellerimiz dondu. İkindi vakti. İkindiyi iki rekât kılacağız, arabaya binip gideceğiz. Hakkımız; dört rekâtı iki rekât kılabiliriz, seferîlik var. Ama bizim hâkim bey, şaka mı

yaptı, ciddi mi yaptı bilmiyorum, elini tehditkâr bir şekilde savurarak:

"—Sünnet kılınacak!" dedi.

Mecburiyet yok, farz bile iki rekât kılınıyor. Zaten üşüyoruz, titriyoruz. Ama "Sünnet kılınacak!" dedi, öyle tehditli söyledi ki "gık" diyemedik, sünneti de kıldık. Farzı da iki rekât kıldık, gideceğiz.

Müftü Efendi yutkundu yutkundu;

"—Yahu insanı zorla sevaba sokuyorlar," diyor.

Hani zorla günaha sokmak var ya... Zorla sevaba sokuyor.

Biz hep zorla sevaba sokulan müslüman mı olalım? "Yürü cennete, haydi kalk!" mı diyeceğiz? Yoksa insan cennete koşa koşa mı gider?

Allah bizlere imanın lezzetini versin…

İnsan âşık oldu mu, o zaman her şey kolay gelir. Ne geceyi görür gözü, ne gündüzü görür, ne yolu görür... Bir koyulur...

"—Nereye gidiyorsun?"

"—Filanca yerde evliyâullahtan filanca zât varmış, onu ziyarete gidiyorum."

"—Ya yol yok orada, dağ başında, filanca köyde..."

"—Olsun, ben 'Yâ Allah!' derim, arabadan indim mi, bir de bakarım gelivermişim."

Bak âşık oldu mu, dağ dere tepe demiyor, şıp gidiveriyor.

Allah bize, içimize aşk versin, şevk versin…

Allah-u Teàlâ Hazretleri okuduklarımızdan istifade etmeyi, okuduklarımızı tatbik etmeyi nasib eylesin… Aramıza muhabbet ilkà eylesin… Gönüllerimizi, kalplerimizi birbirlerine cem' ve te'lif eylesin… Aramızdaki buğz u adâvetleri, kinleri izâle eylesin…

Bizleri yekvücut, yolunda dâim, zikrinde kàim, bünyânün mersus gibi, kale duvarları gibi perçinlenmiş, kenetlenmiş, has hâlis, azîz, şerîf bir ümmet eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

27. 10. 1985 – İskenderpaşa Camii

02. YATARKEN ALLAH'I ZİKRETMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مَنْ نَامَ عَنْ حِزْبِهِ ، وَقَدْ كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقُومَ بِهِ ، فَإِنَّ نَوْمَهُ صَدَقَةٌ تَصَدَّقَ اللّٰهُ بِهَا عَلَيْهِ ، وَلَهُ أَجْرُ حِزْبِهِ (حل. عن عمر)

RE. 445/4 (*Men nâme an hizbihî, ve kad kâne yürîdu en yekùme bihî, feinne nevmehû sadakatün tesaddeka'llàhu bihâ aleyhi, ve lehû ecru hizbihî.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun... Mevlâmız yaptığınız ibadetleri kabul eylesin... Dualarınızı, dileklerinizi ihsan ve ikram eylesin... Sizleri ve bizleri iki cihanın saadetine nâil eylesin...

Aziz kardeşlerim! Efendimiz, başımızın tâcı, Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek, hikmetli hadîs-i şeriflerinden bir demet okuyup izahına; böylece ilmimizin, feyzimizin artmasına başlamadan önce, başta Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin ruh-i pâkine hediye olsun diye, sonra onun cümle âl'inin, ashâbının, etbâının, ahbâbının

ruhlarına; hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan evliyâullah, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervahına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına; okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamızın ruhuna, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid Kotku Hocamızın ruhuna, şu camiyi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ruhuna; bu camiyi zaman zaman tamir etmiş, ayakta kalmasına, bugüne gelmesine yardım etmiş olanların ruhlarına, bu camiden güzeran eylemiş olanların ruhlarına;

Hâsseten uzaktan yakından Peygamber Efendimiz'e sevgisinden, bağlılığından bu ilim meclisine gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun ve biz yaşayan müslümanlar da Mevlâmızın rızasına uygun ömür sürüp huzûr-u izzetine sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye, buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, ondan sonra hadîs-i şeriflerin izahına başlayalım!

……………………………

a. Günlük Zikrini Yaparken Uyumak

Mukaddimede okuduğumuz hadîs-i şerifte Efendimiz SAS buyuruyor ki:[4]

مَنْ نَامَ عَنْ حِزْبِهِ ، وَقَدْ كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقُومَ بِهِ ، فَإِنَّ نَوْمَهُ صَدَقَةٌ تَصَدَّقَ

اللّٰهُ بِهَا عَلَيْهِ ، وَلَهُ أَجْرُ حِزْبِهِ (حل. عن عمر)

RE. 445/4 (*Men nâme an hizbihî, ve kad kâne yürîdü en yekùme bihî, feinne nevmehû sadakatün tesaddeka'llàhu bihâ aleyhi, ve lehû ecru hizbihî.*)

---

[4] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.326; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.801, no:21472; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.462, no:24020.

(*Men nâme an hizbihî, ve kad kâne yürîdü en yekùme bihî*) “Eğer bir kimse günlük zikir ve ibadet vazifesini yapmak istediği halde, yapmaya niyeti varken uyuyakalırsa; (*feinne nevmehû sadakatün tesaddeka'llàhu bihâ aleyhi*) onun uykusu Allah tarafından ona tasadduk edilmiş bir sadakadır (*ve lehû ecru hizbihî*) ve ona yapamadığı o hizbi yapmış gibi sevap verilir.”

Görüyor musunuz, dinimiz ne kadar güzel!

Bu hadîs-i şerifi Hz. Ömer RA rivayet etmiş. Allah şefaatine erdirsin…

Bu hadîs-i şerifin esas ruhu, ana noktası, can damarı; müslümanın kalbinin, niyetinin esas olduğunu anlatmak. Bu ona bir delil…

Biz müslümanlar kalbi temiz insanlar olmak zorundayız. Niyeti halis insan olmak zorundayız. Bizim için kurtuluş bunda... Fâsit bir niyetle, dışı boyayıp içi kirli olmakla olmaz; bir noktaya, bir neticeye varılamaz. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri bizim içimizi de dışımızı da biliyor. Kalbimizde sakladığımız niyetimizi de biliyor. Mutlaka temiz, pâk olmak zorundayız. Niyetimizin hâlis olması asıl şart, esaslı şart...

Eğer niyetimiz has hâlis olursa bizim dinimizin bize bahşettiği birçok lütuflar arasında şu lütuf da var ki; bir insan bir iyiliği yapmaya niyet etse de bir mâni çıksa onu yapamasa… Mâni, elinde değil; yapmak istiyordu, bir mâni çıktı, elinde olmayan bir sebeple yapamadı. Allah-u Teàlâ Hazretleri, o niyetinden dolayı ona o sevabı verir. Hadîs-i şerifte böyle bildiriliyor.

Buna mukabil, rahmetinin genişliği ne?

Sevindirmek, müjdelemek için daha da söyleyeceğim, daha genişliğini de söyleyeceğim:

Bir insan bir kötülük yapmaya niyet etse;

“—Gideyim falanca adamı köşe başında kıstırayım, canına okuyayım. İşte sopayı da hazırladım, yedi santim çapında; kafasına bir indirdi mi kafatası çatlar...”

Akşamleyin kötü niyet kurdu, sonradan dedi ki:

“—Ya cezasını Allah versin. Ben böyle yaparsam doğru olmaz. Dinimiz böyle bir şeyi uygun görmemiş. Bu kötülüğü yapmaktan vazgeçtim.”

Veyahut arkadaşlarla sözleştiler:

"—Pazar günü felekten bir gün çalalım!"

Felekten gün çalmıyor, insan aslında kendisini mahvediyor.

Ama sonradan dedi ki:

"—Ya bana yakışır mı?.. Benim rahmetli dedem şöyle insandı. Rahmetli nenem tesbihli bir insandı. Benim babam bu hâlime razı gelmez, ahbâbım ayıplar. Bu kötü işten vazgeçeyim."

Yapmaya niyetlenip de yapmadığı, vazgeçtiği kötülükten dolayı da Allah ona ecir verir. El-hamdü lillâh!

Sonra?

"—Daha büyük bir lütfu" dedim... "Allah-u Teàlâ Hazretleri fazl u kereminden, (*Yübeddilu'llàhu seyyiâtihim hasenâtin*) Kötülükleri de iyiliğe çevirecek."

Affetti; o bir lütuf. Allah-u Teàlâ Hazretleri bir de o kötülükleri iyiliğe çevirerek, öyle de sevap verecek.

Onun için, Rabbimiz'in yoluna sımsıkı sarılalım. Dinimize sımsıkı sarılalım. Çünkü, çok güzel bir dinimiz var. Bu dinden mahrum insanlar çok büyük mahrumiyettedir.

Dünyadaki insanları okuyorsunuz... Dünya şimdi küçüldü; Amerika'da çat dese burada duyuyoruz: Güney Amerika'da şöyle olmuş, Orta Amerika'da şöyle olmuş, Hindistan'da şu olmuş, Japonya'da bu olmuş..." Her tarafı duyuyoruz.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanlar sağlam, hakiki, saf imanın hasretinden ölüyorlar. Hasretinden dudakları çatır çatır çatlıyor. Kimisi o yola sapıyor, kimisi bu yola sapıyor... Kimisi sihirbazın peşine gidiyor, kimisi bilmem neyin peşine gidiyor... Ama hep bâtıllarla, boşlarla uğraşıyor. Dinimizin kıymetini bilin!

İslâm niçin gelmiştir?

Aziz kardeşlerim! Fakihler İslâm'ın beş ana hedefini tespit etmiş; beş tane esaslı hedefi, gayesi var:

1. Birincisi, dini korumak.

Din, Allah indinde İslâm'dır. Hz. Âdem'e de gönderdiği o din, aradaki peygamberlerin tebliği de o, Peygamber Efendimiz'in tebliği de hak din İslâm. Tabii şeriatler farklı ama esas iman bir.

İslâm, bu imanı herhangi bir şekilde saptıran; insanı ota, ata, ite, puta taptıran, yıldıza, güneşe, aya secde ettirten bütün akidelerin hepsinin yıkılması için gelmiştir. Kula kul olmak yok. Maddeye kul olmak yok. Bâtıllara kul olmak yok. Hakk'a kul olmak var.

Esaslı şeylerden birisi bu.

2. Ondan sonra; insanın hayatını korumayı hedef almıştır.

İslâm'ın bütün emirlerinin incelenmesinden çıkan, özünün özü, sihirli, kıymetli, can alacak hülâsası budur: Dini korumayı hedef almıştır, ona çalışır. İnsanlar sağlam şeye bağlansınlar, inansınlar diye bütün gayretiyle o tarafa bastırır.

Hayata önem verir. İnsan; "Ben kendim istersem yaşarım, istersem ölürüm." diyemez. İnsanın hayatının korunmasına önem verir. Hayatı sen almadın ki sen kendin intihar edeceksin. İslâm'da intihar yoktur, yasaklanmıştır. Sabredersin... Eza cefa gelse, hastalık gelse bile sabredersin.

3. Sonra, nesli korumayı esas almıştır. "Nesiller pâk olsun, kuşaklar sağlam olsun, temiz olsun. Anası belli olsun, babası belli olsun, terbiyesi sağlam." olsun diye, nesli ele almıştır. Nesli

korumak görevine yönelik bir sürü tavsiyeleri var.

4. Sonra, aklı korumayı esas almıştır. Şu dinin büyüklüğüne bak! İslâm, aklın en büyük destekçisidir. Aklı korumayı esas almıştır. Aklın karşısında ne varsa, aklı izâle eden, insanın aklını başından alan, çalan, akılsız yapan ne varsa hepsinin karşısında...

"—Efendim Kur'ân-ı Kerîm'de şarap geçmiş de afyon geçmemiş..."

Baştan aklı alıyor mu? Alıyor. Tamam, bitti. O da haramdır. Çünkü insanın pırıl pırıl net akıllı olması lazım. Aklı korumayı da esas almıştır.

5. Malı da korumayı esas almıştır. Müslüman; "Mal benim değil mi? İki arabayı karşı karşıya geçiririm, tokuştururum!" diyemez. İsraf yapamaz. Mala telef veremez. (*Lâ darara ve lâ dırâr*) Kendisi birisine kızdı diye gidip atını öldüremez, harmanını yakamaz.

"—O öyle yaptıysa ben de onun harmanını yakarım. Ben de onun atını öldürürüm, koyunlarını öldürürüm..." diyemez.

Yapamaz! Mala zarar da yok.

Görüyorsunuz, İslâm'ın ne kadar mâkul esasları vardır, ne kadar insanların maslahatını düşünmüştür, ne kadar hayrına esaslar koymuştur... Bu din, Allah'ın bize eşi emsâli bulunmaz bir büyük ikrâmıdır. Emsalsiz bir ikramdır, başka ikrâma da benzemez.

Kardeşlerim! Bu dine sımsıkı sarılın!

Her iyi şeyin çok düşmanı vardır. Kuyumcuları soyarlar. Kıymetli şeyin peşinde dolaşan düşman çok olur. Bu dininizi iyi koruyun!

"—Efendim ben koruyorum."

Aman dikkat et; yanlış fikirlere, yanlış inançlara, yanlış kanaatlere, yanlış düşüncelere sahip olma! İslâm'ı iyi anla!

Bazı kardeşlerimizin İslâm'ı iyi anlamadığını görüyorum, duyuyorum; üzülüyorum. Bu benim konuşmam belki evlenmiş kardeşime gider. Çünkü banta alınıyor. Beni affetsin. Hakkı söylemek zorundayız.

Evlenmiş; hanımının yanında yatmıyor, öbür dairede yatıyor. Olmaz ki!

Hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[5]

وَلِزَوْرِكَ عَلَيْكَ حَقًّا (م. عن عبد الله بن عمرو)

(*Ve inne li-zevcike aleyke hakkan*) “Karının da senin üzerinde hakkı vardır.”

Eve misafir geliyormuş; kendisi öbür dairede, misafir bu dairede. Olmaz!

“—Ben sofu insanım.”

Ya sofu insanın hanımına muhabbet etmesine mâni yok. İslâm böyle bir şey dememiş. Aile münasebetleri sapasağlam olacak. Gayet hoş olacak. Efendimiz SAS’in hayatı, âilevî düzeni ortada. Bağırma, çağırma, dövme yok.

İslâm’ı iyi anlamıyorlar.

“—Çocuğumu iyi yetiştireceğim...” diye, mühendis bir başka kardeşimiz... Avrupa’yı görmüş mübarek... Çok sevdiğim bir kardeş. Neticede benim konuşmamı belki o da banttan, şuradan buradan duyacak... O da affetsin. Avrupa’yı görmüş, Amerika’yı görmüş, mühendislikten sonra iktisat ihtisası yapmış...Çocuğu iyi yetişsin diye öyle dövüyormuş ki... Kafasını duvara vuruyormuş!

Olmaz ki!..

“—Efendim o benim çocuğum!”

Çocuğun ama:

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ. وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ. وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ. لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (عبس:٣٤-٣٧)

(*Yevme yefirrü’l-mer’ü min ahîh. Ve ümmihî ve ebîh. Ve sàhibetihî ve benîh. Li-külli’mriin minhüm yevme izin şe’nün yuğnîh.*) [O gün kişi kardeşinden, annesinden ve babasından, hanımından ve çocuklarından kaçar. O gün herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır.] (Abese, 80/34-37)

---

[5] Müslim, *Sahîh*, c.VI, s.41, no:1963; Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan.

İnsan yarın çocuğundan da kaçacak. Rûz-ı mahşerde "Çocuk da benden hak ister; aman gözünden uzak kaçayım!" diye kaçmaya çalışacak.

Çocuğun yarın;

"—Babam beni haksız yere dövdü." diye yakana yapışır.

Oğluna da zulmetmeyeceksin!

"—Canım, evin içindeyim, sana ne?!"

Olmaz! Ne "Sana ne!" var, ne "Bana ne!" var; Allah'ın emri neyse hepimiz o emirlerin karşısında saygılı olacağız, el pençe divan duracağız.

Müslüman, çocuğuna asil insan muamelesi yapacak.

"—Evlâdım, lütfen şuraya oturmaz mısın? Hadi evlâdım, şunu şöyle yapıver..."

Sen ona ne kadar asaletle muamele edersen aziz kardeşim, o kadar asil insan olur.

Sen onu döversen, terbiye mi ediyorsun?

Hayır. Ruhunun bir parçasını yıkıyorsun. Çocuk yıkılıyor. Dayak yemeye alıştırıyorsun, horlanmaya alıştırıyorsun. O cemiyette sonra nasıl başarı kazanacak? Etrafımızda Bulgar var, Yunan var, Amerika var, İngiliz var, Rus var. Bir sürü hasım var...

Evlatlarımızı iyi terbiye edeceğiz. Milletimizi iyi terbiye edeceğiz. Çocuklar, insanlar hürriyetine, haysiyetine düşkün, akıllı, mantıklı, sapasağlam, pırıl pırıl insanlar olacak.

"—Höyt! Öyle yapma! Höyt! Böyle yapma! Sus! Otur! Konuşma!.." dersen, ne olur? Çocuk gelişemez.

Normal, bırak, söylesin.

Hz. Ömer'e cemaatin içinden dediler ki:

"—Ya Ömer! Sen eğer doğru yolda olmasan, seni kılıçlarımızla doğrulturduk!"

Söz hürriyeti var. Fikirleri söyleyecek.

Şunu demek istiyorum: Evlatlarımızı iyi yetiştireceğiz. Ailemiz sağlam olacak. Kendi işimiz temiz olacak.

Kendi kızımın evine gittim. Yani kendi evim... Tabii 20-25 senelik yuva... Eşyaları biriktirmişiz. Eşyanın çokluğundan ziyade temizlik mühim... Evinin merdivenlerinden çıkarken duvarlar tertemiz badanalı mı değil mi?

“—Hocam değil, ne yapayım, apartmanda başkaları da var...”

Olmadı! İslâm temizliği emretmiştir. Merdivenlerin aşağısından yukarıya kadar tertemiz olması lazım!

Kadınlar badanayı eskiden bir pazar günü yapardı. Kadınların temizlik meyanında yaptığı bir şeydi. Kireci tenekenin içinde karıştırırlar, fırçayla duvara sürerler. Kerpiç bir ev; dışarıdan bakarsın, pırıl pırıl, ne güzel... Toprak bir ev; içi kireç badanalı, gayet güzel. Yüznumara; kerpiçten yapılmış, duvarı eğri büğrü, sıvası tam muntazam değil; ama tertemiz, bembeyaz...

Duyduğum zaman ecdâdımızla çok iftihar ettim. Birisi anlattı:

“—Bizim küçüklüğümüzde çocuğa beyazdan başka koyu renkli elbise giydirmek ayıp sayılırdı.” dedi.

Şaşırdım. Niye ayıp sayılsın?

Şimdi cemaate bakıyorum; kimisi kahverengi giymiş, kimisi lacivert giymiş...

“—Koyu renkli giydirmek ayıp sayılırdı.”

Neden?

“—Bu temizlikten kaçıyor da kiri belli olmayacak koyu renkler seçiyor derlerdi.” diyor.

O kadar temiz ki beyazı giydirmekten çekinmiyor. Eğer beyazdan gayri giydirirse; “Bu temizlikte pek o kadar azmi sağlam değil de kir kaldıracak şeyi giydiriyor.” diye ayıplanırmış. Biz böyle bir neslin torunlarıyız.

Bizim ninelerimiz —Allah rahmet eylesin— namazda ayrı şalvar giyerlermiş. Öteki şalvarı da temiz zaten ama öyle temiz pak insanlar... Çamaşırın şartlanması diye bir şey vardı. Temizliğe dikkat ederlerdi.

Dinimiz güzeldir, sahip olalım. Hülâsa-i kelâm budur.

Burada da niyet iyi olunca, insanın neler kazandığının alâmeti...

Filanca kardeşim her akşam şu kadar âyet okuyup, bu kadar tesbih çekip, şu kadar ibadet edip öyle yatmaya niyetli... O onun o gün akşamki hizbi.

Hizb, vird demek; o günkü yapması gereken dualar, tesbihler ve saire...

Bunu yapacaktı; ama yatsıdan sonra eve geldi, otururken koltuğun üstünde uyuya kaldı. Yanına yatıvermiş, yattığının da

farkında değil... Bir de baktı ki, farz edelim sabah ezanları okunuyor. Kardeşim çalışıyor, gündüz yorulmuş, tesbihi yapacaktı, niyeti de vardı; "Yatsıdan sonra eve gideyim de tesbih çekeyim!" diyordu. Ama koltuğun üstünde sabahlayıvermiş, yapamadı.

Ne olacak? Allah ona o yapamadığı ama niyet etmiş olduğu şeyin sevabını verecek. Allah'ın ona bir ikrâmıdır.

Bu neyi hatırlattı size?

Bir insan Ramazan'da oruca niyet etti. Oruç tutuyor. Ama bir yere gitti, farkında değil; buzdolabını açtı, sütü içti, yemeği yedi... Elma yedi, meyve yedi... Sonra aklına geldi;

"—Ya bugün Ramazan'ın biriydi, ben oruçluydum. Hay Allah! Tüh! Unutmuşum!.."

Orucu bozuldu mu?

Hayır. Unutarak yemiş olan bir insanın orucu bozulmadı.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

"—O yemek ona Allah'ın ikrâmıdır."

Hem orucu devam ediyor hem de yemek yemiş oluyor. Allah ikram ediyor.

Bu uyku da öyle... Bakın dinimiz ne kadar güzel!

Allah bize dinimizi bütün kalbimizle yaşamak nasib eylesin... Dinimizi sevdirsin. Dinimize ihtimam göstermeyi cümlemize nasib eylesin…

b. Evin Damında Uyumak

Bu hadîs-i şerif bir başka hâdiseyi anlatıyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[6]

مَنْ نَامَ عَلَى إِجَّارٍ ، لَيْسَ عَلَيْهِ مَا يَدْفَعُ قَدَمَيْهِ ، فَخَرَّ ، فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ الذِّمَّةُ ؛ وَمَنْ رَكِبَ الْبَحْرَ إِذَا ارْتَجَّ ، فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ الذِّمَّةُ (حم . عن

---

[6] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.271, no:22387; Züheyr ibn-i Abdullah Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.360, no:41370; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.461, no:24017.

(زهير بن عبد الله عن بعض الصحابة)

RE. 445/5 (*Men nâme alâ iccârin, leyse aleyhi mâ yedfeu kademeyhi, feharre, fekad beriet minhü'z-zimmetü; ve men rakibe'l-bahre ize'rtecce, fekad beriet minhü'z-zimmetü.*)

(*Men nâme alâ iccârin*) "Bir adam ki evinin damında uyuyor..."

Her evi bizim evler gibi düşünmeyin. Bizim burası yağmurlu bir bölge; biz burada evin üstüne eskiden beri kiremit yapmışız, yani meyilli çatı yapmışız, yağmur akar gider. Ama gidin Doğu Anadolu'ya, Güneydoğu Anadolu'ya; oralarda evlerin üstü düzdür. Mardin, Diyarbakır veyahut bizim Ege'nin köyleri filan; hava sıcak oldu mu dam üstünde, evin üstünde yatarlar.

İccâr, evin üstü, dam üstü demek.

"—Bir kimse orada uyursa; (*leyse aleyhi mâ yedfeu kademeyhi feharre*) ama kendisinin ayaklarının döndüğü zaman karşısına engel olacak, mâni olacak bir şey olmazsa ve düşerse, (*fekad beriet minhü'z-zimmetü*) ona zimmet yok!"

Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin indinde mes'uldür. Onun için herhangi bir af, müsamaha bahis konusu değildir. Allah'ın zimmetinde değildir, hıfz u himâyesinde olmaz. Çünkü tedbire riayet etmedi.

(*Ve men rakibe'l-bahre ize'rtecce*) "Bunun gibi, bir insan, hava fırtınalı, dalgalı; tuttu gemiye bindi... Kayık küçük, bu havada çıkılmaz, fırtına koptu... (*Fekad beriet minhü'z-zimmetü*) O zaman onun da üzerinde zimmet yok.

Yani, "Allah onu himaye etmez ve o başına gelen şeyde sorumluluk omuzuna biner; hiç kaçacak bir nokta bulamaz, mes'ul olur." demek.

Bu hadîs-i şerifin ana fikri, ruhu şudur ki; müslüman tedbirini alacak.

Mâlum, tevekkül konusunda birisi dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, ne yapayım? Devemi salıvereyim, Allah nasıl olsa korur mu diyeyim?"

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[7]

قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ (هب. عن عمروبن أمية الضمري)

(*Kayyid ve tevekkel*) "Deveni bir yere bağla, tedbirini al; ondan sonra tevekkül et!" Yâni, "Tedbirini al, takdiri Mevlâ'ya bırak!"

Bir grup insan bir kenarda oturmuşlar. Hz. Ömer RA yanlarından geçerken bakmış; oturuyorlar, bir iş yapmıyorlar. Hz. Ömer bu, bütün ümmetten kendisini mesul hissediyor. Dicle'nin kenarında bir kurt bir kuzuyu kapsa kendisini mes'ul hissediyor, korumam lazımdı diye düşünüyor. Bakmış bir kalabalık, boş yere oturuyorlar.

"—Siz ne kimsesiniz? Ne arıyorsunuz? Grup olarak ne yapıyorsunuz burada?" demiş. Yani, "Niye çalışmıyorsunuz? İşiniz gücünüz yok mu?" demek istemiş.

---

[7] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.80, no:1211; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.368, no:633: Amr ibn-i Ümeyye ed-Dàmirî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.101, no:5688; Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.104, no:1905; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XV, s.211, no:15339.

Demişler ki:

"—Biz tevekkül erbâbıyız, ehli tevekkülüz. Allah bizim rızkımızı verir. Ne olacak çalışıp... Allah herkese yarattığı zaman rızkını yazmamış mı?

اَلرِّزْقُ عَلَى اللهِ

(*Er-rizku ale'llàh*) değil mi? "Allah herkese rızkını verir."

Bir muhakeme tarzı, bir düşünce... Çünkü hakikaten Allah kulun rızkını tekeffül etmiştir.

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ (الذاريات:٢٢)

(*Ve fi's-semâi rızkuküm ve mâ tûadûn*) [Semâda da rızkınız ve size va'dedilen başka şeyler vardır.] (Zâriyât, 51/22)

Allah-u Teàlâ Hazretleri Rezzâk'tır, kulların rızıklarının hepsini eriştirir. Yarattıktan sonra halsiz mecalsiz komaz.

Hz. Ömer bir sinirlenmiş...

Hz. Ömer kim? Peygamber Efendimiz'in en yakın sahabîsi, en yakınlarından birisi... Hücre-i saadette kabirde bile aynı yerde yatmak nasib olmuş. Oradan anla... Ben öyle anlatıyorum. Hz. Ömer'e kızanlar var da...

Ya kızılacak bir insan olsa, nasib olur mu Rasûlüllah'ın yanında yatmak? Milyonlarca insanın ziyaret ettiği, dua ettiği bir mübarek mahalde Rasûlüllah ile kabir komşuluğu bir hayırsız insana nasib olur mu? Anlasana biraz, hiç mi idrakin yok? Hiç mi fehmin yok?

Çatıyorlar.

Muhterem kardeşlerim!

Tabii her insanın yaptığı iş, bir yandan bakarsan iyi görünür, bir yandan bakarsan kötü görünür. İnsanlar anlayamaz, işin iç yüzünü Allah bilir.

Ama bir de insanın umumî bir özelliği vardır. Meselâ Peygamber SAS Efendimiz'e ne demişler?

"—*Muhammed el-Emîn*, emniyetli Muhammed…"

Ömer el-Faruk; Hakkı bâtıldan tefrik etmekte sapasağlam

muhakemesi olan Hz. Ömer… Âdil; hakkı bâtılı, eğriyi doğruyu şıp diye ayırt edebilen bir kimse.

Ebû Bekir es-Sıddîk; tasdikte hiç tereddüt etmeyen, imanı, bağlılığı sapasağlam olan...

افضل الناس في التصديق ابي بكر رضي الله عنه .

(*Efdalü'n-nâsi fi't-tasdîk ebû bekrin radıya'llàhu anh*) [İnsanların tasdik bakımından en faziletlisi Hz. Ebû Bekir RA'dır.]

Hiç tereddüt etti mi?

Dediler ki;

"—Yâ Ebû Bekir, senin bu bağlandığın şahıs bir de Mi'raca çıktım diyor. Sanki bir gecede kalkmış da Kudüs'e gitmiş."

Ona itiraz yollu söylediler. O da dedi ki:

"—O dediyse öyledir."

Yalan söylemez, biliyor çünkü...

"—O dedi mi? Siz mi uyduruyorsunuz, o mu dedi?"

"—Yok, biz uydurmuyoruz, vallahi o dedi..."

"—Tamam, o dediyse öyledir." dedi.

İtimat, bağlılık...

Hakikaten de Hz. Peygamber el-Emîn; yalan söylemez, yanlış söylemez, eksik söylemez. Yanında bir kusur işlense susmaz. Takrirî sünneti var. Efendimiz'in yanında bir şey yapıldığı zaman ses çıkartmamışsa diyorlar ki:

"—Sükût etti, yoksa müdahale ederdi. Etmediğine göre bunda bir mahzur yok."

Sünnet-i takrîriyye; ses çıkartmamış, demek ki olabilecek bir şey.

Hz. Ömer RA'dan bahsediyorduk. Onun din anlayışı iyi demek istiyorum. Dini güzel, tam kavramıştır, ruhunu iyi anlamıştır. Tevekkül nedir, Allah'a dayanmak nedir, onları iyi bilecek bir insandır. Dedi ki:

"—Siz mütevekkiller değil, müteekkillersiniz, yiyicilersiniz; çalışmıyorsunuz, başkasının sırtından geçiniyorsunuz!"

Mütevekkil o kimsedir ki; tarlayı sürer, tohumu eker, üzerine

düşen her türlü hizmeti ifâ ettikten sonra Allah'ın rahmeti yağmurundan ümit tutar, Allah'a tevekkül eder:

"—Ben üzerime düşen kulluk vazifemi yaptım. Elbette Mevlâ beni aç açık bırakmaz. Elbette buğdayım mahsul verir. Elbette bunun bir karşılığını görürüm." diye...

Tevekkül öyle, yani vazifeyi yaptıktan sonra... Tevekkül, deveyi bağladıktan sonra... Sen kul olarak üzerine düşeni yapacaksın, ondan sonra tevekkül edeceksin.

Adam damın üstünde uyumuş. Korkuluk yok. İnsan uykuda bacağını bu tarafa atar, öbür tarafa atar... Pat diye damdan düştü. Tedbir almadığı için mes'ul…

Fırtınalı havada sandala bindi. O zamanın sandallarını da düşünün, şimdikinin yanında o zamanın hâlini de düşünün. Alabora oldu, boğuldu; mes'ul…

Bu hadîs-i şerif bize vazifelerimizi hatırlatıyor. Vazifeleri yapmadığımız zaman mazeretimizin kabul edilmeyeceğini bildiriyor.

Muhterem kardeşlerim!

O halde, hanımımıza karşı vazifelerinizi bilin! Çoluk çocuğunuza karşı vazifelerinizi bilin! Rabbiniz'e karşı kulluk vazifelerinizi bilin! Çevrenize, cemiyetinize, bağlı bulunduğunuz ümmetinize milletinize karşı vazifelerinizi bilin! Sonra mes'ul olursunuz. Sonra Allah'ın himâyesi kalmaz.

Bu bana bir şeyi daha hatırlattı, muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz emr-i mâruf nehy-i münker vazifemiz, farîzamız hakkında buyurdu ki;

"—Ya emr-i mâruf nehy-i münker yaparsınız, ya da Allah başınıza öyle belâlar musallat eder ki, içinizdeki sàlih kimseler, has kullar bile el açar dua eder de Allah o belâyı kaldırmaz."

Emr-i mâruf nehy-i münker vazifesi nedir?

İyi olan şeyi teşvik etmek, yapmaya yaptırmaya çalışmak, öğretmeye yaymaya çalışmak; kötü olan şeyi yaptırmamaya, engellemeye gayret etmek.

Gücün yetiyorsa, bulunduğun yerde içki içirtme! Gücün yetiyorsa, bulunduğun yerde edepsizlik, ahlâksızlık yaptırtma! Gücün yetiyorsa kirliliği, pisliği önle; aldatmayı, dolandırmayı önle;

zulmü, gadri önle! Gücün yetiyorsa buna çalış!

Emr-i mâruf nehy-i münker yapmadı; o zaman mahvolur!

Sàlih kimseler dua ediyor. Duası çok makbul mübarek bir insan, ak sakallı, pîr-i fâni; bir hastaya dua etti, şıp diye hastalığı geçti; çocuğu olmayan bir kimseye dua etti, hemen ertesi sene çocuğu oldu. Duası çok makbul… Onun bile o hususta duasını Allah kabul etmez.

Ben bir hadîs-i şerif okudum, tüylerim diken diken oldu! Peygamber Efendimiz'den rivayet olunmuş ki:

"—Âhir zamanda, ümmet fesada uğradığı zaman, yani bozulduğu zaman, Allah'ın yolunda gitmeyip de yanlış bir yol tutturdukları zaman, sàlih kimseler dua ederler:

'—Yâ Rabbi! Şu Ümmet-i Muhammed'e rahmeyle, işlerini kolaylaştır. Düşmanlardan kurtar. Şöyle eyle, böyle eyle...' diye dua eder.

Hoşuma gitti: Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafında tavaf ederken herkes, "Aman yâ Rabbi! Beni cehennemden koru! Aman yâ Rabbi! Bana cenneti nasip et!" diye dua ediyor. Bir mübarek, iki gözü iki çeşme:

"—Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed'e rahmeyle… Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed'in mazlumlarını koru… Aman yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed'i lütfunla ıslah eyle… Aman yâ Rabbi! Müslümanların gönüllerini birbirine cem' eyle, kardeşlik şuuruna nâil eyle..."

Baktım, hiç kendisinden bahsetmiyor; hep ümmete dua ediyor.

Hadîs-i şerifte diyor ki: O zamanda o sàlih kula Allah-u Teàlâ Hazretleri buyururmuş ki:

"—Sen kendine dua et, onlara dua etme! Ben onlara kızgınım!"

Allah'ın kızgınlığına uğramak ne kötü şey!

"—Ey sevgili kulum! Ben seni seviyorum ama onlar için benden bir şey isteme, ben onlara kızgınım. Ben onlara yapacağımı biliyorum!"

Bu hadîs-i şeriften insanın tüyleri diken diken olur!

Allah'ın gazap ettiği bir kul olmak, kızdığı bir kul olmak ne kadar kötü! İstersen dünyaları al... Boğaziçi'nde köşkün olsun, bankalarda yığın yığın hazinelerin olsun; ne kıymeti var? Allah

sevmedikten sonra ne kıymeti var kardeşim?

Allah'ın rızasını ara! Allah'ın rızasını gözet! Allah'ın yolunda yürümeye gayret et. Allah'ın gazap etmediği, sevdiği bir insan olmaya gayret et. Tedbirini al, takdir Hüdâ'nındır; ne dilerse öyle yapar. Ne gelirse sabredersin. Ama sen tedbirini al, "Ben elimden geleni yaptım." dersin. Tedbirini almazsan mes'ul olursun.

c. Abdestliyken Uyumak

Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA —babası da kendisi de sahabi— rivayet eylemiş. Dört Abdullah'tan, mübarek, alim Abdullah'tan birisi bu, *Abâdile-i Erbaa*'dan.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[8]

مَنْ نَامَ وَهُوَ جَالِسٌ، فَلاَ وُضُوءَ عَلَيْهِ؛ فَإِذَا وَضَعَ جَنْبَهُ، فَعَلَيْهِ الْوُضُوءُ

(طس. عن ابن عمر)

RE. 445/6 (*Men nâme ve hüve câlisun, felâ vudùa aleyhi; feizâ vadaa cenbehû, fealeyhi'l-vudùu*)

(*Men nâme ve hüve câlisun*) "Bir insan oturduğu yerde içi geçer de uyursa..." Uyur mu? Uyuruz. İnsan yorgun olur, erken kalkmış olur, geç yatmış olur; uyur.

"—Allah Allah... Uyuyuvermişim. Nasıl olduğunu da hiç anlayamadım."

Almanya'da bir arkadaşım var. Akşam eve geldi, gülüyor ama tebessümü acı... Yani çok korkmuş, şafak atmış. "Bugün otobanda giderken..." Orada 150-160 süratle, hızlı gidiliyor. Yol müsait. "Öyle giderken uyumuşum, rüya da gördüm." diyor. Direksiyonun başında uyumuş, rüya da görmüş, bir uyanmış... Yine bir şey olmamış. Rüyayı çok kısa bir zamanda görmüş demek ki... İnsan uyur. Direksiyonda uyumak istemez ama orada bile uyumuş.

Bir de cuma hutbesi oldu mu... Zaten şeytanın işidir. İmam efendi cuma günü minbere çıkar; başlar horultular... Yandaki

---

8 Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.152, no:6060; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.343, no:26354; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.464, no:24027.

dirsek yapar; “Şışt, uyuma!” diye... Çünkü rahatı gördü mü uyumaya başlıyor.

İlim meclisinde uyumak şeytânîdir. Bunu bilin ki o Rahmânî bir uyku değil. İlim meclisinde uyumak olmaz. İlme kendini verirsen uyumazsın.

Meraklı bir şey olsa... “Hiç para vermeden 100’er bin lira para kazanacaksınız. Şimdi size usûlü söylüyorum.” desem herkesin gözü dört açılır.

Sen dininin ahkâmını merak edersen, uyumazsın.

Tabii hocalara da biraz iş düşüyor. Herkesin bildiği bir tarzda basmakalıp bir şeyi anlatınca, “Ey mübarek cemaat-i müslimîn! Şu şöyle oldu...” deyince; “Haa, hoca şundan bahsedecek, şunları söyleyecek.” Bildi, tamam, o zaman uyku basıyor.

Ama olsun; “Et-tekrâru ahsen, velev kâne yüz seksen” demişler. Yine dinle, sevabı var, feyzi var, bereketi var… Uyumaması lâzım.

İnsan uyuyuverdi... Oturduğu durumda uyudu. Cuma günü safta otururken uyudu. Ne olacak? Çıkıp dışarıda tekrar abdest mi alsın?

Hayır! Peygamber Efendimiz: "Otururken uyuyan kimsenin abdest alması gerekmez." diyor. Neden?

Tabii bazı şeylerin hikmetini anlarız, bazılarını anlayamayız, anlamak için uğraşırız. Otururken insan uyusa bile abdesti bozulmaz, yani bozulmayacak durumda olur.

"Bir yere yaslandı mı..." diyor Efendimiz, bu hadîs-i şerifinde... Yanını yere koydu mu... "Durun bakalım, biraz bana yer verin..." Elini yastık yaptı, uzandı. Uyudu mu abdesti gider.

Bizim mezhebimizde fukahâmızın görüşü de işte bu hadîs-i şerifte anlatılmış, bu tarzda.

d. Zikrederek Uyumak

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerife… Bu hadîs-i şerif de Deylemî'de zikredilmiş. Râvisi el-Hakem ibn-i Umeyr.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[9]

مَنْ نَامَ عَلَى تَسْبِيحٍ ، أَوْ تَكْبِيرٍ ، أَوْ تَهْلِيلٍ ، أَوْ تَحْمِيدٍ ، بُعِثَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛ وَمَنْ نَامَ عَلَى غَفْلَةٍ ، بُعِثَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛ فَعَوِّدُوا أَنْفُسَكُمْ الذِّكْرَ عِنْدَ النَّوْمِ (الديلمى عن الحكم بن عمير)

RE. 445/7 (*Men nâme alâ tesbîhin, ev tekbirin, ev tehlîlin, ev tahmîdin, buise aleyhâ yevme'l-kıyâmeti; ve men nâme alâ gafletin, buise aleyhâ yevme'l-kıyâmeti; feavvidû enfüsekümü'z-zikre inde'n-nevm*)

(*Men nâme alâ tesbîhin*) "Her kim ki tesbih etmiş olarak, (*ev tekbirin*) tekbir çekmiş olarak, (*ev tehlîlin*) *Lâ ilâhe illa'llàh* demiş olarak, (*ev tahmîdin*) *El-hamdü li'llâh* demiş bir vaziyette uyumuşsa; (*buise aleyhâ yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet gününde bu uyuduğu güzel tesbihler, tekbirler, *Lâ ilâhe illa'llàh*'lar, *El-hamdü*

---

[9] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.494, no:5535: Hakem ibn-i Umeyr RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXI, s.461, no:24018.

li'llâh'lar ile kalkar, ba's olur."

(*Ve men nâme alâ gafletin*) "Her kim ki gaflet ile uyumuşsa, (*buise aleyhâ yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet gününde gafletle kalkar."

(*Feavvidû enfüsekümü'z-zikre inde'n-nevm*) "Onun için, kendinize uyumaya doğru varırken zikir alışanlığı edinin, âdet hâline getirin. Uyurken tesbih çeke çeke uyuyakalın!"

"—*Tesbih* ne demek?"

Tesbih, kısacası *Sübhàna'llah* demektir. Tabii *Sübhàna'llah*'ın arkasında *Sübhàne'llezî* kezâ kezâ... çeşitli sıfatlar, sıla cümleleri gelebilir. *Sübhàna'llah*, "Yâ Rabbi! Sen her türlü noksandan münezzehsin. Her türlü kemâlâta sahipsin. Her şeye gücün yeter. Her şeyin güzeldir. Her şeyin tamdır." demektir.

"—*Tekbir* ne demek?"

Allàhu ekber demek.

"—*Allàhu ekber* ne demek?"

Allah-u Teàlâ Hazretleri hiçbir şeyle mukayese edilmeyecek kadar büyüktür. Hiçbir şeyle mukayesesi mümkün değil. Büyüklüğünü anlamanın imkânı yoktur. Bu akıl o kadar büyüklüğü kavrayamaz. Ama ayet-i kerîmede buyruluyor ki:

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ (الزمر: ٦٧)

(*Ve mâ kaderu'llàhe hakka kadrihî*) [Onlar Allah'ı hakkıyla tanıyıp bilemediler.]

"İnsanlar Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kadrini anlayamadılar, takdir edemediler. (*Ve'l-ardu cemîan kabdatuhû yevme'l-kıyâmeti*) Kıyamet gününde bütün yeryüzü onun için bir tutamdır." (*Ve's-semâvâtu matviyyâtun bi-yemînihî*) Yedi kat sema, yıldızlar âlemi Allah-u Teàlâ Hazretlerinin kudreti elinde dürülmüş haldedir." (Zümer, 39/67)

"—Semalar avucu içindedir." diyelim. Ama tabii Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin *yemîn*'i ne demek, muradını Allah-u Teàlâ Hazretleri bilir. Fakat şu bizim büyük büyük varlıklar olarak gördüğümüz

yerler gökler Mevlâmız'ın avucu içindedir. Öyle azamet, öyle kibriya sahibidir.

Tekbir o.

"—*Tehlil* ne demek?"

Kısaca, *Lâ ilâhe illa'llàh* demek.

"—O ne demek?"

Allah'tan gayrı ilah yok demek.

"—Allah'tan gayrı ilah yok." ne demek?

Tapınılacak başka varlık yok. Kulluk edilecek başka varlık yok. O tektir. Sadece ona tapılır.

"—Putlara tapsak da onlar ona şefaatçi olsa..."

Eski müşrik Araplar öyle demişler. Öyle şey yok. Allah'a hiçbir şeyi şerik koşmak yok. Mevlâmız şeriksiz, nazîrsiz, ortaksız, misalsiz, misilsiz...

Ancak ona ibadet ederiz. Ancak ona kulluk ederiz. Ancak ondan yardım dileriz. Her şey zaten ondan gelir.

Ne kahrı dest-i âdâdan, ne lütfu âşinâdan bil.
Umûrun Hakk'a tefvîz et, Cenâb-ı Kibriyâ'dan bil.

Sana kahır geldi, bir yerden bir tokat yedin; ticarî hayatta tokat yedin, içtimâî hayatta tokat yedin...

"—Falanca yaptı..."

O yaptı ama o sebep; müsebbib Allah-u Teàlâ Hazretleridir, onu sana göndermiş.

Bir lütfa erdin, filanca sana getirdi. Ama asıl lütuf Allah'tandır. Ona da teşekkür et ama bil ki Allah nasip etmeseydi o getiremezdi, yarı yolda kalırdı, mümkün değil. Nasip eden Allah.

Ben Nasreddin Hoca'nın bazı fıkralarını vaazda anlatıyorum. Hoşuma gidiyor. Güzel fikirleri ihtivâ ediyor. Ana fikri güzel.

Güya Timur —halbuki Timur'la muâsır mı değil mi, belli değil— yoldan geçeni çeviriyormuş;

"—Gelin bakalım karşıma..."

Soruyormuş:

"—Ben zalim miyim, mazlum muyum?"

Orduyla geldin, burayı istilâ ettin, şehirleri yaktın yıktın,

mallara el koydun.

“—Zalimsin!”

“—Vay edepsiz!” Pat küt pat küt dövdürtüyormuş. Kendisine zalimsin diyenleri dövdürtüyormuş.

Onun dayak yediğini gören bir başkası bu sefer ne diyecek?

“—Yok yok, zalim değilsin, mazlumsun.”

“—Yahu edepsiz! Bu kadar şey yapıyorum, kim bana ne yapmış ki? Seni yalancı dalkavuk seni!..” Onu da dövüyormuş.

“—Zalim” diyeni de dövüyor, bir bahane buluyor, “mazlum” diyeni de dövüyormuş. Demişler ki;

“—Hocam bu adamdan bıktık yahu... Gel de şuna bir şeyler söyle. Tatlı sözlüsün, güleç yüzlüsün, hikmetli konuşursun. Bizi bu adamdan kurtar.”

“—Olur.” demiş.

Onun o adam çevirdiği yerden yürümüş.

“—Gel Hoca buraya!” demiş, onu da almış.

“—Söyle bakalım; ben zalim miyim, mazlum muyum?”

Nasreddin Hoca demiş ki:

“—Sen bizlere Allah’ın adalet kılıcısın. Zalim biziz ki Mevlâ seni gönderdi bize!”

Çok hoşuma gidiyor... “Zalim biziz ki Mevlâ seni gönderdi bize...” Yani tokat Timur’dan ama müsebbib Allah-u Teàlâ Hazretleri. Bunlar cezayı hak ettiler de onunla cezalandırıyor.

Bu sözler nereden açıldı?

Lâ ilâhe illa’llah, güç kuvvet Allah’tadır.

Hayrihî ve şerrihî mina’llâhi teâlâ, hayır ve şer Allah’tandır.

Sen kulluğunu iyi yap, bak nasıl olacak iş. Sen cezayı hak ediyorsun, ondan sonra:

“—Ali yaptı, Veli yaptı, Ahmet yaptı, Mehmet yaptı...” diyorsun.

Kabahat sende; kabahati sen işledin, ondan.

Lâ ilâhe illa’llah’ın çok mânaları var. İnsan işin derinliğine daldı mı, *Lâ ilâhe illa’llah* üzerinde aylarla yıllarla konuşur. Çok derin mânası var…

(*Ve’t-tahmîd*) *Tahmid* de *El-hamdü li’llâh* demek.

“—El-hamdü li’llâh ne demek?”

“—Allah’a hamd olsun.” demek.

“—Allah’a hamd olsun.” ne demek?

“—Yâ Rabbi! Her türlü övgü, medih sanadır.” demek.

“—Neticede sen veriyorsun, onun için sanadır.” demek. “Her türlü kemâlât ile muttasıfsın, onun için sanadır.” demek.

Güzel şey övülmez mi? “Aferin, çok güzel yapılmış!” denmez mi? Allah-u Teàlâ Hazretleri de her türlü kemâlâtın sahibi olduğu için *“El-hamdü li’llâh*, hamd Allah’adır.” diyoruz.

(*Men nâme alâ tesbîhin, ev tekbirin, ev tehlîlin, ev tahmîdin*) İşte insan bu güzel sözlerle, bunları söyleye söyleye, bu fikirleri düşüne düşüne uyuyup kalırsa ne olacak?

(*Buise aleyhâ yevme’l-kıyâmeti*) Bunları îtiyat edinmiş olan bir insan rûz-ı mahşerde, kıyamet koptuktan sonra kabrinden kalkarken de *Sübhàna’llàh*’larla, *El-hamdü lillâh*’larla, *Allàhu ekber*’lerle, *Lâ ilâhe illa’llah*’larla kalkar.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ، إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ

(فاطر:٣٤)

(*Ve kàlü’l-hamdü li’llâhi’llezî ezhebe anne’l-hazen, inne rabbenâ legafûrun şekûr.*) [Cennette şöyle derler: Bizden bu üzüntüleri bertaraf eden Mevlâmız’a hamd ü senâlar olsun. Doğrusu Rabbimiz çok bağışlayan, çok nimet verendir.] (Fâtır, 35/34)

Mü’min kullar şükrede ede, hamd ede ede kalkacak; buna kendisini alıştırırsa...

(*Ve men nâme alâ gafletin*) “Her kim ki gafletle uyudu…” Ne abdesti var, ne namaz kıldı... Televizyonu seyretti etti, akşam da zaten midesini mumbar dolması gibi doldurdu; yedi yedi yedi... Zaten ayakta durması mümkün değil. Gözleri süzülürken, televizyonu seyrederken uyudu kaldı.

Ondan sonra da teheccüd vakti geçti, sabah namazı vakti geçti... Saat çaldı saat 8’de...

“—Aman! Daireye geç kalıyorum!”

Gözleri çapaklı ayıp olur; hemen yüzünü yıkadı, pantolonu giydi... Hani sabah namazı? Hani yatsı namazı? Hani gece ibadeti?.. Allah ıslah etsin…

(*Buise aleyhâ yevme'l-kıyâmeti*) "Böyle gafletle yatan da yarın kıyamet gününde gafletle kalkar."

Bu uyku bir küçük ölümdür, kardeşlerim! İnsan yatar; ya uyanır, ya uyanmaz. Böyle zikirle yatarsa, iyi kalkar. Gafletle yatarsa, gafletle kalkar.

Onun için, (*feavvidû enfüsekümü'z-zikre inde'n-nevm*) "Uyurken zikri kendinize âdet, îtiyat hâline getirin!" diye Efendimiz böyle tavsiye etmiş. Benden söylemek.

Bu hadîs-i şerif de zikr ü tesbihâtın dinimizde mevcut olduğunun delillerindendir. Büyüklerimizin yolunun sağlam, doğru olduğunun işaretlerindendir.

e. Adak Adamak

İzin verirseniz bir hadîs-i şerif daha okuyalım.

Bu hadis-i şerif, Hz. Âişe RA Anamız'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şeriftir. Allah şefaatine nâil etsin…

Hz. Âişe, çok hünerli bir validemiz. Doktor gibi tıp bilirmiş. Çok güzel ferâiz bilirmiş; matematik bilgisi ister, yani insanın zihninin gelişmiş olması lazım. Pek çok kimse gelir; "Ya validemiz, işte şöyle oldu böyle oldu... Şu miras taksimi nasıl olacak?" diye, ince hesapları ondan sorarlarmış. Râvi yemin ederek söylüyor:

"—Çok meşhur büyük sahabenin Hz. Âişe'ye mesele sormaya geldiğini bilirim." diyor.

Kendisi de demiş ki:

"—Ey halacığım, ey teyzeciğim! Rasûlüllah'ın zevcesisin, müslümanların anasısın, senin dinî bilgine hiç şaşmıyorum. Şu tıbbı nereden öğrendin? Şu doktorluğu nereden öğrendin?" diye sormuş.

Çok güzel ilaçlar bilirmiş. O zamana göre çok güzel tedavi bilirmiş. Allah şefaatine erdirsin… Evlatlarımızı Hz. Âişe Validemiz'in yolunda eylesin… Hanımlarımızı Hz. Âişe Validemiz'in yolunda eylesin… Yani uyanık, bilgili, gördüğünü kapan, öğrenen...

Müslüman öyledir, âciz değil...

Şimdi ben üzülüyorum. Sizinle dertleşiyorum... Hacda bakıyorum müslüman kadınlarına; şişman, adım atamıyor, nefes alamıyor, yanaklarından ter boşanıyor... Ya çakı gibi olması lazım! Erkeği de kadını da uyanık, zeki, anlayışlı, basiretli, dikkatli, intibak etmiş olacak. İyi bir anne, bir evin direğidir; kocasını da çeker çevirir, çoluk çocuğunu da çeker çevirir. Politika yapar, piyazlar, ne yaparsa yapar; çocuğuna Kur'an öğretir, dinini öğretir, Müslümanlığın inceliklerini öğretir. Anne çok kıymetli. Evlat, babadan ziyade anne terbiyesi alır. Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri evlatlarımızı, hanımlarımızı, kızlarımızı Hz. Âişe yolunda eylesin…

Onun rivayet ettiği bu hadis-i şerif nezir mevzuunda. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[10]

مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللهَ ، فَلْيُطِعْهُ ؛ وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللهَ ، فَلاَ يَعْصِهِ

(حم. خ. د. ت. ن. ه. حب. عن عائشة)

(*Men nezere en yutîa'llàhe, fe'l-yuti'hu; ve men nezere en ya'siya'llâhe, felâ ya'sîhi.*)

(*Men nezere en yutîa'llàhe*) "Her kim Allah'a itaat etmek mevzuunda nezretmişse, adak adamışsa, (*fe'l-yuti'hu*) nezrine vefa göstersin, riâyet etsin. (*Ve men nezere en ya'siya'llâhe*) Her kim ki Allah'a isyan vâdisinde, günah yolunda nezirde bulunmuşsa, (*felâ ya'sîhi*) Allah'a isyan etmesin, o nezrini tutmasın."

---

[10] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.399, no:6202; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.498, no:1446; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.116, no:2862; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.127, no:3746; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.336, no:2117; İmam Mâlik, *Muvatta'*, c.III, s.678, no:1726; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.76, no:4349; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.233, no:4387; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ,* c.X, s.68, no:19843; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.352, no:2241; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.134, no:4748; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.241, no:2338; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.13, no:5852; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.133, no:4459; *İshak ibn-i Râhaveyh*, c.II, s.391, no:944; Hz. Aişe RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.231, no:5606; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.710, no:46462; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.465, no:24030.

Bunu birazcık açıklayıvereyim. Çünkü oluyor, canlı bir mesele… Nezir ne demek?

Nezir, bir insanın kendi kendisine gerekli olmayan, mecburiyet olmayan şeyi bir şarta bağlı olarak mecbur etmesi demek. Meselâ:

"—Eğer imtihanı geçersem bir kurban keseceğim."

İmtihan geçilince kurban kesmek dinimizin bir mecburiyeti değil. Ama gönlünden koptu...

"—Eğer bir erkek çocuğum olursa, bir kurban keseceğim!"

"—Beş tane kız oldu, altıncısı erkek olursa, iki kurban keseceğim!"

Bir tane kesmek, iki tane kesmek... Veyahut;

"—Cümle cihan halkını davet edeceğim, şu kadar bir ziyafet çekeceğim."

Böyle bir nezir...

"—Eğer şu işten kurtulursam, şu ticarî borcumu ödersem şöyle yapacağım, böyle yapacağım... Filancaya gideceğim, filanca hayır kurumuna, filanca vakfa bu kadar para vereceğim..." dedi.

Tamam, bunlar güzel şeyler, yapılabilir.

Kimisi de diyor ki:

"—Eğer şu işim olursa on şişe rakı içeceğim."

Tevbe estağfirullah!

"—Ya etme, içme..."

"—Nezrettim, adak adadım." diyor meselâ...

Bu hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

"—Bir insan iyi sevaplı bir şey adamışsa, ona vefa göstersin, yapsın."

Çünkü İslâm'da söz önemlidir. Bizi cennete götüren şey nedir? Çok şeyler var da; şu dil insanı cennete götürür.

Cehenneme götüren şey nedir? Birçok sebepler vardır da; şu dil çok insanı cehenneme götürür. İnsanların cehenneme gitmesine sebep olur. Bu ağzımızın içindeki şu küçücük et parçası insanı mahveder veya ihyâ eder.

Söz ola kese savaşı,
Söz ola bitire başı.
Söz ola ağulu aşı,
Yağ ile bal ede bir söz.

Öyle söz olur ki kavgayı keser, savaşı bitirir, sulh olurlar. Tatlı güzel konuşur, ikna eder.

Söz ola bitire başı. *Bitirmek*; iyi etmek. *Baş*; yara. "Öyle söz olur ki yarayı iyi eder." Maddî mânevî yarayı tedavi eder, merhem olur.

Bazıları da diyor ki:

Söz ola kese savaşı,
Söz ola kestire başı.

O da doğru. Ama Yunus'un söylediği; *Söz ola bitire başı*'dır. İşin doğrusu o. Oradaki başın yara mânasına geldiğini bilmediği için, o devrin Türkçesini anlayamadığı için, bu sefer başı kestirmekten tutturmuşlar. O da doğru... Bir yanlış söz söyler, bir yanlış iş yapar, kelle gider... Maddeten veya mânen gider.

Söz ola ağulu aşı,
Yağ ile bal ede bir söz.

Zehirli bir aş, acı, kıymetsiz, tadı tuzu olmayan bir şey bal kaymak olur. "İki gönül bir olursa, samanlık seyran olur." dediği gibi... Muhabbet olunca acı aş da tatlı olur. Söz çok kıymetli.

Onun için, İslâm söze önem vermiştir.

"—Ben şaka yaptım, karımı boşamak niyetinde değildim."

Öyle şey yok. Bu şakaya gelmez. Dil önemli...

"—Şaka yapmıştı, söyleyiverdim."

Öyle şey yok. Sözüne uyacak.

Nezir konusunda Kur'ân-ı Kerîm'de de bir âyet-i kerîme hatırlayıverdim. Hz. Meryem Validemiz'in anası Meryem Validemiz'e hamile, daha doğum olmamış, buyuruyor ki:

إِذْ قَالَتْ امْرَأَةُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (آل عمران:٣٥)

(*Rabbi innî nezertü leke mâ fî batnî muharraran fetekabbel*

minnî) "Yâ Rabbi! Şu benim karnımdaki yavrumu senin yoluna adadım, muharrer olarak senin dinine adadım. Benden kabul eyle!" (Âli-İmran, 3/35)

Muharrer ne demek? O devrin dinî örfüne âdetine göre evlâdını, "Bu evlâdımı ibadethaneye vakfedeceğim; ibadet ehli, din adamı olsun." diye, Allah yoluna adarlardı.

"—Karnımdaki yavrumu ibadete adadım." diyor.

Din adamı olacak, ibadet ehli olacak. Yani kendisi evlâdını başka işlerde kullanmayacak, din yoluna verecek.

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَى وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ

(آل عمران:٣٦)

(*Felemmâ vadaathâ kàlet rabbi innî vada'tühâ ünsâ*) "Doğduğu zaman da, 'Yâ Rabbi, şimdi halim ne olacak; bu kız doğdu.' demişti." Yâni o, oğlan olacak da, din adamı olacak da, hizmet edecek diye düşünüyordu ama kız olunca şaşırmıştı. (*Va'llahu a'lemü bimâ vadaat*) Ama, Allah-u Teàlâ Hazretleri onun ne olacağını, doğmadan evvel biliyordu." (Âl-i İmran, 3/36)

Söz kesinleşti, neticede Meryem Validemiz'i mâlum ibadethaneye verdiler, vakfettiler. Allah-u Teàlâ Hazretleri, adak olarak kendi dinine hizmet etsin diye sunulan Meryem Validemiz'i kabul eyledi. O da ibadethanede Allah'a ibadetle vakit geçirdi. Allah'ın sevgili kulu oldu, cennetlik hatunlardan birisi oldu.

Hıristiyanlar Müslümanlığı bilmezler. Bilseler bizim Meryem Validemiz'i ne kadar sevdiğimizi... Çocuklarımıza Meryem adını koyduğumuzu... Hz. İsa AS'ı bir peygamber olarak tanıdığımızı bilseler insafa gelip müslüman olurlar. Ama bilmiyorlar!

Kabahatin bir kısmı da bizde; bildirmek için sağlam çalışma yapmamışız! Adamlar ta bizim memlekete, müslüman mahallesinde salyangoz satmaya geliyorlar da, biz oralara İslâm'ı anlatmak için organizasyonumuzu sağlam kuramamışız. Biz sağlam kuramayınca, onlar bâtıl yolda olduğu için, dini de yanlış yolda kullandıklarından, dünya üzerinde insanlığa çok zararlı

oluyorlar.

Biz İslâm'ı tebliğ edeceğiz.

Bizim kardeşlerimizden bir grup Amerika'ya gitmiş. Söz sözü açıyor ama güzel şeyler bunlar, dikkat edin, vazifenizi bilin! Washington camiinde konferans vermeye kalkmışlar. Hoparlörü de dışarıya vermişler. Dışarıdan duyuluyor:

"—Hıristiyanlık, Müslümanlık, Hz. İsa AS, Hz. Muhammed AS..." Böyle sözler...

Dışarıdan geçen bir Amerikalı dinlemiş, ilgisini çekmiş, durmuş. Hoparlörden konuşmayı biraz dinlemiş. Bakmış canlı, enteresan bir mevzu; kendisinin ilgisini çekmiş, içeri girmiş. Bakmış, yer müsait, oturmuş. Sonuna kadar dinlemiş. Adamlar anlatıyorlar:

"—Hak din İslâm'dır. Hz. İsa da bir peygamberdi. Allah'ın oğlu olmaz. Bir kuldu, peygamberdi. Annesi de sıddîka idi, bir sàliha hatun idi, ehli namus, Meryem el-Betûl, pak bir kimseydi. O devir geçti. Allah ondan sonra bir peygamber daha gönderdi. Nasıl İbrâhim AS peygamberse, nasıl Mûsâ AS peygamberse, nasıl Harun AS peygamberse, nasıl Yahya AS peygamberse, Hz. İsa da bir peygamber. Niye ötekilere de kullanılan o sıfatı berikisine kullanınca ona Allah'ın oğlu diyorsunuz? Böyle şey olmaz!" diye, İncil'den onlara misaller vererek, ayetleri okuyarak güzelce ikna etmişler.

Amerikalı demiş ki:

"—İkna oldum. Tamam, müslüman olmayı kabul ettim. Ne yapmam lazım?"

Demişler ki:

"—Öyle merasime lüzum yok. (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) dersin, işte İslâm'a girdin..."

Çünkü bu bir kabul meselesidir. "Allah'ın varlığını birliğini kabul ediyorsun. Hz. Muhammed'in onun Rasûlü olduğunu kabul ediyorsun. İslâm'a girdin." demişler.

"—Sonra ne yapmam lazım?" demiş.

"—Belki yıkanmadığın için yıkanman gereken bir durum vardır, yıkanman lâzım. Gusül abdesti al!" demişler.

“—Pekiyi, siz benim kalbimi iman ile temizlediniz, bütün bâtıl itikatlardan pak eylediniz; ben de gideyim evde dışımı pak edeyim!” demiş.

Abdest almış, yanlarına gelmiş, gruplarına katılmış. Derslerine devam etmiş. Güzel müslüman olmuş. Hatta Ortadoğu’ya gelmiş, Kuveyt’i gezmişler, Mısır’ı gezmişler. Hac mevsiminde haccetmişler. Oradan da Pakistan’a gitmişler. Pakistan’da binlerce insanın toplandığı büyük bir toplantıda söz almış. Demiş ki:

“—Ey müslümanlar! Allah sizlerden razı olsun. Ta Amerika’ya geldiniz, bizi yanlış bir inançtan kurtardınız. Hak yola girmemize vesile oldunuz. Ben mühendisim. Dünya ilimlerine sahibim. Siz din yolunda çalıştınız, yetişmiş bir mühendis kazandınız. Üniversite parası vermenize lüzum yok. İşte bir müslüman mühendis kazandınız. Buna devam edin, bu kârlı bir iş...”

Çünkü yetişmiş insanı kazanıyor. Küçükten çocuğu yetiştirmeye çalıştırırsın; ilkokulda tamam, ortaokulda tamam, lisede kaçar, kayar, düşer, yanlış yollara gidebilir.

“—Siz yetişmiş bir insan kazandınız. Size müteşekkirim. Bu yola devam...”

“—Ama iki elim yine kıyamet günü yakanızda olacak!” demiş.

Şaşırmışlar; “Allah Allah, ne biçim adam, hem teşekkür ediyor hem de bizi tehdit ediyor!”

“—Niye?” demişler.

Demiş ki:

“—Niye on sene önce gelmediniz Amerika’ya? O zaman benim anam sağdı, ona da söylerdim, o beni severdi, o da müslüman olurdu. Şimdi yanlış bir inançla âhirete göçtü. Anam babam müslüman olmadı. Halbuki ben onları seviyordum. Bâtıl bir inançla göçtüler. Siz geç geldiğiniz için Amerika’ya, bunun hesabını size rûz-ı mahşerde soracağım!” demiş.

Dünya bizi bekliyor, kardeşlerim! Dünya müslümanlara muhtaç! Dünyada müslümanlar meydanda olmadığı için edepsizler meydanda... Komünisti meydanda, kapitalisti meydanda...

Güney Afrika’daki ırkçılık hadiselerini görmüyor musunuz? Zencinin renginden dolayı horlandığını görmüyor musunuz? Afrika’da dönen dolapları, Orta Amerika’da gerillaların yaptığını görmüyor musunuz?

Dünya kaynıyor! Dünya insanlığa muhtaç, insafa muhtaç. Merhamete muhtaç, imana muhtaç, inanca muhtaç, nasihate muhtaç… Biz de yan gelmiş yatıyoruz. Olmaz! Allah bunu bizden sorar!

Oranın zavallıları da sıkıştığı zaman soracak:

“—Niye gelmediler yâ Rabbi!” diye onlar bizden hesap sorarlar.

Biz de vazifemizi yapmadığımız zaman, tedbirimizi almadığımız takdirde, almamış isek biz de o sorgunun, sualin muhatabı oluruz!

Evlâdımız bizi sorgu sual eder. Çünkü bakıyorsun babası iyi, anası iyi; çocuk sapıtmış. Gördük... Geçtiğimiz devrelerde gördük. Anarşist mücadelede öldürüldü. Babası camiden çıkmayan insan... Öyleleri de oldu. İsmini hatırlayamayacağım ama Ankara’da beş vakit namaz kılan bir kimsenin çocuğu. Çocuğu babasının yolundan saptırılmış.

Onun için, çalışacağız! Bütün dünya bizi bekliyor! Bizim çalışmamızı... Yani bizim çalışmamıza bağlı. Biz çalışmazsak, o adamların dünya hırsından gözleri dönmüş.

Neden Güney Afrika’da bu kıyametler kopuyor?

Ah canım kardeşim; elmas madenleri var, uranyum madeni var, filanca var falanca var... O kör olasıca elmasın yüzünden oluyor bunlar! O insanların o ızdırap çekmesi o işte materyalistlikten, imansızlıktan oluyor. Nefret ediyor insan... “Elmas yüzük takmayın!” diyeceğim, yazacağım. Kendi çoluk çocuğumuzda da var ama yazacağım. Elmas yüzük takmayalım. Ondan oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize vazifesini müdrik, şuurlu olma nimetini ihsan eylesin… Rızası yolunda ömür geçirmeyi nasib eylesin... Rızasına aykırı yollardan kurtarsın... Adımlarımızı, oradan nasiblerimizi kessin... Haramlardan bizi korusun, kurtarsın... Sevdiği, razı olduğu kullarının zümresine dünyada, âhirette dâhil eylesin… İyi kullarından ayırmasın… Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

03. 11. 1985 – İskenderpaşa Camii

03. MÜSLÜMANI SIKINTIDAN KURTARMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Nahmeduhû bi-cemîi mehâmidih… Lehü'l-hamdü kemâ yenbeği li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr… Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مَنْ نَسِيَ صَلاَةً فَلَمْ يَذْكُرْهَا ، إِلاَّ وَهُوَ مَعَ الإِمَامِ ، فَلْيُصَلِّ مَعَ الإِمَامِ ، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلاَتِهِ ، فَلْيُعِدِ الصَّلاَةَ الَّتِي نَسِيَ ، ثُمَّ لِيُعِدِ الصَّلاَةَ الَّتِي صَلاَّهَا مَعَ الإِمَامِ (طس. خط. عن ابن عمر وصحح أبو زرعة وقفه)

RE. 445/11 (*Men nesiye salâten felem yezkürhâ, illâ ve hüve mea'l-imâmi, felyusalli mea'l-imâmi, feizâ ferağa min salâtihî, felyuidi's-salâte'lletî nesiye, sümme yuîdu's-salâte'lletî sallâhâ mea'l-imâmi*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi kabul eyleyip, dünya ve âhirete müteâllik muradlarınıza cümlenizi nâil eylesin…

Şurada Efendimiz, Peygamberimiz, başımızın tacı, rehberimiz, numûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyâti ve't-teslimât*) Hazretleri'nin mübarek hadislerinden bir nebze okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, buyurun beraberce, evvela Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine hürmetlerimizi, tazimlerimizi ifadeye vesile olsun diye sunmak üzere; sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının; sâir enbiyâ ve mürselînin, cümle evliyâullahın, Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ve onlara bağlı halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin; ashâb-ı hayrât u hasenâtın, caminin bânisinin ve tamircilerinin, içinden gelip geçen cemaatlerin, imamların, müezzinlerin ruhlarına;

Okuduğumuz eseri yazan Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyâeddîn Hazretleri'nin, bu içindeki hadislerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş olan râvilerin ve alimlerin; uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olması için ve biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına vâsıl olup dünya ve âhirette bahtiyar olmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım!

………………..

a. Herhangi Bir Namazı Unutan Kimse

Mukaddemede metnini okuduğum hadîs-i şerîf *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 445. sayfasının sonlarında, 11. hadis-i şeriftir.

Efendimiz SAS buyuruyor ki:[11]

---

[11] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.221, no:3010; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.IX, s.67; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.400; Ebû Ya'lâ, *Mu'cem*, c.I, s.114, no:108; İbn-i Hibbân, Mecrûhîn, c.I, s.323; Mâlik, *Muvatta'* (Rivayet-i Muhammed), c.I, s.320, no:216; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.421, no:2; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

مَنْ نَسِيَ صَلاَةً فَلَمْ يَذْكُرْهَا ، إِلاَّ وَهُوَ مَعَ الإِمَامِ ، فَلْيُصَلِّ مَعَ الإِمَامِ ، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلاَتِهِ ، فَلْيُعِدِ الصَّلاَةَ الَّتِي نَسِيَ ، ثُمَّ لِيُعِدِ الصَّلاَةَ الَّتِي صَلاَّهَا مَعَ الإِمَامِ (طس. خط. عن ابن عمر وصحح أبو زرعة وقفه)

RE. 445/11 (*Men nesiye salâten felem yezkürhâ, illâ ve hüve mea'l-imâmi, felyusalli mea'l-imâmi, feizâ ferağa min salâtihî, felyuidi's-salâte'lletî nesiye, sümme yuîdu's-salâte'lletî sallâhâ mea'l-imâmi*)

(*Men nesiye salâten felem yezkürhâ*) "Kim bir namaz kılmayı unutursa, hatırlamazsa; (*illâ ve hüve mea'l-imâm*) ancak müteakip namazı imamla kılarken hatırına gelirse... 'Ya ben bir önceki namazı kılmamıştım, hay Allah!' diye o zaman hatırlarsa...

(*Felyusalli mea'l-imâmi*) "İmamla namazını kılsın. (*Feizâ ferağa min salâtihî*) O namazdan fâriğ olduktan sonra, (*felyuidi's-salâte'lletî nesiye*) o unutmuş olduğu namazı iade etsin, onu kılsın."

(*Sümme yuîdu's-salâtelletî sallâhâ mea'l-imâmi*) "Ondan sonra da imamla beraber kıldığı namazı iade etsin!" buyurmuş Efendimiz.

Bunlar *sâhib-i tertib* olan kimseler hakkında. Tertibe riâyet etme mecburiyetinden olan bir tavsiye.

b. Kasden Avret Yerine Bakmak

Diğer hadîs-i şerîf:

İbn-i Asâkir'in Ebû Hüreyre RA'dan naklen kaydettiğine göre Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:[12]

مَنْ نَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ مُتَعَمِّداً لَمْ يَقْبَلِ اللهُ لَهُ صَلاَةَ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً

(كر. عن أبى هريرة)

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.541, no:20162; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.473, no:24049.

[12] Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IX, s.337, no:1877; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.330, no:13078; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.478, no:24062.

RE. 445/12 (*Men nazara ilâ avreti ahîhi müteammiden, lem yakbeli'llâhu lehû salâte erbaîne leyletin.*)

(*Men nazara ilâ avreti ahîhi*) "Kim kardeşinin avret yerine bakarsa; (*müteammiden*) tesadüfen, kazâra değil de kasden bakarsa... (*Lem yakbeli'llâhu lehû salâte erbaîne leyletin*) Allah-u Teàlâ Hazretleri onun kırk gecelik namazını kabul etmez."

Avret yerinin görülmesi, o devirlerin biraz şartlarıyla ilgili. Kıyafetler, dikiş imkânları yok, terzi, kumaş yok, imkânları mahdut. Kendilerini hamamdaki gibi bir peştemalla koruyabilirlerse o bile bir kâr oluyor.

Mâlum, hacca giden insanlar bilirler. Hacda alt tarafa bir ihram, bir parça, üst tarafa bir parça örtünülür. İnsanın kendisini koruması lazım. Kimisi de pek dikkat etmiyor, oturmasına kalkmasına itina etmiyor. Halbuki dikkat etmek lazım. Gerek o gibi durumlarda gerek sâir zamanlarda dikkat etmesi lazım, etmiyorlar.

Şer'an örtülmesi gereken yeri açılırsa, ötekisi de ona bilerek bakarsa… Gözü takılmak suretiyle, kazâra, istemeye istemeye

değil de bilerek bakarsa, Allah onun kırk gece namazını kabul etmez.

Demek ki bu gözün bize çok zararları dokunabilir.

Bu hadîs-i şerîf, her ne kadar müslüman kardeşi önünde namaz kılan insan gibi kardeşinin avreti diyorsa da, bizim için bu devirde bu göze çok dikkat etmek gerektiğinin de bir işareti oluyor.

Bu devirde eskisinden farklı olarak bazı insanlar adeta kendilerini göstermek hevesinde oluyorlar. İşin zor tarafı orasıdır. Çok dikkat etmemiz lazım. Gözümüze hakim olmamız lazım.

Peygamber Efendimiz Arafe gününde, gözü bir tarafa baktığı zaman Fadl ibn-i Abbas'a dönüp demiş ki:

"—Ey oğul, bakma! Çünkü bugün kim gözüne ve diline sahip olursa, Allah onun günahlarını afv u mağfiret eder."

Demek ki bu göz çok dikkat etmemiz gereken, üzerine ciddiyetle eğilmemiz gereken, günahlara insanı bulaştırabilecek bir uzuvdur. Gözümüze sahip olalım!

Büyüklerimiz bu işin çaresini şu prensibi koymakta bulmuşlar: (*Nazar ber kadem*) "Müslümanın bakışı ayağının üzerine olacak. Pabucunun ucuna bakarak yürüyecek, başı yerde, gözü yerde yürüyecek."

Nazar ber kadem; bakışı ayağı üzerinde. Etrafa bakarsa gözü takılır. İsteyerek istemeyerek takılır. Peygamber Efendimiz:

"—Tesadüfen takılmanın, ilk görünmenin bir mahzuru yoktur. İkinci bakış şeytandandır." diyor.

Bitip bir daha dönüp baktı, bir daha gözünü kaldırdı baktı, o şeytandandır.

Onun için bu devirde insanlar gözden çok şeyler kaybediyor. Açık saçık insan çok olduğu için, gözden çok kayıplar oluyor. Kış mevsiminde kapatıyorlar soğuğun zoruyla, yazın daha zor oluyor. Allah akıl fikir versin… Bizlere de sağlam irade nasib eylesin.

c. Bir Mü'mini Sıkıntıdan Kurtarmak

446. sayfanın ilk hadîs-i şerifi…

Bu hadîs-i şerîf, geçen haftalarda da geçmiş olan müslümanın müslümana hizmeti, yardımı, el uzatması hususuna işaret eden bir

hadîs-i şerîftir. Buyurmuş ki Efendimiz:[13]

مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً ، نَفَّسَ اللّٰهُ عَنْهُ كُرْبَةً يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؛ وَمَنْ سَتَرَ عَلٰى مُؤْمِنٍ عَوْرَتَهُ ، سَتَرَ اللّٰهُ عَلَيْهِ عَوْرَتَهُ ؛ وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً ، فَرَّجَ اللّٰهُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ (طب. عن كعب بن عجرة)

RE. 446/1 (*Men neffese an mü'minin kürbeten, neffesa'llàhu anhu kürbeten yevmi'l-kıyâmeti; ve men setere alâ mü'minin avretehû, setera'llàhu aleyhi avretehû; ve men ferrece an mü'minin kürbeten, ferreca'llàhu anhu kürbetehû*)

(*Men neffese an mü'minin kürbeten*) "Kim bir müslümanı uğradığı bir sıkıntıdan nefes alacak bir rahatlığa kavuşturursa..." Başına bir sıkıntı gelmiş; malî, bedenî, sosyal, herhangi bir şekilde bir derde uğramış, o da onun imdadına yetişiyor bir rahat nefes aldırtıyor, rahatlattırıyor. (*Neffesa'llàhu anhu kürbeten yevmi'l-kıyâmeti*) "Böyle yapan bir kimsenin Allah-u Teàlâ Hazretleri kıyamet gününün sıkıntısını giderir, o günde ona rahatlık verir."

"—Sen mü'min kuluma kardeşliğinin gereği olarak böyle bir güzel davranışta bulundun." diye kıyamet günü Allah da onun sıkıntısını giderir.

(*Ve men setera alâ mü'minin avreten*) "Kim bir müslümanın avretini kapatıverirse, örtüverirse, (*setera'llàhu aleyhi avretehû*) Allah da onun avretini kapatıverir."

Şimdi bu avretten maksat, yani insanın avret yerleri dediğimiz yerler nedir? Kimseye göstermediği, giyinip örttüğü yerlerdir. İnsanların başkasına anlatmak istemediği, duyurmak istemediği, duysalar utanacağı hâlleri de avrettir.

Bir müslüman böyle bir başka müslümanın öyle bir ayıbını, öyle bir kusurunu, öyle bir halini örtüyor. Yani yayılmasını istemez ama

---

[13] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.158, no:350; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.353, no:13722; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.449, no:16486; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.480, no:24067.

bir hata olarak yapıvermiş. İşte, beşer hâlidir, insanoğlu aynı kuvvette duramıyor, ya şeytana yeniliyor ya nefse yeniliyor. Bir hata işlemiş ama pişman, işte onun ayıbını örterse...

Yatmış olsa mesela bir insan, yatarken ayağını oraya buraya atarken örtüsü açılsa, sen de onun örtüsünü örtüversen... Uyuyor çünkü, farkında değil ne olduğunun, örtüversen; bu maddî bir örtme. Bir de mânevî örtme vardır ki, arkadaşın kusurlu bir hâli vardır, söylemiyorsun kimseye. Bir kabahat işlemiş, kimseye duyurmuyorsun. Çünkü duyurulursa çok üzülecek, zaten yaptığından pişman, örtüveriyorsun, tamam…

İşte böyle maddî bir durumu veya mânevî bir hâlini ona acıdığından, merhametinden, sevginden dolayı başkalarından örtüverirsen... Sen kusursuz musun? Allah da senin kusurunu kıyamet gününde örter, senin ayıbını başkasına göstermez.

Mâlûm, pek çok kimse rûz-i mahşerde çok çok utançlara düşecekler; hesaplar açıldığı zaman, defterler açıldığı zaman… Karşılarında böyle amel defterlerini yazılı görünce insanlar diyecek ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

مَالِ هٰذَا الْكِتَابِ لاَ يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلاَ كَبِيرَةً إِلاَّ أَحْصَاهَا ، وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِراً (الكهف:٤٩)

(*Mâ li hâze'l-kitâbi*) "Allah Allah, bu kitap nasıl bir kitap, nasıl bir amel defteri; (*lâ yugàdiru sağîraten ve lâ kebîraten illâ ahsàhâ*) ne küçük ne büyük hiçbir şey bırakmamış, hepsini buraya sıralamış, saymış. (*Ve vecedû mâ amilû hàdırâ*) Dünyada ne işlemişlerse karşılarında onları hazır görürler, hiç unutulmamış görürler." (Kehf, 18/49)

O ayıplar faş olunca, mahşer halkına rezil rüsva olurlar. İyi biliniyorlardı; mahşer halkı ayıpları görünce rezil rüsva olurlar.

Allah-u Teàlâ Hazretlerinin Settâr ismi; kullarının ayıplarını örtücüdür, başkasına duyurmaz.

Bir hadîs-i şerifte şöyle bildiriliyor:

"Mü'min kuluna Allah-u Teàlâ Hazretleri yanaşır. Fısıltıyla ona

sorar:

'—Sen dünyada şu kabahati işlemedin mi, bu kabahati işlemedin mi, şunu işlemedin mi?' diye söyler.

Kul o yaptığı kabahatlerden dolayı kıpkırmızı olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri:

'—Ben onları dünyada örttüm, burada açacak değilim, meraklanma!' der." diyor.

Allah bizi bir kere edepli kul eylesin, edepsiz etmesin… Arif eylesin, kâmil eylesin, güzel huylu eylesin… Ama ne kadar uğraşsak yine bir hatadan kurtulamayız; ayıplarımızı da setreylesin, günahlarımızı da mağfiret eylesin…

وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً ، فَرَّجَ اللهُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ .

(*Ve men ferrace an mü'minin kürbeten*) "Kim müslümanın sıkıntısında üzüntüsünü sevince çevirtirse; teselli verip, mükâfat verip, para verip, destek olup onu sevindirirse; (*ferraca'llàhu anhu kürbetehû*) Allah da onu onun sıkıntılı zamanında sevindirir."

Karşılıklı...

d. Zekâtla Mallarınızı Koruyun!

Peygamber SAS Efendimiz bir başka hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:[14]

مَا تَلِفَ مَالٌ فِي بِرٍّ وَلاَ بَحْرٍ إِلاَّ بِمَنْعِ الزَّكَاةِ ، فَحَرِّزُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ ، وَ دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ ، وَادْفَعُوا عَنْكُمْ طَوَارِقَ الْبَلاَءِ بِالدُّعَاءِ ، فَإِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ ، وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ ؛ مَا نَزَلَ يَكْشِفُهُ ، وَمَا لَمْ يَنْزِلْ

[14] Taberânî, *Dua*, c.I, s.32, no:34; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.165; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.220, no:1544; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.525, no:16833; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.361, no:1148; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.498, no:19995.

يَحْبِسُهُ (طب. فى كتاب الدعاء ، كر. عن عبادة بن الصامت)

RE. 374/2 (*Mâ telife mâlün fî berrin ve lâ bahrin illâ bi-men'i'z-zekâti, feharrizû emvâleküm bi'z-zekâti, ve dâvû merdâküm bi's-sadakati; ve'dfeû anküm tavârika'l-belâi bi'd-duâi, feinne'd-duâe yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil; mâ nezele yekşifuhû, ve mâ lem yenzil yahbisühû.*) (1996.10.03 sohbetinde var)

(*Mâ telife mâlün fî berrin ve lâ bahrin*)"Karada ve denizde bir mal telef olmaz; (*illâ bi-men'i'z-zekâti*) bu ancak zekâtın verilmemesinden, o malın sahibinin zekâtını tam vermediğinden mal telef olur."

Karada veya denizde müslümanın bir malı telef oldu, gemisi battı, arabası çarptı, yangın çıktı, dolu geldi, meyvelere hastalık düştü, ağaçlara kurt sardı... "Karada veya denizde müslümanın malına bir telef gelmişse, bu ancak zekâtın verilmemesindendir."

(*Feharrizû emvâleküm bi'z-zekâti*) "Onun için mallarınızı zekât vermek suretiyle teleften koruyun! Zekât vermek suretiyle mallarınızı koruyun!"

(*Ve dâvû merdâküm bi's-sadakati*) "Hastalarınızı da sadaka vererek tedavi edin!"

Hastanın tedavisi normal olarak doktora gitmektir, ilaç almaktır, istirahattir ama bu da mânevî bir çare… Çünkü şifayı Allah veriyor. Şifa ilaçta değil, doktorda değil; şifayı Allah veriyor, dilerse verir dilemezse vermez. Sadaka verdiğin zaman o sadakanın hürmetine sıhhat verebilir. Peygamber Efendimiz "Sadakayla hastalarınızı tedavi edin!" buyuruyor.

(*Ve'dfeû anküm tavârika'l-belâi bi'd-duài*) "Belânın gelip çatmasına karşı, onları def etmek için dua eyleyin! Size gelmekte olan belâara karşı dua ile kendinizi müdafaa edin! (*Feinne'd-duàe yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil*) Çünkü dua başa gelen belâya da fayda verir, gelmeyen belâya da fayda verir. (*Mâ nezele yekşifuhû*) Dua başa geleni kaldırır, engeller; (*ve mâ lem yenzil yahbisühû*) başa gelmekte olanı da durdurur, yoldan çevirir." diyor.

Bunlar mânevî tedbirlerdir. Bu mânevî tedbirlerin en

kıymetlilerinden bir serisi de müslümana hizmettir. Sen müslümanın derdine çare olursun, Allah senin derdine çare olur. Sen müslümanın üzüntüsünü feraha çevirtirsin, Allah senin üzüntünü feraha çevirttirir. Sen müslümanın ayıbını örtersin, Allah senin ayıbını örter. Sen müslümanın imdadına koşarsın, Allah senin imdadına koşar. Bu böyle.

Bu imtihan dünyasında müslümanların yapacakları en kurnazca, en akıllıca, en basiretlice iş; müslüman kardeşlerinin hizmetinde olmaktır. Hizmet ehli olmak kadar kârlı, faydalı, kestirme bir yol yoktur.

Hastalık da geçer, sıkıntı da geçer, üzüntü de geçer. Sen ona merhamet edince, sen onun yardımına koşunca aynı muameleyi Allah sana yapar. Sana nasıl muamele yapılmasını istiyorsan sen etrafındakilere öyle yap.

Bir arkadaş anlatıyordu;

Hindistan'da gezmiş. Bir adamın serkeş bir oğlu var, babası salih kimse, oğlu berbat.

"—Oğlum, etme eyleme, yakışmaz." diyor, söz dinlemiyor.

"—Namaz kıl!" diyor, kılmıyor; "Yola gel!" diyor, gelmiyor.

Babası bir arkadaş grubuyla başka bir beldeye va'z u nasihat etmeye gitmiş, "İslâm'ı tebliğ edelim, nasihat edelim!" diye gitmiş. Memleketten haber geliyor, "Çocuğun ıslah oldu." diye. Söyleye söyleye, bağıra çağıra yaptıramadığı şey, kendisi hak yolda hizmete gidince öbür başka beldeye, oradan haber geliyor ki çocuk kendiliğinden ıslah oldu.

Kendiliğinden ıslah olmadı; Allah o babanın Allah'ın dinini yaymak için, İslâm'ı tebliğ etmek için, başka insanları ıslah etmek için yaptığı seyahatten razı oldu da onun ailesine o iyiliği ihsan eyledi.

Onun için Allah yolunda çalışmaya, müslümanlara hizmet etmeye büyük gayret edin! Öyle olalım, gayretli olalım inşallah...

e. Gıyabında Kardeşine Yardım Etmek

Arkasındaki hadîs-i şerîf de bu vadide, bu mânâyı takviye eden bir hadîs-i şerîf. Beyhakî'de yazılmış. Enes RA'ın rivayet ettiğine

göre, SAS Efendimiz buyurmuş ki:[15]

مَنْ نَصَرَ أَخَاهُ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، نَصَرَهُ اللهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ
(ق. ض. عن أنس)

RE. 446/ (*Men nasara ehâhu bi-zahri'l-gaybi, nasarahu'llàhu fi'd-dünyâ ve'l-âhireti*)

(*Men nasara ehâhu bi-zahri'l-gaybi*) "Kim bir müslüman kardeşine o yokken, arkasından, gıyabında, mevcut değilken yardım ederse, (*nasarahu'llàhu fi'd-dünyâ ve'l-âhireti*) Allah-u Teàlâ Hazretleri de ona dünyada ve ahirette yardım eyler."

"—Arkadaş yokken ben ona nasıl yardım ederim?"

Gıybeti yapılıyorsa yanımda, "Yapmayın, iyi insandır." derim, karşısına çıkarım, müdafaa ederim. Bu ona bir yardımdır.

Veyahut birisi ona zulmediyorsa, o zulmedene giderim; "Bana bak, o arkadaşa zulmetme! Bak ben de senin âmirinim, senden üstünüm, sonra senin canına okurum, bırak bu edepsizliği!" Onun zulmünü engelledim, tamam. Bu da bir yardımdır.

Yani böyle haysiyetine tecavüz, malına tecavüz, canına tecavüz... Mesela adam bırakmış evini, gitmiş seyahate; başkası onun malını evini yağmalamak istiyor, tarlasının mahsülünü almak istiyor, onu bir zarara uğratmak istiyor; komşusu karşı çıkıyor, yaptırtmıyor. Böyle olur. Mala karşı, mal hususunda olabilir; haysiyet, şeref, ırz, namus hususunda olur, daha başka hususlarda olur.

"Kardeşine o yokken kim yardım ederse, Allah da ona hem dünyada hem âhirette yardım eder."

Onun için etrafa dikkatli dikkatli bakacağız; "Acaba elime bir

---

15 Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.168, no:16462; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.288, no:473; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.360, no:1858; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.154, no:337; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.26, no:3544; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.527, no:12139; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.416, no:7220; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.476, no:24057.

yardım fırsatı geçer mi, bir hizmet imkânı olur mu?” diye hizmeti vesile edineceğiz, hizmete vesileler arayacağız. Bu tarzda hareket ede ede, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin lütuflarına ereceğiz inşaallah…

f. Lût Kavminin Amelinin Cezası

Üçüncü hadîs-i şerîf -bu sayfanın üçüncü hadisi- zamanımızın meşhur, yaygın bir edepsizliği ve illeti ile ilgili.

İbn-i Abbas RA rivayet etmiş, babası da sahabe, kendisi de sahabe… İbn-i Cerîr sahih bir hadistir diye tavsif eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[16]

مَنْ وَجَدْتُمُوهُ يَعْمَلُ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ ، فَاقْتُلُوا الْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ بِهِ

(حم. قط. ك. ض. عن ابن عباس)

RE. 446/3 (*Men vecedtümûhu ya’melü amele kavmi lûtin, faktulü’l-fâile ve’l-mef’ûle bihî.*)

(*Men vecedtümûhu ya’melü amele kavmi lûtin*) “Her kim ki siz onu Lût kavminin o edepsizliğini yaparken görürseniz, bulursanız, (*faktulü’l-fâile ve’l-mef’ûle bihî*) hem o yapanı hem yapılanı öldürün.”

Lût kavmi helâk olan kavimlerden, edepsizliğinden dolayı yerin dibine geçirilen kavimlerden birisidir. Bu kavmin içinde, Allah uzak eylesin, homoseksüellik denilen sapıklık —şimdi eşcinsellik diyorlar— almış yürümüş. Bu Yunanlıların eski bir illetidir. Yunanistan’da yaygındır. Kitaplar yazmışlar, o kitapları Türkçe’ye tercüme etmişler. Büyük tanınan filozofların edepsizlikleri var.

---

[16] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.376, no:1376; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.38, no:3869; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.462, no:2551; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.300, no:2732; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.395, no:8047; Taberî, *Tehzîbü’l-Âsâr*, c.VI, s.424, no:2905; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VIII, s.231, no:16796; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.124, no:140; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V, s.269; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.V, s.128, no:2743; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.200, no:575; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.VIII, s.330, no:3231; Harâitî, *Mesâviü’l-Ahlâk*, cI, s.445, no:418; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.203; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.338, no:13118; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXI, s.493, no:24107.

Avrupa'ya da geçmiştir. Lût kavmi Suriye'de, Filistin'de yaşamış ama, oralara da yayılmış; çünkü Akdeniz havzası... Oralara da gelmiş.

Oranın ahâlisi bu işte azıtmışlar, adamakıllı edepsizlikte ilerlemişler. Şehirlerini Allah-u Teàlâ Hazretleri bütünüyle Lût gölünün içine batırmış, o kavmi helak eylemiş.

Bu hususta Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor.

g. Hayvanla İlişkinin Cezası

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Tirmizî'de, Beyhakî'de, *Müstedrek*'te yazılmış bir hadîs-i şerîf:[17]

مَنْ وَجَدْتُمُوهُ وَقَعَ عَلَى بَهِيمَةٍ ، فَاقْتُلُوهُ وَاقْتُلُوا الْبَهِيمَةَ

(ت. ك. ق. عن ابن عباس)

RE. 446/ (*Men vecedtümûhu vakaa alâ behîmetin, fa'ktulûhu va'ktulü'l-behîmete*)

(*Men vecedtümûhu vakaa alâ behîmetin*) "Kim ki bir hayvan ile münasebet-i cinsiyyede bulunursa; (*fa'ktulûhu va'ktulu'l-behîmete*) onu ve o hayvanı öldürün!"

Muhterem kardeşlerim!

İnsan tabii hadis-i şerif diye, sırada geldi diye bunu okuyor, yüzü kızara kızara okuyor. Zor bir iş.

Bu insanoğullarının bir özel hayatı, cinsel hayatı denilen bir hayatı var. Perdeli, evinin içinde, gizli olan bir hayat. Herkesin gözü önünde değil. Fakat burada çok kuvvetli duygular hakim oluyor. Şeytan insanları parmağında oynatıyor. Bu duyguları kullanıp insanları parmağında oynatıyor, Allah'a âsi ediyor. Bu

---

[17] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.373, no:1374; Neseî, Sünenü'l-Kübrâ, c.IV, s.322, no:7340; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.233, no:16812; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.395, no:8049; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VI, s.424, no:2905; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.128, no:2743; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.200, no:575; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.338, no:13121; *Câmiü'lEhàdîs*, c.XXI, s.492, no:24104.

kuvvetli duygudan faydalanarak Allah'a âsi ettiriyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri insanın mayasına bu arzuyu koymuş, neden? Bu arzuyu başka mahluklarına da koymuş; nesiller devam etsin diye. İnsanoğlunun nesli devam etsin, ağaçların, hayvanların, balıkların, kuşların nesli devam etsin diye Allah-u Teàlâ Hazretlerinin bu kâinatta koyduğu bir nizam. Nizam olduğuna göre normal, tabiî. Ama normal yollarla, Allah'ın müsaade ettiği yollarla olunca normal. Onun dışında olduğu zaman, insanları çok perişan ediyor, çok rezil rüsva ediyor.

Son günlerde gazetelerde okudunuz. Cihan halkı perişan, yerlerin içinde solucan gibi sürünüyorlar... Çok perişan... Dikkat edin ki bu duygu sizi de perişan etmesin!

Kuvvetli bir duygudur. Allah evlatlarına baksın diye analara babalara bu duyguyu kuvvetli vermiştir. Bu duyguyu iyi kontrol etmek lazım.

Meşru yoldan, nikâh yoluyla evlenirsiniz. Hatta sevaptır. Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şerifinde:[18]

اَلنِّكَاحُ سُنَّتِي ، فَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ بِسُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي (ه. عن عائشة)

(*En-nikâhu sünnetî*) Nikâh benim sünnetimdir, yani benim yolumdur. Nikâh benim adetimdir, benim sevdiğim, benim istediğim, benim teşvik ettiğim bir şeydir. (*Femen lem ya'mel bi-sünnetî feleyse minnî*) Bunun aksini düşünenler, aksine hareket edenler, benim sünnetimle amel etmeyenler benden değildir." buyuruyor, nikâha teşvik ediyor.

Kendisi de evlenmiş ki, insanlar çekinmesin; "Bak, peygamber de evlendi." diye nümune olarak görsünler diye.

Evlilik insanın sevaplarını artırır, dinini kurtarır. Hatta Peygamber Efendimiz bu evlilik münasebetlerine Allah-u Teàlâ Hazretlerinin sevap ve mükâfat verdiğini bildirmiş. Demişler ki;

---

[18] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.439, no:1836; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.II, 427; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.271, no:44407; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.324, no:2833; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.312, no:24976.

“—Ya Rasûlallah, böyle şey olur mu? İnsan hem şehvetini teskin ediyor hem de sevap kazanıyor.”

“—Gayrimeşru yolda sarf etseydi günah olacaktı ya, meşru yolda olunca sevap oluyor.” diyor.

Bunun böyle olduğunu bilin ve bu duygunun çok kuvvetli bir duygu olduğunu bilin. Bu duygu sizi yerden yere çalmasın, dikkat edin! İnsanlar perişan oluyor.

Çocuklarınızı çabuk evlendirin. Sokakta haylaz haylaz gezmesin. Çünkü, evlilik çağına gelen bir çocuğu anası babası evlendirmez ise, o çocuk da bir cahillik yaparsa, vebali evlendirmeyen babasının annesinindir. Burada hadisi okuduk, evvelki derslerde geçti. Çocukları evlendirin. Tamam, genç yaşta bak işte genç bir gelin, genç bir güvey. Bir güzel küçük ev verin, tamam. “Bak evladım, ev bark sahibi oldun, ciddiyetini takın.” dersininiz, o da günahtan kurtulur, Allah’ın yoluna güzel hizmet eder.

Kırk yaşına geliyor, elli yaşına geliyor, hâlâ evlenmiyor. Evlenmiyor da bu coşkun duygu ne oluyor?

“—Hocam orayı ne sen sor ne ben söyleyeyim...”

Orada insanlar ne günahlara giriyor...

Kırk yaşına kadar evlenmezse olur mu?

Ya içine ata ata, bastıra bastıra ruh hastası oluyor; ya da içine atmayıp da gayrimeşru yollardan tatmin edince, boyundan büyük veballere, günahlara düşüyor.

Onun için evlilik ictimâî nizamı, dinî nizamı sağlayan çok kıymetli, kuvvetli bir müessesedir. Çocuklarınızı erkence evlendirin, bu tür günahlara fırsat vermeyin!

Çok acayip şeyler oluyor. Bir gazetede okudum ki, birisi demiş, söylemeye de dilim varmıyor, öyle aşırı şeyler söylemiş ki...

“—Şu şöyle olsa ne olurmuş, bu böyle olsa ne olurmuş, şu şöyle olsa ne olurmuş, bu böyle olsa ne olurmuş?..”

Söylemeye bak utanıyorum, biliyorum, size söyleyemiyorum. Ne olacak?

Avrupalılar zina ettiler, frengi hastalığı oldu. İşte öyle oldu. Lût kavminin işini yaptılar, AIDS hastalığı oldu, öyle oldu. Öteki şeyleri de yaparsa daha ne belalar gelir, ne belâlar gelir...

Yol, Allah'ın koyduğu yoldur. En güzel nizam, İslâm nizamıdır.

İnsanların ictimaî nizamı, bedenî nizamı, cinsî nizamı, ırkî nizamı; her şeyi İslâm güzel tanzim etmiştir. Çünkü, bizim yaratanımız Allah-u Teàlâ, bizim her şeyimizi en iyi o biliyor. Nasıl olursa iyi olacağımızı o biliyor.

Bu söylenmeyen, gizli kapaklı, perde arkasındaki hayatınıza çok dikkat edin ki nefis ve şeytan Allah'ın yolundan ayırıp da sizi cehennemlere düşürmesin…

h. Aşûre Günü Evde Bolluk, Bereket

Aşure gününün faziletine dair bir hadîs-i şerîf ve o günde yapılacak ikrama ait bir tavsiye.

Taberânî'nin *Mu'cemü'l-Evsat*'ında, Beyhakî'nin *Şuabü'l-İmân*'ında Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden; İbn-i Adiy, Beyhakî, İbn-i Hibbân ve diğer kaynaklarda İbn-i Mes'ud'dan; İbn-i Adiy'de, Beyhakî'de, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[19]

مَنْ وَسَّعَ عَلَى عِيَالِهِ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ ، وَسَّعَ اللهُ عَلَيْهِ فِي سَنَتِهِ كُلِّهَا (طس. هب. عن أبي سعيد ؛ عد. ق. حب. هب. عن

[19] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.77, no:10007; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.365, no:3792; Beyhakî. *Fadàilü'l-Evkàt*, c.I, s.452, no:244; İbn-i Hacer, *el-Emâliyyü'l-Mutlaka*, c.I, s.28; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.211; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.97; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.252, no:1253; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.366, no:3795; ; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.200; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.65, no:1613; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.III, s.97, no:707; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.121, no:9302; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.366, no:3794; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.II, s.566, no:385; Beyhakî, *Fadàilü'l-Evkàt*, c.I, s.452, no:245; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.576, no:24259; *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.XXI, s.496, no:24111.

(ابن مسعود ؛ هب. عن جابر ؛ عد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 446/5 (*Men vessea alâ iyâlihî fî yevmi àşûrâe vessea'llàhu aleyhi fî senetihî küllihâ.*) "Kim çoluk çocuğuna, aile halkına aşure gününde bir genişlik, bolluk sağlarsa; yiyecek, giyecek, giyim, kuşam hususunda evde şöyle bir şenlik, bolluk olursa; çarşıdan bir şeyler alınıp eve getirilirse; Allah da ona, böyle yapan aile reisine bütün sene içinde tamâmen bolluk bereket ihsan eder, genişlikler, rızık ve nimet çokluğu bahşeder."

Fileler doldu, kucaklar dolu eve meyve, et, sebze, şunu bunu getirdi. Aşure gününde, Muharrem'in 10'unda…

Muharrem geçti, Safer geçti. Bir-iki ay oldu. Mevlid ayı geliyor, Peygamber Efendimiz'in doğum ayı, Rebiü'l-evvel geliyor. Geçti ama hatırınızda olsun ki;

"Kim Aşure gününü bolluk bereket ile doldurursa, evini, hanesi halkını ihyâ ederse Allah ona bütün senesi boyunca bir bolluk, genişlik verir."

Bütün sene... Aşure gününün mübarekliğinden dolayı.

O günde eve kucaklarımız dolu gideceğiz; meyveler, sebzeler, kuru yemişler, kuru yiyecekler, etler, sütler, neyse... Dolu gideceğiz ki bütün sene hoş olacak.

Aşure günüyle ilgili ikinci hadis… Câbir RA'dan rivayet edilmiş. İkisinin de mânası aynı kapıya çıkıyor. Diyor ki ikinci hadîs-i şerifte:[20]

مَنْ وَسَّعَ عَلٰى نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ ، وَسَّعَ اللّٰهُ عَلَيْهِ سَائِرَ سَنَتِهِ

(ابن عبد البر عن جابر)

RE. 446/6 (*Men vessea alâ nefsihî ve ehlihî yevme àşûrâe vessea'llàhu aleyhi sâire senetihî.*) "Kim bizzat kendi şahsı üzerine

---

[20] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.576, no:24258; *Keşfü'l-Hafâ,* c.II, s.284, no:2642 *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.XXI, s.496, no:24113.

ve ailesi üzerine Aşûre Günü'nde bolluk ve genişlik sağlarsa; yâni nimet, yiyecek, içecek, giyecek konularında bol bol, cömertçe ikram ederse, sağlarsa; Allah-u Teàlâ Hazretleri o senenin öteki günlerinde de ona bolluk, bereket, genişlik ihsân eyler."

Demek ki, Aşure Günü'nde, çarşıya pazara çıkacağız; filelerimizi, çantalarımızı dolduracağız!..

i. Bid'at Sahibine Hürmet Etmek

Arkasındaki hadîs-i şerîf:

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Taberânî'de, İbn-i Adiy'de, İbn-i Asâkir'de ve diğer kaynaklarda var. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[21]

مَنْ وَقَّرَ صَاحِبَ بِدْعَةٍ ، فَقَدْ أَعَانَ عَلٰى هَدْمِ الْإِسْلاَمِ

(طب. عن عبد الله ؛ عد. عن ابن عباس ؛ عد. كر.

وأبو نصر عن عائشة ؛ هب. عن إبراهيم)

RE. 446/7 (*Men vakkara sàhibe bid'atin, fekad eàne alâ hedmi'l-islâm.*)

(*Men vakara sàhibe bid'atin*) "Kim bir bid'at sahibine ihtiram ederse, hürmet gösterirse, saygı gösterirse; (*fekad eàne alâ hedmi'l-islâm*) İslâm'ın yıkılmasına yardım etmiş olur."

---

[21] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.35, no:6772; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.324; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.235, no:211; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.4; Hz. Aişe RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.61, no:9464; İbrâhim ibn-i Meysere RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.218; Abdullah ibn-i Büsr RA'dan.

İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.67; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.65; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Lafız farkıyla: Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.233, no:413; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.97; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.320; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.383, no:1102; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.248, no:2474; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.500, no:24116.

Bid’at, dinde aslı esası olmayan; keyiften, kafadan, işkembeden insanların çıkarmış olduğu yalan yanlış usuller. Bizim bütün gayretimizle dinin asliyetini korumaya çalışmamız gerekir.

Duvarcılar duvar yaparken ne yaparlar? Bir tarafa bir kazık çakarlar, oraya bir ip bağlarlar, bu tarafa da bir kazık çakarlar, o ipe göre tuğlalarını dizerler. Birkaç tuğla yükselttikten sonra yukarıdan bir çekül sarkıtırlar, tuğlaları hep o çeküle göre yerleştirirler, duvar muntazam olur.

Öyle yapmasa, ona bakmasa, hizaya bakmasa, duvarın bir yeri girinti olur bir yeri çıkıntı olur, bir yeri içe doğru olur bir yeri dışa doğru olur, duvar eğri büğrü olur.

Biz de bu duvar işçiliği gibi, İslâm’ı neye göre yapacağız?

Peygamber Efendimiz’in tarifine göre, Peygamber Efendimiz’in sünneti göre, Kur’ân-ı Kerîm’in ahkâmına göre yaşayacağız.

Herkes aklından “Bu iyi olsa gerek, kanaatimce bu doğrudur.” diye bir yol tuttursa ne olur? Her tuğlada bir santim bir santim oynaya oynaya duvarın yıkıldığı gibi bu din yıkılır. Hepimiz bütün gayretimizle sünnet-i seniyyeye sarılacağız.

Sünnetin zıddı bid’attır. Bid’atın doğrusu sünnettir.

Efendimiz’in yoluna bağlanacağız, sünnete bağlanacağız. Dinde yeni bir usûl çıkartmamaya dikkat edeceğiz.

Şimdi hatırıma geldi:

“Ramazan’ın hilali göründü mü görünmedi mi, yarın oruç tutalım mı tutmayalım mı, acaba Şaban’ın 30’u mu olacak yoksa Şaban 29’da kalıp da yarın Ramazan mı olacak?” diye bir tereddütlü gün var, ona *yevm-i şek* derler, “Acaba Ramazan mı değil mi?” diye.

Din büyüklerimizden bir tanesine soruyorlar:

“—İhtiyaten acaba oruç tutsak mı?”

O büyük zât diyor ki;

“—Vallàhi tutmam! Çünkü hıristiyanlar öyle yapa yapa, yapa yapa dinlerini bozdular. Usûl neyse o usûlü aynen yaparım, ne az yaparım ne fazla yaparım, dinin özünü muhafaza ederim.”

Hepimiz o titizlikte olacağız. Sünnetten fazla yapmak da doğru değil, az yapmak da doğru değil. Sünnete uygun yapmak esas…

Bursa’nın valiliğini yapmış merhum paşalardan bir tanesi demiş ki:

“—Bu caddeyi başından şu türbenin yanına kadar ağaçlandırın!”

Emrindeki şahıslar girişmişler çalışmaya. Bir zaman sonra teftişe gitmiş. Paşa binmiş faytonuna, o caddeden yürümüş, türbenin yanına kadar gelmiş, bakmış ağaçlar daha ileriye kadar dikilmiş.

“—Buradan ilerideki ağaçları sökün.” demiş.

“—Neden efendim?” demişler.

“—Dediğinden de fazlasını yaptık, ileriye doğru.”

Demiş:

“—Ben sizi bilirim; bugün bir bahane bulursunuz fazlasını yaparsınız, yarın bir bahane bulursunuz dediğim kadar da yapmazsınız. Tam söz dinlemeye alışın!”

Bu bir fıkra ama güzel bir şeydir. Tam yapmaya alışmak lazım.

Nasreddin Hoca’nın kazan-tencere hikayesine döner.

Komşudan ödünç kazan almış. Ondan sonra verirken içine bir tencere koymuş öyle vermiş. Komşusu soruyor:

“—Ne oldu, bu tencere ne oluyor?”

“—Sizin kazan bizdeyken doğurdu. Bu tencere onun yavrusu, doğurdu, al.” demiş.

Adam bir kazanla beraber bir de tencere geldi diye sevinmiş. Bir zaman sonra Nasreddin Hoca yine kazan istemiş.

Bildiğiniz fıkra ama konuya uyuyor.

Seve seve vermiş, “Oh bir tencere daha gelecek” diye. Beklemiş, beklemiş, beklemiş, kazan geri gelmiyor.

“—Hocaefendi biz size bir kazan vermiştik.”

“—Ha, sorma, *innâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn*, kazan öldü.” demiş.

“—E hoca kazan ölür mü?”

“—Doğurduğuna inandın da öldüğüne niye inanmıyorsun?” demiş.

Böyle bir şeyi yapmamıştır ama bir fıkra, güzel bir şey. İnsanoğlu kendi tarafına geldi mi istiyor, aleyhine oldu mu istemiyor.

Sünneti tam uygulayacağız; az da değil fazla da değil.

“—Peygamber Efendimiz ‘Dört rekât kılın!’ demiş; ben sekiz, on

altı, otuz iki rekât kılarım!'

Olmaz.

"—Daha fazla yapıyorum!"

Hayır. Ne kadar dediyse o kadar yap. Ölçüye uygun olsun, çünkü onun ölçüsünde hikmet vardır.

"—Rasûlüllah Efendimiz '33 Sübhàna'llah deyin!' demiş; ben daha fazla derim."

Hayır! Tam diyelim diye bak dedelerimiz tesbih çıkartmışlar. 33 rakamı tam olsun diye dedelerimiz tesbih yapmışlar. 33 *Sübhana'llàh*, 33 *El-hamdü li'llâh*, 33 *Allàhu ekber*... Rakam tutsun diye, şaşırmayalım diye tesbih yapmışlar. Sözü tam tutmak için.

"—Efendim 33 yerine 35 olsa ne olur?"

Söz yerini bulmamış olur. Söz dinlemeye alışacağız, işi muntazam yapmaya alışacağız.

Bir yere gideceksek saatinde gitmeye alışacağız.

"—Yarın saat üçte seninle buluşacağım."

Tamam. Üçte, başına taş yağmadığı takdirde orada buluş, sözünü yerine getir.

"—Yarın sana şunu vereceğim, şunu yapacağım."

Ya vaad etme, ya "inşaallah" de, ya şüpheli söyle, ya da yap! Yapamazsan da elinde olmayan sebepten büyük bir özür olsun; "Ne yapayım arabaya bindim, araba kaza yaptı. Hastaneye gittim, kendimde değilim..." O zaman karşı taraf da tamam der, haklısın der.

Ama kendimizi bu intizama alıştırmalıyız.

Umumiyetle bizi tenkit ediyorlar, diyorlar ki;

"—Bu müslümanlar zamanın kıymetini bilmez."

Halbuki ne demek bilmemek, bizden önceki müslümanlar zamanın kıymetini çok iyi biliyordu.

"—Zaman bir kılıç gibidir, iyi kullanmazsan seni keser." demişler.

Zamanın kıymetini bilmeyi asıl bizim büyüklerimiz tavsiye etmişler ama, biz o büyüklerin iyi talebeleri değiliz de ondan. Biz gevşedik. Sosyal yapımız sarsıldı, eski töreyi kaybettik, yeni töreyi almadık; iki cami arasında beynamaz durumuna düştük.

Sünnete sımsıkı sarılacağız. Bid'atlerden korunacağız.

Yaptığımız işin bir aslı esası, delili var mı, ona göre yapacağız.

Bana soruyorlar:

"—Hocam, Âyete'l-Kürsî'yi okuduktan sonra tesbihe bir üfleniyor, neden?"

Dedim ki:

"—Tesbihe üflemek yok ki… O üfleme Âyete'l-kürsî'den sonra kendisini hıfz etmek için, kendi vücuduna olan üflemedir. Tesbihe üflemek değil o… Ama kimse bilmiyor; öyle tutturmuş öyle gidiyor."

Peygamber Efedimiz bir hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:[22]

مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِاللهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، وَقَرَأَ ثَلاَثَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْحَشْرِ ؛ وَكَّلَ اللهُ بِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ ، يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يُمْسِيَ ؛ وَإِنْ مَاتَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ ، مَاتَ شَهِيداً ؛ وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُمْسِي ، كَانَ بِتِلْكَ الْمَنْزِلَةِ (حم . ت . حسن غريب ، طب. وابن السنى ، هب. عن معقل بن يسار)

RE. 434/12 (*Men kàle hîne yusbihu selâse merrâtin: Eùzü bi'llâhi's-semîi'l-alîmi mine'ş-şeytâni'r-racîm, ve karaa selâse âyâtin min âhiri sûreti'l-haşr; vekkela'llàhu bihî seb'îne elfe melekin, yusallûne aleyhi hattâ yumsiye; ve in mâte fî zâlike'l-yevmi, mâte şehîden; ve men kâlehâ hîne yumsî, kâne bi-tilke'l-menzileti*)

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki;

(*Men kàle hîne yusbihu selâse merrâtin*) "Her kimse ki sabahleyin sabaha erince üç defa, (*Eùzü bi'llâhi's-semîi'l-alîmi mine'ş-şeytâni'r-racîm*) derse; (*ve karaa selâse âyâtin min âhiri sûreti'l-haşr*) arkasından Haşir Sûresi'nin sonundaki üç âyeti

---

[22] Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.164, no:2846; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.26, no:20321; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.229, no:537; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.492, no:2502; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.138, no:3491; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.138, ho:23156.

okursa...”

Vekkela’llàhu bihî seb’îne elfe melekin) “Allah ona yetmiş bin melek görevlendirir. (*Yusallûne aleyhi hattâ yümsiye*) Akşama erinceye kadar yetmiş bin melek ona dua ederler.”

Kimisi başlıyor: (*Eûzü bi’llâhi’s-semîi’l-alîmi mine’ş-şeytâni’r-racîm, Estaîzü bi’llâhi*...) bilmem ne, ondan sonra bilmem ne, ondan sonra bilmem ne...

E pekiyi Efendimiz böyle demedi ki!

Efendimiz’in dediğini yapmak lazım. Başına ayet ekliyor, sonuna ayet ekliyor… Efendimiz söylemedi ki... Daha gerideki Hadid Sûresi’nin âyetlerini ekliyor sonuna… daha evvelki şeylerin

Her şeyimiz sünnete uyacak. Bid’at olmayacak. Hele itikadda bid’at olmamasına, amelde de bid’at olmamasına çok itina edeceğiz.

Titiz müslüman olun, saat gibi olun; ne az, ne fazla…

Bir fabrikatör tanıdık anlatıyordu:

Askeriye ihâle açmış, 110 dirençli battaniye alacak.

“Bizim battaniyemizi biz götürüyoruz, ölçüyor, vuruyor, 125 çıkıyor. Adam alıyor. Tabii 125 daha sağlam demek. 125 kilo taksan bile battaniye yırtılmıyor. 130 çıkıyor, daha sağlam oluyor. Ama biz ziyan ediyoruz, daha çok iplik harcamışız. Zarar bizden, o alıyor tabii. Ölçüyor, 90 olursa ‘Bu zayıf.’ diye almıyor. Bizimki bir öyle geliyor bir öyle geliyor; kimisi ıskartaya çıkıyor, kimisi iyi oluyor.

Filanca efendi, fabrikası ciddi, o geldi, battaniyeleri koydu; tartıyorlar 110, tartıyorlar 110, tartıyorlar 110, tartıyorlar 110...”

Geçen gün bilmem nereden kuzu gelmiş, hepsi şu kiloda gelmiş. Adamlar nasıl... Kuzu birazcık şişman olur, birazcık zayıf olur. Hayır. Hepsinin kilosu tartıya vurmuşlar, tıkır tıkır aynı.

İntizam müslümana yakışır. Allah bize, intizamı öğrenelim diye namaz vakitleri koymuş, belirli vakitlerde ibadetler koymuş. Bizim her şeyimiz saat gibi çalışmalı!

Onun için, kim bir bid’at sahibine hürmet ederse, dinin yıkılmasına yardım etmiş olur. Çünkü o bir bid’at çıkartır, alkış toplar, beğenilir; ötekisi bir bid’at çıkartır, alkış toplar, beğenilir; ötekisi bir bid’at çıkartır, sonunda bu dinin doğrusu kalmaz ortada…

Arnavutluk’ta tekke varmış. Adamlar gidenlere rakı ikram

etmişler. Cumhuriyet gazetesinden röportajcılar gitmiş de orada okumuştum. Böyle şey olur mu?

Nereden nereye gitmiş... Tekke ne, içki ne! İslâm nerede, içki nerede! O kadar bozulmuş.

Onun için sünnete sımsıkı sarılacağız. Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılacağız. Bid'atten uzak duracağız. Bid'at ehli bir insana da hürmet etmeyeceğiz.

"—Senin bu yaptığın doğru değil, hizaya gel. Benim sana sevgim senin dindarlığından, iyi halliliğinden, ahlâkından..."

Edepsiz bir kimseyi alkışlarsanız edepsizliğini artırır. Hatta çocuklara bile... Hatta ben çocuklara bile söylüyorum. Annesine babasına söylüyorum.

"—Kızım gülme şu çocuğa... Yanlış bir şey yaptığı zaman gülme!"

Küçük çocuktur diye gülüyorlar, ondan sonra huyu bozuluyor. Bir yerde çocuk babasının sigarasını almış, tüttürüyor; bütün ahâli gülüyor.

Ya niye gülüyorsunuz?

j. Yönetici Mazluma Kapısını Kapatırsa...

Bu hadîs-i şerîfi İbn-i Asâkir ve Ahmed ibn-i Hanbel yazmışlar. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[23]

مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ النَّاسِ شَيْئًا ، ثُمَّ أَغْلَقَ بَابَهُ دُونَ الْمِسْكِينِ ، أَوِ الْمَظْلُومِ ، أَوْ ذَوِي الْحَاجَةِ ؛ أَغْلَقَ اللهُ دُونَهُ أَبْوَابَ رَحْمَتِهِ عِنْدَ حَاجَتِهِ ، وَفَقْرِهِ أَفْقَرَ مَا يَكُونُ إِلَيْهِ (حم. كر. عن أبي الشماخ الأزدي عن ابن عم له من الصحابة)

[23] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.480, no:15983; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.21, no:7384; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1275; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.209.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.38, no:14751.

RE. 446/8 (*Men veliye* (*vüliye* de olabilir) *min emri'n-nâsi şey'en, feağleka bâbehû dûne'l-miskîni evi'l-mazlûmi ev zevi'l-hâceti; ağleka'llàhu dûnehû ebvâbe rahmetihî inde hâcetihî, ve fakrihî efkara mâ yekûnü ileyhi.*)

(*Men vüliye*) "İnsanların başına bir memuriyetle bir insan getirilmişse..."

"—Sen git falanca yere, şu vazifenin başına geç, insanların tepesine çık, idareci ol." diye bir vazifeye getirilmişse bir kimse...

(*Feağlaka bâbehû*) "O da kapısını kapatmışsa..." Kime karşı? (*Dûne'l-miskîni evi'l-mazlûmi ev zevi'l-hâceti*) "Fakir ve miskinlere, veya zulüm gören insanlara, veya ihtiyaç sahibi kimselere karşı kapatmışsa."

Fakir geldiği zaman, "Ben açım açığım, sen de buranın reisisin, valisisin, beyisin, paşasısın. İşte ihtiyacım var, ver." diyemiyor ki, kapı kapalı. Veyahut mazlum; birisi onu dövmüş, elinden malını almış.

"—Nereye şikâyet edersen et, korkmuyorum!" diyor.

O da gelmiş o yüksek adama şikâyet edecek; kapı kapalı, adamın yanına giremiyor, derdini anlatamıyor. Zulme uğramış, derdini anlatacak yer yok. Veyahut bir başka işi var, başka bir ihtiyacı var; kapısı kapalı...

"—Sen misin hem memuriyete geçmişsin, bir vazife ile vazifelendirilmişsin hem de yanına adam yanaştırmıyorsun, kapıları kapatmışsın, nöbetçileri dikmişsin, kimseyi yanına sokmuyorsun... Allah da ona rahmetinin kapılarını kapatır."

Ne zaman? (*İnde hâcetihî ve fakrihî*) "Allah'ın rahmetine çok ihtiyacı olduğu zaman, çok muhtaç olduğu zaman, çok sıkıntıda olduğu zaman" Allah da ona kapısını kapatır.

"—Sana rahmetimi vermiyorum, nasip etmiyorum. Sen o zaman ihtiyaç sahiplerine karşı kapını kapattın." diye.

(*Efkare mâ yekûnu ileyhi*) "En çok muhtaç olduğu zamanda Allah da ona rahmetinin kapılarını kapatır."

Bu da deminki hani o müslümanların hizmetine koşmanın karşılığında bir hadîs-i şerîf; koşmamanın cezası… Demek ki memuriyetler, âmirlikler, idarecilikler halka hizmet içindir. Halka hizmet için koşacaklar, gayret edecekler ve şikâyetleri

dinleyecekler, ihtiyaç sahibinin kendisine ulaşmasına yardım edecekler.

Çünkü bu makamların hastalıklarından birisidir; kişi, etrafına toplanan dalkavukları aşamaz. Etrafını bir halka çevirir:

"—Haa falanca yere falanca yüksek dereceli şahıs geldi. Tamam, biz bunun etrafını alalım. Bunu yağlarız ballarız, işimizi yürütürüz, bütün çıkarları bizim tarafımıza döndürürüz. Ötekileri de yanına sokmayız." derler, etrafını alırlar.

O da hak sözleri, şikâyetleri ve saireleri duymaz. Aracılar bu tarafa getirmezler.

Onları aşabilmek lazım. Halka inebilmek lazım. Halktan dinleyebilmek lazım. Söylediği zaman kızmamak ve koşmak lazım, takip ettirmek lâzım!

Yüksek makamların tehlikesi, etrafını saran dalkavuklardır ve halktan kesilmesidir. Halktan kesilmeyecek, hizmete koşacak. İnsanların efendisi hizmet edenidir. Efendilik diye bir şey yok, hizmet var, hizmetten şeref kazanmak var.

Bu mânanın bir-iki hadîs-i şerîfle daha devamı var, bir tanesini daha okuyalım, ötekisi öbür haftaya kalsın.

k. Yöneticiye Hayırlı Yardımcı

Hz. Âişe Validemizden rivayet edilmiş. Beyhakî kitabında rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[24]

مَنْ وَلِيَ مِنْكُمْ عَمَلاً فَأَرَادَ اللهُ بِهِ خَيْراً جَعَلَ لَهُ وَزِيراً صَالِحًا

إِنْ نَسِيَ ذَكَّرَهُ ، وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ (ن. ق. عن عائشة)

RE. 446/9 (*Men veliye [*veya *vüliye] minküm amelen, feerâda'llàhu bihî hayran, ceale lehû vezîran sàlihan; izâ nesiye*

---

[24] Neseî, *Sünen*, c.XIII, s.112, no:4133; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.111, no:20106; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.434, no:7827; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.27, no:7402; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.82, no:149; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.9, no:24150.

zekkerehû, ve in zekere eânehû)

(*Men veliye minküm amelen*) "Sizden biriniz bir işe tayin olursa, (veya *vüliye minküm amelen*) veyahut devlet memuru olarak tayin edilirse; iki okunuşa göre mâna böyle… (*Feerâda'llàhu bihî hayran*) Allah da o kimsenin hayrını istiyorsa, o kimseyi seviyor da ona hayır murad ediyorsa Mevlâmız..." Ne yapar? (*Ceale lehû vezîran sàlihan*) "O adama bir salih vezir nasib eder."

Vezir, vizr ü vebali taşımakta yardımcı olan, muavin demek. İlle padişahın sadrazamı veziri mânasına değil. "O kimseye o vebali, mesuliyeti taşımakta yardımcı olacak bir hayırlı muavin tayin eder."

"Bir işin başına gelen kimsenin hayrını istiyorsa Allah, ona güzel bir yardımcı, sàlih bir yardımcı nasib eder. (*İzâ nesiye zekkerehû*) O sàlih yardımcı, eğer o âmir bir hayrı unutursa, hatırlatır."

"—Efendim şöyle yapacaktık, şöyle yapmamız doğru olurdu."

"—Haa, iyi ki hatırlattın, öyle yapalım."

Unutursa hatırlatır. (*Ve in zekere eânehu*) "Eğer hatırındaysa, yapılışına yardım eder."

"—Haydi, ey muavin bey, hani şu işi yapacaktık bugün?"

"—Tamam efendim, müdür bey, beraberce koşturalım, gidelim...".

İnsanın yanındaki muavininin, yardımcısının sàlih bir kimse olması Allah'ın hayır murad etmesinin emaresidir.

Allah cümlemize her hususta, her yerde sàlih arkadaşlar; unuttuğumuz zaman bize hatırlatacak, hatırladığımız zaman onu yapmakta yardımcı olacak güzel dostlar nasib eylesin… İşleri şevk ile, zevk ile yapıp, Allah'ın rızasını kazanmayı cümlemize nasib ve müyesser eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

10. 11. 1985 – İskenderpaşa Camii

04. YÖNETİCİLİKTE İYİ NİYET VE MERHAMET

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مَنْ وَلِيَ مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا ، فَحَسُنَتْ سَرِيرَتُهُ ، رُزِقَ الْهَيْبَتَ مِنْ قُلُوبِهِمْ ؛ وَ إِذَا بَسَطَ يَدَهُ لَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ، رُزِقَ الْمَحَبَّةَ مِنْهُمْ ؛ وَ إِذَا وَفَّرَ عَلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ ، وَفَّرَ اللهُ عَلَيْهِ مَالَهُ ؛ وَ إِذَا اَنْصَفَ الضَّعِيفَ مِنَ الْقَوِيِّ ، قَوَّى اللهُ سُلْطَانَه ؛ وَإِذَا عَدَلَ فِيهِمْ ، مُدَ فِي عُمْرِهِ (الحكيم والديلمي

عن ابن عباس)

RE. 446/10 (*Men veliye min umûri'l-müslimîne şey'en, fehasünet serîretuhû, ruzika'l-heybete min kulûbihim; ve izâ besata yedehû lehüm bi'l-ma'rûfi, ruzika'l-mahabbete minhüm; ve izâ veffera aleyhim emvâlehüm, veffera'llàhu aleyhi mâlehû; ve izâ ensafa'd-daîfe mine'l-kaviyyi, kavva'llàhu sultànehû: ve izâ adele fîhim, müdde fî umrihî*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi kabul eyleyip dünya ve âhirete müteâllik muradlarınıza cümlenizi nâil eylesin...

Şurada Efendimiz, Peygamberimiz, başımızın tacı, rehberimiz, numûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslimât*) Hazretlerinin mübarek hadislerinden bir nebze okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, buyurun beraberce, evvela Efendimiz'in ruh-i pâkine hürmetlerimizi, tazimlerimizi ifadeye vesile olsun diye sunmak üzere, sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının, sâir enbiyâ ve mürselînin, cümle evliyâullahın, Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ve onlara bağlı halifelerinin, müridlerinin, muhiplerinin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, ashâb-ı hayrât u hasenâtın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, camimizin bânisinin ve tamircilerinin, içinden gelip geçen cemaatlerin, imamların, müezzinlerin ruhlarına;

Okuduğumuz eseri cem ve te'lif eyleyen Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyâeddîn Hazretleri'nin, bu eserin içindeki hadislerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş olan râvilerin ve alimlerin ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olması ve biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına vâsıl olup, dünya ve âhirette bahtiyar olmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım!

....

a. Yöneticiliğin İncelikleri

Muhterem kardeşlerim!

Bu hadîs-i şerîf ki metnini az önce mukaddimede okuduk,

idareciliğin mükâfatı veya karşılığı hakkındadır. Deylemî'nin Abdullah ibn-i Abbas RA'dan naklettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[25]

مَنْ وَلِيَ مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا ، فَحَسُنَتْ سَرِيرَتُهُ ، رُزِقَ الْهَيْبَةَ مِنْ قُلُوبِهِمْ ؛ وَ إِذَا بَسَطَ يَدَهُ لَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ، رُزِقَ الْمَحَبَّةَ مِنْهُمْ ؛ وَ إِذَا وَفَّرَ عَلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ ، وَفَّرَ اللّٰهُ عَلَيْهِ مَالَهُ ؛ وَ إِذَا اَنْصَفَ الضَّعِيفَ مِنَ الْقَوِيِّ ، قَوَّى اللّٰهُ سُلْطَانَهُ ؛ وَإِذَا عَدَلَ فِيهِمْ ، مُدَّ فِي عُمْرِهِ (الحكيم والديلمي عن ابن عباس)

RE. 446/10 (*Men veliye min umûri'l-müslimîne şey'en, fehasünet serîretuhû, ruzika'l-heybete min kulûbihim; ve izâ besata yedehû lehüm bi'l-ma'rûfi, ruzika'l-mahabbete minhüm; ve izâ veffera aleyhim emvâlehüm, veffera'llàhu aleyhi mâlehû; ve izâ ensafa'd-daîfe mine'l-kaviyyi, kavva'llàhu sultànehû: ve izâ adele fîhim, müdde fî umrihî*)

(*Men veliye min umûri'l-müslimîne şey'en*) "Her kim ki müslümanların işlerinden birinin başına tayin olunup getirilmişse…"

1. (*Fehasünet serîretühû*) Eğer niyeti, kalbi, içi temiz ise..."

Serîret, insanın gizlisi demek. *Alâniyet*; âşikâresi, görünen hâli, dış tarafı. *Serîret*; gizlisi, iç tarafı, görünmeyen kısmı, niyet kısmı, kalp kısmı. Eğer bu tayin edilen kişinin niyeti iyi olursa...

Efendimiz neden bu şartı ileri sürmüş oluyor?

Başka hadîs-i şerîflerden ve dinimizin diğer hükümlerinden biliyoruz ki, ameller niyetlere göredir. Niyet kötü oldu mu, yapılan işin iyi olması yetmez. Çocuğu kandırıp hırsızlık yapacak bir

---

[25] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdîru'l-Usûl*, c.II, s.124; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.20, no:14631.

kimsenin, ona elma şekeri vermesinin kıymeti olmadığı gibi...

"Niyeti iyi olmak şartıyla müslümanların işlerinden bir işin başına bir kimse gelirse, niyeti iyiyse; (*ruzika'l-heybete min kulûbihim*) müslümanların kalplerinde ona karşı bir ihtiram, saygı meydana gelir."

Müslümanlar onu heybetli bir kimse olarak, saygı duyulan bir kimse olarak görür. Sayılmayan, itibar edilmeyen, değer verilmeyen bir kimse olmaz; bilakis hürmet edilen, vakar gösterilen bir kimse olarak, Allah onu onların kalplerine öyle gösterir.

2. (*Ve izâ beseta yedehû lehüm bi'l-ma'rûfi*) "Eğer bu tayin edilen kişi müslümanların iyiliğine elini açarsa, uzatırsa..."

"İyiliğini yeni getirmek, hâsıl etmek için elini açıp para vererek, harcayarak veyahut işe sarılarak, hizmete sarılarak iyilik yapmaya girişirse... (*Ruzika'l-mehabbete minhüm*) Sevgi de kazanır. Allah tarafından kendisine halkın onu sevmesi ikram olunur."

Demek ki *ruzika* dendiğine göre, o sevgi, o saygı, o vakar halkın gönlüne Allah tarafından veriliyor.

3. (*Ve izâ veffera aleyhim emvâlehüm*) "Eğer onların mallarını arttırırsa, yani iktisadî durumlarını düzeltirse; çalışmalarıyla onların iktisadî bakımdan, mal bakımından, mülk bakımından genişliklere sahip olmasına, çok mal sahibi olmasına sebep olursa... (*Veffera'llàhu aleyhi mâlehû*) Bu yöneticiye de Allah zenginlik verir, malını çoğaltır."

Dünyada onun malını arttırır, ahirette sevabını arttırır, mânevî kazancı da çok olur.

4. (*Ve izâ ensafa'd-daîfe mine'l-kaviyyi*) "Zayıfı tutup da kuvvetli ama haksız olan kimsenin karşısında koruyabiliyorsa..."

"Mafyaların karşısında, çetelerin karşısında, haklı insan hakkını alamaz; vururlar, kırarlar, söylettirmezler, hakkını bile arattırmazlar. Böyle bir durum varsa; kavînin karşısında zayıfı tutup da adaleti icrâ edebiliyor ve ona hakkını verebiliyorsa... (*Kavva'llàhu sultànehû*) Allah da onun hakimiyetini, egemenliğini kuvvetlendirir."

5. (*Ve izâ adele fîhim*) "Aralarında adaletle hükmederse, hükümdarlığını, hükümranlığını adaletle icrâ ederse; her şey teraziyle, ölçüyle, adaletle, haksızlık yapmadan yürürse, (*müdde fî*

umrihî) Allah bu kişinin ömrünü de arttırır."

Buradan anlaşılıyor ki; müslümanların başına geçen insanların önce niyetini düzeltmesi lazım, hangi işin başına geçiyorsa... Bunun kademeleri olabilir; küçük memuriyet olur, büyük memuriyet olur, valilik olur, daha yüksek mevkiler olur, devlet başkanlığı olur veyahut bir yerde müdürlük olur, âmirlik olur; hepsi bu işin içine girer. Niyeti iyi olacak. Emri altındakilere niyeti, kalbi temiz olacak, bir. O zaman onlar onu sayarlar. Onlara mümkün olduğu kadar iyilik yapacak, o zaman onlar onu severler.

Onların iktisadî bakımdan güçlenmesini sağlayacak; mallarını arttıracak tedbirler alacak. O zaman Allah da onun dünyada ahirette mallarını arttırır, maddî-mânevî çok kazançlara erer.

Zayıfı tutup da ezdirmezse; haklı olan zayıfı haksız olan kuvvetlinin karşısında müdafaa edebilip de zayıfı koruyabilirse, Allah da onun hakimiyetini sağlamlaştırır, sağlam temellere oturtur, yardımcısı olur, kuvvetlendirir. Adaletle hüküm sürdüğü zaman da ömrünü uzatır.

İdarecilik zordur; mesuliyetlidir, veballidir. İdareci olmanın İslâm'da çok büyük vebali vardır. İdareciliği bu niyetlerle, bu tarzda yaparsa bu mükâfatlara erer. Bunu yapmazsa o zaman hâli harap olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize idareci olduğumuz sahalarda Rasûlüllah Efendimiz'in tavsiye ettiği şekilde hareket etmeyi nasib etsin…

Siz de ailenizin reisisiniz. Bir ailen var mı? Hanımın, çoluk çocuğun var mı? Var…

Tamam, sen de bir reissin. Sen de onların işine iyi bakacaksın. Kazancı helâlden sağlayacaksın, çocukları güzel terbiye edeceksin. Evine bakacaksın, evde yokluk, kıtlık olmamasına dikkat edeceksin. Onların maddeten mânen gelişmesine çalışacaksın.

Üstelik bir de idarî vazifen varsa, bir devlet memuriyetin varsa, o memuriyete de sımsıkı sarılıp orada müslümanların hayrına canla başla çalışacaksın.

b. Merhamet Etmeyene Merhamet Edilmez

Arkasındaki diğer hadîs-i şerîf.

Buhàrî'nin, Müslim'in, Tirmizî'nin, Ebû Dâvûd'un ve diğer kaynakların, Ebû Hüreyre, İbn-i Ömer, El-Akra' ibn-i Hâbis, Câbir—*rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*— gibi sahabe-i kiramdan kimselerden rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[26]

مَنْ لاَ يَرْحَمُ، لاَ يُرْحَمُ (خ. م. طب. عن جابر؛ حم. خ. م. د. ت. حب. عن أبي هريرة؛ طب. عن ابن عمر؛ أبو نعيم عن الأقرع بن حابس)

RE. 446/11 (*Men lâ yerhamü, lâ yürhamü*) "Merhamet etmeyene, merhamet olunmaz. Kim merhamet etmezse, kendisi merhamete nâil olmaz, mazhar olmaz." Kişi merhametli olacak, acıma duygusu olacak.

Kısa bir hadîs-i şerîftir ama bütün muteber hadis kitaplarında zikredilmiştir.

"Merhamet etmeyene merhamet olunmaz." Umumî bir kâide. Sen başkalarına merhamet edersen, merhamet bulursun;

---

[26] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2235, no:5651;Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.318, no:1911; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.228, no:7121; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.202, no:457; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.296, no:5892; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.298, no:20589; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2239, no:5667; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.365, no:19264; Taberânî, Mu'cemü'l-Kebîr, c.II, s.333, no:2388; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, no:211; Cerîr RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.777, no:5218; Akra' ibn-i Hàbis RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.43, no:6825; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.III, s.552, no:6672; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.62, no:12124; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.241, no:10163; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.403, no:13488; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.215, no:25367; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.241, no:10164; Abd ibn-i Humeyd, Müsned, c.I, s.309, no:1006; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.341; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

başkalarına merhamet etmezsen, sana da merhamet olunmaz.
Bu nasıl olacak?

c. Tevbe Etmeyeni Allah Affetmez

Aşağıda da başka hadîs-i şerîfler var, onu da arkasından yine okuyacağım; üç tane, dört tane hadîs-i şerîf bu sahada, bu mevzudadır. Onları da okuyuverelim, mevzu aynı.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[27]

مَنْ لاَ يَرْحَمْ لاَ يُرْحَمْ ، وَمَنْ لاَ يَغْفِرْ لاَ يُغْفَرْ لَهُ ، وَمَنْ لاَ يَتُوبُ لاَ يُتَابُ عَلَيْهِ ، وَمَنْ لاَ يَتَّقِ لاَ يُوقَهُ (ابن خزيمة عن عمر موقوفا)

RE. 446/12 (*Men lâ yerham lâ yurham ve men lâ yağfir lâ yuğfer lehû, ve men lâ yetûbu lâ yütâbu aleyhi, ve men lâ yettaki lâ yûkahu.*)

(Men lâ yerham lâ yurham) Önceki hadîs-i şerîf gibi: "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz."

(*Men lâ yağfir lâ yuğfer lehû*) "Başkasını affetmeyen, bağışlamayanın suçu da affolunmaz. Kendisi başkasına afla muamele etmeyen affolunmaz."

(*Men lâ yetûbu lâ yütâbu aleyhi*) "Tevbe etmeyene Allah teveccüh etmez." İstemeden vermez. İsteyecek: "Yâ Rabbi! Beni affet; hata ettim, günah ettim..." diyecek. o zaman affedecek. İstemiyor; o zaman vermez.

(*Ve men lâ yettaki*) "Bir kimse 'Yâ Rabbi! Sen beni şerlerden koru, günahlardan koru. Rızana aykırı durumlara düşürme!' diye korunmayı dilemezse, (*lâ yûkahu*) Allah o kimseyi korumaz."

"—Ağlamayan çocuğa meme yok!" dedikleri gibi, tevbe etmeyene

---

[27] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.365, no:19264; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.II, s.351, no:2476; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.X, s.315, no:17478; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.409; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.80, no:291; Cerîr ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.152, no:44186; *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.XXI, s.377, no:23765.

Allah'ın ikramı yok; başkasını affetmeyene Allah'ın mağfireti yok. Veyahut insanlar da onun suçlarını bağışlamaz; Allah öyle bağışlattırmaz. Korunmayı istemeyenin de korunması olmaz.

Demek ki insan başkalarına öyle bir muamele yapacak ki, yaptığı muamele kendisine gelince bağırmasın. Sen ona merhamet etmedin, çevire çevire dövdün; tamam, seni de bir gün çevire çevire döverler. Sen, filanca geldi işte bir hata etmiş, affetmedin; bir gün sen de affolunmazsın, veyahut Allah ahirette affetmez.

"—Yâ Rab! Ben hata ettim; affet!"

"—Sen o kulumu affetmedin ki!"

Dünyada başkalarına merhamet etmiyor... Bazı insanlar vardır; bakarsın ayağıyla karıncaları ezer, böcekleri öldürür...

"—Ya be adam, hiç zararı yok o hayvancağızın sana, gidiyor işte…"

Öldürüyor. Zararlı olan öldürülür de zararlı olmayanı da öldürüyor. Eline sapan alır çocuk, 'küt' vurur, niye? Nişancılık olacak... Merhametsiz. Ona da merhamet olunmaz. Başına bir hal gelir, "Allah Allah..." der, nereden geldiğini anlayamaz.

Nereden gelecek; sen ötekilere merhamet etmedin. Hayvanı olur, hayvanına merhamet etmez; maiyetinde işçisi olur, işçisine merhamet etmez... Bu tarzda… Nasıl yaparsa öyle muamele görür.

Onun için müslümanın bu kâideyi bilmesi lazım. Kendisi başkasına ne tür davranıyorsa kendisi o muameleyi görecek. Kendisi başkasına ne gibi vazifeleri ihmal ediyorsa, yapmaktan geri duruyorsa, onlar kendisine lazım olduğu zaman, o da onlardan mahrum olacak. O haller kendisine nasip olmayacak.

d. Yerdekilere Merhamet Edin!

Altındaki diğer hadîs-i şerîf yine aynı mevzuda…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[28]

---

[28] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.II, s.355, no:2497; Taberani, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.55, no:45; Cerir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.162, no:5965; *Keşfü'l-Hafa*, c.I, s.110, no:314; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXI, s.378, no:23766.

مَنْ لاَ يَرْحَمُ مَنْ فِي الأَرْضِ، لاَ يَرْحَمْهُ مَنْ فِي السَّمَاءِ

(طب. عن جرير)

RE. 446/13 (*Men lâ yerhamü men fi'l-ardı, lâ yerhamhu men fi's-semâ'*) "Yerde olana merhamet etmeyene, semada olanlar merhamet etmez."

İnsanlara merhamet etmeyen, hayvanlara merhamet etmeyen, merhametli bir kimse olmayana Allah-u Teàlâ Hazretleri bir kere merhamet etmez; o merhametsizliğinin cezasını acı acı çeker, mânevî yardım da görmez.

Mesela, (*men fi's-semâ'*) "gökte olanlar" diye tercüme ettik. Mâlum, bir âyet-i kerîmede buyuruluyor ki:

"—Melekler bile insana tevbe istiğfar ediyorlar."

Melekler de bu sefer tevbe istiğfar etmez. Gökteki başka varlıkların da insanoğlu için, müslümanlar için hayırlı faaliyetleri var. Onlar da etmez. Koruması da olmaz, dua alması da olmaz, hayra ermesi de olmaz, böyle gider.

d. İnsanlara Merhamet Edin!

Bu da dördüncü hadîs-i şerîf, aynı sırada gelmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[29]

---

[29] Müslim, *Sahih*, c.XI, s.456, no:4283; Tirmizi, *Sünen*, c.VII, s.159, no:1865; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.358, no:19192; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.II, s.297, no:2238; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VIII, s.161, no:16419; Buhari, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.48, no:97; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.279; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.475, no:11046; İbn-i Hibban, Sahih, c.II, s.211, no:465; Hamidi, *Müsned*, c.II, s.351, no:802; *Tayalisi*, c.I, s.92, no:661; İbn-i Asakir, *Mu'cem*, c.II, s.130, no:1332; Ebu Nuaym, *Ahbar-ı Isfahan*, c.V, s.454, no:40125; Beyhaki, *Adab*, c.I, s.32, no:27; Hünnad, *Zühd*, c.II, s.615, no:1322; Temmamü'r-Razi, *Fevaid*, c.II, s.451, no:951; Hakim-i Tirmizi, *Nevadirü'l-Usül*, c.IV, s.131; Buhari, Tarihi- Kebir, c.V, s.63, no:153; Cürcani, *Tarih-i Cürcan*, c.I, s.497, no:1013; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.V, s.445; Ebu Nuaym, Hilyetü'l-Evliya, c.VII, s.363; Cerir ibn-i Abdullah RA'dan.

Tirmizi, *Sünen*, c.VIII, s.389, no:2303; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.40, no:11380; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.VIII, s.340, no:13670; Ebu Said el-Hudri RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.163, no:5972; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXI, s.375, no:23761.

مَنْ لاَ يَرْحَمُ النَّاسَ لاَ يَرْحَمُهُ اللهُ (حم. ق. ت. عن جرير ؛

حم. ت. عن أبي سعيد)

(*Men lâ yerhamü'n-nâse, lâ yerhamuhu'llàhu*) "İnsanlara merhamet etmeyene, Allah merhamet eylemez."

Bu dördü hepsi aynı mevzuda, biraz ibareleri farklı.

Bu merhamet denilen şey, insanın içinde bir duygudur. Peygamber Efendimiz torununu almış kucağına seviyor, öpüyor, bir de ağlamış. Tabii gözyaşı dökmesi kim bilir neden... İleride başına geleceğini mi gördü? Allah-u Teàlâ Hazretleri tabii ona bildirdi ileriye doğru olacak şeyleri de...

Bedevinin birisi demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah, biz çocukları hiç kucağımıza almayız, sevmeyiz. Biz böyle şey yapmayız, ne oluyor?"

"—Bu merhamet, sevgi, Allah'ın insanın kalbine koyduğu bir duygudur. Sen merhamet etmezsen, sana da merhamet olunmaz. Sen sevgi göstermezsen, sen de sevgi bulmazsın." demiş.

Merhamet, Allah'ın verdiği bir duygudur.

Allah bizleri gaddar etmesin, merhametsiz etmesin ki merhamete, mağfirete, rahmete, tevbeye, vikâyeye nâil olalım, yerden gökten müeyyed olalım, te'yid ve takviye edilmiş, korunmuş olalım.

e. Müslümanların Derdiyle Dertlenmek

Huzeyfe el-Yemân RA'dan Taberânî tarafından rivayet edilmiş bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[30]

---

[30] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.270, no:7473; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.131, no:907, Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VIII, s.68, no:1439; Huzeyfe ibn-i Yeman RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.264, no:294; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.70, no:24836; Şevkànî*, el-Fevâidü'l-Mecmua*, c.I, s.83, no:60; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1614, no:2617.

مَنْ لاَ يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ ، فَلَيْسَ مِنْهُمْ ؛ وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَ يُمْسِي نَاصِحاً ِللهِ ، وَلِرَسُولِهِ ، وَلِكِتَابِهِ ، وَلإِمَامِهِ ، وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، فَلَيْسَ مِنْهُمْ (طس. عن حذيفة)

RE. 447/1 (*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîne, feleyse minhüm; ve men lem yusbih ve yümsî nâsihan li'llâhi, ve li-rasûlihî, ve li-kitâbihî, ve li-imâmihî, ve li-âmmeti'l-müslimîne, feleyse minhüm.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Huzeyfetü'bnü'l-Yemân RA'dan rivayet edilmiş olan bu hadis-i şerifte iki cümle var. Birinci cümle:

(*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîne feleyse minhüm*) "Herhangi bir kimse ki müslümanların işiyle dertlenmiyor, ilgilenmiyor, ona önem vermiyor; o müslümanlardan değildir."

Umûr demiyor, müslümanların işleri demiyor, umumî olarak müslümanların işi diyor. Müslümanları bir bütün olarak görüp her halinde ona karşı, müslümanlara karşı hizmet etmeyi bir vazife bilip öyle çalışacak.

Müslümanlara aldırmayan, işine kulak asmayan, müslümanlara içinde bir hizmet arzusu taşımayan ve onlara koşuşmayan, onun derdiyle dertlenmeyen bir kimse müslüman değildir, onlardan değildir.

"—Adı müslüman, *Lâ ilâhe illa'llah* dedi. Hani *Lâ ilâhe illa'llah* diyen şöyle olacak, böyle olacak deniliyordu?"

Evet ama işte böyle kaideleri var. O umumî esasın altında böyle kaideler var. İnsan müslümanların işiyle ilgilenmedi mi onlardan bile sayılmıyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[31]

اَلْمُؤْمِنُونَ كَالْجَسَدِ الْوَاحِدُ ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى اِلَيْهِ

---

[31] Gazâlî, *İhyâu Ulûmmi'd-Dîn*, c.VI, s.323.

سَائِرُ أَعْضَائِهِ .

(*Elmü'minûne ke'l-cesedi'l-vâhid*) "Bütün müslümanlar bir vücud gibidir. (*İze'ştekâ minhü udvün tedââ ileyhi sâiru a'dàihî*) Ondan bir uzuv veya onun bir uzvu hastalanınca, öbür uzuvlar da bundan etkilenir."

Başka bir rivayet şöyle:[32]

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ ، وَتَرَاحُمِهِمْ ، وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ ، تَدَاعَى سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى (م. عن النعمان بن بشير)

(*Meselü'l-mü'minîne fî tevâddihim ve terâhumihim, ve teàtufihim meselü'l-cesed*) "Mü'minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. (*İze'ştekâ minhü udvün tedââ sâirü'l-cesedi bi's-seheri ve'l-hummâ*) Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar."

Nasıl ayağa diken battığı zaman, vücut geceleyin uykusuz kalır, ayağı zonklar, ateşi her tarafa yayılır; müslümanlar öyle olacak. Yekvücut olacak.

Maalesef, bu fikir bu kadar meşhurdur, herkesin bildiği bir şeydir, herkesin ezberinde olan bir şeydir; fakat müslümanlar bugün bu havada değildir, bu terbiyede değildir, bu çalışmada değildir; parça parçadır, bölük bölüktür, fırka fırkadır, grup gruptur; boyuna birbirleriyle uğraşmaktadır. Kâfirler birlik

---

[32] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVIII, s.426, no:5552; Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.468, no:4685; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.270, no:18398; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.102, no:7609; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.353, no:6223; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.102, no:605; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.283, no:1366; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.139, no:827; Nu'mân ibn-i Beşîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.149, no:737; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.387, no:21029.

beraberlik olurlar, insanı yanına yanaştırmazlar. Değil senin onlardan bir şey alman, hakkını bile vermezler, kale gibi dururlar. Müslümanlar da parça parçadır.

Müslümanları zarara uğratmak için kâfirin gelmesine lüzum yok. Müslümanların birbirlerine dertleri yeter, verdikleri zarar yeter. Müslümanlar o kadar merhametsiz, ilgisiz, perişan durumda... Akıl alacak bir şey değil!

Herhalde bir asırlık bir zamandan beri, daha net olarak İslâmî terbiye gevşediğinden oluyor bu. İslâm'ın özünü bilmediklerinden oluyor. Hadisleri okumadıklarından oluyor, ayetleri okumadıklarından oluyor, bir.

Muhterem kardeşlerim!

Bir de lafı duyuyorlar da harekete geçmiyorlar. Bildiği ile amel etmiyor, bildiğini tatbik etmiyor; kötü olan şey bu!

Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında içkinin haram olduğuna dair âyet gelir gelmez sokaklardan şarıl şarıl sel gibi içkiler akmış. Eskiden evinde küp bulunan, şarap muhafaza eden, onu içen insanlar hepsi küpleri devirmiş. Tereddüt etmeden anında tatbik etmiş.

Şimdi müslümanların en büyük kusurlarından birisi, bildiğini tatbik etmemek. Sanki koyun kaval dinler gibi dinleme hâli var, dinlediğini de anlamaz hâli var, anlasa bile tatbik etmez hâli var. Halbuki duyduğu bir şeyi aynen tatbik edecek.

Ben biraz orayı geziyorum, burayı geziyorum, kardeşlerimin durumunu görüyorum; çok yaygın bir cahillik var, çok yaygın...

Caminin hocası… Misafir oluyoruz, evine gidiyoruz, bakıyoruz, Allah Allah!..

"—Nasılsın, iyi misin, hoş musun? Çoluk çocuğun nasıl, ne iş yapıyorlar?"

Bakıyorsun ki hocada iş yok, İslâmi bakımdan... Ne kızına karşı İslâm'ın emrini tam tatbik etmiş, ne oğluna karşı tam tatbik etmiş, ne evinde onu tam sağlayabilmiş. Bilmiyor.

Duyuyoruz. Bizim hanım tarafından duyuyoruz:

"—Karısı şöyle dedi, kızı böyle dedi, müslümanlarla alay etti, şöyle yaptı..."

E hocanın kızı... Edecekse ilk önce babasıyla alay etsin.

Çok yaygın bir cahillik var ve çok basit şeyleri bilmiyorlar. Biliyor sandığımız insanlar dahi bilmiyorlar.

Bu işin çıkar yolu nedir? Duyduğunu yazsın, yazdığını tatbik etsin! Bir de bildiğini başkasına öğretmeye çalışsın!

Çünkü öğrenmenin bir usûlü nedir? Bildiğini başkasına öğretmeye çalışmaktır. İnsan öğretirken öğrenir. Sen de evinde bir saat aç, burada duyduklarını orada söyle. Burada yaz, evde söyle. O zaman daha iyi hatırında kalır. İş yerinde söyle:

"—Ben pazar günü hadis dersinde on tane hadis yazdım, pazartesi günü bunu iş yerinde o arkadaşlarıma öğreteceğim."

O zaman insan iyi öğrenir, öğretirken öğrenir.

Bir, iyi anlamıyoruz. İki, anladığımızı tatbik etmiyoruz. Allah bu büyük afetten, büyük kusurdan bizi korusun…

Yoksa şu insanlar bildiklerini tatbik etse, ortalık gül gülistan olur. Bütün müslüman zenginler zekâtlarını verse, müslümanların paraya ihtiyacı kalmaz, parayı nereye koyacaklarını bilemezler. Bütün müslümanlar düşmanlarının üstüne bir bardak su dökse, düşmanları sel alır götürür. Ama çalışmıyorlar.

İslâm için gayret etmiyor. Müslümanların işiyle ilgilenmiyor, aldırmıyor. Neyle ilgileniyor? Kendi işiyle, parasıyla, tatiliyle, zevkiyle, safasıyla ilgileniyor.

Biz kalktık uzakça bir yerden geldik, bir yere gitmiştik. Sahil boyunca Tekirdağ'dan bilmem nerelere kadar koca koca apartmanlar yapmışlar. Yalova'dan, Çınarcık'tan Gemlik'e kadar koca koca apartmanlar yapmışlar. Öyle biliyorlar ki dünyanın safalı yerlerini... Öyle biliyorlar ki keyif çıkartılacak, keyif çatılacak yerleri... Oh, denize karşı balkonlar yapılmış, orada çaylar höpürdetirler, içkiler içerler, çalgılar, sazlar, sözler, eğlenceler... Keyiflerini çok iyi biliyorlar.

Kendi işini iyi biliyor ama müslümanların işiyle ilgilenmiyor. Kendi işinde ilerlemek için gayret sarf ediyor, maaşını arttırmak için gayret sarf ediyor, teşebbüslerde bulunuyor. Daha iyi bir işe geçmek için oraya buraya başvuruyor ama müslümanların veyahut kendisinin âhiret işiyle bile ilgilenmiyor:

"—Âhirette beni Allah-u Teàlâ Hazretleri hesaba çekecek." demiyor, "Bu dünya hayatından sonra bir âhiret hayatı var, biraz

da oraya hazırlanayım." demiyor.

Bu dünya hayatında rahatı düşünüyor da âhiretteki rahatı düşünmüyor. Demek ki inanmamış. (*Feleyse minhüm*) Demek ki tam müslüman değil. Doğru. Sadaka Rasûlüllah, Efendimiz çok doğru söylemiş. İyi müslüman olsa öyle yapmaz.

Bir silkinmemiz lazım! Bu kusur hepimizde de olabilir, ben de de olabilir. Hepimizin silkinmemiz gerekiyor.

Biz kendimizi doğru yolda gidiyor sansak...

"—Tamam, benim yolum doğru; gidiyorum, gidiyorum, gidiyorum…"

Ömür bitip hesaba çekildiğim zaman, "Hay Allah!" hesapta hiç tahmin etmediğim şeylerle karşılaşırsam, Allah sorgu sual açar da "Sen niye benim şu buyruğumu tutmadın, bu buyruğumu tutmadın?" derse ne yapacağım?

"—-Bilmiyordum." diyeceğiz, çünkü bilmiyoruz.

Fakat hadîs-i şeriflerde bildiriliyor ki, bilmeyene iki misli ceza var. Bir, o iyi işi yapmadığından; iki, bilmediğinden… Cahil kurtulacak değil.

Dünyada da öyle değil mi? Kanunları bilmemek mazeret midir? Hayır.

"—Efendim, ben bunun suç olduğunu bilmiyordum."

Sen cezayı çek de öğrenirsin. O ceza zaten terbiye; ona müeyyide derler. O işi öyle yaptırmak için o cezayı koyuyor ki herkes öğrensin.

Nasıl öğrenir? Para elinden bir defa çıktı mı?

Arabayla geliyoruz, polis durdurdu.

"—Süratli gitmiyorduk, bir kabahatimiz yok herhalde..." dedik.

"—Kemer bağlamamışsınız." dedi.

Hakikaten bağlamamıştık.

"—Ver bakalım 1500 lira."

Makbuzu yazdılar, 1500 lira ceza.

Ondan sonra, hemen kemeri bağlıyoruz. Yoksa herkes kemer bağlar mı? O parayı, cezayı yiyince, o zaman öğreniyor.

Biz de ahirette, Allah etmesin, Allah göstermesin:

"—Ey kulum şunu niye böyle yapmadın?"

"—Bilmiyordum yâ Rabbi..."

"—Bunu niye böyle yapmadın?"

"—Bilmiyorum..."

İki misli ceza gelecek, katmerli ceza gelecek.

Onun için ilk işimiz öğrenmek. İkinci işimiz öğrendiğimizi tatbik etmek.

Ama şimdi ben burada on tane hadis okuyacağım, yazılmayınca bu on tanesi hatırda kalmaz; bir tanesi kalmaz, hepsi de birbirine karışır. Birisinin başı ötekisinin sonuna eklenir, hadisi doğru hatırlayamayız. Onun için yazacağız. Birer defterimiz olsa...

Bizim arkadaşlarımızdan birisi, eski hocaefendilerden bu hadis kitabını dinlerken hep not almış da, bunun tercümesi diye sonra onu bastırdı.

Onun için demişler ki:

العلم صيدٌ ، والكتابة قيدٌ.

(*El-ilmü saydün, ve'l-kitâbetü kaydün*) "İlim bir av gibidir. Yazmak da avladığı avı kafese koymak, bağlamak gibidir."

Yakaladığın ceylanı bağlamazsan yine kaçar. Balığı bir yere koymazsan, nereye koyacaksan, sepete koymazsan yine atlar, suya kaçar suya...

Yazacaksın! Hatırda kalmasına ihtimam edeceksin. İyi öğrenmeye gayret edeceksin. İyi öğrenmek için de başkasına öğreteceksin.

Böyle olmayınca o zaman İslâmî seviye düşüyor. Herkes, "Bu ne biçim müslüman?" diyor. Bazen biz de diyoruz. Kendimize de şaşıyoruz, başkasına da şaşıyoruz; "Bu ne biçim müslüman?" diyoruz, "Yakışır mı bu müslümanlığa?" diyoruz, ayıplıyoruz. Çok yaygın bir cahillik var.

Yine İstanbul, Türkiye'nin en münevver yeridir. Fatih, İstanbul'un en üstün İslâmî semtlerinden biridir. Bizim kardeşlerimiz yine hadis bilirler, ayet bilirler. Bir de Anadolu'ya gitsek ne olacak? Anadolu'nun köyüne, dağına, yaylasına, uzak kasabasına... İlim irfan, din iman öğretilen yerleri olmayan kısımlarda ne olacak?

Adam başka yabancı ideolojileri öğrenecek, onların militanı

olacak. Var mı başka çaresi?

Onlar da böyle insanı kandıracak gibi şeyler söyleyecekler. "Kardeşim" diyecek, "senin bu kadar aldığın para şöyle mi?" diyecek, "Ne lüzum varmış, niçin gerekir?" diyecek.

Öyle sözler duydum ki, öyle sözler okudum ki burada söyleyemem. İslâm'da utanmak yoktur, hoca her şeyi söyler, mesela en mahrem şeylere ait bir hadis gelse onu da okuyacağız ama o sözleri söyleyemem. Öyle sözler söyleyen insanlar var.

Ne lüzum varmış... Hiçbir kayıt tanımıyor. Hiçbir edep, ahlâk kaidesi tanımıyor. "O da olabilir, bu da olabilir." gibi. Bilmediği için, cezasını bilmediği için, sonunu bilmediği için...

Bak, Allah'ın yasak ettiği işin, fenalığını biz başından beri biliyoruz, Kur'an bildiriyor. Avrupalı neden sonra öğrendi. AIDS hastalığı çıktıktan sonra… Şimdi artık filmlerde artık bilmem ne sahneleri bile yokmuş.

Neden? Şamarı yedi, ondan sonra hizaya geldi.

İşte İslâm bunu çok önceden, daha mikrop yokken, mikrop bilinmezken, ilim ilerlememişken, önceden söylemiş. El-hamdü lillâh, imanımız kuvvetleniyor.

"—Haa... Demek ki bak her şeyi bilen Mevlâmız, hiçbir şeyin bilinmediği zamanlarda, Peygamber Efendimiz'e elçilik nasib etmiş de, bizim dinimizi ne güzel öğretmiş de, o da bize bunları hadislerde nakletmiş." diyoruz.

Dinimize sımsıkı sarılacağız. Dinimizi öğreneceğiz. Öğrendiğimizi tatbik edeceğiz kardeşlerim. Müslümanlar için yüreğimiz yanacak. "Ah!" diyeceğiz, üzüleceğiz ve onlar için bir şey yapmaya gayret sarf edeceğiz. "Yeter bu!" diyeceğiz.

"—Küçüklükten büyüyene kadar hep kendimiz için çalıştık, haftanın başından sonuna kadar hep kendimiz için çalıştık, ömrün başından sonuna kadar hep kendimiz için çalıştık; ya biraz insafa gelelim de biraz da ahiret tarafına çalışalım!" diyeceğiz.

Kendimize çekidüzen vereceğiz. Çünkü Allah'ın bize ihtiyacı yok; bizim Rabbimiz'in rahmetine, mağfiretine çok ihtiyacımız var.

Allah bizi, hepimizi cehenneme atsa, atar. Ayet-i kerîmede buyuruluyor ki:

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلأْتِ ، وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ (ق: ٣٠)

(*Yevme nekùlü li-cehenneme heli'mtele'ti, ve tekùlü hel min mezîd*) "O günde Allah-u Teàlâ Hazretleri soracak:

(*Heli'mtele'ti*) Ey benim cehennemim, ey benim kahrımın yurdu olan, yeri olan, mahalli olan cehennemim! Doldun mu?

(*Ve tekùlu hel min mezîd*) Cehennem diyecek ki: Yâ Rabbi, daha var mı? Gönder!" (Kaf, 50/30)

Cehennemde doldu da yer kalmadı gibi bir durum yok. Bütün cihan halkı cehenneme girse, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin azametinden, saltanatından bir şey eksilmez. Biz muhtacız. Allah-u Teàlâ kâinattan, insanlardan, âlemlerden, ibadetlerden, her şeyden müstağnîdir, ihtiyacı yoktur. Allah'ın azametine bir şey eklenmiyor. Biz muhtacız!

Biz de çırpınmıyoruz. Bak ne dedi hadîs-i şerifte:

"—Tevbe etmeyene, Allah teveccüh etmez. Mağfiret istemeyene, Allah mağfiret eylemez. Başkasını affetmeyene, Allah af ile muamele etmez. 'Yâ Rabbi, beni koru!' demeyene Allah korunmak nasib etmez."

Biraz çalışacaksın. Adam istemiyor bile; o kadar tembel ki!.. Hiç olmazsa iste ya... Hiçbir şey yapmıyorsun, bari iste! İstemeyi bile yapmıyor! O zaman Allah onu da yapmaz. Yapmayacağını biz bilemeyiz de Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfinde işte okuyoruz.

Onun için silkinelim, muhterem kardeşlerim!

Geçen akşam bir kardeşimizin evine gittim. Bir bebek doğmuş, adını koyduk, tebrik ettik. Ama orada dört tane ölüm hadisesi duydum.

"—Filanca dostumuz ölmüş."

"—Aa... Allah rahmet eylesin."

"—Filanca esnaftan filanca çok sevdiğimiz amcamız ölmüş."

"—Yaa... Allah rahmet eylesin."

"—Falanca hacı hanım da vefat etmiş, çok saliha bir hatundu."

"—Yaa... Mekânı cennet olsun, Allah rahmet eylesin."

Yüreğimiz yandı. Bir tane çocuk doğdu ama kaç tane vefat

duyduk. Sıra bize de gelecek.

Ankara'da bir camiye gittim, bir mahalleye gittim. Sabahleyin bir sâlâ sesi. Mahalle bizim, üç yüz hanelik mahalle bizim. Oradan bir sâlâ sesi duyulunca bizden birisi gitti muhakkak. "Kim?" dedim, yaşlılardan korktum. Çocuk 17 yaşındaymış. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*, gitti.

Bu yaş sırasına da bakmıyor, bir gün bize de gelecek. İki kere iki dört eder gibi aşikâr bir şey. Toparlanmazsak, hazırlanmazsak olmaz. Ben şimdiden hazırlanırsam, dikkat edersem, ne zaman gelirse gelsin. İnsanın ölüme hazırlıklı olması lâzım, hesabı kolay verecek gibi olması lâzım!

Hiç aldırmıyoruz. Sanki ölüm bizim semtimize uğramaz gibi geliyor. Uğrayacak bir gün, ne zaman olacağı da belli değil... Ne zaman olacağı belli olmadığı için, rahatlıyoruz. Halbuki ne zaman olacağı belli olmayınca korkmamız lâzım. "Eyvah, ya şimdi geliverirse..." diye korkmamız lâzım. Rahatlıyoruz, herhalde 90 yaşından sonra gelecek diye düşünüyoruz. 17 yaşındakine de geliyor.

Tabii hiç hazırlık yok, ibadet yok, taat yok... İnsan öyle yakalanıverir; günah üzere ölür, borç üzere ölür, ibadetleri yapmamış bir şekilde ölür. Onun için aklımızı başımıza devşirelim.

Bunlar, bu hadîs-i şerîfler bize Rasûlullah tarafından söylendi. Peygamber SAS Efendimiz sağ olsaydı, şimdi bunları söylecekti. Onun nasihatleridir, onu naklediyoruz. Ondan şeref duyuyoruz.

Peygamber Efendimiz'in tavsiyeleridir:

Müslümanların işleriyle ilgilenin! Müslümanların işini ciddiye alın! Müslümanlara faydalı olmaya gayret edin; paranızla, canınızla, malınızla, dilinizle, elinizle hizmet edin! Herkes ortaya bir hizmet koysun!

Şu cami tamir edildi, pırıl pırıl oldu. Duvarları tahta yapıldı, yan tarafı kapatıldı. Tavuk kümesiyken ibadet edilen bir cami oldu. Nasıl yaptık?

Ben size söyledim, Allah razı olsun, siz para verdiniz, yapıldı. Öne geçtiler, çalıştılar çabaladılar, tertemiz bir cami oldu, el-hamdü lillâh.

Nasıl oldu? Herkes bir şey ortaya koyunca oldu.

Bu memleket de böyle kurtulur. Bu ümmet de böyle kurtulur. Bu dünya da böyle kurtulur. Ahiret de böyle kurtulur. Elbirliği ile mutlaka çalışmamız lâzım! İnsanın heyecanını kaybetmemesi lâzım!

f. Mü'minin Ferasetinden Sakının!

Bir camiye gittim. Bizim kurduğumuz bir mahalde, mahallenin camisine gittim. Sabah namazında baktım iki saf, bir buçuk saf; yatsı namazında baktım üç saf... Ya bu cami dolardı, yer bulunmazdı, beş yüz kişilik, bin kişilik bir cami. Koskocamandı, alt katı vardı, üst katı vardı.

Söyledim, dedim:

"—Sizin içiniz geçmiş. Siz heyecanınızı kaybetmişsiniz. Siz zarar etmişsiniz. Hayatiyetiniz sönmüş sizin, piliniz bitmiş."

Öyle olmayacak. Müslüman canlı olacak! Pırıl pırıl, gözleri böyle ışıl ışıl olacak... Müslüman Allah'ın nuruyla bakar.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[33]

اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ ، فَإِنَّهُ يَنظُرُ بِنُورِ اللهِ (خ. في تارخه ، ت. غريب ، وابن السني في الطب ، حل. عن أبي سعيد ؛ طب. خط. والحكيم ، وسمويه عن أبي أمامة ؛ ابن جرير عن ابن عمر)

---

[33] Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.399, no:3052; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.312, no:3254; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.354, no:1529; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.95, no:1856; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.191, no:1234; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.67, no:1537; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.351, no:1154; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7497; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.183, no:2042; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.387, no:663; Beyhakî, *ez-Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.374, no:370; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.86; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.207; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.99, no:2500; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.118; Ebû Ümâme RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.94; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.88, no:30730; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.41, no:80; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.334, no:531.

RE. 14/12 (*İttekù firâsete'l-mü'mini*) "Mü'minin ferasetinden, anlayışından, sezgisinden korkun! (*Feinnehû yenzuru bi-nûri'llâhi*) Çünkü o, Allah'ın nuruyla bakar; gerçekleri çok güzel görür, iyiyi kötüyü anlar."

Bir gayrimüslim, müslüman kıyafetine bürünmüş, gelmiş eski büyük şeyhlerimizden, evliyâullahtan bir zata;

"—Bu hadis ne demek?" diye soruyor.

"—Müslümanın feraseti ne demek? Müslümanın anlayışı, sezgisi mi olurmuş? Allah'ın nuruyla bakmak ne demek?"

Soruyor ama tebdîl-i kıyâfet etmiş, müslüman kıyafeti giymiş, bunu soruyor.

Tebessüm etmiş o evliyâ olan zât, demiş ki:

"—Kelime-i şehadet getir de müslüman ol. Müslüman olmanın zamanı geldi."

Diyor ki kitapta:

"—Şeyh efendi iki kerâmet gösterdi. Bir; onun gayrimüslim olduğunu, kıyafetinin tebdil olmuş olmasına rağmen bildi. İkincisi; kâfir olduğunu bilmek bir şey değil, müslüman olma zamanının geldiğini bildi."

Bak, Allah sevdiği kuluna neler bildiriyor.

O da kelime-i şehâdet getirmiş. Müslümanın ferasetinin ne olduğunu gördü. Haliyle anlattı. "Müslümanın feraseti şudur da budur da..." demiyor; "Sen kâfirsin, bak ben senin kâfir olduğunu Allah'ın nuruyla baktım, gördüm, imana gel." diyor, "Zamanın geldi, artık bırak kâfirliği..." diyor.

Mekke'yi fethetmek üzere harekete geçen İslâm ordusu Mekke yakınında Cuhfe'de karargâh kurunca, Ebû Süfyân çocukluk arkadaşı Hz. Abbasın ısrarlarıyla Hz. Peygamber'in huzuruna çıktı.

Ebû Süfyan kim? Medine-i Münevvere'ye ordu çeken, müslümanlarla uğraşan, Peygamber Efendimiz'e en büyük husumeti gösteren kimse. Şimdi Peygamber Efendimiz'in karşısında... Ne olabilir, düşünün...

"—Götürün keratayı, basın kılıcı boynuna, kesin atın bir tarafa, köpekler yesin etini!" der belki.

O kadar kötülük yapmış bir insana Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Ya Ebâ Süfyan, daha müslüman olma zamanın gelmedi mi?"

Adam mahvoluyor. İçindeki küfür mahvoluyor. Diyor ki;

"—Yâ Rasûlallah, sen ne iyi insansın! Müslüman oldum!"

O kadar kötülüğe, o kadar iyilikle mukabele...

Mekke fetholundu, Peygamber Efendimiz muzaffer olarak, fatih olarak Mekke'ye girdi. Fetih günü, Mekke'de Ebû Süfyân'ın evine sığınanlara eman verileceğini bildirerek onu taltif etti.

Müslüman Allah'ın nuruyla bakar, söyleyişi Allah'ın nuruyla söyler. Müslümanın bir heyecanı olacak, kalbinde ışıl ışıl bir nur menbaı olacak, bir hareket, enerji menbaı olacak.

Ölmüş adam! Caminin kenarı çöp, sokağı çöp, çamur, mezbele; evi pis, pasaklı... Yahu otuz liraya, elli liraya kireç alıp da sıvayamadın mı şu duvarı? Bir kutu plastik boya alıp da şu merdiveni sıvayamadın mı? Pis, nasıl için rahat ediyor?

Yolda bir camiye girdik. Kapıyı yokladık, baktık, kapalı gibi geldi. Yandaki daireyi çaldık, kimseyi bulamadık. Ben yine bir daha yokladım. Arkadaş yoklamıştı, ben de yokladım. Meğerse kapı

açıkmış. Açtık, girdik. Namaz kılacağız. Sıralar var, kara tahta var, orada namaz kılıyoruz. Ben namaza durdum, arkadaşın da sünneti kılmasını bekliyorum. Sağa baktım, örümcek ağı; sola baktım, toz; öbür tarafa baktım, bilmem ne…

Burası caminin Kur'an öğretilen yeri!

Tahtaya yazdım:[34]

الطُّهُورُ شَطْرُ الإِيمَانِ (م. هب. عن أبي مالك الأشعري)

(*Et-tuhûru şatru'l-imân*) "Temizlik imanın yarısıdır."

Altına da dedim ki:

"—Örümcek ağlarını temizleyin, tozları alın; şurayı pırıl pırıl yapın. Bir daha görmeyeyim!"

O belki müftü geldi sanacak, kaymakam geldi sanacak. Tahtaya yazdık, güle güle çıktık.

Ama ayıpladım. Küçücük oda, üçe üç, dokuz metrekare bir oda. Oraya kaç tane çocuk geliyordur.

"—Hadi çocuklar bugün burayı temizleyelim!" diyecek, beraber tmizleyecekler.

Örümcek ağları var. Belki ben uzansaydım alırdım ama almadım, öyle yazdım.

Müslüman temiz olacak. Temiz olacağını Peygamber Efendimiz söylemiş. Bizim heyecanımız geçmiş. Olmaz böyle şey! Pırıl pırıl olacağız. Ne çamur olacak…

Biz mahallemizde çamuru engelleyemez miyiz? Engelleriz.

Evimiz bir fakirhane olsun, duvarı bir kireç badana yapamaz mıyız? Köyümüzde yapmıyor muyduk? Yaparız.

Eskilerin bir şeyi hoşuma gider, hep vaazda söylerim:

Eskiden çocuklarına renkli koyu elbise giyenleri ayıplarlarmış.

---

[34] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.3, no:328; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.342, no:22953; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.284, no:3424; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.38, no:2805; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.42, no:185; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.174, no:653; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.189, no:600; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.6, no:37; Deylemî, *Müsnedül-Firdevs*, c.II, s.462, no:3976; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.314, no:6794; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.276, no:25998; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.156, no:14009.

Neden?

"—Kiri boyu belli olmayacak elbise giydiriyor. Ne kadar ayıp, oo..."

Çocuğa kiri belli olmayacak koyu elbise giydiriyor.

Onun için korkmadan bembeyaz giydirirlermiş. Kirlendi mi temizleyecek. Müslüman tertemiz.

Eskilerden duyuyorum:

Namaz kıldığı şalvarı ayrı, hemen namaz kılacağı zaman o ayrı şalvarı giyermiş. Çamaşırı kaç defa yıkarlarmış. Evin içi kaç defa badana olur, senede bir, sohbaharda bir, ilkbaharda... Ocağın içinde her gün aş pişer, sacayağının üstünde odunlar yanar. Hemen kireci getirirler, bembeyaz yapıverirler.

Tahtaları kazırlar... Ben bilirim, kazırlar ki iz kalmasın. Yağ damladı mı kazımadan çıkmaz. O zaman vernik yok, cila yok…

Ama insanın içinde temizlik duygusu oldu mu... Müslümanın evine girersin; yastıkların örtüleri bembeyaz, sana örttükleri yorgan bembeyaz, her şeyi tertemiz.

Temizlik... Allah'ın temizlik emri var, dinimizin temizlik emri var; biz temiz değiliz. Neden?

Böyle müslümanlık olmaz. Heyecanı geçmiş, pili bitmiş. Pili bittiği zaman saat bile doğru göstermiyor. Elektronik saat, hesap makinesi; tuşlarına basıyorsun, hesap yanlış çıktı. Ya makine de yanlış yapar mı? Yapar, pili zayıflayınca yapıyor, pili zayıfladığı zaman yanlış yapıyor; toplamayı, çıkartmayı, çarpmayı, bölmeyi şaşırıyor. Müslüman da öyle; pili zayıflayınca namazı da şaşırıyor, kocalığı da şaşırıyor, karılığı da şaşırıyor, hocalığı da şaşırıyor, talebeliği de şaşırıyor, ibadeti de şaşırıyor, dünyayı da şaşırıyor, ahireti de...

Allah bize yeniden bir şevk ve heyecan versin. Şevk ve heyecan içinde olsak neler neler yaparız; her taraf gül gülistan olur.

g. Allah'a ve Rasûlüne Karşı Samîmiyet

Hadis-i şerifin devamı:

Burada bu hadîs-i şerîfi yazsa insan, işyerine veya evine assa yeter.

“Müslümanların işiyle ilgilenmeyen onlardan değildir.” dedikten sonra cümle devam ediyor:

وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَ يُمْسِي نَاصِحاً لِلّٰهِ ، وَلِرَسُولِهِ ، وَلِكِتَابِهِ ، وَلِإِمَامِهِ ،

وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، فَلَيْسَ مِنْهُمْ

(*Ve men lem yusbih ve yumsî nâsihan li’llâhi*) “Sabah akşam Allah’a karşı samimi olmayan, (*ve li-rasûlihî*) Rasûlü’ne karşı samimi olmayan, (*ve li-kitâbihî*) kitabına karşı samimi olmayan; (*ve li-imâmihî*) müslümanların başkanına, imamına, önderine karşı samimi olmayan; (*ve li-àmmeti’l-müslimîne*) ve âmmesine, topuna karşı samimi olmadan sabahlayan, akşamlayan kimse, (*feleyse minhüm*) onlardan değildir, müslüman değildir.”

Efendimiz kestirip atıyor:

“Müslümanların işiyle ilgilenmeyen onlardan değildir. Her kim ki sabah akşam Allah’a karşı, Rasûlüllah’a karşı, Kur’an’a karşı, müslümanların başkanına karşı ve müslümanların diğer geride kalan topuna karşı iyi niyet beslemiyorsa, iyi niyetli, samimi değilse, müslüman değildir.

Biraz izah edelim:

(*Men lem yusbih ve yumsî nâsihan li’llâhi*) “Kim sabah akşam Allah’a karşı açık kalpli, temiz niyetli, iyi niyetli, arzulu, samimi değilse…” Allah’a karşı samimiyet, nasıl olacak?

İman etmişsen, sözünü tutacaksın. Bağlılığın sağlam olacak: “Rabbim benim, bir tane, emri başımın üstüne, öl dediği yerde ölürüm, kal’ dediği yerde kalırım.” diyeceksin, bitecek.

“—Cümle cihan halkı ordu toplamış seni kesmeye geliyorlar.” deseler;

“—Bana bir şey yapamazlar; benim Allahım var!” diyeceksin.

Bir şey yapamaz. Yapamaz hakikaten. İbrahim AS’a yapabildiler mi? Sımsıkı, sapasağlam bağlandığı için yapamadılar, yapamazlar.

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (الطلاق:٣)

(*Ve men yetevekkel ale'llàhi fehüve hasbühû*) "Kim Allah'a dayanırsa, tam tevekkül ederse, Allah ona yeter, verir, korur, nasib eder." (Talak, 65/3)

Başka yardımcıya ihtiyaç mı kalır?

Yerin dibine geçirir, denizin içine batırır, yıldırımlar yağdırır, kalbini çevirtir.

Hz. Ömer niye gidiyordu o gece? Telaşlı telaşlı, başını önüne eğmiş Mekke sokaklarında hızlı hızlı nereye gidiyordu Hz. Ömer?"

O zaman müslüman olmamıştı, Hz. Peygamber'i öldürmeye gidiyordu.

Nasıl döndürdü Allah, kalbini nasıl çevirdi? Öldürmeye gittiği Rasûlüllah'ın yanına nasıl boynu bükük, gözü yaşlı mü'min olarak gitti? Neden?

Rasûlüllah günlerdir dua ediyordu:

"—Yâ Rabbi! Şu iki Ömer'den bir tanesini İslâm'a hâdim eyle." diye.

O dua bereketine Allah şıp diye döndürdü.

Allah kalpleri döndürür, işleri döndürür, dünyayı döndürür, kafaları döndürür... Ne dilerse öyle yapar.

Allah'a karşı samimi olacak, samimi kul olacak.

"—Rabbim bana bu kadar rızkı veriyor, ben ona hiç âsi gelir miyim? Bu sıhhati vermiş, imanı vermiş, şu memleketi nasib etmiş, dünyada başımı kesseler âsi gelmem."

Samimi, bağlanan insan böyle der, tam inanır.

"—Çok denemişim; şöyle dedim öyle oldu, böyle istedim böyle oldu, şu sıkıntıya düştüm şöyle kurtardı, bunu şey yaptım böyle... Rabbimin varlığında birliğinde tereddüdüm yok; gün gibi, güneş gibi, ay gibi aşikâr." der, sımsıkı bağlanır, Allah'a samimi olur.

Başka? (*Ve li-rasûlihî*) "Rasûlüne samimi olur."

Burada hikâye okumuyoruz ki, Nasreddin Hoca fıkraları da okumuyoruz. Gerçi arada anlatıyoruz ibretli diye ama hadis okuyoruz! Rasûlüllah'a karşı bağlılığın samimi ise tutacaksın.

Rasûlü'nün izinden gitmeye çalışacaksın.
Niye?
Allah-u Teàlâ Hazretleri, insanların anlayışı kıt diye, onlardan bir peygamber gönderdi de "İşte model, buna benzeyin!" dedi. "Kendinizi buna benzetin; huyunuz buna benzesin, hâliniz buna benzesin, fikriniz buna benzesin, işiniz buna benzesin." dedi.
Rasûlüllah'a karşı hakikaten bağlılık sahibi isen, *Lâ ilâhe illa'llah* diyorsun, *Muhammedün rasûlü'llah* da diyorsan, gel bakalım, çök bakalım şu hadîs-i şerîfin karşısında:
"—Baş üstüne, Rasûlünün sünnetine uyacağım, onun izinden gideceğim." de.
Öyle olursan. samîmisin, tamam. Öyle olmazsan, samimiyetten hiç dem vurma!

Sonra? (*Ve li-kitâbihî*) "Allah'ın kitabına karşı samimi olacak, candan olacak."
İnsan Allah'ın kitabına karşı nasıl candan olur?
Kur'an okumayı bilmiyor, mânasını bilmiyor, ahkâmını bilmiyor... Bir şey anlamadım ki ben bunun Müslümanlığından... Müslüman, Allah'ın kendisine gönderdiği kitabı bilmiyor. "Müslümanım!" diyor, "Kur'ân-ı Kerîm kitabımızdır." diyor; okumamış, içindeki emri, yasağı bilmiyor. Olmaz, Böyle samimiyet olmaz.
"—Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kitabı mı?"
Hiç şeksiz şüphesiz Allah'ın kelâmı. Mucizeler dolu. Kendisi mucize, içinde de mucizeler dolu. Allah'ın kelâmı.
"—Kaç yaşındasın?.. Peki niye okumadın?"
"—İngilizce okudun mu?"
"—Okudum."
"—Fransızca okudun mu?"
"—Okudum."
"—Her gün gazete okur musun?"
"—Okurum."
"—Roman okur musun?"
"—Okurum."
"—E Allah'ın kitabını niye okumadın? Ne biçim samimiyet, ne biçim Kur'an sevgisi, ne biçim Kur'an'a bağlılık!
Olmaz! Allah'ın kitabına samimi bağlıysan sımsıkı sarıl.

Okumasını öğren, mânasını öğren, Arapça'sını öğren, içindeki ahkâmı tatbik etmeye çalış. Aç başından:

"—*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm… El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Elif lâm mîm…*" diye okumaya başla…

Orada her ayet geldikçe, "Tamam, ben bunu tatbik edeceğim." de, samimiyetini anlayayım. Aksi takdirde samimiyetten dem vurma!

Kitabına karşı da samimi olacak.

Sonra? (*Ve li-imâmihî*) "Müslümanların imamına, önderine karşı da samimi olacak."

Müslümanları Allah darmadağın yaratmamış, darmadağın olmasını istememiş. Üç kişi yola gitse, bir tanesini yolda imam seçecek; "Sen bizim başkanımızsın, son söz senin, sana itaat ediyoruz." diyecek. Dağınıklık, derbederlik yok. O imam seçildikten sonra da, ona samimi bağlanacak. Bağlanmıyor.

Duası reddolunmayan kimselerden birisi de imamdır. Reddolmaz. "Yâ Rabbi! Bu bana hem 'uyacağım' dedi hem uymadı, sen bilirsin." Başına taş yağar. Duası makbul insanlardan birisi, hadîs-i şerîfte öyle bildiriliyor.

Müslümanlar tâbi oldukları imama uyacak, samimi bağlanacak.

"—Efendim, baklava börek ziyafetine çağırırsan gelirim, savaşa çağırırsan gelmem."

O zaman senin de Müslümanlık'tan nasibin yok demektir. "Müslümanım" diye ortada dolaşma.

Sevinçli anda ve üzüntülü anda, ferahlı anda ve kederli anda hiç dönmeyecek. Müslümanların başkanına, reisine öyle sımsıkı bağlanacak.

(*Ve li-âmmeti'l-müslimîn*) "Bütün müslümanlara karşı da samimi olacak."

Hepsinin iyiliğini isteyecek. İktisâden gelişsinler isteyecek, kültürel bakımdan yükselsinler isteyecek. Hastalıklardan mahfuz olsunlar, hepsinin bir evceğizi olsun, hiçbirisi dert çekmesin, müşkilâtları hallolsun, sosyal hizmetler ayağına kadar varsın... Hep iyi şeyler isteyecek.

"Eğer Allah'a karşı candan duygular beslemiyorsa, Rasûlüllah'a karşı candan değilse, kitabına karşı candan değilse, başkanına,

müslümanların imamına, önderine karşı samimi değilse, müslümanların umûmuna karşı samimi değilse... (*Feleyse minhüm*) O adam müslümanlardan değil. Olsaydı böyle yapmazdı.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

h. Hayâsı Olmayanın Gıybeti Yoktur

Arkasından bir hadîs-i şerîf daha okuyalım!
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[35]

مَنْ لاَ حَيَاءَ لَهُ ، لاَ غِيبَةَ لَهُ (الخرائطي في مساوي الأخلاق ، كر. عن ابن عباس)

RE. 447/2 (*Men lâ hayâe lehû, lâ gıybete lehû.*) “Hayâsı olmayana gıybet yoktur.”

Mâlum, *gıybet* ne demek?

Bir müslümanın arkasından onun hoşlanmayacağı kusurlarını halka söylemek, başka kalabalığa söylemek. “Ahmet var ya, neler yaptı neler etti... Bak istersen yanaştır kulağını da sana söyleyivereyim...” Başladı gıybet! Fıs fıs fıs veyahut aşikâre neyse, gıybet ediyor. Orada olmayan insanın kabahatlerini döküyor.

“—Ne yapayım, o kabahatler onda zaten var, yalan söylemiyorum ki...”

Tamam, yalan söylemediğin zaman gıybet oluyor. Zaten yalan söylesen, o söylediğin şeyler yalan olsa iftira olur, o da ayrı bir kabahat, daha büyük bir kabahat.

Müslüman, olanı bile söylemeyecek. Neden?

Kusurları açarsın, adamlara mahcup edersin; cemiyetin sosyal yapısını gevşetirsin, insanları birbirlerinden soğutursun, kötülüğe teşvik edersin. Pişman olmuş bir insanı rezil rüsva edersin, cemiyet içinde tutunamaz hâle getirirsin, başını yere eğirtirsin. Sanki sen hiç kabahat yapmadın mı?

Böyle birçok hastalıklara yol açar.

---

[35] İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.LIV, s.108; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan. *Kenzü’l-Ummal*, c.III, s.593, no:8073; *Camiül-Ehadis*, c.XXI, s.375, no:23759.

Gıybet etmememiz lazım ama fısk u fücuru âşikare olan kimsenin kusurunu söylemekte gıybet yoktur, o söylenir. Adam utanmıyor ki, âşikare yapıyor zaten.

"—Hayâsız, edepsiz, utanmaz, arlanmaz bir herif; onun kusurunu da söylemeyecek miyim?

"—Söyle, onda gıybet yok…"

Utanıp da, yaptığı kabahati bilip de saklamaya çalışan, "Bir kere şeytana uyduk, yâ Rabbi kimseye gösterme, bildirme..." diyen bir insan gıybet edilmez.

Hayâsızsa, utanmıyorsa, yaptığından pişmanlık duymuyorsa...

Geçen gün bir gazetede gördüm. Filanca bilmem kim şu haltı karıştırmaktan da utanmıyormuş, bu haltı karıştırmaktan da hiç sıkılmıyormuş, ne utanıyormuş... Hani "Utanmaz mısın, arlanmaz mısın?" deriz. O haltı karıştırmaktan da bu haltı karıştırmaktan da ne utanıyormuş ne arlanıyormuş!

Tamam, utanmazsa o da "Filanca utanmaz arlanmaz bir kimsedir, aman şöyle etme, böyle etme..." diye onun kabahati söylenir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dinimizin inceliklerine vâkıf eylesin… Şu cahillikten kurtarsın, perişanlıktan kurtarsın… İslâmiyet'i, o sahâbe-i kirâm devrindeki heyecanla yaşayıp, Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

17. 11. 1985 – İskenderpaşa Camii

05. ARKADAŞLIKTA İNCELİKLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...
Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مِنَ الْجَفَاءِ ، أَنْ يَدْخُلَ الرَّجُلُ مَنْزِلَ أَخِيهِ ، فَيُقَدَّمَ إِلَيْهِ الشَّيْءُ ، فَلاَ يَأْكُلَهُ ؛ وَالرَّجُلُ يَصْحَبُ الرَّجُلَ فِي الطَّرِيقِ ، فَلاَ يَسْأَلُهُ عَنِ اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ ؛ وَالرَّجُلُ يُجَامِعُ أَهْلَهُ ، لاَ يُلاَعِبُهَا قَبْلَ الْجِمَاعِ

(الديلمي عن علي)

RE. 448/1 (*Mine'l-cefâi, en yedhule'r-raculü menzile ahîhi, feyukaddeme ileyhi'ş-şey'ü, felâ ye'külehû; ve'r-raculü yeshabu'r-racüle fi't-tarîki, felâ yes'elühû ani'smihî ve'smi ebîhi; ve'r-raculü yücâmiu ehlehû, lâ yülâibuhâ kable'l-cimâi.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi kabul eyleyip dünya ve âhirete müteâllik muradlarınıza cümlenizi nâil eylesin...

Efendimiz, Peygamberimiz, başımızın tacı, rehberimiz,

numûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslimât*) Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 448. sayfasının başından itibaren okuyup izah etmeye çalışacağız.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, buyurun beraberce, evvela Efendimiz'in ruh-i pâkine hürmetlerimizi, tazimlerimizi ifadeye vesile olsun diye sunmak üzere, sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının, sâir enbiyâ ve mürselînin, cümle evliyâullahın, Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ve onlara bağlı halifelerinin, müridlerinin, muhiplerinin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, ashâb-ı hayrât u hasenâtın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, camimizin bânisi İskendir Paşa'nın ve imar edenlerin, tamir edenlerin; içinden gelip geçen cemaatlerin, imamların, müezzinlerin ruhlarına;

Okuduğumuz eseri cem ve te'lif eyleyen Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyâeddîn Hazretleri'nin, bu eserin içindeki hadislerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş olan râvilerin ve alimlerin ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olması ve biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına vâsıl olup, dünya ve âhirette bahtiyar olmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım!

……………………………………

a. Üç Şey Cefadandır

Mukaddimede metnini okuduğum hadîs-i şerîf, Râmûzü'l-Ehâdîs isimli hadis kitabımızın 448. sayfasının ilk hadisidir.

Allah'ın arslanı, Rasûlullah'ın damadı Hz. Ali Efendimiz RA ve KV Efendimiz'den rivayet etmiş. Deylemî isimli hadis alimi *Müsnedü'l-Firdevs* isimli hadis kitabında kaydetmiş ki Efendimiz şöyle buyurmuş:[36]

---

[36] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.637, no:5998; Hz. Ali RA'dan.

مِنَ الْجَفَاءِ ، أَنْ يَدْخُلَ الرَّجُلُ مَنْزِلَ أَخِيهِ ، فَيُقَدَّمَ إِلَيْهِ الشَّيْءُ ، فَلا يَأْكُلَهُ ؛ وَالرَّجُلُ يَصْحَبُ الرَّجُلَ فِي الطَّرِيقِ ، فَلاَ يَسْأَلُهُ عَنِ اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ ؛ وَالرَّجُلُ يُجَامِعُ أَهْلَهُ ، لاَ يُلاَعِبُهَا قَبْلَ الْجِمَاعِ

(الديلمي عن على)

RE. 448/1 (*Mine'l-cefâi, en yedhule'r-raculü menzile ahîhi, feyukaddeme ileyhi'ş-şey'ü, felâ ye'külehû; ve'r-raculü yeshabu'r-racüle fi't-tarîki, felâ yes'elühû ani'smihî ve'smi ebîhi; ve'r-raculü yücâmiu ehlehû, lâ yülâibuhâ kable'l-cimâi.*)

(*Mine'l-cefâi*) "Cefadandır..." Üç şey sayıyor, bunlar cefadandır diyor. Ne demek *cefa*?

Deniliyor ki, "Muhabbetten ve birbiriyle dostâne geçinmekten yüz çevirmeye *cefa* derler." Yani soğukluk, uyuşmazlık, kabalık, muhabbetsizlik, burûdet, duygusuzluk, arkadaşına karşı ilgi duymamak mânasına geliyor.

Muhabbete uymayan, arkadaşlığın âdâbına sığmayan şey nedir?

1. (*En yedhule'r-raculü menzile ahîhi*) "Kişinin arkadaşının, kardeşinin evine girmesi, (*feyukaddeme ileyhi'ş-şey'ü li-ye'külehû felâ ye'külehû*) ve yesin diye kendisine bir şey verildiği halde onu yememesi cefadandır."

Evine gitmişsin, ikramını kabul edecek, yiyecek, iltifat edeceksin ki muhabbet olsun. Evine girmiş, yemiyor; cefadandır. Yani bu hal muhabbete aykırı bir haldir, soğukluktur, doğru değildir. Efendimiz, bunu uygun görmemiştir.

2. (*Ve'r-raculü yeshabu'r-racüle fi't-tarîki*) "Bir adam, bir başka adama yolda yol arkadaşı oluyor, aynı kervanda aynı yolu beraber gidiyorlar; (*felâ yes'elühû ani'smihî ve'smi ebîhi*) ona ismini, babasının ismini sormuyor, onunla tanışmıyor."

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.37, no:24814; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.37, no:24237.

Bu da muhabbete sığan bir şey değildir, soğuk bir davranıştır. Efendimiz, “Böyle bir katılık olmaz.” demek istiyor.

Üçüncüsü de ilimde ayıp yoktur, Efendimiz söylemiş, bizim de nakletmemiz gerekiyor:

3. (*Ve’r-raculü yücâmiu ehlehû lâ yülâibuhâ kable’l-cimâi*) “Kişi ailesinin yanına varıyor ve bu işi ona yaklaşmazdan evvel iltifatla, onunla tatlı şeyler konuşmadan, mülâabe etmeden yapıyor.”

Bu da soğuk, katı bir şeydir; doğru değildir diye Efendimiz ifade etmiş.

Efendimiz’den her şeyi öğreniyoruz. Öyle bir kaynağa sahibiz ki Allah’a hamd ü senâlar olsun… Öyle bir edep menbâı ki üniversite okumamış, medrese görmemiş, ümmîlerin arasından çıkmış bir peygamber… Hadîs-i şerîfleri ciltler dolduruyor; her bir tanesi inci gibi, her birisi bize neler neler öğretiyor. Misafirlik âdâbından, ev sahipliği âdâbından, yolculuk âdâbından, özel meselelerden, ictimâî meselelerden, askerî meselelerden… Her sahada istifade ediyor, feyizler alıyoruz. Efendimiz SAS’den neler neler öğreniyoruz.

Dünyada Efendimiz gibi bir kimse gerçekten yok. Neden gerçekten yok?

Kim o kadar ciltlerce söz bırakmış? Tarih boyunca kimden nakledilmiş? Kim var? Misali yok! Nakledilen sözler içinde, her sözü başlı başına altın gibi, elmas gibi olan sözlerinin her birisi bu kadar kıymetli olan kim var? Yok! Yani eşi, emsali yok!

Bunlar kültürün gelişmiş olduğu, fevkalâde ileri bir toplulukta yetişmiş bir insandan da çıkmış değil. Çölde… Ev yok, bark yok, pazar yok, malî imkân yok, su yok, yiyecek-içecek kıt, tahsilli insan yok…Nüfus zaten az, kimse o taraflara gidemez, gelemez. Tenha, kuytu…

Şimdi tabii uçağa atlayıp gidiyoruz. Ama eskiden o çöllerde yürüyüşü bir düşünün. 18 saat çölde, bata çıka, susuz…

Suyu nereden bulacaksın? Buzdolabı mı taşıyacaksın yanında? Gidenlerin zaten büyük bir kısmı yolda helak olurlardı, ölürlerdi. Onun için hacca gitmek, umreye gitmek cihatla denk tutuluş ve sevabı o kadar çok. Kolay değil ki; kolay değil idi.

Öyle bir mahrumiyet bölgesinden öyle bir ârifler sultanı, öyle bir

hakîmler hakîmi, öyle bir bilginler bilgini zuhur etmiş ki insan mest oluyor ve söyleyecek hiçbir şey bulamıyor. Ne kadar ince şeylerden de bahsetmiş. Biz bunları hadis okumasak, kitaplarda da okumadık. Ben üniversite mezunuyum, üniversite hocasıyım; bunları okumadık. Yirminci yüzyılda böyle şeyler okumadık. Eğer bu hadisler olmasaydı mahvolmuştuk, insanlık mahvolmuştu. Her şey var çünkü…

Bakın ne diyor?

"—Kişi bir arkadaşının evine girdiği zaman yediği şeyden, ikram ettiği şeyden alsın. Almazsa muhabbete sığmaz." diyor.

Yolda bir arkadaşla tanıştın, aynı otobüstesin. Şimdi otobüs var, eskiden kervan vardı. Veyahut yaya… Adam çıkınını sırtına almış, "Yâ Allah, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*." diye yola koyulmuş. Yolda bir adamla daha rastlaşmışlar. Beraber gitmişler de ne ismini, ne babasının ismini sormuş. Olmaz, muhabbete sığmaz!

"—*Selâmün aleyküm* kardeşim, adın ne? Baban kim? Nerelisin? Nereden gelir, nereye gidersin? Bir ihtiyacın var mı? İşin var mı?" diye soracak.

İslâm nezaket dini...

Gelelim hadîs-i şerîfin üçüncü maddesine: Orada da aile ahvâlinden bahsediyor. Ailenin mahremiyetine ait, evlilik mahremiyeti ile ilgili bir söz söylüyor ama ne kadar olgun bir şey. Ne kadar yüksek bir insan olduğunu bu cümlesinde de anlıyoruz.

Kişi, karısının yanına gidiyor, kaşları çatık olmayacak. Tatlı dilli, güleç yüzlü olacak, şaka yapacak, oynaşacak, oynayacak diyerek, "Öyle olmazsa olmaz, yakışmaz." diyor.

Tabii İslâm her şeyi —yüznumaraya girmenin, çıkmanın usulü dahil— anlattığı ve hayatımızın hiçbir tarafını boş bırakmadığı için güzel bir sistem. Eğer şimdiki beşerî sistemler gibi olsa, ya orasını anlatacak bu tarafını bırakacak, veyahut sadece bir tarafı birazcık yamama bâbından bir şey olacak. İslâm insanı hiçbir halinde yalnız bırakmıyor.

Yüznumaraya girerken, çıkarken nasıl olacak, banyo yaparken nasıl olacak, hanımının yanına vardığı zaman nasıl varacak? Besmele çekecek.

Gusül abdesti, tepeden tırnağa yıkanmak ne kadar güzel!

Yıkanmayan kâfirler ne biçim adamlar!.. Öyle şey mi olur? Yıkanmamak olur mu? İslâm ne kadar güzel!

b. Arkadaşı Konuşurken Dinlemek

Hz. Enes RA'dan bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[37]

مِنَ الْمُرُوءَةِ أَنْ يُنْصِتَ الأَخُ لأَخِيهِ إِذَا حَدَّثَهُ ، وَمِنْ حُسْنِ الْمُمَاشَاةِ أَنْ يَقِفَ الأَخُ لأَخِيهِ إِذَا انْقَطَعَ شَسْعُ نَعْلِهِ (خط. عن أنس)

RE. 448/2 (*Mine'l-mürûeti en yensute'r-racülü li-ahîhi izâ haddesehû, ve min hüsni'l-mümâşâti en yakıfe'l-ehu li-ahîhi iza'nkataa şes'a na'lihî.)*

(*Mine'l-mürûeti*) "Erliktendir, erkekliktendir, yiğitlikten-dir." *Mürûet*, bizim *mürüvvet* dediğimiz şey. Aslında *mer*' adam, kişi kelimesinden geliyor. *Mürûet*, mastar yani, erlik, babayiğitlik, yiğitlik demek.

"Yiğitliktendir, yani insanın olgun, kâmil, babacan, yiğit bir kimse olduğunun alâmetidir. (*En yensute'r-racülü li-ahîhi izâ haddesehû*) Arkadaşı ona konuşurken, arkadaşını kemâl-i dikkat ile dinlemek, yiğitliktendir."

O bir şey söylüyor, sen bir şey söylüyorsun, lafınız birbirine karışıyor. Dur bakalım, İslâm böyle demiyor. Sen bir dinle o konuşsun, sen konuş o dinlesin; İslâm böyle söylüyor. Yani laflar birbirine girip lafı ağzından almak, "Lafını balla kestim, dur ben söyleyeyim." demek… Sen ne kadar balla kestim de desen, bu söylediğin şey doğru olmadı. Bırak, sözünü bitirsin.

Toplantıların vazgeçilmez âdâbıdır. Birisi konuşmak için söz alır, konuşmanın sonuna kadar konuşur; bittikten sonra ötekisi cevap verir. Efendimiz bu kaideyi de koymuş; hem de yiğitliktir,

---

[37] Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdat*, c.VI, s.394, no:3440; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.637, no:5995; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.408, no:7177; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.41, no:24253.

erliktir diyor. Yani adamlıktır, olgunluktur, nakıs insan olmadığının, çoluk çocuk takımından olmadığının alâmetidir. Arkadaşı konuştuğu zaman, sonuna kadar kemâl-i dikkat ile susup dinliyor. Yukarıda saydığımız edeplerden bir edep de bu.

Sonra; (*Ve min hüsni'l-mümâşâti*) "Beraber ahbaplık etmek, muamele etmek, yol yürümek, yoldaşlık etmenin güzelliğindendir; (*en yakıfe'l-ehu li-ahîhi*) kişinin kardeşinin hatırı için durması… (*İza'nkataa şes'a na'lihî*) Çarığının, pabucunun bağcığı koptuğu zaman, onu ıslah edip onarıp bağlayacağım diye uğraşırken, onun yanında durması da mürüvvettendir." O da güzel arkadaşlık emaresindendir.

Arkadaşlığın birçok adabı vardır da onlardan biri de budur.

İslâm'a bakınız, Peygamber Efendimiz'in nasıl terbiye ettiğini görünüz.

Yolda iki arkadaş gidiyor. İyi arkadaşlık, iyi yoldaşlık nasıl olur? Arkadaşının pabucuna bir hal gelse, "Dur onu düzelteyim." derken, o yürüyüp gidip de arkadaşı sonra arkadan ona koşup yetişecek ya… Onu bile İslâm iyi görmüyor da, "İyi arkadaşlığın alâmeti, o pabucunu düzeltinceye kadar senin de onun yanı başında durmandır." diyor.

O edebi dahi öğretiyor. Bu inceliklerden öte tarafını kıyas edin. Bir müslümanı düşünün ki, bir arkadaşıyla yola giderken neleri dahi düşünüyor.

İslâm bu kadar ince, zarif, duygulu iken; müslümanların bu kadar duygulu, ârif, zarif, kâmil, hassas kimseler olması gerekirken, bizim arkadaşlıklarımız nasıl arkadaşlık? Yirminci Yüzyıl'ın arkadaşlıkları nasıl arkadaşlık? Hani modern çağdaydık? Hani Yirminci Yüzyıl ileri bir çağdı?

Yirminci Yüzyılın ileriliği teknolojide, makine sanayisinde, maddede… Evet teyp var, radyo var, otomobil var, uçak var ve saire var; insanlık öldü. İnsanlık yok, zarafet yok, âriflik yok, kibarlık yok, bu kadar hassas planda kardeşinin hatırına riayet etmek yok.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات: ١٠)

(*İnneme'l-mü'minûne ihvetün*) "Müslümanlar başka bir şey değil, sadece kardeştir." (Hucurat, 49/10)

Hani nerede? Yok!

Müslümanların bir de çok yüksek bir zümresi var, müslümanlıkta ihtisas yapmış; dervişler, mutasavvıflar zümresi…

Hani nerede tekke âdâbı?

İnnâ lil'lâhi ve innâ ileyhi râciûn, sizlere ömür. Allah bizleri edib, ârif, zarif, kâmil kulları eylesin… Bu kaba-sabalıkla hiçbir yere varılmaz. Ne Rabbimin rızası bulunur, ne Rasûlü'nün şefaatine erilir. Böyle kaba-saba müslümanlık olmaz!

İslâm, "Arkadaşının pabucunun bağcığı bozulduğu zaman, onu yaparken bile yanında dur da arkandan koşmak zorunda kalmasın!" diye onu dahi nazar-ı dikkate alıyor.

Büyüklerimiz demişler ki:

الطُّرُوقُ كُلُّهَا آدَابٌ

(*Et-turûku küllühâ âdâbün*) “Tarikatlerin hepsi, tepeden tırnağa edeptir, âdaptır.”

Camiye girmenin çıkmanın, konuşmanın, kapı çalmanın, arkadaşının yüzüne bakmanın, bakmamanın usulü, âdâbı vardır; her şeyin âdâbı vardır. Her şey edeptir; oturman, kalkman, meclise girince selâm vermen, ayrılman... Her şeyi inceden inceye, âdâbına riayet ederek yaparlardı. Onun için onlar müslümanların içinde ihtisas sahibi olmuş, edepte çok yükselmiş kimselerdir; böyle olması gerekiyor.

Olacak inşaallah! Kardeşlerimiz yeni yeni anlıyorlar. Böyle bir âlem varmış. Allah Allah! Kapısı açılmış, içi güller dolu, sümbüller dolu, şahane bir bahçe… O bahçenin içine daha yeni yeni giriyorlar. O bahçenin içinde yetişecekler inşaallah…

c. Amellerin Allah’a En Sevimlisi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[38]

مِنْ أَحَبِّ الأَعْمَالِ إِلَى اللهِ تَعَالٰى ، إِدْخَالُ السُّرُورِ عَلَى الْمُسْلِمِ ،
أَوْ أَنْ تُفَرِّجَ عَنْهُ غَمًّا ، أَوْ تَقْضِى عَنْهُ دَيْنًا ، أَوْ تُطْعِمَهُ مِنْ جُوعٍ
(ابن المبارك عن أبى شريك مرسلاً)

RE. 448/3 (*Min ehabbe’l-a’mâli ila’llàhi teàlâ idhâlü’s-sürûri ale’l-müslimi, ev en tüferrice anhu gammen, ev takdıye anhu deynen, ev tut’imehû min cûin.*)

(*Min ehabbe’l-a’mâli ila’llàhi teàlâ*) “Allah-u Teàlâ Hazretlerine sevimli gelen amellerin önde gelenlerinden yani Allah’ın en sevdiği amellerdendir; (*idhâlü’s-sürûri ale’l-müslimi*) müslümanların içine sevinç, neşe sokmaktır.”

Allah’ın en sevdiği amellerden birisi sevindirmek, gönlü hoş etmek... Bir yetimi, bir dulu sevindirdin mi, bir fakirin gönlünü hoş ettin mi, bir kimseye herhangi bir şekilde gönül hoşnutluğu

---

[38] Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.239, no:684; Ebu Şerik Rh.A’ten. *Kenzü’l-Ummal,* c.VI, s.432, no:16414; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.26, no:24199.

verebildin mi, içini ferahlandırdın mı, gözünü şenlendirebildin mi; Allah'ın en sevdiği amellerden biri işte budur.

(*Ev en tüferrice anhu gammen*) "Ya da onun bir üzüntüsünü üzerinden almaktır, atmaktır."

"—Tamam, tasalanma! Onun çaresini buluruz. Gel, ben sana yardımcı olurum." filan diyor.

"—Hay Allah razı olsun, beni rahatlattın!" diyor.

Yani bir gamını, üzüntüsünü almaktır. Veyahut;

(*Ev takdıye anhu deynen*) "Onun bir borcu var, ödeyemiyor, sen onun borcunu ödeyiveriyorsun."

Fukarâcık borç ödeyeyim diye uğraşıyor, parası yok, aldığı maaş şu kadar, ödemesi mümkün değil; sen ödeyiveriyorsun, "Allah razı olsun." diyor.

(*Ev tut'imehû min cûin*) "Acıkmış, sen onu yediriveriyorsun."

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm diyor, karnını doyuruyor. *El-hamdü li'llâh* diyor.

"—Ne güzel tatlı tatlı yedirdin, karnımızı doyurdun. Allah senden razı olsun." diyor.

İşte Allah'ın en çok sevdiği amellerden bazısı bunlardır. (*Mine'l-ba'zıyye*) Çok vardır da en sevdiklerinden bazısı bunlardır.

O halde bu noktaya dikkat edeceğiz. Namaz kılmaya, hacca gitmeye, zekât vermeye dikkat ettiğimiz gibi, bu mânevî âdâba da dikkat edeceğiz. Kardeşimizi sevindirmek, gönlünü hoş etmek, borcunu ödeyivermek, teselli edivermek, açsa doyuruvermek gibi… Bir başka insana iyilik yapmaya fazlaca dikkat edeceğiz. Çünkü Allah bunu en çok seviyor, en çok sevdiği amellerdendir.

d. Arabın Helâk Olması

Diğer hadîs-i şerif.

Tirmizî'de ve Taberânî'de geçen bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[39]

---

[39] Mizzi, *Tehzibü'l-Kemal*, c.XIII, s.432, no:298; Talha ibn-i Malik RA'dan.

Lafız farkıyla: Tirmizi, *Sünen*, c.XII, s.439, no:3864; Şeybani, *el-Ahad ve'l-Mesani*, c.II, s.143, no:937; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.VIII, s.309, no:8159; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.81, no:2557; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XII,

مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ هَلاَكُ الْعَرَبِ (ت. غريب ، طب.

عن طلحة بن مالك)

RE. 448/4 (*Min eşrâti's-sâati helâkü'l-arabi*) "Kıyamet alâmetlerinden birisi de Arabın helâk olmasıdır."

Yani Arap helâk oldu mu, kıyametin alâmetlerinden birisi daha tahakkuk etmiş demektir. Kıyametin alâmetleri çoktur da… *Eşrât*, şartlar demek. *Eşrâtü's-sâah*, kıyametin şartları… Yani bu olacak da kıyamet öyle kopacak.

Arap nasıl helâk olur?

Arap, İslâm ülkelerinin orta yerindedir. Arap ülkeleri helâk olursa, kenarındaki ülkeler kalmadı, bitti demektir. Sonra Arap, İslâm'ın doğduğu ülkenin ahâlisidir. İslâm'ın doğduğu Mekke-i Mükerreme'nin, Medîne-i Münevvere'nin olduğu belde helak olursa demek ki müslümanlar ölmüş de orayı düşmana bırakmış. Ortada kıyamet kopması için bir şey kalmamış.

Şu da olabilir ki, insanın helâki ölümü değildir. Meselâ İslâm yolunda, Allah yolunda harb etmiş bir kimse ölüyor, şehid oluyor. O helâk değil, güzel bir şey! Asıl helâk mâneviyâtın ölmesidir. Mâneviyâtı ölmüş, İslâm'dan haberi, imandan nasibi, insanlıktan hissesi yok, hayvandan beter olmuş; ölü… Asıl helâk olmak odur. Bu mânaya da olabilir. Yani İslâm artık onlarda bile unutulmuş da hiç İslâm kalmamış. O zaman bekle kıyameti, ha koptu ha kopacak, demektir.

Şimdi bu zaman, Arabın helâki uzak mı, yakın mı?

Allah *Erhamü'r-râhimîn*'dir. Mâsum bebeklere, ak sakallı ihtiyarlara, boynu bükük fukarâya, yoksula acısın; zalimleri de ıslah etsin. Şaşıranları doğru yola hidayetiyle sevk eylesin…

Maalesef, İslâm ülkelerinin çoğu kâfirlerin avucunun içindedir,

---

s.195, no:33144; İbn-i Kani', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.III, s.238, no:745; İbn-i Abdilber, *el-İstiab*, c.I, s.233; Talha ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.220, no:38471; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.35, no:24230.

kendi idarelerine sahip değillerdi. Onların avuçlarının içinde oyuncaktırlar.

Suudi Arabistan'ın Amerika'dan milyarlarca dolar alacağı var, alamıyor da hacılara zam yapıyor. Her hacıdan 524 riyal para… Eskiden bunu 100 alırdı, 200'e çıktı, 500'e çıktı...

Hacıyla uğraşacağına, Amerika'dan paranı alsana!

Alamaz ki! Bütün paraları Amerikan bankalarında, Amerika istediği kadar veriyor.

Pekiyi, bu paralar Amerika'ya nasıl geldi?

Amerika onun petrolünü peşin aldı, parasını veresiye bile vermiyor. Şu acaipliğe bakın! Şu acaip işlere bakın! Kalkınmasını yavaşlatmış, bütçesi denk düşmüyormuş vs. Tabii Irak'a yardım etti, İran'a karşı para fazla gitti diye. Amerikalılar'ın Awacs uçakları için bilmem ne kadar para verdi.

O niçin veriyor? Amerika parasını kendisi ödesin. Körfez'i korumak, petrolü korumak, onun işi...

Hayır! Kendisi kendisini korutturken, parasını Suud'dan alıyor. Bunlar akıl alır işler değil. İnsanın biraz aklı çalışmaya başladı mı, gerçekleri sağdan soldan görmeye başladı mı, yüreğinde bir yara açılır, akar durur. Kanı hiç dinmez.

Allah Allah! Bu ne biçim ne acaip iştir ki varlık içinde darlık, zenginlik içinde yoksulluk, fakirlik… Acaip bir şey!

Niye Suudi Arabistan'ı misal verdim?

En bariz misal orası diye. Hicaz, Mekke, Medine orada, Arap dediğimiz insanların çekirdeği orası. Hadîs-i şerite, "Araplar'ın helâkidir." diyor, onun için oradan verdim. Yoksa öteki İslâm âlemi farklı mı? Afrika, Asya farklı mı?..

Müslümanlara bir ceza, bir zillet gelmiş ki sorma gitsin. Müslümanlar cihanın efendisi iken, hâlâ da her türlü maddî imkân kendilerinde olduğu, memleketleri dünyanın en güzel yerleri, en kıymetli mıntıkaları olduğu halde, hâlâ akılları başlarına gelemiyor. Hâlâ düştükleri yerden *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* deyip bir kalkamadılar.

Afganistan'dan Gülbeddin Hikmetyar geldi buraya da, adamcağız bizim sofralarımıza oturup yemek yiyememiş. Gözleri dolu dolu olmuş. Oradaki kardeşlerinin sefaletlerini

hatırlayıveriyor, “Ben burada renk renk, çeşit çeşit sofralarda bu yemekleri nasıl yerim?” diye boğazına düğümleniyor.

“—Araplar size yardım ediyor mu?” demişler.

Acı acı gülmüş.

“—Türkler yardım ediyor mu?”

“—Eski hırka, pabuç, yiyecek, giyecek filan biraz gönderdiler.”

Öyle mi olur? Afganistan’ın arkasında Türkistan var. Onlar bizim kardeşlerimiz, inleyip duruyor. Biz de burada yaz geldi mi plajları, deniz kenarlarını hiç kaçırmayız. Sahillerin dört-beş katlı en lüks apartmanları İstanbul’dan Tekirdağ’ı geçti, Çanakkale’ye doğru gidiyor. Senede bir-iki ay kullanılacak diye oralara apartmanlar yapılıyor. O tarafa doğru yapılmaya başlandı.

Para mı yok bizde? Kendimiz fabrika kuramaz mıyız? Amerika’ya muhtaç mıyız? Vallàhi, billâhi muhtaç değiliz! İhtiyacımız yok! Memleketimizde yediğimiz madde, giyeceğimiz madde çıkar, fabrikalarımız var; hiçbir şeylerine ihtiyacımız yok. Eksik olsun yüzleri, hiçbir şeylerine ihtiyacımız yok. Ama haysiyetimizden, imanımızdan, şevkimizden, heyecanımızdan bir şeyler kaybetmişiz.

Oradaki Arap, dünkü iki-üç tane kabile… Bize isyan etmiş, oraları ayırmış, güya müstakil devlet kurmuş, şimdi Amerika sömürüyor. Parası çok, bize vermiyor. Müslümanların parası; bize vermesin, bizim ihtiyacımız yok.

"—Afganlı'ya ver!"

Ona da vermiyor.

"—Hayırlı bir şey yap!"

Onu da yapmıyor. Çamlıca tepesi gibi koca dağı orta yerinden kesmiş, devirmiş, üstüne saray yaptırmış. Kaç paraya yapılır? Yapılması çok zor…

Bir büyük hata, bir kötü görünüş var ki Suriye Arap diyarı, nafile; Irak Arap diyarı, nafile; Mısır Arap diyarı, nafile; nereye baksan… Yemen'in yarısı komünist, Kuzey Yemen, Güney Yemen ikisi birbirinden ayrılmış. Kimisi Habeşistan'ın zulmünde, kimisi Rusya'nın istilasında, kimisi bilmem hangi gavurun şeyinde... Güya bunların hepsi de Müslüman... Ahâli müslüman da durum böyle, yani helâk olmuş.

Hangi Arap kavmi helâk olmamış ki?

"—Efendim! Evleri var, köşkleri var, Cidde'yi gördün mü, yüksek yüksek binalar var…"

Daha büyük helâk ya! Ehl-i âhiret iken ehl-i dünya olmuşlar. Zevkin, sefanın, lükse harcanan paranın haddi hesabı yok! Yüznumaranın kapısının tokmağının altın yapılmasının bir gereği var mı? Yani bana, bu hadîs-i şerîfe göre helâk olmuş da diyebileceğiz gibi geliyor. Sanki helâk de olmuş. Demek ki kıyametin o şartı da bitmiş gibi…

Allah'ın lütfu çoktur. Allah, sevdiği kullarından eylesin… Dünyada ve âhirette kötü günler göstermesin, iyilikler nasib eylesin…

e. Kişinin Ancak Tanıdığına Selâm Vermesi

Taberânî İbn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş. Kıyamet alâmetleri ile ilgili bir hadîs-i şerîf... Yine kıyamet alâmetlerini

sayacak. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[40]

مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَمُرَّ الرَّجُلُ فِي الْمَسْجِدِ ، لاَ يُصَلِّى فِيهِ رَكْعَتَيْنِ ؛ وَأَنْ لاَ يُسَلِّمَ الرَّجُلُ ، إِلاَّ عَلٰى مَنْ يَعْرِفُ ؛ وَأَنْ يُبْرِدَ الصَّبِيُّ الشَّيْخَ (طب. عن ابن مسعود)

RE. 448/5 (*Min eşrâti's-sâati en yemurre'r-raculü fi'l-mescidi, lâ yusallî fîhi rek'ateyni; ve en lâ yüsellime'r-raculü, illâ alâ men ya'rifu; ve en yubride's-sabiyyü'ş-şeyha.*)

(*Min eşrâti's-sâati*) "Kıyamet alâmetlerinin bazısı da şunlardır: (*En yemurre'r-raculü fi'l-mescidi*) "Kişi mescidden geçiyor da (*lâ yusallî fîhi rek'ateyni*) iki rekât namaz kılmıyor."

Allah'ın evi burası, ibadethâne! Bir kapısından giriyor, öbür kapısından çıkıyorsun; utanmaz mısın? İki rekât namaz kıl! Şurada ahbabın otursa, "*Es-selâmu aleyküm!*" demeden geçmezsin. Allah'ın evinden öbür tarafa geçiyor, iki rekât namaz kılmıyor.

Neden? Ruh kalmamış. Allah'a sevgi, saygı, kulluk âdâbı kalmamış. Geçip gidiyor. Yol mu burası?

Sonra: (*Ve en lâ yüsellime'r-racülü, illâ alâ men ya'rifu*) "Kişi ancak tanıdığına selam veriyor, başkasına selam vermiyor."

Bu da kıyamet alâmetlerindendir. Zihninizde düşünün bakalım. Biz bugün yolda giderken kime selâm veririz? Ahmet, Mehmet Bey tanıdığımız bir kimse ise ona selam veririz, ötekisinin yanından geçer gideriz değil mi?

Bu doğru değil! Bu İslâmî değil! İslâmî olan, tanıdığına tanımadığına "*Es-selâmu aleyküm!*" diye selam vermek. Selâmı yaymak, selâmı çok etmek... Çünkü sadece tanıdığına selâm veriyorsa dünya bozulmuş demektir. Müslümanlarda hayır

---

[40] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.IX, s.296, no:9589; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.431, no:8778; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.II, s.283, no:1326; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.429, no:1678; Şâşî, *Müsned*, c.I, s.319, no:253; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IX, s.129, no:25335; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.28, no:24211.

kalmamış da sadece tanıdığına selâm veriyor. Öyle şey olur mu, kıyamet alâmeti…

Bak, bu alâmet de olmuş. Selâm veriyoruz, adam selâm almıyor. Selâm almayınca, biz de bir daha selâm vermiyoruz.

Hoşuma gider, Abdullah ibn-i Ömer RA, Hz. Ömer'in oğlu, arkadaşına demiş ki:

"—Kalk,seninle çarşıya gidelim!"

O da soruyor:

"—Ey Ömer'in oğlu! Ben senin huyunu bilirim. Sen çarşıyı, pazarı sevmezsin. Orada şeytan çok olur, yalan yere yemin edilir, insanlar kandırılır filan... Niye oraya gidiyorsun?"

"—İnsan çoktur, selam veririz." demiş.

Hz. Ömer'in oğlu ara sokaktan gitse karşısına pek insan gelmeyecek, çarşıda pazarda insan çok da, çarşıya selâm vermeye gidiyor.

Neden?

Selâm vermek sevap. Kalabalıkta çok kişiye selam verecek:

"*—Es-selâmu aleyküm… Es-selâmu aleyküm… Es-selâmu aleyküm…*"

Her selâmda sevap kazanacak. Onun için çarşıya pazara gidiyor. Eskilerin yaşayış tarzına bak, bizim yaşayış halimize bak!

Aynı apartmanda yaşıyorlar, merdivenden geçiyor gidiyorlar. Aynı apartmandasın, geçerken bir merhaba de, bir "*Selâmün aleyküm!*" de, bir nasılsın de!

Sevmez ki… "Bu sakallı…" der, "Benim yolumdan değil!" der, "O şu partiye rey verdi, ben başka partiye veriyorum." der, "O gazeteciden şu gazeteyi alıyor, ben bu gazeteyi alıyorum." der.

Hey cahil nâdân hey! Sadece tanıdığına selam vermek, kıyamet alâmeti...

Hiç unutmam, Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A, Ankara'da bizim fakirhâneye geldi. Bir komşu var, bahçemiz bitişik, ben hiç selâm vermiyorum.

Neden? Adam akşamları içiyor. Akşamları sofrayı kuruyor, içiyor. Namaza gelmiyor, camiye gelmiyor, ben de ona hiç selâm vermiyorum.

Hocamız bizim eve gelirken karşılaştı, *"Es-selâmu aleyküm!"* dedi, adamcağız yıldırımla vurulmuşa döndü. Şöyle bir toparlandı, "*Aleyküm selâm* hocam, Allah razı olsun!" dedi. Sevincinden uçtu yani. Dedim ki:

"—Benim yaptığım yanlışmış. Bak, adamcağız nasıl sevindi."

Bir gün gelir belki düzelir. Sen, "*Selâmün aleyküm!*" dersin, ahbaplık olur, hatasını anlar filan… Seninle arkadaş olduğu için kötü yoldan döner. Sen onu kesip attığın için, artık onların arasında kalıyor.

Bizim, adam kazanma çalışmamız olacak. Hocamız etrafındaki müdürlere, yüksek şahsiyetlere:

"—Bırakın şu dünya işlerini, biraz tekkeye adam getirin. Her biriniz insan kurtarmaya çalışın, çabalayın!" demiş.

Yakala bir tanesini getir, adedimiz artsın. Eğri yoldan çek, doğru yola insan kazanalım!

Herkes kendi başına buyruk:

"—Oh! Ben cenneti garantiledim."

Tamam, onu da kurtar! Sen denizden, dalgaların arasından kurtulmuşun; elini uzat, onu da çek!

"—Şimdi işim var, gideceğim, daireye geç kaldım."

Bu, işlerin en güzeli; bir insan, hayat kurtarıyorsun. Hem de dünya hayatı değil, ebedî hayat kurtarıyorsun. Bir insanı sàlih bir insan, mü'min bir insan yaptın mı, ebediyyen cehennemden kurtuluyor. Onun yaptığı bütün hayırların bir misli senin defterine yazılıyor. İstemez misin? İş değil mi bu?

Sabahtan akşama, haftanın altı günü kendi nefsimiz ve dünyamız için koştururuz, işe gideriz. Pazar günü, "Oh, çok yoruldum. Aç şu televizyonu… Haydi gezmeye gidelim, haydi pikniğe gidelim, haydi bilmem ne…"

Zaten altı gün dünyaya koşturdun be adam, yedinci gün de nefse koşuyorsun. Hani bunun âhireti? Sen âhirete gitmeyecek misin?

"—Gideceğim hocam, âhirete gitmeyenimiz var mı?"

Orada köşk yapsana biraz… Gideceğin yerde cascavlak ortada kalacağına biraz köşk, saray, imâret, inşaat yap oralarda. Orada da biraz yerin bulunsun, kendi yerine gidersin; ne güzel, her şeyin hazır olur.

Bir alâmeti bu; kişinin camiden geçip de iki rekât bir namaz kılmaması... Bir alâmeti de, kişinin ancak tanıdıklarına selâm vermesi... Ötekilere selâm vermiyor. Tanımadığına da bir selâm ver, halini hatırını sor. Yarın da yakala camiye getir veyahut yardım et, ahbaplık kur, adedimiz artsın.

1980'de kaç kişiydi nüfusumuz? Şu kadar. Şimdi kaç kişiyiz? Yine o kadar. Olmaz!

Sıhhatli olan çocuk büyür. Canlı olan ağaç gelişir, dallanır, budaklanır. Beş sene geçmiş, yine aynı ağaç, olmaz. Sen ziyandasın. Artacağız! Çoğalmamız, gelişmemiz lâzım; herkesin etrafına bakıp insan kazanmaya çalışması lâzım!

Bir yerde bir kasabaya gittik. Çok güleç yüzlü, tatlı dilli biri, Allah güzel yaratmış, içi de güzel dışı da güzel bir şahıs gidiyormuş, kapıyı çalıyormuş. Hacıefendi merdivenlerden iniyor; sakallı, güzel bir müslüman. Bakıyor karşısında kasabanın mevki bakımından en yüksek şahsı.

"—Ne yapıyorsun hacıefendi?" diye soruyor.

"—Hiç! Oturuyorum."

"—Oturacak zaman mı? İn aşağı, gel bakalım. Hadi şu işi yapacağız, bu hayırlı işi yapacağız..."

Evinden alıyor. İnsanlar biraz elinden tutup çekici insan istiyor. Bilemiyorlar; biraz yardım etmek, çekivermek lazım!

Kıyamet alâmetlerinden üçüncüsü:

(*Ve en yubride's-sabiyyü'ş-şeyh*) "Çoluk çocuğun, sabi sübyanın, küçük çocukların yaşlı adamı işe salması, göndermesi."

"—Git şunu al, bunu getir, haydi..."

Genç oturuyor, yaşlı hizmet ediyor.

Ebrede, yubridu, Arapça'da *posta* demek. Yani posta göndermek. Yaşlı adama:

"—Gel buraya!" diyor.

"—Buyrun efendim."

"—Git çarşıdan şunu al bunu al, şunu yap bunu yap... Aç şu pencereyi, kapat şu pencereyi, yap şu işi, et şu işi..."

İşler tersine döndü. Çocuklar yaşlılara hizmet edecekti.

Sabi, ağzı süt kokan çocuk... *Şeyh* de yaşlı demek.

Saçına sakalına ak düşmüş, "Şuraya git, buraya git!" diye ona emir buyuruyor. Onu oraya buraya sevk ediyor, gönderiyor.

Kıyamet alâmetlerinden birisi de budur.

Yaşlının sakalına saygı, hürmet kalmamış. Otobüse biniyorsun, bakıyorsun gençler oturmuşlar. Yaşlı, çarşaflı kadın, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye zar zor biniyor. Çocuk camdan dışarıya bakıyor, hiç içeriye bakmıyor. Neden?

Bakarsa yer vermesi lazım! Dışarıya bakıyor. Boynu tutuldu sanki, hiç bu tarafa bakmıyor. Yahut yaşlı bir adam gelmiş, hiç aldırmıyor.

1958 senesinde Bursa'ya gitmiştim. Rahmetli anama geldim, anam sordu:

"—Nasıl Bursa?"

"—Bursa çok güzel bir yer." dedim.

"—Niye?" dedi.

"—Yaşlı, sakallı adamlar küçük kızlara yer veriyor otobüste; 'Gel kızım ayakta kalma!' diyor." dedim.

Küçük kız dediğim, 15-20 yaşlarında tazelere yani. Bursa'da güzel, yaylana yaylana giden Mercedes'ler vardı. Adam tenha iken oturmuş, kapıdan başörtülü, mantolu bir genç kızcağız gelince, ayakta durmasına razı değil, "Gel evladım, otur bakalım!" diyor. O da, "Allah razı olsun amca!" diyor, oturuyor.

Rahmetli anama, "Bursa güzel bir şehir! Böyle yapıyorlar anne." dedim. Şimdi ne oldu bilmiyorum. Bursa'da otobüse binmiyorum. İnşaallah yine o güzel huylar devam ediyordur.

f. Hain Kimseye Güvenilmesi

Ondan sonraki hadîs-i şerîf, kısa bir hadîs-i şerîf. Mısır fatihi Amr ibnü'l-Âs RA'ın oğlu Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA rivayet etmiş, Allah şefaatlerine erdirsin…

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[41]

---

[41] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.X, s.228, no:10555; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.127, no:4861; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.VII, s.624, no:12434; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.240, no:38557; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.28, no:24209.

مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُؤْتَمنَ الْخَائِنُ ، وَيَخُونُ الْأَمِينِ
(الخرائطى فى مكارم الأخلاق عن ابن عمرو)

RE. 448/6 (*Min eşrâti's-sâati en yü'temene'l-hâinü. ve yuhavvene'l-emîn.*) "Kıyamet alametlerindendir; hain kimseye emaret verilmesi, emniyet olunması, güvenilmesi ve emniyetli kimsenin hainlikle itham olunması."

İş tersine dönmüş, sürüyü kurtlara teslim ediyorlar. Yahu, kurtlar bu sürüyü yer, ortalığı mahveder… İşler tersine döndü. Hain, hıyanet ehli kimseye itimat ve itibar olunuyor, işler ona veriliyor. İşler tersine dönmüş. Kıyamet alâmetlerinden birisi de budur. Emniyetli kimseye damga vurulup, aslında gerçekten hain olan, vatanı, milleti satan, emaneti çarçur eden kimseye iş verildi mi, kıyamet tamam…

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz Mekke'yi fethetti. Ordusuna tembihledi:

"—Kimseyi öldürmeyeceksiniz, savaşmak yok."

Neden? Ordusuyla muzaffer girdi. Üç-beş kişi saldırınca onlara mukabele edildi, o kadar. Mekke-i Mükerereme'ye başka bir şey yapılmadan girildi. Dosdoğru Beytullah'ın olduğu Mescid-i Haram'a gitti. Kâbe-i Müşerrefe'nin kapısının açılması için emir buyurdu. İçinde şükür olarak namaz kıldı, Allah fethi nasib etti diye.

Ayetlerde Allah-u Teàlâ Hazretleri müjdelemişti:

لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ آمِنِينَ (الفتح:٢٧)

(*Letedhulünne'l-mescide'l-harâme inşâa'llàhu âminîne*) "İnşaallah emniyetle, güven içinde Mescid-i Haram'a gireceksiniz." (Fetih, 48/27)

Kâbe'nin anahtarı müşrik bir adamda… Hz. Ali RA:

"—Ver anahtarı!" diyor.

"—Vermem!" diyor.

"—Peygamber Efendimiz söyledi, açın dedi." diyor;

“—Ben onun peygamberliğine inansaydım zaten onunla savaşmazdım.”

Hz. Ali Efendimiz koluna bir yapışıyor, kolunu kıvırttırıyor, Kâbe-i Müşerrefe’nin anahtarını alıyor. Kapıyı açıyor. Sonra Efendimiz giriyor ve namaz kılıyorlar.

Daha sonra ayet-i kerîme iniyor:

إِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلٰى أَهْلِهَا (النساء:٥٨)

(*İnna’llàhe ye’murukküm en tüeddü’l-emânâti ilâ ehlihâ*) “Şübhesiz ki, Allah size emânetleri ehline vermenizi emreder.” (Nisâ, 4/58) buyruldu.

Bu ayet-i kerîme inince, Peygamber SAS Efendimiz, Hz. Ali RA’a diyor ki:

“—Al bu anahtarı. Anahtar evvelden beri o ailede duruyordu, ehli onlar… Götür emaneti ona ver! Bir de özür dile.” diyor.

Hz. Ali Efendimiz Allah’ın arslanı, Peygamber Efendimiz’in damadı, en yakını, ilk müslümanlardan, her yerde canını ortaya koymuş, çarpışmış… Boynunu büküyor, gidiyor, anahtarı müşrike teslim ediyor. Müşrik adam daha müslüman olmamış.

Hz. Ali Efendimiz:
"—Al anahtarı! Demin zorlayarak anahtarı senden aldığım için özür dilerim." diyor.
Adam:
"—Hayrola, ne oldu?" gibi birkaç laf söylüyor.
"—Emanetleri ehillerine veriniz diye âyet-i kerîme nâzil oldu." diyor.

Adamcağız bakıyor ki bu güzel ahlâk, bu güzel fazilet… Allah Allah! Mekke'yi onlar fethetmiş. Bunlar mağlup, onlar galip; yine emaneti, anahtarı götürüp teslim ediyorlar. Bir de özür diliyor. Faziletin büyüklüğüne bak, bir de özür diliyor. Adam kelime-i şehâdet getiriyor, müslüman oluyor.
İslâm böyle işte!
"—Emanet ehline verilmediği zaman, bekleyin, kıyamet kopacak." diyor.
En hain adama veriliyor. Verilir mi yahu? Ama veriliyor! Tamam, kıyamet kopması yakındır.
Öbür taraftan Allah'ın has, halis, emniyetli, güvenilir, haram yemez kuluna da, "Bu haindir." diye çamur, kara sürülüyor. Arkasından zaptiyeler, şunlar bunlar...

g. Sıla-i Rahim Yapılmaması

Kıyamet ile ilgili hadîs-i şerîf. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[42]

مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ سُوءُ الْجِوَارِ ، وَقَطِيعَةُ الْأَرْحَامِ ، وَتَعْطِيلُ السُّيُوفِ عَنِ الْجِهَادِ ، وَأَنْ يَخْتَلَّ الدُّنْيَا بِالدِّينِ (الديلمي عن أبي هريرة)

---

[42] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.5, no:6003; Ebu Nuaym, *Ahbar-ı Isfahan*, c.IV, s.128, no:1025; İbn-i Asakir, *Mu'cem*, c.I, s.308, no:626; Ebu Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.240, no:38558; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.29, no:24214.

RE. 448/7 (*Min eşrâti's-sâati sûü'l-civârı ve katîatü'l-erhâmi ve ta'tîlü's-suyûfi ani'l-cihâdi, ve en yahtelle'd-dünyâ bi'd-dîn.*)

Peygamber Efendimiz, kıyametin alametlerinden bir kısmı da şunlardır diye, bu hadîs-i şerîfte de şunları saymış:

(*Sûü'l-civâr*) "Komşuluk kötü götürülüyor, kötü komşuluk yapılıyor."

Civar, mücaveret demek, *câr* olmak, komşu olmak… Komşu komşuya iyi komşuluk yapmıyor, kötü davranıyor; kıyamet alametlerinden birisi budur. Komşuluk iyi yapılmıyor, kötü yapılıyor, berbat; bir...

Sonra: (*Ve katîatü'l-erhâmi*) "Sıla-i rahim yapılmıyor, akrabalarla bağlar kopmuş."

Kimse kimseye aldırmıyor; ne amcalık, ne dayılık, ne eniştelik, ne yeğenlik, ne evlatlık, ne analık babalık, ne dedelik, ne teyzelik halalık… Bir şey kalmamış. Akrabalık bağları kopartılmış; hiç kimsenin hiç kimseye aldırdığı, eyvallah ettiği, gittiği, halini hatırını sorduğu, elini uzattığı, yardım ettiği yok… Akrabalık bağlarının kopması, sıla-i rahim yapılmaması da kıyamet alâmetlerinden biridir.

(*Ve ta'tîlü's-suyûfi ani'l-cihad*) "Kılıçların cihaddan yana tatil edilmesi, kınına sokulması." Yani müslümanlar cihadı bırakıyor, kılıcı bir tarafa koyuyorlar; kıyamet alâmeti...

Cihad edilmez mi? Çekeceksin kılıcını, Allah yolunda çalışacaksın, çarpışacaksın. Dedelerimiz öyle yapmış, buralara öyle gelmişler. Müslümanlık doğmuş, bir asır içinde okyanuslara ulaşmış.

O devirde o mesafeler aşılır mı? Nasıl geçmişler oraları, ne aşık insanlarmış? Demek ki ayakları yerlere basmamış, uça uça gitmişler. Afrika'yı geçmişler, Atlas Okyanusu'na dayanmışlar. Denizler dar gelmeye başlamış, gemilere binmişler, Kıbrıs'a çıkmışlar.

Kıbrıs'ta Peygamber Efendimiz'in halası var; şehid... Orada kabri var. Deniz seferinin sevabı kara cihadından iki misli fazla diye, gemilere binip Kıbrıs'a gelmişler. Orta Asya'ya, Hindistan'a varmış, Çinlilerle savaşmışlar.

Sonra asırlar geçmiş. Yine Allah'ın has kulları çalışmışlar,

çabalamışlar, cihada devam etmişler. Her devirde cihada devam eden olmuş.

Fakat sonra bir zaman olmuş; köşkler, kasırlar, konaklar yapılmaya başlanmış. Zevkler, sefalar, çalgılar, türküler, gazeller, kasideler, şiirler, edebiyatlar, laflar… Baklavalar, börekler, çörekler… Çengiler, köçekler, eğlenceler başlamış…

Neden? İnsanoğluna neyin daha iyi olduğu belli olmaz. Para mı daha iyi, fakirlik mi daha iyi?

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Vallàhi ben sizin için, zenginlikten daha çok korkarım. Zengin olmanızdan daha çok korkarım! Sapıtırsınız."

Bir insanın karnı aç olduğu zaman, "Ah bir yiyecek olsa..." der, etrafına yiyeceğe bakar. Karnı doydu mu, keyfi yerine geldi mi, bu sefer başka zevklere bakar.

Para kazanmaya devam etti mi, "Şu kiradan kurtulsam." der; bir ev sahibi olur. "Bir tane olsa da onun kirasını alsam." der, Allah bir tane daha verir. Para çok olunca, "Bir de arabam olsun!" diyecek. İlk evden sonra veya önce bir araba sahibi olur.

Para daha çok olduğu zaman, bu sefer araba beğenmez. Arabaların en lüksü hangisi? Mercedes'ti ama şimdi Mercedes'ten daha pahalı, 90-100 milyon liraya İngilizler'in Jaguar'ı varmış. Ondan alır.

"—Bu da idare etmiyor muydu seni?"

"—Ediyordu ama o en pahalısı…"

Bursa'ya gittik, Çekirge'de eski kaplıcanın yanından kıvrıldık, aşağıya dönüyoruz. Solda bir otel var. Bahçesi bizim caminin olduğu yer kadar. Duvarlarına iki-üç sıra çelenk konmuş, dizilmiş; çelenk konulacak yer kalmamış. Milyonlarca lira…İnsan hastaya bir buket çiçek yaptıracak olsa 1500-2000 lira…

O koca çelenk kim bilir kaç bin liradır?

Ben bilmiyorum! Çelenk yapmadım, yaptırmadım ve fiyatını da şimdiye kadar sormamışım, o hususta cahil kalmışım. Ama belki ibret-i âlem için oradaki arabayı durdurup çelenkleri saymak lazım! Çünkü vaaz veriyoruz, "Bir caminin önünde şu kadar yüz çelenk gördüm." deyip millet de, "Aaaa!" desin diye saymak lazım!

"—Ne bu böyle?" dedim.

Bursalı arkadaş:

"—Hocam! Bizim Bursalılar gösterişe çok düşkündür. Bunların iplik fabrikası, ipek fabrikası, dokuma fabrikası vs. fabrikaları var ya, paralar da geliyor ya... Şimdi Çelik Palas'ı beğenmiyorlar. En lüksü bu! Buraya gelirler, düğünleri burada yaparlar. Bu bir zenginin düğünüdür. Hepsi bu kadar çelenk gönderiyor." dedi.

Toplasan kaç tane fukarâya ev yapılır. O çiçekler üç gün sonra solacak. Bir tanesi organize etse, "Çelenk paralarını bana verin, üç tane fukarâya merasimle daire alalım, verelim!" dese, onunla iki-üç tane daire alınır. Gecekondu tarzında olursa on tane alınır.

Bu insanlar parayı gördü mü şaşırıyor. Sonra neler yapıyor?

Kitaplarından şiirlerini okuyoruz, maalesef. Sonra müstehcen birtakım işlere başlıyorlar; lûtîlik, zinakârlık vs. oluyor, şöyle oluyor böyle oluyor. Allah'ın rahmeti kesiliyor.

"—Sizi edepsizler sizi! Ben size nimet veriyorum, siz o nimetin karşısında böyle yaparsınız ha!" diye o zaman Allah düşmana fırsat veriyor, düşmanla terbiye ediyor.

Mağlup eden de galip eden de Allah!

وَمَا النَّصْرُ إِلاَّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ (الأنفال:١٠)

(*Ve me'n-nasru illâ min indi'llâhi*) "Nusret, yardım ancak Allah'tandır, başkasından değil." (Enfal, 8/10)

Eskiden dört bin kişi ile altmış bin kişilik orduyu nasıl tepelemişler? Allah'tan…

Şu kadar orduya bunlar nasıl yenilmişler?

Edepsizliklerinden, kusurlarından! Adetle ilgili bir şey değil. Allah yolundan ayrılınca, Allah'ın yardımı kesiliyor, ondan sonra her yerde zillet başlıyor.

Müslümanlar cihadı bırakmışlar, zevke sefaya başlamışlar.

Olmaz! Hiçbir devirde olmamıştır, bu devirde de olmaz. Bundan öncede olmaz, bundan sonra da olmaz!

Müslüman, zenginlik gelince tuğyan etmeyecek, azmayacak. Zenginliğin kendisine bazı vazifeler yüklediğini bilecek, kazancını Allah yoluna, hayırlara sarf edecek. Zaten biliyorsunuz… Cihaddan geri durmayacak. Kılıçlar kınına girmeyecek. Müslümanlar

devamlı çalışacak, çarpışacak.

İslâm'daki dinamizme bak, şu müslümanların haline bak! Nerede Müslümanlık nerede müslümanlar?

Savaş, bilmem ne, şunu bunu diye bucak bucak kaçıyorlar. Eskiden bizim olan diyarları düşmanlar istila etti. Şimdi onları unuttuk, adını bile anmıyoruz. Oradaki kardeşlerimizin feryatları boğuldu artık, hiçbir şey yapmaz duruma geldik. Böyle gafil gidersek bu zevk, sefa ile, burayı da kaçıracağız. Mutlaka kendimizi derleyip toparlamamız lazım!

Amerika'dan borç al, ömrünü plajda geçir; akla mantığa sığar mı? Amerika'dan, IMF'den borç para dilen, ondan sonra götür ruja, allığa, pudraya, iskambil kâğıdına ver; olur mu? Televizyona, —telefisyon, telef makinesi— videoya, olur mu?

Borçlu adamın ekmeğine katık alması doğru değil! Madem borçlusun, borcunu öde, ondan sonra alnının akıyla dolaş.

Hayır! Parayı oradan al, buradan al, ondan sonra yürü…

Bazen geliyorlar, borç istiyorlar. Biraz soruşturuyoruz, arabası var, şusu busu var… Benden para istiyor. Cemaatimin kalabalıklığını duymuş;

"—Cemaatten her birisi elli bin lira versin bana…" diyor.

"—Ne yapacaksın?.."

Herkes böyle şey yapıyor. Milletçe de böyleyiz. Yorganına göre uzatmak yok.

Kıyamet alametlerinden birisi kılıçların cihaddan geri durması, tatile girmesidir. Böyle olmaması lazım!

Bu hadîs-i şerîfte kıyamet alametlerinden dördüncüsü;

(*Ve en yahtelle'd-dünyâ bi'd-dîn.*) "Dünyanın din ile kazanılması."

Burada hı ile yazılmış ama şerhte deniliyor ki, "O zaman mâna halel kelimesinden, din ile dünyanın halel görmesi gibi bir mâna olur; mâna ters olur. Bilakis dünya ile dinin tahrip olması yani dünyaya sapmak suretiyle tahrip olması mânasına olduğundan, bu Allahu a'lem noktasız ha ile.

Bu izahatı Arapça bilen kardeşlerimiz için söylüyorum.

(*En yahtelle'd-dünyâ bi'd-dîn.*) "Dünyaya din ile girilmesi."

Dünyalık kazanmaya din vesile oluyor. Yani adam dinini satıyor, dince mukaddes tanınan şeyleri kullanıyor; dünyalığı da doğrultuyor. Dünyasını, parasını doğrultuyor, şusu busu çoğalıyor ama din elden gidiyor, âhiret mahvoluyor. Ona aldırdığı yok.

Çünkü dünya ile ahiretin kazanılması, yani dünyalık ile âhireti kazanmak var. Zekât verirsin, hacca gidersin, hayır yaparsın, cami yaparsın, köprü yaparsın, çeşme yaparsın; tamam, dünyalığı sarf ediyor, âhireti kazanıyor…

Aksi yok; ahireti sat, dünyayı al, öyle şey olur mu? Âhiret ebedî, orası satılır mı? O mülk, ahiret mülkü satılır mı? Onu iki paralık dünya için, dünyalık kazanmak için satmak olur mu? Dünya, nasıl olsa geçecek olan bir hayat...

Bu kıyamet alâmetidir. Allah bize ahiretin kıymetini hissettirsin. Dünyamıza dalarak ahireti harap edenlerden olmamamızı nasib eylesin… Kıyamet alâmetleri olan kötü huyları üzerimizden ve memleketimizdeki müslümanlardan def eylesin… Sevdiği güzel huylar ve haller ile cümlemizi müzeyyen eylesin…

Sevdiği yollarda yürütsün… Sevdiği amellere muvaffak etsin... Akıl, şuur, idrak versin; yolundan ayırmasın… Gözümüzü yumup açıp kapayıncaya kadar bizi nefsimize, şeytana bırakmasın…

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

08. 12. 1985 – İskenderpaşa Camii

06. BAZI KIYAMET ALÂMETLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مِنْ أَعْلاَمِ السَّاعَةِ أَنْ يَكُونَ الْوَلَدُ غَيْظًا وَالْمَطَرُ قَيْظًا ، وَتَفِيضَ الأَشْرَارُ فَيْضًا ، وَيُصَدَّقُ الْكَاذِبُ ، وَيُكَذَّبُ الصَّادِقُ ، وَيُؤْتَمَنُ الْخَائِنُ ، وَ يُخَوَّنَ الأَمِينُ ، وَ يَسُودُ كُلَّ قَبِيلَةٍ مُنَافِقُوهَا ، وَكُلَّ سُوقٍ فُجَّارُهَا ، وَ تُزَخْرَفُ الْمَحَارِيبُ ، وَ تُخَرَّبُ الْقُلُوبُ ، وَ يَكْتَفِيَ الرِّجَالُ بِالرِّجَالِ ، وَ النِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ ، وَتُخْرَبُ عِمَارَةُ الدُّنْيَا ، وَيُعَمَّرُ خَرَابُهَا ، وَتَظْهَرُ الرِّيبَةُ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَ تَظْهَرُ الْمَعَازِفُ وَ الْكَبُولُ ، وَيُشْرَبُ الْخَمْرُ ، وَ تَكْثُرُ الشُّرْطَةُ ، وَالْغَمَّازُونَ ، وَالْهَمَّازُونَ (ق. فى البعث ، وابن النجار عن ابن مسعود ، ق. إسناده فيه ضعف إلا أن أ كثر ألفاظه قد روى بأسانيد أخر متفرقة)

RE. 448/8 (*Min a'lâmi's-sâati: En yekûne'l-veledü gayzan, ve'l-*

mataru kayzan, ve tefîda'l-eşrarü feydan… ilâ âhiri'l-hadis.)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi kabul eyleyip, dünya ve âhirete müteâllik muradlarınıza cümlenizi nâil eylesin…
Şurada Efendimiz, Peygamberimiz, başımızın tacı, rehberimiz, numûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyâti ve't-teslimât*) Hazretleri'nin mübarek hadislerinden bir nebze okumaya devam edeceğiz.
Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, buyurun beraberce, evvela Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine hürmetlerimizi, tazimlerimizi ifadeye vesile olsun diye sunmak üzere; sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının; sâir enbiyâ ve mürselînin, cümle evliyâullahın, Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ve onlara bağlı halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına;
Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin; ashâb-ı hayrât u hasenâtın, caminin bânisinin ve tamircilerinin, içinden gelip geçen cemaatlerin, imamların, müezzinlerin ruhlarına;
Okuduğumuz eseri yazan Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyâeddîn Hazretleri'nin, bu içindeki hadislerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş olan râvilerin ve alimlerin; uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olması için ve biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına vâsıl olup dünya ve âhirette bahtiyar olmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım!
………………..

a. Evlâtların Sert Olması

Peygamber SAS Hazretleri burada kıyametin alâmetlerinden, işaretlerinden, belirtilerinden, emârelerinden bahsediyor:[43]

مِنْ أَعْلاَمِ السَّاعَةِ أَنْ يَكُونَ الْوَلَدُ غَيْظًا وَالْمَطَرُ قَيْظًا ، وَتَفِيضَ الأَشْرَارُ فَيْضًا ، وَيُصَدَّقُ الْكَاذِبُ ، وَيُكَذَّبُ الصَّادِقُ ، وَيُؤْتَمَنُ الْخَائِنُ ، وَ يُخَوَّنُ الأَمِينُ ، وَ يَسُودُ كُلَّ قَبِيلَةٍ مُنَافِقُوهَا ، وَ كُلَّ سُوقٍ فُجَّارُهَا ، وَ تُزَخْرَفُ الْمَحَارِيبُ ، وَ تُخَرَّبُ الْقُلُوبُ ، وَ يَكْتَفِيَ الرِّجَالُ بِالرِّجَالِ ، وَ النِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ ، وَتُخْرَبُ عِمَارَةُ الدُّنْيَا ، وَيُعَمَّرُ خَرَابُهَا ، وَتَظْهَرُ الرِّيبَةُ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَ تَظْهَرُ الْمَعَازِفُ وَ الْكَبُولُ ، وَيُشْرَبُ الْخَمْرُ ، وَ تَكْثِرُ الشُّرْطَةُ ، وَالْغَمَّازُونَ ، وَالْهَمَّازُونَ (ق. فى البعث ، وابن النجار عن ابن مسعود ، ق. إسناده فيه ضعف إلا أن أكثر ألفاظه قد روى بأسانيد أخر متفرقة)

RE. 448/8 (*Min a'lâmi's-sâati: En yekûne'l-veledü gayzan, ve'l-mataru kayzan, ve tefîda'l-eşrarü feydan*,

Ve tefîdü'l-eşrârü feydan, ve yusaddıku'l-kâzibü, ve yükezzibü's-sàdıku, ve yü'temenü'l-hâinü, ve yühavvenü'l-emîn,

Ve yesûdü külle kabîletin münâfikûhâ, ve külle sûkin füccârühâ, ve tüzahrafü'l-mehâribü, tührabu'l-kulûb, ve yektefi'r-ricâlü bi'r-ricâl, ve'n-nisâü bi'n-nisâi, ve tuhrabü imâretü'd-dünyâ, ve yuammerü harâbühâ,

---

[43] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.228, no:10556; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.132, no:463; *Mîzânü'l-İ'tidâl*, c.II, s.258, no:3640; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.241, no:38560; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.30, no:24216.

Ve tazherü'r-rîbetü, ve eklü'r-ribâ, ve tazharü'l-meazifü ve'l-kebûl, ve yüşrebü'l-hamrü, ve teksirü'ş-şürâtatü, ve'l-gammâzûn, ve'l-hemmâzûn.)

(*Min a'lâmi's-sâati*) "Saatin, kıyametin kopma saatinin, zamanının alametlerindendir; (*en yekûne'l-veledü gayzan*) evlâdın gazaplı olması, tepeden tırnağa gazap kesilmesi, hiddetli olması, şiddetli olması..."

Çocukların usluluğu esastır. Hep bilinen, herkesin bildiği büyüklerin sözü geçer, küçükler büyükleri dinlerler, ona itaat ederler ama, kıyamet gününde çocukların hiddetli tabiatlı olması, şiddetli muamele etmesi, kızgın, gazaplı kimse olması mânasına alınabilir.

Başka şeyler de hatıra gelebiliyor:

Çocukların sevilmeyen insanlar olması, istenmeyen insanlar olması. Çocuğun daha annesinin karnında teşekkülünden başlayarak, doğmasından sonra büyümesine kadar:

"—Nereden de geldi bu, aman!" denilerek çocuğun istenmeyen, kızılan, gazap edilen, hiddetlenilen bir şey olması.

Halbuki evlât bir nimettir. *Semeretü'l-fuâd*'dır, gönlün meyvesidir, kıymetli bir şeydir ama sevmiyor.

Neden? Merhamet yok.

"—Çocuk olmasına razı değilim!" diyor.

Neden evlendin? Keyif için, zevk için.

Halbuki Peygamber SAS Hazretleri buyurdu ki;

"—Siz evlenin, çoğalın; mahşer günü, ben sizin sayınızın çokluğuyla diğer ümmetlere; 'Bakın, elhamdülillah benim ümmetim daha çok!' diye mübâhât edeceğim, sevineceğim, övüneceğim. "

Evliliğin gayelerinden birisi, çok mühim gayelerinden birisi hatta fıtratın, insanın, erkeğin, kadının gönlüne, kalbine verdiği ve yaratılışına kattığı şekillerin, huyların, duyguların sebebi, neslin devam etmesidir. İşin aslı odur, gerisi işin teferruatıdır, yan tarafıdır, kenarıdır, köşesidir.

Asıl hedefin on iki numaralı yeri, tam merkezi evlat yetiştirmektir.

Çocuk sevilmiyor, çocuk istenmiyor!

b. Çocuk Yerine Köpek Yavrusu Beslenmesi

Hatta bir başka hadîs-i şerifte:[44]

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ ، يُرَبِّي الرَّجُلُ فِيهِ جَرْوًا ، خَيْرٌ مِنْ أن
يُرَبِّيَ وَلَدًا (ك. في تاريخه عن أنس)

(*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün*) "İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki, (*yürebbiye'r-raculü fîhî cerven,*) adama köpek yavrusu beslemek, (*hayrun min en yürebbiye veleden*) evlat yetiştirmekten, evlat edinmekten daha hayırlı gelir." buyruluyor.

Bu da kıyâmet alametlerinden birisidir.

Sadaka Rasûlüllah... Efendimiz'in ihbarı, ihbar-ı gaybiyyesi, istikbale ait sözleri ne kadar tahakkuk etmiş.

Bugün Almanya'da insanlar çocuk yapmıyorlar da kucaklarında köpek gezdiriyorlar. Yanlarında, evlerinde, sandalyelerinde hep köpek var. Köpek lokantası, köpek moteli, köpek oteli, köpek besin sanayi vesaire. Köpekler dünyanın bazı yerindeki zavallı insancıklardan daha makbul. Orada insanlar evlat edinmiyor, köpek ediniyor.

İhtiyar bir Alman kadınının köpeği ölmüş. Nasıl ağlıyor; hüngür hüngür… Allah Allah, kahrolacak!

Bizim Türk işçi komşuymuş, demiş ki;

"—Ey hanım, ne kadar ağlıyorsun, alt tarafı bir köpek!"

"—Vay, sen misin benim köpeğime alt tarafı bir köpek diyen." diye, darılmış, küsmüş.

"—Vay sen köpeğime neden köpek dedin, ehemmiyetsiz gibi gördün. "

Gözyaşı döküyor, neredeyse anıt dikecek. Bunlar kıyamet alâmeti.

---

[44] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.442, no:8684; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.462, no:26433.

c. Evlâtları Hayırlı Yetiştirmek

Bize gelince biz ne yapacağız?

Biz Allah'tan hayırlı evlat isteyeceğiz. Allah-u Teàlâ Hazretleri bize hayırlı evlatlar ihsan eylesin. Evlâdın beslenememe tehlikesinden, aç kalma tehlikesinden endişe etmek İslâm'a sığmaz. Bakamayız demeyeceğiz, bakarız.

Sen bakmıyorsun ki, zaten sana da bakan var; Allah-u Teàlâ Hazretleri bakıyor.

Onun için mühim olan evlat yetiştirmek ama evladı hayırlı evlat olarak yetiştirmek, dünya ve âhirette insana hayır getirecek tarzda yetiştirmek. Evladımız olmasına çalışacağız ama evladın hayırlı olmasına çok daha fazla çalışacağız.

Düğün için o kadar masraf ediyoruz, milyonlar harcanıyor, birkaç senede ödeniyor. Evlat için daha fazlasını harcayalım. Onun iyi yetişmesi için en iyi hocaları tutalım!

On tane arkadaş bir araya gelse bir güzel bilgili, alim, fâzıl hoca tutabilir; "Aman, sen şu bizim çocuklarımıza bakıver!" diyebilir.

Biraz daha bir araya gelsek yüz kişi, bin kişi; el-hamdü lillâh şu cemaatimizi camiler almıyor; Süleymaniye'de olsak Süleymaniye dolacak gibi bir hal var... Bir anaokulu kuramaz mıyız, bir ilkokul kuramaz mıyız, bir ortaokul kuramaz mıyız, bir üniversite kuramaz mıyız, bir fakülte kuramaz mıyız, bir müstakil üniversite kuramaz mıyız?

Hepsini yaparız Allah'ın izniyle. Mademki başka insanlar yapabiliyor; biz niye yapamayalım?

Her şeyi yaparız ama hepsinin başında muhabbetin olması lazım, itaatin olması lazım, bağlılığın olması lazım, karşılıklı itimadın, sevginin, saygının olması lazım ki öteki işler olabilsin.

Evlat çok önemli. Aman evlatlarınıza dikkat edin. Eğer bir evlat hayırsız olursa ömür boyu size hayatı zehir zindan eder; âhirette de... Ölürsünüz gidersiniz; hayırsız bir evlat olursa mezarda da kemiklerinizi sızım sızım sızlatır.

"—Efendim ben evladımı şu yüksek mevkiye getireceğim, ben evlâdıma şu yüksek tahsili yaptıracağım; çok para kazanacak." diye çok hesap yapıyoruz.

Çok para hesabı yaparsan, mutlaka Allah ceza olarak karşına

bir ters şey çıkarır. Çok para hesabı yapma, hayırlı evlat yetiştirme hesabı yap! Düşün taşın, istihareye yat, istişareler yap; evladının hayırlı evlat yetişmesi için ne yapmak gerekiyorsa onun peşinde koş.

Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretlerinin; "Kim neyin peşinde koşarsa onu ona ihsan ederim." diye Kur'ân-ı Kerîm'de vaadi vardır:

وَأَنْ لَيْسَ لِلاِنْسَانِ إِلاَّ مَا سَعٰى . وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرٰى

(النجم: ٣٩-٤٠)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ*) "İnsanoğlu neye gayret ederse, o eline geçer. (*Ve enne sa'yehû sevfe yurâ*) Neye çalışmışsa, neye gayret etmişse ileride ona gösterilecektir." (Necm, 53/39-40)

Muhakkak herkes neye gayret etmişse o olacak.

Ama ben şahsen kendi hayatımdan acıları çeke çeke öğrenmişim ki insan ne zaman bir dünya hesabı yaparsa, hesabı boşa çıkar, işi ters gider, tuttuğu dal elinde kalır, bi't-tecrübe sabit, tecrübeyle sabit.

"—Filanca şehre giderim, filanca kimseye misafir olurum. "

Hava alırsın sen! Oraya gittiğin zaman hava alırsın.

Ne yapacaksın? Allah'a sığınacaksın:[45]

بِسْمِ اللهِ ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ

(*Bi'smi'llâh, tevekkeltü ale'llàh*) "Şu evimden Allah'ın adıyla dışarı çıkıyorum, Allah'a tevekkül ettim." diyeceksin, o zaman olur.

"—Filanca kimseye misafir olacağım da şöyle yapacağım." dersin, gidersin, kapıyı çalarsın, başka bir yere seyahate gitmiş.

Bak umduğun dağlara kar yağdı. Ümidi Allah'tan bekle, Allah'tan iste... Bu masum bir şey, masum bir yanılma; ufacık

---

[45] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.307, no:3348; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.238, no:1540; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41536; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXI, s.118, no:23111.

tefecik, küçük bir yanılma.

“—Filanca yere giderim, falanca adamdan şu kadar borç alırım!”

Hava alırsın.

“—Yâ Rabbi! Sen bana kolaylaştır!” diyeceksin; “Sen bana yardım et!” diyeceksin, “Hayırlı bir şey.” diyeceksin, Allah’tan isteyeceksin. Ötekisine gidersin, onun da o sırada parası olmayıverir.

d. Allah’a Tevekkül Etmeyi Öğreneceğiz

Allah’a bağlanmayı, Allah’tan istemeyi öğreneceğiz, Allah’a tevekkül etmeyi öğreneceğiz.

Hiç okumadınız mı, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin kaç tane âyet-i kerîmesi var ki, —sabahları biz burada hadislerle, dualarla dolu olan *Evrad* kitabımızda okuyoruz— Allah-u Teàlâ Hazretleri bize tevekkülü emrediyor:

فَتَوَكَّلُوا عَلَى اللهِ (النمل:٧٩)

(*Fetevekkelû ale’llàh*) “Allah’a tevekkül edin!” (Neml, 27/79)

Hiç düşündük mü tevekkül nasıl olur? Hiçbir işimizi Allah’a bırakmıyoruz:

“—Ben yapacağım, ben yapacağım!”

Dur, ne yapıyorsun? Hiçbir şey yapamazsın! Tevekkül et, ondan sonra çalış. Nasıl kolaylaşır bak; yolun önü açılır, gider.

Allah tevekkülü emrediyor. “Tevekkül etseniz fena da olmaz.” demiyor; emrediyor:

وَعَلَى اللهِ فَتَوَكَّلُوا إِنْ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ (المائدة:)

(*Ve ale’llàhi fetevekkelû in küntüm mü’minîn*) [Eğer siz mü’minseniz, Allah’a tevekkül edin!] (Mâide, 5/23)

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ ، وَكَفَى بِاللهِ وَكِيلاً (الأحزاب:٤٨)

(*Ve tevekkel ale'llàh, ve kefâ bi'llâhi vekîlâ*) [Allah'a güvenip dayan, vekil ve destek olarak Allah yeter] (Ahzâb, 33/48)

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ (آل عمران:١٥٩)

(*İnna'llàhe yuhibbü'l-mütevekkilîn*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri kendisine tevekkül edenleri sever." (Âl-i İmrân, 3/159)

Çok ayetler var; yirmi tane, otuz tane, kırk tane ayet-i kerîme var, "Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne tevekkül edin!" diye emrediyor.

O halde tevekkül etmeyi öğreneceğiz; Allah'a dayanmayı, Allah'a sarılmayı, Allah'tan beklemeyi, Allah'tan istemeyi öğreneceğiz.

Emin olun, İslâm'ı iyi bilmiyoruz. Neden?

Fâtiha'yı günde kırk defa okuyoruz:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (فاتحة:٥)

(*İyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn*) "Ancak sana ibadet ederiz ve sadece senden yardım bekleriz." (Fâtiha, 1/5) diyoruz.

Hani nerede sadece Allah'tan yardım beklemek? Hani tevekkül? Hani dayanmak? Hani güvenmek?

Yok... Hayatımızda fiilen yok.

"—Dur bakalım, Allah Kerîm, (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) de, çık bakalım evden…"

Öyle yapmak yok! Sonra rızka da itimad yok... Sanki o işi yapmasa aç kalacak; öyle sanıyor. Onu kazanacağım diye haram helâl tanımıyor. Halbuki rızık gelecek; senin onu aradığın gibi o da seni arayıp duruyor, bir yerde karşılaşacaksınız, çare yok, buluşacaksınız. Helâlden iste!

Helâlden istemesini bilmiyor, fiilen bilmiyor. Sözle söylese de inanma! Hareketine, yürüyüş tarzına bakacak olursan aslında inanmıyor; çünkü inanarak hareket etmiyor. İnansa harama girmez.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

“—Rızık nasıl olsa sana gelecek; o halde kazancını helâlinden, güzel yoldan iste. “

Çünkü ya helâlden kazanacaksın, sevap elde edeceksin; ya haramdan kazanacaksın, günaha gireceksin. Rızkın gelecek ama iki yol var; bir sağ yol var, bir sol yol var… Sağ, sağlam yoldan kazanırsan ne âlâ; sol, ters yoldan kazanırsan yine o rızık gelecek, nasib olan, yazılı olan rızık gelecek ama haramdan gelecek. Milletin ona aldırdığı yok. Allah'a hiç itimadı yok.

Allah'ın emrini dinlerse, tutarsa aç kalacağını sanıyor, inanmıyor. Hocaların sözlerine, ayetlerin emirlerine, hadîs-i şeriflerin tavsiyelerine göre hareket etmiyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki;

“—Kim ahireti isterse, Allah ona dünyasını da ahiretini de, ikisini birden ihsan eder. “

Kim dünyayı isterse ahiretini kaybediyor. Bir kere dünyayı istediği için dünyalıktan da kendisine yazılmış olandan fazlası gelmiyor. Onu bilmiyor.

Bilmiyorsun, iyi güzel; o zaman Rasûlüllah'tan dinleyeceksin. Rasûlüllah Efendimiz SAS'in hadisinden dinleyince anla, anlayınca ona göre yaşa; harama sapma!

Millet anlamıyor. Hafız, hacı, hoca, namaz kılıyor, camiye geliyor, cemaate müdavim; dükkanında içki satıyor. Neden?

“—Bunu satmazsam müşteri az geliyor!” diyor.

“—Bu da bulunacak ki müşteri hem onu almaya gelsin hem onu almaya gelsin, bunsuz olursa olmuyor!” diyor.

Bak, itimadı yok; sanıyor ki rızkı şişenin içinde. Rızkı şişeden geliyor sanıyor.

O bakımdan Allah bize dinimizin emirlerini bilmeyi nasib etsin… Dinimizin emirlerine göre kendi hayatımızı tanzim etmeyi nasib etsin…

Kardeşlerim, bizim bu zamane müslümanlarının bilmediği bir şey daha var. Bu zamane müslümanları sanıyor ki, Müslümanlık namaz kılmak, oruç tutmak, hacca gitmek, zekât vermek ve kelime-i şehâdet getirmekten ibaret…

Namaz kılıyorum, tamam; hacca da gittim, tamam; Ramazan gelince zaten çehreler değişiyor, her şey değişiyor, Ramazan da

tamam; zekâtını da ayırıp veriyorsa, tamam.

Cimri değil, zekâtını veriyor, bitti sanıyor. Değil, hayır, bitmedi!

Neden bitmedi? Çünkü Allah'ın emirleri arasında bir fark yoktur; Allah'ın ondan başka emirleri de var.

Tevekkül emri de var, tevekkülü yapmadın; emri ma'ruf nehy-i münker emri var, yapmadın; cihad emri var, yapmadın; haramlardan kaçmadın, olmaz!

Mesela ribâ yememe, faiz yememe emri var, tutmadın; haram mal satmama, içki satmama emri var, tutmadın. Olmaz!

İslâm'ı bir karne gibi düşüneceksin; çeşitli dersler var, karşılarında notları var. O koca karnenin içindeki derslerin bir tanesinden zayıf alınınca nasıl sınıf geçilemiyorsa, Müslümanlık da öyle… Müslümanlar da birçok şeye birden çalışmak zorunda…

"—Tamam, namaz kıldım." diyor, yan gelip yatıyor. Olmaz!

Peygamber Efendimiz SAS bir hadîs-i şerifinde buyurmuş ki:

"—İster namaz kıl, ister şöyle yap, ister böyle yap; içinde Allah için sevmek ve Allah için kızmak, buğz etmek duygusu yoksa onların sana bir faydası olmaz. "

Allah ehlini, Allah yolunda gideni Allah için sevebiliyor musun? Yok, öyle bir şeyden hiç haberi yok! Sevgi damarı gelişmemiş, kör, dumura uğramış.

Allah için Allah düşmanlarına kızabiliyor musun? Hain, zalim, fasık, facir, aldatıcı, dolandırıcı, hilekâr adamları niye seviyorsun? Allah rızası için onlara buğz etmek lâzım, kaş çatmak lazım! Millet onu da bilmiyor.

Bu katil, hırsız, arsız, edepsiz adamın nesini sevdin? İtibarın kaşına gözüne mi? Baksana hâline, huyuna; onu düzeltmek için nasihat etsene, tavsiye etsene, yüz vermesene! Yüz veriyor, alkış tutuyor. Bu devirde edebi, ârı, namusu olmayan insanlara itibar daha fazla oluyor. İtibar edenlerin hepsi mes'ul.

Allah için sevmek, Allah için buğz etmek yok. İslâm'ı bilmiyor; bir şey yapıyorum sanıyor.

Sonra biliyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri insanların amellerini kendisine pazartesi perşembe günleri arz olunduğu zaman kabul ediyor veya reddediyor. Ameller pazartesi perşembe günleri dergâh-ı izzete arz olunuyor.

Hadîs-i şerifte geçiyor ki:

“—İki müslüman birbirine hınç duyuyorsa, kin duyuyorsa, gayz duyuyorsa Allahu Teàlâ Hazretleri buyurur ki; ‘Mademki bunlar bu içlerindeki birbirlerine olan kızgınlıkları izale etmediler, izale edinceye kadar bunları ayırın, bunların amellerini kabul etmek yok!”

Sen istediğin kadar; “Ben o kadar namaz kıldım, o kadar oruç tuttum.” de. Senin öteki müslümana kinin, gayzın, hıncın var ya, ondan dolayı senin işin bir tarafa ayrıldı, seninki kabul olmadı. Onun farkında değil.

Sonra riyakârın ameli, dergâh-ı izzete çıkmıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

“—Bunun kıldığı namazı, tuttuğu orucu, verdiği zekâtı götürün, yüzüne çarpın!”

O da sanıyor ki ben hayır yaptım. Geçmiş ola!

Bir kere insanın, İslâm’ın böyle çok incelikleri olduğunu peşin olarak anlaması lazım! Sonra, “Ben bu incelikleri nereden

öğrenebilirim?” diye de araştırması lâzım!

“—Vay, demek ki benim bilmediğim daha ne kanun maddeleri varmış ki, ben o maddeleri çiğnediğim zaman ne cezalara uğruyormuşum. Ne mânevî şeyler varmış; ben şu mânevî kanunları öğreneyim!” demesi lâzım!

Hâli hazırda piyasada defter tutarken, alışveriş yaparken, tarlanın, evinin vergisini verirken, daha başka işlemler yaparken hep pulunu yapıştırıyorsun, usûlüne riayet ediyorsun, bilmiyorsan gidip avukata soruyorsun:

“—Aman, eksik bir iş yapmayayım, satışta bir kusur olmasın, alışta bir kusur olmasın, aldanmayayım, ceza gelmesin.” diye uğraşıp duruyorsun.

Ahiretin işlerine niye böyle rağbet etmezsin? Niye onun incelikleri olduğunu düşünmezsin? Allah’ın işleri daha mı az önemli?

Demek ki, kıyamet alâmetlerinden birisi çocuğun kızgın olması, gayızlı olması, hınçlı olması... Edepsiz, arsız, büyüklerine küçüklerine çatıyor. Bu mânaya olabilir veyahut çocuğun kendisine kızılan bir mahlûk olması. Hem o tarafa hem bu tarafa çekilmesi mümkün. İkisi de olabilir.

(*Ve’l-mataru kayzan*) “Yağmurun da kayz olması, şiddetli sıcak olması. “

“—Yağmurun şiddetli sıcak olması veya şiddetli sıcaktan dolayı yağmurun yağmaması, kıtlık olması, yağmursuz olması” mânasına.

e. Şerlilerin Çoğalması

وَتَفِيضُ الأَشْرَارُ فَيْضًا ، وَيُصَدَّقُ الْكَاذِبُ ، وَيُكَذَّبُ الصَّادِقُ ،

وَيُؤْتَمَنُ الْخَائِنُ ، وَ يُخَوَّنُ الأَمِينُ ،

(*Ve tefîdü’l-eşrârü feydan*) “Şerlilerin taşıp çoğalması.”

Tefîdu, artıyor, çoğalıyor demek. Meselâ su, yağmur fazlalaştığı zaman *feyezan* olur, taşma olur. Göller nehirler yataklarından dışarıya çıkarlar, tarlaları istila ederler, kenardaki çiftlikleri alırlar, götürürler. Hayvanları, inekleri su alır götürür. Ne oldu?

“—Feyezan oldu; taşkın âfeti oldu, suyun taşma âfeti oldu.” diyoruz.

(*Ve tefîdü'l-eşrârü feydan*) “Kıyamet alâmeti olarak şerliler taşıp artacaklar, çoğalacaklar.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

“—Eskiden bir kıyıda köşede edepsizliğini gizli gizli yapan, ses çıkaramayan birkaç şerli vardı ama şimdi çoğaldı, toprak münbitleşti, bir sürü şerli oldu.” denecek, o hale gelecek.

“Yağmurun kesilmesi, şiddetli sıcakların olması ve şerlilerin artması.

(*Ve yusaddıku'l-kâzibü, ve yükezzibü's-sàdıku*) Yalancının tasdik edilip doğrulanması; doğrunun; ‘Sen yalan söylüyorsun!’ diyerek red ve inkâr edilmesi.”

Kıyamet alametlerinden birisi de budur. En doğru adam en menfur, en beğenilmeyen, en kıyıya köşeye itilmiş, en tepesine yumruk sallanan bir kimse halinde… En yalancı adam en makbul; “Tamam efendim, doğru efendim!” filan diye tasdik ediliyor.

Dünya tersine dönmüş; kötüye, yalancıya “Sen yalancısın!” denileceği halde, itibar görmeyeceği halde, onlar itibarda; emniyetli insana itibar olacağı halde onlar itibarda değil. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovuyorlar gibi; doğru söyleyen makbul değil.

On tane herif var, rüşvet yiyor. İçine bir tane namuslu tayin oluyor; on tanesi ona kızgın:

“—Vay, bizim çarkımızı durdurdu, rüşvet geliyordu gelmez oldu, hadi bunu ne yapalım? Bir iftira, bir yalan bir dolan atalım. Ne diyelim, ne diyelim, ne diyelim? Bu gericidir diyelim. Bak, çünkü dininden dolayı rüşvet yemiyor; tamam, atalım!” diyorlar.

O adamcağız da mazlum, ne söylesin, bir iftiraya uğrar, ne olduğunu anlayamaz.

(*Ve yü'temenü'l-hâinü, ve yühavvenü'l-emîn*) Buna benzer bir şekilde; “Hain insana, hıyanet ehli insana emniyet olunuyor ve emniyetli insan hain muamelesi görüyor. “

Emniyetli insan ama doğru sözlü insana yalancı denildiği gibi emniyetli insana da hain muamelesi yapılıyor; “Bu haindir.” deniliyor. Çünkü kötülerin arasında bir iyi, gariptir, hâli çok zordur.

Peygamber Efendimiz'den böyle rivayet edilmiş.

Mesela içinde okunmayan Kur'an bulunan bir ev. Kur'an'ı almış koymuş, düğünde davetli bir hoca hediye getirmiş. Kur'an orada duruyor; ne adam bilir okumasını ne kadın… Ne açılır, ne okunur, ne mânasına bakılır.

"—O Kur'an orada gariptir, gurbettedir, boynu büküktür. Okunmayan evde Kur'an-ı Kerim gariptir." diyor.

Bir mahallede azılı edepsizler arasında bir tane iyi adam var; o adam orada boynu büküktür, gariptir. Çünkü kıymetini bilen yok.

Dün akşam bir yerdeydik, bir hocaefendi vardı. Arapça şiir şeklinde dua ediyor, şiirle dua ediyor. Arapçası iyi, şiir de ezberinde ve öyle dua edebiliyor.

"—Burada bir hocalığınız var mı, talebeleriniz var mı?" dedim.

"—Yok." dedi.

Kasabanın nüfus levhasında da on üç bin yazıyor. Şimdi artmıştır; yirmi bin, yirmi beş bin olmuştur. Yirmi beş binlik bir yerde güzel bir alim hoca var da okuyacak bir talebe yok!

Öyle şey olur mu? Fırsatı ganimet bilip;

"—Aman hocam, bana şu ilmi öğret! Aman hocam, bildiğin şu ilmi öğret!" diye diz çökmesi lazım.

"—Herkesin işi gücü var!"

Akşam? Gece de mi çalışıyorsun?

"—Hayır…"

Gece gelir gelmez televizyonun başında; telefisyon, telef makinesi, zaman telef makinesi.

Ya bırak bunu, geç şurada şu ilmi öğren, şu hususta yetiş. Bak hoca var, sana okutur, kimseye hocalık yapmıyor.

Dünyanın sayılı alimlerinden biri, bir yerde demiş:

"—Ders çok, talebe yok... "

Çok güzel, bilgisi çok üstün, ömrünü ilim yolunda geçirmiş; "Ders çok, talebe yok!" diyor.

Olur mu öyle şey? Olmaz, olmaması lazım! Tersine işler.

Oraya bir saz öğretmeni, dans öğretmeni gelseydi veya oraya en modern dansları öğreten bir stüdyo açılsaydı, nereden çıktığı belli olmayan bir sürü talebe oraya giderdi.

Neden?

"—Ayıp oluyor, toplantılara gidiyoruz, dansa kaldırıyorlar, dans

bilmiyoruz.” derlerdi.

Bir kere yüksek tahsilliler koşarlardı.

f. Kabileleri Münafıkların İdare Etmesi

Kıyamet alâmetlerinden birisi de şudur:

وَ يَسُودُ كُلَّ قَبِيلَةٍ مُنَافِقُوهَا ، وَ كُلَّ سُوقٍ فُجَّارُهَا ، وَ تُزَخْرَفُ الْمَحَارِيبُ ، وَ تُخَرَّبُ الْقُلُوبُ ،

(*Ve yesûdü külle kabîletin münâfikûhâ*) “Her kabileyi, o kabilenin münafıkları sevk ediyor, yönetiyor, idare ediyor. “

Yesûd, siyadet etmek, yönetmek, başkanlık etmek, önderlik etmek, liderlik etmek, hüküm sürmek mânasına.

Münafık; içi başka dışı başka kimseler idare ediyor. Kıyamet alâmetlerinden birisi budur. En müttakî, en bilgin, en liyakatli insan değil de münafıkları idare ediyor, kıyamete yakın zamanda…

(*Ve külle sûkin füccârühâ*) “Her çarşı pazarı da fâcirleri sevk ve idare ediyor.”

Alışverişte düzen yok. Eskinden çarşının her şeyi muntazam giderdi, tartısı, ölçüsü belliydi, mallar hileli olmazdı vesaire. Başlarında öyle bir nizam vardı ki haksızlık, edepsizlik olmazdı.

Bu sefer o mekanizmayı da o edepsizler, fâcirler elde ettiği için bu kontrol mekanizması da dejenere olmuş oluyor. Her çarşıyı fâcirleri idare eder, her kabileyi münafıkları idare eder; kıyamet alâmetleri.

(*Ve tüzahrafü'l-mehâribü*) “Mihraplar ziynetlendirilir, süslendirilir.” Nakışlar, stalaktikler, geometrik şekiller, süsler, boyalar, sütunlar ve sâireler ve sâireler.

Mihraplar süslenilir ama (*tührabu'l-kulûb*) kalpler harap, gönüller harabe halindedir. Halbuki Allah-u Teàlâ Hazretleri insanın dış görünüşüne bakmaz, şekline bakmaz, zenginliğine bakmaz, parasına bakmaz; gönlüne bakar.

Ne güzel söylemiştir şair:

Sür çıkar ağyârı dilden tâ tecelli ede Hak;
Padişah konmaz saraya hâne ma'mûr olmadan.

"Sen gönül hanesini masivallahtan pâk eyle; hane mâmur olmayınca padişah gelip misafir olmaz."

g. Cinsel Sapmaların Artması

وَيَكْتَفِي الرِّجَالُ بِالرِّجَالِ ، وَ النِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ ، وَتُخْرَبُ عِمَارَةُ الدُّنْيَا ،

وَيُعَمَّرُ خَرَابُهَا ، وَتَظْهَرُ الرِّيبَةُ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَتَظْهَرُ الْمَعَازِفُ وَالْكَبُولُ ،

وَيُشْرَبُ الْخَمْرُ ، و تَكْثِرُ الشُّرْطَةُ ، وَالْغَمَّازُونَ ، وَالْهَمَّازُونَ .

(*Ve yektefi'r-ricâlü bi'r-ricâl*) "Erkeklerin erkeklerle iktifa etmesi."

Buyurun bakın! Günlük gazete okumuyoruz; bin dört yüz sene önce Efendimiz tarafından söylenmiş bir hadîs-i şerifi okuyoruz: "Kıyamet alâmetlerinden birisi de şudur ki, erkekler erkeklerle idare ediyorlar, iktifâ ediyorlar."

"Erkekler erkeklerle iktifâ ediyor, cinsi arzusunu onunla tatmin ediyor. (*Ve'n-nisâü bi'n-nisâi*) Kadınlar da kadınlarla iktifa ediyor."

Hem o tarafta hem bu tarafta homoseksüellik dedikleri, bugünlerde artık herkesin öğrendiği, çoluk çocuğun da ağzına düşen, kafasına giren iğrenç mevzu…

(*Ve tuhrabü imâretü'd-dünyâ, ve yuammerü harâbühâ.*) "Kıyamet alametlerinden birisi de dünyanın eski, mamur, imar edilmiş yerlerinin harap edilmesi ve harap, bomboş yerlerinin imar edilmesi. (*Ve tazharü'r-rîbetü*) Şüphelerin zâhir olması. (*Ve eklü'r-ribâ*) Faiz yemenin zâhire çıkması, aşikâre olması."

"Şüphelerin çoğalıp da faiz yemenin aşikâre olması" demek oluyor. Demek ki eskiden, yiyen gizli yiyormuş, utanıyormuş, korkuyormuş, şimdi aşikâre yenilir oluyor ve şüpheler çoğalıyor. Kimsenin kimseye itimadı yok.

Dindeki en sağlam emirler, yasaklar, farzlar, helâller,

haramlar, hepsinde bir gürültü, bir patırtı, bir münakaşa… “Efendim, şöyledir de böyledir de…” Kıyısından köşesinden bir onu çekiştirmek, bir tırtıklamak, herkeste bir tereddüt, bir şüphe…

(*Ve tazharü'l-meazifi ve'l-kebûl*) “Çalgıların, deflerin, bağlamaların, zincirlerin çoğalması. “

(*Kebü'l-kayb es-selâsil ve'l-ağlâl*) deniliyor, yani çalgılar, bağlamalar neyse. *Meâzif*'in arkasından geldiğine göre bir çeşit çalgı aleti, zevk aleti olduğu anlaşılıyor.

(*Ve yüşrebü'l-hamrü*) “İçki içilir. (*Ve teksirü'ş-şürâtatü*) Zalimlerin yardımcıları olan casuslar, hafiyeler çoğalır. Zalimlere destekçiler artar, gizli şeyler artar.”

(*Ve'l-gammâzûn*) “Gammazlayıcılar artar.”

“—Filanca şöyle yaptı da, falanca şöyle yaptı.” diye oradan oraya laf götürüp gammazlayıcı insanlar artar.

Böyle casuslar artar, işi gizliden takip edenler artar.

(*Ve'l-hemmâzûn*) “O da gammaz gibi kaşla gözle işaret edip ‘Onun hâli şöyledir, böyledir.’ diye ima yollu anlatanlar, gammazlayanlar ve böyle zalimlerin yardımcısı, jandarması, hafiyelerinin artması.” diye bildirilmiş.

Demek ki Peygamber SAS Efendimiz; daha dinimizin yeni öğretildiği zamanda çok ileride olacak, kıyamete dair bazı bilgiler vermiş ki, bunları kısaca burada tercemesi ile beraber anlatmaya çalıştık.

“—Zamanımızda bunlar var mı yok mu?” diye baktığımız zaman, tabii bir kısmının zamanımızda olan şeylere işaret gibi olduğunu görüyoruz.

Mesela erkeklerin erkeklerle, kadınların kadınlarla iktifa etmesi gibi; tefin, dümbeleğin, çalgı aletlerinin artması, içkinin çok içilmesi gibi.

Peygamber Efendimiz başka bir hadîs-i şerifinde diyor ki:

“—Kıyamet gününde benim ümmetim içkiyi başka ad koyarak içecek. “

Adını değişik söyleyerek yine içecek. İçki değil mi? İçtiğin zaman sarhoş olmuyor musun? Aklın başından gitmiyor mu? Yürürken sendelemiyor musun? Sendeliyorsun. İşte o da içki…

"—Efendim, bak, Kur'ân-ı Kerîm'de 'Şarap içmeyin!' demiş, bu şarap değil…"

Adı ister *şarap* olsun, ister *votka* olsun, ister *rakı* olsun, ister *cin* olsun, ister *vermut* olsun. Adını bildiğimiz bilmediğimiz, sarhoşluk veren her şey haram; adını ne koyarsan koy!

h. Ailenizi Ateşten Koruyun!

Pekiyi biz bu durumda ne yapabiliriz? Bu hadîs-i şerifi duyduk, dinledik, bize düşen ne?

Bir kere, bir müslüman bunu okuyunca kötü şeylerin neler olduğunu anlar. Burada nelerin kötü olduğu anlaşılıyor. Binaen aleyh bu kötü şeyleri kendisi yapmamaya çalışır.

Meselâ evlâdını sevecek; evlatsa, anasına babasına kızgın, kindar olmayacak. Yalancı bir kimseyi tasdik etmeyecek, hain bir kimseye itimat etmeyecek; doğru insanı tutacak, doğru insanın yanında yer alacak.

İlk önce burada söylenen şeylerin hep müsbet tarafını yapmak lazım! Meselâ, mihrabları süsleyeceğine kalbini süslemeye çalışacak, gönlünü mâmur etmeye çalışacak.

Gönül nasıl mâmur olur?

أَلاَ بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ (الرعد:٢٨)

(*Elâ bi-zikri'llâhi tatmeinnü'l-kulûb.*) "Gözünüzü açın, âgâh olun, dikkat edin, bilin ki gönüller ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur!" (Ra'd, 13/28) buyruluyor.

Gönüller ma'rifetullah ile canlanır. O gönül bostanı, bahçesi, ma'rifetullah ile yeşerir, çiçeklenir, güzelleşir.

Hani ma'rifetullah? Onun peşine koşacaksın. Hani zikrullah? Onu icrâ edeceksin. Allah'ı sevmenin alâmeti o… Böyle hâsıl olacak.

Bir de eğer bu alâmetler çoğalmışsa, o zaman da;

"—Vay, demek ki kıyamet yakınmış, aman bu kıyamet hiç kimsenin anlamadığı, hissetmediği zamanda insanların başına birden kopuverecek. Kumaşı ölçtürecek de parasını ödeyemeden

kıyamet kopacak." diyeceğiz.

"—Madem bu alâmetleri belirmiş. O zaman aman ben kendimi, çoluk çocuğumu derleyeyim, toparlayayım, şu kıyametin kötülüklerinden kenara çekileyim de Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin böyle bir azabı gelirse bana gelmesin! Böyle bir şey olacaksa bile, ben imanla göçmeye gayret edeyim. Çoluk çocuğumu cehenneme düşmekten korumak, akrabamı, taallukâtımı kollamak yolunda çalışayım!" der bir insan.

Hadis-i şeriften çıkan sonuç budur.

Bir de hayranlık duyuyoruz ki, Efendimiz SAS kaç asır önceden bizi ne güzel terbiye etmiş, bizi ne güzel kollamış da ne kadar tavsiyelerde bulunmuş! Bize söylenmedik hiçbir şey bırakmamış.

Biliyorsunuz Arafat'ta hacılar toplandığı zaman Peygamber Efendimiz böyle nasihat etti, söyledi:

"—Tebliğ ettim mi, bildirdim mi size?"

"—Bildirdin ya Rasûlallah!" deyince onlar;

"—Şahit ol yâ Rabbi! Şahit ol yâ Rabbi! Şahit ol yâ Rabbi!" dedi.

Vazifelerini hakikaten güzel tebliğ etmiş.

Allah-u Teàlâ Hazretleri o tavsiyeleri, o nasihatleri güzelce belleyip, Efendimiz'in istediği gibi ümmet olmayı bizlere nasib eylesin…

i. En Üstün Nimet Afiyet

Bu ikinci hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz, âfiyet denilen nimeti methediyor. Buyurmuş ki:[46]

مِنْ أَفْضَلِ مَا أُعْطِيَ الْعَبْدُ فِي الدُّنْيَا الْعَافِيَةُ ، وَمِنْ أَفْضَلِ مَا أُعْطِيَ فِي الْآخِرَةِ الْمَغْفِرَةُ ، وَمِنْ أَفْضَلِ مَا أُعْطِيَ الْعَبْدُ مِنْ نَفْسِهِ مَوْعِظَةٌ حَسَنَةٌ ، صَدَرَ بِهَا قَوْمٌ مِنْ خَيْرٍ (الحكيم عن أبى هريرة)

---

[46] Hakîm-i Tirmizi, *Nevadirü'l-Usül*, c.II, s.26; Ebu Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.II, s.88, no:3273; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.32, no:24220.

RE. 448/9 (*Min efdali mâ u'tiye'l-abdü fi'd-dünyâ el-àfiyetü, ve min efdali mâ u'tiye fi'l-âhireti el-mağfiretü, ve min efdali ma u'tiye'l-abdü min nefsihî mev'izatün hasenetün, sadere bihâ kavmin min hayrin.*)

(*Min efdali mâ u'tiye'l-abdü fi'd-dünyâ el-âfiyetü*) "İnsanoğlunun dünyada kazandığı, kendisine bahşedilmiş olan şeylerin en üstünü, en faziletlisi âfiyettir. "

Dünyada en üstün nimet hangisi oluyor? Âfiyet oluyor.

Afiyet ne demek?

İnsanın hastalıklardan selâmeti; dertlerden, belâlardan saadeti demek. Dertsiz, belâsız, gamsız, kasavetsiz, sıhhatli olmasıdır âfiyet... Hem bedeninde hastalık yok, ağrı yok, sızı yok hem de başı rahat. Hem gönlü rahat hem bedeni rahat; hem maddesi, hem mânası rahat… Âfiyet budur! Afiyet maddî şeylere de geçer, mânevî şeylere de şümûlü vardır.

Bu dünyada insana verilecek en güzel şey, insanın Rabbinden isteyeceği şey varsa en kestirmesi nedir?

"—Yâ Rabbi! Sen bize âfiyet ver." demektir.

Ne demek?

"—Hasta da olmayalım, vücudumuza gam, kasavet de gelmesin, başımız da dinç olsun, gönlümüz de şen olsun. Sıkıntı, üzüntü, gam, keder de gelmesin." demek.

"Dünyada insanoğluna verilecek şeylerin en faziletlisi, en üstünü âfiyettir. (*Ve min efdali mâ u'tiye fi'l-âhireti el-mağfiretü*) Ahirette verilecek şeylerin en faziletlilerinden biri de mağfirettir."

Dikkat ederseniz ibare burada birazcık değişti: "En faziletlilerinden biri" diyor; demek ki başka şeyler de var:

Bir tanesi de mağfirettir, Allah'ın afv u mağfiret etmesidir.

"—Mağfiret" ne demek?

Mağfiret Arapça'da örtmek demektir. Hatta askerlerin giydiği başı örten madeni alete de miğfer derler. Başı kaplayıp da silahın gelip başı yaralamasını engelleyen bir âlet olması dolayısıyla miğfer demişlerdir. Mağfiret, örtmek demek oluyor.

Günahın affedilmesine *mağfiret* denmiş. Evet, bir günah var, ama Allah üstünü kapatıveriyor, kimse görmüyor. Başkalarının

bilmediği bir hâle geliyor.

Bir hadîs-i şeriften biliyoruz ki Rabbimiz Teàlâ âhirette bir müslüman kulunun kulağına diyecek ki;

"—Sen şu zamanda şu kusuru işlemedin mi, bu zamanda bu kusuru işlemedin mi, şu kabahati de yapmamış mıydın, bu kabahati de yapmamış mıydın?"

Kul terleyecek, kıpkırmızı kesilecek; "Eyvah, eyvah!" diyecek.

Sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri;

"—Ben onları dünyada sakladım, âhirette aşikar etmek için saklamadım, hadi burada da mağfiret ediyorum, burada da bağışlıyorum; 'Kimse görmesin!' diye örtüyorum." diyecek.

Tabi eğer insanoğullarının kabahatleri hepsi aşikâre çıksa, durum ne kadar zor olur, ne kadar acı olur. Rabbimiz bizi edepli, terbiyeli, ahlâklı, güzel kullar eylesin...

Ve hadisin devamında şöyle buyuruyor. Başından tekrar hatırlatayım:

"—İnsana dünyada verilen şeyin en üstünü âfiyettir. Ahirette verilen şeylerin en üstünlerinden birisi de afv u mağfiret olmaktır. (*Ve min efdali ma u'tiye'l-abdü min nefsihî mev'izatün hasenetün,*) Kişinin kendi nefsinden kendisine bahşedilen şeylerin en üstünü, hayırlısı; (*sadere bihâ kavmin min hayrin*) bir kavimden çıkan ibretli hadiseden kendisinin ibret çıkarması, öğüt almasıdır."

Bir kavmin başına bir hadise geldi. Kendisi; "Demek ki ben şöyle yaparsam, şöyle hayırlı neticeye ulaşırım." diyor, oradan bakarak bir ibret alıyor.

Veyahut bir kötü topluluğun başına bir hal geldi. "Ben öyle yapmayayım, öyle yaparsam azîzün zü'ntikâm olan Allah, aziz olan ve intikam sahibi olan Allah kulundan intikam alıyor, dünyada da cezasını çektiriyor." diyor.

"Kendi nefsinden insana gelecek en büyük şey, en büyük hayır; kendisine nefsinden bahşedilecek şeylerin en hayırlısı; bir kavmin başına gelen bir hadiseden nefsinin güzel bir öğüt çıkarabilmesidir."

Bu ne demek?

İnsan ibretle etrafına bakacak, etrafındaki hadiselerden ibret alacak.

j. İbretli Bir Hadise

Geçen gün okudum: Abdullah isminde bir herif-i nâşerif Taif şehrine gidiyor. Oradaki müslümanların başına gitmiş, demiş ki:

"—Bana Rasûlüllah salâhiyet verdi, ben sizden seçtiğim, istediğim birisinin evine gireceğim. "

"—Madem Rasûlüllah seni vazifelendirdi, oradan geliyorsun; buyur işte evimiz, hangisini istersen gir." demişler.

Efendimiz'e sevgilerinden. Beğendiği bir evde oturmuş. Akşam olunca da edepsiz diyor ki;

"—Bana yine Rasûlüllah Efendimiz müsaade verdi, salâhiyet verdi; bu gece sizin kadınlarınızdan istediğimi alacağım!"

Öyle deyince Taifliler, Benî Sakif kabilesi diyorlar ki;

"—Biz müslüman olup gidip de Rasûlüllah'a beyat edince o bize; 'Şunu şunu şunu yapmayın, şu haramları işlemeyin, şu helalleri yapın!" derken 'Zina da işlemeyin!' demişti. İşlemeyin dediği şeyi yapın diye bize adam göndermez; Rasûlüllah'a soracağız."

Gidiyorlar, Peygamber Efendimiz'e diyorlar ki:

"—Ya Rasûlallah! Filancanın oğlu Abdullah diye bir herif geldi, senin gönderdiğini söyledi; 'Ben istediğim evlerinizden bir eve misafir olacağım.' dedi. 'Hadi buyur evlerimiz senin emrinde. Madem Rasûlullah buyurmuş, hangi evde misafir olursan buyur seç.' dedik, bir eve yerleştirdik. Gece olunca da; 'Kadınlarınızdan istediğim kadını alacağım.' deyince buna aklımız yatmadı, sana sorduk." deyince Efendimiz bir sinirlenmiş, bir kızmış, bir gazap etmiş ki, "Hiç o kadar sinirlendiğini görmedik." diyorlar.

İki tane şahsa demiş ki; "Sen ve sen kalk Taif şehrine git, bu Abdullah'ı yakala, öldür. Öldür ve ateşte yak! İkiniz bu işi yapmadan, bu vazifeyi tamamlamadan gelmeyin!" demiş.

Onlar Mekke-i Mükerreme'den yola çıkıyorlar. Öteki edepsiz herif abdest için dışarı çıkınca mâlum o zamanlar yüznumaralar, sifonlar, sular, lavabolar olacak değil ya, dışarıya çıkınca bir yılan ısırıyor, adamı öldürüyor.

Bu ibretli bir hadise değil mi?

Rasûlüllah'ın gazap ettiği insanı yılan nasıl bilip de öldürüyor. Ne kadar ibretli bir hadise! İnsan yılanın ne olduğunu bilmez ama bak Allah'ın vazifeli bir varlığı öldüreceği insanı nasıl biliyor.

Gitmiş öldürmüş.

Peygamber Efendimiz'in görevlendirdiği iki şahıs da gitmişler, ölüsünü bulmuşlar, ölüsünü yakmışlar, gelmişler.

Neden? Çünkü bir insan Peygamber Efendimiz'e yalan söyleyebilirse, o her türlü kötülüğü yapacak bir sahtekâr, demektir ve din mahvolur.

Efendimiz'in zamanında bir yalancı iş yaptığı zaman, bu cezayı görmese, din diye bir şey kalmazdı, işler karmakarışık olurdu. Allah nasıl cezasını vermiş, bak ne kadar ibretli bir hadise!

Bu râvi etrafındakilere;

"—Hani; 'Bana yalan isnad eden kimse cehennemde yerini hazırlasın!' hadisi niye sadır oldu biliyor musunuz?" diyor.

"—Bilmiyoruz" diyorlar,

"—Bilmiyorsanız ben söyleyeyim; işte bu hadiseden oldu." diyor ve bu hadiseyi anlatıyor.

Her şeye ibretle bakacağız, ibret alacağız!

Allah'a âsi olmakta bir hayır yoktur; ne dünyada hayır vardır ne âhirette hayır vardır. Rasûlullah'a karşı gelmekte bir hayır yoktur; ne dünyada ne âhirette…

Bir göz etrafındaki hadiselerden ibret almazsa, o insanın başının üzerinde düşmanıdır.

Bir göz ki onun olmaya ibret nazarında;
Ol düşmanıdır sahibinin baş üzerinde…[47]

Düşman. Neden? İbretle bakmıyor ama harama bakıyor. Dost mu şimdi bu göz? Harama bakıyor da ibret alıcı şekilde bakmıyor.

Allah bize baktığı zaman ibret alan bir güzel göz nasib etsin… Haramlara bakmamayı nasip etsin… O kadar da çok ki! Bu taraftan çevir o tarafa, o taraftan çevir bu tarafa! Ne yapacağını şaşırır insan! Allah gayret, kuvvet versin, müslümanları hıfz eylesin…

k. Alimlerin Yöneticilere Yaklaşması

---

[47] Niyâzî-yi Mısrî (1618-1694)

Bu hadîs-i şerif de kıyamet alâmetlerinden bahseden bir hadîs-i şeriftir. Râvisi Hz. Ali Efendimiz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[48]

مِنِ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ إِذَا كَثُرَ خُطَبَاءُ مَنَابِرِكُمْ ، وَرَكَنَ عُلَمَاؤُكُمْ إِلٰى وُلاَتِكُمْ ، فَأَحَلُّوا لَهُمُ الْحَرَامُ ، وَحَرَّمُوا عَلَيْهِمُ الْحَلاَلَ ، فَأَفْتَوْهُمْ بِمَا يَشْتَهُونَ ، وَيُعَلِّمُ عُلَمَاؤُكُمْ لِتُحِلُّوا بِهِ دَنَانِيرَكُمْ وَدَرَاهِمَكُمْ ، وَاتَّخَذْتُمُ الْقُرْآنَ تِجَارَةً (الديلمي عن على)

RE. 448/9 (*Min iktirâbi's-sâati izâ kesüre hutabâü menâbiriküm, ve rekene ulemâüküm ilâ vülâtiküm, feehallû lehümü'l-harâmü, ve harremû aleyhimü'l-halâle, feeftevhüm bimâ yeştehûn, ve yüallimü ulemâüküm li-yuhillû bihî denânîreküm ve derâhimeküm, ve'ttehaztümü'l-kur'âne ticâreten.*)

(*Min iktirâbi's-sâati*) "Kıyametin yakınlaşmasının alametlerindendir." *İktirab*, yakın olmak mânasına. Kıyametin yakınlaşmasının alametlerinden birisi nedir?

(*İzâ kesüre hutabâü menâbiriküm*) "Minberlerinizin hatipleri, minberlerinizdeki hatipler çoğaldığı zaman." Minberlerde hatipler çok.

(*Ve rekene ulemâüküm ilâ vülâtiküm*) "Alimleriniz valilerinize sırt dayadığı, meylettiği zaman." *Rekene*, meyil mânasına gelir

Alimin idareci ile işi nedir? Ancak nasihattir:

"—Aman adalet eyle, iyi idare eyle, Allah'tan kork, hesabı düşün, haksızlık etme!" gibi bir şey olabilir. Onlara dünya için meylederlerse alimlerin en kötüleri olurlar. "Menfaat sağlayayım, mevki sağlayayım, makam sağlayayım, işimi yürüteyim." derlerse alimlerin en kötüsü olurlar.

"—Alimlerin en kötüleri, idarecilere yakın olanlardır,

---

[48] *Kenzü'l-Ummal*, c.XIV, s.241, no:38563; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.33, no:24225.

yaklaşanlardır!"

Manevra; işi var.

"—İdarecilerin en iyileri, alimlere yakın olanlardır. "

Güzel, bak kendi elinde salahiyet var ama alimin yanına yanaşıyor ki doğruyu öğrensin, doğruyu yapsın; iyi. Onun yaklaşması iyi, ötekinin yaklaşması kötü niyetle olunca fena oluyor.

İşte Efendimiz burada buyurmuş ki;

"—Minberlerinizde hatiplerin çok olması ve alimlerinizin valilerinize meyletmesi kıyametin yakınlaşma alametlerindendir. "

Allahu Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor:

وَلاَ تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمْ النَّارُ (هود: ١١٣)

(*Ve lâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemessekümü'n-nâr*) "Zulmedenlere temâyül bile etmeyin, eğilim bile göstermeyin, muhabbet bile göstermeyin! Size de cehennem ateşi gelir. Siz de cehenneme düşer, cezaya çarptırılırsınız." (Hud, 11/113)

Bu kötü alimler o valilerin, o emirlerin yanına yaklaşırlar da ne yaparlar? (*Feehallû lehümü'l-harâm*) "Allah'ın haramını onlara helâl ederler. (*Ve harramû aleyhimü'l-halâl*) Helali onlara haram gösterirler."

Ters gösteriyorlar; helâlleri haram gibi gösteriyorlar, haramları helâl gibi gösteriyorlar. Neden?

(*Feeftevhüm bimâ yeştehûn*) "O adamların keyifleri, arzuları neyse onların isteklerine uygun fetva veriyorlar."

"—Yok efendim, mahzuru yoktur efendim, siz böyle yiyin için, sarhoş olun, çalın çırpın, dinde yeri vardır, şöyledir böyledir." diyorlar, haramı iyi gösteriyorlar.

(*Ve yüallimü ulemâüküm li-yuhillû bihi denâmîreküm ve derahîmeküm*) "O alimleriniz öğretiyorlar ki o adamlar, o baştaki idareciler sizin dinarlarınızı, dirhemlerinizi alsınlar." Almanın yolunu öğretiyorlar. Zulmen, cevren halkı soymanın yolunu meşrulaştırıp fetva veriyorlar.

Zulüm olarak, haksız olarak, dinde yeri olmayan bir şekilde halkın parasını, vergiydi, ıvırdı zıvırdı, şuydu buydu, bir bahane

bulup almasını sağlıyor.

Alim ya, işin ince taraflarını kaçamak taraflarını biliyor ya, bir yerden, “Efendim, şu şuna delâlet eder de, şöyle olur.” diyor, bir fetva veriyor, onu sağlıyor.

“Kıyametin alâmetlerinden birisi minberlerinizde hatiplerinizin çok olmasıdır, alimlerinizin valilerinize meyletmesidir ve onlara helal olan şeyleri haram göstermesi; haram olan şeyleri helal göstermesidir, onların keyiflerine, istediklerine uygun fetva vermesidir, alimlerinizin onlara sizin mallarınızı, dinarlarınızı, dirhemlerinizi helal gösterip almanın yollarını öğretmeleridir.” diyor.

Sonra bir de, (*Ve't-tehaztümü'l-kur'âne ticâreten*) “Kur'an-ı Kerim'i ticaret konusu yaparlar.”

“—Ey ümmet! Sizin bozulduğunuz ve Kur'an'ı ticaret edindiğiniz zaman bu da kıyametin yaklaşma alametidir.”

Kur'an nasıl ticaret mevzu yapılır?

Kur'ân-ı Kerîm okumak para mevzu olur. Kur'ân-ı Kerîm vasıtasıyla dindar bir insan gibi görünmek suretiyle para toplamak şekliyle olur. Kur'ân-ı Kerîm kalkan, aslında maddî menfaat sağlamak yoluna gidilmiş oluyor.

Bunlar hep Allah'tan korkmamanın alâmetleridir. Halbuki Allah'tan en çok alimlerin korkması gerekir.

Allah'tan en çok alimlerin korkması gerekir çünkü kitaplarda okuyorlar. Onlar korkmadığı zaman demek ki dinleri, imanları zayıflamış. O zaman “Kıyamet yaklaştı.” demek oluyor.

l. Hafızların Çok, Fakihlerin Az Olması

Bu hadis-i şerif Taberânî'de geçiyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[49]

---

[49] Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.VII, s.639, no:12472; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.865; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.341, no:5180; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.5, no:6004; Abdurrahman ibn-i Amr el-Ensari RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.220, no:38472; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.35, no:24229.

مِنِ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ: كَثْرَةُ الْقَطْرِ ، وَقِلَّةُ النَّبَاتِ ، وكَثْرَةُ الْقُرَّاءِ ، وَقِلَّةُ الْفُقَهَاءِ ، وكَثْرَةُ الأُمَرَاءِ ، وَقِلَّةُ الأُمَنَاءِ (طب. عن عبد الرحمن بن عمرو الأنصاري)

RE. 449/1 (*Min iktirâbi's-sâati: Kesretü'l-katri, ve kılletü'n-nebâti, ve kesretü'l-kurra ve kılletü'l-fukahâi ve kesretü'l-ümerâi ve kılletü'l-ümenâ'.*)

Bu hadîs-i şerifi de okuyacağız çünkü demin şerhe de bakarak bir izah yapmıştık; burada ona bir açıklık getiriyor.

Kıyametin yakınlaşmasının alametlerinden birisi nedir?

(*Kesretü'l-katr*) "Yağmurun çoğalmasıdır."

Demin, (*En yekûne'l-mataru kayzan*) "Yağmurun çok şiddetli olmasıdır." demişti, "Şiddetli sıcak" demişti. O şiddetli sıcak sanki, "Çok sıcak olacak da yağmur yağmayacak." gibi bir ifade olmuştu.

Bu hadîs-i şeriften anlaşılıyor ki, yağmur çok yağacak. O hadîs-i şerifin o zaman kayzan diye izahı şu ki: Yağmur kızgın kızgın yağacak. Gökyüzü kızmış da sanki yeri boğacakmış gibi şakır şakır şakır, demek ki çok yağacak.

Amerikalılar atom bombasını attıkları zaman şiddetli yağmurlar oluyor, radyoaktif içerik dolu yağmurlar oluyor; onlar yeri de mahvediyorlar.

Demek ki dünyanın düzeni bozulduğu zaman artık bu bombalarla mı bozulacak, nasıl olacaksa Allah bilir, böyle şiddetli bir yağmur yağacak ve buna rağmen, (*kılletü'n-nebât*) "Yağmur çok yağacak ama bitki az olacak."

Yağmur çok yağar da bitki az olur mu? O neden olur?

O da Allahu a'lem, bu yağan zehirli yağmur, —hani burada söylenmiyor ama benim hatırıma gelen şeyler— belki bitkide hayat imkânı bırakmayacak ki insanları bile yaralıyor, öldürüyor; bitki az olacak.

Sonra, (*Ve kesretü'l-kurrâ, ve kılletü'l-fukahâ*) "Kur'an'ı iyi okuyanların adedi çok olacak ama dini iyi bilenlerin adedi az olacak."

Kurrâ; hafız, Kur'an'ı iyi bilen, kıraati güzel olan kimse demek.

Fukahâ; hakkı bâtılı iyi bilen, dini emirlerin hudutlarını iyi ayıran kimseler.

“—Şurası helâl, bir adım daha atarsan haram!”

Onun ince çizgisini bilen, fukaha’dır.

İmam-ı Âzam Hazretleri, Ebû Yusuf Hazretleri, İmam Muhammed Hazretleri, İmam Şâfi Hazretleri, Ahmed ibn-i Hanbel Hazretleri… Onların o ilmine itimad ediyoruz.

“—Bak şöyle yaparsan olur da, böyle yaparsan olmaz.” dediklerinde inanıyoruz.

Çünkü fakih, bir derece üstün alim demek. Neyi biliyor? Fakih; sezgi sahibi, anlayış sahibi, her şeyin hududunu biliyor.

Bütün meseleleri biliyor, bu işin hududunu da biliyor. Bu nereden nereye kadar? Nereye kadar gidebilirim, onu gösterebiliyor. O sınırı biliyor.

“—Efendim, hayır, sadaka yapmak iyidir, ne kadar yapayım? Hududu ne?”

Sa’d ibn-i Ebî Vakkas RA dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Malımın hepsini Allah yolunda vermek istiyorum, tasadduk etmek istiyorum. “

“—Çok olur!” dedi Peygamber Efendimiz.

“—Yarısını tasadduk edeyim yâ Rasûlallah!”

Hasta, yatakta; “Öleceğim.” diye düşünüyor, kendisini ölüm döşeğinde sanıyor.

“—Yâ Rasûlallah! Malımın tamamını vereyim.”

“—Tamamı çok...” dedi Rasûlallah Efendimiz.

“—Yarısını vereyim. “

“—Yarısı da çok…” dedi.

“—Üçte birini vereyim. “

“—Üçte biri olur ama aslında o da çoktur. Üçte biri tamam ama o da çoktur. Senin, arkanda başkasına el açan, dilenen, mirasçılar bırakmandan, onları zengin insanlar hâlinde bırakman, mirasını onlardan esirgememen daha iyidir.” dedi Peygamber Efendimiz.

“—Mirasçılara da biraz bırakman iyidir. Ve insanın vereceği, bahşedeceği şeylerin en hayırlılarından birisi de efrâd-ı ailesine, çoluk çocuğuna yaptığı masraflardır.” dedi.

Hani evine bir pirinç götürüyorsun, çorba götürüyorsun, meyve götürüyorsun, bir balık götürüyorsun, ekmek götürüyorsun, et

götürüyorsun ya, işte en hayırlı masraflardan birisi onlardır. Veyahut çorap götürüyorsun, hırka götürüyorsun, manto götürüyorsun, kumaş götürüyorsun; sevabı başka yere yapılandan, sarf edilenden yedi yüz misli fazla!

"Kıyametin alametlerindendir; yağmurun çoğalması bitkinin az olması, Kur'an okuyanların çoğalması, din bilginlerinin, fakihlerin azalması. (*Ve kesretü'l-ümerâi, ve kılletü'l-ümenâ'*) Emirlerin, komutanların çoğalması ama emniyet edilen insanların azalması. Güvenilir insanların azalması."

Herkes başkan ama güvenilir değil. Geçmiş bir şeyin başına istismar edip duruyor, cebini doldurup duruyor gibi.

m. Ahlâkın Güzel Olması

Hz. Âişe Anamız RA'nın rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[50]

مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا ، أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا ، وَأَلْطَفُهُمْ بِأَهْلِهِ

(ت. ك. عن عائشة)

RE. 449/2 (*Min ekmeli'l-mü'minîne imânen, ahsenühüm hulükan, ve eltafehüm bi-ehlihî*)

(*Min ekmeli'l-mü'minîne imânen*) "Müslümanların iman bakımından en kâmil olanları, en olgun imanlı müslümanlar kimlerdir? (*Ahsenühüm hulükan*) Huyca en güzel olanlardır."

"—Huyu en güzel olanlar, imanca en olgun olanlardır. "

Neden? İman insanı zapt u rabt altına alır; haksızlık ettirmez, edepsizlik ettirmez, terbiyesizlik yaptırmaz, edebe mugayir iş yaptırmaz, güzel huylu olur. Çünkü her şeyi dengeli düşünür. Rabbinin kendisini gördüğünü bilir, her an her yerde hazır ve nazır

---

[50] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.9, no:2612; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.47, no:24250; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.119, no:173; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.210, no:25319; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.232, no:7983; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.6, no:5155, 5241; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.294, no:8452, 24224.

Rabbinden utanır, günah işlemez, her anını uyanık geçirmeye çalışır. Gafletten isyandan korunur.

İmanı en yüksek insanın huyu en güzel olur; edepsizlik etmez, terbiyesizlik etmez, haksızlık etmez, yan gelip yatmaz, edebe mugayir iş yapmaz.

Büyüklerimiz kıble tarafına tükürmeyi bile uygun görmemişler. Helâ taşlarının önü veya arkasının kıbleye dönük olmasını bile uygun görmemişler. Her şeye hürmet etmişler, dikkat etmişler. Büyüğe saygı, küçüğe sevgi, adalet, doğru sözlülük, hakkı söylemekten yılmamak, sabretmek, şükretmek, hep güzel huylar.

Bunun menbaı hep nedir? İmandır!

"—Efendim, imansız insanlarda güzel huy olmaz mı?"

Olmaz.

"—Yahu hocam, işte kitaplar yazıyor. "

Külahımı ters çevireyim sen bu lafları ona anlat, külahıma anlat! Mümkün değil, bir insanın imanı olmadı mı güzel bir şey olması mümkün değil.

Ne irfandır veren ahlaka yükseklik ne vicdandır.
Fazîlet hissi insanda Allah korkusundandır.

“—Efendim vicdan terbiyesi güzel olursa bilmem ne olurmuş.”

Vicdan terbiyesi imanla olur, lafla olmaz!

İnsana ahlâkî yükseklik veren ne irfandır; yani ne münevverliktir ne kültürlülüktür, ne de vicdandır. Adam inançsız ama vicdanı varmış. Anlat sen bana!

İnsanlarda fazilet hissi Allah korkusundandır. Çünkü adam öldüğü zaman Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna çıkacağını bilip, her işini ona göre yapıyor. Allah'ın her şeyi, gizliyi, aşikâreyi bildiğini düşünerek içini de pak ederek yapıyor. İçi başka dışı başka olmuyor, gösteriş için yapmıyor, yaptığı şeyi başkası bilsin bilmesin mühim değil.

Bütün faziletler imandan doğar. Onun için imanca en yüksek olan, ahlâkça da en güzel olur.

O halde bizim ahlâkımız güzel olmalı! Bizde kusurlar var, hastalıklar var; bizim ahlâkımız güzel değil. Kardeşimizle geçinemiyoruz, komşumuzla geçinemiyoruz, karımızla geçinemiyoruz, kızımızla geçinemiyoruz, oğlumuzla geçinemiyoruz, birbirimizle geçinemiyoruz. Cemiyet içinde bir huzursuzluk, bir çekişme; daire içinde bir huzursuzluk, bir çekişme...

İmanda eksiklik var, zaaf var. O zaaf her yerden bir patlak veriyor dökülüyoruz, laçkalık ondan oluyor.

İnsanların en üstünü imanca, ahlâkça en güzel olanıdır. Tamam.

Şimdi geldik hadîs-i şerifin hanımların hoşuna gidecek kısmına: (*Ve eltafehüm bi-ehlihim*) “Hanımlarına en lütufkâr olanlarıdır. “

Tabi bu onlara da yarar, size de bir ikaz oluyor.

Allah bizi aile vazifelerimizi de güzel yapan, sıcak yuvalara sahip olan, kadınıyla erkeğiyle İslâm'a hizmet eden, hayırlı, güzel huylu, iman-ı kâmil müslümanlar eylesin…

Cümlenizden, cümlemizden razı olsun... Cehenneminden âzad eyleyip cennetine ilk girenlerle beraber, bizleri de dâhil eylesin… Peygamber SAS Efendimiz'e Havz-ı Kevser'i başında mülâkî olmayı, Havz-ı Kevserinden doya doya nûş etmeyi nasib eylesin…

Ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtiha!

15. 12. 1985 – İskenderpaşa Camii

07. NİMETİN TAMAMI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ يُشَفَّعَ بَيْنَ الاِثْنَيْنِ فِي النِّكَاحِ

(ه. عن أبى رهم)

RE. 449/3 (*Min efdali'ş-şefâati en teşfea beyne'l-isneyni fi'n-nikâhi*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi, namazlarınızı, niyazlarınızı kabul eylesin... Dünya ve âhiretin hayırlarına nâil eylesin...

Peygamber SAS Hazretlerinin mübarek ehâdîs-i şerifesinden bir demet okunmasına geçmeden önce, başta Peygamber SAS Hazretlerinin ruh-i pâki olmak üzere, ashâb-ı kirâmın, tâbiînin, tebe-i tabiînin, evliyâullahın, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, sâir enbiyâ ve mürselînin, şehidlerin, gâzilerin, mücahidlerin, bilhassa İstanbul'da medfun bulunan sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensarî Hazretleri'nin, fatihlerin, gâzilerin, şehidlerin, muvahhid askerlerin ruhlarına;

Cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın ve bilhassa içinde ibadete muvaffak olduğumuz şu caminin ilk bânisi İskender Paşa'nın ve bu ana kadar gelmesine, yaşamasına yardımcı olmuş olan cümle mü'minîn-i mü'minâtın ruhlarına hediye olmak üzere;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp, salih ameller işleyip, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için önceden, her zaman yaptığımız gibi bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup, o hediyelerimizi sunalım, ondan sonra başlayalım! Buyurun:

………………………..

a. Evlilikte Aracılık Etmek

Dersimizin başında metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerif *Râmûzü'l-Ehâdis* isimli hadis kitabının 449. sayfasındaki dördüncü hadîs-i şeriftir. Efendimiz, İbn-i Mâce'nin bize naklettiğine göre buyurmuş ki:[51]

مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ يُشَفَّعَ بَيْنَ الاِثْنَيْنِ فِي النِّكَاحِ

(ه. عن أبى رهم)

RE. 449/3 (*Min efdali'ş-şefaâti en teşfea beyne'l-isneyni fi'n-nikâhi*)

(*Min efdali'ş-şefaâti*) "Şefaatlerin en faziletlilerinden birisi, (*en teşfea beyne'l-isneyni fi'n-nikâhi*) senin nikâh konusunda iki kimse arasında şefaatçi olmandır. "

Peygamber Efendimiz muhatabına böyle buyurmuş.

Şefaatçi ne demek?

"—Bir kimseye gidip diğer bir şahıs hakkında; 'Bak ben bunu tanırım, şunun işini görüver, iyi olur.' diye lehinde konuşmak, aracı olmak. Bağışlanmasını veyahut isteğinin yerine getirilmesini istemek." demek.

Mâlum, Peygamber Efendimiz'in meşhur, yaygın, herkesçe

---

[51] İbn-i Mace, Sünen, c.VI, s.116, no:1965; Ebu Ruhm RA'dan. *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.31, no:24219.

bilinen hadîs-i şerifi var:[52]

شَفَاعَتِي لأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي (حم. د. ت. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ض. عن أنس ؛ ط. ه . ت. طب. ك. حل. ض. هب. وابن خزيمة عن جابر ؛ خط. عن ابن عمر ؛ قط. خط. عن كعب بن عجرة ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî*) "Benim şefaatim ümmetimin günahkârlarına, büyük günah işleyenlerine erişecek, onlara fayda verecek. Ümmetimin büyük günah işlemiş olanlarına şefaat edeceğim. Onlar da kurtulacak, affolunacak inşaallah. Affı için şefaatimi kullanacağım." gibi bir hadîs-i şerifi bilirsiniz.

Peygamber SAS Efendimiz'in daha başka şefaatleri de vardır. Kişiler de birbirlerine şefaatçi olabilirler. Mesela birisi bir kimseye borçludur, alacaklı sıkıştırıyor; "Ver borcunu, borcunu öde bakalım, vakti geldi." Onun da ödeyecek hâli yok, bir başkası gidiyor, diyor ki; "Onun ödeyecek hâli yok. Benim yanımda para olsa ben de sana vereceğim. Benim de yok ama sen ne olur benim hatırım için şunu affediver. Veyahut tamamen bağışla, bak adam çoluk çocuk sahibi. Veyahut biraz daha tehir et." Meselâ böyle bir ifade bir şefaattir.

---

[52] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.2, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.4, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.3, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.14, s.387, no:6468; Hàkim, *Müstedrek*, c.1, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.1, s.258, no:749; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.6, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.8, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.7, s.261; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.1, s.166, no:236; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.4, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.2, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.14, s.386, no:6467; Hàkim, *Müstedrek*, c.1, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.1, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1, s.287, no:311; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.3, s.201; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.11, s.189, no:11454; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Şefaatlerin en faziletlilerinden birisi de iki kişinin evlenmesi, nikâhlanması hususunda aracı olmaktır. Çünkü hayatın en mühim işlerinden birisi evlenmektir. Kız için de erkek için de öyle. Eğer kadın bir berbat erkeğe düşerse evlilik hayatı zehir olur. Sabah akşam dayak, içki kumar, evde huzursuzluk, perişanlık, çoluk çocuk ziyan zebil gider. Eğer adam bir anlayışsız kadına düşerse helâk olur; ya dünyaya dalar, ya ahireti unutur, veyahut namusu, malı ayaklar altına gidebilir.

Onun için, erkeğin iyi bir kadına düşmesi lazım, kadının da iyi bir erkeğe düşmesi lazım. Çok önemli şeyler. O halde iki kişinin, iyi insanların birbirleriyle buluşmasına yardımcı olmak güzel bir şefaat oluyor.

Bazı insanın ahlâkı güzeldir, parası yoktur. Ekseriya bu devirde paraya bakılıyor. Paraya bakılmayacak; huy güzelliğine, dindarlığına bakılacak. "Bu Allah'ın iyi bir kulu mu, Allah'ın emirlerini öğrenmiş mi?" Kız veya erkek, dindarlığına rağbet edilmesi lazım.

b. Şeytanın Kardeşleri

Evlenmemek? O da Peygamber Efendimiz'in sünneti değil. Bu konuda Peygamber SAS Efendimiz'in kesin ikazları var:[53]

عَنْ عَطِيَّةَ بْنِ بُسْرٍ الْمَازِنِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ ، قَالَ: أَتَى عَكَّافُ بْنُ وَدَاعَةَ الْهِلاَلِيُّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم ، فَقَالَ: يَا عَكَّافُ ، أَلَكَ زَوْجَةٌ ؟

---

[53] Şeybani, el-Ahad ve'l-Mesani, c.II, s.585, no:1410; Taberani, *Mucemü'l-Kebir*, c.XVIII, s.85, no:158; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.XII, s.260, no:6856; Taberani, *Müsnedü'ş-Şamiyyin*, c.I, s.213, no:381; Ukayli, *Duafa*, c.VI, s.476, no:1542; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IV, s.460, no:7298; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.781; İbn-i Hacer, el-İsabe, c.IV, s.536; İbn-i Hibban, *Mecruhin*, c.III, s.3; Atiyye ibn-i Yüsr el-Mazini RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.163, no:21488; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VI, s.171, no:10387; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IV, s.459, no:7297; Ebu Zerr-i Gıfari RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XVI, s.492, no:45609; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXXVII, s.320, no:40639.

قَالَ: لا . قَالَ: وَلا جَارِيَةٌ ؟ قَالَ: لا . قَالَ: وَأَنْتَ صَحِيحٌ مُوسِرٌ ؟ قَالَ: نَعَمْ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، يَا رَسُولَ الله ! قَالَ: فَأَنْتَ إِذًا مِنْ إِخْوَانِ الشَّيَاطِينِ ، إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنْ رُهْبَانِ النَّصَارَى ، فَأَنْتَ مِنْهُمْ ؛ وَ إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَّا ، فَتَصْنَعُ كَمَا نَصْنَعُ .

(*An atıyyete'bni yüsrin el-mâzinî RA, kàle*) Atıyye ibn-i Yüsr el-Mâzini RA anlatıyor:

(*Etâ akkâfü'bnü vedâate'l-hilâliyyü rasûlü'llah SAS, fekàle*) Akkâf ibn-i Vedâa el-Hilâlî Peygamber SAS'in yanına geldi. Peygamber SAS Efendimiz ona dedi ki:

(*Yâ akkâf. e leke zevcetün?*) "Ey Akkâf, senin bir hanımın var mı, evli misin?"

(*Kàle: Lâ*) "Hayır, evli değilim." dedi.

(*Kàle: Ve lâ câriyetün?*) "Senin câriyen de yok mu?"

O zaman harp oluyor, darp oluyor, esir köle olabiliyor.

(*Kàle: Lâ*) "Câriyem de yok…"

(*Kàle: Ve ente sahîhun mûsirun?*) "Sen sıhhatlisin, paran da var değil mi?"

(*Kàle: Neam, ve'l-hamdü li'llâh, yâ rasûla'llah!*) "Evet yâ Rasûlallah, Allah'a hamd ü senâlar olsun, hem sıhhatim yerinde, hasta değilim, evlenmekten geri duracak bir hastalığım yok; hem de mâlî bakımdan da sıkışık durumum yok…"

Üç-dört soru böyle peşpeşe geldi, bakın arkasından ne buyuruyor Peygamber Efendimiz:

(*Feente izen min ihvâni'ş-şeyâtîn*) "O halde madem bu şartlara rağmen hâlâ evlenmiyorsun, sen şeytanın arkadaşlarındansın, ihvanındansın!"

(*İmmâ en tekûne min ruhbâni'n-nasârâ*) "Bu senin evlenmeme arzun, isterse Allah'tan korkma bâbında olsun… Eğer sen ruhbanlıktan, Hristiyan rahiplerin yaptığı gibi evlenmeyip,

dağların başlarına çekilip ibadet etmek isteğinden yapıyorsan, (*feente minhüm*) sen de yine şeytanın arkadaşlarındansın!"

(*Ve immâ en tekûne minnâ*) "Eğer bizdensen, yani bizim grubumuzdansan, müslümansan, bana inanmışsan, bana tâbi olmuşsan, bana bey'at etmişsen, beni peygamber kabul etmişsen, benim yolumda gitmek istiyorsan; (*fetasna' kemâ nasna'*) bizim yaptığımız gibi yap, sen de evlen!" dedi Peygamber Efendimiz.

Bu hâdiseye çok dikkatinizi çekerim.

Bir hâdiseye daha dikkatinizi çekerim:

Veba salgını oldu. Bu veba salgınında sahâbe-i kirâmdan bir zât-ı muhteremin hem kendisi hem hanımı hastalandı. Veba; bulaşıcı hastalık, kolera gibi bir salgın hastalık, kitle halinde insanları öldüren bir salgın. Karısının vefatını kendisine söylediler; kendisi de halsiz mecalsiz yatıyor, yani dakikalarını, saatlerini sayıyor, o da vefat edecek. Dediler ki:

"—*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*. Karın ahirete göçtü, vefat etti."

"—Allah rahmet eylesin." demiştir herhalde. Sonra da dedi ki:

"—Aman beni hemen evlendirin!"

Kendisi yatakta, belki ertesi günü vefat edecek. Kalkıp düğün yapacak, gerdek, zifaf hâli yok ama dedi ki: "Aman beni evlendirin!"

"—Neden bu acele?"

Dedi ki:

"—Rabbimin huzuruna bekâr varmaktan utanıyorum."

Müslümanları anlamak lazım! Müslümanın hâlet-i rûhiyyesini iyi tahlil edip anlamak lazım. Düğün yapacak hâli yok, zevki sefası için yapmadığı ortada; kendisi hasta, ayağa kalkacak durumu yok. Yeter ki nikâhlı olsun; nikâhsız, hiçbir kimseyle evli değil bir vaziyette olmasın. Yani onu bile hoş görmedi; "Hemen beni nikâhlayın, bir kimseyle bağlantım olsun. Şahıs da mühim değil." dedi.

Fabrikaya ısmarlama gibi vasıf söylüyorlar:

"—Efendim boyu şöyle olacak, uzunca olsun. Saçları şöyle olsun. Gözleri böyle olsun."

Olmaz ki. Bak sahâbe-i kirâm nasıl dindar olanını tercih etmiş. Dindar olanına gayret edecek.

Meselâ:

"—Benim dengim değil!" diyor.

"—Senin dengin değil ne demek?"

"—O aşağı tabakadan, ben yukarı tabakadan. Ben zenginim, o fakir…"

Tabii öyle bir şey vardır; tamamen zıt ailelerden olursa mutlu olamazlar da. Asıl kıymet dindarlıktadır. Parası yok; ahlâkı güzel, iyi yetişmiş, alim, fâzıl, kâmil bir kimse… Büyüklerimiz böyle kimselere kendisi kızını teklif etmiş.

"—Bana bak, benim kızım var, bunu sana vereceğim!"

"—Estağfirullah efendim, benim param pulum yok, işte âciz nâçiz bir medrese talebesiyim, bir medresenin bir odasında kalırım."

"—Hayır, al!"

Eski büyük alimlerden birisinin kızını halife istemiş. "Vermem!" diyor. Çünkü ehl-i dünya; para bol, saray, câriyeler, hizmetçiler, şatafat, giyim, kuşam var. Kızı da namlı güzellerdenmiş, çok güzelmiş. Herkes, "Aman biz alsak şu kızı!" diye gayret edip duruyorlar. Halife tâlip oluyor:

"—Hocam, efendim, kızınızı bana lütfedin, verin, nikâhlayın. Ben ona tâlibim!"

Ona vermiyor. O sırada yoksul bir alim var, ama o büyük alimin sevdiği bir kimse, karısı vefat edivermiş. Eve geliyor, kızına diyor ki:

"—Kızım, bak filanca alim, faziletli, kâmil, takvâ ehli, olgun kişinin karısı sizlere ömür vefat ediverdi. Şimdi onun hanımsız kalması doğru değil. İlim adamıdır, ocağı yakılacak, yemeği pişecek, yırtığı söküğü dikilecek, evine bakılması lazım! Ne dersin bu işe?"

"—Sen ne dersen öyle olsun babacığım." diyor.

Kendi eliyle götürüyor, nikâhlıyor, ikinci hanım olarak veriyor; halifenin isteyip de vermediği, dillere destan güzellikteki kızını...

Müslümanların hâlini başkası anlayamaz. Kendisine kıyâsen yorar, kendisi gibi düşünür; "Haa bu zevkten yapıyor, safadan yapıyor." der. Hayır, bak, neden yaptıklarını bu menkıbelerden görüyorsun.

c. Evlilikte Hayır Var!

Onun için, evliliğin bizde bir ibadet gibi önemi vardır, ibadettir. Nikâh çok önemlidir. Bekâr durduğu zaman sevabı başka türlü oluyor, evli durduğu zaman sevabı başka türlü oluyor. Sonra evine harcadığı masrafın, cihada harcanmış para kadar sevabı çok oluyor.

Bunu bizim kardeşlerimize anlatamadım. Tabii bir kısmı anlamıştır, anlayanları bilmiyoruz da anlamayan sivriler bize geliyor, gözümüze batıyor da onun için anlatamadım diyorum. Herhalde çoğu anlamıştır.

Beş tane çocuğu var; ayrılıyor. Beş tane! Beş tane çocuğu yüz üstü bırakıp ayrılıyor.

"—Bak hadîs-i şerifte geçiyor; 'Bir kadın kocasından kendisi ayrılmak isterse cennetin kokusunu bile duyamaz. Halbuki kokusu 500 yıllık mesafeden duyulur. Kokusunu bile duyamaz, yani cennetin 500 yıllık yakınına kadar bile yaklaşamaz. Sabredeceksin!" diyorum.

"—Efendim, eve yiyecek getirmiyor da, bilmem şöyle yapıyor da, böyle ediyor da, az getiriyor da…"

Aç bırakmıyordur yine de.

"—İşte bak, komşunun ne kadar güzel mobilyası var da, bizim yok da. Onun evi şöyle de, bizimki böyle de, bilmem ne de…"

Hadi, beş kişilik yuva bozuluyor.

Tabii ona gidiyoruz; "Etme, eyleme." diyoruz.

"—Hocam, emriniz baş üstüne. Sen emrettikten sonra hay hay; ama beni talâk-ı selâse ile boşadı, ben ne yapayım, artık ona haram oldum." diyor.

Öbür tarafa gidiyoruz:

"—Ya hocam, sen beni böyle mi bilirsin, ben hiç üç talakla boşar mıyım? Boşasam ister miyim? Ben Allah'tan korkan bir insanım, boşamadım." diyor.

Ona gidiyorsun öyle, buna gidiyorsun böyle; derdini anlatamıyorsun. Küt, yuva paldır küldür, çatır çutur yıkılıyor.

Yuvanın bir başka özelliği var. Nikâhın bir başka kerâmeti, fazileti, sevabı var. Bunu anlatamıyorum. Yuva kudsiyeti olan bir teşkilat, bunu anlatamıyorum.

Kadın kocasını beğenmiyor.

Bir tanesi, zengin, 60 yaşında, hacca gitmiş. Tabii orada tıraş olmamış, sakal bırakmış. Eve gelmiş, karısı;

“—Ya bu sakal kesilecek, ya ben evden gideceğim.” demiş.

“—Ya el insaf! Orada duasını da yaptırdım hocalara, bu sakalı kesmek istemiyorum.” demiş.

“—Öyleyse boşanırız!” demiş.

60 yıllık kocasını boşayacak, yani boşanacaklar! Aslında kadın boşamaz, koca boşar ama.

Allah güzel Müslümanlık versin…

Ne olacak, bu dünyada hepimiz ölüp gideceğiz. Allah-u Teàlâ hesap sormayacak mı? Bu başa neler geleceği bize hadislerde bildirilmiyor mu?

Bildiriliyor. Milletin aldırdığı yok. Cehennemden korkmuyor, cenneti kaybetmekten üzülmüyor, Allah’ın rızasına aykırı iş yapmaktan çekinmiyor.

Ama bir nokta var:

Muhterem kardeşlerim! Şeytan insanı aklından kandırır. Dikkat edin!

Şeytan insanı nereden kandırır? Aklından kandırır. Aklına vesvese verir, ters fikir verir, mantığını ters çalıştırır, kendi yaptığı işi hoş gösterir, öyle aldatır. Şeytan insanın elini kıvırmaz, bacağını kırmaz, ensesine bastırmaz.

Ne yapar? Aklından kandırır.

Onun için, her akıl yürütmeyi sen akıl sanma. Akıl yürütmenin, muhakemenin, mantığın doğru mu değil mi olduğunu şeriat terazisine koy, elinle tart, bak bakalım:

“—Allah buna mı razı gelir, bu tarafa mı razı gelir?”

Ona göre ölç!

Yoksa herkesin bir mantığı vardır. Çingeneye çıfıta gitsen, onun da mantığı vardır. Ayyaşa sarhoşa gitsen, onun da bir felsefesi, mantığı vardır; saatlerce seni meşgul eder, sabahlara kadar filozof gibi konuşur, “Allah Allah!” dersin. Hırsızın bir mantığı vardır. Rüşvet alan memurun bir mantığı vardır:

“—Ben aç mı kalacağım ya?” der.

Namaz kılmayanın bir mantığı vardır.

Çocuğu namaza başlamış. Babası:

"—Bırakacaksın!" diyor.

"—Sana namaz kılmayı kim öğretti?"

"—Filanca hoca…"

O hocaya gidiyor:

"—Çocuk benim sözümü dinlemiyor. Senin sözünü doğru sanmış, sana inanmış, namazı kılıyor. Söyle de kılmasın!" diyor.

"—Ya ben çocuğa 'Namaz kıl!' demişsem, bir daha 'Kılma!' der miyim? Demem…"

"—Allah Erhamü'r-râhimîn'dir, affeder."

"—Neyi affeder?"

Göğsünü gere gere, burnunu havaya kaldıra kaldıra namaz kılmayacak, affedecek; öyle şey yok!

Yolunca gidecek, karınca kararınca çalışacak, boynunu bükecek, gözyaşı dökecek, tevbe edecek; affedecek. Yoksa "Ben senin sözünü dinlemiyorum!" diye eğri eğri, yampiri yampiri yengeç gibi giderken, âsi olup dururken affetmez.

Tevbenin şartlarından birisi günaha nedâmet etmektir, pişman olmaktır. Bir daha yapmamaya da azmetmektir!

"—Ben bunu yarın yine yaparım, yine tevbe ederim. Öbür gün yaparım, yine tevbe ederim. Daha öbür gün yaparım, yine tevbe ederim."

O tevbe olmaz. O yalancıların tevbesidir. Allah'la alay etmek gibi olur.

Millet bunu bilmiyor.

"—Allah Gafûru'r-rahîm'dir." diyor.

Gafûru'r-rahîm'dir; adamına göre. *Gafûru'r-rahîm* veya *zû ikâbin elîm*. Elim azabı da vardır, şiddetli cezası da vardır. *Azîzün züntikâm*'dır; intikam da alır, kahır da eder, başına yıldırımlar da indirir. İşin o tarafı da var, kahrı da var. Hepsi yerli yerinde... İnsan kahrına uğrayıverir.

Müslüman kabahatlerini, üzerine devriliverecek yalçın bir dağ gibi görür. Yalçın bir dağ ki nerdeyse paldır küldür üstüne yıkılacak, altında ezilecek, kalacak diye müslümanın ödü patlar.

Münafık da günahını burnunun ucunda 'vız vız' uçan sinek gibi görür. "Ne varmış canım, azcık bir günah işte. Birazcık felekten bir gece çaldık, şu kadarcık kabahat ettik." Günahını küçük görür.

Hasan-ı Basrî Hazretleri bir kandil gecesinde evinden çıktı. Baktılar ki yüzü sapsarı sararmış, mum gibi olmuş, öldü ölecek gibi.

"—Ne oldu sana yâ Hasan?" dediler. Dedi ki;

"—Günahlarımı biliyorum, yaptım. Ama affedildiğine dair elimde alâmet, emâre, vesika yok. Acaba affoldu mu affolmadı mı, bilmiyorum. Sevaplı ibadetlerime gelince, Allah onları kabul etti mi etmedi mi, bilmiyorum. Bugün ben sararıp solmayayım da, ben korkmayayım da kim korksun?" demiş. Sapsarı kesilmiş.

Müslüman günahından korkar; münafık pervâsız dolaşır, günahları pervâsız işler.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize rızasına uygun huylar, düşünceler, felsefeler, mantıklar, muhakemeler, akıl yürütmeler nasib etsin... Rızasına uygun amelleri hâlis niyetle işlemeyi nasib eylesin… Sevdiği hallerle hallendirsin, sevdiği yollarda yürütsün, sevdiği bir kul olarak kendisine varmayı nasib etsin...

Yoksa bizim bu aklımız, mantığımız ne tarafa doğru çalışır, hiç belli olmaz. Ben şaştım, yani âciz kalıyorum.

Nasreddin Hoca'yı biliyorsunuz. Birisi gelmiş bir şey söylemiş; "Sen haklısın." demiş. Ötekisi gelmiş, onun zıddını söylemiş; "Sen de haklısın." demiş. Orada dinleyen bir tanesi demiş ki:

"—Hocam, bir tanesi 'ak' dedi, 'haklısın' dedin; ötekisi 'kara' dedi, tam tersini söyledi, yine 'haklısın' dedin."

"—Sen de haklısın." demiş.

Doğru, tezat var. Bu insanların işine akıl ermiyor. Allah nur verecek, basiret nuruyla önünü aydınlatacak, görecek, hakkı bâtıldan ayıracak.

Hz. Ömer'in sıfatı neydi? Fâruk. Hakkı bâtıldan ayırma, sezme kabiliyeti vardı.

"—İlle bu yasaklanacak. Bu içki imamların, müslümanların aklını başından alıyor, bu yasaklanacak." diye diretti, hakkında âyet indi.

Allah hakkı bâtıldan ayırma, temyiz kabiliyeti versin.

Bütün bu sözlerin tekrar kısaca özetlenmesi şudur ki:

İslâm'da nikâh, ibadet gibi önemli bir iştir. Bu zihniyetle bu meseleye bakın! Ve bir hastalığı yoksa, çok mühim bir sebebi yoksa

insanın evlenmesi iyidir. Evlenirken erkekse müslüman sàliha hatun bulmaya gayret edecek; kadınsa sàlih bir erkeğe varmaya çalışacak, dinini diyanetini soracak.

"—Bu ne? Parası ne kadar? Otomobili var mı? Yazlığı var mı, kışlığı var mı?"

Hiç namaz kılar mı kılmaz mı, dindar mı dinsiz mi, sahtekâr mı namuslu mu, helalinden mi kazanıyor, haramından mı kazanıyor, mühim değil. "Kaç tane evi var, bana neler takacak?" Öyle olursa, maddeyi esas aldı mı o zaman Allah şaşırtıyor.

Tabii insanın tek başına bu gibi şeylerde karar vermesi de kolay olmadığı için, bir de arada olan kimselere sevap geliyor.

"—Buna bu kızını veriver. Bak bu oğlan iyidir."

Veyahut;

"—Bu kız iyidir. Bak senin oğlunu iyi, sàliha bir hatunla evlendiriverelim!" diye aracı olmak iyidir. Şefaatlerin de en güzeli; arada bir pürüz çıktığı zaman veya çıkmadan iki kişi arasında şefaatçi oluverip evlenmesine vesile olmaktır. Mühim bir şeydir, buna biraz daha gayret edin.

d. Hamile Kadının Sevabı

İbn-i Abbas RA'dan bir başka hadîs-i şerif. Kadınlarla ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[54]

مِنْ تِسْعٍ وَتِسْعِينَ امْرَأَةً وَاحِدَةٌ فِي الْجَنَّةِ ، وَ بَقِيَّتُهُنَّ فِي النَّارِ .

إِنَّ الْمَرْئَةَ الْمُسْلِمَةَ إِذَا حَمَلَتْ أَنَّ لَهَا أَجْرَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُحْرِمِ

الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ حَتَّى وَضَعَتْ ، وَإِنَّ لَهَا فِي أَوَّلِ رَضْعَةٍ

تُرْضِعُهُ أَجْرَ حَيَاةِ نَسَمَةٍ (أبو الشيخ عن ابن عباس)

---

[54] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.345, no:2460; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.504, no:45078; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.42, no:24255.

RE. 449/4 (*Min tis'in ve tis'îne'mreeten vâhidetün fi'l-cenneh, ve bakıyyetühünne fi'n-nâr. İnne'l-mer'ete'l-müslimete izâ hamelet enne lehâ ecra's-sàimi'l-kàimi'l-muhrimi'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi hattâ vadaat, ve inne lehâ fî evveli rad'atin turdiuhû ecra hayâti nesemetin.*)

(*Min tis'in ve tis'îne'mreeten vâhidetün fi'l-cenneh*) "Doksan dokuz kadından bir tanesi cennettedir. (*Ve bakıyyetühünne fi'n-nâr*) Geri kalan doksan sekiz tanesi —Allah korusun, Allah etmesin, Allah kurtarsın— cehennemdedir. Yani kâhir, büyük bir ekseriyet…

Her 99 kadından bir tanesi cennettedir, 98 tanesi cehennemdedir, cehenneme gider.

Arkasından buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

İlk önce izah edelim, meâlini verdikten sonra dilimizin döndüğünce anlatmaya çalışalım:

(*İnne'l-mer'ete'l-müslimete izâ hamelet*) "Muhakkak ki bir müslüman kadın hamile kaldığı zaman ona öyle sevap vardır ki..." Ne kadar sevap vardır? (*Enne lehâ ecre's-sàimi'l-kâimi'l-muhrimi'l-mücâhidi*) "Ona gündüz oruç tutan, geceleri ibadet eden, hac veya umre yapmak için ihrama giren, cephede Allah yolunda cihad eden kimseler gibi sevap vardır."

Şunların sevabı vardır:

Es-sâim, gündüz oruçlu… *El-kàim*; gece yatmıyor, ayakta duruyor, namaz kılıyor, gecesini ibadetle geçiriyor.

El-muhrim; hacca gitmek için ihramını giymiş… "Lebbeyk allàhümme lebbeyk!" demiş, Beytullah'ın yolunu tutmuş. Orada vazifeleri yapıyor. Onun gibi.

El-mücâhid; eline kılıcını, silahını almış, Allah yolunda cihada gidiyor.

İşte kadına o kadar sevap vardır; Allah yolunda cihad eden, hacca giderken ihram giymiş, geceleri namaz kılan, gündüzleri oruç tutan insanın sevabı kadar sevap vardır. Hamile olduğu müddetçe bu sevap kendisine gelir durur. (*Hattâ izâ vadaat*) "Çocuğunu doğuruncaya, dünyaya getirinceye kadar…"

(*Ve inne lehâ fî evveli rad'atin*) "Dünyaya getirdiği zaman çocuğun ilk defa ondan emmesinde, (*turdiuhû ecra hayâti nesemetin*) bir insanın hayatını kurtarma sevabı vardır." Bir

emmecik, bir defacık emmede bir hayat kurtarma sevabı vardır. Her seferinde ayrı bir hayat kurtarma sevabı vardır. Her emzirişte o kadar sevapları alıyor, alıyor, alıyor, gidiyor.

Efendimiz bir öyle buyurmuş, insanın tüyleri diken diken olur; bir böyle buyurmuş, sevincinden uçacağı gelir. Ama ikisi arasında bir şey söylemek gerekirse: Bu kadar sevaba nâil iken, kadınların bu kadar mükâfat imkânları varken, niye 98 tanesi cehenneme gidiyor?

Çünkü kendi nefislerine hâkim olmuyorlar, ahirete rağbet etmiyorlar, Allah'ın rızasını düşünmüyorlar, dünyalık düşünüyorlar, günahlı şeylerden sakınmıyorlar, çekinmiyorlar; ondan…

Süsleniyor, taranıyor, çıkıyor; herkes baksın, beğensin diye… Kokuları sürüyor, çıkıyor; dönünceye kadar melekler lanet ediyor. Yanından bir geçtiğin zaman, beş dakika kokusu orada kalıyor. Paris'ten mi getirmiş, başka yerden mi getirmiş, parfümleri sürünmüş. "Buradan bir kadın geçmiş." diyorlar. Beş dakika sonra oradan geçsen kokusu oralarda kalmış oluyor.

Kumaşın azlığından değil, upuzun entari yapıyor veya eteklik yapıyor, kenarını yukarıya kadar yırtıyor, yırtmaç yapıyor. Neden?

Kumaş eksikliği değil. Eksik olsa, yetmese kumaş kısa olacak. Kumaş yetiyor da şeytanlık başlıyor. Buradan şuraya kadar yırtık olacak. Ya bunu şurasından kapalı yapsana!

"—Hayır, burası havuz gibi olacak."

Ya şunu biraz uzun yapsana!

"—Hayır, ille burası açık olacak."

Tabii öyle yapınca, o zaman cehenneme gidiyor.

Neden? Çünkü o öyle süslenip çıktığı zaman başkaları da baştan çıkıyor, cemiyet fesada uğruyor.

Her zaman söylediğim bir husustur ki, bizim dinimiz daha hiç doğmadan kötülüğün önüne duvarı çeker, meydana çıkarmadan, kötülük olmadan engeller. Meselâ, her içki içen ille adam öldürecek demek değil; ama içkiyi yasaklamış. Yani yapabilir diye içki daha başından yasaklanmış. Oradan kötülüğe gitmiyor. Her kadınla erkek karşı karşıya gelirse, arkasından mutlaka en kötü noktaya kadar gidip de bir kötülük olacak değil; ama kapısı o, işin başlangıcı

o… Bir bakar, bir daha bakar, bir işaret ve saire, arkasından iş böyle yürüyüp gider. O bakmak da yasak…

"—Kapı açıktı, baktım. "

Açık kapıdan baktığın zaman, sanki kapıdan içeri izinsiz girmiş gibi günaha girersin.

"—Perdeyi açmış hocam, ne yapayım, baktım gözüm ilişti."

Odanın içine izinsiz, hırsızlama girmiş gibi günaha girersin. Senin gözünün ne işi var orada?

Onun için, dedelerimiz demiş ki;

"—Dervişin gözü pabucunun ucunda, ayağında olacak. "

Başı önünde. Sağa sola bakarsan bir günaha takılırsın. Dinimiz bakıştan engelliyor, niyetten engelliyor, işin başlangıcından engelliyor.

"—Kadın süslenmeyecek. Dışarı çıktığı zaman örtünecek. Ziynetlerini göstermeyecek." demiş.

"—Bu kara çarşaflı, böyle giyilir mi?"

Yahu millet İslâm'ı anlayamıyor! İslâm'da kadının dışarıda süslenmesi yoktur da kadın süslerini örtüyor. Millet anlamıyor.

"—Bu da çok zevksiz!"

Ya zevklilik zevksizlik meselesi değil; süsünü örtüyor.

Okurken hep gülerim: Mehmed Zihni Efendi, Allah rahmet eylesin, Nimet-i İslâm isimli dört parmak kalınlığında kocaman bir ilmihal kitabı yazmış. Eski baskıları iki cilt hâlinde… Osmanlı alimlerinin büyüklerinden, dünyaca çok şöhreti var, madalya filan kazanmış bir alim. İlmihâlinin bir yerinde okumuştum, diyor ki:

"—Bu zamâne kadınları ne kadar bozuldular, ah ah! Çarşaflarının yenlerinden bileklerindeki iç kıyafetin nakışlarını, süslerini gösteriyorlar. Ne kadar bozuldu huyları!" diyor.

Çarşafın ucundan gömleğinin yeni görünüyor diye kadınlara çatıyor.

Ey, uyansın da gelsin baksın şimdi. Tekrar bayılır. Allah can verse, kalksa kahrından 'küt' diye yine mezara düşer, ölür:

"—Vay benim torunlarım, vay benim komşularımın torunları ne hâle gelmiş!" diye.

Hacı nine, bakıyorsun, çenesini bile göstermez. Şuradan bir iğneler, şurasından başörtüyü çatar. Hacı nine kapalı. Hacı nine

açık olsa ne olacak. Yaşlanmış ama o kapalı. Onun kızı mantolu, mantosu dizinde. Saçını da görünsün diye başörtüsünü geri kaydırır.

"—Ya bunu tam örtsene!"

Hayır… Yarısından, kulağının üstünden örter. Başörtüsünü örterse bile öndeki saçlar görünecek.

"—Uzun giysene biraz!"

Giymez.

"—Kalın giysene biraz!"

Hayır, giymez. Naylon olacak. Olsa bile sanki yokmuş gibi görünecek.

"—Onun çocuğu nasıl giyiniyor?"

Onun çocuğu; saçlarını omuzlarından aşağı dökmüş. Kimisi blucin pantolon giyiyor, şimdi moda… Çizme giyiyor, erkek gibi ceket giyiyor. "Acaba bu süvari eri mi?" diye insan şaşırıyor. Belli değil.

Tabii bunların hepsi başka bir mantıktan oluyor. Batı'nın mantığında, yani Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya'nın mantığında beğendirmek var. Kadın kendisini erkeğe beğendirecek, olanca süsünü ziynetini ortaya dökecek, beğendirecek. Onun için, onun göğsü, kolu, bacağı açıktır. Çünkü onun dini zaten elden gitmiş. O kendisini beğendirecek.

Ama bizim mantığımızda, bizim dinimizde başka… Allah-u Teàlâ Hazretlerinin emrine uygun. Biz de bütün ziynetlerimizi örteriz, saklarız, belli etmeyiz. İslâm'ın emri böyle.

Tabii, İslâm'ı bıraktıktan sonra artık insanın her şeyi gider. O zaman hiçbir şeyin ölçüsü kalmaz. Öyle fezâhatler, öyle acayip şeyler; mecmualarda, gazetelerde okuyoruz, duyuyoruz ki. Dinde utanmak yoktur, hocalar anlatabilir. Mesela guslün âdâbını anlatır, yüznumaraya girmenin çıkmanın âdâbını anlatır. Hani "ayıp" diye bir şey olmaz, dinini öğretecek diye. Ama ben yine onları size söylemeye utanırım. Öyle şeyler yazılıyor, öyle fikirler telkin ediliyor ki ne din, ne namus, ne ırz, ne haysiyet kalıyor.

"—İki kişi razı olursa başkasına neymiş. İki taraf razı olursa başkası ne karışırmış?"

Böyle diyorlar. Kim olursa olsun, hiç kayıt tanımak filan yok.

Tabii bu kıyamet alâmeti, âhir zamanın alâmetidir. Öyle olmayacağız. Biz eğer Rabbimiz'in cennetini istiyorsak, rızasını istiyorsak, eğer ahirette cehennemden kurtulmak istiyorsak; dünyada da huzurlu, sağlam, sıhhatli, dinç, akıllı, tertipli bir millet olmak istiyorsak, müslüman olacağız. İslâm çünkü ferdin, ailenin, cemiyetin, dünyanın hem maddî nizamını, güzelliğini, intizamını, adaletini sağlamaya hem de âhiretin sevabını, lütuflarını, ihsanlarını elde etmeye yarar. İslâm iki taraflıdır; insanın dünyasını da âhiretini de mâmur eder. Biz İslâm'a göre yaşayacağız.

Şimdi soruverelim:

"—Ben müslümanca yaşıyorum da acaba bu kâfircikler de Avrupa'da kâfirce yaşıyor; o mu daha mutlu, ben mi daha mutluyum?"

Yani maddeten, dünya hayatı bakımından.

Ben daha mutluyum! Almanya'da biliyorum, Alman kadınları bizim ailelere gıpta ediyorlar. Sevgi, muhabbet, bağlılık yok; kadına, erkeğe, anaya, babaya, hocaya hürmet yok. Her şey çığırından çıkmış, hepsi şikayetçi.

"—Ah biz böyle değildik, cihan harbinden sonra gelen sefaletler ahlâkımızı bozdu." diyorlar, ama düzeltemiyorlar.

Papazın yanında şortla geziyor. Din adamının yanında şortla. Çantasını alıyor, çırıl çıplak soyunmuş, mayoyla beraber papazla geziyorlar. Yani ölçü kaybolmuş, mutlu değiller. Rezalet, sefalet, felaket. Aile diye bir şey kalmamış. Çocuklar öyle. Çocuk yapmayı istemiyorlar. Çocuklar gayri meşru; anası babası belli değil. Bir rezalettir gidiyor.

Onun için, bizim onlara hiç özenmememiz lazım! Bizim hayatımız daha mutlu. Mutlu olmasa bile dinimizin gereği olduğu için öyle yapmamız lazım! Ama biz dinimizin gereğini yaptığımız zaman dünyada da daha mutlu, huzurlu, rahat oluyoruz.

Ben üç ay, beş ay yurt dışında kalsam, demir parmaklıkların arkasında kalmışım da hürriyetimi bekliyorum gibi oluyor. Memleketime geldiğim zaman çamurlarına yüzümü süreceğim geliyor. "İstanbul'un çamurlu sokaklarını özledim." diyorum. Orada hiç çamur yok, her taraf asfalt; ama insan burayı özlüyor. Bizim memleketimiz güzel, her şey var el-hamdü lillâh, insanlık da var.

Eğer güzel müslüman olsak bütün kâfirler müslüman olur; görürler, imrenirler, müslüman olurlar. Tabii biz onlara benzediğimiz için bizde intizamsızlığı görüyorlar.

"—Haa bu müslümanlarda bir şey yok." diyorlar.

Böyle değildi. Onlara benzediğimiz için bu duruma düştük. Yoksa her şeyimiz güzeldi el-hamdü lillâh, her şeyimiz temiz, pak idi.

Bir de onlar çocuk yapmıyorlar. Bak burada çocuk yapmanın, hamile kalmanın, çocuk emzirmenin sevabı anlatıldı. Göğsüm bozulacak diye çocuğu emzirmiyor. Ya zavallı bebecik. Ama sonradan gazetelerde, araştırmalarda inceliyorsun ki çocuğunu emziren göğüs kanserine tutulmuyor da ötekisi tutuluyor. Allah'ın her şeyinde hikmet var.

Allah "Lûtîlik yapmayın!" demiş, yasaklamış, değil mi? İnsanlar da yapmış, ne olmuş? Yapınca öyle bir felaket meydana geliyor ki, tıp da âciz kalıyor. İşte AIDS hastalığı denilen şey. Allah'ın emirlerine muhalefette bir fayda yoktur, mutlaka arkasından bir ceza gelecek.

Bu adamlar bize çok saldırdığı için, çok tenkit ettiği için biz de artık ödümüz patlamış, korkmuşuz. Bize eskiden sorarlardı: "Hocam başkasının kanını almak —hani ameliyat oluyor— doğru mu eğri mi?" diye. İçleri kabul etmiyor da; "Doğru mu, eğri mi?" diye sorarlardı. Herkes tabii; "Ne mahzuru var, olur." derdi.

Ama bak, işin içinde ne pürüzler çıkıyor. Kâfirin kanını sen alırsın, içinden AIDS hastalığı çıkar. Hadi bakalım, ayıkla pirincin taşını. Her şeyi kendimiz öz olarak incelemeliyiz, kâfire bırakırsak adam neler yapar belli olmaz.

e. Namaz Kılarken Ayakkabınızı Önünüze Koyun!

Bir başka hadîs-i şerif, bu da namazla ilgili. Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[55]

---

[55] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.8, no:6018; Ebu Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.VII, s.536, no:20140; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.43, no:24261.

مِنْ تَمَامِ صَلاَة أَحَدِكُمْ ، إِذَا لَمْ يَكُنْ نَعْلاَهُ فِى رِجْلَيْهِ أَنْ يَضَعَهُمَا

بَيْنَ يَدَيْهِ (الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 449/5 (*Min tamâmi salâti ehadiküm, izâ lem yekün na'lâhu fî ricleyhi, en yedaahümâ beyne yedeyhi.*)

(*Min tamâmi's-salâti ehadiküm*) "Sizden birinin namazının tamam olması, kâmil olması, eksiksiz olmasının şartlarından birisi de şudur; (*izâ lem yekün na'lâhu fî ricleyhi*) terlikleri, nalınları, ayağına giydiği şeyler ayağında değilse önünde olması namazının tamamındandır."

Bunu açıklayalım:

Bizim camilerimizin kubbesi, halısı, süsü, ziyneti, mihrabı eskiden yoktu. Peygamber Efendimiz'in zamanında toprağın üzerine hurma dallarını, direklerini dikmişlerdi, üstüne hurma yapraklarını örtmüşlerdi, gölgelik. Mescid-i Nebevî, Peygamber Efendimiz'in mescidi böyleydi.

Altı neydi? Altı kumdu. Üstü neydi? Hurma dalıydı.

Öyle, o kadar. Bir gölgelik olsun, altında namaz kılsın kâfi. Topraktı.

"—Toprağın üstüne mi secde ederlerdi?"

Evet, toprağın üstüne secde ederlerdi, alınlarına toprak yapışırdı.

Sonradan sonraya, sonradan sonraya, tabii iklimlerin de tesiri var. Mesela burada açık olsa üstü, yağmur yağar, kar yağar, olmaz diye burada durum başka türlü olmuş.

Bir insan pabucuyla geldi. Pabucunu toprağa sürttü mü pabuç temizlenir. Esas itibariyle temizlenir. Bir şey varsa bile toprakla ovuşturmakla temizlenir, temizlik olur. Namazı öyle kılabilir. Abdesti varsa, pabucu temizse, namazı pabucuyla kılabilir. Veyahut da pabucunu çıkartır.

Tabii o zaman pabucun kirlenmemesinin bir sebebi de belki şimdiki yüznumaralar gibi şeyler yoktu, çirkef sular yoktu. Bastığı yer temizdi meselesi var. Ama kirli de olsa. Diyelim ki bir deve geçti, o da onun pisliğinin üstüne bastı. Toprağı ovuşturup

tamamen giderdiği zaman temizlenir. Temiz olunca da namazı onunla kılabilir. Veyahut çıkartır.

“—Pekiyi, çıkarttığı zaman pabuç nerede olacak?”

Ta geride kalırsa, aklı da geride kalır.

“—Benim pabuç acaba ne oldu? Acaba bir başkası giyer mi? Acaba karışır mı?” diye aklı orada kalır, o zaman namaz eksik olur.

Onun için, “Namazın tamam olmasının şartlarından birisi, eğer ayağına giydiği nesneler —artık nalın veya şunu bunu, neyse— ayağında değilse, çıkmış ise, önünde olmasıdır.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bak Efendimiz’e SAS, her şeyimizi nasıl güzel tarif ediyor. Pabucumuzu koyacak yeri dahi tarif etmiş. Bakın, namazda insanın zihninin başka bir şeye takılmadan, Rabbine kendisini nasıl vermesi gerektiğini gösteriyor bu... “Aklı pabuçta olursa, namazı eksik olur.” demek.

O halde namazı kendimizi ibadete tam vererek kılmalıyız. Zihnimize takılan hiçbir şey bırakmamalıyız. Zihnimize takılmasın, zihnimizde duracağına karşımızda dursun, aklım onunla meşgul olmasın diye öyle yapmalıyız.

f. Ni’metin Tamamı

Tirmizî’nin Muaz ibn-i Cebel RA’dan rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[56]

مِنْ تَمَامِ النِّعْمَةِ ، دُخُولُ الْجَنَّةِ ، وَالْفَوْزُ مِنَ النَّارِ (ت. حسن عن معاذ)

RE. 449/6 (*Min temâmi’n-ni’meti, duhùle’l-cenneti, ve’l-fevze mine’n-nâr*) “Cennete girip cehennemden kurtulmak, nimetin tamamındandır.”

Her zaman dua ederiz:

---

[56] Tirmizi, *Sünen*, c.XI, s.434, no:3450; Buhari, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.253, no:725; Taberani, *Mu’cemü’l-Kebir*, c.XX, s.56, no:98; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.66, no:107; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.X, s.269, no:29968; Şâşî, *Müsned*, c.IV, s.104, no:1303; Deylemi, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.66, no:2373; Ebu Nuaym, *Hilyetü’l-Evliya*, c.VI, s.204; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.III, s.260, no:6447; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.43, no:24260.

اَللّٰهمّ اِنّا نَسْأَلُك تَمَامَ النِّعْمَةِ ، وَ دَوَامَ الْعَافِيَةِ ، وَحُسْنَ الْخَاتِمَةِ

(*Allàhümme innâ nes'elüke tamâmen ni'meh, ve devâme'l-àfiyeh, ve hüsne'l-hàtimeh*) "Yâ Rabbi, biz senden nimetin tamamını isteriz, afiyetin devamını isteriz ve son nefesimizi en güzel bir şekilde vermeyi isteriz." diye, böyle dualar var.

O duada *nimetin tamamı* nedir?

Cennete girmektir. Eğer insan dünyada birazcık köfte, börek, çörek, tatlı, kaymak yese, ondan sonra cehenneme gitse nimet olmaz ki! Cennete girmek nimetin tamamıdır. Cehennemden uzak olmak, cehennemden kurtulmak nimetin tamamıdır.

Biz o zaman demek ki elimizi açıp da: (*İnnâ nes'elüke tamâmen ni'meh*) "Yâ Rabbi, biz nimetin tamamını istiyoruz." deyince güzel şey istiyormuşuz.

Neyi istiyormuşuz? Cennete girmeyi, cehennemden kurtulmayı da istiyormuşuz. Demek ki şümullü bir dua edilmiş oluyor.

g. Camiye Namaza Gitmenin Mükâfatı

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[57]

مِنْ حِينِ يَخْرُجُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنْزِلِهِ إِلَى مَسْجِدِهِ ، فَرِجْلٌ تَكْتُبُ حَسَنَةً ، وَالأُخْرَى تَمْحُو سَيِّئَةً (ك. هب. حب. ش. عن أبي هريرة)

RE. 449/7 (*Min hîni yahrücu ehadüküm min menzilihî ilâ mescidihî, fericlün tektübü lehû haseneten, ve'l-uhrâ temhû anhu*

---

[57] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.431, no:9572; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.IV, s.503, no:1622; Hakim, *Müstedrek*, c.I, s.338, no:789; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.65, no:2882; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.62, no:4748; Abd ibn-i Humeyd, c.I, s.425, no:1459; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.II, s.207, no:6059; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.557, no:20233; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.47, no:24271.

seyyieten.)

Mânası şu:

(*Min hîni yahrücu ehadüküm min menzilihî ilâ mescidihî*) "Sizden birinizin evinden mescide doğru çıktığı zamandan itibaren... (*Ferîclün tektübü lehû haseneten*) Attığı her adımında ona bir sevap yazılır. (*Ve'l-uhrâ temhû anhu seyyieten*) Ötekisini attığı zaman da ondan bir günah silinir."

Nereye gidiyor bu adam?

Bu adamcağız Allah'a ibadet etmeye camiye gidiyor. Evinden çıktığı andan itibaren sevabı yazılmaya başlar. Bir adım attıkça bir sevap yazılır, öteki adımını attıkça bir günahı silinir. Böylece camiye varıncaya kadar her adımında bir kâr, bir sevap kazanır.

Bu bir sorunun cevabını bize veriyor:

"—Hocam, cemaatin sevabı çokmuş. Tamam, yalnız kılınan namazdan cemaatle kılınan namaz 27 kat daha sevaptır, güzel. Evimde cemaat yapsam olur mu hocam?" diyorlar şimdi.

Millet hep kolayını arıyor ya, çeşitli böyle noktalarını öğrenmek istiyor.

"—Evimde cemaat yapsam olur mu?"

"—Olur. "

"—O cemaat sevabı olur mu?"

Belki sevap olur ama bak camiye her gelişte bir adımda bir hasene kazanıyorsun, öteki adımda bir günahın siliniyor. O evinde kıldığın zaman onlar olmadığı için bu sevaplardan mahrum kalıyorsun, bir.

İkincisi; bakarsın Allah senin tembelliğinden dolayı, senin namazını evinde kabul etmez. Sen ezanı duydun, yan çizdin, tembellendin; kabul etmez. Ama camide sadece sen yoksun ki, yaşını başını almış ak sakallı ihtiyar amcalar, hacı efendiler, hoca efendiler, adını sanını bilmediğin gizli, belli olmayan Allah'ın sevgili kulları var. Onlarla beraber sen *Allahu ekber* diye namaza durduğun zaman, Allah onun namazını kabul edecekse; sevgili kulu, sevdiği bir insan, ömrünü sakalını İslâm yolunda ağartmış...

"—Ben bu kulumun namazını kabul edeceğim." dediği zaman seninkini ondan ayırmıyor, toptan kabul ediyor. "Şunun namazı kabul, onunki ayrılsın." diye ayrım yapmadan cemaatle namaz

kılanların hepsinin cemaatle namazını kabul ediyor. Böylece seninki de aradan geçiyor, kabul olmuş bir namazın oluyor; yüzüne çalınmamış, reddedilmemiş bir namaz oluyor.

Onun için, bizim aklımız varsa şeytana uymayacağız, nefse kanmayacağız; ezan vaktinden önce saati gözleyip, kendimizi ayarlayacağız, camiye geleceğiz, camide namazı kılacağız.

اَلْمُؤْمِنُ فِي الْمَسْجِدِ ، كَالسَّمَكِ فِي الْمَاءِ ؛ وَالْمُنَافِقُ فِي الْمَسْجِدِ ،

كَالطَّيْرِ فِي الْقَفَصِ

(*El-mü'minü fi'l-mescidi ke's-semeki fi'l-mâi*) "Cami içinde müslüman sudaki balık gibi şenlenir." Balığı çıkardın, elinde tuttun, kıvır kıvır kıvranıyor. Suya atarsın, ne kadar sevinir.

(*Ve'l-münâfiku fi'l-mescidi ke't-tayri fi'l-kafes*) "Münafık da camide durmak istemez, kafesteki kuş gibi, ah bir kapısı açılsa, uçsa gitse, şu namaz bir kılınsa kaçsa..."

"—Ya namaz kıldın, nereye gidiyorsun efendi?"

Namaz kılıyor, duasını etmiyor. Çalışmış, ücretini almadan gidiyor gibi. Bu tarzda olmayacak. İnşaallah camide namaz kılmaya dikkat edeceğiz. Sevabı 27 kat fazla. Her adımımızda bir hasene kazanıyoruz, her öteki adımımızda bir günahımız siliniyor. Namazımızın kabul olması garantilenmiş oluyor.

Evet, bu hadîs-i şerifte demin birkaç defa okuduk. *Tümhâ* diye meçhul siygasıyla okunursa uygun olur.

Öteki hadîs-i şerife geçiyoruz:

h. İyi Bir Komşu, Geniş Bir Ev, Rahat Bir Binek

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel'de, İbn-i Hibbân'da olan bir hadîs-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[58]

---

[58] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.407, no:15409; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.184, no:7306; Şeybani, *el-Ahad ve'l-Mesani*, c.IV, s.179, no:2336; Nafi ibn-i Abdülharis RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.98, no:30780; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.52, no:24284.

مِنْ سَعادَةِ المَرءِ المُسْلِمِ في الدُّنْيا : اَلْجَارُ الصَّالِحُ ، وَالْمَنْزِلُ الْوَاسِعُ ،

وَالْمَرْكَبُ الْهَنِيءُ (حم. طب. ك. عن نافع بن عبد الحارث)

RE. 449/8 (*Min saàdeti'l-mer'i'l-müslimi fi'd-dünyâ: El-cârü's-sàlihu, ve'l-menzilü'l-vâsiu, ve'l-merkebü'l-henî'.*)

(*Min saâdeti'l-mer'i'l-müslimi fi'd-dünyâ*) "Dünyada Müslüman bir kimsenin mutluluğundandır."

Burada üç alâmet sayıyor. Şu üç şey dünyanın mutluluğundandır:

1.(*El-cârü's-sâlih*) "İyi bir komşusu olması."

2. (*Ve'l-menzilü'l-vâsi'*) "Genişçe ferah bir evi olması."

3. (*Ve'l-merkebü'l-henî'*) "Uygun, yumuşak, münasip bir bineğinin olması."

Mâlum, insanlar dünyada ya mutlu olurlar ya mutsuz olurlar; ya sevinirler ya üzülürler; ya gam çekerler 'ah vah' ederler, ya da neşeli olurlar. Kişinin mutluluğunun alâmetlerinden, sebeplerindendir şu üç şey: Bir, iyi bir komşusu olması. İki, geniş bir evi olması. Üç, hoş uygun bir bineğinin olması.

Komşusu kötü olursa karısına, kızına, kendisine, malına zararı olur veyahut başı kavgadan gürültüden kurtulmaz. Kötü bir komşu olursa dünya başına dar gelebilir. Gramofonu -eskiden gramofon vardı ama- şimdi televizyonu, radyoyu sonuna kadar, gecenin geç vaktinde, sen yatmışsın, rahatsız eder. Üstünde altında tepinir, dans eder. Kötü komşunun mâlum, uzun izaha lüzum yok, insanın dünyasını başına daraltması vardır, bir.

İkincisi, evin genişliği. İnsanın evi biraz ferahça olmalı; komşusu, misafiri geldiği zaman şuraya yatırabilmeli, burada ikram edebilmeli. Daracık odalar, sıkışık eşyalar; bir kimse gelse gelemez, bir yerden öbür tarafa geçemez, o da insanı üzer. İnsanlar umumiyetle; "Ah bir odamız daha olsa. Bir tane daha odamız olsa rahat edeceğiz." der.

Üçüncüsü, bir de güzel bineği olması lazım. Çünkü uzun yollara, Allah bize müsaade etmiş, develerin, atların üstüne bineriz, diğer şeylere bineriz. Sonra insanlar Allah'ın verdiği akılla daha başka binekler de yapmışlar.

Bunlar olursa insanın artık keyfine değme gitsin. Komşusu iyi, evi geniş, bir de güzel bineği var.

Allah cümlemize böyle nasip etsin. Dünya ahiret saadeti, hepsi nasip olsun da dünyada da bunları nasip etsin; iyi komşular, güzel genişçe bir ev, -bahçeli olursa daha âlâ olur- bir de güzel bir binek. Otobüslere biniyorsun, sıkış, itiş, kakış, ayağına basarlar, nasırını acıtırlar, güzelce boyatırsın silersin, süpürürsün, üstünü çamurlarlar, paçaların berbat olur, kadın erkek bir arada sıkışık, "Hay Allah, kadın geldi, şu tarafa döneyim." dersin, öbür tarafta. Yani bir felaket. Allah bir binek verirse iyi olur, insan çok rahat eder.

i. Sakalın Ölçülü Olması

Bu da biraz latifeli hadîs-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[59]

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ خِفَّةُ لِحْيَتِهِ (طب. عد. خط. عن ابن عباس)

RE. 449/9 (*Min saàdeti'l-mer'i hıffetü lihyetihî*) "Kişinin mutluluğu alâmetindendir, sakalının hafifliği… Uzun, koskocaman bir sakal değil de hafifçe, dengeli, ölçülü bir sakalı olması."

Nasıl olacak?

Bu hususta ulemâmızın çeşitli görüşleri var; çenesini sıvazlayıp tuttuğu zaman bir tutam olursa iyi... Daha fazla uzayıp gitmesi uygun görülmemiş.

Kimisi bıyığını bilmem nereye kadar uzatıyor. Gazetelerde görüyorsunuz: Bir ucundan birisi tutmuş, bir ucundan birisi tutmuş; şu kadar bıyığı var, rekor… Kimisi sakalını bilmem nereye kadar uzatıyor. Her şeyin ölçüsü var.

---

[59] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.VII, s.168; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdat,* c.XIV, s.297, no:7608; İbn-i Hacer, *Lisanü'l-Mizan*, c.III, s.56, no:214; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.II, s.364; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XIV, s.327; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.97, no:30774; Keşfü'l-Hafa, c.II, s.286, no:2653; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.52, no:24286.

"—Sakalının hafif olması kişinin mutluluğundandır." dedi Peygamber SAS Efendimiz.

Bir hadis-i şerif daha okuyalım, vakit tamam olduğu için dersimizi keselim. Çünkü banda alanlar şikâyetçi oluyorlar:

"—Hocam fazla konuştun, bandın neresine alacağız?" diyorlar.

j. Güzel Huy, Kötü Huy

Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[60]

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَمِنْ شَقَاوَتِهِ سُوءُ الْخُلُقِ

(هب. عن جابر)

RE. 449/10 (*Min saàdeti'l-mer'i hüsnü'l-huluki, ve min şekàvetihî sûu'l-huluki.*)

(*Min saàdeti'l-mer'i hüsnü'l-huluki*) "Kişinin güzel huylu olması mutluluğundandır, saadetindendir; (*ve min şekàvetihî sûu'l-huluki*) kötü huylu olması şekâvetindendir."

Saadet; insanın mutlu olması, içinin dışının şen olması. *Şekâvet* de kalbinin katı olması, Allah'ın rahmetinden uzak olması.

Mâlum, insanlar âhirette ikiye ayrılacaklar, bir kısmı *saîd*, mutlu, saadet ehli; bir kısmı *şakî*, şekàvet ehli olacak. Şakîler cehenneme gedecek, ebedî olarak orada kalacaklar; saîdler cennete gidecekler, ebedî olarak cennette kalacaklar.

Kişinin güzel huylu olması saadetindendir, saadetinin alâmetindendir. Çünkü dünyada rahat yaşar, âhirette de cennetlik olur. Kötü huylu olması da şekàvetindendir. Çünkü dünyada *şakî*, yani yol kesici eşkiyâ gibi olur, kimseyle geçinemez, başı dertten kurtulamaz. Her gün başına bir başka iş açılır, ahirette de kötü huyundan dolayı cehenneme gider.

---

[60] Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.249, no:8039; Cabir ibn-i Abdullah RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.III, s.12, no:5193; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.52, no:24285.

Peygamber SAS buyurdu ki:[61]

بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الأَخْلاَقِ (ك. ق. عن أبي هريرة)

(*Buistü li-ütemmime mekârime'l-ahlâk.*) "Ben güzel ahlâkı tamamlamak için, gelip size öğretmek için gönderildim. Güzel huyu öğretmek için geldim ben… Niçin peygamber oldum? Size güzel huyluluğu öğretmek için peygamber oldum."

Buna çok dikkat edeceğiz!

Namaz kılıyoruz, oruç tutuyoruz, diğer ibadetleri yapıyoruz; bunların gayesi nedir? Yaptırmak istediği, insanda meydana getirmek istediği netice nedir? Güzel huyluluk.

Namaz insanı intizama alıştırır, Rabbinin huzuruna çıkartıp kendisini muhasebe etme imkânını sağlar, kötülüklerden sıyrılmasını, pak olmasını temin eder. Oruç insanı nefsine, iradesine hâkim olmaya götürür, günahlara karşı diretebilir, nefsinin her dediğini yapmaz, aklının hâkimiyetini sağlar. Zekât merhametten dolayıdır; merhameti terbiye olur, başkasına acımasını gösterir. Hac itaat etmeyi, söz dinlemeyi, meşakkatlere karşı hak yolda cefâ çekmeye razı olmayı öğretir.

İbadetlerin netice itibariyle insana bir terbiyevî tesiri vardır. İnsanın terbiyeli, olgun insan olması lazım! Olmamış, Müslümanlığı eksik, huyu güzel olmayınca olmaz.

Geçen gün bir camideyiz, hadi bir gürültü patırtı.

---

[61] Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.670, no:4221; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.191, no:20571; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.192, no:1165; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.122, no:276; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.904, no:1609; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8939; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.104, no:273; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.230, no:7977; İbn-i Sa'd, Tabakàtü'l-Kübrâ, c.I, s.192; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.188, no:835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.324, no:31773; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.33, no:5217 ve c.XI, s.559, no:31969; *Keşfü'l-Hafâ*,c.I, s.243, no:638 ve s.339, no:916.

“—Bir tane patlatırsam gözüne!” filan.

Neredesin? Nerede patlatıyor ötekisinin gözüne? Camide!

Küçücük bir meseleden bir ihtilaf çıkartıyorlar, karşısındakine:

“—Git lan, bir tane patlatırsam gözüne!” diyor.

Allah'ın evinde, ibadethanede. Olmaz! Müslümanlığı öğrenememiş. Koca sakalı var, filanca şeyh efendinin dervişi ama hazmedememiş. Dervişlik imtihanını kaybetti.

Derviş nasıl olacaktı?

Gözü yaşlı, boynu bükük, sabırlı olacaktı. Dövene elsiz, sövene dilsiz olacaktı. Gönülsüz olacaktı. İyiliksever, affedici olacaktı. Derya gibi olacaktı. Sakin olacaktı. Toprak gibi olacaktı; bassalar bile, müslüman kardeşidir diye affedecekti.

Çünkü iki taraf da sert olursa geçim olmaz, bir taraf alttan alacak. Ötekisi sonra anlar:

“—Ya ben edepsizlik ettim, kusura bakma ya, seni üzdüm.” der, gelir özür de diler.

Ama iki taraf da sert oldu mu; “O bana yaptı, ben ona yaparım. O bana vurdu, ben de ona vururum.” Hadi, bir şey kalmaz.

Kavga etmeyeceğiz. Hele hele caminin içindeki müslümanların hiç kavga etmemesi lazım! Ama Müslümanlığı bilmiyorlar. Saftan dolayı kavga…

O kavga şundan çıkmıştı: Birisi imam oldu, ona ötekisi:

"—Niye imam oldun?" diyor.

Doğru, onun imam olacak ehliyeti yoktu, müezzin abdest almaya gitmişti, o hemen öne geçivermişti, beklemesi lazımdı. İtiraz eden haklı. O da diyor ki:

"—Yahu işte ne güzel namaz kıldırdık, sana ne!"

Ne güzel kıldırdığını sen söylüyorsun, bir de bize sor. O senin kendi kanaatin, senin kuruntun. Bir de cemaate sor, bak işte itiraz ediyor, memnun değil.

Onun için, güzel huylu olmak lâzım!

Kardeşlerime, bilhassa genç kardeşlerime söylüyorum:

"—Yaşlandıktan sonra insanın huyu zor değişir, kolay kolay hizaya gelmez. Şimdiden kötü huylarınızı dost düşman size söylediği zaman, bir hâdiseden ortaya çıkıp da anladığınız zaman, kötü huyunuzla uğraşın, düzeltmeye çalışın. İyi huyu elde etmeye gayret edin. Başka çaresi yoktur."

İyi huylu insana Allah gece gündüz namaz kılan insanlar kadar sevap verir. Kötü huylu insan sevaplarını da kaybeder, cehenneme de gidebilir, Allah etmesin...

Allah cümlemizi huyları da halleri de güzel kimseler eylesin…

Fâtiha-ı şerife mea'l-besmele-i şerife!

22. 12. 1985 – İskenderpaşa Camii

08. PEYGAMBERLERİN GÜZEL ADETLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يَطُولَ عُمُرُهُ ، وَيَرْزُقَهُ اللّٰهُ الإِنَابَةَ

(أبو الشيخ عن جابر)

RE. 449/11 (*Min saàdeti'l-mer'i en yetùle umruhû, ve yerzukahu'llàhu'l-inâbeh*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Hazretleri'nin hadîs-i şeriflerinden bir miktar okumaya devam edeceğiz. *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 449. sayfasına, 11. hadîs-i şerife kadar geldik, şimdi onu okuduk.

Bu hadîs-i şeriflerin izahına başlamadan önce, evvela ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye, sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına ve sair enbiyâ ve mürselînin ve evliyaullahın ruhlarına hediye olsun diye; bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan verese-i enbiyâ sâdât ve meşâyih-i turuku aliyyemizin ruhlarına;

Kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Hocamız'ın ruhuna, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye; bu beldede metfun bulunan sahâbe-i

kirâmın cümlesinin, Ebû Eyyûb el-Ensari Hazretleri'nin, tabiînin, evliyaullahın ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadisleri dinlemek üzere buraya teşrif etmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye; camimizin bânisi İskender Paşa'nın ve caminin bu ana gelinceye kadar yaşamasına, gelişmesine, tamirine, büyümesine yardımcı olanların, kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Hayatta olan biz müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp huzuruna hülâsaten yüzü ak, alnı açık, sevdiği kullar olarak varmamıza vesile olsun diye, buyurun bir Fâtiha, üç İhlas-ı Şerif okuyalım!

....

a. Ömrün Uzun Olması

Cabir RA'ın bize rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[62]

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يَطُولَ عُمُرُهُ ، وَيَرْزُقَهُ اللهُ الإِنَابَةَ

(أبو الشيخ عن جابر)

RE. 449/11 (*Min saàdeti'l-mer'i en yetùle umruhû, ve yerzukahu'llàhu'l-inâbeh*)

(*Min saàdeti'l-mer'i*) "İnsanın, kişinin mutluluğunun, saadetinin emâresidir..." Nesi?.. (*En yetùle umruhû*) "Ömrünün uzun olması, (*ve yerzukahu'llàhu'l-inâbeh*) ve Allah'ın ona, kendisine yönelişi nasib etmesi..."

Allah'ın ona tevbe nasib etmiş olduğu bir halde ömrünün uzun olması, kişinin bahtiyarlığının, mesutluğunun, mutluluğunun alâmetinden biridir.

---

[62] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.268, no:7602; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.90, no:34421; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.349, no:1155; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.22; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.69; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1041, no:42657; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.326, no:8258.

İnâbe, tevbe ve rücû demektir, Cenâb-ı Mevlâ'ya yönelmek demektir.

Burada *ve* ile başlayan cümle hal cümlesi olabilir, yani "O halde iken ömrünün uzun olması." demek oluyor. Demek ki müslümanın ömrünün uzunluğu mutluluk alâmetidir, iyi bir şeydir, temenni edilecek bir şeydir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizi, cümlemizi uzun ömürlü, hayırlı ömürlü eylesin… Hepimize torunlarımızın torunlarının torunlarını göstersin… Allah ak sakallı, pîr-i fâniler olmak nasib eylesin…

Güzel bir şey ama nasıl bir haldeyken güzel?

Allah'ın kendisine tevbe nasib etmiş olduğu bir haldeyken böyle olması güzel… Yoksa içkide, kumarda, zulümde, haksızlıkta, hırsızlıkta, arsızlıkta, edepsizlikte geçen uzun bir ömür güzel değil… Aman onun ömrü çabuk bitsin de günahı az olur hiç olmazsa. O iyi değil. Yani tevbe nasib olmuşken ömrünün uzun olması iyidir.

Her işin kıymeti Allah'ın rızasına uygun, Allah yolunda olduğu zamandır. Ömür... Bir zaman geliyor insan ömürden de bıkıyor. Hele hele insan Allah'ı sevdi mi, Allah'ın sevgili kulu oldu mu, yükseldi mi bu dünyaya hiç meyli kalmaz, ahirete gitmeye can atar.

Öyle kimseler var ki ölüm gecesine düğün gecesi, şeb-i arûs diye isim vermiş. Yani korkmak değil, çekinmek değil, sakınmak değil, üzülmek değil, düğün bayram…

Neden? Sevine sevine "Dostların yanına gidiyorum!" diyen insan, ister tabii. Şimdi birisi,

"—Kalk seni bir yere götüreceğim." dese,

"—Nereye götüreceksin?"

"—Peygamber Efendimiz'in olduğu, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in olduğu yere götüreceğim; sahâbe-i kirâmın, iyi insanların olduğu, şems ve zemherîrin olmadığı, şiddetli sıcağın soğuğun olmadığı, en güzel nimetlerin, en güzel lezzetlerin olduğu yere... "

"—Aman aman iki gözüm hemen!" Eteğine sarılır insan gitmek için;

"—Ne yapacağım ben bu çamurlu dünyayı, gözüme mi görünür!" diye can atar insan.

Tabii o zaman ölümden çekinmez. Ama bir insanın âhirete imanı yoksa, kâfirse, o zaman ölümü yokluk sanıyor, o zaman da hiç ayrılmak istemez.

وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ (البقرة:٩٦)

(*Ve mine'llezîne eşrekû yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe seneh*) [Müşriklerden her biri de arzu eder ki, bin sene yaşasın.] (Bakara, 2/96) buyruluyor. Yani ihtiyarladıkça dünyaya hırsı, sarılması artar.

"—Ya bu yaşa gelmişsin Allah'tan kork, utan. Utanmaz mısın şu hale, bırakmamışsın hâlâ, ne biçim haldir senin bu halin, biraz hakka dönsene!"

Ölmemek için uğraşıyor. Ne kadar çırpınsan boşuna, nasıl olsa ölüp gidecek.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize hayırlı hayat nasib etsin, hayırlı ömür nasib etsin… İman ile Kur'an ile Rasûlullah'ın cemalini göre göre hoş hal ile, cennetlik kul olarak, cennetteki makamını müşahede ede ede Allah can vermeyi nasib eylesin...

Bu dünyada da inâbet yani tevbe olacak. İnsan yanlış yolu bırakmış, doğru yola girmiş olacak; o da esas… Her işin başı tevbedir. Tarikatin evvel makamı, ilk adımı tevbedir. İlk önce;

"—Tevbe yâ Rabbi! Meğer ben ne kadar yanlış yollarda yürümüşüm yâ Rabbi! Sen bana ihsan eyledin, ikram eyledin, bana nice nice nimetler in'am eyledin, ben de ne kadar yanlış yollara gitmişim, tevbe yâ Rabbi! Bütün yanlış yolları, eski arkadaşları, eski halleri bıraktım yâ Rabbi! Şimdi senin yoluna bir girişle girdim ki, bırakmam senin yolunu inşaallah yâ Rabbi! Bana yardım eyle, tevfikini refik eyle..." diye tevbe edecek insan.

Ne zaman tevbe edelim?

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ!

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt.*) "Ölüm gelmeden evvel tevbe etmekte acele ediniz!" denilmiştir. Tevbeye acele etmek lâzım!

Ölüm ansızın geliverir. Tevbeyi yarına, öbür güne bırakma! Yetmiş seksen yaşa bırakma! Haccı yapıp geldikten sonraya bırakma, hacca da gidemezsin belki. Emekli olduğun zamana bırakma, belki emekli olacak vaktin de olmaz. Belki yarına çıkamazsın.

"—Efendi, doğru yola gel!" diyorsun,

"—Hele bir emekli olayım da, bir hacca gideceğim de... Bilmem ne de bilmem ne de... Şu çocuk da evlensin de bu kötü işleri bırakacağım!" diyor.

Olmaz! Kötü bir şeyi şıp diye bırakacaksın, anında keseceksin. Tereddüde lüzum yok, bir şey kötüyse hemen bırak hemen gel. Hemen gel, geç kalmış olabilirsin. Geçiverir, fırsat elden gidiverir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize tevbe-i sâdıka nasib eylesin, sâbite nasib eylesin…

Tevbe-i sabite; "Tevbe ettim, tamam. Artık bir daha dönmeye hiç niyetim yok, hak yolda sabit kadem olacağım, sağlam basacağım. O eski hayata dönüp bir daha bakmam!" demek.

Ateşe atılacak gibi korkması lazım insanın. Yani doğru yola girdikten sonra, o eğri yoldan ateşe atılacakmış gibi korkması, oraya gitmemesi lâzım!

O eski arkadaşlar yolda görür insanı:

"—Gelsene ya, bu akşam da içelim beraber… Gelsene ya, bir parti poker çevirelim… Gelsene ya, şöyle yapalım böyle yapalım... Hadi felekten bir gece çalalım!"

Ne çalıyorsun?

"—Yok, olmaz! Gel ben seni başka bir yere götüreyim!" deyin, siz de onları doğru yola çekmeye çalışın!

Onlar, "Ya parası benden!" derler. Ben şu ayyaşların, sarhoşların arkadaşlığına hayret ediyorum; fedakâr mı fedakâr, ama şerde... O fedakârlık müslümanlarda yok…

"—Parası benden, gel!." diyor. Kim bilir kaç liraya patlar bir içki alemi, parası benden diyor.. "Yok!" diyorsun, bilmem ne diyorsun, yine çekmeye çalışıyor seni...

Allah tevbe nasib etsin, tevbe de sabit eylesin, yolundan ayırmasın…[63]

b. Peygamberlerin Adetleri

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[64]

مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ: اَلْحَيَاءُ ، وَالْحِلْمُ ، وَالْحِجَامَةُ ، وَالسِّوَاكُ ، وَالتَّعَطُّرُ

---

[63] Sayfanın 12. hadis-i şerifi (RE. 449/12) sohbetin sonunda anlatılmış.

[64] Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.137, no:7718; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XI, s.186, no:11445; Ukayli, *Duafa*, c.I, s.243, no:144; Taberi, *Tehzibü'l-Asar*, c.VI, s.320, no:2813; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IV, s.465, no:7318; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.195, no:2971; Yezid el-Hutami RA'dan.

Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.II, s.266, no:2566; Dulabi, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.129, no:264; Buhari, *Tarih-i Kebir*, c.VIII, s.10, no:1955; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1273; Taberi, *Tehzibü'l-Asar*, c.VI, s.360, no:2852; Melih ibn-i Abdullah el-Hutami babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.655, no:17235; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.53, no:24287.

وَكَثْرَةُ الْأَزْوَاجِ (عق. هب. عن ابن عباس)

RE. 449/13 (*Min süneni'l-mürselîne: El-hayâu, ve'l-hilmü, ve'l-hacâmetü, ve's-sivâkü, ve't-teatturu, ve kesretü'l ezvâci.*)

(*Min süneni'l-mürselîne*) "Peygamberlerin törelerindendir, âdetlerindendir." Neler?

Peygamberlerin adetlerinden olanlar nelerdir, onları sayıyor:

1. (*El-hayâu*) "Utanmak."
2. (*Ve'l-hilmü*) "Halim selim olmak."
3. (*Ve'l-hacâmetü*) "Hacamat olmak, yani kan aldırmak."
4. (*Ve's-sivâkü*) "Dişleri misvaklamak."
5. (*Ve't-teatturu*) "Güzel koku sürünmek." Hoş kokular, misk, esans, güzel kokular sürünmek.
6. (*Ve kesretü'l-ezvâc*) "Zevcelerinin çok olması." peygamberlerin törelerinden, usullerindendir. Süleyman AS, Dâvud AS gibi eski peygamberlerden de hanımlarının çokluğu ve bu sayılan şeyler rivayet edilmiştir.

İlk iki tanesi, *el-hayâu ve'l-hilm*. Ahlâka dair şeyler geldi. Ben başka rivayetler bulabilir miyim diye şerhine baktım ama, daha derin bir şekilde asıl kaynaklarına bakıp da araştıramadım.

Haya ve hilm, güzel huylardan iki tanesi. Elbette peygamberlerin huyları hepsi en güzel huylardır, onlara bir sözümüz yok. Yalnız bu devirde diyorlar ki:

"—Bırak bu utanmayı kardeşim! Olmaz, hayatta başarı sağlayamazsın, bu kadar utangaç olma!"

Peygamber Efendimiz'in zamanında bir delikanlı, kardeşini yakalamış, "Bak bu kadar utangaç olma!" diye ona nasihat çekiyormuş, onu sıkıştırıyormuş. Peygamber SAS Efendimiz, onun kardeşini sıkıştırdığını görünce:[65]

[65] Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.17, no:24; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.667, no:4795; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.121, no:5033; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.56, no:5183; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.453, no:950; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.211, no:602; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.374, no:610; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.156, no:4932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.131, no:7701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11764; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.372; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.421, no:2872; Taberânî, *Müsnedü'ş-*

دَعْهُ ، فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ (خ. م. د. ن. ه. حم. عن ابن عمر ؛

أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ ، وَهُوَ

يَعِظُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ ، قَالَ فذكره)

(*Da'hü*) "Bırak onun yakasını; (*feinne'l-hayâe mine'l-îmân*) utanma duygusu imandandır. İmanı olmasa, utanmaz olur, arlanmaz olur, her türlü edepsizliği yapar. Sen onun utangaçlığını kaldırmağa, gidermeğe çalışma! Utangaçlık iyidir." buyurmuş.

Yalnız şimdi söylenmiyor bu sözler... Bu kâfirciklerin sözleri var ya, ta eski zamanlardan beri söylenir gelir. Dinimizin kitaplarını okusanız, bakarsınız dünyada hiç yeni bir şey yok, hep eskiden beri söylenegelmiş şeyler, o zamandan söylemişler. "Bu kadar utangaç olma!" demişler. Hani şimdi diyorlar ki;

"—Sen benim dediğimi yap, günahın bana!.."

Demiyorlar mı? Hep duymadık mı?

"—Sen benim dediğim gibi yap, günahın bana!" diyor.

Kur'ân-ı Kerîm'de âyet-i kerîmede deniliyor ki:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرٰى (فاطر:١٨)

(*Ve lâ teziru vâziretün vizre uhrâ*) "Birisinin sorumluluğunu ötekisi yüklenemeyecek, alamayacak; ötekisini kurtaramayacak." (Fâtır, 35/18)

Kimse kimsenin günahını yüklenemez. O yine yaparsa o kabahati, o da günaha girer. Ama ötekisi o cesaretinden dolayı,

---

Şâmiyyîn, c.III, s.42, no:1771; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.124, no:155; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.238, no:725; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.66, no:1323; Abdu'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.142, nmo:20146; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.87, no:153; Eb3u Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.352; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.360, no:1432; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.53; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenztü'l-Ummâl, c.III, s.123, no:5782; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.467, no:12316.

“Yap, günahı bana!” dediğinden dolayı hem kendi günahını yüklenecek, hem ötekisinin günahını yüklenecek, vebali iki misli olacak. Çünkü edepsiz, cesaret etti günahtan korkmadığını gösterdi, “Senin günahın da bana!” dedi. Tamam, ona onun günahının bir misli gelecek ama ötekisi de günahsız kalmayacak, o da cezalı yine… Onun da Kur’an’da cevabı var, her şeyin cevabı var, el-hamdü lillâh dinimizde her şey söylenmiş.

Peygamber SAS Efendimiz, “Onun yakasını bırak!” diyor, “Haya imandandır. Bırak utansın...” diyor.

Bizim çektiğimiz utanmazlardan, yüzsüzlerden, arsızlardan… Sanki müstehcen neşriyat bitmiş, hiç kalmamış gibi dünyanın başka ülkelerinden şimdi müstehcen neşriyat kitapları, mecmuaları ithal ediliyor, hiç başka iş kalmadı...

Ne olacak? Zayıf müslümanlar, zavallı halkımız, gençler açacaklar, resimlere bayılacaklar, günahlara dalacaklar, kabahatleri işleyecekler, doğru yoldan, raydan çıkacaklar, şaşıracaklar… Ne olur?

Ne olacağını ben söyleyeyim. Cinsi duygular kuvvetli duygulardır, tabii çocuğun beyni dönecek, günaha girecek. Günaha girdikten sonra tabii para ister, pul ister, bu sefer Allah korkusu kalmadı ya kalbinde, o parayı nereden sağlayacağına bakacak. Belki bunları cinsi hislere teşvik eden adamların kasalarını soyacak, onların başına gelecek. Belki banka, belki bir kuyumcu soyacak. Çok para lazım çünkü, zevk ü sefâ parasız olmaz. Boğazda bir bilmem ne şu kadar paraya patlıyor, bu kadar rezalet şu kadar paraya oluyor. O parayı bulmak için gayri meşru yollara sapacak. Meşru yoldan çalışmayı bırakacak, aile yuvaları yıkılacak, anneler babalar diz dövecek, “Bizim evlat nereye gitti, ne oldu?” diyecekler.

Kötü cereyanlar, menfî ideolojiler böyle insanlara diyecek ki:

“—Tamam, para benden, yeter ki benim tarafıma gel, iki tarafına iki tane tabancayı as; ben sana parayı veririm, istersen nikâh da yaparım, devrim nikâhı yaparım... “

Ondan sonra nikâh filan yok ortada, laf olsun diye nikâh diyor. Devrim nikâhı, bir arada, komün hayatı yaşayacaklar. Komünist ya, her şey müşterek, kadın dahil… Öyle yaşayacaklar, ondan sonra onlardan bu memlekete hayır gelecek (!).

Onu öyle yaptığı zaman yakalıyorlar da, onu o tarafa itene bir şey yok. Sübhanallah! Taşları bağlamışlar da köpekleri salıvermişler. Öyle şey olur mu? Ama İslâm öyle değil, İslâm samimi bir ideoloji olduğu için, 'trak' başından kesiyor kabahati… Yasak yere adımını atmak bile yok, bitti.

İçki... İçki içen kendisini ya tutar ya tutamaz, ya nâra atar ya sarhoş olur, ya cam kırar ya arabayı devirir ya bir insanı bıçaklar... belli olmaz. İçki yasak, bitti.

"—Efendim ben kendimi tutarım. "

Sen külahıma anlat kendini tutacağını… Hiçbir şey yapamazsın, içki geldi mi ilk önce içkiyi içersin, ondan sonra da her türlü rezaleti yaparsın, bir de bakarsın polis nezarethanesindesin, bir de bakarsın hapistesin, bir de bakarsın dar ağacındasın. "Ya ben hiç bilemedim, içki içtim aklım başımda değildi." dersin ama iş işten geçer.

İslâm koruyucu hekimlik gibidir. Koruyucu hekimlik gibi kusura götüren yolu başından tıkıyor: "Burası yasak, buradan gitme!" diyor, bitiyor. Zina yasak, içki yasak, kumar yasak, gayri meşru kazanç yasak, şunu yasak bunu yasak...

"—Ee, etrafımız bir sürü yasak doldu…"

Tabii ya ne sandın? Yollarda da polislerin yasakları yok mu?

"—Sağa dönülmez, sola dönülmez, sürat 50 kilometreden fazla olmaz…"

Neden onlar? Senin yoldaki selametin için. Sen o işaretlere riayet etmezsen, çarpışırsın bir kamyonla, altında kalırsın ölürsün. Ölmeyesin diye, trafik polisi senin hayatını korumak için düşünmüş o yasakları, ondan koymuş.

E hayatta bu kadar yasaklar var...

Kaç tane? Sayarsın parmaklarınla, yetmezse hadi diyelim 20-30 tane yasak var ama helâller sonsuz, ooo *ardu'llahi vâsiah*, bir sürü helâl var. İçki yasak, tamam; portakal, elma, muz, armut, kavun, karpuz serbest... Yani saymaya lüzum yok. Daha ne istiyorsun mübarek?

Her şey serbest, serbest, serbest... İçki yasak, neden?

Aklını alıyor da ondan. Aklını başından alıyor, senin vücudunu sıfıra indiriyor, seni kıymetsiz bir insan hâline getiriyor. İslâm aklı

koruyor, İslâm aklın bekçisi olduğu için içkiyi yasaklamış.

Pekiyi anladım içkiyi, kabul tamam; zaten polis de fazla içkiliyken araba kullandırtmıyor, tamam, sen kazandın hocam bu sefer.

"—Pekiyi zina neden haram?"

Zinayı iki kişi yapıyor; karşı taraftaki kadıncağız, o da birisinin anası veya o da birisinin karısı veya o da birisinin kızı. İster misin senin öyle olsun?

"—Aman hocam, ne diyorsun, aman, Allah saklasın... "

E o zaman sen de yapma!

Yuvalar yıkılıyor, hayatlar mahvediyor. İslâm nesli de koruyor. Nesil de pak olacak, anası belli babası belli olacak; bunların bir araya gelmeleri düğünle, nikâhla, şanla, şerefle olacak. Herkesin alnı açık; evlada da kimin bakacağı belli, bu babası, bu da anası… Annesi emzirecek, babası rızkını, parasını kazanacak, getirecek. Büluğ çağına erinceye kadar terbiyeleri de bunlara ait. Ondan sonra evlendirdi mi tamam, pekâlâ ondan sonra mes'uliyet kendisinin…

Bak, İslâm nasıl nizam koymuş?

İslâm'ın bu nizamına düşmanlarımız kızıyor:

"—Ya şu Türkiye'yi bir türlü alt edemedik be! Allah Allah, nedir bu Türkiye'den çektiğimiz… Bir zamanlar Balkanlar'a, bir zamanlar Viyana'ya gelmişler… Oh hele bir durdurduk, bir de oldukları yerden çökertelim. Bir türlü çökmüyor!"

Neden çökmüyor?

Araştırıyorlar araştırıyorlar, sayfalar karıştırıyorlar... Gavurun, kâfirin azılısı Arapça öğreniyor. Allah Allah! Dur bakalım müslüman mı olacak?

Ne müslüman olması, domuzun müslüman olması olur mu? Müslüman olacağından değil; "Nereden müslümanı kandırırım?" diye İslâmiyet'i iyice öğrenecek, fitne çıkartacak.

İslâm tarihi yazıyor, babasının hayrına mı?

Hayır, babasının şerrine yazıyor. Müslümanları aldatacak, dinden imandan uzaklaştıracak, ondan sonra kendi işini yapacak, kendisi rahat edecek.

Bak kendisi her türlü zulmü yapıyor. Afrika'da elmas madeni

çıkıyor diyor, Afrikalıları öldürüyor. Oradan öteki devlete hücum ediyor, buradan beriki devlete hücum ediyor.

Neden? Menfaati var kepazenin… Para kazanıyor oradan, başkasının memleketini istila etmiş, oradan madenlerden metal, para, elmas çıkartıyor, çeşitli şeyler çıkıyor. Orduyu kurmuş, veryansın...

“—Bu şehre beyazlardan başkası giremez, zenciler giremez!”

Hani sizin insan hakları, hürriyetleri diye bir şeyleriniz vardı galiba kitaplarda? Yazıyordu, okutuyorlar bize, hukuk fakültesinde, bilmem şurada burada…

“—Ha, o bizim propaganda servisimiz. O, insanları aldatmak için propaganda servisi…”

Kendilerini melek gibi gösterecekler, ondan sonra yine elmas olan yere hücum, petrol olan yere hücum. Halkları kesmek serbest ama müslümanlar barbar...

Ne yapmışlar bu barbar müslümanlar?

Kendi vatanlarını korumaya kalktığı zaman adamlar barbar oluyor, ötekiler hücum edince medenî oluyor. Gözünüzü açın! Düşmanımız tam böyle hareket etmiş, ben biraz karikatürize ediyorum ama gerçekleri söylüyorum. Tamamen asırlar boyu böyle olmuştur.

Bizim dinimiz bizim dünya ve âhiret saadetimizin reçetesidir. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dinimize sımsıkı bağlı eylesin…

Evet, haya sahibi olacağız, bir; hilim sahibi olacağız, iki...

Hilim ne demek? *Hilim*, kızılacak yerde sükûnetini kaybetmemek, vakarını bozmamak, aklının kontrolünü kaybetmemek demektir. Hilim dediğimiz şey bu.

Halim selim insan, yani karşı taraf kızılacak bir şey yaptığı zaman bile sakin, makul bir cevap veriyor, tamam, düzeltiyor işi. Ağırbaşlı, bu uymadı, ötekisi edepsiz. Tamam, ağırbaşlı, halim selim diyoruz.

Hilim çok kıymetli bir sıfattır ve zordur. İnsan kızdığı zaman insanın üzerinden aklının kontrolü gider, ortalığı kırar geçirir. Hanımını döver, çocuğunu döver...

Dövülür mü bu çocuklar? Döverler. Neden? Kızdı.

Çocuklarınızı dövmeyin! Çocuklarınızı asil bir insan gibi muamele ederek öyle yetiştirin. Yani şahsiyet sahibi olması için

onlara şahsiyetli insan muamelesi yapacaksınız. Bağırıp çağırıp dövdüğün zaman olmaz. Her zaman söylüyoruz, yine bizim kardeşlerimiz kendi evlatlarını dövüyorlar. Dövmeyin! Çocuğu dövdün mü, o anda o işi yaptırmazsın ama huyunu bozarsın. Çok söylersin, arsız olur, hiçbir şey dinlemez. Dövmeden, "Evladım hiç yakışmadı sana, sen büyük adam olacak bir insansın, bir daha böyle yapma olur mu evladım, hadi affettim." filan diyerek bir dahaki sefere yapmamasını güzellikle sağlamaya çalışın.

Güzel örnek olun kendiniz… Güzel örneklerle beraber konuşturun, arkadaşlık ettirin o da iyi insan olsun. İyi terbiye edememişsin, basıyorsun sopayı! Kendini döv, kendin iyi terbiye edememişsin. O çocuğu sana verdi Allah, küçükten, kundaktan beri senin çocuğundu, iyi terbiye edememişsin, şimdi pataklıyorsun. Gücün kuvvetin yerinde… O da büyüsün, o da seni pataklar. Bu sefer onun da pazusu kuvvetli olduğu zaman, sen zayıf düştüğün zaman, o da seni pataklarsa olur mu; olmaz. Yani iş kuvvetle olmayacak; akılla, mantıkla, gönülle olacak. Gönülle olan bir şey daha güzel olur.

Haya da, hilim de, halim selimlik de güzel… Kızılacak yerde bile kızmayıp kontrolünü elden kaybetmemek...

Hacamat; kan aldırmak demektir. Tabii bu eski devrin bir tedavi şeklidir. Malum insanlar beslenmeleri sonunda kanları fazlalaşır, tansiyonlar, sıkıntılar ve saire olur. Belli zamanlarda bizim büyüklerimiz kan aldırırlardı, çizerek veyahut daha başka şekillerle... İşte hacamat yapmanın şekli şemaili... Kanlarını aldırtırlardı. O zaman kan biraz akıp gidince vücut tazeleniyor, eski kanlar gitmiş oluyor. Böyle iyi olurdu, sıhhat meselesi bu…

Bu hacamatı da tavsiye etmişlerdir. Bunu da eski peygamberler bile yaptırmış, o zamandan gelme bir töre, âdet olduğu anlaşılıyor.

(*Ve's-sivâk*) *Misvak* kullunmuk demektir. *Misvak*, dişleri temizlemeye yarayan bir dal parçası. Dalı kesiyorsunuz, uç tarafı telleniyor. O tellenen kısmıyla dişlerinizi böyle sağdan soldan, yukardan aşağıdan sürte sürte dişlerinizin üstünde sarılık, kir pas kalmıyor. Bir de misvak ağacı kendisi eczası olan, özelliği olan bir ağaçtır. Ağzı temizliyor, mikropları öldürüyor ve dişler güzel oluyor, diş etlerinde hastalık olmuyor.

Ankara'da bizim tanıdığımız bir dişçi var, araştırma da yapar biraz, meraklı bir dişçi. O diyor ki;

"—İnsanların büyük ekseriyetinde diş kökü hastalığı iltihabı vardır, belli bir yaştan sonra dişleri sallanmaya başlar. Dişleri sallanır, bu hastalığa 'Piyore' derler. Bu hastalık büyük ekseriyette yüzde seksen, seksen beş insanda vardır; misvak kullananlarda olmuyor." diyor.

Ben de o doktora gidip geliyordum bir dişimin çürüğünü doldurmak için, bir arkadaş da benim arkadaşım olarak yanıma geliyordu. Söz açıldı da, dişçiye bazı kimseler misvak kullandığı zaman diş etlerinin kanadığını söylediler, o arkadaş dedi ki;

"—Evet, ilk başta biraz kanıyor ama sonra diş eti daha sağlam oluyor. Benim eskiden abdest alırken ağzıma su verirken dişim kanardı, bak şimdi bir şey yok." dedi.

"—Hadi bakalım otur sandalyeye." dedik oturttuk, önce bir dişçi baktı arkadaşın ağzına sonra ben de bir eğildim baktım sanki bir inci kutusu açılmış içinde inciler dizili. O kadar güzel dişleri, o kadar sıhhatli diş etleri! Hayret ettim!

"—İki üç sene önce böyle diş etlerim kanar dururdu." dedi.

E ne yaptın?

"—Misvak kullana kullana böyle bu kadar sıhhatli oldum." dedi.

Yani misvağın böyle bir temizleme hassası var, Allah'ın rızasını kazanmaya faydası var, namazın sevabının 70 kat fazla olmasına faydası var, ağzının sıhhat kazanmasına faydası var, dişlerin temiz olmasına faydası var, boğaza faydası var, mideye faydası var... Hâsılı Allah'ın emrettiği şeylerde, yani Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği şeylerde hep bir güzellik olduğu için bunda da çok güzellikler var. Tecrübeyle sabit, yani deneyenlerin söyledikleri şeyler. Misvak da güzel.

(*Ve't-teattur*) *Taattur*, ıtır kullanmak yani güzel koku kullanmak, yüzüne hoş koku sürünmek demektir. Misk, amber, abîr veyahut daha başka bir şey… Bu da güzel bir âdettir. İnsan ter kokacağına, teke gibi kokacağına güzel koksun diye güzel koku sürmek peygamberlerin töresindendir, böyle gelmiş böyle gidiyor. Biz güzel kokular sürünürüz.

Kimler sürünür? Eskiden erkekler sürünürdü bizde, kadınlar dışarda sürünmezdi. Yani eskiden dediğimiz, töremiz böyleydi.

Hadîs-i şeriflerde, ayetlerde böyledir; kadın evinde sürünebilir ama kokusunu başka bir erkek duydu mu, günaha girer. Dışarda sürünemez, çünkü dışarda kendisini beğendirmek mecburiyetinde değil, bilakis örtünmek zorunda, güzelliklerini belli etmemek zorundadır kadın... O zaman kadının dışarda koku sürünmesi doğru olmuyor.

Paris'ten güzel parfümü alıyorlar, sürünüyorlar, sokaktan geçtikten sonra, üç gün sonra geçsen o sokaktan yine kokusu kalıyor. Nasıl yapmış gâvur böyle! Çok güzel kokulu parfüm sürünüyorlar, şehirde geziyorlar. Yanından geçtiği zaman insanın burnuna geliyor kokusu… Haa onun kokusunu başka erkekler duyduğu müddetçe, melekler o kadına lânet eder, hadiste böyle geçiyor. Melekler lânet eder, boynundan büyük günahlara girer, öyle döner.

Kadın evde sürünecek, biz erkekler dışarda sürüneceğiz. Âdetler böyledir. Ama şimdi âdetler, örfler, töreler döndü; erkek güzel koku süründü mü yabancılar yani İslâm'a yabancı kalmış olanlar insana böyle yan yan bakıyorlar.

Ben bir kere bir arkadaşın dükkanına gittim;

"—*Selâmün aleyküm!*"

"—*Aleyküm selâm*, hoşgeldin hocam…" filan dedi çıkarttı bana bir koku sürdü mübarek, elinde koca bir şişe, ağzından bir devirdi sanki elim yıkanmış gibi… Neyse çok...

Süründüm güzel kokuyu, çıktım. Çarşıdayım, aşağıda bir kumaşçı dükkanına girdik. Kumaşçı dükkanına girdik ama bir de dikkat ediverdim ki tezgahtar öteki tezgahtara;

"—*Allahümme salli âlâ seyyidinâ muhammed!*" bilmem ne bir şeyler söyleyip duruyor.

Yani benimle alay ediyor, ben hacı kokusunu fazla sürdüm ya, birbirleriyle güya beni alaya almak istiyorlar. Hani müslümanmış... Müslüman değil ya kendisi, müslümanmış gibi davranarak benimle alay ediyor, yani çok fazla koku sürünmüş diye... Anladım ama ne diyeyim, güldüm.

Eskiden bu benim yaptığım makbuldü, şimdi bizim yaptığımız garip görünüyor. Alışsınlar biraz. Biraz işin, bizim tarafın doğru olduğunu... Ne yapalım gülerler biraz, sonunda kendilerinin gülünecek durumda olduğunu anlarlar.

(*Ve kesret'ül-ezvâc*) "Zevcelerin, hanımların çok olması eski peygamberlerden töre..." Bizim dinimizde Peygamber Efendimiz'in de zevcât-ı tâhirâtı, çok evlenme durumu vardı.

Kur'ân-ı Kerîm'de müslümanların dörde kadar evlenebileceği bildirilmiştir:

فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ، فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً (النساء:٣)

(*Fe'nkihû mâ tâbe leküm mine'n-nisâi mesnâ ve sülâse ve rubâ', fein hiftüm ellâ ta'dilû fevâhideten*) [Beğendiğiniz size helâl olan kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın!] (Nisa, 4/3) diye böyle müslümanların ikişer, üçer, dörder hanım alabileceğini Kur'ân-ı Kerîm belirtmiştir. Eğer aralarında adalet etmekten korkarlarsa, bir tanesinin uygun olacağını ifade etmiştir.

c. Allah Sevgisinin Alâmeti

Üçüncü hadîs-i şerife geçelim.

Enes RA'dan rivayet edilmiş. Bu hadîs-i şerife çok dikkat etmenizi rica edeceğim, iyice hatırınızda tutun:[66]

مِنْ عَلاَمَةِ حُبِّ اللهِ ذِكْرُ اللهِ ، وَمِنْ عَلاَمَةِ بُغْضِ اللهِ بُغْضُ ذِكْرِ اللهِ
(ابن شاهين فى الذكر عن أنس ضعيف)

RE. 449/14 (*Min alâmeti hubbi'llâhi zikru'llàhi, ve min alâmeti buğdi'llâhi, buğdu zikri'llâhi.*) *Sadaka rasûlü'llâh.*

(*Min alâmeti hubbi'llâhi zikru'llàhi*) "Allah'ı sevmenin alâmeti, Allah'ın zikrini sevmektir. "

---

[66] İbn-i Adiy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.III, s.186; Enes ibn-i Malik RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.I, s.446, no:1926; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.55, no:24295.

Sen Allah'ı seviyor musun?
"—Ne demek hocam, canım feda! Rabbimiz, hàlikımız, Allah-u Teàlâ Hazretleri, elbette seviyorum. Çocuklarımıza bile ilk başta onu öğretiyoruz."
"—En çok kimi seversin evlâdım?"
"—Allah'ı severim." diyor.
"—Ondan sonra kimi seversin?"
"—Peygamberimizi…"
Tamam, küçüklükten beri bildiğimiz bir şey. Güzel, burada ittifak etmişiz, hiç aramızda ihtilaf yok.
"Allah'ı sevmenin alâmeti Allah'ın zikrini sevmektir. (*Ve min alâmeti buğdi'llâhi*) Allah'a buğz etmenin alâmeti yani Allah'ı sevmemenin alâmeti, (*buğdu zikri'llâhi*) Allah'ın zikrine buğz etmektir."
Allah'ın zikrine buğz etmek, kızmaktır. Allah'ın zikrine sinirleniyor beyzadem… Hoşuna gitmiyor, zikri sevmiyor, kızıyor ona. Olmaz, olmadı; hakiki Müslümanlık olmadı.
"—Hocam... İşte bilmem ne..."

Herkes Müslümanlığın hakikisi kendisinde sanıyor.
Pekiyi, davacı olduk, yakasına yapıştık, hangimiz haklıyız, kim çözecek? Kur'ân-ı Kerîm çözecek, hadîs-i şerif çözecek. Çünkü adam Müslümanlık bende demek istiyor, iyi müslüman benim demek istiyor. E nereden ölçeceğiz, terazi ne?
Terazi Allah'ın Kur'ân-ı Kerîm'i ve Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerifleri. Buyur! İşte hadîs-i şerif, buyur.
"—Ayetten delil isterim."
Pekâlâ, işte ayetten delil, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللهَ ذِكْرًا كَثِيرًا. وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً

(الأحزاب:٤١-٤٢)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zküru'llàhe zikran kesîrâ. Ve sebbihùhu bükraten ve esîlâ.*) [Ey iman edenler Allah'ı çok çok zikredin! Sabah akşam onu tesbih edin!] (Ahzab, 33/41-42)
"—Hocam buradaki zikir belki hatırlamak mânasına geliyordur

da, hık da, mık da...”

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلاً (الانسان:٢٥)

(*Ve’zkürisme rabbike bükreten ve esîlâ*) “Allah’ın adını sabah akşam zikreyle!” (İnsan, 77/25) diyor.

Ne diyeceksin şimdi?

Hiçbir şey diyemez. Kur’ân-ı Kerîm’de çok âyet-i kerîme var, zikri emrediyor, Allah’ın adını çok zikretmeyi; içinden, dışından, aşikâre, gizli, Allah’ı zikretmeyi emrediyor.

Başka bir ayet-i kerimede de:

أَلاَ بِذِكْرِ اللهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ (الرعد:٢٨)

(*Elâ bi-zikri’llâhi tatmeinnü’l-kulûb.*) “Gözünüzü açın, âgâh olun, dikkat edin, bilin ki gönüller ancak Allah’ın zikriyle mutmain olur!” (Ra’d, 13/28) buyruluyor.

Pek çok hadîs-i şerifler var, Allah’ın zikrini emrediyor, Allah’ın zikrinin faydalarını söylüyor. Allah’ı zikretmenin sevabının cihaddan bile üstün olduğunu söyleyen hadisler var. Cihaddan bile üstün... Onun için büyüklerimiz ne mübarek insanlarmış...

Dedelerimiz düşmana nasıl saldırırlardı?

“—Allah Allah… Allah Allah...” diyerek saldırırlardı.

Ne mübarek insanlarmış, bak orada bile ahiret kârını hiç unutmuyorlar. Hem cihad sevabını, hem zikir sevabını almışlar. Ne mübarek insanlarmış... “Allah Allah…” diyerek hem zikre hem cihada öyle devam ediyorlarmış. Biz onların ayağının tozu olamayız.

Onların tenkidini bir tarafa bırakalım; önce anlayalım, ondan sonra tenkit edelim. Anlayamıyor ki… Ecdadın yazdığı şiiri anlayamaz, ecdadın yazdığı kitabeyi anlayamaz, ecdadın tarihini bilmez, yaptığı hayırları bilmez, ecdadın dostunu bilmez, düşmanını bilmez…

Ne biçim torunlar! Ecdadına İngiliz kadar düşman! Sübhanallah! Sübhanallah! Sübhanallah!.. Ne biçim torun? İngilizle yanyana gelmiş, Yunanlıyla kol kola girmiş, ecdadına veryansın ediyor.

Kim bu veryansın ettiğin?

"—Dedem…"

Dedene ne çatıyorsun, şaşkın adam! Geç dedenin yanına, çatacaksan bu tarafa çat! O İngiliz senin denizaltını batırdı, o ülkelerini istila etti. O Yunanlı senin şu kadar kardeşini kesti. O Bulgar şunu yaptı, bunu yaptı...

"—Hocam resmen dostuz NATO'da bilmem ne de…"

Canım resmen dostuz, bakanlarımız resmi ağzı kullansınlar; biz Allah'ın bildiğini kuldan saklamayız ki.

Bir millet tarihini unuttu mu, mahvolur. Unutur muyuz biz! Benim dedem Suriye'de şehid olmuş, yeri bile belli değil. Suriye taraflarından bir mektup gelmiş ondan, sonra aradınsa bul. Allah şefaatlerine erdirsin.

Ben o dedemi şehid edenlerin hesabını sormaz mıyım? Hakkım değil mi? Ne arıyordu benim Suriye'mde, benim memleketimde o adam?

Allah'ın zikriyle meşgul olun! Allah'ın zikri kaledir kale! O kaleye giren belâlardan korunur, düşmanlardan kurtulur. O kaleden dışarıda kalanı kurtlar kapar, düşmanlar parçalar. Allah'ın zikri kalesine girin, emin olun!

d. Sakalı Uzatmak, Bıyığı Kısaltmak

Bu hadîs-i şerifte bize bir ibret çıkıyor. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[67]

مِنْ فِطْرَةِ الإِسْلاَمِ الْغُسْلُ يومَ الْجُمُعَةِ ، وَالإِسْتِنَانُ ، وَأَخْذُ الشَّارِبِ ، وَ

---

[67] İbn-i Hibban, *Sahih*, c.IV, s.23, no:1221; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.763, no:21301; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.55, no:24197.

إِعْفَاءُ اللِّحٰى ؛ فَإِنَّ الْمَجُوسَ تُعْفِى شَوَارِبَهَا وَتُحْفِى لِحَاهَا ، فَخَالِفُوهُمْ

خُذُوا شَوَارِبَكُمْ وَأَعْفُوا لِحَا كُمْ (حب. عن أبى هريرة)

RE. 449/15 (*Min fıtrati'l-islâmi el-guslü yevme'l-cumuati, ve'l-istinânü, ve ahzü'ş-şâribi, ve i'fâu'l-lehâ; feinne'l-mecûse tu'fî şevâribehâ ve tuhfî lehâha, fehâlifûhüm; ve hûzu şevâribeküm ve a'fû lehâküm.*)

(*Min fıtrati'l-islâmi*) "İslâm'ın fıtratından, fıtrata uygun, tabiata uygun tavsiyelerinden birisidir. (*El-guslü yevme'l-cumuati*) "Cuma günü gusül abdesti almak." Cuma günü gusül abdesti almak İslâm'ın fıtrata uygun emirlerinden güzel birşeydir. Başka?

(*Ve'l-istinânü*) "Ve misvaklanmaktır." Yani Cuma günü topluluğa gidiyorsun ya, Cuma namazı kılacaksın, hatip mimbere çıkacak, Cuma hutbesini okuyacak, tertemiz yıkanmış olacaksın, ne ter, ne kir, ne pas... Güzel kokular süreceksin, dişlerin tertemiz misvaklanmış olacak, kir yok, bir şey yok, ağzın kokmuyor...

(*Ve ahzü'ş-şâribi*) "Bıyıkları kısaltmak, almak." Yani bıyıkları almak, İslâm'ın fıtrata uygun emirlerinden, tavsiyelerindendir.

(*Ve i'fâu'l-lehâ*) "Sakalı çoğaltmak, yani uzatmak." Sakalı uzatmak, bıyığı kısaltmak.

Peygamber Efendimiz arkasından buyurdu ki, dikkat edin:

(*Feinne'l-mecûse tu'fî şevâribehâ ve tuhfî lehâha*) "Mecusiler bıyıklarını uzatırlardı, çoğaltırlardı ve sakallarını azaltırlardı; (*fehàlifûhüm, ve hûzu şevâribeküm, ve a'fû lehâküm*) siz onlara muhalefet edin; bıyıklarınızı alın, sakallarınızı salıverin, uzatın!" buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Mecusi... Mecusi gayrimüslimlerden bir zümredir ki İran'da eskiden bulunuyordu, ateşperest dediğimiz kimselerdi. Onların *Zend Avesta* diye kitapları vardır, *Zerdüşt* diye bir adamları gelmiş geçmiştir, onların yazdığı şeyler var. Yani yanlış bir din. Müşriklik alâmeti bir iyilik tanrısı var, bir kötülük tanrısı var. Ateşe tapıyorlar, ışığa tapıyorlar. Nur tanrısı, zulmet tanrısı filan diye saçma sapan şeyleri var. Mecusilerin inançları öyle.

Onlar bıyıklarını uzatırlarmış, sakallarını tıraş ederlermiş. "Siz onlara muhalefet edin, siz bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı

uzatın!” diyor Peygamber Efendimiz. “Muhalefet edin!” diyor.

Müslümanın kendi öz şahsiyeti vardır, başkasını taklit etmez. Bir de Peygamber Efendimiz yahudilere, hıristiyanlara, mecusilere muhalefet etmeyi bize emretmiştir. Bunu da bilesiniz. Yani benzemeyi değil, benzememeyi tavsiye etmiştir. Basit şeylerde bile benzememeyi tavsiye etmiştir.

Mesela Muharrem’in onuna hürmet etmek, onunda oruç tutmak eski ümmetlerde de vardı. Peygamber Efendimiz diyor ki; “Tam onlara benzememek için hem dokuzunda, hem onunda tutun veyahut onuyla on birinde tutun!” Benzemek olmasın yani onlar gibi olmasın diye.

Yolda giderken şöyle bir babayiğit yürüyün, kenara çekilmek zorunda kalsın adam. Sen müslümansın, Allah’ın varlığını kabul etmişsin, çekilsin kenara! Böyle tavsiye etmiş bizim dinimiz.

Sonra, “Allah’ın düşmanlarını dost edinmeyin!” demiş.

Dost edinirsin ne olur? Çelme takar, içten vurur. Gözünü açacaksın.

“—Ahid yapmayacak mıyız, anlaşma, akid olmaz mı?”

Olur, olabilir, ona bir şey demiyoruz ama, “Gavurdan dost, domuzdan post olmaz!” demiş dedelerimiz. Ne güzel söylemişler! Dost olmaz. Bir zaman için bir anlaşma yapar, ondan sonra fırsat buldu mu ahdini bozar. Müslüman bozmaz, müslüman sözünün eridir, sadıktır, söz verdiği şeyi yapmaya çalışır; onlar bozarlar. Onlar için mühim değildir, Allah’tan korkmazlar, mes’uliyet duygusu yok, ahirete inanmazlar, kötü huylulardır, yaparlar. Bizim hiç ecdadımız öyle yapmamış, ahdine sâdık kalmış.

Güzel bir numunedir ki, İslâm’ın ilk yayıldığı devirlerde Hama veya Humus şehrine geliyor müslüman mücahidler, hakim oluyorlar. Tabii hakim olduğu zaman ahaliye, “İslâm’a girin!” diyorlar; giren giriyor, girmeyen hıristiyan olarak, yahudi olarak kalmış. Kalanların da vergi vermesi lazım. Vergilerini alıyorlar, fakat bir süre sonra bir haber geliyor ki, Bizans büyük bir ordu toplamış, müslümanların üzerine saldırıya geçiyor. Düşünmüşler, askerlik icabı, “Şimdi biz düşman bir beldedeyiz, ahalisi de onlarla bir olur...” filan diye ne düşündülerse, askerlik ilminin bir gereği, geri çekilmeyi uygun görmüşler. Fakat geri çekilirken diyorlar ki,

“Biz bu hıristiyanlardan, gayrimüslimlerden vergi almıştık, şimdi çekiliyoruz...” Herkese vergilerini geri vermişler. Demişler ki:

“—Biz bunu sizden aldık ama, ‘Başınızda olacağız ve sizi koruyacağız.’ diye aldık, şimdi çekilmek zorunda kalıyoruz, alın vergilerinizi!”

Adamlar şaşırmış kalmış, “Allah Allah!” Dünya tarihinde çok nâdir görülen bir şey… Güçlü kuvvetli askerler, ellerinde silahlar var, her türlü imkanlar var, parayı almışlar, üstüne yatsa kim isteyebilir parayı onlardan? Kim başa çıkabilir?

Çıkamaz ama parayı verip öyle gidiyorlar.

“—Biz şimdi çekilmek zorunda kaldık, bu paralarda hakkımız kalmadı, alın paralarınızı geri.” diye paraları vermişler. Ee müslüman böyle işte!

Üzüm bağlarından üzüm koparmışlar, bakmışlar sahibi korkudan kaçmış, yok; üzüm bağlarına yedikleri üzümün parasını paçavraya bağlamışlar salkımın yerinde duruyor. Adam bağına gelmiş bakmış ki İslâm ordusu geçti, bağda üzümler yenmiş ama, bedelleri bağlı duruyor.

“—Biz ahdimizi bozmayız, onlar bozar.” sözünden açıldı.

Demek ki İslâm’ın fıtratındandır Cuma günü yıkanmak. Cuma günleri yıkanın o zaman!

Bu hadisleri neden dinliyoruz? Tatbik etmek için. Cuma günü oldu mu bir gusül abdesti alın.

Ne olur gusül abdesti alırsak? İşte bu sünnete uygun olmuş olur bir, başka faydalarını söyleyeyim; on günlük günahı affolur insanın. Yedi gün, bir hafta önceki günahları, üç gün ziyadesiyle affolur, on gün eder. on günlük günahı affolur. Onun için gusül abdesti alın, temiz, pak gelin.

Adam çorabını değiştirmiyor, çorabını çıkarttığı zaman çirkin kokuyor, olmaz. Akşamdan çorabını yıka, sabahleyin temiz giy. Ayağını yıka, terliyorsa ayağına pudra dök, o güzel kokulu çocuk pudralarından parmak aralarına filan dök, buradaki adamları ezalandırma!

Geliyor, insanın burnunun direği kırılacak gibi oluyor. Veyahut ayağını şadırvanda gıcır gıcır yıka, böyle gıcırtısı çıkıncaya kadar yıka güzelce; yıkadıktan sonra da çorapsız gel! Çorapsız gelirsen

kimse bir şey demez ama, pis çorabı giyip de yandakini ezalandırdığın zaman günaha girersin. Adam hangi meslektense o mesleğinin kokusuyla geliyor buraya. Olmaz. Tertemiz gelecek. İslâm temizlik dinidir, o zaman sevap kazanır. Demek ki bunu yapacağız, güzel.

Misvak kullanacağız. Yanımızda bir misvak olacak, dişlerimiz temiz, pak olacak, sarılık birikmiş olmayacak, ağzımız kokmayacak.

Bıyıklarımızı ağzımıza girecek gibi salıvermeyeceğiz. Kimisi aşağı sarkıtıyor, kimisi buruyor. Nereden öğrendin bunu?

Peygamber Efendimiz azalt diyor bıyığı. Yani bıyık az olacak.

Azın ölçüsü ne? Peygamber Efendimiz derisi görünecek kadar yapardı, yani kısaltırdı ve ağzın içine girmeyecek... Ne güzel, iyi ki bıyıkları kesmeyi emretmiş, çünkü yukarısı akan bir yer. Yukarısı akan bir yer olduğu için buranın böyle fazla uzun olması iyi değil; kısaltınca temizlenmesi kolay olur.

Sakalların da uzatılması yapmamız gereken bir şey. Mümkünse hepimiz sünnete uygun yapacağız. Neden?

Kazınması, fıtrata muhalefet dolayısıyla haramdır. Yani sakalın kökünden kazınması haramdır. Onun için sakalı bırakmaya çalışmak lazım. Din adamları... Herkesten önce din adamlarının sakallı olması lazım. Vâiz, müftü, imam, müezzin veya kayyım… eh tamam. Haydi bakalım görelim, sakallı ol!

Bu sakalın tıraş edilmesinin tarihçesi çok eski değildir, yakın bir zamanda başladı bu tıraş etme adeti... Tanzimattan sonra filan başladı, ondan sonra gelişti. Eskiden tabii herkes, padişahlar dahil, komutanlar dahil sakallı olurdu, sonradan böyle oldu. Sonradan bıyık da kesilmeye başlandı. Şimdi bana çok garip geliyor, böyle hem sakal kesilip hem bıyık kesilince insan şaşırıyor bu sefer.

Tabii her şeyimizde ölçü hadîs-i şerifler, âyet-i kerîmeler, şeriatin ahkâmı olduğu için mümkünse bir mazaret yoksa sakal bırakacağız. Sonra, mecusilere muhalefet edeceğiz.

"—Peki, mecusilere muhalefet edeyim ama hıristiyanlara etmeyeyim mi?"

Hıristiyanlara da, mecusilere de, yahudilere de muhalefet edeceğiz. Biz kendimiz müslümanız.

Müslüman ne demek?

Kendi kendine her şeyi olan bir aziz ümmet demek. Biz başkasını taklide muhtaç değiliz, mecbur değiliz, üstelik Efendimiz yasaklamış. Kimseye benzemeyeceğiz. Bizim kılığımızın, kıyafetimizin, giyimimizin, pantalonumuzun, ceketimizin veya paltomuzun veya baş örten kıyafetimizin, her şeyimizin kendimize mahsus olması, bize uygun olması lazım. İslâmî bakımdan başkasını taklit doğru değildir.

Burada, "Mecusilere muhalefet edin!" diye Efendimiz buyurdu. Başka hadislerde yahudilere ve hıristiyanlara muhalefet etmek emredilmiştir; çünkü sapıtmış insana uyulmaz. Onların kimisi sapıtmıştır, kimisi azmıştır. Yani onlar *mağdûbi aleyhim*'dir veya *dâllîn*'dir. Onlara uymayacağız.

Hatta biz her gün günde 40 defa farkında olmadan ne diyoruz?

"—Yâ Rabbi! Bizi kendilerine in'am ettiğin insanların yoluna sok, doğru yola sok, o doğru yola ki kendilerine in'amda, ihsan bulunduğun insanların yolu, oraya bizi dâhil et, o yoldan yürüt bizi; kendilerine gazap ettiklerinin ve sapıtmışların yoluna bizi sokma!"

Gazap ettikleri kimlerdir? Peygamber SAS Efendimiz bir açıklamasında, "Yahudilerdir." demiş. Sapıtmışlar kimler? "Sapıtmışlar hıristiyanlardır." demiş. Akidelerini sapıttılar çünkü.

Bizim onları taklit etmemiz gerekmez. Taklit güzel şeye olur. Peygamber Efendimiz'i taklit et! Neden? Güzeller güzeli… Taklit edersen sen de güzel olursun. Kötü şey taklit edilmez, lüzum yok...

Sendeki daha iyiyken, ne diye kötüsünü taklit edeceksin?

Senin çok güzel, en son model bir araban var; gidiyorsun 1930'da yapılmış bir arabayı taklit etmeye çalışıyorsun, bu güzel tekerleri çıkartıyorsun, onları takıyorsun, o güzel aynayı çıkartıyorsun o paslı aynayı takıyorsun.

"—Bu güzelleri bırakıyorsun eskiyi niye alıyorsun?" diye insana deli derler.

Güzel bırakılmaz. Güzel bırakılıp çirkin alınmaz. Ona da dikkat edeceğiz, o da bizim umumi bir prensibimizdir yani Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği prensiptir.

e. Kadının Hayırlısı

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerife.

Hz. Âişe-i Sıddîka RA Validemiz'den rivayet olunmuştur. *Müstedrek*'te ve Beyhakî'de kayıtlıdır. Efendimiz SAS hanımlar hakkında buyurmuş ki:[68]

مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ أَنْ يَتَيَسَّرَ فِى خِطْبَتِهَا ، وأَن يَتَيَسَّرَ صَدَاقُهَا ، وَأَنْ يَتَيَسَّرَ رَحِمُهَا (ك. ق. عن عائشة)

RE. 450/1 (*Min yümni'l-mer'eti en yeteyessera fî hıtbetihâ, ve en yeteyessera sadâkuhâ, ve en yeteyessera rahimühâ.*)

Bu da kadınla ilgili bir hadîs-i şeriftir. Hz. Âişe Validemiz rivayet eylemiş, Allah şefaatine erdirsin. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifte buyurdu ki;

(*Min yümni'l-mer'eti en yeteyessera fî-hıtbetihâ*) "Kadının istenmesinin kolay olması bereketindendir, uğurluluğundandır." Müşkilat çıkmaması, isteklisinin, taliplisinin zorluklara, yokuşlara sürülmemesi; kadının uğurluluğu alametinden birisi bu…

(*Ve en yeteyessera sadâkuhâ*). "Mehrinin kolay olması."

Müslüman bir adam bir müslüman kadına talip olmuş, yokuştan yokuşa sürüyorlar adamcağızı, olmaz. Çok pahalı mehir istiyorlar, olmaz. Yani, "İstenmesinin kolaylaştırılması, mehrinin kolay, az, verilebilecek gibi olması ve rahiminin yani evlat yapmasının kolay olması…"

Ha, İslâm'da esas evlat yapmaktır. Evlenmeden murat nedir? Evlenmeden asıl murat, hani dedik ya, İslâm bazı şeylerin bekçisidir, neslin de bekçisidir. İslâm neslin gelişmesini istiyor.

"—Efendim, milli gelirimiz azalırmış, çoğalmayalım!"

Azalsın, ben kazancımın bir kısmını onunla bölüşmeye razıyım.

---

[68] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.77, no:24522; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.197, no:2739; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.235, no:14135; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.62, no:3612; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.469, no:7331; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.163; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.322, no:44721; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.387, no:1236; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.62, no:24314.

Peygamber Efendimiz çoğalmayı emrediyor. Peygamber Efendimiz iyi ki öyle emrediyor, biz iyi ki çoğalmışız.

Yunan reisicumhuru Yunanlı kadınlara diyor ki:

"—Aman Yunanlı kadınlar! Türkiye 50 milyonu geçti, çocuk yapın!"

Onlar çocuk filan yapmaz, onlar deniz kenarlarında, plajlarda alışmışlardır Avrupalı turistlere hizmet etmeye, onlar bir şey yapmaz.

Almanya'nın nüfusu azalıyor. Yapmazlar. Köpek besliyorlar, kucaklarında köpek gezdiriyor. Küçücük bir sepet yapmış, içine yastıklar koymuş, küçücük minyon bir köpek almış, kim bilir kaç bin mark verdi. Sepetin içinde bakıyorsun vasıtaya biniyor. Sepetin içinde işe gidiyor. Köpek de küçücük gözleri bir oraya bir oraya bakıyor. Veyahut kocaman, merkep kadar kocaman bir köpekle geziyor, "Hans, otur!" diyor oturuyor; "Hans, kalk!" diyor kalkıyor. Yani öyle de terbiye etmişler.

İkindide bakıyorsun köpeğini elinden tutmuş bahçeye götürüyor, nereye?

Köpeğin ikindiye kadar canı sıkılırmış evde, gezmeye götürüyor. Köpek de oraya salıverdi mi, tasmasını çıkartıveriyor; bir oraya koşuyor bir oraya koşuyor. Neşeleniyor köpek yeşilliği görünce, hadi öteki köpeğin yanına gidiyor, koklaşıyorlar, hırlaşmıyorlar. Hayret, öyle terbiye etmiş. Bizde iki köpek bir araya geldi mi, alt alta üst üste bir şey olur. Hırlaşmıyorlar, öyle terbiye etmişler. "Hans, buraya gel!" dedi mi geliyor. Hırlasa bile geliyor.

"—Yapma öyle bakayım!" diyor, dinliyor.

Ama isterse öyle terbiye etmesin, bir köpek birisini ısırsa sahibinin anasını ağlatırlarmış orada. Yani, "Sen buna bakamadın." diye çok büyük cezalar gelirmiş. Ya ısıran köpeği dışarı çıkartmayacak, ya da ısırmayacak gibi terbiye edecek.

Onlarla vakit eğlendiriyorlar. Çocuk sevgisini öyle köreltiyorlar; kıyamet alameti.

f. Evlat Yerine Köpek Beslemek

Kıyamet alâmetlerini sayarken, Peygamber SAS Efendimiz

buyurmuşlar ki:[69]

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ ، يُرَبِّيَ الرَّجُلُ فِيهِ جَرْواً ، خَيرٌ مِنْ أَنْ يُرَبِّيَ وَلَداً (ك. في تاريخه عن أنس)

(*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün, yürebbiye'r-raculü fîhî cerven, hayrun min en yürebbiye veleden*) "İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki, adama köpek yavrusu beslemek, evlat yetiştirmekten, evlat edinmekten daha hayırlı gelir."

Çocukla köpek bir tutulur mu?

Köpek moteli var, köpeğin oteli var Almanya'da, gördüm.

Neymiş? Sahibi bir başka yere giderse oraya bırakılıyor, sahibi gelinceye kadar bakıyorlar, parasını veriyor. Köpek lokantası var, köpek lokantasına sahibiyle giriyor, "Hangisini istersin?" ona getiriyorlar, köpek orada onu yiyor. Öyle işleri…

Evet, büyük musibet, innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn… Bizim memlekette de bakıyorum, bizim mahallede bir doktor var, sabahleyin ben sabah namazına giderim, bazen görürüm adamcağızı sabahın köründe, daha sabah namazı vakti, karanlıkta bir bakarım birisi var orada… Ne?

Bizim doktor, ağzında sigara, püf püf püf… Zaten Ankara'nın havası kirli, bir de sigara… Elinde de köpek. Köpek bir oraya bir buraya ayağını kaldırıyor, o da onun peşinde. Sabahın o kör vaktinde, soğuk, sıfırın altında bilmem kaç derece onunla vakit geçiriyor.

Biz öyle değiliz. Biz evlendiğimiz zaman, evlat bizim için azizdir, kıymetlidir. Evlat yetiştireceğiz, neden?

O evladım yetişti mi, hayırlı evlat oldu mu, ben ahirete göçsem bile o arkamdan bana sevap gönderecek, sevap kazanacağım ben ondan... Ümmet-i Muhammed artacak. Biz 50 milyon değil 100 milyon olsak bir başka oluruz, 200 milyon olsak bir başka oluruz,

---

[69] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.442, no:8684; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.462, no:26433.

daha iyi oluruz. Artacağız, evladımız çoğalacak. Hayırlı evlatlar versin Allah bize inşallah... Rızkını da verir.

"—Ama hocam işte bu sayımda 51 küsür milyona çıktık, milli gelir bin doların altına düştü. "

Çalış. O ayrı. Çalış. Daha bizim bu memleketimiz çok evlat besler. Beslemezse Afrika'ya göndeririz, Hindistan'a göndeririz, başka yerlere göndeririz, dünya biraz müslüman görür, müslümanlığı öğrenir. Çoğalmaya devam… Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi, "Siz evlenin, çoğalın ben sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim." diyor. Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerifi…

g. Boş İşleri Terk Etmek

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[70]

مِنْ حُسْنِ إِسْلاَمِ الْمَرْءِ ، تَرْكُهُ مَا لاَ يَعْنِيهِ (ه. هب . ت. غريب عن أبى هريرة ؛ ت. هب. عن على بن حسين مرسلاً ؛ كر. عن

---

[70] Tirmizi, *Sünen*, c.VIII, s.294, no:2239; İbn-i Mace, *Sünen*, c.XI, s.472, no:3966; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.258; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.255, no:4987; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.I, s.466, no:229; Kudai, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.I, s.144, no:192; Beyhaki, *Âdab*, c.III, s.136, no:833; Temmamü'r-Razi, *Fevaid*, c.I, s.205, no:481; Hakîm-i Tirmizi, *Nevadirü'l-Usül*, c.II, s.9; İbn-i Adiy, *Kamil fid-Duafa*, c.IV, s.277; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdat*, c.IV, s.308, no:2098; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XLI, s.426; Ebu Hüreyre RA'dan.

Tirmizi, *Sünen*, c.VIII, s.295, no:2240; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.259; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.428, no:2925; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.307, no:20617; Malik, *Muvatta'*, c.V, s.1328, no:3352; Hünnad, *Zühd*, c.II, s.539, no:1117; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VIII, s.249; Ali ibn-i Hüseyin Rh.A'ten.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.201, no:1737; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.III, s.128, no:2886; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.415, no:10805; Kudai, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.I, s.144, no:193; Ukayli, *Duafa*, c.II, s.436, no:515; İbn-i Adiy, *Kamil fid-Duafa*, c.III, s.37; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.VII, s.41; Ukayli, *Duafa*, c.II, s.9; Ali ibn-i Hüseyin babasından, o da dedesi Hz. Ali RA'dan.

Kudai, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.I, s.143, no:191; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.VIII, s.40, no:12638; Zeyd ibn-i Sabit RA'dan.

İbn-i Abdilber, *el-İstiab*, c.I, s.118; Hüseyin ibn-i Ali RA'dan.

Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.45, no:24264.

(الحارث؛ الحا كم عن أبى بكر وسبع عن ثلاث)

RE. 449/12 (*Min hüsni islâmi'l-mer'i, terkühû mâ lâ ya'nîhi*)

(*Min hüsni islâmi'l-mer'i*) "Kişinin müslümanlığının güzelliği alâmetinden birisi de, (*terkühû mâ lâ ya'nîhi*) işine yaramayan, lüzumsuz, boş işi terk edivermesidir."

İyi müslüman, kaliteli müslüman, İslâm'a sımsıkı sarılmış, Allah'ın emrine uygun yaşıyor, ne yapacak? Boş işle uğraşmayacak. Bir işte biraz kendisine yaramayan boş bir şey gördü mü bırakıverecek.

Yirmi iki kişi futbol oynuyor; 11 kişi buradan, 11 kişi buradan, bir kaleci bilmem on tane oyuncu, 22 kişi oyun oynuyor, 20 bin kişi betonun üstüne oturmuş:

"—Ya ya ya… Şa şa şa…"

Yaz, kış… Ne işe yarar?

"—Beden terbiyesine iyi gelir, şunu olur, bunu olur, insanlar sporu sever bilmem ne…"

Sporu orada 22 kişi oynuyor. Ötekiler?

Ötekiler betonun üstünde oturuyor, hasta oluyor. Bazen de "Senin takım… Benim takım..." diye kavga ediyorlar birbirleriyle... Kişi boş işi bırakacak. Bu dünya boş vakit geçirecek kadar çok değil.

Bir doktor arkadaşla beraberiz, diyor ki;

"—Hocam ben hep müslümanlara dikkat ediyorum, zamanın darlığından şikâyet ediyorlar. "

"—Vaktim yok!" diyor.

Onu yapmaya koşuyor, bunu yapmaya koşuyor...

"—Bir de solculara bakıyorum, etrafımdaki dinsiz taifeye bakıyorum onların da canları sıkılıyor, yapacak işi yok. Bir elinde sigara, bir elinde çay, höpür fosur, höpür fosur böyle gidiyor. Bir şey de yaptığı yok." diyor.

Neden?

Ötekisi mü'min, mes'uliyet duygusu var, bir şeyler yapmak istiyor, her vaktini değerlendirmek istiyor. Berikisi, sorumsuz, sadece dokuzdan beşe kadar bir çalışacak, maaşı aldıktan sonra akşam ne yapsın, gece ne yapsın? Evine gitmiyor kahvehaneye giriyor, eğlenceye gidiyor.

Bizim zamanımız değerlidir, kıymetlidir, boş şeye harcayacak vaktimiz yoktur. Bir şeyin faydalı olmadığını, bize gerekmediğini anladığımız zaman onu bırakıvereceğiz, terk edivereceğiz.

Peygamber Efendimiz'in bazen böyle —hadîs-i şeriflerde okuyoruz— birisine diyor ki mesela:

"—Ey filanca sabret, şöyle yapma, böyle yapma!"

"—Sen benim başıma neler geldiğini biliyor musun!" filan… Peygamber Efendimiz bırakıp gidiveriyor.

Neden? Baktı ki laf anlamayacak, bir kere söyledi, ondan sonra laf anlamadı, hemen bırakıyor, lüzumsuz. Söyledi ya, başka söylemiyor.

Büyüklerden birisi ötekisine bir söz söylemiş, ötekisi büyük değil, avamdan bir kimse. O büyük zât ona bir söz söylemiş, o da iyi dinlememiş sözü;

"—Efendim iyi anlayamadım, bir daha tekrar eder misin?" diyor. Denir ya, umumiyetle... "İyi anlayamadım, bir daha söyler misin, anlayamadım efendim." deyince o büyük zât biraz durmuş, diyor ki:

"—Ben birinciyi söylediğime pişmanım, ikinciyi söyler miyim sana artık?"

Birinciyi söylediğime pişmanım, ikinci bir defa söyler miyim? Can kulağıyla dinle! Bu ömür her şeyi üç kere, beş kere, 100 kere, 50 kere söyleme ile zayi edilecek bir ömür değil ki!

Nasihati bir seferden al, adam ol. Tevbe lazım, tevbe et! Hak yolda çalışmak lazım, çalış! Cihad etmek lazım, cihad et! İşe yara… Her gün, her gün, her gün, her gün, her gün. Aynı şey, aynı şey, aynı şey... Olmaz! Müslüman zamanının kıymetini bilecek.

"—Dokuzda hocam sana geleceğim. "

Dokuzda gel.

"—Şu işi, şu vakitte yapacağım. "

Yapmaya çalış.

Bir insan yapmaya çalıştığı halde bir mâni çıkar da engellenirse, Allah affeder ama mâni olmadan tembellenip de gecikirse cezası var. Sözünde duracak, müslüman sözünün eri olacak.

İşte müslümanlar bu terbiyeye sahip olurlarsa, o zaman ileriye

giderler. Öyle olmazsa, bu düşmanlar bizden çok ileriye gitmişler, aya çıkmışlar, füzelerle üstümüzden uydu gönderiyor, Türkiye'nin üstünden uydu geçerken fotoğraf çekiyor; Türkiye'nin ne kadar buğdayı var, ne kadar mısırı var, ne kadar arpası var, ne kadar yulafı var, santimetrekare santimetrekare fotoğraflardan çıkartıp Türkiye'nin mahsülünü ölçüyorlar. Adama bak, bizim memlekete gelmeden… Sadece bizim memleket değil, Rusya, Çin vesaire... Her tarafı üstünden gönderdiği uzay aracıyla, satalit dedikleri uydu ile fotoğrafını çekiyor...

Öyle güzel fotoğraflar çekiyorlarmış ki, fotoğrafı büyütüyor, tarlayı gösteriyor. Fotoğrafı büyütüyor, ağacın altında oturan adamı gösteriyor. Onu büyütüyor, adamın elini gösteriyor. Elini büyütüyor, elinin parmaklarını, tırnaklarını gösteriyormuş. Yani büyüttükçe büyüttükçe o kadar teferruatı görebiliyor. Tabii ilk önce o resimden bakıyor, düz bir araziyse aldırmıyor ama önemli bir şey varsa onu büyütüyor, büyütüyor, orada ne olduğunu anlıyor. Tepeden aşağıdaki harabeleri tespit ediyorlarmış. Yani hani o antik, antika harabeleri falan buluyorlarmış.

Allah'ın düşmanları böyle çalışırken ve bu bulduklarını da insanları öldürmekte kullanırken, Allah'ın dostu olan müslümanlar tembellense, Allah razı gelir mi?

Gelmez, o halde müslümanlar da çalışkan olacak, prensip sahibi olacak, temiz olacak, pak olacak… Allah'ın istediği gibi kul olacak. Çalışacak çabalayacak cenneti kazanacak. Allah-u Teàlâ Hazretleri uyanık, has, halis, hakiki müslüman olmayı cümlemize nasib eylesin bi lutfihî, ve keremihî…

Fâtiha-ı şerife mea'l-besmele!

29. 12. 1985 – İskenderpaşa Camii

09. DİYAR-I GURBETTE ÖLMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ أَنْ يَتَيَسَّرَ فِى خِطْبَتِهَا ، وأَنْ يَتَيَسَّرَ صَدَاقُهَا ،

وَأَنْ يَتَيَسَّرَ رَحِمُهَا (ك. ق. عن عائشة)

RE. 450/1 (*Min yümni'l-mer'eti en yeteyessera fî hıtbetihâ, ve en yeteyessera sadâkuhâ, ve en yeteyessera rahimühâ.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada âhirette cümlenizin üzerine olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri ibadetlerinizi, taatlerinizi kabul eylesin... Dualarınızı, dileklerinizi ihsan ve ikram eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadislerinden bir miktar *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis kitabının 450. sayfasından okuyacağız.

Bu hadîs-i şeriflerin izahına başlamadan önce, başta Peygamber SAS Hazretleri olmak üzere bütün din büyüklerimizin, ashâb-ı kirâmın, tâbiînin, müctehidînin, ulemâ-ı âmilînin, meşâyihimizin,

evliyâullahın, sâir enbiyâ ve mürselînin ruhları için;

Eseri te'lif eylemiş olan Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin, kendisinden feyz aldığımız Hocamız Mehmed Zahid Kotku Hazretleri'nin, bu eserlerin içindeki hadislerin bize kadar gelip, bizim tarafımızdan okunmasında emeği geçmiş olan bütün râvilerin, alimlerin, çalışanların cümlesinin ruhları için;

Uzaktan, yakından bu hadisleri dinlemek üzere şu meclise gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

İçinde şu ibadeti yapabildiğimiz, hadisleri okuyabildiğimiz mescidi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ve bu binanın bugüne gelinceye kadar ayakta durmasına yardımcı olmuş olanların geçmişlerinin ruhları için, sâir ashâb-ı hayrât u hasenâtın ruhları için;

Bu beldemiz mübarek insanlar diyarıdır, bu beldede sahâbe-i kirâmdan nice insanlar var… Bu beldenin mübarekleri sahâbe-i kirâmın ve evliyâullahın ruhları için, bu beldeleri Allah Allah diye diye, canını Allah rızası için ortaya koyup da fethetmiş olan fatihlerin, gâzilerin, mücahidlerin, muvahhidlerin ruhları için;

Sâir mü'minîn-i mü'minâtın, müslimîn-i müslimâtın da hissemend ü hissedâr olması için; Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara rahmet eylesin, bize de rızasına uygun ömür sürmeyi nasib eylesin, huzuruna sevdiği razı olduğu bir kul olarak, yüzü ak, alnı açık varmamıza vesile olsun diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerif okuyup, ruhlarına hediye edelim, ondan sonra başlayalım, buyurun!

…………………………..

a. Kadının Hayırlısı

Mukaddimede metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerif, 450. sayfanın ilk hadîs-i şerifidir ki Hz. Âişe-i Sıddîka RA Validemiz'den rivayet olunmuştur. *Müstedrek*'te ve Beyhakî'de kayıtlıdır. Efendimiz SAS hanımlar hakkında buyurmuş ki:[71]

---

[71] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.77, no:24522; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.197, no:2739; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.235, no:14135; Taberânî,

مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ أَنْ يَتَيَسَّرَ فِى خِطْبَتِهَا ، وأن يتيسَّرَ صَدَاقُهَا ،

وَأَنْ يتيسَّرَ رَحِمُهَا (ك. ق. عن عائشة)

RE. 450/1 (*Min yümni'l-mer'eti en yeteyessera fî hıtbetihâ, ve en yeteyessera sadâkuhâ, ve en yeteyessera rahimühâ.*)

(*Min yümni'l-mer'eti en yeteyessera fî-hıtbetihâ*) "Kadının hayrından, bereketindendir, istenmesinin kolaylıkla oluvermesi." Yani nikâhına talip olan kimsenin kolaylıkla bu işi başarıvermiş olması, zorlukla karşılaşmaması, kadının hayrından, bereketinden bir nişanedir, alâmettir.

(*Ve en yeteyessera sadâkuhâ*) *Sadak* denilen şey mehir demektir. Kadına nikâhı dolayısıyla verilen para, eşya veya kıymetli bir şey. Yani onun malı oluyor, ona verilen bir hediye, bir şey, buna mehir derler. Eğer mehir önceden konuşulursa konuşulur, konuşulmazsa onun emsaline kıyas edilerek yine onun hakkı olur konuşulmasa bile. "Bu mehrinin de kolay oluvermesi yani aşılmaz, elde edilmez, ödenmez, yanına yanaşılmaz tipte olmaması, yine o da hanımın hayrının, bereketinin alametidir. "

(*Ve en yeteyessera rahimuhâ*) "Ve rahiminin de kolay olması yani evlat verici, evlat yetiştirici bir hatun olması, çoluk çocuğu olması." Bu da onun hayrının alâmetidir.

Bu hadîs-i şeriften anlıyoruz ki; aslında evlenmeye kolaylaştırıcı olmak, yardım edici olmak, güçlük çıkarmamak lazım! Kendisinden isteniyorsa, kolayca razı olmak lazım! Kendisi aracı oluyorsa, bu işin bitirilmesine yardımcı olması lazım! Çünkü geçtiğimiz haftalarda da bir hadîs-i şerif okunmuştu ki:[72]

Mu'cemü'l-Evsat, c.IV, s.62, no:3612; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.469, no:7331; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.163; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.322, no:44721; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.387, no:1236; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.62, no:24314.

[72] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.116, no:1965; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gabe*, c.I, s.32; Mizzi, *Tehzibü'l-Kemal*, c.XXVIII, s.175, no:6053; Ebû Ruhm RA'dan.

Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.31, no:24219.

مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ يُشَفَّعَ بينَ الاِثْنَيْنِ فِي النِّكَاحِ (ه. عن ابي رهم)

(*Min efdali'ş-şefâati en yüşeffea beyne'l-isneyni fi'n-nikâhi*) "Şefaatlerin en hayırlısı, en faziletlisi iki kişinin nikâhı hususunda şefaat edivermektir. "

"—Yâhu ben bunu tanırım, iyi insandır; buna kızınızı verin!"

Veyahut;

"—Ben bu kişiyi tanırım, iyi bir çocuktur, müslümandır, temizdir, güzel huyludur, tatlı dillidir, güleç yüzlüdür. Kızınız buna varırsa mesut olur, ben tavsiye ederim. Her ne kadar şu sırada mali durumu ahım şahım görünmüyor, çok zengin gibi değil ama huyu güzeldir." filân diye öyle kolaylaştırıcı olmak lazım.

Mehrini de karşı tarafın ödeyebileceği cinsten yani, "Aa ne yapayım, bu kadar parayı veremem!" diye vazgeçmeyecek cinsten olmasına çalışmak lazım!

Bir de Efendimiz, çocuk yapması meselesini ifade etmiş oluyor ki, evlilikten murat; çok faydaları vardır ama ana sebep neslin devam etmesidir. İnsan nesli devam edecek. Anneler babalar evlatlara sahip olacak, dünya nihayet onlara kalacak. Onlar gidecek ötekilere kalacak, torunlara kalacak, insan nesli devam edecek.

İnsanın sahip olduğu para pul, mal mülk, mevki makam, izzet, ikram hepsinin başında hayırlı bir evlada sahip olması gelir. En kıymetli sermayesi insanın hayırlı bir evlâdı olmasıdır. Hayırlı bir evlat oldu mu insanın yüzünü güldürür, yüzünü ağartır, ihtiyarlığında rahat ettirir. Elini sıcak sudan soğuk suya değdirtmez, maddeten ve manen her türlü hizmetine koşar ve âhir ömründe insan rahat eder.

Hatta bu dünyadan göçer, âhirette de rahat eder. Çünkü evlat hayırlı olursa, hayrât u hasenât yapar, hayırlar yapar. O hayırların sebebine vefat etmiş anasına babasına hayır gider, sevap gider. Yani öldükten sonra bile hayırlı evladın anasına babasına hayrı devam eder.

Onun için çocuk sahibi olmaya gayret etmek lazım. Ve çocuk sahibi olduktan sonra da onun maddeten ve manen hayırlı bir

sermaye olduğunu bilerek, Allah'ın istediği bir tarzda terbiye etmeye çalışmak lazım! O terbiye için ne kadar para verirseniz caizdir. Ne kadar gayret gösterirseniz iyidir. En iyi hocalara götürün, en iyi kimselerden ders alsın, en iyi bilgileri elde etsin, en yüksek insan olarak yetişsin. Ne kadar gayret sarf ederseniz o kadar iyi olur.

Zevke sefaya, eğlenceye gelince, geçtiğimiz yılbaşında gördük, nice paralar harcanıyor. Yazlık için, yazın gidecek, deniz kenarında üç ay kalacak, nice paralar veriliyor. Daha başka keyif için evin içinde; televizyon alınacak, arkasından video alınacak, videoya kaset alınacak ve saire filan. Çok çok paralar gidiyor, hepsi boş… Ama evlada verilen para, evladın yetişmesi için yapılan yardım o mutlaka hem dünyada hem âhirette insanın yüzünü güldürür.

Allah cümlemize baba olmanın, reis olmanın şuurunu ihsan eylesin. Evlatlarımızı rızâ-i Bâri'ye uygun, hayırlı, salih evlatlar olarak yetiştirmeyi nasib eylesin...

Peygamber Efendimiz de bizim çokluğumuzla övünecek, öyle buyurmuş:

"—Evlenin çoğalın, ben sizin çokluğunuzla övüneceğim, iftihar edeceğim, mübahat eyleyeceğim." diye ifade buyurmuştur.

Demek ki, müslümanların evlenip çoğalmaya gayret etmesi lazım!

b. Namazı Tam Kılmak

İkinci hadîs-i şerif namazdan geldi. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[73]

مِنْكُمْ مَنْ يُصَلِّي الصَّلاَةَ كَامِلَةً ، وَمِنْكُمْ مَنْ يُصَلِّي النِّصْفَ ، وَالثُّلُثَ ،

وَالرُّبُعَ ، حَتَّى بَلَغَ الْعُشْرَ (حم. عن أبى اليسر)

[73] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.427, no:15561; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.212, no:613; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.II, s.281, no:3342; Tahâvi, *Müşkilü'l-Âsar*, c.III, s.106, no:934; Ebü'l-Yüsr RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.511, no:20012; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.66, no:24329.

RE. 450/2 (*Minküm men yusalli's-salâte kâmileten, ve minküm men yusalle'n-nısfa, ve's-sülüse, ve'r-rubua, hattâ beleğa'l-uşra*)

(*Minküm men yusalli's-salâte kâmileten*) "Sizden bir kısmınız vardır ki, içinizden bazıları namazı tam kılar." Yani Allah-u Teàlâ namaz kılan insana ne sevap verecekse onu da alır. Tamamen eksiksiz kılar, bütün mükâfatın tamamını alır.

(*Ve minküm men yusalli'n-nısfe*) "Sizden bir kısmınız vardır, o da yarım kılar." Halbuki namazı tam kıldı ama iyi kılmadığı için sevap yarım oldu, sevabı yarıya indi.

Ve devam etmiş Efendimiz: (*Ve's-sülüs*) "Kimisi üçte bir sevap alır." Gene aynı namaz, dört rekâtsa dört rekât, on rekâtsa on rekât, ama üçte bir sevap alır.

Sevabın üçte ikisini kaçırıyor, neden?

Aklını dağıtıyor, dikkat etmiyor. Allah'ın huzurunda olduğuna iyice kendisini veremiyor, aklı başka yere dağılıyor o zaman sevabı azalıyor.

(*Ve'r-rubu'*) "Kimisinin dörtte bir, (*hattâ beleğa'l-uşra*) kimisine de onda bir gelir sevabı…"

Bir başka hadîs-i şeriften biliyoruz ki, iki kişi gelir camiye birisi bin sevap alır, birisi bir alır gider. Birisi bin sevap alıyor, ötekisi bir sevap alıp gidiyor. Verâ sahibi bir insanın yani aşırı dikkatli, titiz, günahlara haramlara yanaşmayan, dikkatli, takvâ sahibi, verâ sahibi bir insanın sevabı bakarsın bin misli olur.

O halde, madem biz namaz kılıyoruz, Allah-u Teàlâ emretti, biz o'nun kuluyuz, günde beş vakit borcumuzdur. Kılıyoruz, o halde şuurla kılalım! Kendimizi tam verelim, aklımızı tam teksif edelim, yeni tabirle konsantre olalım. Namaza konsantre olalım, Rabbimizin huzurunda olduğumuzu bilelim, öyle kılalım.

Hâtem-i Esam Hazretleri'nin bir namaz kılışını anlatışı vardır. Yeri gelince onu anlatmak icap ediyor.

Bir kere sıkışık namaz kılmamak lazım.

"—Hele çok sıkıştım, patlayacağım şimdi ama şu namazı da kılıvereyim ondan sonra. "

Olmadı! Hamal mısın sen onu taşıyıp duruyorsun?

Ben öyle bir kâmil insanlar gördüm ki, sünneti kılmış abdesti sıkıştırınca hemen gidiyor farzı yeniden abdest alıyor yine geliyor; hiç o sıkışıklıkla namaz kılmıyor. Halbuki kimisi öğleyi kılar, ikindiyi kılar, akşamı kılar hadi şu yatsıyı da çıkartayım filan, olmadı.

Abdesti zorlayarak namaz kılmak mekruhtur, doğru değildir. Hiç sıkıştırmayacaksınız. Baktınız, bir sıkışma oldu mu yeniden taze abdest alıvereceksiniz, üşenmeyeceksiniz: *Nûrun 'alâ nur...*

Abdest azaları âhir zamanda, kıyamet gününde pırıl pırıl nur gibi olacak ve müslümanlar abdest azalarının nurundan tanınacak. Peygamber SAS Efendimiz kendi ümmetini abdest azalarının nurundan bilecek. "Şu benim ümmetimden, bak yüzü nasıl nurlu, bak ellerine, bak ayaklarına, bak ensesine, boynuna…" oradan anlayacak.

Onun için, abdesti bir kere gidip alacağız, namazı sıkışık kılmayacağız. Yani küçük abdesti, büyük abdesti vesairesi sıkışmış, "Şu namazı da çıkartayım." diye düşünüyor, bu yanlış düşünce. Böyle yapmayacağız, bozacağız taze abdest alacağız rahat namaz kılacağız, bir.

Hâtem-i Esam Rh.A. büyük mutavvıflardan, büyük evliyadan kerametleri nakledilen bir meşhur kişi. O, abdesti öyle aldıktan sonra, bir kere yüznumaraya gittikten sonra bir müddet beklermiş. Çünkü yüznumaraya gidersen hemen gelir abdest alırsan bir hareket ederken, bir öksürürken yollarda kalan idrar hah yapınca çıkıverir dışarıya, hadi abdestin kaçtı. Olmaz. Yani bir dinlenmesi lazım, istibrâ lazım, o birikintilerin iyice çıkmasını sağlamak lazım; iyice temizlenmek lazım, iyice kurtulmak lazım. Biraz da şööyle otururmuş, dinlenirmiş.

Demek ki sıkıştırmayacağız, abdesti önceden, namaz vaktinden evvel almaya gayret edeceğiz, bir. Böyle dinleneceğiz, iki.

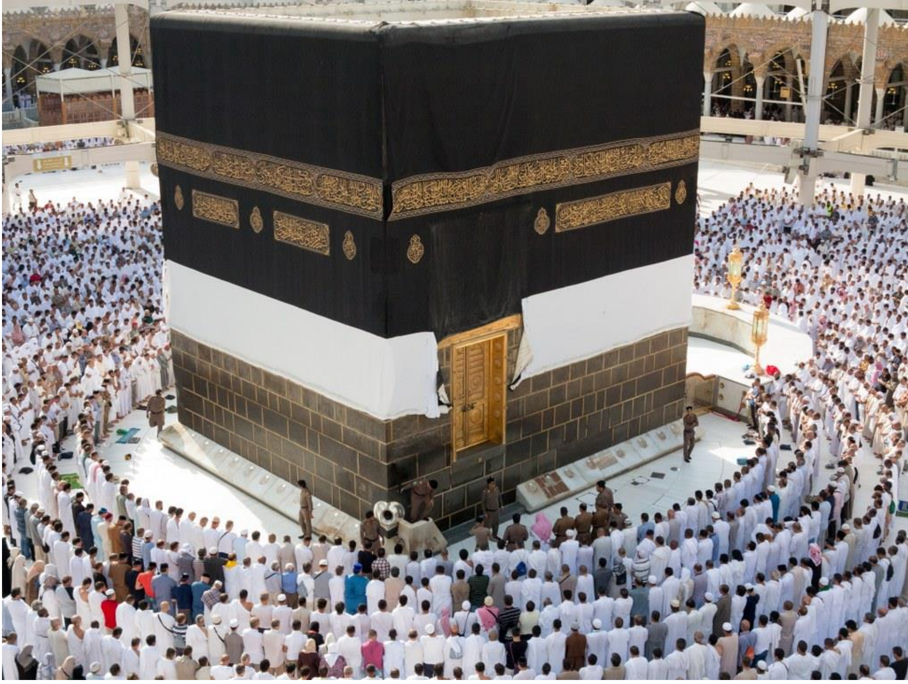
Sonra, abdesti alırken bu abdestin ne kadar kıymetli bir ibadet olduğunu bileceğiz. Bu abdestin suları yüzümüzden, elimizden, azamızdan damlarken, günahları da beraberinde götürür. Her abdest almak insanı günahlardan da temizler. Yalnız terini, yalnız elinin kirini götürmez, aynı zamanda günahlar da dökülür gider. Hatta su olmasa teyemmüm ile abdest alsa bile yine günahlar gider yani ille su olması şart değil. Hani bazen su bulunmuyor ya, çölde mesela su yok.

Ne yapacak? Bulunduğu yerde sağa gitti sola gitti, araştırdı su yok. Şer'an veya hakikaten yok; o zaman teyemmümle abdest alır. O da abdesttir çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de müsaadesi var, hakkında âyet-i kerime var:

فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيداً طَيِّباً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ (المائدة:٦)

(*Felem tecidû mâen feteyemmemû saîden tayyiben ve'msehù bi-vücûhiküm ve eydîküm minhü.*) [Su bulamazsanız, temiz bir toprağa teyemmüm edin, yüzlerinizi, ellerinizi onunla meshedin!] (Mâide, 5/6) diye açıkça bildirilmiş. O halde o da abdest yerine geçiyor.

Tamam, abdesti güzel aldı. Ondan sonra gelirmiş Hâtem-i Esam, Allah şefaatine nâil etsin, huzuru Rabbi'l-izzete durduğu

zaman, şöyle ayakta durduğu zaman Kâbe-i Müşerrefe'yi karşısında düşünürmüş, hayaline getirirmiş:

"—Kâbe-i Müşerrefe karşımda…"

Ondan sonra Azrail'i arkasında bellermiş:

"—Azrail arkamda, şimdi ben bu namazı kılacağım, bu namazdan sonra canımı alacak, son kıldığım namazdır."

Ayağının altında sırat köprüsünü, cehennemi düşünürmüş. Böyle güzel düşüncelerle huşu ile Rabbinin huzurunda olduğunu bilerek, *Allahu ekber* diye bir namaza dururmuş ki gözyaşı ile bir namaz kılarmış gayet güzel bir şekilde.

Allah bize öyle şuurlu güzel namaz kılmayı nasib etsin…

Âdet olarak ibadetleri yaparsa insan sevabı onda bir alır, belki binde bir alır. Âdet olarak yapmayacağız; şuurlu, düşüne taşına, özüne vâkıf olarak yapacağız.

"—Rabbimizin huzurundayız, ben onu görmüyorum ama o beni görüyor, huzuruna geldim." diye düşüneceğiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, *Allahu ekber* deyip huzuruna gelen

kula nazar eder, teveccüh eder, iltifat buyurur. Ama kulun aklı başka yere dağıldığı zaman, çarşıya, pazara, hesaba, akşam yapacağı işe, sabah yapacağı işe vesaireye o zaman Allah da ondan yüz çevirir. Çünkü, "Huzuruma geldi ben ona teveccüh ettim o aklı başka yerde. . . "

Allah da ondan yüz çevirir, o zaman sevap alamaz. Rabbimiz şu bizim namazlarımızı en evsafına uygun tarzda, düşüne taşına dikkatli bir tarzda eda etmeyi nasip eylesin, büyük ecirlere nâil eylesin…

Ayet-i kerîmede;

إِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَ الْمُنْكَرِ (العنكبوت:٤٥)

(*İnne's-salâte tenhâ ani'l-fahşâi ve'l-münker, ve lezikru'llàhi ekber*) "Muhakkak ki namaz insanı fuhşiyâttan, münkerâttan, kötülüklerden kesinlikle alıkoyar." (Ankebut, 29/45) buyruluyor.

Bizi alıkoymuyorsa, demek ki namazımızda kusur var. Namaz güzel kılındığı zaman, insana çok faydası dokunur. Her namaz bir önceki namaz ile arasındaki günahların affına sebep olur, insanı yükseltir.

Namaz zikirlerin en güzellerinden biridir. En büyük evliyaullahın, en son derece ibadetleri yani en çok lezzet aldıkları, en yüksek mertebeye çıktıkları zaman zevk aldıkları ibadet namazdır. Evliya yükselip yükselip, en yüksek mertebeyi bulduğu zaman, aklı, işi gücü namaz olur. Daima namazdan zevk alır.

Allah bize o lezzetleri ihsan eylesin…

c. Cenazeyi Kabre Koyarken Okunacak Dua

Bu hadîs-i şerif, Efendimiz'in ciğerparesi, kızı Ümmü Gülsüm Hazretleri vefat edince, Efendimiz onu kendisi kabre yerleştirirken yaptığı duadır. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[74]

---

[74] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.254, no:22241; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.411, no:3433; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.409, no:6517; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.III, s.160, no:4239; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.III, s.153, no:594; Ebû Ümâme RA'dan.

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى. بِسْمِ اللهِ، وَفِي سَبِيلِ اللهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ (ك . عن أبى أمامة ، قَالَ : لَمَّا وُضِعَتْ أُمُّ كُلْثُومْ بِنْتِ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِى الْقَبْرِ ، قَالَ فَذَكَرَهُ)

RE. 450/3 (*Minhâ halaknâküm ve fîhâ nuîdüküm, ve minhâ nuhricüküm târaten uhrâ. Bi'smi'llâhi, ve fî sebîli'llâhi, ve alâ milleti rasûli'llâhi.*)

(*Hàkim an ebî ümâmete, kàle: Lemmâ vudıat ümmü külsüm binti rasûli'llâh SAS fi'l-kabri, kàle fezekerehû.*)

Önce şu ayet-i kerîmeyi okumuş:

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى (طه:٥٥)

(*Minhâ halaknâküm*) "Ey insanlar, biz sizi bu topraktan yarattık. (*Ve fîhâ nuîdüküm*) Sizi yine toprağa göndereceğiz.

Niye göndereceğiz diyor, niye yarattık diyor? Azamet sîgası... Allah-u Teàlâ Hazretleri azametinden dolayı böyle konuşuyor, böyle ifade buyuruyor.

(*Ve minhâ nuhricüküm târeten uhrâ*) "Evet, insanlar ölünce toprağa girecek ama oradan tekrar kalkacaklar. Ba'sü ba'de'l-mevt olacak, insanlar o kabirden kalkacaklar." (Tàhâ, 20/55)

Bu ayeti okumuş. "Biz sizi topraktan yarattık, tekrar toprağa döndüreceğiz ve ondan bir kere daha sizi kıyametten sonra kaldıracağız, topraktan çıkacaksınız mahşer yerine gideceksiniz *ba'sü ba'de'l-mevt* olacak." diye ayet-i kerimede bildirilmiş.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.602, no:42396; *Câmiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.67, no:24330.

Bunu okuduktan sonra, (*Bi'smi'llâh*) "Allah'ın adıyla, (*ve fî sebîli'llâh*) Allah'ın yolunda, (*ve alâ milleti rasûli'llâh*) ve Rasûlüllah'ın yolu, sünneti, âdeti üzere defnediyorum." diyerek hüzün ile defnediyor.

İnsanın kendi ciğerpâresini gömmesi çok zor bir şey ama Efendimiz Allah'a teslim oluyor. Yani Rabbimiz yarattı, eh ölüm haktır. Topraktan yaratıldığı gibi insanlar, yine toprağa gidecekler, ondan sonra yine kalkacaklar. "Onun adıyla kabre koyuyorum yavrumu, dini üzere yani Allah'ın emirlerine uygun bir tarzda, böyle emir buyurduğu için yapıyorum!" diye ifade etmiş.

Efendimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hayatı incelenirse, her hâlinin, her ânının, her işinin böyle rızâ-i Bârîyi düşünerek, adını anarak, dualar ederek olduğunu görür.

Bir hadîs-i şerifte diyor ki:[75]

---

[75] Ebû Bekir eş-Şâfiî, *Kitâbü'l-Fevâid*, c.I, s.632, no:843; Enes ib-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.65, no:3136; *Câmiü'l-Ehadis*, c.VIII, s.409, no:7592.

إِنّ أَنْوَاعَ البرِّ نِصْفُ العِبادَةِ ، وَالنِّصْفَ الآخَرَ الدُّعَاءُ

(ابن صصرى في أماليه عن أنس)

RE. 118/3 (*İnne envâe'l-birri nısfu'l-ibâdeti*) "İyiliklerin çeşitlerinin hepsi ibadetin bir yarısıysa, (*ve nısfıhu'l-âhara ed-duàu*) öteki yarısı da duadır."

Çeşit çeşit iyilik yapar insan; sadaka verir, çeşme yaptırır, fakirleri doyurur, çıplakları giydirir, ziyafetler çeker, namazlar kılar, ibadetler ve sâire… Tamam. Bunlardan sevap kazanıyor. Bunların hepsi terazinin bir kefesine, öteki kefesi de dua…

Her şeyi dua ederek yapın! Yeni elbise giyerken dua edin, pabucunuzu giyerken dua edin, eve girerken dua edin, evden sokağa çıkarken dua edin, Allah'a tevekkül edin öyle çıkın. İşinize giderken dua edin, Besmele ile dükkânı açın, dua ile içine girin, alırken verirken, hanımın yanına giderken, hanımın yanından ayrılırken, abdest alırken, yüznumaraya girerken, yüznumaradan çıkarken her halimizde dua...

Dua ibadetin yarısıdır, kulluğun yarısıdır ve dua gelmiş olan belâları da def eder, gelecek olanların da gelmesini engeller, vaz geçirtir. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin duaya verdiği fazilet böylece büyüktür.

d. Bir Kimsenin Gurbette Vefat Etmesi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[76]

مَوْتُ الرَّجُلِ فِي الْغُرْبَةِ شَهَادَةٌ ، وَ إِذَا احْتُضِرَ ، فَرَمَى بِبَصَرِهِ عَنْ يَمِينِهِ

وَعَن يَسَارِهِ ، فَلَمْ يَرَ إِلاَّ غَرِيبًا ، وَذَكَرَ أَهْلَهُ وَوَلَدَهُ ، وَتَنَفَّسَ ؛ فَلَهُ بِكُلِّ

---

[76] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XI, s.57, no:11034; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.III, s.56, no:3881; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.424, no:11231; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.290, no:2665; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.69, no:24336.

نَفَسٍ يَتَنَفَّسُ بِهِ، يَمْحُ اللهُ بِهِ أَلْفَيْ أَلْفِ سَيِّئَةٍ، وَيَكْتُبُ لَهُ أَلْفَيْ أَلْفِ حَسَنَةٍ، وَيَطْبَعُ بِطَابِعِ الشُّهَدَاءِ إِذَا خَرَجَتْ نَفْسُهُ (طب. والرافعي عن ابن عباس)

RE. 450/4 (*Mevtü'r-racüli fi'l-gurbeti şehâdetün, ve ize'htudıra, feramâ bi-basarihî an yemînihî, ve an yesârihî felem yera illâ gariben, ve zekera ehlehû ve veledehû ve teneffese, felehû bi-külli nefesin yeteneffesü bihî, yemhu'llàhu bihî elfey elfi seyyietin, ve yektübü lehû elfey elfi hasenetin, ve yatbeü bi-tâbii'ş-şühedâi izâ haracet nefsühû*)

İbn-i Abbas RA'dan gurbette vefat etmekle ilgili bir hadîs-i şerif geldi.

Malûm, insanın bir bulunduğu yeri vardır; her zaman yaşadığı, evinin, yakınlarının olduğu, buraya vatan derler. Oturup ikàmet edip, çalıştığı, yaşadığı yer... Ama bazen de insan çeşitli sebeplerle gurbete çıkar, seyahat eder. Bir iş olur, bir sebep olur, bir mecburiyet olur, yurdundan çıkması icap eder, çıkar. Gurbete gitti, yani diyar-ı gurbete gitti, kendi yaşadığı yerden öteye gitti. Yani şöyle 70-80 kilometre daha gitti mi mâlum misafir durumuna geliyor. 70-80 kilometre kadar mesafe bir konaklık, bir menzillik yer, kendi vatanının çevresi sayılıyor; ama daha fazla olduğu zaman misafir sayılıyor. Namazı bile iki kılması gerekiyor, Ramazan bile olsa, orucu isterse tutar istemezse tutmaz.

Hatta Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

"—Ramazan'da seyahatte iken insanın oruç tutması birr ü takvâ bile değildir."

Yani tutmamasına teşvik var. "Sıkıntı çekme, yolculuk meşakkatlidir tutmayabilirsin, gönlün hoş olsun!" gibilerden müslümana tenbihi de var Efendimiz'in. Tutarsa kabul olur. Tutarsa takvâ ve birr sayılmaz, tutmazsa da bir şey icap etmez. Döndüğü zaman ödeyecek, seyahatin böyle meşakkatleri var.

İnsan bir diyâr-ı gurbete, yabancı diyara gitti, tanıdığı insanlar yok. Kimse halini bilmez, nasıl insan olduğunu anlamaz.

(*Mevtü'r-racüli fi'l-gurbeti*) "Gurbette de insanın eceli geldi." Hay Allah, tam vatanından çıktı diyâr-ı gurbette vadesi yetmiş, ölecek. (*Mevtü'r-racüli fi'l-gurbeti şehâdetün*) "Kişinin diyâr-ı gurbette ölmesi şehidliktir."

(*Ve ize'htudıra*) "Halet-i nez'a yani ruh, can boğaza geldiği zaman, ruhu teslim etme zamanı yaklaştığı zaman, (*feramâ bi-basarihî an yemînihî ve an yesârihî*) halsiz, çaresiz, bîçare, bir sağına bakıyor bir soluna bakıyor." Nerede o dostlar filan, kimse yok etrafında... (*Felem yera illâ gariben*) "Etrafına bakıyor, kendisi gibi garip insanlardan başka kimse görmüyor." Yani tanıdığı bir kimse yok, hep yabancılar arasında. (*Ve zekera ehlehû*) "Ailesini hatırlıyor. Hanımını veya ailesinin öteki fertlerini hatırlıyor. (*Ve veledehû*) Evlâdını hatırlıyor:

'—Yahu benim çocukcağızım da ne olacak, hanım da kaldı.' diyor."

(*Ve teneffese*) "Bir derin nefes alıyor, yanık teneffüs ediyor." Böyle bir teneffüs ettiği zaman, (*Felehû bi-külli nefesin yeteneffesü bihî*) "Onun böyle nefes alıp verişinde, her alıp verdiği nefeste, (*yemhu'llàhu bihî elfey elfi seyyietin*) iki bin kere bin, iki milyon günahı, seyyiesi silinir. (*Ve yektübü lehû*) Allah onun için yazar, (*elfey elfi hasenetin*) iki milyon hasene yazar o garipçiğe…"

Orada ölüyor, vatanını özledi, ailesini özledi, çocuklarını özledi, iki tarafına baktı tanıdık kimseyi bulamadı, içi yandı. Bir ahh etti, derin derin nefes almaya başladı. "İşte o zaman iki milyon günahı silinir, iki milyon hasene verir Allah. "

(*Ve bi-tâbii'ş-şühedâi izâ haracet nefsühû*) "Ruhu çıkarken şehidler mührü ile mühürlenir, şehid olarak göçer. "

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi şehid olarak ölenlerden eylesin…

Güzel hallerin en güzeli ile ölmek, tabii şehid olarak ölmektir. Şehidliği dilemesi lâzım insanın... "Can en kıymetli şey ama Rabbimiz'in rızası daha kıymetli… Feda olsun diye insan bu canı, bu malı, her şeyi Allah yolunda vermeye hazır olmalı; o şuura ermek zorunda…

O şuura erememiş bir insan iyi müslüman değildir. Yani, "Gönlünde şehid olmak arzusu olmadan ölen bir kimse, münafıklıktan bir çeşit üzere ölür." diyor Peygamber Efendimiz. Şehid olma arzusu olacak. Bir fırsat olsa da Hak yolunda canımı

versem, şehid olsam diye temenni edecek.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi şehid olarak ölenlerden, şehidlik mertebesini bulanlardan eylesin…

Bu çeşitli yollarla olabilir.

Bir; "Ümmetin fesada uğradığı zamanda Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılanlara şehid sevapları verilecek." Efendimiz'in yolunda iyi yürürsünüz, hadislerini iyi bellersiniz, hayatınızı hadislere göre tanzim edersiniz. Sakal bırakırsınız, Efendimiz'in tavsiyelerini tutarsınız, helâl yersiniz, yolunca yürürsünüz, ümmetine hizmet edersiniz, tamam. Sünneti ihyâ ederseniz yüz şehid sevabı var,; böyle olabilir.

Veyahut, işte gurbette ölürse şehid sevabı var veyahut çeşitli hastalıklar vardır. Hummadan ölürse, yangında ölürse, denizde ölürse şehid sevabı vardır veyahut harbe giderse, çarpışırsa işte o bildiğimiz zaten herkesin mâlum tereddütsüz ilk hatırına gelen şehid sevabı vardır.

Bir de yine ne kadar Allah-u Teàlâ Hazretlerinin rahmeti geniş:

"—Bir insan cân-ı gönülden şehid olmayı dilese, içinde o arzu, o şevk, istek varsa; yatağında ölse bile Allah onu şehidlerin derecesine yükseltir."

Hadîs-i şerifte böyle bildiriliyor. Onun için candan isteyelim! Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi şehid olarak ahirete göçenlerden eylesin…

e. Anî Ölüm

Hz. Âişe Vâlidemiz'den rivayet edildiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[77]

مَوْتُ الْفُجْأَةِ رَاحَةٌ لِلْمُؤْمِنِ، وَأَخْذَةُ أَسَفٍ لِلْفَاجِرِ (حم. ق. عن عائشة)

[77] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.136, no:25086; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.378, no:6364; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.255, no:10218; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XV, s.678, no:42703; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.71, no:24341.

RE. 450/5 (*Mevtü'l-füc'eti râhatün li'l-mü'mini, ve ahzetü esefin li'l-fâciri*)

Arkasındaki de Hz. Aişe Vâlidemiz'den:[78]

مَوْتُ الْفُجْأَةِ تَخْفِيفٌ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ ، وَسَخْطَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ

(طس. عن عائشة)

RE. 450/6 (*Mevtü'l-füc'eti tahfîfün ale'l-mü'minîn, ve sahtatün ale'l-kâfirîn*)

Füc'eten ölmek, ansızın ölmek demektir. Yani birden bire, hiç hazırlık yok, ayaktaydı, gezip duruyordu, bir şeyi yoktu hastalanmadı, yatağa esir olmadı, aylarca yatmadı birden ahh, ölüverdi. *İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*... Ya dün akşam beraberdik, konuşuyorduk filan der insan…

"—Ölmüş mü?"

Ölmüş.

"—Daha dün akşam konuşuyorduk."

Dün akşam da konuşursun, biraz evvel de konuşursun, ecel geldi mi gider insan… Allah bize iman ile göçmeyi nasib etsin, hazırlıklı olmayı nasib etsin…

Bizim büyüklerimiz ne demişler?

"—Devamlı abdestli ol!"

Devamlı abdestli ol, yani ölüme hazırlıklı olarak yaşa… Dilin zikirde olsun. Zikri çok eyle ki, o sıkışık zamanda otomatik olarak Allah'ı zikret... Yoksa, o zaman insan aklını başına toplayamaz, telaşı çokça olur.

Allah âsân bir vech ile, şöyle mü'min-i kâmil olarak göçmeyi nasib etsin…

Füc'eten ölmek; kalbi vardır başka bir sebeptir neyse bir vesile olur, aniden ölmek.

(*Mevtü'l-füc'eti rahatün li'l-mü'min*) "Böyle aniden ölmek

---

78 Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.275, no:3129; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.XV, s.693, no:42775; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.70, no:24339.

müslümana rahatlıktır.” Birden ölüverdi, sıkıntı çekmedi, ölümün ızdırabını duymadan ahirete göçüverdi. Can kuşu beden kafesinden pırrr uçtu gitti.

Ankara’da bizim mahallenin hocası gelmemiş. Beni de minbere çıkarttılar, cuma hutbesi okuyorum. Arka taraftan bir ses… Baktık, cumada, hutbe esnasında müslümancıklardan bir tanesi âhirete göçüvermiş. Arka taraflarda... Bir “Ah!” demiş, ondan sonra göçüvermiş.

Kimdir, nedir? Cüzdanını bulalım, nüfusunu anlayalım filan derken, karıştırırken baktılar şöyle bir *Evrad* kitabı var cebinde. Demek ki dua eden hoşça bir insanmış. Cumaya geldi, muhakkak abdestini aldı, guslünü aldı, tevbe etti, öyle can verdi. Eh cumaya geldi, öldü gitti.

Allah böyle güzel ölümlerle ölmeyi nasib etsin…

Geçen seneler gazetelerde okudum adını unuttum ama hoca efendinin bir tanesi Ramazan’da sahura kalkıyor, yemeğini yiyor, abdestini alıyor, camiye mukabele okumaya geliyor. Mukabelesini okuyor, sünnete veya farza durduğu zaman secdeden bir daha kalkmıyor. Birinci rekâtta böyle… Ondan sonra bakıyorlar, ruhu uçmuş, gitmiş. Ne güzel! Yani camide, abdestliyken, Ramazan’da, oruçluyken… Allah böyle güzel ölümler nasib eylesin...

“Ama, böyle aniden ölmek, (*ahzetü esefin li’l-fâciri*) günahkâr, fâcir kimse için de bir teessüf vesilesidir, pişmanlık duyulacak bir durumdur.” Çünkü:

“—Tüh, tevbe edecektim, tam artık yolumu değiştirecektim, iyi insan olacaktım…”

Geçmiş ola, iş bitti.

İkinci hadîs-i şerifte de şöyle buyruluyor:

مَوْتُ الْفُجْأَةِ تَخْفِيفٌ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ ، وَسَخْطَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ

(طس. عن عائشة)

RE. 450/6 (*Mevtü’l-füc’eti tahfîfün ale’l-mü’minîn, ve sahtatün ale’l-kâfirîn*)

(*Mevtü'l-füc'eti tahfîfün ale'l-mü'minîn*) "Aniden ölüm müslümanlara bir kolaylıktır, hafifletmedir. Bu büyük ölüm hadisesini hafifçe geçiştiriveriyor. (*Ve sahtatün ale'l-kâfirîne*) Kâfirlere de Allah'ın kızgınlığı emaresidir."

Neden? Aniden öldü, tevbe bile etmedi adam. İçkiliydi, ayyaştı, onun malını almıştı, bunu şöyle yapmıştı, yanlış yoldaydı, küfürbazdı, şöyleydi, böyleydi. Daha bir abdest almaya, bir tevbe etmeye, hak yola girmeye fırsat bulamadan, o kötü hal üzere göçtü gitti.

İbretle seyretmek lâzım hadiseleri... Gazetelerde okuduk. Yılbaşında eğlenmiş birisi, içmiş bir gazinoda arkadaşlarıyla, eğlenmiş. Ondan sonra Pendik tarafında mı neredeyse, arabası yol ayrımında nereden gideceğini bilememiş, tam ortadaki demirlere bir çarpmış. Arabası da ikiye bölünmüş, vücudu da ikiye bölünmüş. Ne kadar kötü! Evet aniden öldü ama tam günah etmişti o gün. İçkiler, eğlenceler filan… İşte öyle gidiverdi.

f. Kur'an, Sünnet ve Ashab-ı Kiram

Bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz ortaya bir usul koymuş oluyor: [79]

مَهْمَا أُوتِيتُمْ مِنْ كِتَابِ اللهِ فَالْعَمَلُ بِهِ، لاَ عُذْرَ لأَحَدٍ فِي تَرْكِهِ ؛ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِي كِتَابِ اللهِ، فَسُنَّةٌ مِنِّي مَاضِيَةٌ ؛ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ سُنَّةٌ مِنِّي مَاضِيَةً، فَمَا قَالَ أَصْحَابِي، إِنَّ أَصْحَابِي بِمَنْزِلَةِ النُّجُومِ فِي السَّمَاءِ، فَأَيُّمَا أَخَذْتُمْ بِهِ اهْتَدَيْتُمْ ؛ وَاخْتِلاَفُ أَصْحَابِي لَكُمْ رَحْمَةٌ (ق. في المدخل، وأبو نصر

[79] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.160, no:6497; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XXII, s.359; Beyhaki, *Medhal-i Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.114, no:113; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.I, s.198, no:1002; *Keşfü'l-Hafa*, c.I, s.64, no:153; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.75, no:24355.

(السجزي في الإبانة ، وقال غريب ، خط. كر. والديلمي عن ابن عباس)

RE. 450/7 (*Mehmâ ûtitüm min kitâbi'llâhi fel'amelü bihî, lâ uzra li-ehadin fî terkihî; fein lem yekün fî kitâbi'llâhi, fesünnetün minnî mâdiyetün; fein lem yekün sünneten minnî mâdiyeten, femâ kàle ashâbî; inne ashâbî bi-menzileti'n-nücûmi fi's-semâi, feeyyühâ ehaztüm bihî ihtedeytüm, ve'htilâfü ashâbî leküm rahmetün*)

(*Mehmâ ûtitüm min kitâbi'llâhi fel'amelü bihî*) "Size Allah'ın kitabında emir olarak ne verilmişse, ne tavsiye varsa veyahut yasak olarak şunu yapmayın tarzında ne hüküm varsa, onunla amel etmek sizin boynunuza borçtur, yani farzdır."

Allah kitabında buyurmuş:

"—İçki içmeyin!"

Tamam bitti.

"—Hırsızlık etmeyin!"

Tamam bitti.

"—Zina etmeyin!"

Tamam bitti.

"—Yalan söylemeyin!"

Bak ötekileri yapmıyor da Müslümanlar, yalana gelince yalan kıvırabiliyor. Halbuki yalan da söylemeyecek. Gıybet etmemek, o da var ayet-i kerimede, ama gıybet ediyor. Yani Allah'ın emirlerinde hiç ayrım yapmadan, Kur'ân-ı Kerîm'de Allah bir şeyi emretti mi, onu tutacak.

(*Lâ uzra ve li-ehadin fî terkihî*) "Bu emri terk etmekte hiç kimsenin bir özrü olamaz." Yani mutlaka Allah'ın emrini yapmak lazım!

(*Fein lem yekün fî-kitâbi'llâhi*) "Eğer bir meselede Kur'ân-ı Kerîm'de açıkça bir işaret yoksa, bir delil bir ayet yoksa; (*fesünnetün minnî mâdıyetün*) o zaman benim cârî olan sünnetime uyun!" demiş oluyor Peygamber Efendimiz.

(*Fein lem yekün sünneten minnî mâdıyeten*) "Eğer benden nakledilmiş, tahakkuk etmiş, hüküm hâline gelmiş bir sünnet çıkmamışsa, ortada yoksa, (*femâ kàle ashâbî*) o zaman benim ashabımın dediğini tutun!" diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki biz dini işlerimizi, dünyevi işlerimizi Allah'ın rızasına

uygun yapmamız gerektiği zaman Kur'an'a bakacağız, Kuran'ı öğreneceğiz, ahkâmına uyacağız. Kur'an'da bir mesele hakkında teferruat, bir sarahat göremezsek, Efendimiz'in sünnetine bakacağız. Sünnetinde göremezsek, Efendimiz'in ashabının o hususta nasıl hareket ettiğine bakacağız.

(*İnne ashâbî bi-menzileti'n-nücûmi fi's-semâi*) "Çünkü benim ashabım gökteki yıldızlar gibidir. (*Feeyyühâ ehaztüm bihî ihtedeytüm*) "Nasıl gökteki yıldızlara, yıldızları tanıyan bir insan baktığı zaman istikameti bilir de yolunu bulursa…"

"—İşte bak şurada Kutup yıldızı var, işte şurada falanca yıldız var, o halde istikametimiz şöyle olacak, şuradan dolanalım şöyle gidelim!" diye yolunu nasıl yıldızdan biliyorlarsa…

Eskiden öyle bilirdi insanlar. Ne yapsınlar, yollar yok, levhalar yok, karayolları yok. Dağın başına çıktı, çöle çıktı, uçsuz bucaksız, her tarafı aynı olan bir düz arazi, nereden bilecek? Veya denize çıktı, istikameti nereden bilecek?

Yıldızlara bakarlardı, oradan istikameti bulurlardı. İşte onun için ashabını da Peygamber Efendimiz yıldızlara benzetiyor. "Benim ashabım yıldızlar gibidir. Nasıl yıldızlardan hangisine uyarsanız doğru yolu buluyorsanız, benim ashabıma da uyunca doğru yolu bulursunuz. "

(*Ve'htilâfü ashâbî leküm rahmetün*) "Eğer benim ashabım bir meselede ihtilaf etmişlerse; birisi şu şöyle olsun demiş, ötekisi de bana göre böyle olması daha iyi demiş. Bu da rahmettir. "

İsteyen onu tutsun, isteyen diğerini tutsun, kolaylıktır, bir genişliktir. İki taraflı söylenmesi bir kolaylık olmuş oluyor. "Ümmetimin ihtilafı rahmettir." buyurdu Peygamber Efendimiz. Bu cins içtihattaki fark zarar vermez, o bir rahmettir, Allah'ın rahmetidir. Hangisine kani olursa senin gönlün, oradan gidersin, yine aynı sevabı alırsın.

Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'in sünnetine mütemessik olanlardan eylesin... Ashabını iyi tanıyıp bilenlerden eylesin… Onların yolundan ayırmasın, ahirette de onlara komşu eylesin…

g. Arafat'ta Gözüne Sahip Olmak

İbn-i Abbas RA rivayet etmiş. Arafe günü ile ilgili bir hadîs-i şerif.

Fadl ibn-i Abbas Veda haccında, Arafe günü Peygamber Efendimiz'in bineğine redif olarak binmişti. Gözü bir hanıma takıldı. Peygamber SAS Efendimiz ona buyurdu ki:[80]

مَهْ يَا غُلَامُ ، فَإِنَّ هَذَا يَوْمٌ مَنْ حَفِظَ فِيهِ بَصَرَهُ غُفِرَ لَهُ ، يَعْنِي يَوْمَ عَرَفَةَ (ط. عن ابن عباس) (أَنَّ الْفَضْلَ رَدِفَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَرَفَةَ ، فَجَعَلَ يَلْحَظُ إِلَى امْرَأَةٍ ، فَقَالَ)

RE. 450/8 (*Meh yâ gulâm, feinne hâzâ yevmün men hafize fîhi basarahû, gufira lehû, ya'nî yevme arafete*)

---

[80] Tayâlisi, *Müsned*, c.I, s.357, no:2734: Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.V, s.68, no:12091; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.78, no:12091.

(*Meh yâ gulâm*) "Ey delikanlı yapma! Yani kendine dikkat et, kendine hàkim ol, dikkat et! (*Feinne hâzâ yevmün*) Çünkü bugün öyle bir gündür ki, (*men hafize fîhi basarahû*) bugün kim gözüne sahip olursa, (*gufira lehû*) günahları afv ü mağfiret olunur. (*Ya'nî yevme arafete*) Yâni Arafe günü..."

"—Aman gözüne hakim ol, nâmahreme bakma! Bakılmaması gereken yere bakma ey delikanlı!" diye böyle ikaz etti, Arafe gününü kasdederek.

Arafe günü nedir?

Kurban Bayramı'ndan bir gün önce, yani hacıların Arafat'a çıktığı gündür. O gün fevkalade kıymetli günlerden birisidir. Orucunun sevabı çoktur ve dualar makbuldür. Allah-u Teàlâ Hazretleri hem Arafat dağına çıkmış hacılara, hem de ümmetin hacca gidememiş olanlarından yolunca yürüyenlere, o gün çok çok ihsanlarda, ikramlarda bulunur. Günlerin en şereflilerinden birisidir. Amma kendisine sahip olacak insan. Günaha devam edip dururken, harama bakıp dururken, olmaz.

Efendimiz o sahabiye öyle buyurmuş. Bizim için de aynı şey. Biz de gözümüze sahip olacağız. Bu devirde sizin ve bizim için en çok tehlike gözdendir. Açık saçık kadın, müstehcen resim, mecmua… Şimdi çeşit çeşit müstehcen mecmualar çıkıyor, reklam ediliyor. İşte babayiğitlik zamanı belirdi. Haydi bakalım babayiğitsen gözüne hàkim ol, bakma!

Yazıcıoğlu kardeşler varmış evliyaullahtan iki kardeş. Birisi ayakkabıcılık, tamircilik yaparmış şehirde birisi dağda çobanlık yaparmış. İkisi de evliyâ ikisi de keramete ermiş yüksek şahsiyetler.

Dağdaki çoban olan kardeş mendilin içine sütü sağmış. Bakır kabın içine, tasın içine değil mendilin içine şır şır şır şır sağmış sütü, dört yüzünden bağlamış sallaya sallaya mendille getirmiş abisine.

Elma mendille gelir ama süt gelir mi? Damlar. Ama kerâmeten, Allah'ın sevgili kulu diye kerâmet gösteriyor yani. Öylece girmiş abisinin dükkanına:

"—Abi sana süt getirdim." demiş.

"—E as kardeşim, direkteki çiviye as!" demiş.

Mendili tutmuş, direkteki çiviye asmış. Süt içinde duruyor,

akmıyor.

Biraz sonra bir kadıncağız gelmiş, çarşaflı.

“—Eskici baba, benim pabucumun şurası söküldü şunun sökük yerini çiviler misin, diker misin?” diye pabucu şöyle ayağından çıkartıp eliyle uzatmış.

Elini uzatınca bileğinden yukarısı gözükmüş.

Hanımların görünmesinde haram olmayan yerleri eli, yüzü ve ayaklarıdır. Yüzü, çehresi, elleri ondan sonra ayaklarıdır. Öbür taraflarını hep örtmesi lazım!

“—Hocam ben örtüyorum şeffaf naylon giyiyorum. “

O örtmek olmaz ki! Şeffaf naylonla örtmek olmaz.

Arada hatırımıza gelen bir şeyi söyleyelim. Peygamber Efendimiz diyor k:

“—Âhir zamanda yani bu dünyanın bozulduğu zamanda kadınlar olacak; (*kâsiyâtün âriyâtün*) giyinmiş ama çıplaklar…” Tabir böyle geçiyor; Giyinmiş çıplaklar.

Nasıl giyinmiş çıplak olacak?

Şeffaf bir elbise olur altını gösterir veyahut elbisesi var ama uzun aferin maşaallah, uzun etek giymiş beline kadar yırtmacı var. Veyahut bilmem şurası kapalı, beline kadar arkası açık.

Ya burasını niye böyle açtın?

İlle bir yeri açık, kusurlu. Naylon çorap da örtmez, altı belli oldu mu olmaz. Bol olacak, belli olmayacak, görünmeyecek, uzvun şekli belli olmayacak. Örtünme öyle olur.

“—Çok kalın bir kumaştır hocam muşamba gibidir, çadır bezi gibidir. “

Altı görünürse olmaz, kalınlığı mühim değildir ne kadar kalın olursa olsun, altı da görünmeyecek şeklide belli etmeyecek. Bol olacak öyle giyinecekler.

Neyse, kadıncağız şöyle elini uzatınca, biraz bileği görünmüş. O devirde bilek görünmesi bile mühim bir hadise tabii. Biraz bileği görününce, dağdaki çoban da orada oturuyor ya kenarda, abisiyle beraber yan yana oturuyorlar, bilek onun gözüne takılmış. Bilek gözüne takılınca direkteki mendilin içindeki süt şıp şıp şıp başlamış aşağı damlamaya.

Bunu bize büyüklerimiz anlatırdı. Eskiden olmuş bir hadise. Oldu mu olmadı mı nereden bilelim ama ibretli bir şey. Yani hakikaten oldu mu bir kıssa mıdır, hikâye midir bilmiyoruz ama çok ibretli gelir bana.

Demek ki mendilin içinde sütü tutabilecek kerâmet sahibi bir insan bile, bir bileğe biraz gözü takılınca, süt oradan şıp şıp damlamaya başlarsa, vay vay vay bu zamanın insanlarının hâline...

h. Allah'ın Azabını Önleyen Şeyler

Okuyacağımız hadis-i şerif Ebû Hüreyre RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[81]

مَهْلاً عَنِ اللّٰهِ مَهْلاً ، فَإِنَّهُ لَوْلاَ شَبَابٌ خُشَّعٌ ، وَشُيُوخٌ رُكَّعٌ ، وَبَهَائِمُ رُتَّعٌ ، وَأَطْفَالٌ رُضَّعٌ ، لَصُبَّ عَلَيْكُمُ الْعَذَابُ صَبًّا (ق. خط. عن أبى هريرة)

RE. 450/9 (*Mehlen ani'llâhi mehlen, feinnehû levlâ şebâbün huşşeun, ve şuyûhun rukkeun, ve behâimü rütteun, ve etfâlün ruddaun, lesubbe aleykümü'l-azâbu sabben*)

(*Mehlen ani'llâhi mehlen*) "Allah mühlet vererek tehir ediyor. Yani birden cezanızı vermiyor." buyurmuş.

Mehlen, biraz duraklama demektir. Arapça'da bir insana meselâ derler ki: (*Mehlen*) Yani, "Dur, acele etme, sana söyleyecek şeyim var, hareket etme!" filan mânasına gelir. Burada da mehlen geçmiş. Yâni Allah acele etmiyor, hemen cezayı vermiyor. (*Mehlen ani'llâhi mehlen*) "Allah'tan yana böyle bir mühlet vererek, acele etmeyerek bir ruhsat hali var insanlarda…"

Eğer böyle Allah'ın acele etmemesi olmasaydı, suçlunun cezasını hemen verme âdet-i ilahiyesi olsaydı, o zaman ne olurdu?

---

[81] Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.134, no:7085; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.345, no:6183; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdat*, c.VI, s.64, no:3099; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.XI, s.287, no:6402; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.X, s.390, no:17690; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.243; İbn-i Hacer, *Lisanü'l-Mizan*, c.I, s.53, no:129; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.167, no:5988; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.83, no:24374.

İnsanlar mahvolurdu.

Ama Rabbimiz acele etmiyor. Niçin acele etmediğini de bu hadîs-i şerifte buyuruyor ki, “Allah’tan bir mühlet ile böyle insanlar azaptan uzak duruyorlar, başlarına azap inmiyor. “

Neden?

(*Levlâ şebâbün huşşeun*) “Eğer Allah’tan korkan gençler olmasaydı.” Dikkat edin, genç ama *huşşa’*; yâni Allah’tan huşû üzere, korku üzere olan, Allah’a saygısından dolayı günaha sapmayan pırlanta *gibi gençler olmasaydı…”*

(*Ve şuyûhun rukkeun*) “Secdede, rükuda ibadet eden ihtiyarlar olmasaydı…” Âbid gençler olmasaydı, Allah’tan korkan takvâ ehli gençler olmasaydı, namazlı niyazlı âbid ihtiyarlar olmasaydı…

(*Ve behâimü rütteun*) “Otlayan masum hayvancıklar olmasaydı… (*Ve etfâlün ruddaun*) Süt emen küçük tıfıl çocuklar olmsaydı… (*Lesubbe aleykümü’l-azâbu sabben*) Allah’ın azabı sizin üzerinize bardaktan boşanan yağmur gibi boşanırdı.” Ama Allah mühlet veriyor, yani cezanızı birden başınıza indirmiyor.

Kimin hatırına? Allah’tan korkan gençler, ibadet ehli ihtiyarlar, otlayan hayvancıklar, süt emen çocuklar hürmetine azap tehir oluyor.

Ama bazen de nasıl geliyor! Gazetede resmini gördüm de yüreğim parçalandı. Boğazına kadar, göğsüne kadar hayvan yanardağın, lavın içine girmiş. Günlerce orada kalmış, lav akmış, yağmur yağmış, çamur olmuş, kıpırdaması mümkün değil. Öyle durmuş kalmış. Hayvanın duruşu gözümün önünde, yüreğimi parçaladı. O insanlar, kimisi orada başı çıkmış günlerce uğraşmış uğraşmış kendisini kurtaramamış. Ne kadar büyük bir azap!

Yanardağ patlıyor, lavlar bütün insanları örtüyor, 25. 000 kişi dediler 50. 000 kişi dediler, ölüyor. Yani azap öyle inebilir insanların başına… Neden inmiyor? İşte iyi kulları var da Allah onlar için affediyor. İyilerin en başında dikkat ederseniz gençleri sayıyor, Allah’tan korkan gençleri.

Niye? Çünkü ihtiyarlayınca insan şehveti azalır. Zaten evlenmiştir hayatta evlilik denen şeyin ne olduğunu da bilir. Canım çok da büyütülecek bir şey değilmiş der. Ama delikanlı kanı cıvıl cıvıl kaynıyor, ateşli. İşte onun müslümanlığı daha önemli. Onun

namazında niyazında olması, onun Allah'tan korkması daha önemli, onun harama bakmaması daha önemli, onun Allah yolunda yürümesi daha önemli. Allah onu seviyor yani Allah yolunda yürüyen gençlere müjdeler olsun, Allah'ın en sevdiği kimseler. Ondan sonra ihtiyarları zikretti burada. İhtiyar, belki de hep ibadet ederek böyle ihtiyarladı gitti ömrü namazda, camide…

Bir de küçük çocukların hatırı çok oluyor. Küçük yavruları Allah koruyor. Büyüklerimiz söylemişti:

Eski senelerde Uludağ'da bir otobüs uçmuş uçuruma... Galiba 39 yolcusu, kaç yolcusu varsa içinde hepsi ölmüşler. Otobüs tangır tungur uçurumdan yuvarlanırken, annesinin kucağından bir yavru karların üstüne düşüyor yumuşacık, bir o sağ kalıyor. Allah koruyor.

Bizim de yeğenimiz vardı 6. kattan betonun üstüne düştü, ertesi gün koşturuyordu yine evde. Paraşütle mi indin mübarek 6 kat yukarıdan. Ertesi gün de evde koşturuyordu annesi de:

"—Aman koşma, bir şey olur!" diyor.

Yani daha belli olmaz filan diye. Biraz şurası morlaşmıştı o kadar. Hiç keyfinde bir keder yoktu yani.

Yine büyüklerimiz anlattılar. Vapur gidiyor bir gürültü bir patırtı, bir feryat, bir çığlık…

"—Ne oldu?" diyorlar.

"—Kundaktaki çocuk denize düştü." diyorlar.

Kundak çocuğu düşmüş, yani küçük yavru düşmüş. Kaptana:

"—Gemiyi durdur!" diyorlar.

Marmara'dan Çanakkale'ye doğru giden bir gemide oluyor bu hadise.

"—Durdurayım ama şimdi onu bulamayız bile!"

"—Olsun, n'olur durdur!" filan.

Gemiyi durduruyor, kim bilir ne kadar uzakta durur gemi o hızla. Kayığı indiriyorlar, filikayı. Küreklerle geriye doğru tayfalar asılıp gidiyorlar. Çocuk böyle cump diye denize düşünce, aşağıdan tulumu bir şişmiş, hava yapmış, çenesini böyle havaya kaldırtmış. Çocuk suyun üstünde ciyak ciyak bağırırken, sudan alıp getiriyorlar gemiye…

İbret; çocuk denize düşüyor da neden sonra filika indirip arayıp,

bulup getiriyorlar.

Allah bizi sevdiği kul eylesin… Günahlardan korusun… Güzel kulluğunda muvaffak etsin, salih ameller işlemek nasib etsin… Huzuruna çıktığımız zaman, yüzümüz ak, alnımız açık olmayı nasip eylesin... Azabından da korusun, dünyada âhirette gazabından da korusun, hışmına uğratmasın, ateşinde yakmasın…

i. Kur'an Ayetleri Konusunda Tartışmak

Sondan bir önceki hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[82]

مَهْلاً يَا قَوْمِ بِهَذَا أُهْلِكَتِ الأُمَمُ مِنْ قَبْلِكُمْ بِاخْتِلافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ ، وَ ضَرْبِهِمُ الْكُتُبَ بَعْضَهَا بِبَعْضٍ ؛ إِنَّ الْقُرْآنَ لَمْ يَنْزِلْ يُكَذِّبُ بَعْضُهُ بَعْضًا ، بَلْ يُصَدِّقُ بَعْضُهُ بَعْضًا ، فَمَا عَرَفْتُمْ مِنْهُ فَاعْمَلُوا بِهِ ، وَمَا جَهِلْتُمْ مِنْهُ ، فَرُدُّوهُ إِلَى عَالِمِهِ (حم. عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 450/10 (*Mehlen yâ kavmi, bi-hâzâ ühliketi'l-ümemü min kabliküm bi-ihtilâfihim alâ enbiyâihim, ve darbihimi'l-kütübe ba'dahâ bi-ba'din; inne'l-kur'âne lem yenzil yükezzibü ba'duhû ba'dan, bel yusaddiku ba'duhû ba'dan; femâ araftüm minhu fa'melû bihî, ve mâ cehiltüm minhü, fereddûhu ilâ àlimihî*)

Sadaka rasûlü'llah.

Peygamber Efendimiz, etrafındaki insanların dini konuda âyetleri okuyarak, birbirleriyle münakaşa yaptığını gördü;

"—Yok o öyle değil, şu ayette şöyle deniyor, bu ayette böyle deniyor!"

Onların o halini görünce dedi ki: (*Mehlen*) "Durun!"

---

[82] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.181, no:6702; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummal, c.I, s.193, no:978; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.84, no:24375.

Mehlen, durun demek dedim ya demin. (*Mehlen*) “Durun, alıkoyun kendinizi, bırakın bu işi! (*Yâ kavmi*) Ey topluluk! (*Bi-hâzâ ühliketi'l-ümemü min-kablikürn*) “Sizden önceki ümmetler şu işten dolayı helâk oldular. Yani sizin şu yaptığınız işten dolayı helâk oldular.

Nasıl o, ne işi?

(*Bi-ihtilâfihim alâ enbiyâihim*) “Peygamberlerine karşı ihtilafa düşmek yüzünden. (*Ve darbihimi'l-kütübe ba'dahâ bi-ba'din*) Kitabının ahkâmını birini ötekisine karşı çıkarıp vuruşturmak sureti ile helâk oldular. Birisi kitabın bir kısmını aldı, okudu ötekisi öteki kısmını aldı, okudu; iki fırka birbirleriyle çekiştiler, bundan helâk oldular.”

(*İnne'l-kur'âne lem yenzil yükezzibü ba'duhû ba'dan*) “Kur'an içindeki bazı âyetler öteki âyetleri yalanlayıcı olarak inmedi ki… Birisini ötekini tekzip edici olarak inmedi ki… (*Bel yusaddiku ba'duhû ba'dan*) Aksine hepsi birbirini tasdik eder, hepsi birbirini te'yid eder, hepsi bir uyum içindedir. Hepsi bir hakikatin birer vechesini gösterir veya muhtelif vechelerini gösterir.”

(*Femâ araftüm minhu fa'melû bihî*) “Bu ayetlerden bildiğiniz varsa, net olarak manasını anladığınız varsa, onunla amel edin! (*Ve mâ cehiltüm minhü*) Bu ayetlerden bilmediğiniz, manasını anlamadığınız varsa, (*fereddûhu ilâ âlimihî*) bilen kimseye havale edin! Kendiniz ileri geri konuşmayın!” dedi Peygamber Efendimiz.

Kur'ân-ı Kerîm ile insanların karşı karşıya geçip, birisi bir âyeti okuyup, öteki diğer âyeti okuyup münakaşa etmesini istemedi. “Eski ümmetler böyle helâk oldu.” buyurdu.

j. Peygamber Efendimiz'e Salât ü Selâm

Bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[83]

نَادَانِي جِبْرِيلُ مِنْ تِلْقَاءِ الْعَرْشِ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، يَقُولُ لَكَ

[83] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.281, no:6831; Abdullah ibn-i Cerâd RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.I, s.508, no:2248; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.210, no:24694.

الرَّحْمٰنُ عَزَّ وَجَلَّ : مَنْ ذُكِرتَ بينَ يَدَيْهِ ، فَلَمْ يُصَلِّ عليْكَ ،

دَخَلَ النَّارَ (الديلمي عن عبد الله بن جراد)

RE. 450/11 (*Nâdânî cibrîlü min tilkài'l-arşi, fekàle: Yâ muhammedü, yekùlü leke'r-rahmânu azze ve celle: Men zükirte beyne yedeyhi, felem yusalli aleyke, dehale'n-nâre*)

(*Nâdânî cibrîlu*) "Cebrail AS bana seslendi, nida etti." Nereden? (*Min tilkài'l-arşi*) "Arş'ın tarafından bana seslendi." Ne buyurdu? (*Fekàle*) Dedi ki:

(*Yâ muhammedü*) "Ey Muhammed, (*yekùlü leke'r-rahmânu azze ve celle*) Aziz ve celîl olan Rahman Rabbimiz sana buyuruyor ki: (*Men zükirte beyne yedeyhi*) Her kimin yanında senin adın geçerse, (*felem yusalli aleyke*) o da sana salât ü selâm etmezse, (*dehale'n-nâre*) cehenneme girer."

(*Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsan, salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn*)

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Rasûlüllah Efendimiz'in muhabbetini içimizde coştursun… Onu her anışımızda cân u gönülden ona salât ü selâm etmeyi, dua etmeyi, yolunda yürümeyi nasib eylesin…

Fatiha-i şerîfe mea'l-besmele!

05. 01. 1986 – İskenderpaşa Camii

10. CENNET VE CEHENNEM

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

نَارُكُمْ هٰذِهِ الَّتِي يُوقِدُ بَنُو آدَمَ ، جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، إِن كَانَتْ لَكَافِيَةً ؟ قَالَ: فَإِنَّهَا فُضِّلَتْ عَلَيْهَا بِتِسْعَةٍ وَسِتِّينَ جُزْءًا ، كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا (حم. خ. م. ت. عن أبى هريرة)

RE. 451/1 (*Nârukûm hâzihi'lleti yûkıdu benû âdeme, cüz'ün min seb'îne cüz'en min nâri cehenneme. Kîle: Yâ rasûla'llah, in kânet lekâfiyeten? Kàle: Feinnehâ fuddilet aleyhâ bi-tis'atin ve sittîne cüz'en, küllühünne mislü harrihâ.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun... Namazlarınızı, ibadetlerinizi kabul eylesin... Dünya ve ahiretin hayırlarına nâil eylesin...

Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u saadetlerine hediye olmak üzere ve onun cümle âl'inin, ashâbının, etbâının ve ahbabının ruhlarına bağışlanmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve evliyâullahın, hâsseten Ümmet-i Muhammed'in

mürşidleri olan, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen şeyhimiz ve üstâdımız Muhammed Zahid Kotku Hazretleri'ne kadar güzerân eylemiş olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin mensuplarının ruhlarına;

Ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, yakınlarımızın, dostlarımızın ruhlarına; okuduğumuz eseri te'lif eylemiş olan Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin ruhuna; bu hadisleri bize kadar nakletmiş olan râvilerin ve alimlerin ruhlarına;

İçinde bu dersi yaptığımız şu caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu ana kadar gelmesine ve genişlemesine, güzelleşmesine maddeten ve mânen yardım etmiş olanların kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına;

Bu beldenin medâr-ı iftihârı sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sâir evliyâullahın ruhlarına; fatihlerin, şehidlerin, gâzilerin, mücahidlerin ruhlarına; biz yaşayan müslümanların da sıhhat ve selâmetine vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, ondan sonra başlayalım, buyurun!

……………………………………..

a. Cehennemin Ateşi

Muhterem kardeşlerim!

Az önce Arapça metnini okumuş olduğum hadîs-i şerifin konusu cehennem, cehennem ateşi. Ahmed ibn-i Hanbel'de, Buhârî'de, Müslim'de, Tirmizî'de mevcut olan bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[84]

نَارُكُمْ هٰذِهِ الَّتِي يُوقِدُ بَنُو آدَمَ ، جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ ،

---

[84] Buhari, *Sahih*, c.XI, s.44, no:3025; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.467, no:10033; İbn-i Hibban, Sahih, c.XVI, s.503, no:7462; İmam Malik, *Muvatta'* (Rivayet-i Yahya), c.II, s.994, no:1804; İshak ibn-i Rahaveyh, *Müsned*, c.I, s.289, no:263; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.520, no:39474; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.211, no:24695.

قِيلَ: يَا رَسُولَ الله ، إن كَانَتْ لَكَافِيَةً ؟ قَالَ: فَإِنَّهَا فُضِّلَتْ عَلَيْهَا بِتِسْعَةٍ وَسِتِّينَ جُزْءًا ، كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا (حم. خ. م. ت. عن أبى هريرة)

RE. 451/1 (*Nârukûm hâzihi'lleti yûkıdu benû âdeme, cüz'ün min seb'îne cüz'en min nâri cehenneme. Kîle: Yâ rasûla'llah, in kânet lekâfiyeten? Kàle: Feinnehâ fuddilet aleyhâ bi-tis'atin ve sittîne cüz'en, küllühünne mislü harrihâ.*)

(*Nârukûm hâzihi'lleti yûkıdu benû âdeme*) "Şu sizin ateşiniz, Ademoğulları yaktığı şu ateş var ya..." Kibrit çakarlar, çırayla yakarlar, başka bir sebeple, bir çareyle bulurlar, ateş yakarlar.

(*Cüz'ün min seb'îne cüz'en min nâri cehenneme*) "Bu, cehennemin ateşinin yetmiş bölüğünden bir parçasıdır, yetmişte biridir."

(*Kîle*) Dediler ki: (*Yâ rasûla'llah, in kânet lekâfiyeten?*) "'Yâ Rasûlallah, zaten bu ateş bile olsa insanı yakmaya kâfi değil mi?"

(*Kàle*) Buyurdu ki: (*Feinnehâ fuddilet aleyhâ bi-tis'atin ve sittîne cüz'en*) "Evet, öyle ama Allah'ın azabı orada daha şiddetli olacak, insanlar daha şiddetli ateşle yanacak. Onun şiddeti bu sizin ateşinizden 69 misli daha fazladır. (*Küllühünne mislü harrihâ*) Bu cüz'ün her birisi sizin bu ateşinizin harareti şeklinde olmak üzere..."

Muhterem kardeşlerim!
Eğer mü'min isek, ki mü'miniz, hiç tereddüdümüz yoktur.

آمَنْتُ بِاللهِ ، وَمَلاَئِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ ، وَبِالْقَدَرِ ، خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالَى ، وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ الله ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

"*Amentü bi'llâhi, ve melâiketihî, ve kütübihî, ve rusulihî, ve'l-yevmil-âhiri ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina'llâhi teâlâ, ve'l-*

ba'sü ba'del-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû." demişiz, inanmışız, doğrudur; cehennem var, cennet de var.

Fakat nasıl oluyor da biz bu cehenneme karşı bu kadar pervâsız yaşayabiliyoruz? Bu akıl alacak bir şey değil.

İbrahim ibn-i Edhem Hazretleri padişahlığı terk etmişti. Belh şehrinin hükümdarıydı. Önünden 40 tane, arkasından 40 tane altınlı, gümüşlü, kalkanlı, müzeyyen elbiseli, zırhlı asker gidermiş. Tantanalı bir padişah iken, padişahlığı terk etti.

Dervişliği zamanında birisi ona misafir olmuş, geceleyin aynı odada yatmışlar. Gece arada bir uyanıp bakarmış misafir ki İbrahim ibn-i Edhem Hazretleri namaz kılıyor, gözyaşı döküyor. Yine uyurmuş. Biraz sonra yine bir uyanır bakarmış, İbrahim ibn-i Edhem Hazretleri yine namazda, yine ağlamakta. . . Yine uyurmuş, yine uyanırmış, yine öyle görürmüş. Sabaha kadar ne zaman uyandıysa, uykusu bölünüp de baktıysa, İbrahim ibn-i Edhem Hazretleri namaz kılıyor ve ağlıyor. Sabahleyin demiş ki:

"—Yâ İbrahim, ben senin gecen gibi gece görmedim. Nasıl bir gece geçirdin? Hep gördüm ki namaz kılıyordun, hep gördüm ki ağlıyordun…"

Böyle bir şey olunca biz olsak güleriz; "Bak, benim ibadet yaptığımı gördü, iyi insan olduğumu anladı." diye koltuklarımız kabarır, seviniriz, böbürleniriz. Çünkü insanoğlu böyledir. Güzel bir şey yaptı mı başkasının görmesini ister, çirkin bir şey yaptı mı da saklamak ister. Ama İbrahim ibn-i Edhem hiç istifini bozmadan diyor ki:

"—Ben de senin gecen gibi gece görmedim. İnsanın önüne cehennem ateşi gibi bir ateş yakılmış olur da o insan nasıl olur da geceleyin uyur?"

Allah-u Teàlâ Hazretleri orada kahrı ile tecelli edecek. Orada azabın envâı var. Çeşitli hadîs-i şerifler geldikçe okuyacağız. Ama, "Bir damla zakkum suyu şu dünyanın okyanuslarına damlasa hepsini acılaştırırdı." diyor bir hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz. Cehennem ehli onu yiyecekler, yani taamları o zakkum olacak. Ama bir damlası damlasa burada bütün dünya denizlerini acı yapacak kadar keskin acısı olan bir şey. Azabın her çeşidi var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize insaf versin, akıl versin, iz'an versin…

Her yerde aklım erdiğince şunu söylüyorum:

"—Allah bizi mahrum mu bıraktı?"

Hâşâ sümme hâşâ! Sıhhat verdi, akıl verdi, iman verdi, evlat verdi, mal verdi, meyve verdi… Güzel bir memleket vermiş, nasib etmiş; her şeyimiz var… Helâller kâfi mi değil?

Hâşâ sümme hâşâ! Helâllerle insan meşgul olsa; elma helâl, portakal helâl, mandalina helâl, baklava helâl, kaymak helâl, et helâl, süt helâl, bal helâl… Arılar topluyor, biz el koyuyoruz; helâl... Arılar bizim için çalışıyor. Meyve ağaçları bizim için çalışıyor. Hayvanlar bizim için otluyor.

Ne insafsız insanlarız biz ki, bu kadar helâl varken, üç tane beş tane kıyıda köşede Allah-u Teàlâ Hazretleri haram demiş, "Şuna şuna şuna dokunmayın!" demiş, ona gidiyoruz.

Yahu içki içmesen kıyamet mi kopar? Faiz yemesen Allah seni aç açık mı bırakıyor? Harama bakmasan, sana evindeki gül gibi hanımın yetmez mi?

"—Benim hanımım yok hocam!"

Evlen o zaman… Peygamber Efendimiz teşvik ediyor.

Allah bizi helâlleriyle perverde eylesin… O helâlleriyle bizi haramlarından mahfuz eylesin, müstağnî eylesin… Cennetinin şevkini içimize yerleştirsin… Cehenneminin korkusunu içimize yerleştirsin… Kalbimize insaf versin… Aklımıza şuur versin... Şu hayatta aklımız başımızda bize yâr iken, şu cehennemden kurtulmanın çarelerini arayıp bulmayı nasib etsin, onun için çalışmayı nasib etsin…

Şu cennet denilen nimetlerin en güzellerinin toplandığı, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, insanların hatırlarına hayallerine sığmayacak kadar güzelliklerin mevcut olduğu Allah'ın nimetler yurdunu kaçırmamayı nasib etsin…

O kaçırılacak bir şey mi? O cennet kaçırılır mı? İnsan duyduktan sonra, bu cehennemden kaçınmak için çalışmaz mı?

Allah-u Teàlâ Hazretleri cenneti yarattığı zaman —burada aylar önce hadîs-i şerifte geçmişti— Cebrail AS'a dedi ki:

"—Yâ Cebrail, cennet yarattım, git bak!"

Cebrail AS gitti, geldi.

“—Nasıl buldun cennetimi?”

“—Yâ Rabbi! Öyle güzel bir yer ki, benim kanaatime göre kim bunu duyarsa mutlaka burayı kazanmak için çalışır, buraya gelir. Çok güzel!”

Onun üzerine Allah-u Teàlâ Hazretleri cennetin etrafını nefse nâhoş gelecek şeylerle çevreledi, kapattırdı. Nefse hoş gelmeyecek, zor gelecek şeylerle etrafını çepeçevre çevrelettirdi.

“—Git, bir daha bak!” dedi.

Cebrail AS gitti, geldi.

“—Yâ Rabbi! Korkarım ki nefse hoş gelmeyen şeyler olduğundan kimse bu cennete gidemez.” dedi.

Etrafında nefse hoş gelmeyen şeyler var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cehennemi yarattı.

“—Cehennem yarattım yâ Cebrail, git cehenneme bak!” dedi.

Gitti, baktı geldi.

“—Nasıl buldun?”

“—Yâ Rabbi! Öyle kötü bir azap diyarı ki, öyle korkunç ki bunu duyan insanlar buraya girmemek için ne yapar yapar, uğraşır, kaçar, çaresini bulur, buraya girmez.” dedi.

Cehennemin etrafını da Allah-u Teàlâ Hazretleri şehevât ile doldurdu. Yani nefse tatlı, hoş, lezzetli, sevimli gelen şeylerle doldurdu, etrafını çepeçevre çevreledi.

“—Git bir daha bak!” dedi.

Cebrail AS gitti, geldi. Dedi ki:

“—Yâ Rabbi! Bu insancıklar bu şehvetleri görünce korkarım hepsi bu cehenneme düşerler.”

Cennetin etrafı nefse zor gelen şeylerle doludur, yolunda onlar vardır; onları aşıp geçeceksin. Ezeceksin, aşacaksın, cennete öyle gideceksin. Cehennemin yolunda da tuzaklar, şehvetler, zevkler, lezzetler vardır; ama onlara takılırsan cehenneme yuvarlanırsın. Onlara heves edersen elini uzatırken cehennemin katranlarının içine, gayyâlarının içine insan düşüverir.

Onun için, aklını başına toplayacaksın. Bu dünya imtihan dünyası, buraya biz boşu boşuna gönderilmedik.

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لاَ تُرْجَعُونَ

(المؤمنون: ١١٥)

(*E fehasibtüm ennemâ halaknâküm abesen ve enneküm ileynâ lâ türceûn.*) “Siz sandınız mı ki, biz sizi abes yere yarattık? Bize dönmeyeceksiniz mi sandınız?” (Mü’minûn. 23/115)

Muvakkaten gönderildik, burada hangi insan kalmış? Peygamberlerden, sàlihlerden, velîlerden, hükümdarlardan, komutanlardan, pehlivanlardan, kuvvetlilerden hangisi kalmış? Hızır AS ile İsâ AS’ın hali müstesna, kim kalmış?

Hepsi geldi, hepsi geçti. O ölüm, pehlivanların pazularını büktü. O sırtı yere gelmeyen insanların sırtını yere getirdi. O padişahların başlarından taçları yerlere düşürdü. O yellere hükmeden, cinlere inslere hükmeden Süleyman AS da öldü. O seyyidü’l-evvelîn ve’l-âhirîn olan Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri de göçtü. Biz mi kalacağız?

b. Ümmetin Kurtuluşu ve Helâki

Bu hadîs-i şerifi Peygamber Efendimiz'den Hatîb-i Bağdâdî nakletmiş, İbn-i Ebi'd-dünyâ kitabında nakletmiş.

Efendimiz SAS buyuruyor ki:[85]

نَجَا أَوَّلُ هٰذِهِ الأُمَّةِ بِالْيَقِينِ وَالزُّهْدِ ، وَيَهْلِكُ آخِرُ هٰذِهِ الأُمَّةِ بِالْبُخْلِ وَالأَمَلِ (ابن أبى الدنيا ، وابن لال ، خط. فى كتاب البخلاء عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده ؛ الديلمى عن معاوية بن حيدة)

RE. 451/2 (*Necâ evvelü hâzihi'l-ümmeti bi'l-yakîni ve'z-zühdi, ve yehlikü âhiru hâzihi'l-ümmeti bi'l-buhli ve'l-emeli*)

(*Necâ evvelü hâzihi'l-ümmeti bi'l-yakîni ve'z-zühdi*) "Bu ümmetin evveli yakîn ve zühd sayesinde kurtuldu. (*Ve yehlikü âhiru hâzihi'l-ümmeti bi'l-buhli ve'l-emeli*) Bu ümmetin sonu da cimrilik ve emel ile helâk olacak. "

Yakîn ne demek?

Türkçe'de bir yakın var:

"—Filanca köye gitmek istiyorum."

"—Yakın yakın, on dakika yürürsen varırsın."

Bu yakın başka, uzak değil mânasına. Bir de Arapça *yakîn* diye bir kelime var ki, "İçinde şek bulunmayan, tereddüt bulunmayan, pırıl pırıl, sapasağlam, temiz, sâfî inanç." demek. Hiç tereddüt yok...

"—Benim Allah'ın varlığına kalbimde yakînim var. Yani Allah'ın varlığında ufacık bir tereddüdüm bile yok, en katî şekilde biliyorum."

"—Benim âhiretin varlığına yakînim var. Yani içimde hiç şeksiz şüphesiz bir iman var."

---

85 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.289, no:6853; Muaviye ibn-i Hayde'den.

İbn-i Ebi'd-dünya, *el-Yakin*, c.I, s.4, no:3; *Kasru'l-Emel*, c.I, s.19, no:18; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.449, no:7388; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.215, no:24706.

"—Benim o arkadaşın bu işte suçsuz olduğuna yakînim var. Yani çok iyi biliyorum ki o bu işi yapmaz."

"—Yakînen biliyorum ki şu adam şöyle yaptı, şöyle yaptı, şöyle yaptı."

Yapar veya yapmaz, "çok iyi biliyorum ki" demek.

Yakîn, yani şek olmayan, içinde tereddüt olmayan kat'î inanç.

Bu ümmetin evveli bu sıfat ile kurtuldu. İmanları o kadar pak idi ki, o kadar temiz idi ki, o kadar candan idi ki… Hz. Ali Efendimiz diyor ki, babası ölmüş de:

"—Yâ Rasûlallah, o ihtiyar münkir öldü." diyor, babası için.

İnanmadı ya… Babalarından geçmişler, evlatlarından geçmişler, kardeşlerinden geçmişler, Rasûlüllah'a öyle bağlanmışlar.

Uhud harbinde bir kadıncağızın —ismini hep ezbere hatırımızda tutmamız lazım— oğlu ölüyor, kocası ölüyor, babası ölüyor, harpte şehid oluyor. Haber veriyorlar. Ordu yaralı, yorgun, argın, düşmanla çarpışmışlar, Medine'ye dönüyorlar. Kadınlar da yollara düşmüşler:

"—Bizimkiler ne oldu acaba? Hangisi sağ, hangisi şehid?" diye.

Buna bildiriyorlar ki oğlu ölmüş, kocası ölmüş, babası ölmüş. Diyor ki:

"—Peygamber Efendimiz nasıl?"

Diyorlar ki:

"—*Bi-hayrin el-hamdü li'llâh.* Hayır üzere, yani ona bir şey yok!"

"—Eh, o sağ olduktan sonra her musibet bana kolaydır." diyor.

Kocası ölmüş, oğlu ölmüş, babası ölmüş, "Rasûlullah sağ ya, yeter bana!" demek istiyor. Öyle iman, öyle yakîn üzere idiler.

(*Ve'z-zühdi*) "Dünyaya metelik vermezlerdi. Dünya malıymış, dünya mevkisiymiş, makamıymış, mertebesiymiş, aldırmazlardı."

Peygamberimiz'in has sahabesinden nice kimseler fethedilen yerlere sonradan vali oldu. Dediler ki:

"—Efendim, vilayet konağı şurası, buyur burada otur!"

"—Ben öyle yerde oturmam. Bana küçük bir kulübe bulun, bana orası yeter." dedi.

Üstündeki kıyafeti bile değiştirmedi. Hatta öyleleri var ki

şehrin valisi olmuş ama kıyafetinde hiç valilik saltanatı ve sairesi yok. Tüccarın birisi kenara mal indirmiş, birisine taşıtacak, etrafa bakıyor, köşede bir hırpânî kılıklı adam var.

"—Gel buraya!" diyor, geliyor.

"—Yüklen şu çuvalı!" diyor.

Parası var ya cebinde, zengin ya adam, ağa ya; her istediğini yaptırır.

"—Al şunu!" diyor.

Adam sırtına alıyor, götürüyor. Yolda geçenler:

"—*Es-selâmu aleyküm yâ emîre'l-mü'minîn! Es-selâmu aleyküm yâ emîre'l-mü'minîn…*" diyor.

Hem hayretle bakıyorlar, zenginin birisi göbeğini kasmış dimdik gidiyor, vali de çuvalın altında 'ıh ıh' taşıyor.

"—Ey mü'minlerin emiri, sana selâm olsun." diyene, "Aleyküm selâm…" diyor.

Bir, iki, "Allah Allah… Bizim hamal vali mi ne?"

"—Efendim affedersiniz, kusura bakmayın, ben bilemedim, hata ettim, hemen indirin!

"—Yok, nereye taşıyacaksan oraya kadar taşıyayım." diyor, taşıyor, sırtından indirmiyor.

Öyle yaşadılar.

Bu nedir? Bu zühddür, yani dünyaya aldırmamak, dünyaya metelik vermemek.

"—Hocam biz duyuyoruz ki sahabeden bazıları zenginmiş."

Zühd, fakir olmak demek değil. Zühd, "Dünyaya metelik vermemek, dünyaya aldırmamak, dünyayı hedef yapmamak" demek.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in müslüman olduğu zaman 90 bin dinarı vardı. Zengindi tabii, ağaydı, ağaların ağasıydı, çok zengindi. Ama hepsini Rasûlüllah'ın emrine tahsis etti.

"—Ne istersen yap yâ Rasûlallah. İşte ailem, işte malım, işte canım! Ne istersen buyur ya Rasûlallah!"

Kıonuşurken ne derlerdi Peygamber Efendimiz'e:[86]

---

[86] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ !

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llàh*) "Anamız babamız sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü!" diye hitab ederlerdi.

Peygamber Efendimiz'in önüne ganimetten bir yığın para getiriyorlar. Bir yaygı yaydırıyor, parayı yığıyor. Gelene veriyor, gidene veriyor, gelene veriyor, gidene veriyor, o para yığını tükeniyor. Miktarını şu anda söyleyemeyeceğim kadar çok bir para… Yığın yapmışlar. Altın para veya gümüş para… Buğday yığını gibi yığılmış. Bir gün içinde gelene gidene vermiş.

Bu işte dünyaya metelik vermemek, dünyaya aldırmamak.

Biz ne yapıyoruz? Biz de dünyalık için ne kardeşlik, ne dostluk, ne komşuluk, ne arkadaşlık, ne ahbaplık, ne vefa, ne sadâkat, ne dürüstlük… Dünya metâı için adam ne yapacağını şaşırıyor. Ya yiyeceğin kadar var ya paran, bu ne? Allah gözünü doyursun!

Doymaz ki…

c. İnsanın Gözü Doymaz

Hadis-i şerifte bildiriliyor ki:[87]

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.]

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.421,no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA'dan.

[87] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2365, no:6075; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.725, no:1048; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.569, no:2337; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.266, no:1983; Taberânî, *Mu'cemü'l*-Evsat, c.II, s.67, no:1271; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.236, no:2849; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.436, no:19624; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihàb*, c.II, s.317, no:1441; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

لَوْ كَانَ لاِبْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ ذَهَبٍ، لاَبْتَغٰى إِلَيْهِمَا الثَّالِثَ، وَلاَ يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلاَّ التُّرَابُ (ت. عن أنس ؛ حم. حب. هب. ض. عن ابن عباس ؛ ع. عن عائشة ؛ ه. ع. عن أبي هريرة)

(*Lev kâne li'bni âdeme vâdiyâni min zehebin, lebteğâ ilehyime's-sâlise*) "Ademoğlunun iki vadi dolusu altını olsa, üçüncü bir vadiyi doldurmaya çalışır. (*Ve lâ yemleü cevfe'bni âdeme ille't-turâb*) Ademoğlunun gözünü ancak toprak doyurur."

Onlar dünyanın fâniliğini bildiler, Allah yolunda cihada gittiler.

Şu bizim beldemizin medâr-ı iftihârı Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri yaşlı bir kimse idi. Kur'ân-ı Kerîm'i açtı, okuyordu, okurken karşısına cihadı emreden bir âyet-i kerîme geldi. Bıraktı

Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2364, no:6072; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.117, no:21149; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.30, no:3237; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.180, no:11423; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.78, no:2544; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.269, no:10274; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.368, no:6300; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.108, no:1209; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.93; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1415, no:4235; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.446, no:6573; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.402, no:445; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.314, no:2378; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.726, no:1050; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.257; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.368, no:19299; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.184, no:5032; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.438, no:4460; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.271, no:10280; Hz. Aişe RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.244, no:2889; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.73, no:539; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.201, no:542; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.187; Übey ibn-i Kâ'b RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.181, no:2222; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.269, no:10276; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.337; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.301, no:2039; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.296, no:11510; *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.674, no:4747; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.383, no:35430.

Kur'ân-ı Kerîm'i, dedi ki:

"—Bana zırhımı, kılıcımı getirin. "

Dediler ki:

"—Dede sen yaşlandın. Sen burada otur, biz senin yerine cihad ederiz, sen zaten vazifeni yaptın. "

"—Yok, burada ihtiyarlar müstesna değil, hitap hepsine…"

"—Ey iman edenler, cihad edin!" diye hepsine emir var, diye kılıcını kalkanını aldı, ihtiyar hâliyle geldi. Kolay mı buraya kadar gelmesi?

Medine-i Münevvere'den buraya kadar o ihtiyar hâlinde cihad için geldi. Allah'ın dinini yaymak için geldi.

Ama burada, surların öbür tarafında düşmanla çarpışırken, düşman surların beri tarafına çekildi. Arada su hendeği var, su hendeğini geçemiyorlar. Düşmanın kalesine o zamanki imkânlarla tırmanamıyorlar. Beklerken, muhasara ederken, çarpışırken vefat etti, ahirete göçtü.

Ahirete göçerken dedi ki.

"—Kardeşlerim düşmana hücum ederken, benim tabutumu da alsınlar. Çarpışa çarpışa sura ne kadar yakın gelebilirlerse orada mezarı kazsınlar, gömsünler.2

Araplar'dan bir tanesi buraya misafir olarak gelmişti, götürdük. O bu menkabeyi biliyormuş, bana dedi ki:

"—Hocam, bu Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri, Peygamber Efendimiz'i Medine'de evinde misafir etti. Peygamber Efendimiz'in akrabası da olur; Hem hayatta mücahiddi, hem de vefatından sonra mücahiddi. Çünkü, onun vasiyeti üzerine tabutunu aldılar, düşmanla çarpışa çarpışa surlara yaklaştılar, gömdüler, karanlıkta kapattılar. Tabii düşman ne olduğunu anlayamadı, çarpışmadan sonra geldiler.

Sonra ne oldu?

Tarih kitapları yazıyor:

"—Peygamber Efendimiz'in mihmandârı Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri İstanbul'u fethederken vefat eylemiş de sura yakın bir yerde gömülmüş."

İstanbul fethedildiği zaman, Fatih, hocası meşâyih-i kirâmdan Akşemseddin Hazretleri'ne dedi ki:

"—Hocam, acaba bu zâtın kabri nerede ola ki? Yeri belli değil, nerededir?"

"—Şurasıdır evlâdım." dedi, Akşemseddin Hazretleri yer gösterdi.

Oraya bir işaret koydular, mızrak sapladılar. Toprak, bir şey yok…

Fatih Sultan Mehmed hocasını meşgul ederken, başka bir şeyle oyalarken, mızrağın yerini değiştirdi, hocasını dolaştırdı.

"—Hocam, yeri neresi, bir daha gösterin!" dedi.

Akşemseddin Hazretleri mızrağı, işareti başka yere saplattırdı. O saplanan yere, "Demin buraya saplattırdım." demedi. Eski yerine geldi.

"—İşte burası evlâdım." dedi, tekrar.

Fatih Sultan Mehmed akıllı insan. Birkaç defa denedi. O zaman orayı kazdılar. Kazınca kabri çıktı.

Bu nasıl olur? Sen de Allah'a güzel kul olursan, anlarsın. Ama olmazsan, o zaman inkâr eder durursun.

Bu ümmetin evveli şeksiz imanıyla, dünyaya metelik vermemesiyle, zühdüyle necat buldu, kurtuldu. Âhiri nasıl helâk

olacak?

Âhiri de cimrilikten helâk olacak. Eli sımsıkı…

Bizim Antep'te bir dostumuz vardı, Allah razı olsun, emekli hâkim:

"—Hocam, bir rüya gördüm." diyor. Başkasına da anlatmış. Şaka yapıyor, rüya filan gördüğü yok. "Rüyada bir çelimsiz adam çıktı ortaya, elini uzattı. 'Bu benim yumruğumu kim açabilir?' dedi." diyor. Çelimsiz bir adam, yumruğunu sıkmış.

"—Rüyamda bir pehlivan adam geldi, Koca Yusuf'muş. 'Tamam' dedim, bu çelimsiz adam, bu da Koca Yusuf, bu yumruğu açar. Koca Yusuf sarıldı, parmaklarını geçirdi, uğraştı, didindi, açamadı. Terledi, mahcup oldu, kenara gitti. Çolak Molla geldi, anlaşılan güreşçilerin hepsini biliyor; o geldi olmadı, bu geldi olmadı." diyor. Eski tarihin pehlivanlarına geçiyor:

"—Şu geldi yapamadı, bu geldi yapamadı. Araplar'ın meşhur Amr ibn-i Ma'dikerîb'i var; kılıcı şu kadar uzunmuş, vücudu şu kadar cüsseliymiş, şöyle pehlivanmış filan… O geldi kuşağıyla, o da uğraştı didindi, mahçup oldu, o da açamadı. Yunanlılar'ın Herkül dedikleri herif geldi, o da pazusu, boyu posu ile o da uğraştı, açamadı."

"—Acaba hocam, bu adam kim?" diyor.

Hem çelimsiz hem de yumruğu bir türlü açılmıyor.

Ama tatlı tatlı 10-15 dakika anlatıyor, insan merakla dinliyor. Hem de cazgırın güreşi anlattığı gibi, öyle güzel anlatıyor.

"—Kimmiş?" dedik.

"—Müslüman zengini hocam, müslüman zengini!" diyor.

Yani, "Müslüman zenginin eli açılmıyor." diyor.

Tabii biz o kanaatte değiliz. Allah razı olsun, bizim şu camimiz yan tarafı kümeslik idi, minarenin yan tarafı pırıl pırıl cami oldu. Arka tarafı odalar idi, açıldı, pırıl pırıl oldu. Şimdi caminin avlusundan aşağıya yol yapılıyor, yemek yenilen yere kolay giriş-çıkış yapsınlar diye… Benim âcizâne kanaatim; doğru olduğuna, yenilip çar çur edilmediğine inandığı zaman bizim zenginimiz parayı verir. Ben öyle cimri olduğu kanaatinde değilim. Ama bizim kardeşlerimizi tenzih ederim, ekseriyete bakılırsa hak yolda cimri…

Muhterem kardeşlerim!

Şimdi kanun müsait. Eğer paran varsa bir üniversite kurabilirsin, müsait… Devlet kendisi üniversiteleri yapmak, işletmek çok büyük masraf olduğu için, öğrenciler de kapılara yığıldığından; "Özel üniversite kurabilirsiniz, özel kolej kurabilirsiniz." diye müsaade etmiş. Benim tanıdığım 30-40-50-70-100 tane profesör var. Para olsa üniversiteyi kuracağım. Para olsa şu işi yapacağım. Bir güzel neşriyat yapılabilir. Kitaplar, gazeteler, mecmualar vesaireler, her şey paraya bakıyor. Ama ekseriya, bakıyorsun ki para vermiyorlar.

Bizim Ankara'da bir camimiz vardı. Ben de orada hadis okurdum:

"—Ey cemaat, bak üşüyorsunuz. Koca cami, kubbeli… Ankara'nın ayazı sıfırın altına indiği zaman, çatır çatır soğuk oluyor. Şuraya bir kalorifer yapalım. Hadi bakalım, biraz yardım edin!" diyoruz.

Dışarıda sergi açılıyor; toplanan para 25-30 bin lira. Ya ben onu kendim veririm; 30 bin lira bu devirde para mı? Ben 30 bin lirayı kendim veririm. Fukarâcık, benim talebe kardeşlerim, evlatlarım harçlığından çıkartıyor, otobüs parasından veriyor. Ya bunu bir zengin yapar. Nihayet bir caminin kalorifer teşkilatı…

Ama torunu nişanlanacak; en lüks otel hangisi, git oraya, şu kadar düğün masrafı… Yılbaşında nerede eğleneceğiz, şu kadar eğlence… Yazın neresinin denizi güzel; Marmara artık kirlendi, Bodrum, Marmaris… Şu kadar yazlık, bu kadar kışlık… Tekirdağ'dan bu tarafa sahilde koca koca apartmanlar var. Millî servetler orada yatıyor, hazineler meydanda yatıyor. Koca koca evler kışın bomboş, yazın bir-iki ay orada tatil yapılacak diye. Oraya çok paralar akıyor, bu taraftaki hizmetler aksarsa olmaz.

Eğer aksarsa, eğer cimrilik yaparsa müslüman ne olur? Helâk olur.

Bu ümmetin âhiri cimriliğinden helâk olacak. *Buhl*, bahillik demek. Anadolu'da pahalılık derler. Cimrilikten helâk olacak, bir. Bir de, (*ve'l-emel*) emelden helâk olacak.

Emel ne demek? Tûl-i emel derler. Burada *emel* buyurmuş Efendimiz SAS. Yani insanın arzularının, emellerinin, tasarılarının, vehimlerinin, isteklerinin, temennilerinin uzayıp

gitmesi…

“—Nasılsın hacı amca, ne var ne yok?”

“—İşte inşaallah önümüzdeki sene bir tane fabrika yapacağım da, ondan sonra onun arkasından şu olacak da, beşinci senenin arkasından…”

Ya senedin mi var yarına çıkacağına?

“—Hadi tevbe et. Hadi hacca gel. Hadi ibadet yap…”

“—İşte dur bakalım, emekli olayım da öyle…”

Ya emekli olacağına dair senet var mı elinde? Vazifeyi hemen şimdi yapsana. Namaza başlasana! Tevbe etsene!

“—Hocam, kusura bakma, biraz daha yaşlanalım da, şu sırada olmaz da…”

“—Gel, haccet!”

“—Hocam hacca gidince zemzem içiliyor. Zemzem içildikten sonra sigara içmek, içki içmek doğru değilmiş. Gel ben bu haccı biraz daha tehir edeyim!”

İçkiyi bırakmıyor da haccı bırakıyor, haccı tehir ediyor.

Emeller, arzular, istekler, temenniler uzayıp giderse… Şeytan uzatıyor. Şeytan insana uzattırıyor. Şeytanın oyunları çok fazla değildir. Tecrübeli bir insan bilebilir; 3, 5, 7, 9 tane. . . Hani güreşçinin karşı tarafı yenmek için oyunları var ya… Şeytanın insanoğluna pes dedirtmek için, sırtını yere getirmek için, Allah’ın rahmetinden uzak düşürmek, günaha batırmak için oyunlarından bir tanesi hayrı geciktirmektir. Şeytan hayrı yaptırmayı engelleyemezse, bu sefer geciktirmeye çalışır. Mesela ilk başta der ki:

“—Ey âdemoğlu, gel şu günahı işle. Bak ne kadar tatlı, ne kadar lezzetli, ne kadar güzel. Ama bir gelsen, bir görsen tadına doymazsın. Gel!”

“—Yok. Haram. Ben harama el uzatmam. Ne kadar tatlı olursa olsun, arkası acı gelir. Ben haram yemem. O işi yapmam. Günah, yapmam!”

Baktı ki haram işlettirmiyor, o zaman hayırdan geri tutmaya çalışır.

“—Şu hayrı yapma öyleyse…”

“—Yok, o da Allah’ın emri, onu da yapmam lazım!”

“—Canım yapma…”

“—Yok, yapacağım!”

“—Terk ediver canım, işte bak bazı kimseler namazları kılmıyorlar. Allah’ın rahmeti geniştir, sen de kılmayıver!”

“—Yok, her vakit kılacağım!”

Baktı ki hayrı da yapmaktan alıkoyamıyor, o zaman der ki:

“—Şu işini bitir de biraz sonra yap bari… Anlaşıldı, sen iyi müslümansın, ağasın paşasın, sen bu namazı mutlaka kılacaksın. Hadi şu önündeki işi bitir de, şu yazıyı yazıver de, hadi şu müşterinin de arzusunu yapıver de ondan sonra kılarsın. Hadi bakalım, şu iş de bitsin, şunu da tamamlayıver. Bak işi yarım bırakmak da iyi değildir, Peygamber Efendimiz de yarım bırakmayın dememiş mi?”

O allar pullar, sen o işe dalarsın. Bir de bakarsın ki: *Allahu ekber Allahu ekber*… İkindi ezanı okunuyor.

“—Tüh, hay Allah ya! Ben öğle ezanı okunurken tam kalkacaktım, şeytan bak gördün mü, içimden ‘Şu işi de yap, ondan sonra yap. ‘ dedi, şimdi ikindi ezanı okunuyor. Bizim bu öğle namazı yine kaçtı!”

Şeytan tehir ettirdi. Engellemeyi öyle sağlar. “Şu öğle namazını kılma.” dedi, “Yok kılacağım, vazifem.” dedin. Ama tehir ettirdi, yine kıldırtmadı.

Onun için, hayrı tehir etmek iyi değil. İnsan hayrı çarçabuk yapacak, tevbeyi çarçabuk yapacak, iyi işi hemen yapacak. Kötü işi yapmayacak.

Bu ümmetin âhiri cimrilikten ve arzularının, emellerinin, tûl-i emellerinin yüzünden helâk olacak. Allah bize cömertlik nasib etsin…

Cömert cennete yakındır.

Bir de uyanıklık nasib etsin… Saflık edip “Şunu şöyle yapacağım da, bu da böyle olacak da…” deyip de insana kendisini aldatmaca ettirmesin…

Hep her yerde söylüyorum; bizim Erzurum taraflarında, Van taraflarında vazifemiz olduğu zamanlarda, otobüse biniyorum, bir yerde duruyoruz. Durduk. İlk defa, ben hiç bilmiyorum, o tarafa gitmemişim. Bir yerde durduk, daracık bir vadide bir benzin

istasyonunda 8-10 dükkân var. Baktım lastikçi var, yedek parçacı var, motor yağı satan dükkân var, çeşit çeşit dükkânlar var.

"—Bu istasyonun mescidi nerede?" dedim.

"—Mescidi yok." dediler.

"—Ne olacak? Namaz kılacaktık. . . "

"—Yukarıda lokanta var, orada kılarsın." dediler.

Yukarıya çıktım, baktım ki içkili lokanta. . . Hakikaten bir köşesinde bir-iki seccade var ama o da yıpranmış hasırlar, yağlanmış, yıpranmış. . . Müslüman olarak temiz olmak zorundayız. Hoşuma da gitmedi. İçkiden dolayı da hoşuma gitmedi. Sonra içimden öyle geldi;

"—Buranın sahibi kim?" dedim.

Gösterdiler. Sakalı yok ama tıraşı biraz uzamış, bıraksa beyaz olacak, şişmanca kırmızı yüzlü bir kimse. . . Bir-iki günlük ihmalli tıraşı, bembeyaz, belli… Hacca da gitmiş.

"—Hacı amca, bak burada her türlü dükkân seninmiş, bu istasyon seninmiş. Kaç tane dükkânın var, bir de mescid yapsana. "

Şöyle bir baktı yüzüme… Ben hakkı söylediğim için;

"—Yapacağım yapacağım…" dedi, biz de gittik.

Bir zaman geçti, aradan birkaç hafta geçti galiba, bir daha bir seyahatimiz oldu. Otobüs yine aynı istasyonda durdu.

"—Hacı amca, buranın sahibi bir mescid yapacaktı, bir oda yapıverecekti buraya, yaptı mı?"

"—Daha yapmadı." dediler. "Yapacak yapacak…"

Ondan sonra birkaç defa daha gittim geldim, hâlâ yapılmamış. Sonra bir nasip oldu, gittim.

"—Ya hacı amca vardı burada, bir mescid yapacaktı."

"—Sizlere ömür, vefat etti." dediler.

Şeytan böyle yapar:

"—Yapacağım yapacağım…"

Al iki tane işçi, kazmaları ver eline, şuradaki kenara da şu yağ dükkânının yanına, parça dükkânının yanına da kazsın, şu vadinin şurasında üçe üç metre bir odacık da yapıversin, orası da mescit olsun, kıyamet mi kopar! Bir günde biter. Ama şeytan insanı kaç çeşit oyunla oynattırır, onu yaptırmaz.

Onun için, aklınıza bir hayır geldi mi hemen yapın. Tehir etmek

şeytanın meşhur oyunlarından biridir. Tûl-i emele düşmeyin. Hemen hemen bugününüzü en son gün bilin.

"—Bugünüm benim en sonuncu günüm." deyin, âhirete öyle hazırlanın!

d. Ümmet-i Muhammed'in Şerefi

İbn-i Mes'ûd RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[88]

نَحْنُ الآخِرُونَ ، وَالأَوَّلُونَ يومَ الْقِيَامَةِ ، وَإِنَّ الْمُكْثِرِينَ هُمُ الأَسْفَلُونَ أَقَلُّونَ يومَ الْقِيَامَةِ ، إلا من قال هكذا وهكذا ؛ وَمَا أُحِبُّ أَنَّ لِى مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا أُنْفِقُهُ فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (ابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 451/3 (*Nahnü'l-âhirûne, ve'l-evvelûne yevme'l-kıyâmeti, ve inne'l-müksirîne hümü'l-esfelûne'l-ekallûne yevme'l-kıyâmeti, illâ men kàle hâkezâ ve hâkezâ; vemâ uhibbu enne lî misle uhudin zeheben unfikuhû fî sebîli'llâhi azze ve celle.*)

(*Nahnü'l-âhirûne*) "Biz dünyaya sonradan gelmişiz." Hz. Âdem Atamızdan beri nice insanlar, nice kavimler, nice ümmetler yaşamış.

(*Ve'l-evvelûne yevme'l-kıyâmeti*) "En sonrayız ama kıyamette en öne geçecek olan, cennete ilk girecek olanlarız. En şerefli ümmetiz, âhirette önceliğimiz var." buyurdu Peygamber Efendimiz.

Sonra buyurdu ki:

(*Ve inne'l-müksirîne hümü'l-esfelûne'l-ekallûne*) "Bu dünyada mal devşirmek için, para mal biriktirmek için, zengin olacağım diye malını mülkünü Allah yolunda sarf etmeyip de yanında tutarak,

---

[88] İbn-i Hibban, *Sahih*, c.VIII, s.12, no:3217; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.282, no:6835: Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.228, no:6283; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.218, no:24716.

depo ederek çoğaltan âhirette esfel olacak, aşağı olacak ve ekallûndan, yani sermayesi, işe yarar malzemesi az olan insanlardan olacak.”

Bu dünyanın zengini âhiretin fukarâsı olacak. Bu dünyada mal devşirip de Allah yolunda onu harcamayan, vazifelerini yapmayan âhirette yoklukta ve sefalette olacak. En sefil onlar olacak, en az varlığı olan onlar olacak.

(*İllâ men kàle hâkezâ ve hâkezâ.*) “Ancak şöyle şöyle diyenler müstesna…” diye, Peygamber Efendimiz Allah yolunda parayı sağa sola infak etmeyi işaret etti.

Allah bir insana mal verebilir, Allah yolunda sarf edenler müstesna; onu Allah’ın rızası yolunda cihada, hayra, hasenâta, müslümanların faydasına harcayanlar müstesna; onlar sefalette olacaklar, aşağılarda olacaklar, onlar az olacaklar, eğer harcamazlarsa, biriktirirlerse…

Ve buyurdu ki;

(*Ve mâ uhibbu enne lî misle uhudin zeheben*) “İstemem ki benim Uhud dağı kadar altınım olsun…” Herkes zengin olmayı ister ya, Peygamber Efendimiz; “Benim Uhud dağı gibi altınım olmasını istemem!” diyor.

(*Unfikuhû fî sebîli’llâhi azze ve celle*) “Olsaydı, Allah yolunda onun hepsini harcardım.”

Nitekim de harcadı. Ganimet olarak bir günde kendisine o kadar çok para gelirdi ki demin de söylediğim gibi örtünün üstüne yayıp, gecelettirmeden herkese dağıtıverirdi.

Herkese dağıtırdı da, adaletini anlayın ki Peygamber Efendimiz’in, Fâtımatü’z-Zehra ki cennet hatunlarının efendisidir, Peygamber Efendimiz’in mübarek kızıdır, Hz. Ali ki Allah’ın arslanıdır, müslümanların evvellerindendir İkisi evliler ya, babaları Peygamber Efendimiz’e geldiler. Ellerini gösterdiler; elleri kanamış, nasırdan acımış, parçalanmış, şişmiş, su toplamış. Hz. Ali Efendimiz el değirmenini çevireceğim derken veyahut kuyudan kovayla su çekeceğim derken… Hz. Fâtıma, Hz. Ali Efendimiz RA ellerinin yaralarını gösterdiler, dediler ki;

“—Ev işlerinde çok sıkıntı çekiyoruz, şu ganimetten gelen kölelerden bir tanesini bize hediye et. Hizmetçimiz olarak o çalışsın da bu sıkıntıdan kurtulalım. “

Peygamber Efendimiz dedi ki;

“—Ashâb-ı suffenin ihtiyaçlarını karşılayamadım. Camide yatıp kalkan yoksul mü’minlerin yiyecekleri bile yok. Bu köleleri satacağım da elde edilen paraları onların gıdasına tahsis edeceğim. Ben size tesbih öğreteyim, onu çekerseniz köle sahibi olmanızdan o daha hayırlı olur.” dedi, vermedi.

Efendimiz’in hayat tarzı öyle…

Birisi geldi, ganimetten gelmiş olan bir sürüyü beğendi. Koyunlar güzel demek ki, yağlı, besili, anlaşılan. . .

“—Aman ne kadar güzel sürü yâ Rasûlallah!” dedi.

Peygamber Efendimiz;

“—Çok mu beğendin?” diye sordu.

“—Çok güzel yâ Rasûlallah!”

“—Al öyleyse. . .” dedi.

“—Hepsini mi yâ Rasûlallah?!”

“—Hepsini al!” dedi.

Sürüyü kattı önüne, gülerek kabilesine götürdü. Halbuki

fukarâcık kabilesinden sabah yoksul çıkmıştı, hiçbir şeyi yokken çıkmıştı. Akşama bir sürüyle beraber dönünce;

"—Ya bu ne hal?" dediler.

"—Hz. Muhammed'in yanından geliyorum. Fakirlikten korkmayan bir insanın verişiyle veriyor o mübarek." dedi.

"—Ya, öyle mi?"

Efendimiz'in cömertliği böyle idi. Fiilen böyle yaptı. Bu ne demek?

"—Siz de öyle yapın!" demek.

Bizim de öyle cömert olmamız, bizim de hayra öyle gayretli olmamız, bizim de öyle paramızı hak yolda infak etmemiz icap eder. Bizden duyurması…

e. Cennetteki Hurma Ağaçları

Bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[89]

نَخْلُ الْجَنَّةِ جُذُوعُهَا ذَهَبٌ أَحْمَرُ ، وَكَرَبُهَا زُمُرُّدٌ أَخْضَرُ ، وَسَعَفُهَا الْحُلَلِ ، وَثَمَرُهَا أَمْثَالُ الْقِلاَلِ ، وَأَلْيَنُ مِنَ الزُّبْدِ ، لَيْسَ لَهُ عَجْمٌ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 451/4 (*Nahlü'l-cenneti cüzûuhâ zehebün ahmeru, ve kerbühâ zümürrüdün ahdaru, ve saafuhâ el-hulelu, ve semerühâ emsâlü'l-kılâli, ve elyenü mine'z-zübdi, leyse lehû acmün.*)

(*Nahlü'l-cenneti*) "Cennetin hurma ağaçlarının (*cüzûuhâ zehebün ahmeru*) dalları kırmızı, kıpkızıl altındandır. (*Ve kerbühâ zümürrüdün ahdaru*) Meyveleri, üzümleri, salkımları yeşil zümrüttendir."

Dalları kırmızı altından, kıpkızıl altın; üzüm salkımları gibi

---

[89] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.288, no:6850; Hakim, *Müstedrek*, c.II, s.516, no:3776; Ebu Nuaym, *Sıfatü'l-Cenneh*, c.II, s.16, no:434; Hünnad, *Zühd*, c.I, s.91, no:99; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.462, no:39272; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.221, no:24725.

meyveleri de yeşil zümrüttendir.

(*Ve saafuhâ el-hulelu*) "Dalları hullelerdendir. (*Ve semerühâ emsâlü'l-kılâli*) Meyveleri kubbeler gibidir. (*Ve elyenü mine'z-zübdi*) Kaymaktan daha yumuşaktır. (*Leyse lehû acmün*) Çekirdeği de yoktur."

Cennetin nimetlerinden bir tanesini, işin bir yönünü Peygamber SAS Efendimiz bu tarzda anlattı. Buyurdu ki:

"—Cennet ağaçlarının, cennet hurmasının kökü kırmızı altındandır, meyveleri yeşil zümrüttendir, yaprakları hullelerdendir, ipeklerdendir, meyveleri kubbeler gibidir; ama çekirdeksiz ve kaymaktan daha yumuşaktır."

Allah-u Teàlâ Hazretleri o nimetlerle mütena'im olmayı cümlemize nasib eylesin…

f. Küçük Bir İyiliğin Karşılığı

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. İbn-i Hibbân ve Ebû Dâvud'da olan bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[90]

نَزَعَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا ، قَطُّ غُصْنَ شَوْكٍ عَنِ الطَّرِيقِ ، إِمَّا كَانَ فِي شَجَرَةٍ فَقَطَعَهُ وَأَلْقَاهُ ، وَإِمَّا كَانَ مَوْضُوعًا فَأَمَاطَهُ فَشَكَرَ اللهُ لَهُ بِهَا فَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ (د. حب. عن أبى هريرة)

RE. 451/5 (*Nezea raculün lem ya'mel hayran, kattu gusne şevkin ani't-tarîki, immâ kâne fî şeceretin fekataahû feelkàhu, ve immâ kâne mevdùan feemâtahû, feşekera'llàhu lehû bihâ, feedhalehü'l-cennete*)

(*Nezea raculün lem ya'mel hayran, kattu gusne şevkin ani't-tarîki*) "Bir adam ki hiç ömründe başka hayır yapmamış, hayrı yok;

---

[90] Ebu Davud, Sünen, c.XIII, s.485, no:4565; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.276, no:3133; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.421, no:16356; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.222, no:24727.

ama dikenli bir dalı yoldan alıyor.” Nasıl alıyor?

(*İmmâ kâne fî şeceretin fekataahû feelkàhu*) “Ya ağaçtan sarkmışsa onu koparıyor ve atıyor.

“—İnsanlar buradan geçerken devenin üstünde, merkebin üstünde veya yürürken çarpar da gözünü çıkartır, zarar verir, yüzünü çizer.” diye, ya kırarak alıyor.

(*Ve immâ kâne mevdùan feemâtahû*) “Veyahut, yere düşmüşse yerden alıyor.”

“—Bu hayvanların ayağına dolaşır, yayaların ayağına batar.” diye alıp kenara atıyor.

(*Feşekera’llàhu lehû bihâ, feedhalehü’l-cennete*) “Bundan dolayı Allah onun bu işini karşılıksız bırakmadı, mükâfatlandırdı ve onunla cennete soktu.”

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin lütfu çoktur. Bizim âciz, fakir insanlar olarak şu İstanbul gibi dünyanın bir yerinde veya Türkiye’nin bir yerinde bir ev sahibi bile olmak için dünya kadar çalışmamız gerektiği halde kimimiz kiradayız, kimimiz memuruz, kimimiz işçiyiz. Ya gecekondumuz vardır/ yoktur, ya dairemiz vardır/yoktur. Yani burada bir şey alamazken, biz koca cennet mülklerini nasıl alırız?

Alamayız. Ama Allah lütf u kereminden bahaneler buluyor, bir bahane ediyor:

“—Şu kulum gözyaşı döktü de tesbih çekti; al cenneti… Şu kulum şehvetini dizginledi de benim emrimi tuttu; al cenneti… Şu kulum soğuk günde kalktı da, titreye titreye abdestini aldı da, soğuktan çekinmedi de camiye namaza geldi; al cenneti…”

Küçük şeyleri vesile ediyor.

Dünyada böyle bir şeyi kim verir?

Sabahtan akşama işçi çalışıyor da terler burnundan akıyor, ikide bir de kenara çekilir, belini doğrultur, alnını siler; akşama insana ancak bir yevmiye veriyorlar. Yoksa biz cenneti alamazdık. Ama Allah lütf u kereminden fazlalaştırıp öyle veriyor.

İşte bir insan da bazen yoldan bir dikenli dalı kenara kaldırdığı için, veyahut insanlara değmesin diye daldan kırıp oradan uzaklaştırdığı için, onun mükâfatı olarak Allah cennetine sokar.

Bu hadis üzerine iki şey söylemek istiyorum:

Bu adam bu işi neden yaptı? Başka insanlara acıdığı için yaptı. Öteki müslümancıklar buradan geçerken zarar görmesin diye yaptı.

Başkasını düşünene Allah büyük mükâfat veriyor. Hep bencil olmayalım. Nalıncı keseri gibi “Hep bana, hep bana…” diye hep kendimiz için yapmayalım. Başka insanlara iyilik yapmaya çalışalım, bir.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İkincisi; madem ki Allah-u Teàlâ Hazretleri bazen böyle bir dikeni bile kenara atıvermek sûreti ile bir güzelce iş yapan insanı bile cennete sokuyormuş, “Bu cenneti kazanamasak, bize yazıklar olsun!” demek layık değil mi? “Yuf olsun!” demek layık değil mi?

“—Yuf sana, yazıklar olsun sana ki, bu kadar rahmeti bol olan Rabbinin cennetini kazanamadın! Estağfirullah desen affedecekti, küçük bir hayra birazcık bir gayret etseydin cennetini nasip edecekti, şöyle bir şey yapsaydın bağışlayıverecekti. Ne adamsın sen!”

Hep Tebâreke’de okuruz, mânasını da bilmek lazım! Cehennemde cehennemin vazifelileri diyecekler ki:

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ (الملك:٨)

(*E lem ye’tiküm nezîr*) “Allah Allah! Siz ne biçim insanlarsınız; hiç bu cehennemin olduğunu, böyle azapların bulunduğunu size dünyada anlatan bir ihtarcı, bir ihbarcı, bir haberci, size bu tehlikeleri anlatan bir insan, bir peygamber size gelmedi mi?” (Mülk, 67/8)

Onlar başlarını sallayacaklar, diyecekler ki:

قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللهُ مِنْ شَيْءٍ ،

إِنْ أَنْتُمْ إِلاَّ فِي ضَلاَلٍ كَبِيرٍ (الملك:٩)

(*Kàlû belâ*) “Evet, doğrusu bize, bu azap ile korkutan bir peygamber gelmişti; (*fekezzebnâ ve kulnâ mâ nezzele'llàhu min şey'*) fakat biz onu yalan saymış ve: ‘Allah'ın bir şey indirdiği yok; (*in entüm illâ fî dalâlin kebîr*) siz olsa olsa büyük bir sapıklık içindesiniz!’ diye inkâr etmiştik.” (Mülk, 67/9) diyecekler.

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ

(الملك: ١٠)

(*Ve kàlû lev künnâ nesmeu ev na'kilü mâ künnâ fî eshâbi's-saîr*) “Aaaah, ah, o laflar kulağımızdan girmedi. Keşke duysaydık, akletseydik, bu cehennemliklerin arasında olmazdık şimdi.” (Mülk, 67/10) diyecekler.

Yani melekler, vazifeliler şaşırarak soracaklar; “Ya size hiç haberci gelmedi mi? Nasıl da düştünüz bu cezanın içine?” diye. . . Bu kadar cenneti kazanmak kolayken, Rabbimiz'in lütfu bu kadar çokken yazıklar olsun!

Peygamber Efendimiz'in bir hadîs-i şerifinde geçiyor ki;

"—Annesi babası sağken ona yetişip de cenneti kazanamayanın burnu yere sürtsün, yazıklar olsun!"

Demek ki annesine bir hizmet ediverse, babasına bir hizmet ediverse cenneti kazanacak, bu kadar kolay.

Tabii epeyce de zor…

Muhterem kardeşlerim! İslâm'ı öğrenmeniz lazım!

"—Hocam, okumaya vaktim yok. "

Hadi oradan! Her gün kaç tane gazeteyi devirirsin, okumaya vakti yokmuş! Herkesin okumaya vakti var, gönlü olsun yeter ki... Gönlü olsun. Talebe de okur, esnaf da okur, memur da okur; sabahtan akşama kadar okurlar, döner döner yine okurlar.

Ama şeytan hayırlı şeyi okutturmuyor. Hayırlı kitabı önüne açtı mı bir uyku, bir baş ağrısı, hadi kapat.

"—Ben bunu anlayamıyorum ya..."

Anlarsın, sabret biraz. İşte okutturmuyor.

Allah cümlemize hayırları öğrenmek ve yapmak nasib etsin...

g. Hz. Adem AS'ın Yeryüzüne İndirilmesi

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş, İbn-i Asâkir'de kaydedilmiş bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[91]

نَزَلَ آدَمُ بِالْهِنْدِ وَاسْتَوْحَشَ ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ ، فَنَادَى بِالأَذَانِ: اَللهُ أَكْبَرُ ، اللهُ أَكْبَرُ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مَرَّتَيْنِ ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ مَرَّتَيْنِ ، قَالَ آدَمُ: مَنْ مُحَمَّدٌ ؟ قَالَ: آخِرُ وَلَدِكَ مِنَ الأَنْبِيَاءِ (كر. عن أبي هريرة)

[91] İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.VII, s.437; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.V, s.107; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.455, no:32139; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.223, no:24728.

RE. 451/6 (*Nezele âdemü bi'l-hindi ve'stevhaşe, fenezele cibrîlu fenâdâ bi'l-ezâni: Allahu ekber, allahu ekber, eşhedü en lâ ilâhe illa'llahu merreteyni, eşhedü enne muhammeden rasûlüllâhi merreteyni, kàle ademu: Men muhammedün? Kàle: Âhiru veledike mine'l-enbiyâi.*)

(*Nezele âdemü bi'l-hindi*) Âdem AS cennetten çıkarıldı, dünya üzerine diyâr-ı Hind tarafında bir yere indirildi. Hz. Âdem Atamız AS cennetteydi de şeytana uydu. Allah-u Teàlâ Hazretleri:

"—Şu ağaca yaklaşmayın, şunun meyvesinden yemeyin." buyurdu.

Şeytan geldi, vesvese verdi, dedi ki:

"—Ben sana hiç bitmeyecek bir ebedî mülk, saltanat öğreteyim mi? Şunu yaparsan hep cennette ebedî kalacaksın, hiç saltanatın gitmeyecek, çok hayırları elde edeceksin." diye.

"—Evet, öğret!" deyince;

"—Şu ağaçtan ye!" dedi.

O da cennette ebedî kalmanın tamâhından dolayı, ona tamah ettiğinden, ayrılmak istemediğinden dolayı -Havva anamız ile- o ağaçtan yedi. Cennetten çıkartıldı, Hint'e indirildi. Bildiğiniz şeyler de... Tabii rumuzlu, esrarlı, nice incelikleri, nice hikmetleri olan hâdiseler.

Mûsâ AS demiş ki... Âdem AS dedesi oluyor tabii, hepimizin dedesi Hz. Âdem AS.

"—Sen değil misin o ağaçtan yiyip de bizi cennetten çıkartan?"

Mûsâ AS biraz asabî. Öyle deyince, hadîs-i şeriften öğreniyoruz, Hz. Âdem Atamız da diyor ki:

"—Yazının yazılıp da kalemin kuruduğu şeyden dolayı mı bana levm ediyorsun yâ Mûsâ?"

Allah'ın takdiri demek ki, o öyle olacak da, insanoğulları yeryüzünde türeyecek de ondan olacak.

"—Kader kaleminin yazıp da mürekkebinin kuruduğu şeyden dolayı mı levm ediyorsun, beni kınıyorsun yâ Mûsâ?" dedi.

Ruhlar aleminde öyle konuşması hadîs-i şerifte nakllediliyor.

"Adem AS Hind'e indi, (*ve'stevhaşe*) ve yalnızlık hissetmeye başladı." Dünyada yapayalnız, hiç kimsesi yok, cennetin hasreti yüreğinde; cennetten çıktı diye ağladı ağladı, yalnızlığına yakındı.

(*Fenezele cibrîlu*) "Cebrail AS indi. (*Fenâdâ bi'l-ezâni*) Ezanı nidâ etti, ezanı okudu." Ne dedi?

(*Allahu ekber, Allahu ekber*) "Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*) "Allah'tan gayri bir ilah olmadığına, mâbud olmadığına şehadet ederim." diye iki defa dedi. İki defa da, (*Eşhedü enne muhammeden rasûlü'llah*) "Yine şehadet ederim ki Muhammed Allah'ın Rasûlü'dür." deyince, Hz. Adem Atamız sordu:

(*Men muhammedün*) "Muhammed kimdir, yâ Cebrail?"

Dedi ki: (*Âhiru veledike mine'l-enbiyâi*) "Peygamberlerden olup da en sonuncu gelecek olan evlâdındır, Hz. Muhammed, odur." dedi.

Allahu a'lem orada da tabii Muhammed AS'ın faziletinden bahsedilmiştir. "İşte o öyle olsun diye bu işler böyle oldu." diye teselli olmuştur.

Allah'a hamd ü senâlar olsun ki, bizi o peygamberlerin en yükseğine, en şereflisine ümmet eyledi. Bu nimetin kadrini bilip de o Rasûl-i Edîb'e en güzel tarzda ümmetlik etmeyi Allah nasib eylesin…

İnsanların çoğunun dinini unutup da şaşırdığı şu zamanda, dünyanın zevklerine daldığı, paranın pulun peşine koştuğu, plajlara koştuğu, zevklere, piyangolara heves ettiği zamanda Rabbimiz bizi şeriatinin yolunun ahkâmına tâbî eylesin… Hak yoldan bir kıl payı kadar uzaklaştırmasın, ayırmasın...

Efendimiz'in sünnetini sımsıkı kendisine prensip edinip, tutunup ihyâ edenlerden eylesin… Öylece şehid sevapları almayı Rabbimiz cümlemize nasib eylesin… Aramızdaki sevgiyi, muhabbeti ziyâde eylesin… Cümlemizi cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin…

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtiha!

12. 01. 1986 – İskenderpaşa Camii

11. ALLAH'IN SEVDİĞİ KİMSELER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

نَزَلَ عَلَيَّ الرُّوحُ الأَمِينُ ، فَحَدَّثَنِي: أَنَّ اللهَ تَعَالٰى يُحِبُّ أَرْبَعَةً مِن أَصْحَابِي: عَلِيٌّ ، وَسَلْمَانُ ، وَأَبُو ذَرٍّ ، وَالْمِقْدَادُ (حل . كر . عن ابن بريدة عن أبيه)

RE. 451/7 (*Nezele aleyye'r-rûhu'l-emînü, fehaddesenî: Enna'llàhe teàlâ yuhibbu erbaaten min ashâbî: Aliyyün, ve selmânü, ve ebû zerrin, ve'l-mikdâdü.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti bereketi, ikramı, ihsanı dünyada, âhirette cümlenizin üzerine olsun... Rabbimiz Teàlâ Hazretleri iki cihanın hayrına cümlenizi nail eyleyip, iki cihanın şerrinden mahfuz eylesin...

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktar *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabından okumak üzere burada bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce,

boynumuzun borcu, sevgimizin saygımızın ifadesi olmak üzere evvelen ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in ruhuna hediye etmek üzere; sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına; sâir enbiyâ ve mürselînin ervâhına; cümle evliyâullahın ve mukarrebînin ruhlarına;

Hasseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhlarına; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen şeyhimiz Muhammed Zahid Kotku Hazretleri'ne kadar güzeran eylemiş olan silsilemiz mensublarının ve halifelerinin ve müridlerinin ruhlarına;

Uzaktan yakından buraya teşrif etmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhlarına; bu beldenin medâr-ı iftihârı sahâbe-i kirâmdan Ebû Eyyûb el-Ensârî ve sâir sahâbe-i kirâmın, tabiînin, evliyâullahın, salihînin, mü'minîn ü mü'minâtın ruhlarına hediye olmak üzere;

Bu beldeleri Allah Allah diye diye savaşarak, canlarını mallarını ortaya koyarak fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın ve bilhassa camimizi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ve bu caminin yaşamasına, temiz olmasına, genişlemesine, canlı kalmasına yardım eden siz kardeşlerimizin de kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olmak üzere;

Yaşayan biz müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun bir ömür sürüp huzuruna sevdiği razı olduğu, yüzü ak, alnı açık kullar olarak varmamıza vesile olsun diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup, onlara hediye edip öyle başlayalım!

……………………

a. Allah'ın Sevdiği Dört Sahabi

Hadîs-i şerif, Peygamber Efendimiz'in dört sevgili sahabesi hakkındadır. Efendimiz SAS buyurmuş ki:[92]

---

[92] Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.I, s.190; Ebu Büreyde babasından. *Kenzü'l-Ummal*, c.XI, s.754, no:33675; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.228, no:24739.

نَزَلَ عَلَيَّ الرُّوحُ الأَمِينُ، فَحَدَّثَنِي: أَنَّ اللهَ تَعَالٰى يُحِبُّ أَرْبَعَةً مِن أَصْحَابِي: عَلِيٌّ، وَسَلْمَانُ، وَأَبُو ذَرٍّ، وَالْمِقْدَادُ (حل . كر . عن ابن بريدة عن أبيه)

RE. 451/7 (*Nezele aleyye'r-rûhu'l-emînü, fehaddesenî: Enna'llàhe teàlâ yuhibbu erbaaten min ashâbî: Aliyyün, ve selmânü, ve ebû zerrin, ve'l-mikdâdü.*)

(Nezele aleyye'r-rûhu'l-emînü, fehaddesenî) "Benim üzerime rûh-u emîn nâzil oldu, bana rûhu'l-emîn geldi."

Rûhu'l-emîn, Cebrail AS'ın ismidir. Cebrail AS'ın daha başka isimleri de vardır. Cebrail AS Peygamber Efendimiz'e gelmiş:

(*Fehaddesenî: İnna'llâhe teàlâ yuhibbu erbaaten min ashâbî*) "Ve bana bazı sözler söyledi, ifade etti ki: Allah-u Teàlâ Hazretleri benim ashabımdan dört kişiyi sever."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dört kişiyi sevdiğini Rûh-u emîn diye anılan Cebrail AS geldi, bana bildirdi.

Bu dört kişi kimlerdir:

(*Aliyyün*) Hz. Ali, (*ve selmânü*) Hz. Selmânü'l-Fârisî, (*ve ebû zerrin*) Ebû Zerr el-Gıfârî, (*ve'l-mikdâdün*) Mikdad ibn-i Esved el-Kindî Hazretleri olmak üzere, bunların Allah tarafından sevildiğini bana bildirdi." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Hz. Ali Efendimiz; hepimizin bildiği bir mübarek sahabidir ki Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlesinin şefaatine bizleri nail eylesin. Efendimiz'in amcazâdesidir, çocuklar içinde genç yaşında ilk müslüman olandır. Genç yaşta namaza başlayandır. Hatta babası onun namaz kıldığını görmüştür, "Bu nedir?" diye sormuştur. İşe öyle genç yaşta başlayan bir kimse. Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerifinden biliyoruz ki gençliğinden ibadetle büyüyen kimseye Allahu Teàlâ Hazretleri rûz-u mahşerde Arş-ı Âlâ'nın altında müstesna mevkilerde nurdan minberlerin, tahtların üzerinde yer hazırlayacak, mahşer halkı sıkıntıdayken onlar sıkıntı çekmeyecek!

Hz. Ali Efendimiz bir kere genç yaştan ibadet içinde, hiç Allah'a

aykırı işler yapmadan, günahlara dalmadan, gençliğinde kabahatler işlemeden büyümüş bir kimse olarak ve böyle Peygamber Efendimiz'in ilk sahabilerinden olmak üzere oradan da şerefi var. Peygamber Efendimiz'in amcazâdesidir, Peygamber Efendimiz'in kızı, gözünün bebeği Hz. Fâtımatü'z-Zehrâ ile evlenmiş, damadı olmuştur. Her bakımdan, nereden bakılsa faziletlerinin sayılması çok uzun zaman alır.

Peygamber SAS Efendimiz, Mekke-i Mükerreme'den Medine-i Münevvere'ye müslümanlar göç ettiği zaman orada herkesi birbiriyle kardeş etti. Bir Mekkeli'yi bir Medineli ile kardeş etti, "Siz kardeşsiniz" dedi. Ve bu çok kuvvetli bir kardeşlikti, lafta kalan bir kardeşlik değildi. Evine götürüyordu, bakıyordu. Kimisi malının yarısını böldü; "Al, kardeşimsin, yarısı senin olsun." dedi. Bu kadar da kuvvetli bir kardeşlik! Bir Mekkeli bir Medineli, bir ensar bir muhacir diye ikişer ikişer herkesi ayırdı. Hz. Ali Efendimiz tek ortada kaldı. Tabii boynu büküldü. Peygamber Efendimiz; "Sen benimlesin." dedi. Damadıdır ama âhiret bakımından, mânevî bakımdan onu öyle kendisine kardeş edinmiştir.

Peygamber Efendimiz onun hakkında buyurmuştur ki:[93]

---

[93] Müslim, *Sahih*, c.XII, s.127, no:4418; Tirmizi, *Sünen*, c.XII, s.193, no:3664; İbn-i Mace, *Sünen*, c.I, s.134, no:118; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.I, s.148, no:334; Nesei, *Sünen-i Kübra*, c.V, s.120, no:8433; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.62, no:32741; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.797; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdad*, c.VIII, s.52, no:4115; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XIII, s.151; Mizzi, *Tehzibü'l-Kemal*, c.XXXII, s.482; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VII, s.195; Sa'd ibn-i Ebi Vakkas RA'dan.

Tirmizi, *Sünen*, c.XII, s.192, no:3663; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IX, s.141, no:14651; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.II, s.247, no:2035; Cabir ibn-i Abdullah RA'dan.

Nesei, *Sünen-i Kübra*, c.V, s.44, no:8143; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.60, no:32739; İbn-i Abdilber, *el-İstiab*, c.I, s.338; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdad*, c.III, s.406, no:1534; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.LXX, s.36; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XXIV, s.147, no:387; Esma bint-i Umeys RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.32, no:11290; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdad*, c.IV, s.382, no:2261; Ebu Said el-Hudri RA'dan.

İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.61, no:32740; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IX, s.141, no:14652; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.IV, s.184, no:4087; Ebu Eyyub el-Ensari RA'dan.

أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ، إِلاَّ أَنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِي

(م. ت. ه. طب. عن سعد بن ابي وقاص)

(*Ente minnî bi-menzileti hârûne min mûsâ*) "Nasıl Mûsâ AS'ın yanında Harun AS vardı, Allah ikisine de peygamberlik gönderdi; sen benim yanımda Mûsâ AS'ın yanında Harun gibisin! (*İllâ ennehû lâ nebiyye ba'dî*) Ama şu kadar var ki. benden sonra peygamber gelmeyecek, ben peygamberlerin sonuncusuyum. Peygamber değilsin ama bana göre Hârun AS gibisin." diye buyurmuştur.

Daha başka sahih hadîs-i şeriflerde buyurmuş ki, Hz. Ali Efendimiz bildiriyor:[94]

إِنَّهُ لَعَهْدُ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ إِلَيَّ ، أَنَّهُ لاَ يُحِبُّنِي إِلاَّ مُؤْمِنٌ ، وَلاَ يُبْغِضُنِي

إِلاَّ مُنَافِقٌ (ه. ع. ش. عن علي)

(*İnnehû leahdü'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ileyye, ennehû lâ yuhibbunî illâ mü'minün, ve lâ yubğizunî illâ münâfikun*)

(*İnnehû le-ahdü'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ileyye*) "Rasûlüllah SAS benimle ahdetti. (*Ennehû lâ yuhibbunî illâ mü'minün*) Beni ancak mü'min olan sever. (*Ve lâ yubğizunî illâ münâfikun*) Ancak bana

---

İbn-i Abdilber, *el-İstiab*, c.I, s.338; Mizzi, *Tehzibü'l-Kemal*, c.XX, s.483; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.599, no:32881; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXIII, s.327, no:26142.

[94] Müslim, *Sahih*, c.I, s.223, no:113; İbn-i Mace, *Sünen*, c.I, s.127, no:111; Nesei, *Sünen*, c.XV, s.221, no:4936; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.84, no:642; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.V, s.47, no:8153; Bezzar, *Müsned*, c.I, s.115, no:559; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.I, s.347, no:445; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.56, no:32727; İbn-i Asakir, *Mu'cem*, c.I, s.315, no:643; İbn-i Abdilber, *el-İstiab*, c.I, s.339; İbn-i Ebi Asım, *Sünneh*, c.III, s.331, no:1126; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIII, s.120, no:36385; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXXII, s.148, no:34959.

münafık olan buğz eder, kızar.”

Hz. Ali’yi mü’min sever, münafık buğz eder. Sevmiyorsa kendisinde bir nifak alâmeti vardır, aklını başına devşirsin, toplasın demek. Böyle faziletleri çok olan bir sahabi, dördüncü halifemiz... Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömerü’l-Fâruk, Osman-ı Zinnûreyn, Aliyy-i Mürtezâ.

Aşere-i Mübeşşere’den, hayatta iken cennetle müjdelenmiş on mübarekten birisi Hz. Ali Efendimiz. Şehîden âhirete göçtü; bir de oradan da garantili, cennetlik olduğunun bir garantisi de şehid olarak vefat etmesinden belli.

İkinci şahıs kimdir: *Selmânü’l-Fârisî*...

Bu zât, hayatını iyice öğrenmemiz gereken bir yüksek şahsiyettir. Peygamber SAS Efendimiz:[95]

سَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ (ك. طب. عن كثير بن عبد الله المزني عن أبيه عن جده)

(*Selmânü minnâ ehle’l-beyti*) “Selman bizdendir, ehl-i beytimizden, yâni aile fertlerimizden birisi sayılır.” dedi. Abasını onun üstüne, omzuna atarak öyle iltifat buyurdu.

Kitabü’l-Mişkât’ta’dan rivayet edildiğine göre, Hz. Ebû Hüreyre RA şöyle anlatıyor:[96]

---

[95] Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.691, no:6539, 6541; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.212, no:6040; Isfahànî, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.I, s.136, no: 125; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.408; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XI, s.251; İbn-i Sa’d, *Tabâkàt*, c.IV, s.83; İbn-i Hibbân, *Tabâkàtü’l-Muhaddisîn*, c.I, s.203; Küseyr ibn-i Abdullah el-Müzenî Rh.A babasından, o da dedesinden.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.293, no:6534; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.337, no:3522; Hz. Ali RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.VI, s.189, no:10137 ve c.IX, s.154, no:14688, 14689; *Kenzü’l-Ummâl*, c.XI, s.690, no:33440; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.490, no:1505; *Câmiu’l-Ehàdîs*, c.XIII, s.284, no:13125.

[96] Buhari, *Sahih*, c.XV, s.176, no:4518; Müslim, *Sahih*, c.XII, s.383, no:4619; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.417, no:9396; Nesei, *Sünenü’l-Kübra*, c.V, s.75, no:8278; Ebu Nuaym, *Ahbar-ı Isfahan*, c.I, s.3, no:2; Begavi, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VII, s.175; Ebu Hüreyre RA’dan.

كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ ، فَأُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْجُمُعَةِ ، فَلَمَّا نَزَلَ: وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ. قُلْتُ: مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللهِ ؟ فَلَمْ يُرَاجِعْهُ حَتَّى سَأَلَ ثَلاَثًا ، وَفِينَا سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ ؛ وَضَعَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ ، ثُمَّ قَالَ: لَوْ كَانَ الإِيمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا ، لَنَالَهُ رِجَالٌ أَوْ رَجُلٌ مِنْ هَؤُلاَءِ (خ . م . حم . عن ابي هريرة)

(*Künnâ cülûsen inde'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve sellem*) "Peygamber SAS Efendimiz'in yanında oturmaktaydık. (*Feünzilet aleyhi sûretü'l-cumuati*) Birden Cuma Sûresi nâzil oldu, Cuma Sûresi indi, vahyolundu. (*Felemmâ nezele: Ve âharîne minhüm lemmâ yelhakù bihim*) "O sûrenin içinde bir âyet nazil oldu, buyruldu ki:

وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ (الجمعة:٣)

(*Ve âharîne minhüm lemmâ yelhakù bihim*) "O mü'minlerden, sonradan gelen bir grup insan da vardır ki, henüz bu mü'minlere ulaşmadılar. Çünkü ileride gelecekler, henüz dünyada değiller." (Cuma, 62/3)

Bu ileride gelecekler için, gelecekler ama kıymetli insanlar diye ayet-i kerîme methetti.

(*Kultü: Men hüm yâ rasûla'llah*) "Onlar kimdir yâ Rasûlallah?" diye sordum. (*Felem yürâci'hü hattâ seele selâsen*) Üç defa soruncaya kadar cevap vermedi. (*Ve fînâ selmanü'l-fârisiyyü*) O zaman Selmânü'l-Fârisî Hazretleri de bizimle beraberdi. (*Vadaa rasûlü'llàh SAS yedehû alâ selmân*) Peygamber SAS Efendimiz elini Selman'ın üzerine koydu. (*Sümme kàle*) Sonra dedi ki:

لَوْ كَانَ الإِيْمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا ، لَنَالَهُ رِجَالٌ أَوْ رَجُلٌ مِنْ هَؤُلاَءِ .

(*Lev kâne'l-îmânü inde's-süreyyâ*) "Eğer iman gökte Süreyya yıldızında bile olsa, (*lenâlühû ricâlün —ev racülün— min hâülâi*) bunlardan bir grup insan gidip onu yine alacaklar. İmanı almak, mü'min olmak ne kadar zor olursa olsun, bir grup insan Süreyya yıldızında bile olsa imanı gidip alacak, iman sahibi olacak!" dedi. Elini Selman RA'ın üstüne koyarak söyledi.

Deniliyor ki:

"—Selmânü'l-Fârisî İran'dan geldi. O yüzden Peygamber Efendimiz bu sözüyle, İran'dan daha sonraki asırlarda yetişecek büyük evliyâullahı, İmâm-ı Âzam gibi büyüklerimizi kasdetti." diye zikrediliyor. Allahu a'lem… Ama işin içinde Selmânü'l-Fârisî de var.

Selmânü'l-Fârisî RA, pek çok kimseleri dönüp dolaşıp Peygamber Efendimiz'e gelmiş bir kimsedir. Nasıl geldi?

Babası İran'da İsfahan'da dihkan idi, bir çiftlik ağası, köy ağası idi. Ateşe taparlardı, aile ateşperest idiler. Selman uygun görmüyordu ama asil bir aileden, terbiyeli yetişmiş kibar, nazenin biriydi. Kıymetli bir evlat... Bir gün işe gidip gelirken oradaki papazları gördü. Baktı ki onların ibadetleri ateşe tapmak gibi değil, çünkü semavî bir din… Henüz o zaman İslâm gelmemiş, hak din o zaman Hristiyanlık. Orada o papazların Allah'a güzel güzel ibadetlerini görünce, ateşperestlikten ayrıldı. Zaten tapınmamış, o işe aklı yatmamış.

Papazların hizmetine girdi. Terk-i diyâr eyledi, diyar diyar dolaştı. Nerede bir salih, Allah'a ibadet eden iyi bir kimse var demişlerse, Selman oraya göçtü. O adamın yanında ilim öğrenmeye çalıştı, ölümüne kadar hizmet etti. Vefat edeceği zaman;

"—Hocam sen vefat ediyorsun, ben senden sonra ne yapayım kime gideyim?"

"—Artık bu devirde pek iyi insan kalmadı, din adamlarının ekseriyeti bozuldu ama filanca diyarda bir sevdiğim, hürmet ettiğim, adını duyduğum, beğendiğim kimse var, sen ona git!"

Hadi o diyara gitti, hadi o diyara gitti… Hatta Selmânü'l-

Fârisî'nin Bursa yakınında Keşiş Dağı [Uludağ] denilen yere de geldiği söyleniyor. Dinini güzel öğrenmek için, Allah'a güzel kulluk etmek için diyar diyar gezmiş bir insandır. Ömrü de çok uzun:

عَاشَ مِائَتَيْنِ وَخَمْسِينَ سَنَةً .

(*Àşe mieteyni ve hamsîne seneten*) "250 sene yaşadı." deniliyor. Tabii Peygamber Efendimiz'le karşılaştığı zaman zaten yaşlı bir kimse idi. Ondan sonra da ne kadar yaşadıysa?

Çok uzun yaşayanlardan, muammerînden bir kimse! "250 sene yaşadı." diyenler var, daha fazla diyenler var. Allahu a'lem. Uzun ömürlü bir kimse idi.

تُوُفِّيَ فِي خِلاَفَةِ عُثْمَانَ بِالْمَدَائِنِ ، سَنَةَ خَمْسٍ وَثَلاَثِينَ .

(*Tüvüffiye fî hilâfeti usmân bi'l-medâini, senete hamsin ve selâsîne*) "35 hicrî senesinde, Hz. Osman'ın halifeliği zamanında, Irak'ta, Medâin şehrinde vefat etti." diye kaydı var.

Ebû Zerr el-Gıfârî; o da Peygamber Efendimiz'in sevdiği, iltifat ettiği bir kimse idi ve doğruyu söylemekten sakınmazdı. Para biriktirmeyi uygun görmezdi. Müslümanların mutlaka paralarını dağıtmaları lazım diye; "Para biriktirmek olmaz!" derdi. Onun da Peygamber Efendimiz'den rivayet ettiği hadîs-i şerifler çoktur, menakıbı çoktur.

Sonra *Mikdad*, Mikdad ibn-i Amr el-Kindî'dir. Altıncı müslüman olan kimsedir. O da köle idi, sonra Esved isimli şahıs onu kendisine oğul edinmiştir, diye rivayet ediliyor. O da öyle mübarek, ilk müslümanlardan bir zattı.

Efendimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bu dördünü sevdiğini bildirmiş. Onlar yaşadılar, âhirete göçtüler. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi de Rabbimiz'in rızasını kazanmak için ömrünü öyle tanzim edip, öyle çalışmak, öyle gayret etmek nimetine erdirsin…

İran'dan çık, Ürdün'e gel; Ürdün'den kalk, filan yere git; oradan Anadolu'ya, Bursa'ya gel; oradan kalk Medine-i Münevvere'ye…

Diyar diyar, hakkı aramak için eskiden ne kadar gezerlermiş. İnsanın büyüklerin menakıblarından ibret alması lazım!

Hakkı öğrenmek için dinini öğrenmek, doğruyu bulmak, doğru insanlarla beraber olmak için eskiler ne kadar meşakkatler çekerlermiş. Bize de Allah o şevki, o gayreti ihsan eylesin… Bu büyüklerimizin şefaatlerine nail eylesin... Biz onlardan asırlarca sonra geldik, Rabbimiz cennette buluştursun, onlarla beraber olmayı nasib eylesin…

b. Cebrâil AS'ın Namaz Kılmayı Öğretmesi

Peygamber Efendimiz SAS peygamber oldu, sonra dinin emirlerini yavaş yavaş Cebrail AS ona vahiy getirerek öğretti. Abdest almayı öğretti, "Şöyle abdest alacaksın!" dedi Namaz kılmayı öğretti, "Böyle namaz kılacaksın!" dedi. Bu hadîs-i şerifte buyuruyor ki:[97]

نَزَلَ جِبْرِيلُ فَأَمَّنِي فَصَلَّيْتُ مَعَهُ ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ، ثُمَّ قَالَ: بِهٰذَا أُمِرْتَ (خ. م. د. ن. ه. حب. ق. ش. عن ابي مسعود)

RE. 451/8 (*Nezele cibrîlü feemmenî fesalleytü meahû, sümme salleytü meahû, sümme salleytü meahû, sümme salleytü meahû, sümme salleytü meahû, sümme kàle: Bi-hâzâ ümirte*)

(*Nezele cibrîlü*) "Cebrail AS indi. (*Feemmenî*) Bana imamlık etti."

İmam kim? Cebrâil AS.

Cemaat kim? Peygamber Efendimiz.

Çünkü namaz kılmayı öğretecek ya; Cebrail AS imam oldu,

---

[97] Buhari, *Sahih*, c.X, s.498, no:2982; Müslim, Sahih, c.III, s.287, no:959; Nesei, *Sünen*, c.II, s.296, no:490; İbn-i Mace, *Sünen*, c.II, s.351, no:660; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.464, no:1483; Ebu Avane, *Müsned*, c.I, s.286, no:1000; Ebu Mes'ud el-Ensâri RA'dan.

Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.226, no:24735.

Peygamber Efendimiz onun arkasında cemaat oldu.

(*Fesalleytü meahû*) “Sonra onunla namaz kıldım. (*Sümme salleytü meahû*) Sonra yine onunla namaz kıldım. (*Sümme salleytü meahû*) Sonra yine onunla namaz kıldım. (*Sümme salleytü meahû*) Sonra yine onunla namaz kıldım. (*Sümme salleytü meahû*) Sonra yine onunla namaz kıldım.”

Beş defa… Demek ki Peygamber Efendimiz saymış günde beş defa, tekrar tekrar kılınıyor. Tabii namaz denilen şeyle ilk defa karşılaşıyor.

(*Sümme kàle*) “Böyle beş defa kılınca, Cebrail AS buyurdu ki: (*Bi-hâzâ ümirte*) İşte böyle namaz kılmakla emrolundun!”

Cebrail AS, gösterdiği şeyin namaz olduğunu ve bunu kılması gerektiğini Peygamber Efendimiz’e bildirmiş. Efendimiz de bize böyle naklediyor. Buhârî’de, Müslim’de, Ebû Davud’da, Neseî’de mevcut olan bir hadîs-i şeriftir.

Beş vakit namaz, bizim Rabbimiz’in huzuruna çıkma şerefine erdiğimiz, o şerefe yükseldiğimiz bir ibadet. Zamanımızda bazı insanlar zaten hiç namaz kılmıyor da, adam uzaktan bizim işimize de karışıyor! Bu zamane adamlarının işlerine akıl erdirmek mümkün değil, onları akıl terazisiyle anlamak mümkün değil, çünkü sığmaz! Sen kılmıyorsun, sana ne bizim namazımızdan? Kılmıyor, bizim namazımıza karışıyor!

“—Üç olsun, iki olsun, bir olsun… Sıralar konulsun, sandalyelere oturulsun…”

Kiliseye git! Kilisede sandalyeler var…

“—Yok, camiye konulsun!”

Yahu bizim Peygamber Efendimiz var, Kur’an’ımız var, şeriatımız, ahkâmımız var; sen nereden çıktın?

Biz namazı böyle kılarız, böyle kılmışız. Dağda da kılarız ovada da kılarız, yolda da kılarız evde de kılarız. İnsan her yerde sandalyeyi nereden bulacak?

Beyzademiz oturmaya üşeniyor: Sandalye olsunmuş!

Koy bakalım şu alnını yere bir, Allah’ın huzurunda kulluğunu bil de bir tevazuuyla eğil bakalım! Vaktimize karışır, şeklimize karışır, bin bir türlü müdahale! Başörtümüze karışır, sakalımıza karışır…

“—Vakti az olsun…”

Senin aklın ermez!

Namazı bize Allah-u Teàlâ Hazretleri emrediyor!
Hangi zamanlarda emrediyor?
Bizim uyanmamız gereken, ikaz edilmemiz gereken vakitlere namaz koymuş ki, o vakitlerde biz namaza girip çıkmak sureti ile hizaya gelelim!
Sabahleyin kalkıyoruz, sabah namazı kılıyoruz. Neden?
Günün başlangıcı, güne Allah'a ibadetle başlıyorsun, secdeyle, kullukla başlıyorsun, kulluğunu hatırlıyorsun. Uykunun mahmurluğu gitti, Allah'ın kulusun, önünde eğildin, güne temiz bir şekilde iyi başladın. Her işe iyi girişmek güzel.
Öğlen vakti günün ortası oluyor, bir daha namaz kılıyorsun.
İkindi vakti, tam işlerin kızıştığı zaman, herkesin dünya çarşısında, pazarında dolaştığı zaman. Güneşin harareti biraz geçiyor, eve dönülecek, herkes alışveriş yapacak.
Her devirde böyle olmuş, gündüz daha ortalık kararmadan herkes işini bitiriyor veyahut çarşıya pazara gitmişse oradan yavaş yavaş evine, köyüne dönüyor. Alışverişini yapmış, hayvanına aldıklarını yüklemiş, yavaş yavaş dönme zamanı…
Bu telaşın arasında Rabbini unutmak yok! Gel bakalım ikindi namazına…

Bir de orada Allah hatırlatıyor, ikindi namazını kılıyorsunuz. *Salâtü'l-vusta*, orta namaz, önemli, çok önemli! Onun için bazı rivayetlerde, (*Ve'l-asri*) diye "Asra, ikindi namazına yemin etti." buyuruluyor. Oradaki *asır*'dan murad ikindi namazıdır. Çünkü insanın dünyaya çok daldığı bir zamanda; "Dünyaya dalma, gel bakalım ahiret işine, gir bakalım Rabbinin huzuruna, secde et bakalım!" diye yine kulluğunu hatırlatıyor.
Neden ikide birde hatırlatıyor?
Akşam oluyor; gün bitti, güneş söndü, gün bitti. Karanlıklara kaldık, gece başlıyor. Kim bilir bu gece nasıl geçer? İnsan sabaha çıkar mı çıkmaz mı?

Gün doğmadan meşîme-i şebten, neler doğar!

Kim bilir! Gün daha doğmadan bu gecenin içinden ne hadiseler

çıkacağı belli olmaz. Karanlık, meçhul, korkulu… Akşamın vaktinde bir daha Rabbinin huzuruna varıyorsun, Rabbine tekrar ibadet ediyorsun. Ondan sonra artık yatma vakti geliyor.

Yatıyorsun ama ya uyanırsın, ya uyanamazsın! Uyku yarı ölümdür, hâlinin ne olacağı belli olmaz! Sonra sen uyuduğun zaman müdafaasız kalırsın. Gelir bir yılan sokabilir, bir akrep sokabilir, başına bir şey düşebilir, zelzele olur, duvar üstüne yıkılır… Ne olacağı belli olmaz. Bir de o zaman;

"—Rabbim ben senin kulunum, bak senin önünde secde ediyorum, ibadetimi yapıyorum." diye işi sağlama bağlıyorsun, öyle yatıyorsun.

Beş kritik zamanda Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kulluğunu hatırlatıyor bize beş vakit namaz, çünkü bizim kul olduğumuzu unutmamamız lazım. Biz kul olduğumuzu unutursak iş bitti. O zaman insanlıktan çıkarız, hayvandan daha aşağı oluruz.

أُولٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف:١٧٩)

(*Ülâike ke'l-en'âmü belhüm edal*) "Allah'ın istemediği durumda olan insanlar hayvanlar gibidir, hatta daha şaşkındır!" (A'raf, 7/179)

Hayvanın bile yine bir hissi vardır. Biz kitaplarda okumuştuk ki, mahallenin yaramaz çocukları kaplumbağayı alıyorlar, sütçü beygirinin tekerinin geleceği yere öne koyuyorlar. Beygir, başını eğiyor, bakıyor, kaplumbağayı görüyor, tekeri görüyor. Yana doğru gidiyor, tekeri ona ezdirtmeden geçiyor.

Hayvan diyorsun, ötekiler de insan yavrusu… Onlar, "Bakalım nasıl eziyor?" diye kaplumbağayı ezdirecekler. Ama öteki at denilen hayvan hisli, o hayvan, o kaplumbağayı arabanın tekeri altında çiğnettirmiyor. Düz gidecekken bir başını eğiyor, bakıyor; o tarafa gidiyor.

Hayvanların nice hislileri vardır! Hele at besleyenler anlatırlar. O köpeklerin nice hislileri vardır, nice sadakatlileri vardır: Sahibi ölür, sahibinin başından ayrılmaz, başında bekler. İnsan vefayı öğreniyor. Kendisine göre ne vefalı, ne bağlı, kendisine göre yine merhameti var!

Birisi, Horasan'ın büyük evliyâsından birisini evine çağırıyor:

"—Gel efendim, bizim evde akşam yemeğini beraber yiyelim!" diyor.

Evine kadar giriyorlar, kapıda;

"—Siz biraz durum, ben haber vereyim." diyor.

İçeri giriyor çıkıyor:

"—Efendim, ben sizi çağırdım, kusura bakmayın. Evde hazırlık yokmuş, alamayacağım." diyor.

"—Pekiyi evlâdım, mahzuru yok." diyor, dönüyor.

Arkasından yine geliyor.

"—Efendim, hadi buyurun bize gidelim, olacakmış." diyor.

Yine kapıya kadar geliyorlar, yine;

"—Bir içeri gireyim, sorayım." diyor, yine "Olmayacak." diyor.

"—Pekiyi," diyor, yine dönüyor.

Yine gidiyor, yine geliyor… Çok geliyor gidiyor, geliyor gidiyor. Ondan sonra da her seferinde hiç kızmadan "Pekiyi evladım!" diyor, dönüyor.

Hani insan sinirle;

"—Yahu geçen sefer de çağırdın, insaf, ben senin maskaran mıyım, oyuncağın mıyım?" filan deyiverir.

Hiç sinirlenmiyor, "Pekiyi evlâdım." diyor, dönüyor.

Adam elini bırakıp ayağına kapanıyor:

"—Efendim ben sizi denemek için böyle yaptım. Bakalım, hakikaten büyük bir zât mısınız diye denemek için yaptım. Affedin beni, kusurumu bağışlayın. Elinizi bırakayım, ayağınızı öpeyim…" filan deyince;

"—Evlâdım, bu bizim yaptığımız nedir ki? Bu bizim yaptığımızı Horasan'ın köpekleri de yapar. 'Gel kuçu kuçu!' dersin gelir, 'Hoşt!' dersin gider! Mühim bir şey değil ki köpeğin bile yapabildiği bir şey!" diyor.

Ne kadar güzel bir cevap! Demek ki insan kâmil olunca, daha neler yapacak.

Allah bizi insanî kemâlâta vâsıl eylesin… Ham gelip, ekşi turşu kalıp, ondan sonra kütük gibi gitmek ne kadar fena! Rabbimiz, sevdiği iyi bir kul olarak yaşamayı, razı olduğu bir kul olarak hayatımızı tamamlamayı nasib eylesin…

Eski hâkimlerden bir tanesi bakmış, karşıdan boylu poslu, yakışıklı bir delikanlı geliyor. Hayran kalmış:

"—Allah Allah, Allah neler yaratıyor. Ne güzel yakışıklı bir delikanlı, yüzü ay gibi pırıl pırıl, levent gibi..." diye düşünmüş.

Yanına yanaşmış, adını sormuş, ekşi cevap vermiş. Bir şey daha sormuş, biraz daha ekşi turşu cevap vermiş. Diyor ki:

إِنَاءُ الذَّهَبِ ، وَفِيهِ حَلٌّ .

(*İnâü'z-zehebi, ve fîhi hallün*) "Altından bir kap ama içinde sirke var!"

Sirke, ekşi. Dış tarafı altın ama içi sirke; öyle olmayalım!

Millet hep dışını süslüyor:

"—Beymen'den giyineceğim, İGS'den giyineceğim, pantolonumun ütüsü jilet gibi olacak, ayakkabımın boyasında saç taranacak, sinekler yüzüme konduğu zaman cız aşağı kayacak..."

Pekiyi, içinden ne haber?

Daha bir kedi kadar olamamışsın, bir köpek kadar, bir at kadar olamamışsın! İnsan bazı hayvanların bazı güzel sıfatlarından ibret almalı...

Eski büyüklerden birisinin torunu dedesinin yanına oturmuş. Dedesi evliyâullahtan, o da küçük; oraya oturmuş. İçeriye bir adam girince;

"—Aa, dede domuz geldi!"

"—Sus evlâdım... "

Biraz sonra, bir başka adam giriyor:

"—Aa, dede köpek geldi..."

"—Sus evlâdım... "

Sonunda evdekilere seslenmiş:

"—Şunun eline biraz ekmek verin; herkesin içinde biraz ekmek yesin, gözünün perdesi kapansın!"

Perdesi açılmış, insanların huylarının, siretlerinin durumuna göre görüyor. Çünkü bazı insanlarda, her hayvanın şekli, bir kötü huyun remzidir. Domuz şehvetin sembolüdür, köpek bilmem şunun sembolüdür, kaplan yırtıcılığın sembolüdür filan. Her bir şey öyle; o siretini görüyor.

“—Hadi şuna dışarıda ekmek yedirin…”

Herkes görünce tabii günah olacak, göz hakkı geçecek. O zaman çocuğun gözündeki o basiret kapanacak, göze perde inecek.

İnsan Rabbini unutursa, hayvandan beter olur dedik, bu sözleri açtık. Rabbini unutmamak nasıl olur?

“—Allah’ı unutmayın! Ey insanlar! Allah’a kul olduğunuzu unutmayın, her zaman uyanık olun!”

Pekiyi nasıl uyanık olacağız?

Bir tavsiye var, bir de o tavsiyeyi yerine getirmek için çare var. Meselâ:

“—Sıhhatinizi muhafaza edin!”

Nasıl sıhhatli olacağız?

“—Efendim her biriniz şu işi yapın!”

Nasıl yapacağız?

Bir şeyi tavsiye etmek mühim değil, tavsiye edersin de onu yapmanın yolu nasıl olacak, onu da söylemek lazım. Bizim İslâm dinimiz hangi ahlâkî tavsiyeyi tavsiye etmişse, onun pratik çaresini, reçetesini de vermiştir. Şöyle yap, bak kendiliğinden olacak, nasıl olduğunu anlayacaksın.

Sıhhatli mi olmak istiyorsun? Oruç tut, sıhhatli olursun; pratiği var.

Rabbini unutmamak mı istiyorsun? Beş vakit namazını kıl, günde beş defa kritik zamanda hatırlarsın.

Allah’ın sevdiği güzel sıfatlara nail olmak, dünya ve âhiretin hayırlarına mı ermek istiyorsun; cömert ol, zekâtını ver, sadakanı ver. Sen merhamet ettikçe Allah senin içine merhamet verir, sana da merhamet olunur.

Her şeyin bir pratiği var.

Başka insanlara acıyın, yardım edin!

“—Ne kadar yardım edeceğim, bir kuruş mu, beş kuruş mu?”

Zenginler parasının kırkta birini versin, devesinin beşte birini versin, koyununun kırkta birini versin. İslâm nisbet getiriyor, her şeyi pratik bir çareye bağlıyor.

Allah’ı unutmamanın çaresi de namazdır. İnsan günde beş önemli vakitte Rabbinin huzuruna çıktıkça, çıktıkça, güzel kılarsa àrif olur.

İşbu dinin direğidir bu namaz
Mü'min olanlar anı elden komaz

Bu dinin direği namazdır!

"—Allah Allah, yatıp kalkmak dinin direği nasıl oluyor?"

Sen anlamıyorsun, anla o zaman! Onun zevkine vardığın zaman, tadına doyum olmaz, ayrılmak istemez. Adam camiye gelir, camiden çıkarken: "Acaba bundan sonraki namaz vakti çabuk gelecek mi?" diye düşünür. Canı onu ister, camiden çıkmak istemez.

الْمُؤْمِنَ فِي الْمَسْجِدِ ، كَالسَّمَكِ فِي الْمَاءِ ؛ وَالْمُنَافِقَ فِي الْمَسْجِدِ ، كَالطَّيْرِ فِي الْقَفَصِ .

(*El-mü'minü fi'l-mescidi ke's-semeki fi'l-mâi, ve'l-münâfiku fi'l-mescidi ke't-tayri fi'l-kafes*) "Mescidin içinde ihlâslı müslüman suyun içinde balık gibidir. Keyfi yerine gelir, balığın suyun içinde keyfi yerine gelir. "

Münafık nasıldır?

"—Münafık da kafesteki kuş gibidir."

Münafık mescidde, nasılsa kafesin içine girmiş, kısılmış; "Aman kapısı açılsa da pırr bir uçsam…" diyen kuş gibidir.

İmam, *Es-selâmu aleyküm* dediği zaman, ikinci selamı kendisi daha evvel yapıyor, pabucu alıyor, gidiyor. İçeride durmaya dayanamıyor.

Eski âriflerden bir tanesi eski devirlerde kölelik vs. daha çok oluyordu demek ki, köle olmuş. Veyahut köle iken àrif olmuş, çünkü meşakkatler insanı yetiştirir. Bu zevk ü sefânın içinde, atlas döşeklerin içinde, saltanatta, tantanada Rab bulunmaz da; meşakkatlerle, sıkıntılarla, mihnetlerle, sabırlarla Allah-u Teàlâ bulunur.

Köle ârifmiş, efendi de gafilmiş. Köle ile efendi beraber gidiyorlar, efendinin koca göbeği; köle de yanında gidiyor, ezan okunmuş. Efendisine dönmüş demiş ki:

"—Efendi, müsaade eder misin, ezan okundu; şurada namazımı

kılabilir miyim?”

“—Kıl, kıl gel!” demiş efendisi.

Köle içeri girmiş. Tabii sünnet var, farz var, farzdan sonra belki bir sünnet var. Dışarıda adam koca göbeğiyle bir öyle gidiyor bir öyle gidiyor. Bir gidiyor bir geliyor, bir gidiyor bir geliyor, canı sıkılmış. Kapıdan seslenmiş:

“—Hey! Seni kim tutuyor burada, çıksana dışarıya! Daha ne duruyorsun, namaz kıl diye izin verdik, hâlâ içeridesin, seni kim tutuyor?” deyince, köle oradan cevap vermiş:

“—Efendim, seni içeri sokmayan, beni de dışarı bırakmıyor!” demiş.

Allah o şevki o aşkı verirse, insan dışarı çıkmak istemez. Rabbine daima ibadette olur, niyazda olur.

Peygamber SAS Efendimiz namaz hakkında ne buyurdu:[98]

قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلاَةِ (حم. ن. عن أنس)

(*Kurreti aynî fi’s-salâh*) “Benim gözümün serinliği namazdadır. Ben namaz kıldığım zaman şenleniyorum, zevk ü sefâya eriyorum.” diyor.

Çünkü insan Rabbinin huzuruna çıkıyor. Anlayabilene ne mutlu! O lezzeti idrak edebilene ne mutlu!

İnsan ahirette ilk önce namazdan sorulacak:

“—Beş vakit namazı kıldın mı?”

Onu yapabildiyse ondan sonra öteki hesaplar kolay gelecek. Onun için namaza dikkat edelim. Bu namaz bizim dışarıdan gördüğümüz gibi basit bir ibadet değildir. Dört başı mâmur, çok esrara sahip, çok esrarlı bir ibadettir. Esrarını anlamaya, lezzetini

---

[98] Neseî, *Sünen*, c.VII, s.61, no:3939; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.128, no:12315; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.174, no:2676; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.241, no:5203; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VI, s.199, no:3482; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VII, s.78, no:13232; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, s.280, no:8887; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.14, no:4020, 4021; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.317, no:6879; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.89, no:159; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.143, no:2733; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Keşfü’l-Hafâ, c.II, s.73, no:1089.

almaya çalışalım!

Senin kulağın şu havada benim sözümden gayrı hiçbir şey duymuyor ama buraya bir cihaz getirdiğimiz zaman, Londra radyosunu dinliyorsun, Kahire radyosunu, Ankara radyosunu dinliyorsun! Havada dalgalar var, bir şeyler var, senin kulağın almıyor, radyonun kulağı alıyor! Olan her şeyi sen alamıyorsun, dikkat et de almaya çalış! Yoksa alanlar almış, bilenler söylüyorlar, biliyorlar.

c. Kur'an-ı Kerim Yedi Kıraat Üzere İndi

Abdullah ibn-i Mes'ûd RA'dan, ki müfessirlerin piri, sahâbe-i güzînden bir zât-ı muhteremdir. Allah-u Teàlâ Hazretleri şefaatine nail eylesin. Rivayet ediyor ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurdu:[99]

نَزَلَ الْكِتَابُ الْأَوَّلُ مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ ، عَلٰى حَرْفٍ وَاحِدٍ ، وَنَزَلَ الْقُرْآنُ مِنْ سَبْعَةِ أَبْوَابٍ ، عَلٰى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ زَاجِرًا وَآمِرًا ، وَحَلاَلاً وَحَرَامًا ، وَمُحْكَمًا وَمُتَشَابِهًا وَأَمْثَالاً ؛ فَأَحِلُّوا حَلاَلَهُ ، وَحَرِّمُوا حَرَامَهُ ، وَافْعَلُوا مَا أُمِرْتُمْ بِهِ ، وَانْتَهُوا عَمَّا نُهِيتُمْ عَنْهُ ، وَاعْتَبِرُوا بِأَمْثَالِهِ ، وَ اعْمَلُوا بِمُحْكَمِهِ ، وَآمِنُوا بِمُتَشَابِهِهِ ، وَقُولُوا : آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا (ك. عن ابن مسعود)

RE. 451/9 (*Nezele'l-kitâbü'l-evvelü min bâbin vâhidin, alâ harfin vâhidin, ve nezele'l-kur'ânü min seb'ati ebvâbin, alâ seb'ati ahrufin zâciran ve âmiran, ve helâlen ve harâmen, ve muhkemen ve müteşâbihen ve emsâlen; feahillû halâlehû, ve harrimû harâmehû,*

[99] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.739, no:2031; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.I, s.530, no:2371; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.224, no:24732.

ve'f'alû mâ ümirtüm bihî, ve'ntehû ammâ nühîtüm anhü, va'tebirû bi-emsâlihi, va'melû bi-muhkemihî, ve âminû bi-müteşâbihihî, ve kùlû amennâ bihî küllü min indi rabbinâ.)

(*Nezele'l-kitâbü'l-evvelü*) "Evvelki kitap indi." diyor. Ama buradaki kitap cins için, daha önce Allah tarafından indirilmiş olan semavî kitaplar cinsleri indirildi.

Nasıl bir şekilde indirildi?

(*Min bâbin vâhidin*) "Tek bir dil ile, tek bir lugat ile ve bir çeşit olarak indirildi. (*Alâ harfin vâhidin*) Bundan evvelki kitapların hepsi bir çeşit kıraat üzere, bir üslup üzere indirildi."

Hangileridir? Zebur'dur, Tevrat'tır, İncil'dir, diğer peygamberlere indirilmiş olan suhuftur vs. Onlar tek tip olarak indirildi ama Peygamber Efendimiz'e nazil olan, bizim okumakla şeref bulduğumuz Kur'ân-ı Kerîm nasıl indirildi?

(*Ve nezele'l-kur'ânü min seb'ati ebvâbin*) "Yedi kapıdan indirildi." Yedi koldan, yedi neviden, ahkâmın yedi cinsinden indirildi. (*Alâ seb'ati ahrufin*) "Yedi kıraat üzere, yedi üslup üzere indirildi." buyurdu Peygamber Efendimiz.

Bunların tahsili olmak üzere de buyurdu ki:

(*Zâciran ve âmiran*) "Zecredip engelleyici hükümleri ihtiva edici olarak veyahut şunu şunu, şu hayırları yapın!" diye emredici hükümler olarak!"

Kur'an'ın; yalan söyleme, haram yeme, zina etme vs. gibi zecredici, engelleyici, yapmayın deyici bazı emirleri var. Kur'ân-ı Kerîm'in yapın diye teşvik edici; namaz kılın, zekât verin, şöyle şöyle yapın gibi bazı emirleri var.

Sonra: (*Helâlen ve harâmen*) "Helalleri ve haramları bildirici; (*muhkemen*) mânası okuyan kimseye hemen anlaşılan, mânası sarahatle kavranabilen; (*ve müteşâbihen*) okuyanların kavrayamadıkları, esrarına eremedikleri, ancak bazı Allah'ın yüksek kullarının anlayabildikleri hükümler."

(*Ve emsâlen*) "Bir de kıssalar, eski ümmetlerden ibretler olarak Kur'ân-ı Kerîm indirildi. "

Bunları böyle sıraladıktan sonra Efendimiz müslümanların her bir cins, çeşit ayetlere karşı nasıl bir tavır takınması gerektiğini şöyle belirtiyor:

(*Feahillû halâlehû*) "Kur'an'ın helâllerini helâl belleyin, başınızın üstüne alın, helâllerini yiyin, için, yapın! (*Ve harrimû harâmehû*) Haram dediği şeyleri de haram belleyin, itiraz etmeyin, yan çizmeyin, onlara düşmeyin!"

"—İçki yasak!" demiş, tamam artık bitti.

"—Efendim şöyleydi de böyleydi de, alkol oranı %3'tü de %5'ti de, içindeki miktar azdı da…"

Tamam, haram, bitti.

"—Efendim faiz Peygamber Efendimiz'in zamanında faiz değildi de adı ribâ idi de, şu miktardaydı da…"

Yahu bırak bu lafları, haramsa haram, helâlse helâl, bitti.

Haramını haram bil, helâlini helâl bil! Helâlinin iŞle, yap, istifade et; haramından kaçın, çekin, oradan uzak dur.

(*Vef'alû mâ ümirtüm bihî*) "Kur'ân-ı Kerîm'de size ne emrolunursa onları tutun! (*Ventehû ammâ nühîtüm anhü*) Yasaklanmış olan şeylerden de elinizi çekin, oradan kesilin, o tarafa gitmeyi bırakın!"

(*Va'tebirû bi-emsâlihi*) "İçindeki ibretli kıssalardan da ibretinizi alın! (*Va'melû bi-muhkemihî*) Muhkem ayetleri ile amel edersiniz, edin! (*Ve âminû bi-müteşâbihihî*) Müteşabih olan âyetlerine iman edin!"

(*Ve kùlû: Âmennâ bihî küllü min indi rabbinâ*) "Biz buna inandık, bütün bu ayetler muhkemi, müteşabihi hepsi Rabbimizin indindendir, Rabbimizin hikmeti kim bilir nedir." deyin! Aklınızın ermediğine iman edip, karıştırmadan ileri geri konuşmayın!"

d. Muhkem ve Müteşâbih Ayetler

Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Âl-i İmrân sûresinin başında Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ

وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ، فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ

ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ، وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلاَّ اللهُ ، وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا ، وَمَا يَذَّكَّرُ إِلاَّ أُولُوا الْأَلْبَابِ (آل عمران:٧)

(*Hüve'llezî enzele aleyke'l-kitâbe*) "Ey Resûlüm! Senin üzerine Kur'an'ı, o Kitab-ı Hakîm'i nâzil eyleyen oAllah'tır. (*Minhü âyâtün muhkemâtün*) Bu Kur'an'ın âyetlerinin bir kısmı muhkem âyetlerdir, kale gibi sağlam, mânası aşikâr, okuyan hiç başka bir yere kaçamaz, besbellidir; onu tutacak! (*Hünne ümmü'l-kitâbi*) Onlar kitabın anasıdır, özüdür, aslıdır.

(*Ve üharu müteşâbihât*) "Bir kısmı da böyle herkesin kafasının anlayamayacağı, esrârengiz, mânâsı kapalı, örtülü, şifreli müteşâbih ayetlerdir." (Al-i İmran, 3/7)

"—Acaba şöyle mi ki yoksa böyle mi, ne demek istiyor ki, pek de anlaşılmadı, anlayamadık..." diye çok insanların mânasına eremedikleri cinstendir.

(*Feemme'llezîne fî kulùbihim zeyğun*) "Kalbinde eğrilik, bozukluk, nifak, küfür, şirk olan; kötü huy, bozuk niyet olan kimseler; (*feyettebiùne mâ teşâbehe minhü*) giderler, müteşâbih ayetler üzerine takılırlar, onlar hakkında ileri geri konuşurlar."

(*İbtiğâe'l-fitneti ve'btiğâe te'vîlihî*) "Fitne çıkarmak için tevilini yapmaya çalışarak, eğip bükmeye *çalışarak onların üstünde dururlar.* (*Vemâ ya'lemu te'vîlehû illa'llàh*) Halbuki onun tevilini, ancak onu indiren Allah-u Teàlâ Hazretleri bilir!"

O kulların eğri büğrü izahları onu izah etmeye yetmez ve o yaptıkları doğru olmaz. Ama hakiki ilim sahipleri ne derler?

(*Ve'r-râsihûne fi'l-ilmi*) "İlimde rüsuh peyda etmiş, sağlamlaşmış, istikrar bulmuş, olgun, alim kimseler de derler ki: (*Amennâ bihî küllün min indi rabbinâ*) "Biz buna inandık, hepsi Rabbimiz'in indinden gelmiş ayetlerdir."

"—Ola ki bunu benim anlamam mümkün değildir. Belki benden on asır sonra gelecek müslümanlara hitap eden esrarı vardır, belki yirmi asır sonra gelecek müslümanlara hitap eden esrarı vardır,

anlamazsam anlamayayım. O da Rabbimin âyetidir, inandım, hepsi Rabbimiz'in indindendir…" der, edebini takınır, ileri geri konuşmaz.

(*Ve mâ yezzekkeru illâ ulü'l-elbâb*) [Bu inceliği ancak aklıselim sahipleri düşünüp anlar.] (Al-i İmran, 3/7)

Kalbinde fitne fesat eğrilik olanlar insanları şaşırtmak, fitne çıkartmak için gelirler oraya parmak dolarlar.

Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruluyor ki:

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ (الحجر:٩٩)

(*Va'bud rabbeke hattâ ye'tiyeke'l-yakîn*) "Ey Rasûlüm, sana yakîn gelinceye kadar Rabbine ibadete devam et!" (Hicr, 15/99)

Yakîn ne demek? Bir mânası, şek ve tereddüt olmayan iman demek.

"—*Yakînen* biliyorum ki, bu işi Ahmet yaptı."

Yani, hiç şeksiz şüphesiz biliyorum ki bu işi Ahmet yaptı.

İlme'l-yakin, ayne'l-yakîn, hakke'l-yakîn diyoruz. O yakîn Türkçe yakın demek değil, Arapça yakîn.

Yakîn, iman ama nasıl iman? Şeksiz şüphesiz, sapasağlam tereddütsüz iman demek.

"—Bir kelimede birkaç mâna olur mu?"

Niye olmasın? Her dilde var!

Türkçe'de "çay" ne demek?

Bir ot vardır, bunu kaynamış suyun içine koyarsın demlenir, kırmızı suyu çıkar, onu dökersin bardağa; şekerli, şekersiz, kıtlama içersin. İşte bu çay, bir mânası bu.

Bir başka mânası yok mu?

Var, büyük akarsulara da çay denir: Akçay, Kocaçay… O da çay!

Bu çayla, içilen çayın alâkası var mı?

Yok, başka başka mânaya geliyor. İşte bunun gibi.

"—Yüz" ne demek?

Bir "surat, çehre" demek; bir de 99'dan sonra gelen rakam demek: 98, 99, 100.

"—Bin" ne demek?

“—999’dan sonra gelen rakam” demek, bir de emir, “Şu hayvanın üstüne bin!” filan… Demek ki bir kelime birkaç mânaya gelebiliyormuş.

Arapça’da da yakîn ne mânaya gelir?

“—Kuvvetli inanç, tereddütsüz iman” mânasına gelir.

Ölmeyeceğine hiç kimsenin tereddüdü var mı? Sen sağ kalacak mısın?

“—Olur mu hocam, peygamberler sağ kalmamış, herkes göçmüş gitmiş, herkes ölecek…”

Herkes mi ölecek?

“—Elbette ölecek!”

Nereden biliyorsun?

“—Gelenlerin hepsi gitmiş.”

Bugün de etrafımda ha bire ölenler oluyor. Şairin dediği gibi:

Halkı bostan edinmiştir
Dilediğin üzer ölüm

“Ölüm, halkı bostan tarlası edinmiş. Geliyor, olanı koparıp götürüyor.” Ölüm, koparıp koparıp her gün bazılarını aramızdan alıp alıp gidiyor. Herkes ölecek.

“—Bu tereddütsüz kat’i bir gerçek mi?”

Kat’i gerçek, işte Araplar buna “yakîn” diyorlar. Ölüme de yakîn diyorlar, çünkü muhakkak geleceğinden dolayı ona da yakîn diyorlar.

Bu âyet-i kerîmede yakîn ne demek?

“—Ölüm” demek.

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ (الحجر:٩٩)

(*Va’bud rabbeke hattâ ye’tiyeke’l-yakîn*) “Ey Rasûlüm, sana ölüm gelinceye kadar hiç ibadetten geri durma, vazifende tembellik gösterme, emaneti asıl yerine teslim edinceye kadar kulluk vazifene devam et!” (Hicr, 15/99) demek.

Bazıları diline doluyor, parmağını takıyor oraya demek istiyor ki:

“—İnsan kuvvetli imana sahip oluncaya kadar ibadet etsin! Ondan sonra etmeyebilir, olgunlaşınca etmeyebilir!”

Seni zındık seni! Seni mülhid seni! Peygamber Efendimiz’den daha olgun insan var mıydı?

“—Yoktu hocam... “

Peygamber Efendimiz ta ömrünün âhirine kadar çok hastalandığı zaman iki koluna sahabeden iki kişi girerek gelip de mescidde Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz’i imam yapıp arkasında namaz kıldı mı, kılmadı mı?

“—Kıldı hocam… “

İnsanların en olgunu o değil miydi, yakîni en kuvvetli olan Peygamber Efendimiz değil miydi?

“—Oydu. “

Ne diye öyleyse eğri büğrü laf söyleyip duruyorsun! Sonra aptala bak ki oradan yalanı ve fesadı meydana çıkıyor. Namazı sevmiyor da bir zaman sonra kurtulacak yük gibi görüyor. Namaz öyle değil ki! Namaz tatlıların tatlısı! Zevkine varamadığını bu sözüyle meydana çıkartıyor.

Şecaat arz ederken merd-i Kıptî sirkatin söyler

“—Çingene delikanlısı maceralarını anlatırken, etrafa böbürlenirken şunu şöyle çaldım bunu böyle çaldım diye söyler.”

Onun işi o, Koca Ragıp Paşa öyle diyor:

Meyan-ı güft ü gûda bed-meniş îhâm eder kubhun;
Şecaat arz ederken merd-i kıptî sirkatin söyler.

[Mayası bozuk olanlar, söz esnasında farkında olmadan kabahatlerini îma ederler. Nitekim çingene delikanlısı de kahramanlığını anlatmak için hırsızlıklarını örnek verir.]

Halbuki sirkat, hırsızlık onun için övünülecek bir şey değil!

Kur’ân-ı Kerîm’in muhkemini muhkem biliriz, müteşabihini müteşabih biliriz. Aklımızın ermediği şeye karışmayız, “Hepsi Rabbimizin indindendir.” deriz, imanımızı fesada uğratmayız, kendimizi tehlikeye sokmayız. Böyle tehlikeli yollara girenlere de iltifat etmeyiz.

Her mal, her ma’rifet iltifata tabidir. Her meta’ müşteriye bağlıdır, müşteri çok olursa meta’ çoğalır. Sen yalana dolana

müşteri olursan, memlekette yalancı çoğalır. Cehalete müşteri olursan cehalet çoğalır, fanteziye, uydurmaya müşteri olursan onu yapan insanlar çoğalır. Videoteybe müşteri olursan iki adımda bir videoteyp dükkânları açılır. Müstehcen resme sen müşteri olursan, müstehcen neşriyat çoğalır.

Türkiye'nin ölçüsü satılan malların çokluğu ile ölçülür.

Hangi şey daha çok satılıyor?

"—Hocam utanıyorum söylemeye ama şu daha çok satılıyor. "

Türkiye'nin ahalisi bozuluyor, bozulduğunun alâmeti.

Müslümanın mahallesinde salyangoz satılsa kimse alır mı?

Almaz, salyangozlar ölür gider. Fransız mahallesinde satılsa kapışılır, biraz da ucuz verdi mi iki dakika içinde kapışılır. Ama müslüman mahallesinde salyangoz satılmaz.

Satılıyorsa ne demek?

Müslümanlar Fransızlaşmış demek, imanlılar imansızlaşmış demek! Onun için mes'uliyetini bil! Bir şeyi alırken bile bir mes'uliyet yükleniyorsun. Parayı veriyorsun, alıyorsun; vebali yükleniyorsun, destek oluyorsun. "Hadi yap, tepemize çık!" diye sen omuz veriyorsun. O da geliyor tepene kuruluyor.

e. Peygamber SAS Efendimiz'in Heybeti

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[100]

نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ ، وَأُعْطِيتُ الْخَزَائِنَ ، وَخُيِّرْتُ بين أَنْ أَبْقَى ، حَتَّى أَرَى مَا يُفْتَحُ عَلَى أُمَّتِى ، وبَيْنَ التَّعْجِيلِ ، فَاخْتَرْتُ التَّعْجِيلَ (ق. عن طاوس مرسلاً)

RE. 452/3 (*Nusirtü bi'r-ru'bi, ve u'tîtü'l-hazâine, ve huyyirtü beyne en übkà, hattâ erâ mâ yüftehu bihî alâ ümmetî, ve beyne't-ta'cîli. fahtertü't-ta'cîle.*)

---

[100] Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.48, no:13097; Tàvus Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummal*, c.XI, s.441, no:32073; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.234, no:24754.

(*Nusirtü bi'r-ru'bi*) "Ben korku ile takviye olundum, Allah korku ile bana yardım etti." O ne demek?

Peygamber Efendimiz'in heybeti, korkusu düşmanının yüreğini titretirdi.

Ne kadar mesafeden?

Bir aylık mesafeden! Bir ay yol yürünerek varılan mesafede bir düşman olsa, Peygamber Efendimiz'in heybetinden, kokusundan ödü patlardı, uykusu kaçardı. Peygamber Efendimiz geliyor, deyince oradakinin dizinin bağı çözülürdü. Allah Peygamber Efendimiz'e öyle bir saygı, öyle bir heybet vermişti. Düşmanı yanına yanaşamazdı. Uzaktaki, bir aylık mesafedeki düşmanın da ödü patlayacak derecede olurdu.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

(*Nusirtü bi'r-ru'bi*) "Korku ile bana nusret olundu. Düşmanımın kalbine korku vermek sureti ile, Allah beni heybetlendirdi, kuvvetlendirdi, takviye etti." demek.

(*Ve u'tîtü'l-hazâine*) "Hazineler bana verildi. "

Ne verildi? Peygamber Efendimiz'e dünyanın ve âhiretin hazineleri arz olundu. İsteseydi yeryüzündeki altınları, gümüşleri, elmas madenlerini gösterirdi. Cebrail AS geldi Peygamber Efendimiz'e, dedi ki;

"—İstersen Rabbim Teàlâ şu çevrende gördüğün dağları altın yapacak yâ Rasûlallah, altın olsun mu?"

"—Hayır, istemem!" dedi.

Hükümdarlık isteseydi, Allah-u Teàlâ Hazretleri onu Süleyman AS gibi hükümdar bir peygamber yapacaktı. Hayır, istemedi. Hasır üstünde yattı, aç kaldı, karnına taş bağladı, eline gelen milyonları, milyarları bir anda dağıttı. Hasırın üstüne parayı yığdı, akşama kalmadan dağıttı. Verdiği zaman sürülerle verdi, ertesi güne bir şey bırakmadı, para biriktirmedi, dünya metaına, rahatına meyletmedi.

Olmadığından mı?

Hayır, her şeyi yapabilirdi. İsterse Kisralar, Kayzerler gibi saraylarda yaşayabilirdi! Peygamber Efendimiz tercih etmedi. Hasırda yatardı, hasır yanağına iz yapardı.

Bir keresinde ensardan birisi bir güzel döşek getirdi,

Kadınlardan bir tanesi Rasûlullah Efendimiz rahat etsin diye rahat, güzel, yumuşak bir döşek getirdi. Peygamber Efendimiz'in altına serdiler. O gece Peygamber Efendimiz, o döşeğin rahatlığı içinde uyudu, teheccüd namazına kalkamadı. Demek ki mübarek yorulmuş, o yorgunluktan yatak da rahat olduğundan, teheccüd namazına kalkamadı. Ertesi gün dedi ki:

"—Bunu kaldırın, götürün!"

Geleni gönderdi. Tutmazdı, isteseydi tutardı, istemediği için tutmadı.

Allahu Teàlâ Hazretleri ona tam ümmet olmayı nasip etsin… İşimize gelende ümmet ol, işine gelmeyende kulağının arkasına at, kulağını tıka; olmaz.

Sonra, (*ve huyyirtü*) "Bana muhayyerlik sunuldu:

'—Ey Rasûlüm, muhayyersin, nasıl istersen onu tercih et bakayım. Ya şunu ya şunu tercih et, sana bırakıyorum.' denildi." diyor.

Hangi iki şey arasında tercih hakkı verilmiş?

(*Beyne en übkà*) "Yaşayayım, ömrüm uzun olsun, pir olayım, çok yaşayayım. (*Hattâ erâ mâ yüftehu bihî alâ ümmeti*) Ümmetime açılacak olan imkânları, ümmetimin fethedeceği diyarları, sahip olacakları mevkileri makamları, izzetleri görmeyi bana Allah teklif etti."

Bir, "Ey Rasûlüm, istersen senin ömrünü uzatayım, ümmetinin ne kadar büyüdüğünü gör. Bak ne diyarları alacaklar, mağribden maşrıka, koca âlem senin ümmetinin olacak. Denizler İslâm sesiyle çalkalanacak. İslâm, denizlerin üzerinden öbür diyarlara aşacak. İstersen onu göstereyim." diye; bir de Peygamber Efendimiz çarçabuk acele ahirete göçmek arasında muhayyer bırakıldı.

"—Buyur, hangisini tercih edersen et!" denildi.

O zaman Peygamber SAS Efendimiz ta'cili tercih etti:

"—Yâ Rabbi! İstemem, çarçabuk huzuruna geleyim!" dedi.

Biz de yeryüzüne pençelerimizle yapışmışız, öyle sımsıkı tutmuşuz ki, bacağımızdan sürükleseler, tırnaklarımız toprakta kalsa gitmek istemiyoruz. Öyle dünya hırsı, dünya sevgisi, dünya muhabbeti, dünya alâkaları, tûl-i emel sarmış!

Nerede peygamberlik ahlâkı, nerede bizim hâlimiz!

Şimdi kese savaşı var!

Ne savaşı var? Kese, cüzdan savaşı var, başka bir şey savaşı değil! Öbür taraf kesenin ağzını açıyor, gür gür gür paralar şer sanayine, şer üretme sanayiine, kötülük üretme sanayine paralar oluk gibi gürül gürül akıyor. Şer tesisleri, koca koca fabrika gibi, baca gibi, gece gündüz şerrin çarkları çalışıyor. Öbür taraftan yığın yığın şer çıkıyor, zehir zemberek çıkıyor. Haydi; bütün İslâm ülkelerine yayılıyor, bütün millet hasta! Hakiki İslâmlıkla alâkası pamuk ipliğiyle kalmış, öldü ölecek. Doktorlar başında, ölümünü bekliyor gibi. Çünkü şer cihazları çalışıyor.

Hayır cihazları?

Hayrın cihazı yok! Bir tarafta traktörle tarla sürerken öbür tarafta belle, kara sabanla ziraat yapar gibi hayrın cihazları da köhne, hayrın cihazları da zayıf! Bir gazetemiz yok, bir şaşaalı eğitim müessesemiz, bir müstakil üniversitemiz yok... Avrupa'da her şehirde kilisenin kaç tane üniversitesi var, fakültesi var. Papazlar idare ediyor. Bizim hiç öyle bir şeyimiz yok!

Kanun çıkmış, devlet müsaade etmiş ki, istesek fakülte kurabileceğiz! Çünkü devlet her yere yetişemiyor, kanun çıkmış. Verin parayı kurayım!

Para sizin elinizde dursun, benim elime gelmesin ama siz müesseseyi kurun; hocalar benden, profesörler benden! 300 tane, 500 tane, kaç tane hoca isterseniz getireceğim! Hadi cemaat kurun!

Bir müessesemiz yok! Çocuklarımızın 200-300 bini üniversiteye giriyor, ötekisi boynunu büküyor. İçinde bizim nice kıymetli kardeşlerimiz var, okutamıyoruz. Kur'an öğretecek müessesemiz yok, hadis öğretecek müessesemiz yok!

"—Hocam, imam-hatip okulları var ya?"

Hadi git İmam-hatip okuluna! İmam-hatip okuluna şu cemaatten kaç kişi gidebilir?

Gidemez! Özel müesseselerimiz yok, halkı eğitecek müesseselerimiz yok! Keseni aç, İslâm'ın uğruna paraları sarf et, cici cici, pırıl pırıl müesseseleri kur! Harıl harıl onlar da hayır üretsinler, ipek üretsinler, nazlı nazenin, güzel şeyler üretsinler, memleket gül gülistan olsun!

Şer üretile üretile denizlere bile kirlilik hâkim oluyor da,

fabrikalardan akan pislikler denizleri kirletiyor. İzmit körfezi mahvolmuş, Haliç körfezi mahvolmuş, Akdeniz iç deniz olduğu için okyanus olmadığı için mahvolmuş, deniliyor. Akan şerlere denizler dayanamıyor. Bu cemiyetin üzerine, bu imanlı milletin evlatlarının üzerine şer akar durursa… Çirkef, zehir, insan bir tanesini biraz yalasa bayılır, ölür; onlar akıp durursa bu mânevî çevre kirlenmez mi? Kirleniyor!

“—Temizlemek için tedbir almak lâzım değil mi?”

“—Lâzım ama bizim müslümanlarımız 12. Asır’da yaşıyor!”

“—Hangi asırdayız?”

“—Yirminci Asır’dayız.”

“—Müslümanlar nasıl yaşıyor?”

“—On İkinci Asır’da…”

On İkinci Asır’dan tarih kitabını açalım; bugün alalım bizim Anadolu’muzun kasabalarına, ahalimizin yaşayışına bakalım. On İkinci Asır’dalar… Yirminci Yüzyıl’dan daha haberi yok, düşmanın sahip olduğu silahlardan haberi yok!

Nasıl imkânlarla saldırıyor da İslâm’ı yerle bir etmek istiyor, imanı nasıl köklemek istiyor. Bu nazenin çiçeği, bin bir nazla, ihtimamla büyüttüğümüz bu gül bahçesini nasıl harabeye çevirmek istiyor, farkında değil! Hatta kendisi para veriyor. Haramlara dalmış, zevke dalmış, kendisi mahvolmuş, çoluk çocuğu da o yolda… Kurtaracak bir şey lâzım. Kimse kesenin ağzını açmıyor!

Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz’den ibret almayı nasib etsin…

Peygamber Efendimiz’e hazineler arz olunuyor da “İstemem dünyayı…” diyor. Çok yaşamak arz olunuyor, “İstemem çok yaşamayı… Rabbim, senin huzuruna çabuk geleyim!” diyor.

Biz tabii gitmek istemeyiz. Neden?

Kabahatli insan nasıl gitsin, suçlu, kusurlu insan gitmek ister mi? Bucak bucak kaçar! Ama yolunca yürüse, o zaman aşkından şevkinden durmaz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi hakiki müslüman etsin... Adı müslüman olup da hali Müslüman olmayanlardan eylemesin…

Çünkü hadis-i şerifte bildiriliyor ki:[101]

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ ، لاَ يَبْقَى مِنَ الإِسْلاَمِ إِلاَّ اسْمُهُ

(هب. عد. عن علي)

(*Ye'tî ale'n-nâsi zamânün, lâ yebkà mine'l-islâmî ille'smuhû*) "İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, o zamanda bu ümmetin üzerinde İslâm'dan bir şey kalmayacak, sadece adı kalacak!"

Adlandırılıyorlar: Müslüman… Neresi müslüman?

Adı şu veya bu ama hani Müslümanlık hali? Evinde İslâmî yaşayış mı var, kafası İslâmî bir kafa mı, kazancı İslâmî bir kazanç mı, helal mi, sarfiyatı hayra mı?

Bir gün Rabbimiz'in huzuruna çıkacağız, orada ter döke döke hesap vereceğiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bunun şuurunda eylesin… O hesap günü gelmeden burada hesabı doğru yapmayı nasib etsin...

Hz. Ömer Efendimiz buyurmuş ki:

زنوا اعمالكم قبل ان توزنوا ، وتزينوا للارض الا كبر !

(*Zînû a'malekûm kable en tûzenû*) "Bir gün amelleriniz terazide tartılacak! O gün gelmeden önce burada bir tartın bakalım; hayır tarafı mı çok geliyor, şer tarafı mı çok geliyor?"

Hicaz'a giderken bavulunu tartıyorsun: 25 kilo geldi.

"—5 kilo alayım, 20 kilodan fazla almıyorlar."

Âhiret terazisi için şimdiden bir tartılsana, hayrın mı galip şerrin mi galip!

(*Ve tezeyyenû li'l-arzı'l-ekber*) "Her şeyimizle Rabbimize arz olunacağımız güne hazırlanın!" diyor.

"—Yâ Rabbi! İşte bu kul dünyadan huzuruna geldi…"

Hesabı görülecek. Her şeyimiz arz olunacak!

---

[101] Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.311, no:1908; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.IV, s.228; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.181, no:31136; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXIV, s.284, no:27165.

Nasıl yaşadık, nasıl uyuduk, nasıl yedik, nasıl kazandık, gençliğimizi nerede geçirdik, ne olacak… O arz gününe şimdiden hazırlanmak lazım değil mi? Temiz pak giyinip elimizi yüzümüzü yıkayıp içimizi dışımızı pak etmek gerekmez mi?

Gerekir! Gerekir ama yapmıyoruz.

Ya imanımız var, tehir ediyoruz:

"—Yapacağım, yapacağım hocam merak etme…"

Ama ölüm geliverir.

Veyahut da iman etmiş mi, etmemiş mi, düşünmemiş bile! Bu dünyanın güldür güldür akan akıntısının içine girmiş, çarklarının arasına düşmüş, çatır çutur ne olduğunun farkında değil… Bir yere gidiyoruz ama binmişiz bir alâmete, gidiyoruz kıyamete… Hiçbir şeyin farkında değil! Ama ölüm geliverirse hayat geçti, eyvah, her şey boş oldu diye çok pişman olacak!

Rabbimiz Teàlâ bize uyanıklık nasib etsin... Efendimiz'e güzel uymayı nasib etsin, sünnet-i seniyyeye tam ittibâ etmeyi nasip etsin; iki cihanın hayrına erdirsin… Peygamber Efendimiz'e ahirette komşu eylesin...

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

19. 01. 1985 – İskenderpaşa Camii

12. HADİS RİVAYET ETMENİN ÖNEMİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...
Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

نَضَّرَ اللهُ عَبْداً ، سَمِعَ مَقَالَتِي فَوَعَاهَا ، وَحَفِظَهَا ، ثُمَّ أَدَّاهَا إِلٰى مَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا ؛ فَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ غَيْرِ فَقِيهٍ ، وَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ إِلٰى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ ؛ ثَلاَثٌ لاَ يُغَلُّ عَلَيْهِنَّ قَلْبُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ: إِخْلاَصُ الْعَمَلِ لِلّٰهِ ، وَ النُّصْحُ لأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، وَلُزُومُ جَمَاعَتِهِمْ ؛ فَإِنَّ دَعْوَتَهُمْ تَحُوطُ مِنْ وَرَائِهِمْ (قط. في الأفراد ، وابن جرير ، كر. عن أنس)

RE. 452/4 (*Naddara'llàhu abden, semia makàletî feveàhâ, ve hafizahâ, sümme eddâhâ ilâ men lem yesme'hâ; ferubbe hàmili fıkhin gayri fakihin, ve rubbe hàmili fıkhin ilâ men hüve efkahu minhü*; *selâsün lâ yugallü aleyhinne kalbü'mriin müslimin*: *İhlâsü'l-ameli li'llâhi, ve'n-nushü li-eimmeti'l-müslimîn, ve lüzûmü cemâatihim*; *feinne da'vetehüm tehùtu min verâehüm*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selamı, rahmeti, bereketi dünya ve âhirette üzerinize olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin…

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek ehadîs-i şerifesinden Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocaefendi Hazretlerinin telif eylemiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabından bir miktar okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şerifin okunmasına ve izahına başlamadan önce, sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir ifadesi olmak üzere evvelen ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olmak üzere; sonra onun cümle âlinin ve ashâbının ve etbâının, ahbâbının; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ve bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtezâ RA'dan müteselsilen şeyhimiz, üstadımız Muhammed Zahid Kotku ibn-i İbrahim el-Burusevî Hazretleri'ne kadar güzeran eylemiş olan silsilemize mensup cümle zevât-ı muhteremenin ve halifelerinin ve müridlerinin, muhiplerinin ruhlarına hediye olmak üzere;

Bu okuduğumuz eseri cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Hocamız'ın ruhuna ve içindeki hadîs-i şeriflerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan, râvilerin, alimlerin ruhlarına; bu beldeleri, Allah yolunda canlarını, mallarını, her şeylerini ortaya koyarak cihad edip bize kazandırmış olan şehidlerin, gazilerin, fatih ecdadımızın, mücahidlerin ruhlarına hediye olmak üzere;

Cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın, bilhassa şu caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi bugüne kadar temiz, pak olarak ayakta tutan, hatta genişletip daha istifadeli hâle getirerek ibadet edilmesine yardımcı olanların, kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olması, derecelerinin artmasına vesile olması için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ve kendilerine dua vasiyet etmiş olanların ruhlarına hediye olmak üzere; bizim de dünya ve âhirette âfiyet ve saadet ve selâmetimize vesile olması için bir *Fâtiha*, üç İhlâs-*ı Şerif* okuyalım, hadîs-i şeriflerin izahına öyle başlayalım!

……………………………….

a. Peygamber Efendimiz’in Hadisçilere Duası

Peygamber SAS Efendimiz Tirmizî’nin, Dârakutnî’nin, İbn-i Mâce’nin İbn-i Mes’ûd RA’dan Beyhakî’nin rivayet etmiş olduğu, Taberânî’de, Ebû Davud’da, Tahavî’de de bulunan ve Zeyd b. Sâbit’ten rivayet edilen, daha başka rivayet tarikleri de bulunan bir hadîs-i şerifinde buyurdu ki:[102]

نَضَّرَ اللهُ عَبْداً ، سَمِعَ مَقَالَتِي فَوَعَاهَا ، وَحَفِظَهَا ، ثُمَّ أَدَّاهَا إِلَى مَنْ لَمْ

[102] Tirmizi, *Sünen*, c.IX, s.260, no:2582; Begavi, *Şerhü’s-Sünneh*, c.I, s.106; Hamidi, *Müsned*, c.I, s.47, no:88; Şafii, *Müsned*, c.I, s.240, no:1190; Taberani, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.233, no:5179; Taberani, *Müsnedü’ş-Şamiyyin*, c.III, s.259, no:2210; Kudai, *Müsnedü’ş-Şihab*, c.II, s.307, no:1422; Ebu Nuaym, *Ahbar-ı Isfahan*, c.VI, s.374, no:40393; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

İbn-i Mace, *Sünen*, c.IX, s.174, no:3047; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.82, no:16800; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.162, no:294; Taberani, *Mu’cemü’l-Kebir*, c.II, s.126, no:1541; Darimi, *Sünen*, c.I, s.86, no:228; Ebu Ya’la, *Müsned*, c.XIII, s.335, no:7413; Temmamü’r-Razi, *Fevaid*, c.II, s.176, no:1462; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.LI, s.123; Cübeyr ibn-i Mut’im, babasından.

Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.164, no:297; Taberani, *Mu’cemü’l-Kebir*, c.II, s.41, no:1224; Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.354, no:586; İbn-i Adiy, *Kamil fi’d-Duafa*, c.VI, s.254; Nu’man ibn-i Beşir RA’dan.

İbn-i Mace, *Sünen*, c.I, s.267, no:226; Taberani, *Mu’cemü’l-Kebir*, c.V, s.154, no:4925; Beyhaki, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.273, no:1736; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.II, s.455, no:680; Beyhaki, *Adab*, c.III, s.170, no:863; Temmamü’r-Razi, *Fevaid*, c.II, s.175, no:1461; Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.432, no:17815; Taberani, *Mu’cemü’l-Evsat*, c. Zeyd ibn-i Sabit RA’dan.

Taberani, *Mu’cemü’l-Kebir*, c.XX, s.82, no:155; Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.354, no:585; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XKVI, s.438, no:10100; Ebu Nuaym, *Hilyetü’l-Evliya*, c.IX, s.308; Taberani, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VII, s.37, no:6781; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.354, no:583; Darimi, Sünen, c.I, s.87, no:230; Ebü’d-Derda RA’dan.

Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.356, no:591; Temmamü’r-Razi, *Fevaid*, c.I, s.16, no:9; İbn-i Adiy, *Kamil fi’d-Duafa*, c.IV, s.272; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.60; Enes ibn-i Malik RA’dan.

Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.I, s.355, no:589; Taberani, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.272, no:5292; Cabir ibn-i Abdullah RA’dan.

İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XLV, s.87; Ebu Said el-Hudri RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.X, s.220, no:29164; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.241, no:24768.

يَسْمَعْهَا ؛ فَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ غَيْرِ فَقِيهٍ ، وَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ إِلٰى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ ؛ ثَلاَثٌ لاَ يُغَلُّ عَلَيْهِنَّ قَلْبُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ: إِخْلاَصُ الْعَمَلِ لِلّٰهِ ، وَ النُّصْحُ لأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، وَلُزُومُ جَمَاعَتِهِمْ ؛ فَإِنَّ دَعْوَتَهُمْ تَحُوطُ مِنْ وَرَائِهِمْ (قط. في الأفراد ، وابن جرير ، كر. عن أنس)

RE. 452/4 (*Naddara'llàhu abden, semia makàletî feveàhâ, ve hafizahâ, sümme eddâhâ ilâ men lem yesme'hâ; ferubbe hàmili fıkhin gayri fakihin, ve rubbe hàmili fıkhin ilâ men hüve efkahu minhü*; *selâsün lâ yugallü aleyhinne kalbü'mriin müslimin*: *İhlâsü'l-ameli li'llâhi*, *ve'n-nushü li-eimmeti'l-müslimîn*, *ve lüzûmü cemâatihim*; *feinne da'vetehüm tehùtu min verâehüm*)

(*Naddara'llàhu abden*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri bir kulu güzelleştirsin, yüzünün nurunu, taravetini, behasını, hoşluğunu ziyadeleştirsin, yüzünü ak etsin; (*semia makàletî feveàhâ*) öyle bir kulun ki benim sözümü, konuşmamı işitti ve idrak etti, kavradı. Benim sözümü işitip de kavrayan kula Allah yüz aklığı versin, maddî mânevî güzellikler ihsan etsin…"

(*Ve hafizahâ*) "O sözleri hafızasına nakşetti, unutmadı. Ben bunu Rasûlullah'tan duydum, diye itina gösterdi, hafızasında aynen değiştirmeden, eksiksiz, kusursuz, çarpıtmadan, mânasını bozmadan aynen hıfz etti."

(*Sümme eddâhâ ilâ men lem yesme'hâ*) "Sonra bu duyduğunu o mecliste olmayan, onu işitmemiş olan öteki kimselere götürüp anlattı. "Rasûlüllah'tan ben şöyle duydum." diye hiç bozmadan, olduğu gibi anlattı, onları da istifade ettirdi."

"Böyle bir kuldan Allah razı olsun, yüzünü güzelleştirsin, nurlandırsın, iki cihanda yüzünü ak eylesin!" gibi bir mâna.

Nadâre; güzellik ve revnâk mânasına.

Bu kimlere müjdedir?

Hadis alimlerine müjdedir. Sizlere, bizlere de müjdedir. Çünkü bizim şu meclisimiz hadis meclisidir. Efendimiz'in hadîs-i şerifleri kaynaklarıyla yazılmış, hepsi muntazam, kelimesi kelimesine

dikkat edilmiştir. Eğer bir başka rivayet varsa, hocalarımız kenarına, “Bir de şu rivayet var…” diye onu da yazmışlardır. Gayet titiz, gayet dikkatli, kontrolden geçmiş olarak buralara kaydedilmiştir. Allah hepsinden razı olsun, şefaatlerine nail eylesin…

Biz de size nakllediyoruz. Kelimeleri dilimiz döndüğü kadar açıklamaya çalışıyoruz ki, Efendimiz'in söylemek murad buyurduğu şeyler, size tam intikal edebilmiş olsun. Buna gayret ediyoruz.

Rabbimiz güzel intikal ettirmeyi, anlatmayı nasib eylesin… Güzel anlamayı nasib eylesin, güzelce tutmayı nasib eylesin. Çünkü Peygamber Efendimiz sırf sözü nakletmeye bile ne kadar dua etti. Sözü duyup da başkasına nakletmeye bile çok dua etti.

Neden? (*Ferubbe hàmili fıkhin gayri fakihin*) “Çünkü nice ilim taşıyan insan vardır ki kendisi alim değildir. “

“—Ben şöylesini aynen duydum gerisine karışmam.”

Aynen nakledebilir, böyle insanlar vardır. Kendisi fakih değildir, din alimi değildir ama o fıkıh malzemesini, ilim malzemesini duyup aynen nakledebiliyor.

Anadolumuzda da var, mâşaallah memleketimizde görüyoruz. Kendisi berberdir, terzidir veyahut esnaftan bir kimsedir, ümmîdir, çarıklıdır ama ömründe ne güzel şeyleri hafızasında tutmuştur! Hani üniversitelerdeki hocalara gıpta ettirecek kadar hafızası sağlam, pırıl pırıldır, duyduklarını nakledebilir! Allah'ın bir lütfu, Allah-u Teàlâ Hazretleri veriyor. Eğer okusaydı, o da belki yüksek mevkide olacaktı. Okumamış ama o hocadan duymuş, bu hocadan duymuş, el-hamdü lillah hocalara hizmet etmiş güzelce, başkasına da anlatabiliyor. Böyle şeyler oluyor.

O halde demek ki, biz de gayret edersek, bizim için de aynı şey olabilir. Gayret etmeliyiz zaten, çünkü okunan sözler Rasûlullah SAS Efendimiz'in sözleridir. İnci değil, yakut değil, mercan değil, elmas değil ama hepsinden üstün… Rasûlullah'ın sözü… Dünya ve ahiretimizin saadetinin medârı olan bilgiler bunlar. Cümle cümle, parça parça, her birisi başlı başına bir cihana değer kıymette…

(*Ve rubbe hàmili fıkhin ilâ men hüve efkahû minhü*) “Nice ilim taşıyan insanlar vardır ki, kendisinden daha alim kimseye taşır.

Kendisinde var ama kendisinden daha alim kimseye götürür. Ondan dinleyen daha alim olabilir.”

“—Rasûlullah Efendimiz böyle mi buyurdu? Tamam, Allah senden razı olsun.” der, hemen yerli yerince daha iyi anlar.

İmam A’meş Rh.A. hadis alimlerinden, meşhur bir zât. İmâm-ı Âzam Efendimiz’e fıkhî bir mesele sormuş:

“—Şu meselede kanaatin nedir, ne dersin, doğru mudur yanlış mıdır? Farz mıdır, sünnet midir, vacib midir?”

O da buna hüküm şudur, diye hükmü söylemiş. Okuduğum kitapta hükmün ne olduğunu söylemiyor, yalnız hadiseyi nakledİyor.

İmam A’meş, İmâm-ı Âzam Hazretleri’ne meseleyi soruyor, cevabı aldıktan sonra, “Delilin ne?” diyor.

Siz de sorun, her zaman her şeyimiz bir âyet-i kerîmeye dayanmalı, bir hadise dayanmalı. Muteber alimimizin kitabında yeri gösterilebilmeli…

Geçenlerde de bana bir mesele sordular. Ben de araştırdım, dedim ki; Filanca kitabın 48. sayfasına şu sayfasına bu sayfasına bakın, daha öbür sayfaları da okursanız iyi olur, bilgi var.” diye yerini gösterdim. Öyle olması lazım.

“—Delilin ne?” demiş.

İmâm-ı Âzam Hazretleri gülmüş:

“—Hani, bana filanca zamanda naklettiğin hadîs-i şerif var ya, işte delilim o! Çünkü şuradan şöyle, buradan böyle…”

Naklettiği hadisi, kendisine delil olarak gösteriyor.

“—Doğru, tamam o zaman. “

İmâm-ı Âzam Hazretleri’nin zekâsına ve hüküm çıkarma kabiliyetine, ictihat kabiliyetine hayran kalmış. Diyor ki:

“—Ey fakihler zümresi!”

Hem İmâm-ı Âzam Efendimiz hem de diğer fakihler... Talebeleri var İmam Ebû Yusuf var, İmam Muhammed var vs. Allah hepsinin mekânını cennet eylesin, şefaatlerine nail eylesin…

“—Siz doktorlara benziyorsunuz, biz hadisçiler de eczacılara benziyoruz. İnsanlar ilacı bizden alır ama tedaviyi doktor yapar!”

“—Şu ilaçtan sabah akşam şu kadar iç!” der.

Hatta ciddi bir eczacıya gidersin;

"—Başım ağrıyor, bana bir hap ver veyahut midemde şöyle bir rahatsızlık hissediyorum." dersin;

"—Önce doktora git!" der.

Doğrudan doğruya ilacı reçetesiz vermek istemez.

Neden? Asıl tedaviyi doktor yapıyor diye.

İşte fakihlik bu! İnsan bazen bir şeyi nakleder, dinleyen daha alim olur, yerli yerine yerleştirir.

b. Müslümanın Yapacağı Üç Şey

Hadîs-i şerif devam ediyor:

ثَلاَثٌ لاَ يُغَلُّ عَلَيْهِنَّ قَلْبُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ: إِخْلاَصُ الْعَمَلِ لِلّٰهِ ، وَالنُّصْحُ لأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، وَلُزُومُ جَمَاعَتِهِمْ ؛ فَإِنَّ دَعْوَتَهُمْ تَحُوطُ مِنْ وَرَائِهِمْ .

(*Selâsün lâ yugallü aleyhinne kalbü'mriin müslimin*: *İhlâsü'l-ameli li'llâhi*, *ve'n-nushü li-eimmeti'l-müslimîn*, *ve lüzûmü cemâatihim*; *feinne da'vetehüm tehùtu min verâehüm*)

(*Selâsün lâ yugallü aleyhinne kalbü'mriin müslimin*) "Üç şey vardır ki müslüman kulun, müslüman kimsenin gönlü orada hıyanet etmez. Onu haktan ayıracak, bâtıla saptıracak, bir kıskançlık, bir hıyanet duygusu orada câri olmaz. Müslümanın kalbi orada sıhhatli çalışır."

Efendimiz burada üç ehemmiyetli şeye işaret ediyor. Nedir bunlar:

1. (*İhlâsü'l-ameli li'llâhi*) "Ameli sırf Allah-u Teàlâ Hazretleri için hâlisâne yapmak!"

Namaz kılıyorsa, hayır yapıyorsa, zekât veriyorsa, her şeyin sırf Allah rızası için olması; riya, gösteriş, kendini beğenmek, ücub, kibir ve sâir amelleri bozucu hatalardan, menfî sıfatlardan halis olarak yapmak, onlardan berî olarak ameli yapmak. Müslümanın gönlü bunu mutlaka böyle yapar.

Birincisi ihlâs. İkincisi:

2. (*Ve'n-nushü li-eimmeti'l-müslimîn*). "Müslümanların imamlarına karşı açık kalpli, samimi ve bağlı olmak

3. (*Ve lüzûmü cemâatihim*) "Müslümanların cemaatine merbut

olmak, bağlı olmak, ondan kopmamak.”

(*Feinne da’vetehüm tehùtu min verâehüm*) “Çünkü onların duası, onları etrafından çevirir. Müslümanların başkanlarının duası hayır dua ise fayda eder, şer beddua ise canına okur; kalp kıran, âsi gelen, yanlış gidenin mahvına sebep olur. İmâmü’l-müslimînin duası müstecabdır.”

Hadîs-i şerifi parça parça söyledikten sonra başından beri toplayarak söylemeye çalışacak olursak;

“—Allahu Teàlâ Hazretleri benim sözümü işitip idrak eden, hafızasına alan, sonra da onu işitmeyen kimselere nakleden kulun yüzünü ak eylesin, güzelliğini arttırsın, behçetini bahasını ziyadeleştirsin!” diye Efendimiz dua etti. Ve bunu nakletmeye teşvik etti.

İşte hadis alimlerinin en çok heves ettikleri, bu duaya nail olmak için çalıştılar. Oradan oraya oradan oraya seferler ettiler, hadisleri topladılar, naklettiler. Hadis âlimlerinden birisi vefat ediyor da, geride kalanlardan bir arkadaşı rüyada görüyor:

“—Rabbin sana nasıl muamele etti?”

“—O hadisleri toplamak için diyar diyar zahmet çekip dolaşmam, seyahatlerim var ya, onların bereketiyle Rabbim beni bağışladı, afv u mağfiret etti.” diyor.

Çok meşakkat çektiler. Bir hadîs-i şerifi duymak için bir başka diyara gittikleri oldu. Hicaz’dan kalkıp Mısır’a gittiler, Mısır’dan kalkıp Horasan’a gittiler, Horasan’dan kalkıp Yemen’e indiler…

Üç şeye müslümanların dikkat etmesi lazım:

Birisi, ameli ihlâslı yapmak. İhlâs, halislik kökünden geliyor, halis olması. Mesela, tereyağının halisi, bilmem altının katıksız halisi gibi amelde de katık olmayacak.

Katık nedir? Amelin maksadına, Allah’ın rızasından gayrı bir başka şeyi karıştırmak. Mesela;

“—Ben bu namazı kılıyorum ama hem Allah’tan sevap alayım, hem de filanca efendi beni beğensin, belki kızını verir, belki işine alır. Belki orada namaz kılarsam, o cemaat benden alışveriş yapar. Bir başka şey karıştırıyor.”

Halbuki niyet bir tek sebebe bağlı olacak: Allah-u Teàlâ Hazretlerinin rızasını kazanmak!

Büyüklerimiz onun için buyurdular ki:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî*) “Yâ Rabbi! Benim maksudum sensin, ben senin rızanı istiyorum, başka bir şey peşinde değilim!”

Bu cümleyi böyle ezberlettiler bize ki, bunu söyleyelim!

Neden? Söyleye söyleye, taklit ede ede tahkikine varırız belki!

Bazı büyüklerimiz geldiler, şeyhlerine sordular. Dediler ki:

“—Biz bu sözü söylemeye utanıyoruz. Biz tam yapamıyoruz, yapamazken bu sözü nasıl söyleyelim? ‘Yâ Rabbi! Maksudum sensin ve ben senin rızanı talep ediyorum.’ O seviyede değilim eksikliyim, kusurluyum?”

Hocası cevap verdi:

“—Söyle, yavaş yavaş düzelir.” dedi.

Biz onu temenni ediyoruz.

“—Yâ Rabbi! Maksudum sen olasın, niyetim sırf senin rızanı kazanmak olsun. Başka niyetleri içimden al götür, bana senin rızanı kazanmak hususunda yardımcı ol!” demiş gibi oluyoruz. O bakımdan o sözü söylemek câiz oluyor, yoksa büyük bir söz!

Ameli Allah için yapmak, başka bir maksatla yapmamak! Başka bir maksat; gösteriş olabilir, dünya menfaati kazanmak olabilir, kendisini beğendirmek olabilir… Böyle değil, Allah rızası için yapıyoruz. Bizim büyüklerimiz onun için sadakayı gizli verirlerdi. Hiç kimse duymazdı.

Abdullah ibn-i Ömer çarşıda, pazarda dolaşırmış bayağı pazarlık edermiş. Hatta birisi diyor ki;

“—Baktım koca Hz. Ömer’in oğlu Abdullah, sahabenin büyüklerinden, hem de alim, dükkâncıyla uzun boylu pazarlık etti. Malın sahibiyle pazarlık etti, öyle aldı. Ben de ayıpladım, ‘Ya bu kadar da pazarlık etmese, alıverse’ dedim. Küçük bir para için bayağı pazarlık etti.

Sonra ara sokağa girdi, ara sokakta ben de peşine takıldım gidiyorum. Bir fakir adamın yanına bir yanaştı, ne olduğunu da anlayamadım, gitti. Adamın yanına vardım: Ne oldu? Meğer para

vermiş ama hiç belli etmeden!"

Öbür taraftaki pazarlığı, pazarlık sünnet diye, pazarlık usuldendir diye yapmış. Diğer tarafa da hayrını yine göstermeden yapıyor. O mübarek insanların hâllerini biz anlayamayız.

Bir arkadaşına:

"—Hadi, çarşıya gidelim." demiş.

"—Ey Ömer'in oğlu! Ben senin huyunu biliyorum, çarşıyı pazarı sevmezsin; niye gidelim?"

"—İnsanlar kalabalık, selâm verir, sevap kazanırız." diyor.

Her hareketinde bir sevap var, çarşıya gitmesinde bir sevap kazanma arzusu var. Yine bizim meselemize misal oldu.

Çarşıya gidiyor. Neden?

İnsanlar kalabalık, "Es-selamü aleyküm!" diyecek, sevap kazanacak.

Pazarlık yapıyor, pazarlık yapmak usuldendir diye yapıyor, yoksa ihtiyacı olduğundan değil.

Öbür tarafta hayrı yine veriyor, o para cebinde durmayacak, o kadar pazarlık yaptığı mal cebinde durmuyor, yine öbür tarafta hayra veriyor, ama hayra vermek de gizli olacak diye onu da gizleyerek yapıyor.

İşte biz de böyle her işimizi Allah rızası için yapmalıyız. Burada kalbimiz gaflete düşmemeli, atlatmamalı. Kalp bu hususu atlamamalı…

Ameli sırf Allah rızası için yapmaya çok dikkat edelim. Her işimizde kendimizi kontrol edelim. Her işimizin evvelinde kendimizi kontrol edelim.

İkincisi bu devirde bize biraz yabancı husus gibi, bunun mânası; (*Ve'n-nushü li-eimmeti'l-müslimîn*) *Eimme*, imamlar demek. "Müslümanların imamlarına samimiyet…"

Kardeşlerimiz burada *imam* kelimesini, bir de *nush* kelimesini anlamaz. *Nush* ve *nasihat* kelimesini anlamaz.

Nush ve *nasihat*; açık kalpli olmak, samimi olmak, ihlâslı olmak mânasına geliyor. Çünkü başka hadîs-i şeriflerden de biliyoruz ki, insanın Allah'ın kitabına karşı da nush hâli var, Allah'ın Rasûlü'ne karşı da nush hâli var, Allah'a karşı da nush hâli var. Peygamber

SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[103]

اَلدِّينُ النَّصِيحَةُ . قَالُوا : لِمَنْ يَا رَسُولَ اللّٰهِ ؟ قَالَ : لِلّٰهِ ، وَلِكِتَابِهِ ، وَلِرَسُولِهِ ، وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، وَعَامَّتِهِمْ (م. د. ن. حم. عن تميم الداري ؛ ت. ن. حم. طس. عن أبي هريرة ؛ حم. طب. ع. عن ابن عباس ؛ كر. عن ثوبان)

(*Ed-dînü en-nasîhatü*) "Din hàlis kalplilikten, samimiyetten

[103] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; ;RE. 97/11.

ibarettir.” Başka bir şey değildir.

(*Kàlû: Li-men yâ rasûla'llàh*) “Kime karşı yâ Rasûlüllah?” diye soruyorlar.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Li'llâhi*) “Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne karşı has, hàlis, samimî olacak. (*Ve li-kitâbihî*) Kur'an-ı Kerim'e karşı has, hàlis, samimî olacak. (*Ve li-rasûlihî*) Rasûlüllah'a karşı has, hàlis samimi olacak. (*Ve li-eimmeti'l-müslimîn*) Ümmet-i Muhammed'in idarecilerine, cemaatlerin başındaki başkanlara karşı, tâbî olunan imamlara karşı samimî olacak. (*Ve li-âmmetihim*) Bütün müslümanlara karşı samimî duygular besleyecek.”

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne has hàlis kulluk etmek nasıl olur? Açık kalple, temiz kalple... Allah-u Teàlâ Hazretleri bizim kalbimizi biliyor. Hiçbir şeyi gizlememiz mümkün değil. Her şeyi hàlis muhlis bir niyetle yapmamız lâzım!

Kitabullah'a karşı samimiyet nasıl olur? Okursun, okuduğuna tâbî olursun. Kur'an-ı Kerim okuyorsun, ne diyorsa emirlerini tutarsın, yasaklarından kaçarsın. Samimiyet öyle olur.

Rasûlüllah'a karşı samimiyet nasıl olur? Onun sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılmakla... Bildiğini tatbik etmek, bilmediğini de, “Öğrendiğim zaman tatbik edeceğim yâ Rasûlüllah!” diye o sevgiyi içinde beslemekle, onun izinden ayrılmamağa çalışmakla... Oturduğu yerde oturmak, kalktığı yerde kalkmak; yap dediğini yapmak, yapma dediğini yapmamak suretiyle…

Oradan anlıyoruz ki, nasihat bizim anladığımız gibi öğüt mânasına değil; açık kalplilik, samimiyet, içtenlik demek. Bir art hesabı olmadan, tam dostane, yakın davranış demek.

İmamın mânası nedir? “Önder, lider” demek.

Müslümanların kendi imamlarının, kendi liderlerinin emrine bağlılıkları tam olacak. Ona da açık kalpli olacaklar, art niyetli olmayacaklar, emrinden geri kalmayacaklar, baş üstüne diyecekler. Eğer tutmazlarsa, büyük günaha girerler, amelleri çok zarara uğrar. Mutlaka o itaatin en güzel tarzda yapılması lazım.

“—Harp ilan edildi, cihad ilan edildi…”

Tamam.

"—Sulh ilan edildi. "

Tamam.

"—Sen şuraya gideceksin. "

Tamam.

"—Sen komutansın, ordunun başındasın. "

Tamam.

"—Sen aşağı in, bu komutan olacak…"

Tamam… Bu tarzda, sözüne hiç karşı gelmeyecek ki, itaat mekanizması bozulmasın!

Peygamber Efendimiz'in zamanında herkes tarafından anlaşılacak bir açıklık vardı. Peygamber Efendimiz'in vefatından sonra Hulefâ-yi Râşidîn başa geçti. Onlar da Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e itaat ettiler. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, etmeyenlerle uğraştı. Bazıları dediler ki:

"—Ey Ebû Bekir! Biz namaz kılalım, oruç tutalım ama zekât vermeyelim."

Dedi ki:

"—Rasûlüllah zamanında ne kadar zekât veriyorsanız, onları vermeye aynen devam edersiniz. Vermediğinizi anladığım takdirde, sizinle harp ederim!" dedi.

Bir farzı inkâr etmek olmaz. Allah'ın bazı farzlarını yapıp bazı farzlarını yapmamak olmayacağı için öyle yaptı.

Ondan sonra öteki halifeler geldi, bazı kimseler isyan ettiler. Hz. Ali Efendimiz'e karşı geldiler, ayrıldılar, müslümanların birliğini parçaladılar. Kerbela faciası oldu, daha başka üzücü şeyler oldu. "Kılıç zoruyla bize itaat edeceksiniz!" diye zorladılar.

Tabii o zaman ne olacak?

O zaman bu meseleyi iyice düşünmek lazım. İnsanın itaati Allah'adır. Rasûlüllah'a itaati Allah'ın elçisi olduğundan, rasûlü olduğundan, Allah'tan dolayıdır. Hulefâ-yi Râşidîn'e itaat da, onların Peygamber Efendimiz'in makamına kàim olduklarındandır, halife olmalarından dolayıdır.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[104]

---

[104] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.66, no:20672; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.170, no:381; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.632, no:602; Kudâî,

لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ (حم. طب. ك. وابن خزيمة ، وابن جرير عن عمران ؛ و الحكم بن عمرو ، وأبو نعيم ، خط. عن أنس ؛ طب. عن النواس)

RE. 481/9 (*Lâ tàate li-mahlûkin fî ma'siyeti'l-hàlik*) "Allah'a isyan yolunda mahlûka itaat olmaz."

Körü körüne bağlılık yoktur, esasında Allah'a bağlılık vardır. O bağlılığın o mânada devam etmesi lazım!

Nitekim Hz. Ömer RA halife olduğu zaman:

"—Ey Ömer! Eğer hata edersen, seni kılıcımızla doğrulturuz!" dediler.

Allah'ın yolundan çıksa yanlış şey yapsa öyle yapacaklarını söylediler.

Demek ki, Allah'a isyanda kula itaat yoktur, itaat Allah'adır. Aslında bu şahıslara da itaat, Allah'ın elçisi olduğundan, elçisinin vazifelisi olduğundan, dinimizin emrine göre yapmak gerektiğinden oluyor. İşte bu mantık ve muhakeme içinde olacak, yoksa kâfire itaat meselesi değildir. Orasını müslümanın iyice kavraması lâzım!

Müsnedü'ş-Şihâb, c.II, s.55, no:873; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.275; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.145; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.409, no:3889; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.356, no:1988; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.II, s.383, no:3788; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.155, no:786; İbn-i Abdi'l-Ber, *et-Temhîd*, c.VIII, s.58; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.131, no:1095; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.132, no:4622; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.181, no:3917; Hz. Hüseyin RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.545, no:33717; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.369, no:3647; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Abdi'l-Ber, el-İstîàb, c.I, s.269; Abdullah ibn-i Huzâfe RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X; s.22; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.II, s.109, no:443; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.322; Temîm-i Dârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.105, no:14875; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2077, no:3076; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.427, no:17172.

Müslümanın kalbi üç noktada hiç gafil olmayacak, çok dikkat edecekti. Üçüncüsü de, “Cemaate bağlılık.”

Müslümanlar, müslümanların cemaatine bağlı olacak, kopmayacak.

“—Yahu nerelerdesin, altı senedir seni görmüyorum…”

Meselâ, kenara çekilmiş, hiç uğramıyor. Olmadı. Küsüyor, darılıyor, arada bir şey oluyor. Şeytan bir aldatıyor, insanı ana cemaatten kopartıyor.

Lüzum, yapışmak demek. *Lezime-yelzemü*, mülâzim olmak, yapışmak.

(*Ve lüzûmü cemâatihim*) “Müslümanların cemaatine yapışacak, lehimli gibi olacak.” Müslüman, müslümanların topluluğundan kopmayacak, ona müdavim olacak.

Peygamber Efendimiz başka hadîs-i şerifinde buyurdu ki:[105]

مَنْ شَذَّ ، شَذَّ فِي النَّارِ (ك. والحكيم ، وابن جرير عن ابن عمر ؛ ك. عن ابن عباس)

RE: 484/3 (*Men şezze, şezze fi’n-nâr*) “Kim toplumdan, ana topluluktan ayrılırsa, cehenneme doğru ayrılır.” Saparsa, başına o felaket gelir.

O halde bu hadîs-i şeriften anlıyoruz ki hadis öğrenmek, dinlemek ve nakletmek çok sevaptır, Efendimiz’in duasını kazanmaktır. Çünkü bazen nakleden insan, daha akıllı bir kimseye nakleder de o da faydalanır. Hayra delalet etmenin sevabı vardır.

Ondan sonra şunu öğreniyoruz ki üç şeyde müslümanın kalbi atlamaz, şu üç şeye çok dikkat eder:

1. Amelini Allah rızası için yapar. Niyetine başka bir şey karıştırmaz, niyeti bozuk olmaz. Safî bir niyet ile, hâlisâne bir niyet ile yapar.

---

105 Tirmizî, Sünen, c.VIII, s.71, no:2039; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.199, no:391; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V, s.258, no:8116; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.206, no:1030; *Keşfü’l-Hafâ, c.I,* s.333, no:1074; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XVII, s.43, no:17515.

2. Müslümanların önderlerine samimiyetle, açık kalpli bir tarzda bağlanır.

Emrin baş üstüne! Onun yaşı ondan daha küçük olabilir, hatta faziletçe belki daha aşağı da olabilir ama müslümanların önderi olmuşsa artık insan; “Ben ondan daha faziletliyim, ben kendi bildiğimi okurum…” diyemez. İtaat ederek, bağlanarak, birlik beraberlik içinde hareket ederler.

3. İnsan cemaatten kopmayacak, cemaate sımsıkı bağlanacak. Eğer cemaatten koparsa, müslümanların önderlerinden ayrılırsa; (*Ve inne da'vetehüm tehùtu min verâihim*) “O zaman onların duaları arkasından onları kuşatır.”

Bir yere kaçamaz, o dua gelir, onu bulur ve dünyası âhireti mahvolur, demek. Allahu alem. Burada tehdit var: Ayrılık çekenin, ayrı yola gidenin dünyası, âhireti mahvolur demek.

Bu devirde müslümanların birliği beraberliği kalmadı, o tarafa da biraz açıverelim:

Birliği beraberliği kalmadı, herkes bir tarafa gidiyor. Suriye bir tarafa gidiyor, Irak bir tarafa, Mısır bir tarafa gidiyor… Eskiden bize bağlıyken hepsi bir tarafa gittiler. Suudi Arabistan ayrı havada, İran ayrı havada…

Ne olacak?

Ben o zaman acizane diyorum ki: Üç kişi yola gitse, bir tanesini imam seçecekti ya, tam böyle bir şey olmayınca ne yapalım? Artık olabilen toplumlar birlik beraberlik içinde olur. Allah'ın emrini en iyi bilen insana itaat ederler, Allah'ın emirlerini ondan öğrenirler, ona karşı gelmekten sakınırlar, tavsiyelerini tutarlar.

Ona göre birlik beraberlik içinde dünya ve âhiretleri mâmur olur. Allah'ın rızasını kazanmaları mümkün olur.

Ne yapalım? Temenni ederdik Peygamber Efendimiz'in zamanında yaşasaydık, yine temenni ederdik Hulefâ-yi Râşidîn'in zamanında yaşasaydık; ama olmadı. Bu devirde ne yapalım, bir şeyin tamamı elde olmazsa, insan hiç olmazsa birazcık yine bir çaresini bulur, az çok derleyip toparlayıp onu telafi etmeye çalışır.

c. Müslümanları Sevmek ve Yardımlaşmak

Hz. Ömer RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şeriftir. Hakîm-i

Tirmizî rivayet etmiş, daha başka rivayetleri de var. Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[106]

نَظَرُ الرَّجُلِ إِلٰى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ ، حُبًّا لَهُ وَشَوْقًا إِلَيْهِ ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ اِعْتِكَافِ سَنَةٍ فِي مَسْجِدِي هٰذَا (ابن لال عن نافع عن ابن عمر)

RE. 452/5 (*Nazaru'r-racüli ilâ ahîhi'l-müslimi, hubben lehû ve şevkan ileyhi, hayrun lehû min i'tikâfi senetin fî mescidi hâzâ*)

(*Nazaru'r-racüli ilâ ahîhi'l-müslimi*) "Adamın müslüman kardeşine nazar etmesi, bakması..." Nasıl bakması, ne sebeple bakması? (*Hubben lehû*) "Onu severek bakması..."

"Adamın müslüman kardeşine muhabbet duyarak nazar etmesi, yüzüne bakması, (*ve şevkan ileyhi*) ona şevk duyarak, arzu, muhabbet duyarak candan bir sevgi ile ona bakması, (*hayrun lehû min i'tikâfi senetin fî mescidi hâzâ*) şu benim mescidimde bir sene ibadet için itikâfa girmekten daha hayırlıdır!" buyurdu.

"Şu benim mescidim" dediği Medine-i Münevvere'deki Mescid-i Nebevî'dir. O Mescid-i Nebevî'nin hükmünü de biliyorsunuz: O mescidde kılınan namaz, başka yerlerde kılınan namazdan bin kat daha üstündür! Yalnız Kâbe-i Müşerrefe'nin olduğu yerde kılınan namaz oradan üstün oluyor. Orası yüz bin kat oluyor. Peygamber Efendimiz'in mescidinde kılınan, yapılan ibadetler bin misli oluyor. Biz burada camide bir sene i'tikâfa girsek, bir de Mescid-i Nebevî'de girsek; Mescid-i Nebevî'deki bir senelik ibadet, buranın bin senesi gibi olacak, o kadar kıymetli olacak!

Peygamber Efendimiz neye bağladı:

"—Müslümanın, müslüman kardeşine sevgi duyarak, şevk duyarak, yüzüne muhabbetle bakması, şu benim mescidimde bir sene ibadetten daha hayırlıdır!"

---

[106] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.139; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.287, no:6847; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.18, no:24682; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1858, no:2860; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.245. no:24774, 24775.

İşte buradan ve buna benzer hadîs-i şeriflerden çok kuvvetle, tereddütsüz olarak anlayacağız: Müslümanın müslümanı sevmesi, muhabbet etmesi, kardeşliğini sağlam tutması lazım!

İşte biz bunu henüz zihnimize yerleştirmedik. İnsan bazı şeyleri duyar da içine yerleştirmez, onun hayat prensibi haline gelememiştir. Onu tam hazmedememiştir, biz bunu hazmetmeliyiz. İçimizde birbirimize karşı kinler, kırgınlıklar, dargınlıklar, küskünlükler, hasetler, adını bildiğimiz bilmediğimiz bin bir çeşit kötü duygular kaynaşıyor. Bir sürü kalabalığız ama kıymeti yok!

d. Ahir Zamanda Müslümanların Saldırıya Uğraması

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde buyurdu ki:[107]

---

[107] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.514, no:4297; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.V, s.278, no:22450; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.336; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.334, no:600; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.133, no:992; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.53, no:38402; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.527, no:8977;

يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعٰى عَلَيْكُمْ، كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ إِلٰى قَصْعَتِهَا، قَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلٰكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَ لَيَنْزِعَنَّ اللّٰهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ، وَ لَيَقْذِفَنَّ اللّٰهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ، فَقَالَ قَائِلٌ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ، وَمَا الْوَهْنُ؟ قَالَ: حُبُّ الدُّنْيَا، وَ كَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ (د. عن ثوبان)

(*Yûşikü'l-ümemü en tedâà aleyküm*) "Ahir zamanda, başka ümmetler üzerinize üşüşecekler; (*kemâ tedâa'l-ekeletü ilâ kas'atihâ*) yemek yiyenlerin tabaktaki yemeğe üşüştükleri gibi, sizin üzerinize çullanacaklar."

(*Kàle kàilün*) Bunun üzerine, sahabe-i kirâm Peygamber Efendimiz'e soruyorlar, diyorlar ki:

(*Ve min kılletin nahnü yevmeizin*) "Yâ Rasûlallah, o zaman bizim adedimiz az mı olacak?.." Adedimiz az olduğundan mı bizim üstümüze çullanabilecekler?"

(*Bel entüm yevmeizin kesîrun*) "Hayır, bilakis o zaman çok olacaksınız; (*ve lâkinneküm gusâün kegusâi's-seyli*) fakat selin üzerindeki çör çöp gibi dağınık ve değersiz olacaksınız. (*Ve leyenziannа'llàhü min sudûri adüvvikümü'l-mehàbete minküm*) Allah düşmanınızın kalbinden sizin korkunuzu çekip alacak, (*ve leyakzifenne'llàhu fî kulûbikümü'l-vehn*) ve sizin kalbinize *vehn* bırakacak."

(*Fekàle kàilün*) Orada bulunanlardan birisi dedi ki: (*Yâ rasûla'llàh, veme'l-vehnü*) "*Vehn* nedir ey Allah'ın Rasülü?"

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.182; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.46, no:2811; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.330; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.132, no:30916; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.281, no:27158.

(*Kàle*) Buyurdular ki: (*Hubbü'd-dünyâ, ve kerâhiyetü'l-mevt*) "Birincisi dünyayı sevmek, ikincisi ölümden korkmak."

Şu kadar sahabe evsafında has müslüman olsa dünyayı fethederdi! Ama dünya üzerinde bir milyar müslüman var, diyoruz; bir şey olmuyor. Her yerde mazlum, her yerde mağdur...

Biz şimdi şu Bulgaristan'a yürüsek tepeleyemez miyiz?

Tepeleriz ama Varşova Paktı var, Rusya var vs. Hepsiyle savaşı göze alamıyoruz.

Yunanistan'ı tepeleyemez miyiz? Bu bize niye bağırıp çağırıp duruyor? Bir tane patlattık mı yuvarlanır gider ama neden?

"—Aman hocam! Arkasında Avrupa devletleri var, Yunanistan'ı severler, biraz taraf tutarlar…" filan diyoruz.

Peki, müslümanlara herkes niye çullanıyor? Müslümanların arkası yok mu, öteki müslümanlar bir şey yapmaz mı?

Yapmadığı için herkes çullanıyor. Müslümanı kimse önemsemiyor. "Müslümana ne yaparsan yap hiçbir şey olmaz!" diye herkes gelip hıncını ondan alıyor. Onun parasını alıyor, onun canını alıyor, onun yuvasını yıkıyor, onun malını yağma ediyor. Demek ki selin üstündeki çöp gibi olmuşlar!

Neden? Esas hastalık bu: Birbirimizi tam sevmiyoruz. Halbuki sevmenin sevabı bu kadar yüksek!

İyice hatırınızda tutun: Müslüman kardeşinin yüzüne şevkle, muhabbetle bir bakmak, Peygamber Efendimiz'in mescidinde bir sene i'tikâf etmekten daha hayırlıdır! Müslüman müslümanı sevecek.

Başka bir hadis-i şerifte bildiriliyor ki:[108]

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ : إمَامٌ عَادِلٌ ؛ وَشَابٌّ

108 Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ؛ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ ؛ وَرَجُلاَنِ

تَحَابَّا فِي اللهِ ، اجْتَمَعَا عَلَيهِ و تَفَرَّقَا عَلَيهِ ؛ و رَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ

حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللهَ ؛ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا

حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ ؛ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ خَالِياً فَفَاضَتْ

عَيْنَاهُ (خ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Seb'atün yuzillühümu'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû*) "Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teàlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirecek!"

Mahşer halkı sıkıntı çekerken mahşer halkında terler kulakları hizasına gelmişken, siz buraya gelin bakalım, onları nurdan minberlerin üstüne oturtacak, nurdan libaslar giydirecek, yüzleri nur olacak, herkes gıpta edecek. Mahşer halkı onlara bakacaklar, gıpta edecekler.

Çünkü kendilerinin güneş tepelerine yaklaştırılmış, sıcaktan beyinleri kaynıyor. Terlemişler, ayakta durmaya takatleri kalmamış, diz çökmüşler. Hesap ne olacak diye de korkularından ödleri patlıyor. Çünkü hesaplar açılacak, bu dünyada işledikleri kusurlar dökülecek, tartılacak, ölçülecek. Eğer eksik gelirse cehenneme düşecekler. Ne olacağı da belli değil, 50 bin yıl bekleşecekler!

O zaman, o tahtların üstünde kurulan kimselere bir namaz kılımı kadar kısa gelecek. Allah onlara o zamanın sıkıntısını da duyurmayacak.

Kim bunlar:

1. (*İmâmün àdilün*) Adaletli idareci.

2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) Allah'a ibadet ede ede büyümüş olan genç.

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) Aklı mescide takılı, gönlü mescide bağlı olan, ibadet ehli adam.

4. (*Ve racülâni tehàbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*) Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekàle: İnnî ehàfu'llàh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, 'Ben Allah'tan korkarım!' cevabı ile karşılık veren kimse.

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâlühû mâ tünfiku yemînühû*) Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse;

7. (*Ve racülün zekera'llàhe hàliyen fefâdat aynâhü.*) Tenha yerde Allah'ı zikrederek gözyaşı döken kimse."

O bekleşmenin, o sıkıntıların hiçbirisini çekmeden, Arş'ın gölgesinde gölgelenecek insanlardan bir gurubu da birbirleriyle Allah için muhabbet edenler. Bizim eski insanların ihvan dediği, kardeş dediği, âhiret kardeşi dediği bundan; o sevaba ermek için…

e. Dünyanın İyi veya Kötü Oluşu

Bu hadîs-i şerif dünyayı, dünya dediğimiz şeyi değerlendiriyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:[109]

نِعْمَتِ الدَّارُ الدُّنْيَا ، لِمَنْ تَزَوَّدَ مِنْهَا لآخِرَتِهِ ، حَتَّى يُرْضِيَ رَبَّهُ ؛ وَبِئْسَتِ الدَّارُ الدُّنْيَا ، لِمَنْ صَدَّتْهُ عَنْ آخِرَتِهِ ، وَ قَصَّرَتْ بِهِ عَنْ رِضَا رَبِّهِ ، وَ إِذَا قَالَ الْعَبْدُ : قَبَّحَ اللهُ الدُّنْيَا ؛ قَالَتِ الدُّنْيَا : قَبَّحَ اللهُ أَعْصَانَا لِرَبِّهِ (ك . وتعقب ، وابن لال ، والرامهرمزى فى الأمثال عن طارق بن أشيم)

---

[109] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.348, no:7870; Tarık ibn-i Üşeym RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.III, s.239, no:6341; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.274, no:24863.

RE. 452/6 (*Nimeti'd-dârü'd-dünyâ, li-men tezevvede minhâ li-âhiretihî, hattâ yurdiye rabbehû; ve bi'seti'd-dârü li-men saddethü an âhiretihî, ve kasurat bihî an ridâ rabbihî, ve izâ kàle'l-abdü: Kabbeha'llàhü'd-dünyâ, kàleti'd-dünyâ: Kabbeha'llàhu a'sânâ li-rabbihî*)

Efendimiz dünyayı methetti:

(*Nimeti'd-dârü'd-dünyâ*) "Şu dünya dediğimiz yer ne güzel bir yurttur, ne güzel bir mekândır." Kim için? (*Li-men tezevvede minhâ li-âhiretihî hattâ yurdiye rabbehû*) "Rabbini razı edinceye kadar burada âhireti için hazırlanana şu dünya ne güzel bir yurttur."

Sebebini söyledi, dünyayı methetti ama körü körüne methetmedi. "Burada âhiretine azık toplayıp, hazırlık yapıp da Rabbini razı eden kimse için dünya ne güzel bir yerdir, ne güzel bir yurttur." diye övdü.

Neye işaret etti? Buradan âhirete hazırlanmanın esas olduğuna işaret etti.

Devamında bu sefer tersine buyurdu ki:

(Ve bi'seti'd-dârü) "Bu dünya ne kötü bir yurttur, ne fena bir yerdir!" Kimin için? (*Li-men saddethü an âhiretihî*) "Âhiretten yüz çevirtip saptırttığı kimseler için, (*ve kasurat bihî an ridâ rabbihî*) ve Rabbinin rızasını kazanmakta onu engellediği zaman dünya ne kötü bir yurttur!"

Demek ki dünyanın iyiliği, kötülüğü izafiymiş; kula göre değişir.

"—Dünya iyidir." Kimin için?

Âhirete çalışan, Rabbinin rızasını kazanan için!

"—Dünya kötüdür." Kimin için?

Dünyaya boğulan, âhiretten yüz döndürmeye sebep olanlar için ve Rabbinin rızasını kazanmakta insanı çelmelediği, Rabbinin rızasını kazanmaya mâni olduğu zaman, dünya ne kötü bir yerdir!

Tabii burada dünya dediğimiz şey, dünyalık demektir. Mal mülk, para pul, evlat, çoluk çocuk, kavim kabile… insanın övünülecek, beğenilecek hoşuna gidecek her şeyi. Eğer bunlar âhiretini kazanmasına vesile oluyorsa ne güzel yer, ne güzel mal, ne güzel varlık! Âhiretini kaybetmesine vesile oluyorsa, âhiretten yüz çevirmesine, oyalanmasına sebep oluyorsa, Rabbinin rızasını kazanmakta geri kalmasına sebep oluyorsa, ne fena bir yer! Adamına göre…

(*Ve izâ kàle'l-abdü: Kabbeha'llàhü'd-dünyâ*) "Allah dünyayı kahretsin, gibi ona beddua eden, Allah dünyayı kötü eylesin, hor eylesin diye böyle dua eden kimseye, (*kàleti'd-dünyâ*) dünya der ki: (*Kabbeha'llàhu a'sânâ li-rabbihî*) 'Bizi kullanıp da Rabbine bizi isyanda vasıta edenlerin, Allah yüzünü kara etsin, Allah onları berbat etsin!' der.

Dünyanın bir kabahati yok. Eline mal mülk geçmiş, hayra harca, hayır hasenât yap; sevap kazan! Hem kazanmıyor, hem de dünyayı zemmediyor, kötülüyor. O zaman dünya da ona beddua eder: "Biz eline geçmişiz de bizim varlığımızı, imkânlarımızı Rabbine isyanda kullanmış!" diye, dünya da onun aleyhinde dua eder.

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz'in başka hadîs-i şeriflerini de okudum, kaçacak bir taraf yok! Biraz da üzüldüm. Hani cemaat burada sıkışıyor, arka taraflara da otursunlar, aşağı taraflara da otursunlar, diye biz bu caminin sağını, solunu yapıyoruz. Ama bir

taraftan da dünyayı imar ediyoruz, ne olacak diye de içime bir korku geliyor.

Peygamber Efendimiz bu dünyayı hiç övmemiş, hiç sevmemiş, hiç yüzüne bakmamış. Bize de diyor ki:

"—Ben sizin fakirliğinizden daha fazla, dünyalığa sahip olmanızdan korkuyorum."

Demişler ki:

"—Yâ Rasûlallah! O zaman ihtiyaçlarımızı karşılarız, karnımız doyar da Rabbimiz'e daha çok ibadet ederiz."

"—Hayır, bu haliniz daha iyidir." diyor.

İnsanın gönlü, "Biraz da methediversin, şu niyetle olursa iyi olur." diye kaçacak bir nokta arıyor.

Efendimiz dünyayı methetmemiştir; Allah da sevgisini bizim gönlümüze vermesin, yerleştirmesin, sokturmasın, içimizi fesat etmesin… Kazandığımızı, paramızı pulumuzu, imkânlarımızı Allah'ın rızasına ermek, ahiretin nimetlerini kazanmak için sarf etmeye bizi muvaffak eylesin…

Her zaman söylediğim bir hadis-i şerifi daha nakledeyim. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

"—Sizden kim vardır ki, kendi malından daha çok başkasının malını sevmesin?" Yani, "Siz başkasının malını kendi malınızdan daha çok seversiniz." demek istiyor.

Diyorlar ki:

"—Bu ne biçim söz yâ Rasûlallah; herkes kendi malını daha çok sever, başkasının malını niye sevsin?"

"—Hayır, siz para topluyorsunuz topluyorsunuz, yığıyorsunuz yığıyorsunuz; mirasçıya kalıyor. Demek ki topladığınız, mirasçının malı! Halbuki infak etseniz, harcasınız, hayır hasenât yapsanız, cihada sarf etseniz kendi malınız olacak!"

Demek ki harcamadığınız mal, başkasının malı olmuş oluyor. Başkasının malını seviyorsunuz; asıl harcasanız kendinizin olacak, ahirete geçecek, harcamamak sureti ile onu sevmiyorsunuz!

Ekseriyetimizin huyu budur:

"—Aman hocam! Şu çocuklar yetişecek de bilmem ne de bir şöyle olsun da bir böyle olsun da…"

Hacca gitmez, ibadet yapmaz, hayır yapmaz… hep başkası için

çalışır. Halbuki Peygamber Efendimiz;"Allah herkese rızkını veriyor!" demek istiyor.

Hayır yaptığımız bizimdir, sarf etmediğimiz mirasçılarımızındır! Nasıl biz çalıştık kazandıysak, onlar da kazanır, Allah onlara da verir. Hem Peygamber Efendimiz;

"—Vallahi sadaka verilince mal azalmaz!" diye yemin etmedi mi? Etti! O halde azalmaz.

O halde hayrımızı hasenâtımızı çokça yapacağız, korkmayacağız. Cimri olmayacağız, çekinmeyeceğiz, elimiz sıkı olmayacak, Allah yolunda da sarf edeceğiz. Allah çoluk çocuğumuza da yine verir. Ölçülü bir tarzda, mutlaka hayr u hasenâtı çokça yapmamız lazım.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize işlerin iç yüzünü, hakikatini göstersin… Eğriyi doğru sanıp da, ömür boyu onun peşinde koşup da, ondan sonra da pişman ettirmesin… Hakkı hak olarak görüp ona tâbi olmayı, batılı bâtıl olarak görüp ondan korunmayı, uzak olmayı nasip eylesin… Dünyada sevdiği, razı olduğu kul olarak yaşamayı, huzuruna da sevdiği razı olduğu kul olarak varmayı müyesser eylesin…

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

26. 02. 1986 – İskenderpaşa Camii

13. GÜZEL ŞEYLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr… Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

نِعْمَ الإِدَامُ الْخَلُّ (حم. م. ت. د. ن. ه. عن جابر ؛ طب. عن ابن عباس ؛ م. ت. ه. عن عائشة ؛ طب. عن السائب)

RE. 452/7 (*Ni'me'l-idâmü el-hallu*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, ikramı, ihsanı, dünyada, âhirette üzerinize olsun… Rabbimiz Teàlâ iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin…

Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübarek hadislerinden bir demet *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabımızın 452. sayfasından okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şeriflere başlamadan önce başta Peygamber Efendimiz SAS olmak üzere âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının, sâdât ve meşâyihimizin sâir mevtamızın ruhlarına hediye olmak üzere, eseri telif eylemiş Gümüşhaneli Hocamızın, kendisinden feyiz aldığımız Mehmed Zahid Kotku Hocamızın ruhuna hediye olmak üzere, şehidlerin, fatihlerin, gazilerin, mücahidlerin

ruhlarına; ashâb-ı hayrât u hasenâtın ruhlarına hediye olmak üzere;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp salih ameller işleyip, makbul sıfatlara sahip olup, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması dileğiyle bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, büyüklerimize hediye edelim öyle başlayalım, buyurun!

…………………………

a. Sirke Ne Güzel Katıktır

Peygamber SAS Efendimiz:[110]

نِعْمَ الإِدَامُ الْخَلُّ (حم. م. ت. د. ن. ه. عن جابر؛ طب. عن ابن عباس؛ م. ت. ه. عن عائشة؛ طب. عن السائب)

---

[110] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.24, no:1762; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.292, no:3324; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.111, no:3736; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.56, no:3308; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.304, no:14300; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.279, no:14401; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.137, no:2048; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.160, no:6689; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.458; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.85, no:5872; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.195, no:8366; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.469, no:1981; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.261, no:1319; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.489, no:3800; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.148, no:25102; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.108, no:1284; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.259, no:1107; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.374, no:2005; Temmâm, *el-Fevâid*, c.II, s.238, no:1621; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.98, no:332; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.266, no:6782; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.26, no:1764; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.55, no:3307; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.62, no:19809; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.198, no:8385; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.423, no:4445; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.149, no:25105;Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.153, no:11338; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.101. no:5945; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.59, no:6875; Ümm-ü Hâni RA'dan.

Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.198, no:8384; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.56, no:8031; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.198, no:8386; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.283, no:41011; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.249, no:24789.

RE. 452/7 (*Ni'me'l-idâmü el-hallu*) "Sirke ne güzel katıktır." buyurmuş. "Ne güzel katıktır sirke!" diye sirkeyi methetmiş.

Biliyorsunuz sirke ekşi bir madde, biraz salataya filan koyarız biz; salatanın keyfi yerine gelsin diye. Yani bu koymayı keyfimiz yerini bulsun diye yaparız. Onu bulamazsak, limon sıkarız. Salata da zaten bizim asıl yemeğimiz sayılmaz, yemeğimizin yanında iştahımızı açsın da keyfimiz yerine gelsin, soframız süslensin diye salatayı da ondan yapıyoruz. Bizim şatafatımızın, soframızdaki süsün, ziynetin haddi hesabı yoktur. Hiç yemek yok dediğimiz zaman kapıda karşılar hanım;

"—Efendi bugün ne getirdin, evde hiç yemek yok!"

"—Aç bakalım buzdolabını, gel bakalım mutfağa…"

Duvarda patates torbaları asılıdır, pirinç vardır, şunu vardır, bunu vardır, buzdolabı doludur.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

"—Sirke ne iyi gıdadır."

O lâyık değil miydi? Yemeklerin en güzellerine, nimetlerin en yükseğine layıktı ama dünyaya iltifat etmedi, kibir göstermedi; midesinin esiri, nefsine hizmetçi olmadı. Bizi de öyle yetiştirmek için hadîs-i şeriflerinde nasihatlar buyurdu. Tutana ne mutlu!

Sirke ucuz bir gıdadır; birkaç üzümü atsan bir kenara, biraz bekletsen fışkırır, tuzlarsan işte sirke olur. Yani kolay, herkesin evinde bulunan bir şey… Efendimiz böyle sirkeye ekmeğini banar yerdi.

Bu söz tevazudan söylenmiş. Efendimiz mütevaziydi, şatafatlı yemek aramadı. Aylarca mutfak diye bir şey yok, ocağından duman çıkmadı. Ateş yanmadı ki duman çıksın. Hurma yedi, "Süt var mı?" dedi, süt sağılmış getirilmişse onu içti, böylece idare etti.

Bu tevazuyu gösterir ama bir de doktorlar diyorlar ki;

"—Bu, modern tıp bakımından da öyle. Zaten bütün yediğimiz maddeleri mide parçalara ayırıyor; aslî unsurlarına, aminoasit denilen şeylere ayırıyor."

Burada da bu sirke denilen şey de onlardandır. Bütün öteki proteinler ilk önce o malzemeden ayrılıyor, ondan sonra vücut da ondan yapılıyor. İşin aslına, perde arkasına bakılırsa yine çok hikmetli bir söz tabii.

"—Ben bir paça yemeğine çağrılsam bile giderim." buyurdu Peygamber Efendimiz, yeter ki muhabbet olsun. Yani adamcağızın eti bile yok da kesilen hayvanın bacağından tencereye koymuş kaynatıyor.

Neresini yiyecek?

Suyu işte. "Ona dahi giderim." buyurdu, tevazu gösterdi. Bazen aç durdu. Öyle aç durdu ki midesi ağrıyor, taş bağladı; bir gün, iki gün yemek yemediği oldu. Sabahleyin eve gelir sorardı;

"—Bir şey var mı yiyecek?"

"—Hiçbir şey yok yâ Rasûllallah!"

"—Eh ben de zaten oruç tutmaya hevesliydim, meyyal idim." Oruç tutmaya niyet ediverdi, öyle geçirdi vakti.

Rabbimiz bize çok nimetler vermiş. Bizim bu belde, Suudi Arabistan gibi değildir, her şeyi vardır, dağları taşları nimet doludur. Her şeyi vardır, verince nimeti itmek de olmaz, "Çok şükür yâ Rabbi verdiğin nimetlere…" Ama şükrünü eda etmek, şükrünü bilmek lazım!

Bunu Allah bize veriyor ama dünyanın başka yerinde yok, herkese vermiyor. Afrika'da insanların resimlerini bazen gazetelerde çekiyorlar; kaburgaları sayılıyor, çocuklar değnek gibi kalmış. Kimisi açlıktan ölmüş, kıvrılmış. Bunlar insan! Bizim Hz. Âdem atamızdan kardeşlerimiz… onları hep görüyoruz. Öyle ülkeleri anlatıyorlar ki, Asya'da da var böyle mahrumiyetli yerler. Yağmur yağdığı zaman solucan toplamaya çıkarlarmış, onu yiyecek de karnını doyuracak.

Allah'ın çok mahrumiyetli memleketleri varken bizi burada yaratması, bu nimetlere mazhar etmesi şükrünü ödeyemeyeceğimiz bir durumdur. Onun için Allah'ın verdiği bu nimetlerin kadrini bilelim, gücümüz yettiğince şükrünü eda etmeye gayret edelim!

b. Asıl Şükür

Cüneyd-i Bağdadî Hazretleri diyor ki:

"—Şükür lafla değildir. Çok şükür yâ Rabbi verdiğin nimetlere… Bu basit bir şükür. Asıl şükür, Rabbin nimetini yedikten sonra ona âsi gelmemektir."

Nimetini yiyorsun, karnın doyuyor. Karnı doydu ya ondan sonra eğlence yerine gidiyor. Sinemaya, lunaparka, tiyatroya mı, yazlığa, kumarhaneye, meyhaneye mi gider… Karnı doydu ya başka tasası kalmadı günaha gidiyor. Halbuki şükrünü eda etmeye çalışması lazım!

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[111]

أَذِيبُوا طَعَامَكُمْ بِذِكْرِ اللهِ (طس. هب. عن عائشة)

(*Ezîbû taàmeküm bi-zikri'llâhi*) "Yemek yemişseniz, yemeğinizi Allah'ın zikriyle öğütünüz, eritiniz." Tesbih çekin, Allah deyin, *Lâ ilâhe illa'llah* deyin de öyle eritin!

Ama bu zamane insanları… Eskiden beri de böyle şaşkın insanlar olagelmiş. Allah bizi ve evlatlarımızı onlardan eylemesin… Nerede bir sefalı yer görse, hemen günaha kalkar orada:

"—Aaa buranın manzarası çok güzel, çok havadar, püfür püfür esiyor; çimen, çayır, ağacın gölgesi. Getir içkileri, mezeleri, haydi bir de çalgı, çengi getirirsen daha da iyi olur…"

Hemen günaha dalar. Bu nimeti vermiş Allah, çok şükür demiyor, aksine günaha dalıyor, insanoğlunun bir acaip hali.

Ama başına bir hal gelse kime yalvaracak? Yer zangır zangır sarsılmaya başladı, ne yapacak?

"—Allah" diyecek. Kadıköy vapurunda ben şöyle bakarım, güleceğim de gelirdi; lodos şiddetli… Vapurun burnundan dalga vurduğu zaman öbür tarafına aşırtıyor, vapurun burnu bir giriyor bir çıkıyor dalganın içine… İşte buradan kalkacak, Kadıköy iskelesine yanaşacak. Bıdır, bıdır, bıdır herkesin dudağı kıpırdıyor. E ne oldu; siz yazın lodos olmadığı zaman böyle değildiniz. Hepsi dindar, hepsi tesbihli, hepsinin ölüm korkusu var. Ya batıverirse

---

[111] Taberâni, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.163, no:4952; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.124, no:6044; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.I, s.352, no:280; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.477, no:271; İbn-i Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyle*, c.II, s.433, no:487; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.100, no:330; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.34, no:7958; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.59; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.245, no:40773; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.74, no:174; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.181, no:3038.

diye o zaman zikre, tesbihe başlıyor. Ama öyle tehlike anında dua etmenin kıymeti yok.

Rahatlık zamanında dua edenin duasını kabul eder Allah. Aklına hiç gelmiyor öteki zamanda da başı sıkıştığı zaman; ya hasta olacak ya birisi ölecek, ya bir malî krize düşecek, ya çocuğu olmayacak… O zaman dolaşır hoca hoca… Sair zaman yapmıyor, istediği bir şey olmazsa, dua ediyor, büyük bir namertlik… Mert olan insan nimeti vereni bilir, mün'im-i hakîkiyi bilir ve ona güzel kulluk eder. Utanır güzel kulluk etmemeye…

Hani *nankör* diyoruz, ne demek?

Nân, Farsça ekmek demek; *nankör*, kendisine ekmeği vereni görmeyen demek. Kendisine ekmeği yemeği vereni görmüyor; öyle olmak doğru değil. İnsan iyiliğe iyilikle muamele edecek, karşılık verecek. Hatta iyi insan, başka bir kuldan kendisine bir kötülük gelse, kötülüğe bile iyilikle muamele edecek; asıl güzel huylu, ahlâkı yüksek insanlar öyle insanlardır.

Meselâ, büyüklerimiz demişler ki:

"—İyiliğe iyilikle mukabele etmek her kişinin kârıdır."

Herkes yapabilir bunu. O sana bir hediye vermiş, sen de ona bir hediye veriyorsun, o sıkıntılı bir zamanda yardımına koşmuş sen de onun yardımına koşuyorsun. Herkesin işi diyor, büyüklerimiz bu merhaleyi aşmışlar;

"—Kötülüğe iyilikle mukabele etmek er kişinin kârıdır."

Onun için babayiğit olmak, arslan gibi olmak lâzım ki, "O bana kötülük yaptı, ben ona kötülük yapayım." demiyor, bilakis Allah için kötülüğe de iyilikle mukabele ediyor. Öyle olmak lazım! Kötülüğe iyilikle mukabele etmeyi tavsiye edecek kadar dedelerimiz faziletli olmuş, yükselmişler. "İyiliğe iyilikle mukabele herkesin işi, basit bir iş." diyor. Adamlar öyle yükselmişler ki o mübarekler; küçümsüyorlar.

Evine çağırmış kapısından kovmuş, evine çağırmış kapısından kovmuş, çağırmış kapısından kovmuş…Yetmiş defa diyorlar kitaplarda, -isterse yedi defa olsun- çağırmış kapıya kadar;

"—Gel bizde yemek yiyelim!" diye eve içeri girmiş,

"—Yokmuş yemek, git…" demiş.

Yine gelmiş yine çağırmış, yine gitmiş yine gelmiş, yine gitmiş,

yine gelmiş, sonunda ayağına kapanıyor;

"—Efendim, ben sizi denemek istedim, kusuruma bakmayın affedin beni. Hakikatten büyük zatmışsınız, hiç kızmadınız. Çağırdım geldiniz, kovunca da bir şey demediniz; gittiniz. Git deyince gittiniz, gel deyince geldiniz." diyor.

"—Evlâdım, bunun büyüklük neresinde? Bunu bizim Horasan'ın köpekleri bile yapar. Çağırırsın gelir, hoşt dersin gider." diyor.

Bak ne kadar tevazu sahibi. Küçümsemişler, "Basit şeyler bunlar!" demişler. Daha yüksek, güzel huylara sahip olmak için çalışmış, çabalamışlar. Bizim zamane insanları iyiliğe kötülükle mukabele ediyor. Bre insaf yani, bu kadar nankörlük yakışmıyor.

Allah bize edep nasib etsin… Edip, àrif, kâmil, zarif kul olmayı nasib etsin... Kaba saba, nimeti bilmez, iyilik yapanı anlamaz, dostu düşmanı ayırmaz, duygusuz insan etmesin…

c. Kuru Üzüm Ne Güzel Gıdadır

İkinci hadîs-i şerif yine gıda ile açıldı. Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerifinde diyor ki:[112]

نِعمَ الطَّعامُ الزَّبِيبُ ، يَشُدُّ الْعَصَبَ ، ويُذْهِبُ الوَصَبَ ، ويُطْفِئُ الْغَضَبَ ، وَ يُطِيبُ النَّكْهَةَ ، ويَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ ، ويَصْفِي اللَّونِ (ابن السنى ، وأبو عوانة ، خط. والديلمى ، كر. عن سعيد عن أبى هند الدارى)

RE. 452/8 (*Ni'me't-taàmü ez-zebîbu yeşiddü'l-asabe, ve yüzhibü'l-vasabe, ve yutfiü'l-gadabe, ve yutîbü'n-nekhete, ve yezhebü bi'l-balgàmi ve yasfi'l-levni*)

(*Ni'me't-taàmu ez-zebîbu*) "Kuru üzüm ne güzel gıdadır!"

Gerçekten de güzel gıdadır. "Sirke ne güzel gıdadır." demiş,

---

[112] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.265, no:6779; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.60; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.425, no:1307; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.327; Ebû Hind ed-Dârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.41, no:28266; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.260, no:25821.

gerçekten güzel gıdadır, faydası vardır. "Üzüm ne kadar güzel gıdadır." dedikten sonra açıklamış;

(*Yeşiddü'l-asabe*) "Sinirleri takviye eder." Yani zayıf sinirli olmaz insan, çelik gibi olur sinirleri. (*Ve yüzhibü'l-vasabe*) "Hastalığı def eder." İnsan öyle halsiz bitkin hasta filan olmaz. (*Ve yutfiü'l-gadabe*) "İnsanın asabiliğini, gazabını söndürür." Sinirli, ateş gibi parlayıveriyor, onu yedi mi, geçer. Tatlılaşıyor demek, üzüm gibi oluyor insan, gazabı gidiyor.

(*Ve yutîbü'n-nekhete*) "İhtiyarlığı hoş eder." Hastalığı, ihtiyarlığı, halsizliği iyi eder. (*Ve yezhebü bi'l-balgami*) "Balgamı söktürür." İnsanın içine hararet verir, hastalığını geçirttirir, balgamını söktürtür. (*Ve yasfi'l-levn* veya *yusaffi'l-levn*) "Rengi de safîleştirir, güzelleştirir."

Üzüm güzel bir gıdadır. Bugün doktorlar da tıp da aynı şeyi kabul ediyor. Biliyorsunuz umumiyetle bizim bugünkü tatlı ihtiyacımız, fabrikalarda yapılmış beyaz şekere dayanıyor. Ama öbür taraftan da tıp kitaplarını, mecmuaların gazetelerin, tıp köşelerini okuduğumuz zaman diyorlar ki:

"—Aman üç tane beyazdan sakın, dört tane beyazdan sakın. İşte şekerden, undan, yağdan sakın…" diye bir de öyle nasihat ediyorlar. Çünkü fazlası sıhhate iyi gelmiyor.

Bu sun'î şekeri, kelle şekeri, fabrika şekerini Osmanlılar zamanında Avrupa'dan getirmişler;

"—Efendim, bu şekerden size verelim, ihraç edelim, size satalım bunları." demişler.

Padişah:

"—Ben şöyle adamlarımı toplayayım, bir danışayım." demiş, toplamış.

Hocamız rahmetli anlatırdı, Allah şefaatine erdirsin… Yeniçeri ağası kalkmış, palabıyıklı babayiğit adam, demiş ki:

"—Padişahım, biz bu şekeri yersek onlar gibi cılız bacaklı kalırız. "

"—E ne olacak?"

"—Biz pekmezi alacağız, hüp bir içtik mi tamam, ne soğuk tesir eder, ne başka bir şey tesir eder. "

Onun şekeri de tam hakiki şekerdir. İşin içine şunu bunu karıştırmamışlardır. Eskiden dağlar taşlar her taraf üzümdü,

bağdı, her tarafta bağlar çok olurdu. Şimdi onları söküyorlar, kimsenin o işe aldırdığı yok…

Çikolatalar, şekerler çocuklara, büyüklere en zararlı şeylerden birisi… Yağ yapıyor, kolesterolü artırıyor; tabii şeyler değil.

Bir de Ankara'da bizim hoş halli, müslüman dindar doktor bir dostumuz var. Hani ilan vardır ya, göğü ısıtamazsınız diye reklam yapıyor birisi:

"—Göğü ısıtamazsınız, çatınızı İzocam'la kaplatın!" diyor.

Doktor dostumuz da diyor ki:

"—Ne diye etrafı ısıtacağız diye uğraşıyorsunuz? Soba kalorifer şunu bunu… Üzüm yiyin, içiniz ısınsın, tamam! İçiniz ısındı mı, üşümezsiniz."

Doğu Anadolu'da bizim vatandaşlardan bir tanesi yakayı bağrı açmış gidiyor, kar, kış, kıyamet, rüzgâr esiyor. Birisi de ağzını sarmış, başını sarmış, yakasını kaldırmış filan.

O yaka bağrı açık efe onun yanına kadar gelmiş, demiş ki:

"—Böyle bu kadar sarınma!"

"—Niye? Hava soğuk değil mi?" demiş.

"—Rüzgâr, soğuk bir yerden girdi mi çıkamaz, üşürsün!" demiş.

Tabii o neden öyle oluyor? Demek ki, insanın içi üşümediği zaman yaka bağır açabiliyor. İçinin üşümemesi için de gıdanın sağlam olması lazım!

Bayburt'tan bir yaşlı teyze gelmişti, çarşaflı… Bizim gıdamıza, yemeğimize baktı. Kendi mahalli tabiriyle diyor ki:

"—Eyle can mı barınır?"

Yani, "Sizin bu yediğiniz şeylerle can kuvvetlenmez ki!" demek istiyor.

"—Böyle yediğiniz şeylerle can mı barınır?"

Nasıl olacak?

"—Tereyağını ısıtırsın, hüp içersin. O zaman işte sağlam olur." diyor.

Tabii tereyağını kim bulur, nerede bulur bilmiyoruz da…

Tabiî gıdalarda bizim için fayda var. Üzüm yediğin zaman şekeri çarçabuk hemen kana karışır. Üzüm şekerinin hazmı da kolaydır. O bakımdan bu hadîs-i şeriflerde tavsiye edilen malzemeye itinâ etmek lazım! Üzümlerimiz bulunsun; büyük,

Besni üzümleri vardır, siyah üzümler vardır; kan yapar. İşte onlardan arada böyle yemeli, bu hadîs-i şeriflerdeki nasihatlere bakarak, hastalıklardan sıhhati korumaya dikkat etmeli!

d. Hamam ve Düğün Evi

Hadisler değişince mevzu değişti. Bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[113]

نِعْمَ الْبَيْتُ ، يَدْخُلُهُ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ بَيْتُ الْحَمَّامُ ، وذلك أَنَّهُ إِذا دَخَلَهُ سَأَلَ اللهَ الْجَنَّةَ ، وَاسْتَعَاذَ بِاللهِ مِنَ النَّارِ ؛ وَبِئْسَ الْبَيْتُ ، يَدْخُلُهُ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ بَيْتُ الْعَرُوسِ ، وَذٰلِكَ يُرَغِّبُهُ فِي الدُّنْيَا ، وَيُنْسِيهِ الآخِرَةَ (كر. والحكيم ، وابن منبع ، وابن السنى عن أبى هريرة)

RE. 452/9 (*Ni'me'l-beytü yedhuluhü'r-racülü'l-müslimü beytü'l-hammâmi, ve zâlike ennehû izâ dehalehû seele'llàhe'l-cennete ve'steàze bi'llâhi mine'n-nâr; ve bi'se-beytü yedhuluhü'r-racülü'l-müslimü beytü'l-arûsi, ve zâlike li-ennehû yüraggibbühû fi'd-dünyâ, ve yünsîhi'l-âhireh*)

(*Ni'me'l-beytü*) "Ne iyi evdir ne güzel evdir." Arapça'da *ni'me*, ne iyi demektir. (*Yedhuluhü'r-racülü'l-müslimü*) "Müslüman adamın girmiş olduğu ev, ne iyi evdir; (*beytü'l-hammâm*) hamam dediğimiz yıkanmaya mahsus ev, ne iyi evdir."

(*Ve zâlike ennehû*) Sebebini de açıklıyor. Neden iyi dedi hammam denilen yere? (*İzâ dehalehû*. "O evin içine girdiği zaman, (*seele'llàhe'l-cennete*) Allah'tan cenneti ister: 'Yâ Rabbi, bana cennetini nasip et!' der. (*Ve'steàze bi'llâhi mine'n-nâr*) Ve cehennemden Allah'a sığınır: 'Yâ Rabbi, beni cehenneme sokma, cehennemden koru; bana cennetini ver!' der."

---

[113] Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.160, no:7779; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.VIII, s.188; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.119; Ebu Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummal, c.IX, s.393, no:26644; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.252, no:24795.

Onun için, “Girdiği o hamam evi ne güzel bir evdir.” buyurdu Peygamber Efendimiz.

Buna mukabil de buyurdu ki:

(*Bi'se'l-beytü*) “Ne kötü evdir, (*yedhuluhü'r-racülü'l-müslimü*) müslüman adamın girdiği ne kötü evdir, (*beytü'l-arûs*) düğün evi, gerdek evi ne kötü evdir. (*Ve zâlike*) “Bu şu sebeptendir ki, (*li-ennehû yurakkibbühû fi'd-dünyâ*) onu dünyaya teşvik eder, dünyaya meylettirir; (*ve yünsîhi'l-âhireh*) ahireti unutturur.”

Birazcık izah ederek, bir daha mânasına dönelim. Mâlum hamam denilen şeyi Efendimiz yasak etti;

“—Aman ashabım işte yukarı illerde, Şam taraflarında bazı evler varmış, adına hamam deniliyormuş. Oraya insanlar giriyorlarmış, çıplak yıkanıyorlarmış, siz oralara girmeyin!” dedi. Yani hamamlara girmeyi yasaklayan hadîs-i şerifler var.

Neden? Çıplak giriyorlar, avretler açılıyor, günahlar oluyor diye.

Sonradan müsaade etti ama nasıl müsaade etti?

İyice örtünmek, peştamal tutunmak, avret mahallerini göstermemek, açmamak; başkasının bir yerine bakmamak şartıyla müsaade etti.

Ama esas itibariyle hamam denilen yer tehlikeli bir yer. Yani günah olabilme ihtimali olan bir yer, gerçi insan yıkanacak temiz olması için lazım filan ama, günah ihtimali var. Böyle tehlikeli olmasına rağmen girerken;

“—Yâ Rabbi! Bana cennetini nasib et, beni cehennemden koru.” diyerek, cenneti düşünerek, cehennemden sığınarak iyi niyetle girdiği zaman ne iyi ev olur! Niyete göre, ne iyi ev!” diye methediyor Peygamber Efendimiz.

Düğün evi de güzeldir, gerdek evi de güzeldir. İnsan işte düğün yapıyor; davullar, eğlenceler, yani şenlik, güzel bir şey… Ama eğer onu dünyaya daldırtıp da ahireti unutturursa, o zaman kötü olur.

Demek ki sebebe göre her şey. Bir şeyin iyiliği kötülüğü neticesine göre. Yani kötü gibi görünen bir şey, insan iyi niyeti ile ona bakar yaklaşırsa, onun için iyi olabilir. Fakat iyi gibi görünen bir şey, kendisini kapıp koyuverirse, gevşerse, şaşırırsa o zaman kötü olur.

Peygamber SAS Efendimiz’e birisi geldi dedi ki;

“—Dua et, ben zengin olayım.” Peygamber Efendimiz buyurdu ki;

“—Şükrünü eda edeceğin az bir mal, şükründen âciz kalacağın, Allah’a ibadetten geri kalacağın, seni geri bıraktıracak olan çok maldan daha hayırlıdır, isteme bu işi!” dedi. Uzun bir hikayedir bu. Yani ne hayırlı ise Allah’tan onu istemek lazım. Hayırlı olanı istemek lazım.

“—Yâ Rabbi! Bana evlat ver, evlat ver, evlat ver…”

Hayırlısını iste!

“—Yâ Rabbi! Bana mal ver…”

Yahu hayırlısını iste!

“—Şu şöyle olsun!”

Hayırlısını iste! Her şeyin hayırlısı… Çünkü hayır mı şer mi bazen insan anlayamaz. Şer gibi görünür hayırdır, hayır gibi görünür, yani insana tatlı gelir, insan heves eder, sonu kötü gelir.

“—Aman arkadaş dua et bana, şu sahilde çok güzel, plajların tam yanı başında ucuz bir dairenin peşindeyim, satın alayım!”

Hayırlı mı olacak acaba? Sen oraya gideceksin, çıplakları göreceksin, günahlara gireceksin. Senin çoluk çocuk seni dinlemeyecek. Sen sakallı da olsan, hoca da olsan sen işe gittiğin zaman çocuğuna hakim olamayacaksın. Ne diye bana dua et diyorsun, aman hocam şu olsun, bu olsun diye?

İyi gibi görünüyor ama değil aslında, onun için her işimizi bu uhrevî hesaba vurarak ölçelim.

Atàullah-i İskenderânî diye Şâzelî ariflerinden bir zat-ı muhterem var, büyük evliyaullahtan, kitap yazmış. O zât diyor ki:

رُبَّ مَعْصِيَةٌ اَوْرَثَتْ ذِلاًّ وَانْكِسَاراً

خَيْرٌ مِنْ طَاعَةٍ اَوْرَثَتْ عِزاًّ وَاسْتِكْبَاراً

Rubbe ma’siyetün evreset zillen ve’nkisâren;
Hayrun min tàatin evreset izzen ve’stikbàrâ.

“Bir günah ki insanda zillet ve gönül kırıklığı meydana getiriyor, haddini bilme duygusu meydana getiriyor; daha hayırlıdır insanda izzet, izzet-i nefs, burun büyüklüğü ve kibir hasıl eden ibadetten...”

Bir günah ki insana haddini bildiriyor, edebini takındırıyor, boynunu büktürüyor, hak yola girmesine sebep oluyor, daha hayırlıdır bir ibadetten ki; insana gurur veriyor, burnunu havaya kaldırtıyor, kibirli insan yapıyor. O iyi değil… Kibir veren ibadetten, kendinin haddini bildirip gözyaşı döktürüp de doğru yola dönmesine vesile olan günah daha hayırlıdır.” diyor. Çünkü kibir, ucup Allah'ın sevmediği sıfatlardandır.

Onun için bu hadîs-i şerifte de böyledir. Her şeyin neticesine bakmak lazım, netice itibariyle nereye varıyor?

Mesela sadaka veriyorsun, zekât veriyorsun. Esasında para çıkıyor senden, sevinmemesi lazım, üzülmesi lazım insanın ama sevap kazandığı için hayırlı… Hacca gidiyorsun, toz, toprak, sıcak, meşakkat, sıkıntı… İzdihamdan ezilmek, ölmek, kalmak var ama yol Allah yolu… Cihada gidiyorsun, esas itibarıyle malın gidiyor, masraf oluyor; korku, ölmek, yaralanmak, topal olmak, kör olmak var ama Allah yolunda olunca, sevabı çok olunca, iyi oluyor. Her şeyi ahiret hesabına vurup, ahiret terazisi ile tartıp öyle yapmalı!

“—Efendim iki tane kadın var, acaba hangisini alsam?”

Hangisi daha müslümansa onu al.

“—Ama şunun malı çok, kendisi de güzel, şöyle böyle…”

Efendimiz öyle demedi ki! Efendimiz; “Müslüman olanına rağbet edin.” dedi. Sen beğenirsin ama sonra zehir zemberek olur. Sen onu ilk başta beğenirsin sonra kötü gelir arkası. Hep hesaplarımızı Allah rızası için yapalım.

Büyüklerimiz bize ne öğretti?

Şöyle diyeceğiz:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve ridàke matlûbî.*) “Yâ Rabbi, maksùdum

sensin, hedefim sensin, seni istiyorum; ben senin rızanı istiyorum."

"Her işte gayem o… Rahatımı, malımı, canımı terk ederim; yeter ki sen razı ol. Sen razı olasın diye hepsini terk ederim. Elimin tersi ile iterim bütün nimetleri, senin rızana aykırı ise… İstemem, öyle nimet nimet değildir diye vazgeçerim!" diyebileceğiz.

Allah o terbiyeyi ihsan eylesin…

e. Sahur Yemeği Ne Güzeldir

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[114]

نِعْمَ غَدَاءُ الْمُؤْمِنِ السُّحُورِ ، إِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الْمُتَسَحِّرِينَ

(أبو محمد الجوهرى فى أماليه عن ابن عمر)

RE. 452/10 (*Ni'me'l-gıdâü'l-mü'mini es-sahûru, inna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'l-mütesahhirîne*)

(*Ni'me'l-gıdâü'l-mü'mini es-sahûru*) "Mü'minin ne güzel gıdasıdır seher vaktinde kalkıp da yediği o sahur yemeği. (*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'l-mütesahhirîne*) Allah-u Teàlâ Hazretleri ve melekleri seher vaktinde sahur yemeye kalkan kimselere dua ederler, salât ederler."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden salât ne demek?

Rahmet demek. Rahmet eder, yani o kula rahmetini ihsan eder. Meleklerden istiğfar ve dua; "Yâ Rabbi! Bu kulunu afv ü mağfiret eyle, oruç tutacağım diye bak sahura kalktı…" Halbuki insan yemek yiyor ama emre uygun olunca, yemek yediği halde sevap oluyor.

"—Sahura kalkmasa?"

Bak yemek yemiyorum, daha büyük fedakârlık olacak. Hayır emre uymak iyi. Şurada yemek ye dediği zaman yersin, burada yemek yeme dediği zaman yemezsin.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

---

114 *Kenzü'l-Ummal*, c.VIII, s.526, no:23984; *Camiü'l-Ehadis,* c.XXII, s.270, no:24854.

“—Seferdeyken, yolcuyken namazı dört rekât kılmaya devam etmek, seferî olarak iki rekât kılmayıp dört kılmak; mukim iken, kendi şehrinde oturuyorken dört rekât kılması gereken namazı iki kılmak gibi yanlıştır, doğru değildir.”

Halbuki bak orada dört kılıyor, daha fedakârlık yapıyor. Fedakârlık yapıyor gibi görünüyor ama söz dinlemiyor. Allah ikram etmiş, meşakkati var seferin… “Dört rekâtlı namazlarınızı iki kılın!” diye buyurmuş, baş üstüne diyecek.

الأمر فوق الأدب.

(*El-emru fevka'l-edeb*) [Emir edebin üstündedir.]

“—Baş üstüne yâ Rabbi, pekiyi…” diyecek.

Onun için bizim mezhebimizde bu hadise dayanarak alimlerimiz diyor ki;

“—Seferde namazı iki rekât kılmak azîmettir.”

Yani, “Ruhsat değildir, azimettir, onu öyle yapmak lazım!” mânasına…

İşte İslâm'ın inceliği budur. Yat dediği yerde yatacaksın, kalk dediği zaman kalkacaksın! İnsan kalksa, bütün gece ibadet etse, etse, etse, etse… Yalvarsa yakarsa, tesbih çekse, sabah namazını evde kılıp yatsa, uygun değil... Çünkü Peygamber Efendimiz öyle demedi. Sabah namazına camiye gelmek sünnet.

“—Sen camiye gelmedin?”

“—E hocam bütün gece ibadet ettim. “

Ettin ama, ters ettin. İşi usûle uygun yapmadın. Asıl güzel şey söz dinlemektir. Dinde ne fazlalık, ne eksiklik…

Hatta sahâbe-i kirâmdan bir zâtın sözü hoşuma gidiyor… Hani o Şaban'ın son günü; Ramazan'ın acaba biri mi, Şaban'ın otuzu mu? Yevm-i şek…

“—*Yevm-i şek*'te hâsseten oruç tutmam. Hassaten tutmam. Eski ümmetler, her birisi bir şey kata kata dini bozdular, onun için ben öyle katıştırma yapmam!” diyor.

“—Efendim işte tutayım da Ramazan ise iyi, Şaban ise yine iyi…”

Öyle şey yok. Her şey emre uygun olacak.

Bazıları istediler ki evlenmesinler, bazıları istediler ki geceleri ibadet etsinler, bazıları istediler ki gündüzleri her zaman oruç tutsunlar; Peygamber Efendimiz hepsinin karşısına çıktı. Onları tasvip etmediğini beyan etti;

“—Ben, sizin Allah’tan en çok korkanınızım ama bak evlendim. Evlenmemek iyi olsaydı ben evlenmezdim, çünkü Allah’tan en çok korkanınız benim, evlendim. Sonra gecenin bazı bölüğünde uyurum, bazı bölüğünde kalkarım. Sonra bazı günler oruç tutarım, bazı günler tutmam. Benim sünnetime uyun; benim sünnetime uymayan benden değildir.” dedi.

Dinde ifrat da, tefrit de iyi değildir. Yani aşırı yapmak da, azaltmak da iyi değildir. Peygamber Efendimiz’den yine buyuruluyor ki:

“—Kimse bu dinin yükünü çekemez, ne kadar yük altına girse yük o kadar çoğalır, yine daha geride çekemeyeceği yük kalır, kimse bu işi hak edemez yani mümkün değil… Onun için amellerden gücünüz yettiğine tevazu ile teveccüh edin!”

“—Yâ Rabbi! benim azımı çoğa say, ibadetimi kabul eyle.” deyin, öyle ibadet edin! İddialı girersin, bir müddet yaparsın, bırakırsın.

“—E ne oluyor, hayrola? Ben senin geceleyin hiç ışığının söndüğünü görmedim.”

“—E sabahlara kadar Allah kabul etsin yüz rekât, iki yüz rekât namaz kılıyorum.”

“—İyi güzel, Allah kabul etsin ama hep devam ettirebilecek misin?”

Yok, altı ay sonra bıkıyor. Bakıyorsun bizim efendi namazı da bırakmış, bıktı. Olmaz!

İslâm devamlılık dini. İbadetin hayırlısı, az bile olsa müdavemetle muntazaman yapılandır. Müslümanlık intizam dini yani öyle yıldız gibi parla sön, ondan sonra zikzak yap. Bir öyle bir böyle şey değil! Ölçü, intizam, dikkat, edep… Budur dinimizin ana prensipleri…

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize dinimizin bu inceliklerini anlayıp da öyle edîbâne, arifâne Müslümanlık yapmayı, yaşamayı nasib eylesin, böyle müslüman eylesin…

“—Seferde bir insan sünnet kılacak mı?”

Mecburiyet yok, dört rekât farzı bile iki kılıyor. Zamanı çok

genişse, yani otobüs kalkmıyor, durum müsait, o zaman sünnetleri kılmaya vakit var, kılar ama mecbur değil.

Yani hiç sünnet kılmasa, öğleyin iki rekât öğlenin farzını kılsa yola devam etse; devam edebilir. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri farzın bile iki rekatını affetmiş, sünnete artık bir şey kalmıyor.

f. Hikmetli Söz Ne Güzel Bir Hediyedir

Bu hadîs-i şerif'te Peygamber Efendimiz değişik bir hediyeyi anlatıyor bize, diyor ki:[115]

نِعْمَ الْفَائِدَةِ لِلْعَبْدِ وَنِعْمَ الْهَدِيَّةُ ، الْكَلِمَةُ مِنْ كَلاَمِ الْحِكْمَةِ يَسْمَعُهَا الرَّجُلُ ، فَيَلْتَوِى عَلَيْهَا ، حَتَّى يَهْدِيهَا إِلَى أَخِيهِ (هناد عن عبد الرحمن بن يزيد عن أبيه ؛ الديلمى عن ابن عباس)

(*Ni'me'l-fâidetü li'l-abdi, ve ni'me'l-hediyyetü, el-kelimetü min kelâmi'l-hikmeti yesmeuhe'r-racülü, feyeltevî aleyhâ, hattâ yehdîhâ ilâ ahîhi'l-müslimi*)

(*Ni'me'l-fâidetü li'l-abdi*) "Karşınızdaki kula ne güzel bir fayda sağlamaktır, (*ve ni'me'l-hediyyetü*) ve ne güzel bir hediyedir; (*el-kelimetü min kelâmi'l-hikmeti*) hikmetli sözlerden bir söz..."

Neymiş bu güzel hediye olan, faydalı olan şey?

"Hikmetli sözlerden yerli yerinde, doğru, akla, şeriata, mantığa, Allah'ın rızasına, Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetine uygun bir söz ki, (*yesmeuhe'r-racülü*) kişi onu işitmiştir veyahut, (*yüsmiuhe'r-racülü*) söyler, işittirir, karşısındakine anlatır, kişi onu işitir. (*Feyeltevî aleyhâ*) Üzerinde tefekkür eder. 'Bak ne güzel bir söz!' diye eğilir, iyice, eksiksiz öğrenir."

Meselâ, Peygamber Efendimiz'in hadisi; hikmetli söz tabii...

---

[115] Hünnad, *Zühd*, c.I, s.300, no:529; Abdurrahman ibn-i Zeyd babasından.

Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.262, no:6773; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.X, s.171, no:28890; *Keşfü'l-Hafa*, c.I, s.364, no:1159; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.262, no:24828.

Sözü iyice kelimesi kelimesine belledi, üzerine eğildi. (*Hattâ yehdîhâ ilâ ahîhi'l-müslimi*) "Sonra öteki müslüman kardeşine onu hediye edinceye kadar iyice muhafaza etti." Yeri gelince de, "Bak ben Efendimiz'den şöyle hadîs-i şerif duydum, evliyaullahtan filanca zâtın şöyle sözünü duydum, filanca ârif alim kimse şöyle dedi, böyle dedi." diye başkasına nakletti.

Peygamber Efendimiz, "Bu ne güzel hediyedir." diyor.

Demek ki, hediye her zaman baklava, börek, şeker, kaymak olmuyormuş, bazen de hikmetli güzel bir söz oluyormuş. Bak Peygamber Efendimiz ne diyor:

(*Ni'me'l-fâidetü*) "Ne güzel faidedir, (*ve ni'me'l-hediyyetü*) ve ne güzel bir hediyedir işittiğin hikmetli güzel bir söz…"

Onun için bu güzel sözleri hatırınızda tutmaya kendinizi alıştırın! Bu hafıza denilen bu meleke kullanıldığı zaman kuvvetlenir. "İyice zabtedeyim, dikkatle dinleyeyim, hafızama yerleştireyim!" dedikçe, böyle yaptıkça, kullandıkça hafızanız kuvvetlenir. Eğer hafızanızda kalmıyor ise, göğüs cebinize bir defter koyun, bir de yanına bir kalem; beğendiniz şeyi oraya doğru yazıverin, hatırda doğru kalsın!

Şimdi bazen bir yerde oturuyoruz, akşam üstü ihvânımız toplanıyor, okuyoruz hadîs-i şerifi, beş tane hadis okuyoruz. Ondan sonra kapatıyorum ben, yatsıyı kılıyoruz geliyoruz yine, soruyorum;

"—Beş tane okuduğumuz hadisten ne kaldı aklınızda? Söyle bakalım, beş taneyi say!"

Kimisi sayıyor, kimisi sayamıyor. İyi dinlenmeyince, iyi dinlense bile bazen sözü zabtetmeye kendimizi alıştırmamışız.

Bazısı hadisin başıyla, öteki hadisin sonunu karıştırıyor, bazısı öbür tarafını karıştırıyor. Yani dikkatli dinlemeye, olduğu gibi zabtetmeye alışırsak iyi olacak. Buna kendimizi inşaallah alıştıralım!

g. Kur'ân-ı Kerîm Ne Güzel Şefaatçidir

.

Gelelim müjdeli bir başka hadîs-i şerife… Peygamber SAS

Efendimiz buyurdu ki:[116]

نِعْمَ الشَّفِيعُ الْقُرْآنُ لِصَاحِبِهِ يومَ الْقِيَامَةِ ، يَقُولُ: يَا رَبِّ ، أَكْرِمْهُ ! فَيُلْبَسُ تَاجَ الْكَرَامَةِ ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا رَبِّ زِدْهُ ، فَيُكْسَى كِسْوَةَ الْكَرَامَةِ ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا رَبِّ زِدْهُ ارض عنه ، فَلَيْسَ بَعْدَ رِضَى اللهِ عَنْهُ شَيْءٌ (أبو نعيم ، ش.

عن أبي هريرة)

RE. 453/2 (*Ni'me'ş-şefîu el-kur'ânü li-sahibihî yevme'l-kıyâmeti, yekùlü: Yâ rabbi, ekrimhu! Feyülbesü tâce'l-kerâmeti, sümme yekùlü: Yâ rabbi, zidhu! Feyüksâ kisvete'l-kerâmeti, sümme yekùlü: Yâ rabbi, zidhu, ırda anhu! Feleyse ba'de rıda'llàhu şey'ün*)

Bu Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

(*Ni'me'ş-şefîu el-kur'ânü*) "Kur'ân-ı Kerîm ne güzel şefaatçidir."

"—Allah Allah! O kitap şefaatçi mi olur?"

Evet, Kur'ân-ı Kerîm şefaatçi olacak.

"Kur'ân-ı Kerîm ne güzel şefaatçidir; (*li-sahibihî yevme'l-kıyâmeti*) ona sahip olan, onu okuyan, hafızasında bulunduran insana kıyamet gününde Kur'ân-ı Kerîm ne güzel şefaatçidir."

(*Yekùlü*) "Der ki Kur'ân-ı Kerîm: (*Yâ rabbi ekrimhu*) Yâ Rabbi! Şu benim sahibime ikram et! Beni muhafaza eden, beni hafızasına alan, beni evinde muhafaza edip okuyan kimseye ikram eyle Yâ Rabbi!" diye dua eder.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'inde zikrediyor ki:

وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (يس:٦٥)

[116] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.262, no:6772; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VII, s.206; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.X, s.495, no:30670; Darimi, *Sünen*, c.II, s.522, no:3311; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.I, s.540, no:2422; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.258, no:24815.

(*Ve tükellimünâ eydîhim*) “Elleri şehâdet edecek, konuşacak. (*Ve teşhedü ercülühüm bimâ kânu yeksibûn.*) Ayakları işlediklerine şahitlik edecek.” (Yâsin, 36/65)

Allah bu elleri, ayakları, derileri konuşturacak, şahitlik ettirecek. Nasıl konuşturacaksa konuşturacak. Günahkârların elleri, ayakları, derileri sahibi aleyhinde:

“—Evet yâ Rabbi! Bu günahı işledi, bu elini harama uzattı, çaldı, bu ayağıyla o haram yere yürüdü.” diye Allah-u Teàlâ’ya şehadet edecekler.

Kendi azalarına diyecekler ki:

وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا ، قَالُوا أَنطَقَنَا اللهُ الَّذِي أَنطَقَ

كُلَّ شَيْءٍ (فصلت: ٢١)

(*Ve kàlû li-cülûdihim lime şehidtüm aleynâ*) “Derilerine: ‘Niye siz bizim aleyhimize böyle şahitlik yaptınız, niye konuştunuz?’ derler. (*Kàlû*) Onlar da: (*Entekana’llàhü’llezî entaka külle şey’*) ‘Her şeyi konuşturan Allah bizi de konuşturdu. Ne yapalım, konuşmamak elimizde mi?’ derler.” (Fussilet, 41/21)

Allah-u Teàlâ Hazretleri dilerse taşı konuşturur, dilerse ağacı konuşturur, dilerse eli, ayağı, deriyi, gözü, kulağı konuşturur. Dilerse Kur’an’ı konuşturur.

Kur’ân-ı Kerîm de böyle şehadet edecek, şefaat edecek; diyecek ki:

“—Yâ Rabbi! Şu benim sahibime ikram eyle!”

Onun üzerine, (*Feyülbesü tâce’l-kerâmeti*) “O Kur’an ehlinin, Kur’an’a sahip kimsenin başına bir kerâmet tacı giydirilecek.”

Ne demek kerâmet tacı? Allah’ın ikramı olarak başına, onun şerefini, izzetini ifade etmeye vesile olan, güneş gibi parlayan bir taç giydirilecek.

(*Sümme yekùlü*) “Durmayacak Kur’ân-ı Kerîm, diyecek ki: (*Yâ rabbi zidhu*) Yâ Rabbi, ikramını arttır! Arttır yâ Rabbi şu benim sahibime ikramını… (*Feyüksâ kisvete’l-kerâmeti*) Üzerine kerâmet

elbisesi giydirilecek. Allah'ın ikramı olarak, müstesna bir şeref timsali olmak üzere, üniformalıların en şereflisi gibi Kur'an hatırına onun üzerine bir kisve giydirilecek."

(*Sümme yekùlü*) "Kur'an yine durmayacak: (*Yâ rabbi zidhu*) "Yâ Rabbi, daha ziyade ikram eyle… (*İrda anhu*) Bu benim sahibimden, bu Kur'an ehli olan kişiden razı ol!" diye böyle Kur'an şefaat edecek, Allah da razı olacak. (*Feleyse ba'de rıda'llàhu şey'ün*) "Allah'ın rızasından daha öteye de ikram olmaz." Yani Allah razı oldu mu, Allah'ın hoşnutluğunu kazandı mı insan, tamam; ötesini söylemeye lüzum yok…

Allah-u Teàlâ cümlemizi ehl-i Kur'an eylesin…

Ehl-i Kur'an nasıl olacağız?

Kur'ân-ı Kerîm'i alacağız, okuyacağız. Arapçasını okuyacağız anlayacağız. Arapçasını öğreneceğiz, tefsirlerini okuyacağız, ezberimize alacağız, ahkamını tatbik edeceğiz.

Ne demiş?

"—Yalan söyleme!" demiş.

Ne demiş?

"—Namaz kıl! Oruç tut! Zekât ver!" demiş.

"—Haram söyleme, haram işleme! Faiz yeme! Yalan yere şehadet etme!" demiş.

Ahkâmını tutacağız, ahkâmına tâbî olacağız.

Eğer bir insan Kur'ân-ı Kerîm'i evlâdına okutur, öğretirse; evlâdı da o Kur'ân-ı Kerîm'i öğrenir amel ederse; ahirette o annenin babanın başına da taç giydirilecek. Onun için, evlâtlarınızı ehl-i Kur'an yetiştirmeye gayret edin!

Ama sadece lafzını değil, mânâsını da bilsin, Kur'ân-ı Kerîm'in şerefini anlasın! "Ben Kur'ân-ı Kerîm'i öğrendim." desin. O şerefe yakışacak tarzda insan olsun; Kur'an'ın ahkâmına tâbî olsun, onu öğretmeyi, başkalarına anlatmayı vazife bilsin.

Şimdi memleketimizde Kur'an kursları var, Kur'ân-ı Kerîm'e bir rağbet görünüyor, evlâtları oraya gönderiyorlar, hafız yetişsin filan diye. İyi güzel ama Kur'ân-ı Kerîm, hafızlık, dünya devşirmek için değil. Dünya metaı, malı mülkü devşirmek için vasıta değil; ahiretin sevabını kazanmak için, Allah'ın rızasını kazanmak için vasıta… Ona çok dikkat edeceğiz. Onu âlet edip dünyalık

devşirmeye çalışmak uygun değil. Onu da öğreteceğiz evlâtlarımıza…

Ben arkadaşlarıma dedim ki: Biz Kur'an kursu açabilsek, kendimiz açsak… O Kur'an kursundaki kardeşlerimizi bir meslek sahibi etsek, oradan kazansa; bunu Allah rızası için yapsa… Bu ahiret işini dünya işine karıştırmasa diye düşündük.

h. Ne Güzel Adettir Kaylûle Uykusu

Bu hadîs-i şerifte mevzu yine değişti. Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[117]

نِعْمَ الْعَادَةُ الْقَائِلَةُ ، وَنِعْمَ الْعَادَةُ الْحَجَامَةُ (الديلمي عن أنس)

RE. 453/3 (*Ni'me'l àdetü el-kàiletü, ve ni'me'l-âdetü el-hacâmetü*)

(*Ni'me'l àdetü el-kàyiletü*) "Ne güzel âdettir *kaylûle* uykusu. (*Ve ni'me'l-âdetü el-hacâmetü*) Ne iyi âdettir hacamat olmak."

Övülen bu *kaylûle* uykusu ne demek?

Kayl veya *kaylûle* uykusu, öğlenden az evvel uyunan uyku demektir. Hatta uyumasa bile, uzanması, istirahat etmesi demektir. İnsan gözünü kapatıp, kendinden geçmese bile uzandı mı, ona *kaylûle* derler. Öğlenden az evvel, öğle üzeri, o civarda...

Neden?

Sabah namazında kalktı bu müslüman, öğle olduğu zaman mesaisinin yarısını çoktan geçti. Beş altı saattir ayakta. İşte o zaman uyumazsa akşama yorgun, argın, bîtap düşer, yatsı namazını bile zar zor kılar. Ama o zaman şöyle bir istirahat ediverirse, günün ortasındaki o istirahat sanki buruşmuş çiçeği sulamak gibidir; yeniden bir tazelik getirir.

Peygamber SAS Efendimiz öğlenden evvel böyle uyurdu.

Faydası ne?

Oruçluysa oruca takviye olur, yani rahat bitirmesine sebep olur.

---

[117] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.266, no:6783; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.X, s.16, no:28147; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.261, no:24822.

Geceleyin ibadete kalkmasına kolaylık olur, insanın neşesini arttırır.

"—Şimdi insanı uyutma!"

Tamam uykuya ihtiyacı yok, uyumasın ama akşama bakarsın yüzü gülmüyor, suratı bir karış asık…

Ne oldu? Uykusuz, keyfi yerinde değil, yani tadı yok… Halinde öyle bir neşe hali olmaz. İşte bu öğle uykusunu yapmak lazım.

"—Hocam hepimiz işçiyiz, esnafız, öğleyin uyumak mümkün olmuyor." diyebilirsiniz.

Bir çaresini bulup kendinizi uzanmaya alıştırın!

Muhtelif zamanlarda da söyledim, Amerika'da zenginlerin hayatlarını incelemişler. Adam zengin, çok paraları var, dolar milyoneri… Milyonları olan bir adam ama çok çabuk ölüyormuş. Kırk, kırk beş, elli yaşında… Elli yaşını geçenler azmış. Bir tanesi çok uzun yaşamış.

"—Bu neden uzun yaşadı?" diye hayatını incelemişler.

Öğleyin işyerinde özel daireye çekilirmiş, hiç kimse rahatsız edemez kendisini; sekreterler, şunlar, bunlar. Hele bir telefon bağlasınlar, mümkün değil. Yani yer yerinden oynasa, şirketleri batsa çıksa, öğleyin o saatte rahatsız etmek yok. Öğlenin o vaktinde o uzanırmış.

Hadisleri mi okudu ne yaptı! Onlar bazen öyle yapıyorlar. Böyle hasım hasım okuyorlar, okuyorlar faydalı şeyleri alıyorlar.

Meselâ, eskiden yıkanmazlardı hıristiyanlar, hiç yıkanmazlardı. Neden? Bebekken papazın kendisine serptiği vaftiz suyu bozulmasın diye yıkanmayı sevmezlerdi.

Hatta bizim bu memleketimize gelip de giden seyyahlar bizim dedelerimizin her gün yıkandığını, abdest aldığını, boy abdesti, gusül aldığını görünce; bunlar hasta olacak sanırlarmış, korkarlarmış. Kendileri bir sene, iki sene yıkanmazlarmış. Yalnız kraliçeler filan bilmem ne kadar zamanda bir kolanyayla silinirlermiş.

Ama şimdi bak, yıkanmayı öğrendiler. Hepsinin evinde banyo var, hepsinin evinde duş var; öğrendiler şimdi bir sabah yıkanıyorlar, bir akşam yıkanıyorlar.

Sonra eskiden bunlar diş fırçalamak, diş temizlemek bilmezlerdi. Ama biz fırça çıkmadan, naylon çıkmadan önce, 1400 yıldan beri dişlerimizi misvak denilen şeylerle temizlemişiz. Peygamber Efendimiz'in sünneti.

Sonradan bu işin doğru olduğunu anladılar, bak nasıl diş macunları, diş fırçaları çıkarttılar, motorlusunu çıkarttılar. Ağzına sokuyorsun, gır gır gır dönüyor, dişleri temizliyor.

Çeşit çeşit şeyler buldular ama esası ne? Dişi temizlemenin önemini, yıkanmanın önemini anladılar. Bu hıristiyanlar bizim Müslümanlığı tetkik ediyorlar, faydalı gördükleri şeyleri alıyorlar. Olabilir ki yine bizim hadîs-i şeriflerden almışlardır.

Hasılı, hülâsa-i kelâm öğleyin fırsatınız varsa şöyle ışıkları kapayın bir uzanın, bu sünnet yerine gelsin, bak nasıl dinç olacaksınız. Azıcık bir uzanın; namaz kıldıktan sonra veya namazı kılmadan evvel, kapatın kapıyı, pencereyi, perdeyi, ışığı; şöyle bir 15-20 dakika uzanın, Peygamber Efendimiz'in sünnetidir, tavsiyesidir diye; gece ibadetine de kolay kalkarsınız.

Geceleyin bir de teheccüd var ya, sevaplı bir ibadet... Peygamber Efendimiz başka bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[118]

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا .

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) "Geceleyin kılınan iki rekât namaz, dünyadan da dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır."

E bu adam nasıl geceye kalksın ki, akşama zaten yorgun, bitkin geldi. Bir de akşam yemeğini yedikten sonra camiye bile gidecek hali kalmadı, yatsıyı paldır küldür kıldı yattı. Ama gündüz dinlenirse, gece ibadeti de kolay olur.

Bir de hacamatı tavsiye etmiş burada:

(*Ve ni'me'l-âdetü el-hacâmetü*) "Ne güzel âdettir hacamat

---

[118] Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

olmak.”

Hacamat olmak ne demek?

“—Kan aldırmak” demektir. Artık onun şekli şemâiİi, hani şöyle deriyi çizerler öyle alırlar veyahut başka şekillerle kan alırlar. Kan damarlarda fazlalaşıyor, onu aldığın zaman kalp rahatlıyor. Bir de eski kan gidiyor. Kan azaldığı için ilikler, kan yapan cihazlar, dalak yeniden bir çalışma yapıyor, insanda bir tazelenme oluyor. Yani bu kan aldırma, hacamat olma işini ve öğle uykusunu Efendimiz tavsiye etmiş.

Arkasındaki hadis bizim memleketimize göre pek şey değil ama yine teberrüken okuyalım:

i. Otuz Deve Sahibi Olmak Ne İyidir

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[119]

نِعْمَ الإِبِلُ الثَّلاَثُونَ ، يُحْمَلُ عَلَى نَجِيبِهَا ، وَتُغْنَى أَرْبَابُهَا ، وَتُمْنَحُ غَزِيرُهَا غَزِيرُهَا ، وَتُلْتَقَى فِي مَحَلِّهَا يَوْمَ وِرْدِهَا فِي أَعْطَانِهَا (كر. عن أبى هريرة)

RE. 453/4 (*Ni’me’l-ibilü’s-selâsûne yuhmelü alâ necîbihâ, ve tuğnâ erbâbuhâ, ve tümnehu gazîruhâ, ve tültekà fî mahallihâ yevme virdihâ fî a’tânihâ.*)

(*Ni’me’l-ibilü’s-selâsûne*) “Otuz tane develik bir sürüye sahip olmak ne iyidir.” Oranın en çok mevcut olan çöl hayvanı deve ya... (*Yuhmelü alâ necîbihâ*) “En güçlü kuvvetlisine, uygun, asil olanına binilir. (*Ve tuğnâ erbâbuhâ*) sahipleri zengin olur, her türlü şeyden müstağni olur.” Çünkü bunun yününden, derisinden faydalanırlar; keserler, etinden faydalanırlar; sütü sağılır, sütünden faydalanılır.

---

[119] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.446, no:9765; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s 343, no:4389; Ebu Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.VI, s.298, no:15785; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.249, no:24788.

Deve her şeyi faydalı olan bir mahlûk…

(*Ve tümnehu gazîruhâ*) "Yünleri bağışlanır, ona buna verilir, hayır yapılmasına vesile olur. (*Ve tültekâ fî mahallihâ yevme virdihâ fî a'tânihâ*) Ve mübarek hayvandır, öyle ürküp kaçıp gitmez. Gidip vardığın zaman yerinde bulursun, koyduğun yerde bulursun. Çölün içinde oraya buraya gitmez. Sahibi nereye koyduysa orada aynen bulur." diye övmüş Peygamber Efendimiz.

Devenin yaradılışı üzerinde Kur'ân-ı Kerîm'de medihler var. Ayet-i kerîmede buyuruluyor ki:

أَفَلاَ يَنظُرُونَ إِلَى الإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ (الغاشية:١٧)

(*Efelâ yenzurûne ile'l-ibili keyfe hulikat*) "Şu insanlar, hiç şu devenin nasıl yaratıldığına bakmazlar mı? Bu devenin yaradılışında ibretler var, hikmetler var." (Gàşiye, 88/17)

Öyle hikmetler var ki, bir kere bu hayvan sırtına üç günlük, bir haftalık gıdasını depo ediyor. Hörgüç dediğimiz şey depo; suyunu, gıdasını depo ediyor. Ondan sonra üç günlük, beş günlük yola susuz

gidebiliyor, tam çöl hayvanı. Su her yerde bulunmaz.

Sonra devenin ayakları yaygındır, lop loptur; at gibi olsa kumun içine batar, tırnak olsa batar. Ama yaygın olduğundan kumun üstüne lap lap lap basar ve güzel yürür. Muhite gayet uygun, uzun bacaklı… Kısa olsa kum tepeleri arasında yürüyemez. Yüksek, deposu sırtında, susuzluğa, gıdasızlığa mütehammil, yürüyüşü kolay, hızlıca gider, halim selim bir hayvan…

Allah bunu neden başka yerde değil de burada, çölde yaratmış? Onu bile insan düşünüverirse, Allah'ın varlığını, birliğini anlar, yola gelir. Onun için ayet-i kerîmede, "Bakmıyorlar mı o devenin nasıl yaratıldığına?" diye işaret ediliyor.

Hakikaten de ben de acizane bakıyorum, Rabbimiz her şeyi ne kadar hikmetle yaratmış. Kışın portakal var, portakalın içinde C vitamini var. Kışın insan çok üşür, C vitamini soğuğa en iyi şey. Kışın onu yaratmış. Yazın insanın suya ihtiyacı olur, yazın karpuz, kavun var. Kocaman kavun yiyorsun safi su, yüzde doksan dokuzu su. Yani Rabbimiz öyle güzel bir ambalaj yapmış ki suya, bir de kullarım yesin de şükretsin diye içine şeker katmış; yazın onu yiyorsun, susuzluğun gidiyor.

Neye baksanız ibrettir, deveye de baksanız o da ibrettir. Allah bizi ibretleri görüp de kendisine güzel kulluk edenlerden eylesin.

j. Arafe Günü Ne Güzel Bir Gündür

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[120]

نِعْمَ الْيَوْمُ يَوْمُ عَرفَةَ ، يَنْزِلُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا

(الديلمى عن أم سلمة)

RE. 453/5 (*Ni'me'l-yevmü yevmü arafete, yenzilu'llàhu azze ve celle ile's-semâi'd-dünyâ.*)

(*Ni'me'l-yevmü yevmü arafete*) "Arafe günü ne güzel bir gündür,

120 Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.260, no:6769; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.V, s.71, no:12100; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.267, no:24844.

(*yenzilu'llàhu azze ve celle ile's-semâi'd-dünyâ*) Allah-u Teàlâ Hazretleri en yakın semaya rahmetiyle nüzül buyurur." diyor.

(*Yevmü arafete*) "Arafe günü" dediği nedir?

Kurban Bayramı'nın bir evvelki günüdür. Hacıların Arafat'a çıktığı gündür. Hem gün mübarektir, hem de Arafat'ın mahalli mübarektir; hacılar oraya gitti mi yer de, zaman da mübarek, artık etsinler duaları, Rabbinin rızasına eriversinler. Çünkü;

"—Bugün gözüne, kulağına, diline sahip olan hayra erer." diye Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerifi var.

Gözüne sahip olacak, harama bakmayacak; diline sahip olacak, kimseyi incitmeyecek; duayla meşgul olacak... Mübarek bir gündür. Ama hacca gidememiş insan da zamanın mübarekliğinden faydalansın. Yani Arafat'a gidemiyor, ama burada da var Arafe günü...

Arafe gününde oruç tutmak çok sevaptır. "Geçmiş senenin ve gelecek senenin günahına kefarettir." diye hadîs-i şerif var. İki senenin günahını bağışlattırır diye hadîs-i şerif var. Arafe gününde oruç tutmayı defterlerinize yazın, kaydedin, ona gayret edin.

Ama hacıların oruç tutması mekruhtur. Neden?

Hacı güneşin altında Arafat'ta vazife yapacak.

"—Ben tutuvereyim de o sevabı ben de alayım!"

Mekruh, Efendimiz tavsiye etmemiş. Duymadın mı, mekruh! Yani söz dinlemek iyi. Söz dinlemediğin zaman, daha iyi yapayım dediği zaman iyi yapmıyor. Oruç tutayım derken, haydi bayılıveriyor. Bu sefer bütün tesbihat, dualar kaldı.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri hayırlı günlerin hayrından, bereketinden faydalanırsın... Haclara, umrelere sıhhatle, afiyetle varmayı nasib etsin... Mağfirûn zümresine dahil eylesin... Sevdiği, razı olduğu kul olarak kendisine varmayı nasib eylesin...

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

02. 02. 1986 – İskenderpaşa Camii

14. ÜMMET-İ MUHAMMED'İN GÖREVİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

نَفْسَ الْمُؤْمِنُ تَخْرُجُ رَشْحًا ، وَلاَ أُحِبُّ مَوْتًا كَمَوْتِ الْحِمَارِ ، مَوْتُ الْفُجْأَةِ ؛ وَرُوحُ الْكَافِرِ تَخْرُجُ مِنْ أَشْدَاقِهِ (طس. عن ابن مسعود)

RE. 453/6 (*Nefsü'l-mü'minü tahrucü raşhan, ve lâ uhibbü mevten kemevti'l-himâri, mevtü'l-füc'eti; ve rûhü'l-kâfiri tahrucü min eşdâkıhî*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun... Rabbimiz ibadetlerinizi kabul eylesin... Dileklerinizi, muradlarınızı ihsan eylesin... Dünya ve ahiretin hayırlarına cümlenizi nail eylesin...

Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübarek hadislerinden bir demet, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabımızın 453. sayfasından okuyup izah etmeye çalışacağız.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamazdan önce başta ve evvelen Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin ruh-i pakine, sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişanesi olmak üzere ve onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına, ayrı ayrı dereceleri üzere hediye olsun diye…. Ve sâir enbiyâ ve mürselîn, cümle evliyaullah ve mukarrabînin ruhlarına; ve bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan, verese-i enbiyâ olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin; sahabe-i kiram (*rıdvanullàhi teàlâ aleyhim ecmaîn*) hazeratından bize kadar güzeran eylemiş olan silsilemizdeki şeyh efendilerin ve onların halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olmak üzere;

Okuduğumuz eseri cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin ruhuna, kendisinden feyz aldığımız hocamız, üstadımız, mürşidimiz Muhammed Zâhid Kotku Efendi Hazretleri'nin ruhuna hediye olmak üzere; bu hadis-i şeriflerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan diğer hadis alimlerinin, müelliflerin ve râvilerin ruhlarına hediye olmak üzere…

İçinde yaşadığımız şu beldeyi Allah Allah diye diye, malını, canını, her türlü varlığını ortaya koyup cihad ederek fethetmiş olan ecdadımızın, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenat sahiplerinin ve bilhassa içinde şu dersi okuduğumuz camiyi bina etmiş olan İskender Paşa Hazretlerinin ve ondan sonra caminin yaşamasına, gelişmesine, şu güzel hale gelmesine yardım etmiş olan zevât-ı muhteremenin, kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp, iman-ı kâmil ile ahirete göçmemize, Rabbimizin

huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olsun diye, bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

…………………………….

a. Mü'minin Ruh Teslim Edişi

Dersimizin başında metnini okuduğumuz hadis-i şerif, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet edilmiş, Taberânî'nin *Mu'cemü'l-Evsat*'ında kaydedilmiş bir hadis-i şeriftir.

Peygamber SAS Efendimiz iki çeşit ölümden bahsediyor:[121]

نَفْسَ الْمُؤْمِنُ تَخْرُجُ رَشْحًا ، وَلاَ أُحِبُّ مَوْتًا كَمَوْتِ الْحِمَارِ ، مَوْتُ الْفُجْأَةِ ؛ وَرُوحُ الْكَافِرِ تَخْرُجُ مِنْ أَشْدَاقِهِ (طس. عن ابن مسعود)

RE. 453/6 (*Nefsü'l-mü'minü tahrucü raşhan, ve lâ uhibbü mevten kemevti'l-himâri, mevtü'l-füc'eti; ve rûhü'l-kâfiri tahrucü min eşdâkıhî*)

(*Nefsü'l-mü'mini tahrucü raşhan*) "Müslümanın ruhu ter olarak veya terler bir halde, buram buram terleyerek öyle çıkar. Yani ruhunu teslim edişi böyle olur."

(*Ve lâ uhibbü mevten kemevti'l-himâri*) "Merkebin ölümü gibi ölmeyi sevmem." O nedir. (*Mevtü'l-füc'eti*) "Aniden ölüvermek."

(*Ve rûhü'l-kâfiri tahrucü min eşdâkıhî*) "Kâfirin ruhu da dudaklarının arasından çıkar." diye buyurmuş.

Son zamanda biraz böyle bir meşakkati, ruhun tesliminde bazı terlemeleri, sıkıntısı olabilir insanların… Ölüm hali zor bir haldir. Bir hadis-i şeriften öğrendiğimize göre, (*muàleceti melekü'l-mevt*) ölüm meleğinin gelip de vazifesini icrâ etmesi, yani insanın ruhunu alması, bin kılıç darbesi yemek gibi zor bir iştir. Kolay bir şey değil… Rabbimiz cümlemize âsan bir vech ile, iman-ı kâmil ile

---

[121] Tirmizi, *Sünen*, c.IV, s.89, no:902; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.94, no:5902; Şâşi, *Müsned*, c.I, s.401, no:329; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.III, s.69, no:3927; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.I, s.167, no:840; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.277, no:24869.

ölmeyi nasib eylesin…

Hocamız Rh.A'in şu kürsüden haftalarca süren hutbelerini hatırladım bu hadis üzerine… Şuradan cemaate haftalar boyu, cuma günleri, bir atın üstündeki kahraman bir kumandan gibi bağırarak, yiğit edası ile söyleye durduğu bir hadis-i şerifi hatırladım. O naklediyordu, anlatıyordu cemaate… Böyle hatırlarında iyice yerleşsin diye…

Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:

تَمُوتُونَ كَمَا تَعِيشُونَ ، وَتُبْعَثُونَ كَمَا تَمُوتُونَ .

(*Temûtûn kemâ taîşûn*) "Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz."

Ölüm deyince hepimizin yüreğine bir korku geldi. Gelmemesi mümkün değil, ölüm hali bu, zor bir hal… Ne yapacağız? Allah yardımcımız olsun…

Bir kere her şey Allah'ın yardımı ile olacak bir şey,,, Ama hadis-i şerifte bir ipucu var:

(*Temûtûn kemâ taîşûn*) "Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz."

Yaşayışa dikkat etmek lâzım! Yani böyle eğri eğri yengeç gibi gidip gidip de doğru bir ölüm olur mu? Olmaz. Yaşayışın doğru olması lâzım!

Maarif Vekâleti'nden bana bir kitap verdiler, teklif ettiler, bunu hazırla diye… Biraz okudum, sonra bıraktım kitabı… Baktım bana fayda gelmeyecek diye bıraktım.

Birisinin hayatını anlatıyor: Şairmiş, (*Bir şâir-i evbaş idi*) diyor. Gece gündüz içermiş. Eski zamanda yaşamış bir şairi anlatıyor. Şiirlerinden nümune diyor, bir şiir nümunesi vermiş. Yazdığı şiirlerden bir beyit orada… Diyor ki:

Tevbe ettim ki, etmeyem tevbe;
Tevbeye tevbe-i nasuh olsun!

Diyor ki:

"—Pişman oldum, bundan sonra bir daha tevbe etmeyeceğim."

Demek ki içki içmeye tevbe ettirmişler, keratayı zorlamışlar. "İçki içme, günahtır, bilmem nedir." filan diye tevbe ettirmişler. Bu

sefer tevbe ettiğine pişman olduğu için, tevbe etmeye tevbe ediyor. Yani içkiye tevbe edeceğine, içkiden vaz geçmeye tevbe ediyor.

Baktım, edepsizce bir söz… Bir edebi sanat var ama, sanatın başına çalınsın! Sanatın ne kıymeti var… Söz çok korkunç bir söz!

"—Aman, ben böyle bir kitabı tercüme etmem!" dedim, bıraktım.

Tercüme etmekten vaz geçtim. "Bakalım bu adamın sonu nasıl olmuş?" diye sayfayı çevirdim. Baktım, meyhane köşesinde ölmüş.

Sadaka rasûlüllah… Efendimizin sözünün bir misali olsun iye söylüyorum. "Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz."

Bunun aksine nümune bir hadise, güzel bir hadise nakledelim! O içmiş içmiş, ömrünü meyhane köşesinde tüketmiş. Bir de güzel bir nümune verelim:

Geçenlerde Ramazan'da sahur yemeğini yemiş, oruca niyetlenmiş. Abdestini almış, sarığını cübbesini giymiş hocaefendi, camiye gelmiş. Mukabelesini okumuş. Namazda secdeye varmış, bekliyorlar ki Hoca secdeden kalksın… Ruhu uçmuş gitmiş.

Ramazan'da, oruçlu, abdestli, ne güzel!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri herkese böyle güzel ölümler nasib eylesin…

Neden böyle oldu? O hocaefendi de ömrünü Kur'an tilavetiyle geçirdi, ömrünü oruçla geçirdi, tesbihle geçirdi. Hakiki hocaymış demek ki… Allah ona öyle caminin mihrabında, vazifesi başında, tatlı bir tarzda ruhunu teslim etmek nasib etmiş.

Secdeden kalkmamış. İnsanın Allah'a en yakın olduğu an ne zaman? Secde hali… En güzel halde, ondan güzel bir hal aklına gelmez insanın…

Tabii, daha güzeli şehid olmak, şehid olarak can vermek… Çünkü şehidlik mertebesinin üstüne mertebe yok ama, kardeşi kardeşe saldırmasıyla şehidlik olur mu? Müslümanın Müslümanı kırmasıyla şehidlik olur mu? Allah razı gelir mi, Peygamber Efendimiz razı gelir mi?

Bir baba iki evlâdının bir meseleyi bahane ederek birbirine çatmasına, vurmasına, kırmasına, birbirini dövmesine razı gelir mi? Oradan kıyas etmek lâzım!

Cihad kâfirle olacak. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Ah, sizin halleriniz bozulacak da ne hallere gireceksiniz. (*Tücâhidûne fî gayri sebîli'llâh*) Cihad da edeceksiniz ama, Allah

yolunun gayrında edeceksiniz. Cihad ediyorum sanacak insan…

Allah bize hakkı hak olarak görüp uymayı nasib etsin… Bâtılı bâtıl olarak görüp ondan korunmayı nasib etsin… Ömrümüzü Rabbimizin rızasına uygun geçirmeyi nasib etsin… Hüsn-ü hatime nasib etsin…

Öyle pattadak ölüverir. "Aniden ölüm kâfirin ölümüdür. Eşek ölümü gibidir. Öyle ölmeyi sevmem!" diyor Peygamber Efendimiz. Biraz ter dökecek, bocalayacak. Ruh teslimi kolay bir şey değil…

Ani ölüm niye güzel değil? Ne tevbe edebilir, ne hazırlanabilir. Birdenbire aniden göçtü gitti. O iyi değil…

Kâfirin de ruhu dudaklarının arasından çıkar." diye buyurmuş.

Hadis-i şerifin bir de öbür tarafını söyleyivereyim:

تَمُوتُونَ كَمَا تَعِيشُونَ ، وتُبْعَثُونَ كَمَا تَمُوتُونَ .

(*Temûtûne kemâ taîşûne*) "Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz; (*ve tüb'asûne kemâ temûtûne*) nasıl ölürseniz, öyle ba'solunursunuz."

Var şimdi meyhanede ölenin, kerhanede ölenin nasıl kalkacağını bir düşünüver! Allah korusun…

Hocamız derdi ki: Günahlara gidecek yola adım bile atmamak lâzım! Değil ta onun yanına gitmek, o yola bile adım atmamak lâzım! Yönünü dönmemek lâzım.

Allah-u Teàla Hazretleri bize edeb nasib eylesin, hayâ nasib eylesin… Hayâ imandandır: [122]

---

[122] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.17, *İman* 2/14, no:24; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.141, no:52; Tirmizi, *Sünen*, c.IX, s.200, no:2540; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.667, no:4795; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.121, no:5033; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.147, no:6341; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.453, no:950; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.374, no:610; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.210, no:602; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.369, no:5487; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.156, no:4932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.131, no:7701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11764; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.11, s.142, no:20146; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.372; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.421, no:2872; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.256, no:6001; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.281, no:625; Kudai, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.I, s.124, no:155; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.238, no:725; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

اَلْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ (خ. م. ت. حم. عن ابن عمر)

(*El-hayâü mine'l-îmân*) "Hayâ imandandır."

Ne güzel bir şeydir: Koca delikanlı adam, yiğit... Demiri sıksa suyunu çıkartır. Bir şey söylense başını öne eğiyor, yanağı kızarıyor. Gül gibi, tertemiz... Gençliğinde hiç harama bakmamış, ne güzel bir hal...

Bir de şu zamanenin gazetelerine bakın, mecmualarına bakın! Allah bu ar damarı çatlayanlardan eylemesin... Bizi de, çoluk çocuğumuzu da korusun... Bize edeb nasib eylesin, hayâ nasib eylesin... Böyle müstehcen şeylerden, utanılacak hallerden, dünyada ahirette mahcub olmaktan, rezil rüsvâ olmaktan hıfz eylesin...

b. Aileye Yapılan Harcama

İkinci hadis-i şerife geçiyoruz.

Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri buyurdular ki:[123]

نَفَقَتُكَ عَلَى أَهْلِكَ، وَوَلَدِكَ، وَخَادِمِكَ صَدَقَةٌ؛ فَلاَ تُتْبِعْ ذٰلِكَ مَنًّا

وَلاَ أَذًى (ك. عن أنس)

RE. 453/7 (*Nafakatüke alâ ehlike, ve veledike, ve hàdimike*

İbn-i Mace, *Sünen*, c.XII, s.222, no:4174; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.133, no:7708; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XIII, s.10, no:5704; Kudai, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.I, s.124, no:156; Ebu Bekre RA'dan.

Tirmizi, *Sünen*, c.VII, s.294, no:1932; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.133, no:7707; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.II, s.373, no:608; Ebu Hüreyre RA'dan.

Ebu Ya'la, *Müsned*, c.XIII, s.409, no:7501; Abdullah ibn-i Selam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.119, no:5758; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.235, no:11820.

[123] Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.310, no:3118; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.427, no:16391; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.279, no:24873.

sadakatün; felâ tütbi' zâlike mennen ve ezâ)

(*Nafakatüke alâ ehlike*) "Senin ehline, yani aile fertlerine, hanımına masraf yapman; (*ve veledike*) çoluk çocuğuna masraf yapman, harcama yapman; (*ve hàdimike*) hizmetçine, müstahdemine yardım etmen, masraf yapman, (*sadakatün*) sadakadır."

Bunların hepsi sadakadır. Sadaka ille dilencinin avucuna konulan para değil, insanın kendi evine yaptığı masraf da sadakadır. Kendi çocuğuna yaptığı masraf da sadakadır. Hizmetçisine yaptığı masraf da sadakadır.

"—Haa, güzel, demek sevap kazanıyormuşum!"

Başka hadisi şeriften biliyoruz ki, bayağı da külliyetli fazla miktarda sevap kazanıyor insan; yedi yüz misli… Başka yere verilen sadakalardan üstün… Başka yere verdiği birse, ailesine harcadığı yedi yüz misli…

"—O zaman fileyi doldurur giderim eve hocam!"

Tabii, öyle yapacaksın. Senin çoluk çocuğun komşunun ağacından elma mı çalsın, erik mi çalsın? Başkasına mı saksın?

Hayır… Kendin doyur. Niçin kazanıyorsun? Çoluk çocuğuna getir, yesinler, içsinler israf etmeden… Hamd etsinler, şükretsinler başkasında gözü kalmasın… Başkasına muhtaç olmasın, tamam…

"—Güzel, madem o kadar sevaplıymış, bundan sonra öyle yapayım!"

Ama sadakanın bir şartı var, ayet-i kerimede buyruluyor ki:

لاَ تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالأَذَى (البقرة: ٢٦٤)

(*Lâ tübtılû sadakàtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ*) "Sadakalarınızı başa kakmak suretiyle, minnet etmek suretiyle iptal etmeyin!" (Bakara, 2/264)

Sadakanın şartı, diliyle o sadakanın sevabını kaçırtmamak. Yani başa kakmak suretiyle sevabını kaçırtmamaktır.

Burada da buyuruyor ki Efendimiz:

"—Aile efradına, çoluk çocuğuna, hizmetçine verdiğin madem ki sadakadır; minnet ederek, eza vererek o sadakayı iptal etmeyin!"

Demek ki hanımımıza da, çoluk çocuğumuza da başa kakmayacağız. Demek ki eza vermeyeceğiz, minnet etmeyeceğiz.

Minnet iki manaya gelir: 1. Bir kimseye eyvallah demek manasına gelir. 2. Bir de başa kakmak manasına gelir.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا ، قُل لاَّ تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلاَمَكُمْ (الحجرات:١٧)

(*Yemünnûne aleyke en eslemû*) “Müslüman olmalarını bir lütufta bulunmuş gibi sana hatırlatıyorlar. (*Kul lâ temünnû aleyye islâmeküm*) De ki: Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın!” (Hucurat, 49/17)

“—Ben Müslüman oldum ya, Allah bana şunu versin, bunu versin… Ben Müslüman oldum ya, işte yolunca gidiyorum ya, işlerimi rast getirsin… Ben Müslüman oldum ya, Allah bana sıhhat versin, afiyet versin… Bana vermeyecek de kime verecek?”

“—Böyle ikide birde Müslümanlığını öne sürerek başa kakmasınlar!” buyruluyor ayet-i kerimede…

Minnet etmek, başa kakmak ve eza vermek; bunlar sadakanın sevabını kaldırır. Madem sadakayı verdin, dilini tut, hareketlerine dikkat et, karşı tarafı kırma!

“—Al şunu, ye, zıkkımlan! Bir daha gelme buraya…”

Ne oldu? Vermeseydin daha iyiydi. Adam geldiğine bin defa pişman oldu. Dilinle iptal ettin sadakanın sevabını… Başa kaktığın için, eza verdiğin için iptal oldu.

“—Madem ailene, çoluk çocuğuna, hizmetçine de verdiğin sadakadır; onu da başa kakarak, eza vererek iptal etmeyin!” diye Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyurmuş.

O halde hayrımızı güzel yapalım, tatlı dil ile yapalım, güleç yüz ile yapalım! Dilimize hakim olalım, sahip olalım!

Dilimiz bize zarara da sokabilir, çok sevap da kazandırabilir. Bir “*Sübhàna’llàh*” dersin, yer gök sevap dolar. Bir “*El-hamdü lillâh*” dersin, bir “*Lâ ilâhe illa’llah*” dersin, cennete girersin.

Söz ola kese savaşı;
Söz ola kestire başı…

Bazen öyle olur, bazen böyle olur. Söz çok kıymetli…

İnsanların çoğunu cehenneme sokan, cehenneme girmesine sebep olan iki uzvu vardır; birisi dili, diğeri de alet-i tenâsülü…

Diliyle gıybet eder, dedikodu eder, küfreder, eza eder, zulmeder, cefa eder, yalancı şahitlik yapar, müstehcen konuşur… vs. İşte o zaman günaha girer.

Ötekisi ile de namusuna gölge verecek işler yapar, oradan cehenneme gider.

Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde buyurmuş ki:

"—İki uzvu iyi kullanmaya bana söz verin, ben de size cenneti garanti edeyim: Dilinize sahip olacaksınız, namusunuza sahip olacaksınız."

"—Hocam, ben el-hamdü lillâh namusuma sahibim, hiç nâmahreme bakmadım."

"—Güzel, mâşallah, Allah mübarek etsin, ecrini çok etsin…"

Yalnız hadis-i şeriflerde+ bu işin ince tarafları da bildirilmiştir. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

"—Gözler de zina eder. Eller de zina eder."

Gözün zinası nasıl olur, harama bakar, öyle günaha girer. Bakar, süzer, ölçer, biçer kendi hayalinden, günaha girer. Ellerle tutar, günaha girer.

Onun için zinanın görüneninden, görünmeyeninden, gizlisinden, aşikâresinden korunacak, diline de sahip olacak. Bu ikisi çok önemli ki uzuvdur, bunları güzel kullanması lâzım! Verdiği sadakaya bile iptal ettiriyor. Minnet edip başa kaktığı zaman verdiği sadakanın sevabı havaya uçuyor.

O halde Rabbimiz bizi güzel huylu eylesin… Tatlı dille, güleç yüzle yapmayı nasib eylesin…

Dedelerimizin hali hoşuma gidiyor, Allah razı olsun… Ramazan'da çağırırlarmış, ziyafet çekerlermiş. Ondan sonra bir de diş kirası verirlermiş. Çok hoşuma gidiyor. Diş kirası demeleri, nüktesi hoşuma gidiyor. Neden?

Zaten bu dişler niçin yaratılmış? Elmayı ısırsın, lokmayı çiğnesin, karnını doyursun diye… Dişlerin vazifesi o… Adamın karnını doyuruyorsun, kira ne oluyor?

Adamlar kibar insanlar, çelebi insanlar, hem karnını

doyuruyor; hem de “Ağzın yoruldu, buyur al, diş kirası…” diye bir de eline para veriyor, evine öyle gönderiyor fakiri, fukarayı…

Allah bizi de o dedelerimizin öğrenmiş olduğu edeplere sahip eylesin… Hayrımızı, sadakamızı öyle güzel, hoş halle, güleç yüzle yapmayı nasib eylesin…

c. Ümmet-i Muhammed’in En Hayırlı Oluşu

Başka bir hadis-i şerife geçiyoruz. Burada Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[124]

نُكَمِّلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعِينَ أُمَّةً ، نَحْنُ آخِرُهَا وَأَخْيَرُهَا

(الباوردي عن قتادة عن محمد بن حزم من الأنصار)

RE. 453/8 (*Nükemmilü yevme’l-kıyâmeti seb’îne ümmeten, nahnü âhiruhâ ve ahyeruhâ*)

(*Nükemmilü yevme’l-kıyâmeti seb’îne ümmeten*) “Kıyamet gününde yetmiş ümmetin yetmişincisi olarak biz onları yetmişe tamamlarız. Yetmiş büyük ümmetin, hatırı sayılır, liste başında, miktarı önemli büyük ümmetin sonuncusuyuz. (*Nahnü âhiruhâ*) Biz o ümmetlerin sonuncusu oluruz ama, (*ve ahyeruhâ*) en hayırlısı oluruz.”

Bizden önce çok ümmetler geçti; Yahudiler geçti, bir zamanlar hak din idi. Hristiyanlar geçti, Hz. İbrâhim AS’ın ümmeti geçti, başka ümmetler geçti. Biz onların sonuncusuyuz ama, hem peygamberimiz peygamberlerin en üstünüdür, hem bizim ümmetimiz öteki ümmetlerin en üstünüdür.

Başka bir hadis-i şerifte ümmetlerin çok olduğu bildirilmiş, bin rakamıyla ifade edilmiş. Burada yetmiş denilmesi, hatırı sayılır, önemli olanları yetmiş tanedir, onların yetmişincisi olacağız manasına gelmiş oluyor.

---

[124] İbn-i Mace, *Sünen*, c.XII, s.342, no:4277; Behz ibn-i Hakîm babasından, o da dedesinden.

İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.982; Muhammed ibn-i Hazm el-Ensàrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.169, no:34518; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.280, no:24875, 24876.

Bir de Araplarda bir adet vardır, yetmiş sözünü kesretten kinâye olarak kullanırlar, yani birçok ümmetin, sayısı çok olan ümmetlerin sonuncusu olacağız ama, sonuncu olmak bizim şerefimizi eksiltmeyecek. Bilakis o ümmetlerin en hayırlısı biz olacağız.

Allah indinde Peygamber Efendimiz Makàm-ı Mahmud'a nail olacak. Öyle bir makam ki, Peygamber Efendimizden başka hiç kimse o makama nâil olamamış, o dereceye çıkamamış. Bütün peygamberlerin imamı olduğu gibi, hepsinin de hayırlısı olmak dolayısıyla, Rabbimiz o makamı vermiş kendisine…

Biz ümmeti de en hayırlı ümmetiz. Ayeti kerimede de var:

كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ (آل عمران: ١١٠)

(*Küntüm hayra ümmetin*) "Siz ümmetlerin en hayırlısı oldunuz, en hayırlısısınız. (*Uhricet li'n-nâsi*) İnsanlar için gönderildiniz, vazifelisiniz. Başıboş bir ümmet değilsiniz. (*Te'mürûne bi'l-ma'rûfi*) Emr-i maruf yaparsınız, iyi olan şeyi tutar, teşvik edersiniz; (*ve tenhevne ani'l-münker*) nehy-i münker edersiniz, kötü olan şeyi engeller, men edersiniz, yaptırmazsınız. Zulmü, haksızlığı engellersiniz." (Âl-i İmran, 3/110)

Demek ki, burada en hayırlı ümmet olmanın sebebi de işaret edilmiş oluyor. Ne imiş bizim en hayırlı olmamızın vasfı?

Bir köşeye çekilmek değil… Yalnız kendi keyfimize, kendi sevap kazanmamıza bakmak değil, insanlar için çalışmak… (*Uhricet li'n-nâsi*) "İnsanlar için çıkartılmışsınız." diyor. Yani, bizim öteki insanlara karşı bir vazifemiz var muhterem kardeşlerim!

Sizin de, bizim de mes'uliyetimiz var… Biz sadece kendimiz için değiliz. Başka insanlar sırf kendisi için olabilir ama, biz bütün insanlar içiniz. Biz dünyaya ışık tutmakla vazifeliyiz. Biz bütün insanları hakka çevirmekle, hak yola getirmekle vazifeliyiz.

Bunu ne Amerikalı yapar, ne Brezilyalı yapar, ne Bolivyalı yapar, ne Rus'u yapar, ne Fransız'ı yapar… Bir buçuk milyon insan

kesmişler Cezayir'de Fransızlar… Ondan sonra da Ermenilere anıt dikiyorlar, "Türkler Ermenileri kesmişler!" diye…

Yedi asır beraber yaşamışız bu adamlarla… Kiliselerini yıkmamışız, dinlerine karışmamışız, ticaretlerine mani olmamışız. Zengin olmuşlar, konaklar yapmışlar. Paşa yapmışız, Marko Paşa demişiz. Nazır yapmışız, dışişlerinde vazife vermişiz. Sağlık bakanlığında vazife vermişiz, hiç ayırmamışız. Onların da hakikaten sadakatle hizmet edenleri olmuştur tek tük arada…

Yedi asırdan sonra, ne zaman Balkan savaşları oldu, I. Cihan Harbi oldu, devletimiz zayıf düştü. Onlar da ayrı devlet kurma derdine düştüler… Kayseri'de silahlandılar, Adana'da silahlandılar, müslümanların üstüne saldırdılar. [Doğu Anadolu'da Ruslara öncülük ettiler, katliamlar yaptılar. Devlet de onları zorunlu göçe tabii tuttu. Anadolu'dan güney bölgelere, şimdiki Suriye'ye, Lübnan'a gönderdi.]

O bakımdan, onlar bu insanlığa hayır getiremezler. Onların akılları bozuk, kafaları bozuk, akideleri bozuk… Doğru düzgün düşünemezler. Bu dünyaya, bu insanlığa faydalı olacak ümmet, Ümmet-i Muhammed'dir. Yani sizlersiniz, bizleriz. Eğer adam olabilirsek, çalışabilirsek…

Onlara kalırsa iş, bunların işi müstehcen neşriyattır, eğlencedir, içkidir, kumardır, zevktir, sefadır… Mes'uliyetten kaçmaktır.

Kardeşlerimiz el-hamdü lillâh ne hayırlar yapıyorlar, ne vakıflar tesis ediyorlar. "Ölmeden evvel şu hayrı göreyim!" diye… Kimisi cami yapmağa koşuyor, kimisi vakıf kuruyor, kimisi talebe yetiştiriyor, kimisi kolej açıyor… Kimisi yoksulları doyuruyor. Herkes bir işin peşinden koşuyor.

Onlar yapmazlar. Yapsalar, eğri yolda yaparlar.

Onun için biz kendimizin nasil şerefli bir ümmet olduğumuzu, insanlara karşı vazifemiz olduğunu bileceğiz; bir… İkincisi emr-i ma'ruf, nehy-i münker yapacağız. İyi olan şeyin, hepimiz birer propagandacısı olacağız. İyiliğin meleği olacağız. Her yere iyiliği götüreceğiz. Kötülüğe de mâni olacağız.

Merhum Mehmed Akif'in dediği gibi:

Zâlimin hasmıyım ama, severim mazlumu…

Zalimin karşısına dikileceğiz, mazlumun yanında yer alacağız. Vazifemiz bu…

Biz şimdi insanlara hizmet etmiyoruz. Emr-i ma'ruf yapmıyoruz, nehy-i münker yapmıyoruz. İyilik az… Kötülük alabildiğine kudurmuş, dolu dizgin… Alevler nerdeyse evlerimizin duvarlarını yalıyor, kılımız kıpırdamıyor.

Neden? İman zayıf, vazifemizden haberdar değiliz. Nasıl bir ümmet olduğumuzu bilmiyoruz. Bize Allah'ın ne gibi bir vazife yükleyip de bu şerefi neden verdiğinden haberdar değiliz.

Bizim vazifemiz cihad etmek, cehd sarf etmek… Cihad ne demek? Düşmanın cehdine cehd ile mukabele etmek demek. Hani nerede o babayiğitler?

Herkes ya sabanın peşine takılmış, ya traktörün üstüne binmiş, ya ticaretinin, kasasının başına oturmuş… Hani hayırları kim yapacak?

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

"—Siz böyle öküzlerin sabanlarının peşine takılırsanız, karasabanın peşine takılırsanız, ziraate, ticarete dalarsanız, cihadı terk ederseniz, emr-i ma'rufu, nehy-i münkeri terk ederseniz, Allah başınıza öyle belâlar getirir ki, içinizdeki sàlih kimseler, sevgili kullar dua ederler de Allah dualarını kabul etmez."

Halbuki Allah, "Duaları kabul ederim." diyor ayet-i kerimede… Şartı nedir? Yolunca gidecek, emr-i ma'ruf, nehy-i münker yapacak. Emr-i ma'ruf, nehy-i münker yapılmayınca dua kabul olmaz. Yolunda yürüyeceksin, çalışacaksın da el açıp öyle dua edeceksin.

Bir başka hadis-i şeriften öğreniyoruz, tüylerimiz diken diken oluyor: Salih kimseler dua edermiş:

"—Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'e rahmet eyle… Yâ Rabbi hastalarımıza şifalar, dertlilerimize devalar ihsan eyle…"

"—Sen kendine dua et, ben onlara kızgınım!" diyecekmiş Allah-u Teàlâ Hazretleri…

Onun için Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi insafa getirsin… Biz en hayırlı ümmetiz. En hayırlı ümmet olduğumuzu bilelim, bir de vazifemizi bilelim!

Bizim vazifemiz memur olmak değil, tüccar olmak değil, işçi olmak değil, çiftçi olmak değil… Bizim asıl vazifemiz, Allah'ın dinine hizmet etmek…

"—E hocam aç kalırız."

Hangi sahabe aç kalmış? Hangi sàlih kul aç kalmış? Allah, "Rızkı ben veririm!" diyor. Garanti etmiş, inanmıyor musun?

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ (الذاريات:٢٢)

(*Ve fi's-semâi rızkuküm ve mâ tûadûn*) [Semâda da rızkınız ve size va'dedilen başka şeyler vardır.] (Zâriyât, 51/22) buyruluyor.

"—Allah'a tevekkül edin!" diyor, inanmıyor musun?

"—İnanıyorum ama…"

İnanıyor ama, amayı da bırakmıyor. Sen Allah yolunda yürüsen, Allah seni yuvadaki kuşu beslediği gibi besler.

"—Eğer Allah'a hakkıyla tevekkül edebilseydiniz, o seviyeye gelseydiniz, Allah sizi yuvadaki kuşları besler gibi seslerdi."

Var mı misâli? Var…

Meryem Vâlidemiz ibadet için mescide kapandı. Onun odasına kimse girmezdi. Sadece Zekeriyya AS, eniştesi, o girerdi, çıkardı.

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا (آل عمران:٣٧)

(*Küllemâ dehale aleyhâ zekeriyye'l-mihrâbe vecede indehâ rizkà*) [Zekeriya AS, onun yanına, mâbede her girişinde orada bir rızık bulurdu.] (Âl-i İmran, 3/37)

Zekeriyya AS, teyzesinin kocası ve bir peygamber. Meryem Validemiz'in eğitiminden o sorumlu… Zekeriyya AS, kapısı kilitli olan, hiç kimsenin girmediği özel ibadethanesine gıdasını götürmeğe gittiği zaman, Meryem Validemiz'in yanında o mevsimde olmayan yiyecekler görürdü.

O mevsimde olan yiyecek olsa, "Acaba ben yokken dışarı çıktı da aldı mı veya birisi getirdi mi?" diye düşünebilirdi. O mevsimde olmayan gıdalar ve yiyecekler görürdü ve şaşırırdı.

Şaşırdığını Kur'an-ı Kerim'den biliyoruz:

قَالَ يَامَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا ، قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللهِ ، إِنَّ اللهَ يَرْزُقُ

مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (آل عمران:٣٧)

(*Kàle yâ meryemü ennâ leki hâzâ?*) "Ey Meryem, bunlar sana nereden geldi böyle? Kapı kilitli, kimse buraya giremez, gelemez benden başka; Bu tatlı emsalsiz, enfes yiyecekler sana nereden geldi?" diyor.

(*Kàlet hüve min indi'llâh*) "Meryem Validemiz cevap veriyordu, diyordu ki: Allah'ın indinden, huzurundan, lütfundan, kereminden geldi. (*İnna'llàhe yerzuku men yeşâü bi-gayri hisâb*) Allah dilediği kullarını böyle hesaba, akla, mantığa, olağan duruma sığmaz bir şekilde rızıklandırır." (Âl-i İmran, 3/37) diyordu.

Buna inanmıyor. Sen Allah yolunda yürü, Allah seni ummadığın yerden rızıklandırır.

Kazancın en hayırlısı hangisidir, buyurun söyleyin?

Kazancın en hayırlısı ticaret midir, ziraat midir, sanayi midir, şunu mudur, bunu mudur?

Fıkıh kitaplarımız yazmışlar. El-hamdü lillâh ulemamız her şeyi kaydetmiş. Birinci sırada ne geliyor? Cihad geliyor. Kılıcının hakkı geliyor.

İşte öyle çalışırsan, Allah yolunda cehd edersen, cihad edersen, Allah sana küçük küçük gıdalar değil, koca koca kıt'alar verir. Afrika senin olur, Asya senin olur, Avrupa senin olur, eğer yolunda çalışırsan…

Ama zenginledikten sonra, parayı yan cebine koyduktan sonra:

"—Gelsin çalgıcılar, çıksın ortaya defler, dümbelekler… Sazlar çalınsın, çengiler oynasın…" dersen;

"—Vay hain vay! Seni hain seni… Sen benim yolumda yürüdün diye ben sana bu nimetleri verdim. Sen parayı görünce azdın ha!"

Alır Allah-u Teàlâ o zaman. Çünkü kadri bilinmeyen nimet elden alınır. Başımıza gelen de odur. Yoksa kimse bizim bileğimizi bükebilir miydi? Bileğimizi yatırabilir miydi bir hasım? Ödleri patlıyor.

Yolundan ayrılınca Rabbimizin, tokat Allah'tan, Celle celâlühû ve amme nevâlüh… Ceza oradan. Yoksa ötekinin ne hükmü var…

Allah bize hakiki vazifemizi idrak ettirsin… Onun için çalıştırsın…

d. O Nurdur, Nasıl Görebileyim?

Ahmed ibn-i Hanbel'in, Müslim'in, Tirmizi'nin Ebu Zerri'l-Gıfari RA'dan rivayet ettiklerine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:[125]

---

[125] Müslim, *Sahih*, c.I, s.416, no:261; Tirmizi, *Sünen*, c.XI, s.88, no:3204; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.175, no:21567; Bezzar, *Müsned*, c.II, s.84, no:3931; Tayalisi, Müsned, c.I, s.64, no:474; İbn-i Adiy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.V, s.38; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.IX, s.61; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.170, no:8300; Ebû Zerri'l-Gıfâri RA'dan.

Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.285, no:24893.

نُورٌ أَنَّى أَرَاهُ (حم. م. ت. خز. حب. ط. عن أبى ذر ؛ قال: سألت رسول الله صلى الله عليه وسلم: هل رأيت ربك ؟ قال فذ كره)

(*Nûrun ennâ erâhu*) "O nurdur, nasıl görebileyim?"

Ebû Zer RA, Peygamber SAS Efendimize çok sokulan samimi bir sahabi idi. Efendimizden bahsederken, (*halîlî*) benim candan dostum diye bahsediyor. O diyor ki:

سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِّ صَلَّى اللهُّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ رَأَيْتَ رَبَّكَ ؟ قَالَ: نُورٌ أَنَّى أَرَاهُ (م. ت. حم. عن ابي ذرٍّ)

(*Seeltü rasûlü'llah SAS*) Rasûlüllah SAS'e sordum:

(*Hel raeyte rabbeke*) "Yâ Rasûlallah, sen Rabbini gördün mü?" diye.

(*Kàle*) O da dedi ki:

(*Nûrun ennâ erâhu*) "O nurdur, nasıl görebileyim?" diye cevap verdi.

Biliyorsunuz, *Mevlid-i Şerif* te ifade ediliyor ki:

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Ahirette öyle görür ümmeti…

Peygamber SAS Efendimiz Allah-u Teàlâ Hazretlerini müteaddit defalar müşahede şerefine, cemâl-i bâkemâlini görmeye muvaffak olmuştur. Bir seferinde diyor ki: (*Raeytü* nûran) "Nur olarak gördüm, pırıl pırıl nur olarak gördüm." diyor. Bu hadis-i şerifinde, (*Nûrun ennâ erâhu*) "O nurdur, nasıl görebileyim, bakabileyim?" diyor. Güneşe bakamıyoruz gibi bir mana… Ama Allah âşikâre görmeye kudret verdiği zaman, âşikâre de gördü.

Ulemanın bu hususta çeşitli kavilleri var.

e. Hikmet Nuru ve Açlık

Bu hadis-i şerif, Peygamber Efendimiz'in dünyaya nasıl baktığını gösteren bir hadis-i şerif. Ebû Hüreyre RA'ın bize rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[126]

نُورُ الْحِكْمَةِ الْجُوعُ ، وَرَأْسُ الدِّينِ تَرْكُ الدُّنْيَا ، وَ الْقُرْبَةُ إِلَى اللهِ حُبُّ الْمَسَاكِينَ وَالدُّنُوُّ مِنْهُمْ ، وَالْبُعْدُ مِنَ اللهِ الَّذِي قُوِيَ بِهِ عَلَى الْمَعَاصِي الشِّبَعُ ، فَلاَ تُشْبِعُوا بُطُونَكُمْ فَتَطْفِئُ نُورَ الْحِكْمَةِ مِنْ صُدُورِكُمْ ، فَإِنَّ الْحِكْمَةَ تَسْطَعُ فِي الْقَلْبِ مِثْلَ السِّرَاجِ (كر. عن أبي هريرة)

RE. 453/10 (*Nûru'l-hikmeti el-cûu, ve re'sü'd-dîni terkü'd-dünyâ, ve'l-kurbetü ila'llàhi hubbü'l-mesâkîne ve'd-dünüvvü minhüm, ve'l-bu'du mina'llàhi'llezî kuviye bihî ale'l-meàsi'ş-şibeu, felâ tüşbiù bütûneküm fetutfiü nûra'l-hikmeti min sudûriküm, feinne'l-hikmete testau fi'l-kalbi misle's-sirâc.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

(*Nûru'l-hikmeti el-cûu*) "Hikmetin nuru açlıktır." Biliyorsunuz, hikmet çok güzel bir vasıftır. İnsanın hikmet sahibi olması, hakîm insan olması, yâni iyi düşünen, yaptığı her işi muhkem yapan, sağlam yapan, hikmetli yapan insan olması demektir. Bunu böyle yapabilme meziyet ve kabiliyetini kazanmaya hikmet derler. Bunun nuru açlıktır.

İnsan hikmete sahip olmak istiyorsa, hikmet sahibi olmak istiyorsa, hakîm bir insan olmak istiyorsa, her şeyi tam hak olarak konuşmak istiyorsa, tam doğru olarak yapmak istiyorsa, tam böyle rıza-i ilâhiye uygun olarak yapmak istiyorsa, onun nuru açlıktır. Açlık olmayınca hikmet gelmez. Işık olması için lamba nasıl elektriğe muhtaçsa, hikmet olması için de açlık olması lâzım!

---

[126] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.247, no:6730; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.447, no:2340; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1327, no:43479; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.285, no:28494.

Ne zaman aç oluyoruz biz? İbadet niyetiyle, Allah rızası yememizi, içmemizi bırakıyoruz, diğer zevkleri bırakıyoruz, oruca niyet ediyoruz. İşte bu, hikmetin insanın içine, gönlüne dolmasına, pınar suyu gibi vücudun her damarına, beyninin her hücresine yayılmasına sebep oluyor.

Tok oldu mu insan, nefis harekete geçer. Karnı doydu, bu sefer eğlence ister. Şehveti artar. Keyif yerlerini düşünür veyahut uyku uyumak ister.

"—Ne o, gözlerin böyle bayılıyor?"

"—Öğleyin çok yemek yemişim, biraz da yağlı tarafından fazla kaçırmışım pilavı…"

İnsan hemen yatmak istiyor. Neden? Karnı doydu.

Karnı doydu mu, uyku istiyor nefis… Veyahut uykusu yoksa, eğlence istiyor.

"—Yahu getir şu plağı bakayım… Aç şu radyoyu bakayım! Karnımız da doydu, acaba akşama kadar ne yapsak? Filanca parka mı gitsek, filanca gazinoya mı gitsek? Acaba geceye kadar nerede eğleniriz? Bu gece nereye gidelim? Tamam, yemek işi de halloldu." diye eğlenceye bakar insan…

Ama açlık, açlık insanı derin derin düşündürür. Aklına gelmeyen şeyleri hatırına getirtir.

"—Yaa, fakirlik diye de bir şey varmış. Ben her zaman yiyecek buluyorum ama, bulamayan insanların yüreği böyle yanıyormuş, midesi böyle kazınıyormuş demek ki…" der.

Ondan sonra zihni berraklaşır, pırıl pırıl olur. Her şeyi iyi görmeye başlar, iyi düşünmeye başlar, doğru düşünmeye başlar. Tamam, hikmetin nuru gönlünün lambalarına gelmeye başladı.

O bakımdan bu açlığa riayet etmek lâzım!

Nasıl riayet edelim?

Bir kere mideni çok doldurmayacaksın. Midenin hacminin üçte biri suya gidecek, üçte biri yemeğe ayrılacak.

"—Kalan üçte biri ne olacak?"

Üçte biri de bırak havaya kalsın, birazcık da boşluk kalsın!

Tıka basa dolduruyor, oturacak hali yok. Midesini öyle doldurmuş ki, eğilemiyor. Olmaz, üçte biri boş kalacak. Daha yemeğe iştihası varken kalkacak.

"—Bir tabak daha yiyebilirim…"

Tamam, kalk!

"—Yeter mi?"

Yeter.

Büyüklerden birisine sormuşlar. Doktor ama hakîm doktor, her şeyi iyi bilen filozof doktor:

"—Ne kadar yemek yiyelim?"

Demiş ki:

"—İki yüz dirhem yiyin, fazla yemeyin!"

"—Az değil mi, bu kadar yeter mi?"

هذالمقدار يحملك ، وما زاد علي ذلك ، فانت حامله .

(*Hâze'l-mikdâru yahmilüke,*) "Bu kadarı seni taşır, ayakta tutar. (*Ve mâ zâde alâ zâlike*) Bundan daha fazlasını yersen, (*feente hàmilühû*) sen onun hammalı olursun, sen onu taşırsın!" Çünkü kilo olur.

Şimdi 65 kiloluk bir tanıdığım var; 55 kilo idi. Şimdi 94 kilo… 94-55 = 39… Kırk kilo kadar fark var arada… İki tane dolu teneke taşıyor kolunda… Ağzına kadar su dolu bir tenekeyi bir koluna almış, diğer tenekeyi de öbür koluna almış, öyle geziyor. Her gittiği yere öyle gidiyor. Merdivenlerden teneke ile çıkıyor. Merdivenlerden teneke ile iniyor. Yürüyeceği yolu teneke ile yürüyor demek ki…

55 kilo iken canlıydı. Şimdi iki teneke taşıdığı için çabuk yoruluyor.

Ne diye taşıyacak boşuna?.. Kendisini zabt edecek, arzularına hàkim olacak, yemeyi azaltacak.

Zaten çok yemekten damarlar tıkanıyor, mide yoruluyor, ülser

başlıyor, şu oluyor, bu oluyor Hepsi çok yemekten oluyor. Peygamber SAS Efendimizin bize tavsiyesi: Mümkün olduğu kadar az yemek… Acıkmada yememek…

“—Efendim, adet olmuş, günde üç defa yiyoruz.”

“—Acıktın mı?”

“—Acıkmadım…”

“—Atlat o zaman, öğle yemeğini atlat! Sabah kahvaltı ettin, bir de akşam ye; olsun, bitsin.”

Ama sabah kahvaltısı ettikten sonra üç saat geçti mi, saat on ikide içeriden bir feryad, nefis bağırır:

“—Aman öldüm, ölüyorum, aman yemek getirin, kebaplar gelsin!” diye içeriden bağırır.

Yalan, o hakiki açlık değil… Ama midesi kazınır, ölecek gibi… Bir kuzu getirseler, çevirseler, hepsini devirir. Ertesi gün daha fazla yer, ertesi gün daha fazla yer… Göbeği patlayacak gibi olur, kayışın delikleri yetmez. Hadi getir yeniden delik delelim… O hale gelir.

Onun için, az yemeğe kendimizi alıştıracağız. Yani bunların hepsi, yeme duygusunun kötüye kullanılışıdır.

Yeme duygusu neden verilmiş, iştiha insana neden verilmiş?

O güzel bir sistem… *Tebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn*… Allah-u Teàlâ ne güzel yaratmış ki, bu insan bu dünya işlerine dalar da vücudun ihtiyacını unutur diye, içeriden zil çalıyor. Karnının zil çalması neden? Vücut zayıf düşmesin diye beslenme zamanını bildiriyor içeriden… Ne güzel bir sistem… İnsanın aklına gelmez, gayet güzel bir şey…

Ama biz onu suiistimal ediyoruz, yani kötüye kullanıyoruz, çılkını çıkartıyoruz artık… Öyle yapmayacağız, ihtiyaç kadarını yiyeceğiz. Fazlası… O zaman bir teneke, iki teneke, üç teneke sırtında taşırsın. Sen bilirsin, buyur, taşı… Hammallık istiyorsan, taşı… Halbuki hafif olsa insan, kalbi daha az yeri besleyecek, daha az yorulacak.

f. Dinin Temeli Dünyayı Terk Etmek

Cümle devam ediyor, hadis-i şerifin içindeki akış devam ediyor. Birinci cümlecik bitti, ikinci cümlecik:

(*Ve re'sü'd-dîni terkü'd-dünyâ*) "Dinin başı, dindarlığın, iyi bir mü'min olmanın, müslüman olmanın, sağlam müslüman esası temeli, kaynağı, dünyayı terk etmektir."

"—Ben dindar adamım, bilmem ne…"

Parmaklarında kaç tane yüzük var? Saatin nasıl, altın köstekli mi? Evin nasıl? Sorma…

Parmaklarında bir o yüzük var, bir bu yüzük var.

Nasıl dindar olacaksın?

İbrâhim ibn-i Edhem Rh.A'in, Allah şefaatine nâil eylesin… Horasan'da Belh şehrinin padişahı imiş. Kırk tane altın-gümüş kalkanlı asker önde, kırk tane altın-gümüş kalkanlı asker arkada gidermiş. Tantanalı, şatafatlı… Atlas döşeklerde, kuş tüyü yastıklarda yatarmış.

Geceleyin yukarıda bir gürültü duymuş, meşhur hikâye…

"—Kim o?" diye yukarıya, dama bağırmış.

"—Devemi kaybettim de onu arıyorum." demiş.

O da aşağıdan bağırmış:

"—Bire edepsiz, şaşkın, dam üstünde deve mi aranır?" demiş.

O da yukarıdan aşağıya bağırıyor:

"—Atlas döşeklerin içinde Allah aranır mı? İpeklerin, atlasların, zevklerin, altınların, gümüşlerin, tantananın, saltanatın içinde Allah aranır mı?"

"—Yakalayın şu adamı, bakalım kimmiş?" diyorlar, adamları salıyorlar; yukarıda kimse yok…

(*Terki'd-dünyâ*) "Dünyayı terk etmek…"

"—Pekiyi nasıl terk edelim? Hepimiz Çamlıca tepesine gidelim, veya daha uzak bir yere gidelim, Ağrı Dağı'na gidelim…"

Hayır! Terk-i dünya, gönülden olacak. Gönülden hedef olmayı çıkartacaksın.

"—Senin gayen ne arkadaşım?"

“—Benim gayem bir ev sahibi olmak, bir Mercedes sahibi olmak… Deniz kenarında bir yalım olsun… Ondan sonra istediğim zaman İsviçre’ye gideyim. Kışın Uludağ’da kayak yapabileyim. Yazın Marmaris’te, Bodrum’da, en güzel yerlerde denizde, plajda yüzeyim. Bir tane kotram olsa daha iyi olur, kendim istediğim yere giderim. En sakin yerden balık yakalarım, cızbız kızartmasını, ızgarasını yaparım…”

Haa, bak, bütün gayesi dünya…

“—Senin gayen ne?”

“—Benim gayem de Rabbimin rızasını kazanmak cehennemden kendimi kurtarmağa çalışmak, cennetine cemâline nâil olmak… Gazabına, azabına uğramamak; rızasına vâsıl olmak…”

Bu da ahiret… Gayesini insan ahirete döndürecek, hedefi ahiret olacak… Hedefi dünya oldu mu, isterse dağ başında olsun, yine ehl-i dünyadır.

Dağ başına çıkmış adam, bir kulübe yaptırmış… Hatta kulübe de yaptırmamış, bir mağarada yaşıyor. Ama şöhreti şehre yayılmış, herkes ziyaretine geliyor. Hediyeler, bilmem neler…

O ehl-i dünya olmuş. Şöhret istiyor, hediye bekliyor. Ama o ağını örümcek gibi dağa kurmuş. Kimisi şehre kurar, kimisi dağa kurar. Hedefi ahiret olacak, gayesi ahiret olacak.

Bunun çok delilleri var da, Peygamber SAS Efendimiz’in en sevgili ashabı içerisinde çok zengin insanlar var… Yâni zenginliği bırakmak gerekmiyor.

Sonra Peygamber SAS Efendimiz, badiyeye, çöle gitmeyi uygun görmemiş. Hayret edersiniz, tahmin etmezsiniz: Köy halkı şehir halkından beş yüz yıl sonra cennete girecek, cennetlik olsa bile… Önce şehir halkı girecek.

Neden? Şehirde ilim var, hikmet var, edeb var, erkân var… Şehirde oturduktan sonra köye gitmek doğru görülmemiş. “Cuma namazı bile kılınmıyor.” diye uygun bulunmamış.

Yâni terk-i dünya demek, gidip bir tenha yere oturmak demek değildir ve fakir olmak değildir. Zengin olabilirsin! Helâlinden kazanır, helâlinden sarf edersin.

Bizim İmam-ı A'zam Efendimiz de bir zengin tüccardı ama ne tüccar… Bir kumaşın bir yerinde bir sakatlık varmış. Tezgahtarına demiş ki:

"—Şunun sakatını ayır, almak isteyen müşteriye göster!"

Sonra gelmiş sormuş:

"—Ne yaptın o kumaş topunu?"

"—Efendim, ben unuttum, hiç farkına varmadım. Öteki topların arasında satılmış, gitmiş."

"—Ben sana demiştim…"

"—Fark edemedim, özür dilerim, affedersin." demiş.

Bütün kazancını tasadduk etmiş.

"—E hocam, onlar masal; şimdi gel de gör bakalım ticari hayatı…"

Hayır…

Demir tüccarlarından bir arkadaşımız var Galata'da… Belli zamanlarda basküllerini kontrol ederlermiş onlar, tarttırırlarmış. Bakmış ki terazisi az malı çok gösteriyor. Meselâ 900 kiloyu 1 ton gösteriyor. Demir satıyor.

Eyvah, ben müşterilerime bilmeden az mal verip, çok parasını alıp aldatmış gibi oldum.

"—Bundan evvelki ayar ne zamandı?"

"—Üç ay önce, altı ay önce, neyse şu tarihte…"

O tarihten sonraki bütün faturaları koymuş önüne… Kime ne mal sattıysa, ne kadar eksik tarttıysa, o kadar parayı ayırmış vermiş, ayırmış vermiş…

Arslanlar her devirde olur. Yiğitler, babayiğitler her devirde olur. Evliyâ her devirde olur. Hiçbir devirde Allah iyi kulu da, kötü kulu da eksik bırakmaz. Her devirde iyi insan vardır. Allah bizi onlardan etsin…

"—Artık iyi insan kalmadı." demek kötü bir söz oluyor.

Bilinmez ki Allah'ın ne iyi kulları vardır, ne takva ehli kulları vardır.

Demek ki, terk-i dünyâ ne imiş? Gönlüne dünya sevgisini

yerleştirmemekmiş. Yoksa, zengin olabilir insan… Şehri terk edip köye gitmek değilmiş. Çünkü, şehre yerleşmeye dinimizde teşvik var…

g. Miskinleri Sevmek

(*Ve'l-kurbeti ila'llàhi hubbü'l-mesâkîn*) "Allah'a kurbiyyet, miskinleri sevmektir." *Miskin*; parası pulu olmayan, hareket edecek hali olmayan, aciz, fakir kimse demektir.

"Allah'a yakın kul olmanın, ermiş kul olmanın, Allah'a kurbiyyetin sebebi, (*hubbü'l-mesâkîn*) miskinleri, fakirleri sevmektir; (*ve'd-dünüvvü minhüm*) ve onlara yakın olmaktır."

Ziyaretine gidivermektir, halini sormaktır. O teneke ile kaplı kulübesine varıvermektir. Yağmur yağdığı zaman altına çanaklar, taslar koyduğu odasına girivermektir. Yardım edivermek, ihtiyacını görüvermektir.

Hem sevecek hem de yakın olacak, kaçmayacak, uzakta durmayacak. Onlara hizmet ettikçe, onlara iyilik yaptıkça Allah'a yaklaşacak.

(*Ve'l-bu'dü mina'llàh*) "Allah'tan uzaklaşmanın sebebi, (*ellezî kuviye bihî ale'l-meàsî*) öyle bir şeydir ki, onunla insan günah işlemek hususunda güç kazanıyor, güçleniyor. Günah işlemeğe karşı hazırlıklarını tamamlamış oluyor, günah işleyecek duruma geliyor. Günah işlemeğe kuvvet kazanıyor. Güç kazandırıcı, Allah'tan uzaklaştırıcı şey nedir? (*Eş-şibeu*) Tokluktur."

(*Felâ tüşbiù bütùneküm*) "O halde karınlarınızı tıklım tıklım doldurmayınız ki; (*fetutfiu nûra'l-hikmeti min sudûriküm*) göğüslerinizdeki, kalbinizdeki o hikmetin nurunu söndürmesin!"

(*Feinne'l-hikmete testau fi'l-kalbi misle's-sirâc*) "Çünkü hikmetin nuru kalpte kandil gibi yanar, etrafı aydınlatır. Ama böyle karnı çok doldurduğun zaman, o kalpteki hikmet nuru söner." buyuruyor.

O zaman hikmetsiz kalır insan, yavanlaşır. Yaptığı işin tadı tuzu kalmaz.

“—Hocam, Ramazan’da tutarız.”

Ramazan’da farz… Ramazan’ın dışında da oruçlar vardır. Peygamber Efendimiz pazartesi ve perşembe günleri oruç tutardı.

Sonra *Eyyâm-ı Biyd* oruçları tutardı. Yani Arabî ayların 13, 14 ve 15’inde, yani mehtaplı gecelerinin gündüzlerinde hep oruçlu olurdu; hiç bırakmamıştır.

Sonra Peygamber Efendimiz Receb’de, Şa’ban’da çok oruç tutardı.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hikmet denilen o güzel hale sahip eylesin cümlemizi… Her şeyi yerli yerince konuşmak, her şeyi yerli yerince yapmak, Rabbimizin rızasına uygun yapmak, hakîmâne hareket edebilmek…

h. Amellerde Niyetin Önemi

Sonuncu hadis-i şerif… Sehl ibn-i Sa’d RA’dan rivayet edilmiş. Hatîb-i Bağdadi’de, Taberâni’de olan bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[127]

نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ ، وَعَمَلُ الْمُنَافِقِ خَيْرٌ مِنْ نِيَّتِهِ ، وَكُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى نِيَّتِهِ ، فَإِذَا عَمِلَ الْمُؤْمِنُ عَمَلاً نَارَ فِي قَلْبِهِ نُورٌ (طب. خط. ض. عن سهل بن سعد)

---

[127] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.185, no:5942; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.III, s.255; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.237, no:4811; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.285, no:6842; Sehl ibn-i Sa’d es-Sa’dî RA’dan.

Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.119, no:148; Nüvâs ibn-i Sema’n el-Kilâbî RA’dan.

Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.343, no:6860; İbnü’l-A’rabî Rh.A’ten.

Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.286, no:6843; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.
İbn-i Abdi’l-Ber, *Temhîd*, c.XII, s.265; Hz. Ali RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.228, no:212; *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.754, no:7237; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.1834, no:2836; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXII, s.288, no:24903-24905.

RE. 453/11 (*Niyyetü'l-mü'mini hayrun min amelihî, ve amelü'l-münâfikı hayrun min niyyetihî, ve küllün ya'melü alâ niyyetihî, feizâ amile'l-mü'minü amelen nâra fî kalbihî nûrun*)

(*Niyyetü'l-mü'mini hayrun min amelihî*) "Mü'minin niyeti amelinden, işinden daha hayırlıdır." Çünkü mü'minin gönlüne baksan neler yapacak ama, yapabildiği ancak azıcık bir şey… Dağları devirecek, neler yapacak dini için ama, ne yapsın ki azıcık yapabiliyor, yetiştiremiyor. Niyeti daha hayırlıdır amelinden…

(*Ve amelü'l-münâfikı hayrun min niyyetihî*) "Münafığn da ameli, işi niyetinden daha hayırlıdır." Çünkü münafık, niyeti bozuk demek zaten; kafası bozuk, gönlü bozuk…

Çünkü münafık, Müslümandan korkusundan, yaltaklandığından iyi şeyler yapar. Ama içi bozuktur. Onun işi iyi, içi bozuktur. Müslümanın ise niyeti daha hayırlıdır. Çünkü çok temiz kalplidir, çok iyi şeyler ister; ameli azdır. İnsanlar amelleriyle değil niyetleriyle cennete girecekler.

Bir insan namaz kılsa, kötü niyetle kılsa, kıymeti yok… İyi niyetli olduğu zaman kıymeti var. Oruç tutsa, kötü niyetle tutsa, kıymeti yok… İyi niyetli olduğu zaman kıymeti var.

Kötü niyetle oruç olur mu? Olur.

O halde bu hadisten bize çıkacak ders nedir? Niyetimizi mutlaka kontrol edeceğiz, tashih edeceğiz. İyi niyetli olmağa gayret edeceğiz.

(*Ve küllün ya'melü alâ niyyetihî*) "Herkes niyetine göre amel eder. (*Feizâ amile'l-mü'minü amelen nâra fî kalbihî nûrun*) Müslüman bir güzel amel işlediği zaman, onun kalbinde bir nur yanmağa başlar. Salih bir amel işlediği zaman, Müslümanın gönlünde bir ışık yanmağa başlar. Gönlü aydınlanmağa başlar. O halde iyilik yaptıkça bizim içimiz aydınlanacak.

"—Hocam, ben tesbih çekiyorum, bir şey yok… Gözümü kapatıyorum, bir şey yok…"

İyi amellere devam ettikçe, o zaman olacak bir şey… Onu yapmadan olmuyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri niyetimizi dürüst tutmayı, sağlam tutmayı nasib eylesin…

Her işinizin başında bu işi neden yaptığınızı kendinize sorun!

Sabah kapınızın görünecek yerine bir yazı yapıştırın:

“—Bugün ne yapacaksın?” diye.

Akşamleyin yatak odasında gözünüze ilişecek bir yere yazın:

“—Bugün ne yaptın?” diye.

Daima kendinizi ve niyetinizi kontrol edin! Her işinizin rıza-i Bârî’ye uygun olmasına dikkat edin! Eğer iş biraz bulaşıksa, bulanıksa, karışıksa, o işi yapmayın!

“—Ne niyetle yapıyorsun?”

“—İşte biraz yağ çekmek lâzım o adama da… İşte öyle olursa, şöyle olur.”

Tamam, o işi yapma! Bak, biraz niyet iyi değil…

“—Sırf Allah rızası için filanca zatı ziyaret edeceğim! Hastanede zavallıcık.”

Tamam, iyi niyetlisin, yap!

“—Filanca seyahate gitti, çoluk çocuğuna biraz yardım edeceğim!”

Tamam, yap! Ama niyette bir bozukluk olduğu zaman, onu bırak.

Her işimizde niyetin kontrolü en önemli iş olmuş oluyor. Rabbimiz bize o şuuru ihsan eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

16. 02. 1986 – İskenderpaşa Camii

15. DUANIN KARŞILIĞI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

هَاتُوا ابْنَيَّ حَتَّى أُعَوِّذْهُمَا بِمَا عَوَّذَ إِبْرَاهِيمُ ابْنَيهِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ ، أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وهَامَّةٍ ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لاَمَّةٍ (ابن سعد عن ابن عباس ؛ ابن سعد ، طب . كر . عن ابن مسعود)

RE. 453/12 (*Hâtü'bneyye hattâ uavvizhümâ bimâ avveze ibrâhîmü ibneyhi ismâîle ve ishâka, uîzükümâ bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti min külli şeytànin ve hâmmetin, ve min külli aynin lâmmetin.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimin!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, lütf u ihsanı, ikramı dünya ve âhirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihanın hayrına, dileklerinize, muratlarınıza nâil eylesin...

Peygamberimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden ve mübarek nasihatlerinden, o gül bahçesinden bir demek okuyup izah etmeye çalışacağız.

Bunların okunmasına başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, bağlılığımızın, saygımızın bir ifadesi olmak üzere, ve onun cümle âlinin, ezvâcının, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye, sair enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyaullah ve mukarrebînin ruhlarına, hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervahına acizâne, naçizâne hediye olsun diye;

Ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, analarımızın, babalarımızın, kardeşlerimizin, dostlarımızın ruhlarına hediye olsun diye; şu beldeleri Allah Allah diye diye fethetmiş, düşmandan muhafaza etmiş, düşmandan tekrar geriye almış fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, muvahhid askerlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde bulunduğumuz caminin bânisi İskender Paşa'nın ve caminin tamircilerinin, ayakta kalmasına, yaşamasına, gelişmesine, genişlemesine yardım edenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz eseri yazmış olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocaefendi Hazretleri'nin ruhuna, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zahid Kotku Efendi hocamızın ruhuna ve bu hadîs-i şeriflerin bize kadar gelmesine emek sarfetmiş olan bütün hadis alimlerinin, râvilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bilhassa İstanbul'da medfun bulunan sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri başta olmak üzere tabiinin ve sair evliyaullahın ve salihlerin ruhlarına hediye olsun diye; biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına ermemize, dünya ve âhirette bahtiyar olmamıza vesile olması dileğiyle, bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerif okuyup öyle başlayalım!

…………………………..

a. Peygamber SAS'in Torunları İçin Dua Etmesi

Bu hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 453. sayfasındadır.

Peygamber SAS Hazretleri metnini mukaddimede okumuş

olduğumuz hadîs-i şerifte buyurmuş ki:[128]

هَاتُوا ابْنَيَّ حَتَّى أُعَوِّذْهُمَا بِمَا عَوَّذَ إِبْرَاهِيمُ ابْنَيهِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ ، أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لاَمَّةٍ (ابن سعد عن ابن عباس ؛ ابن سعد ، طب . كر . عن ابن مسعود)

RE. 453/12 (*Hâtü'bneyye, hattâ uavvizhümâ bimâ avveze ibrâhîmü ibneyhi ismâîle ve ishâka: Uîzükümâ bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti min külli şeytànin, ve hâmmetin, ve min külli aynin lâmmetin.*)

(*Hâtü'bneyye*) "Şu benim iki oğulcuğumu getirin bana verin!"

Kasıt, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimiz, yani torunları. "Şu iki oğulcuğumu bana getirin." *İbn* kelimesinin ism-i tasgîri *büney* gelir, yani oğulcuk mânasınadır. *Büneyye* olunca "Benim iki oğulcuğum" demek oluyor. Burada harekesi konulmamış, metni takip eden arkadaşlarımıza bir işaret olsun diye söylüyorum.

(*Hâtü'bneyye*) "Şu benim iki sevgili oğulcuğumu yani toruncuğumu bana getirin verin! (*Hattâ uavvizehümâ*) Allah onları korusun diye ben onları Allah'a havale edeyim, Allah'a ısmarlayayım; (*bimâ avveze ibrâhîmü ibneyhi ismâîle ve ishâka*) İbrâhim AS oğlu İsmâil'i ve İshak'ı ne dua ederek. nasıl Allah'a ısmarlamışsa ben de onları Allah'a ısmarlayayım. Getirin bakayım o evlatlarımı bana!" buyurmuş.

Sonra duayı okuyor:

(*Uîzükümâ*) "Ey benim toruncuklarım, ey Hasan, Hüseyin! Ben sizin ikinizi Allah'a havale ederim, ısmarlarım. Allah'ın hıfzında, emânında olasınız." Neyle? (*Bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti*) "Allah'ın

---

[128] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.X, s.72, no:9984; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.254, no:1483; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.X, s.301, no:17449; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XIII, s.224; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.X, s.66, no:28390; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.316, no:24993.

eksiksiz, kâmil, tam kelamı, kelimeleri ile. "

Neden, hangi düşmana, hangi tehlikeye karşı? (*Min külli şeytânin*) "Her şeytandan sizi Allah'a ısmarlarım, (*ve hâmmetin*) ve öldürücü zehiri olan her canlıdan…"

Hâmme ne demek? Öldürücü zehiri olan her canlıya *hâmme* derler. Ehemmiyetli…

Bazı hayvanlar vardır zehirlidir, onlara *sâmme* derler; zehiri vardır ama öldürmez. Mesela bal arısı; bal arısının da zehiri vardır. Konarsa, batırırsa iğnesini soktuğu yer biraz şişer, o kadar. Ölmez.

Ama öldürücü olursa, ona *hâmme* derler. Yani öldürücü bir yılan, öldürücü bir mahlûk, yani soktuğu, ısırdığı zaman insanın ölümüne sebep olursa ona *hâmme* derler.

"Her şeytanın şerrinden ve her öldürücü zehiri olan hayvanın şerrinden, (*bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti*) Allah'ın tam kelimeleriyle Allah'a sığınırım."

Arapça'da *kelime*, söz demek; yani Allah'ın sözleri, esmâ-i hüsnâsı da o mânaya gelir, Allah'ın kabul edeceği dualar mânasına da gelebilir. "Allah indinde makbul olan dualarla, Allah'ın insanın duasını reddetmeyeceği güzel sözlerle" mânasına gelebilir.

Şeytandan Allah'a sığındırıyor. Öldürücü zehiri olan mahlûkattan sığındırıyor. (*Ve min külli aynin lâmmetin*) "Şerli gözden, yani gözünde şer olan insanların şerrinden…"

Bundan kasıt nazardır. Bazı insan vardır, baktığı zaman haset gözüyle, yiyecek gibi, kıskanarak bakar; onun nazarı değer. Nazar değmemesi için, insanın işte böyle dualarla Allah'a sığınması gerekir.

Herkesin bildiği dualar, Kur'ân-ı Kerîm'in son sureleri olan *Muavvizât* denilen *Kul hüva'llàhu ehad, Kul eùzü bi-rabbi'l-felak, Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs* sûreleridir. Bu üç sûreye *Muavvizât* denir; yani insanı Allah'a ısmarlatan, sığındıran sureler demek. Son iki tanesine *Muavvizeteyn* denir: *Kul eùzü bi-rabbi'l-felak, Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs*… Üçüne birden *Muavvizât* denir. İnsan bunları okudu mu, korunur.

Ama bu dualarında, madem Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimiz'e dua etmiş Peygamber Efendimiz, söylemiş, o zaman bunu da tabii o mübarek hadîs-i şeriften bir bilgi olarak biz

ezberleyelim. Bunu da hatırımızda tutup okuyalım!

Demek ki gözün zararı oluyor. Bazı gözler baktığı zaman şerleri toplar. Hani nazar, öküzü çatlatır, taşı çatlatır derler. İşte o kötü gözlerden, kem gözlerden ve mahlûklardan Allah'a sığınmış. Peygamber SAS Efendimiz torunlarını kucağına almış veya yanına çağırmış, böyle dua eylemiş.

Dua faydalıdır, dua ibadettir. Bunun ehemmiyetini herkes kabul etsin. Yani bir tereddüdü varsa tereddüdü atsın. Dua ibadettir. Yani ben ibadeti yaptım, namazı kıldım, üstüne dua ediyorum, bir şey istiyorum Allah'tan; insan o dua ibadet değil sanmasın. Duanın kendisi de ibadettir.

Namaz nasıl ibadetse, duanın kendisi de ibadettir. Öyle buyuruyor Peygamber Efendimiz. Yani namaz kılıyorsun, sevap kazanıyorsun; dua edince de sevap kazanırsın. Allah-u Teàlâ Hazretleri dua edeni sever, dua etmeyene gazap eder. Duanın kıymetini bilin:[129]

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللهَ ، غَضِبَ اللهُ عَلَيْهِ (حم. ش. عن أبي هريرة)

(*Men lem yed'u'llàhe, gadıba'llàhu aleyhi*) "Kim Allah'a dua etmezse, Allah ona gazab eder."

Yani bakın, Rabbimiz ne kadar kerîm ki, dünya zenginleri isteyince kızarlar, surat buruştururlar; Allah-u Teàlâ Hazretleri istemeyene gazap ediyor. Ne kadar cömert, ne kadar kerîm, Ekremü'l-ekremîn.... Yani anlayalım da kıymetini bilelim.

Bir de dünya insanları, duada ısrar edince yine yüz buruştururlar;

"—Eee artık sen de çok oldun; amma takıldın, yakama yapıştın yahu." filan derler. "Git be artık, ya başka hayır verecek bir insan yok mu, sade ben mi varım, ya hepiniz bana geliyorsunuz? Biraz başka dükkânlara gidin!" filan derler. Yani bıkarlar.

---

[129] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.278, no:3817; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.2, s.443, no:9717; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.6, s.22, no:29169; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.394; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafà*, c.VII, s.295; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.68, no:3160; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.404, no:23844.

Halbuki Allah-u Teàlâ Hazretleri öyle Ekremü'l-ekremîn'dir ki duada ısrarı sever. "Yâ Rabbi, bana ver… Yâ Rabbi, istiyorum, yine istiyorum, yine istiyorum…" diye ısrar etmek gerekiyor.

Hatta bir hadîs-i şerifte geçiyor. Bazen de konuşmalarımda söylediğim oldu. Kul günahkâr, yüzü kara, kabahatler işlemiş, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevmediği bir kul durumuna düşmüş, ama bir aklı başına gelmiş:

"—Yâ Rabbi!" diyor,

Allah-u Teàlâ Hazretleri nazar etmez.

"—Yâ Rabbi!" diyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri yine nazar etmez. Üçüncü defa:

"—Yâ Rabbi!" deyince, hadîs-i şerifte geçiyor ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu durumda:[130]

قَدِ اسْتَحْيَيْتُ مِنْ عَبْدِي ، وَلَيْسَ لَهُ رَبٌّ غَيْرِي.

(*Kad istahyeytü min abdî, ve leyse lehû rabbün gayrî*) "Ey meleklerim, ben bu kulumdan utandım. Onun benden başka Rabbi, Mevlâsı olmadığını bildiği halde ve bana 'Yâ Rabbî!.. Yâ Rabbî!.. Yâ Rabbî!..' diye yöneldiği halde, ona icabet etmemekten ben utandım ve onu mağfiret ettim." buyururmuş.

Onun için duada da ısrar edin!

---

[130] Muhtelif lafızlarla: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.468, no:1488; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.556, no:3556; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1271, no:3865: İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.160, no:876; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.675, no:1831; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef,* c.X, s.443,no:19648; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ,* c.II, s.211, no:2965; *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.165, no:1111; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.138, no:337; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.235, no:1311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.465, no:7486; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.423, no:13557, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan;

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.31, no:4591; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.391, no:1867, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.142, no:4108; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef,* c.II, s.251, no:3250; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ,* c.IV, s.61, no:912; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.64, no:3128, 3166, 3167, 3266-3268; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.IX, s.16, no:7811-7814; RE. 87/13.

Muhterem kardeşlerim, üçüncü bir tarafını da söyleyeyim:

İnsan, "Mühim şeyleri isteyeyim de önemsiz şeyleri istemeyeyim." der değil mi? Mesela, haydi başvekilin yanına, reisicumhurun yanına gideceğiz, bir şey isteyeceğiz. Ehemmiyetli bir şey için çıkar insan yüksek bir makama. Mühim bir şey ister, mühim olmayan bir şeyi söylemeye değmez. Hatta kendisi söylemeye kalksa heyetteki öbür arkadaşlar; "Ya bunu söylemenin sırası mı şimdi? Bırak şimdi, bu küçük mesele!" filan derler.

Halbuki Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Ayakkabınızın bağcığı kopsa Allah'tan isteyin!"

Bir de işin bu tarafı var. Yani Allah'tan küçüğünü de isteyin.

Küçüğünü istemenin hikmeti nedir?

Allah bilir, fakat şu ki küçük bir şey istersin. Mesela, elektrikler söndü, "Yâ Rabbi! Tam şu sırada elektrikler söndü, yaktır şu elektriği!" diyorsun, şıp yanıyor elektrik. Nasıl olur insanın imanı?

İstedin verdi. Yani küçük bir şey istiyorsun, şıp veriyor… Onun imanı kale gibi, çelik gibi olur. O insanın imanı sağlamlaşır. Çünkü Allah veriyor, verdiğini görüyor.

Allah'ın varlığına delil mi ister?

Ben acıyorum insanlara. Kitaplara yazıyorlar böyle uzun boylu, Allah'ın varlığı hakkında delil! Ya, istiyorum, veriyor; delil o işte! İstiyorum, dua ediyorum, duama icabet ediyor. Herkese özel delil veriyor, daha ne istiyorsun! İstediğini ihsan ediyor. Onun için duanın çok önemi vardır.

Bir de bu dua ile ilgili bir meselesi daha kaldı.

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi ezelde takdir etmiş, benim duamın ne faydası olacak?"

Hayır, duanın faydası var! Dua başa gelmiş belâyı defetmeye de yarar; başa gelmeyenin, gelmekte olanın engellenmesine de yarar. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[131]

---

[131] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3471; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1815; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.234, no:22097; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.219, no:17191; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3122; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.5, no:12420.

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ ، ومِمَّا لَمْ يَنْزِلْ ، فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللهِ بِالدُّعَاءِ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 207/14 (*Ed-duàu yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil*) "Dua etmek, inmiş olana (belâ ve musibetlere) karşı da henüz inmemiş olana (belâ ve musibetlere) karşı da fayda verir. (*Fealeyküm ibâda'llàhi bi'd-duài*) Öyleyse ey Allah'ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!"

Yine Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[132]

الدُّعَاءُ يَرُدُّ القَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ (كر. عن نمير عن ابيه عن جده ،

ابو الشيخ عن ابى موسى مرسلاً)

RE. 207/12 (*Ed-duàu yeruddü'l-kadàe ba'de en yübrame*) "Dua kesinleşmiş olan kader-i ilâhîyi bile değiştirir. Allah'ın hükmünü değiştirir, kulu iyi bir noktaya getirir. Allah'ın lütfunu kazandırır, duruma değişiklik verilmesine sebep olur."

İşin bir de bu tarafı var. Kaderin esrarıyla bağlantılı sır, bir sır ama işin hakikati bu. Yani işin hakikati budur. İnene de ineceğe de faydası olur, takdiri de Allahu Teàlâ Hazretleri o dua bereketine değiştirir.

Dua edenin faydası üç çeşit olabilir. Bir, dua eder istediğini aynen alır. İki, istediğinden âlâsını, daha iyisini alır; yanlış bir şey istemişse yanlışı vermez de Allah; doğrusunu, işe yarayacağını verir. Üç, en kıymetlisi de odur; ahirette büyük sevap verir.

Meselâ, öyle bir şey ister ki insan, olacak bir şey değil. Yani

---

[132] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

Allah kâinatın nizamında takdir ederken onu öyle şey yapmamış, onun istediğini yapmayı uygun görmedi yani. Çünkü herkes başka türlü bir şey ister. Çömlekçi güneş çıksın ister, ziraatçi de yağmur yağsın ister değil mi? Yani zıt. Birisi güneş çıksın ister, ötekisi de yağmur yağsa da ekinler büyüse ister. Onun için, Allah bazılarının istediğini yapmaz, ama yapmadığını karşılıksız bırakmaz ve en faydalısı da budur, ahirette verir.

Ahirette bazı insanlar amel defterleri açıldığı zaman çok sevaplarla karşılaşacaklarmış. Bir hadîs-i şeriften alınmış, Abdulkadir-i Geylânî KS kitabında yazıyor. Diyeceklermiş ki:

"—Yâ Rabbi! Ben bu sevabı nereden kazandığımı bilemedim. Yani nereden gelmiş ki bu sevap benim defterime? Yanlış olmaz ama nereden geldi acaba bu sevap benim defterime bilemedim?"

Denilecekmiş ki:

"—Ey kulum! Bu verdiğim sevap, senin dünyada yaptığın filanca duanın karşılığıdır. O zaman istediğini vermeyi uygun görmedim, şimdi bu mükâfatı, bu sevabı veriyorum."

O zaman insanların çoğu isteyeceklermiş, temenni edeceklermiş ki, yine hadislerden biliyoruz:

"—Keşke dünyada istediklerim o zaman verilmeseymiş de burada sevaplı olarak verilseymiş!" diyeceklermiş.

Çünkü dünya geldi geçti. İki paralık dünya, 50-60 yıl geldi geçti.

O bakımdan, duanın işleri böyledir. Siz de ağzı dualı kimseler olun. Dua bir bedava ibadettir. Üstelik bedava değil, mükâfatlı bir ibadettir. Çünkü hem taş atmıyorsun ki kolun yorulsun hem de dünyada, ahirette hayırlara eriyorsun.

Muhterem kardeşlerim! Bir de duanın en kârlılarından bir şeklini söyleyeyim:

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri müslümanın müslüman kardeşi hakkında yaptığı duayı reddetmez. "

Müslüman kardeşlerinize dua etmeyi öğrenin. Başkalarına dua etmeyi öğrenin.

"—E hocam, benim kendimin ihtiyacı var? Ben şimdi…"

Hayır, öyle deme! Çünkü orasının da esrarını Peygamber Efendimiz hadislerde bildirmiş: Bir melek yukarıdan o kardeş için yaptığın duaya amin der, (*ve leke bi-mislihî*) "Sana da Allah mislini

versin.” der. Meleğin duası da reddolmaz.

Onun için kardeşlerinizi sevin, müslüman kardeşlerinizin hakkında dua edin!

“—Hocam, benim kardeşim biraz sapıtık, doğru yolda gitmiyor.”

Salâh-ı hâli için dua et, “Allah lütfuyla ıslah eylesin, hakikati göstersin!” diye dua et. O da olmaz mı? Öyle dua et.

Birbirimizi seveceğiz, birbirimize muhabbet edeceğiz, birbirimiz için kesemizin ağzını açacağız, birbirimiz için yardıma koşacağız, birbirimizi sımsıkı tutacağız. Başka çaresi yoktur bunun… Cenneti kazanmanın kolay yolu budur.

Dua ile ilgili hatırıma gelen şeyleri bu kadarcık söyleyiverdim, duadan gafil olmayasınız diye.

b. Dört Halifeyi Sevmek

Bu hadîs-i şerifi. Rafiî Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS buyuruyor ki:[133]

هَبَطَ جِبْرِيلُ ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّد ، إِنَّ اللهَ يَقرئك السلام ، ويقول لك :
تَأْتِى يوم الْقِيَامَةِ كُلُّ أُمَّةٍ عِطَاشًا ، إِلاَّ مَنْ أَحَبَّ أَبَا بَكْرٍ ، وَعُمَرَ ، و
عُثْمَانَ ، وَعَلِيًّا (الرافعى عن أبى هريرة)

RE. 454/1 (*Hebeta cibrîlü, fekàle: Yâ muhammedü, inna’llàhe yakraüke’s-selâme ve yekùlü leke: Ye’tî yevme’l-kıyâmeti küllü ümmetin ıtâşen, illâ men ehabbe ebâ bekrin, ve umera, ve usmâne, ve aliyyen*)

(*Hebeta cibrîlü*) “Cebrâil AS indi, gökten geldi. *Hebeta*, indi, geldi demek.

(*Fekàle*) “Dedi ki: (*Yâ muhammed*) “Ey Muhammed, (*inna’llàhe yakraüke’s-selâme*) muhakkak ki Allah-u Teàlâ Hazretleri sana selâm ediyor. Selâm gönderiyor, selâm okuyor sana. (*Ve yekùlü leke*) Ve Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

---

133 *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.321, no:25004.

(*Ye'tî yevme'l-kıyâmeti küllü ümmetin ıtâşen*) Kıyamet gününde ümmetin hepsi susamış gelecekler. Susuzluktan ağzı kurumuş halde gelecekler; (*illâ men ehabbe ebâ bekrin, ve umera, ve usmâne, ve aliyyen*) ancak Hz. Ebû Bekir'i, Hz. Ömer'i, Hz. Osman'ıve Hz. Ali'yi sevenler müstesna…"

Bu hususta çok hadîs-i şerifler var. Bu onlardan bir tanesi.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanlar kabirden kalkıp mahşer yerinde toplandıkları zaman, güneş tepelerine yaklaştırılacak. Güneşin insanın tepesine yaklaştığı zaman ne olacağını, hacca gidenler birazcık bilir. Birazcık güneşte kaldığı zaman, küt devriliyorlar, hastaneye gidiyorlar. Güneş çarptı diye buzların içine yatırıyorlar, kurtulursa kurtuluyor; kurtulamazsa güneş çarpmasından ölüyor. Yani oranın sıcağı fazla, güneşin harareti fazla…

Kumun üstüne secde edemiyorsun, ayağınla basamıyorsun, yapışıyor, ayağın cayır cayır yanıyor yanıyor… Taşın üstüne eti koyuyorsun, pişiyor; öyle sıcak oluyor. Güneş insanın başına çok yaklaştırılacak mahşer yerinde… Beyinleri kaynayacak insanların... Terler, kulakları hizasına gelecek. Kimsenin kimseye bakacak hali kalmayacak ve o gün Allah rızası için sadaka verenlerin, zekât verenlerin sadakası, zekâtı kendisine gölge olacak, bulut olacak; bir…

c. Arş'ın Gölgesinde Gölgelenecek Kimseler

Bir de her zaman söylediğim bir husus var… Peygamber SAS Efendimiz'in bu hadîs-i şerifini muhtelif yerlerde okuduk, siz de duymuşsunuzdur tahmin ediyorum. Ebû Hüreyre RA'dan, İbn-i Ömer RA'dan, çeşitli sahabelerden rivâyet edilmiş:[134]

---

[134] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ : إِمَامٌ عَادِلٌ ؛ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ؛ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ ؛ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ ، اجْتَمَعَا عَلَيهِ و تَفَرَّقَا عَلَيهِ ؛ وَ رَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللهَ ؛ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ ؛ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ خَالِياً فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ (خ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Seb'atün yuzillühümu'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû*) "Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teàlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir.

Hem de nasıl? Nurdan tahtların üstünde gölgelendirecek. Öteki insanlar böyle telaş ve ter içinde, bazı insanlar da hem arşın gölgesinde hem de nurdan tahtlara kurulmuş olarak hem de üstleri, elbiseleri, yüzleri nur olarak, hem de öteki insanlar 50 bin yıl bekleyecek. Ölecekler yani ölemeyecekler ama ölmek diyoruz ya hani, "Öldüm, bittim açlıktan, yorgunluktan!" diyoruz ya. O raddelere gelecekler, 50 bin yıl diz çöküp kalacaklar, mahkeme kurulsun da hesap görülsün diye.

O zaman, o tahtların üstünde kurulan kimselere bir namaz kılımı kadar kısa gelecek. Allah onlara o zamanın sıkıntısını da duyurmayacak. Kim bunlar:

1. (*İmâmün àdilün*) Adaletli idareci.

2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) Allah'a ibadet ede ede büyümüş olan genç.

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) Aklı mescide

takılı, gönlü mescide bağlı olan, ibadet ehli adam.

4. (*Ve racülâni tehàbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*) Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekàle: İnnî ehàfu'llàh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, 'Ben Allah'tan korkarım!' cevabı ile karşılık veren kimse.

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâlühû mâ tünfiku yemînühû*) Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse;

7. (*Ve racülün zekera'llàhe hàliyen fefâdat aynâhü.*) Tenha yerde Allah'ı zikrederek gözyaşı döken kimse."

Şimdi biz dervişler olarak bu zikirden bu mertebeleri kazanıp bu makama geçebiliriz, zikri güzel yaparsak… Bir de ihvanlıktan, kardeşlikten, muhabbetten dolayı ihvanlığımızı samimi yaparsak, göstermelik yapmazsak, hakiki kardeş olursak, oradan da o nurdan minberlerin üstünde sefâ sürebiliriz.

Tabii namusumuzu korumak, camilere müdavim olmaktan kazanabiliriz. Sadakayı gösterişsiz, gizli vermekten kazanabiliriz. Eğer bir idarecilik görevimiz varsa, adaletle yapmaktan kazanabiliriz. Eğer gençliğimiz geçmemişse, henüz daha gençsek, yaşlılar, "Keşke gençlik ele geçseydi!" diyor. O İslâm'a bağlılığımızı gençlikten başlatıp ömrümüzü öyle geçirebilirsek, o zümreden olabiliriz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize o rütbeleri, o mertebeleri nasib eylesin.

Tabii herkes bu telaştan, bu güneşten, bu sıkıntıdan dolayı terleyecek ve susuz kalacak. Ümmet susuz kalacak. O susuzluğun sebebini anlatmak için söyledim bu kadar sözü. Orada herkesin susuzluktan dudakları kavrulacak ama Ebû Bekr-i Sıddîk'i sevenlere, Ömer el-Fâruk'u sevenlere, Osmân-ı Zinnûreyn'i sevenlere, Hz. Ali'yi sevenlere Allah o susuzluğu çektirtmeyecek, tattırmayacak.

Muhterem kardeşlerim!

Başka hadîs-i şerifler de var. Şerhte burada da sıralamış, onları, onların medhi hakkındaki hadîs-i şerifleri uzun boylu okumayacağım.

d. Ashabım Yıldızlar Gibidir

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[135]

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ ، بِأَيِّهِمْ اِقْتَدَيْتُمْ اِهْتَدَيْتُمْ (ق. والديلمي عن ابن عباس ؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashàbî ke'n-nücûm*) "Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Bi-eyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*) Hangisine uyarsanız hak yolu bulursunuz."

Benim ashabım hakkında beni üzmeyiniz, aleyhinde konuşarak, çatarak, dedikodu yaparak, beni ezalandırmayın!" diyor. Yani ashâbına saygı göstermemizi istiyor. Kendisi, ashabının en hayırlı insanlar olduğunu hadîs-i şeriflerde bildirmiş. Bu en hayırlı ashâbın da en yüksekleri, bu sayılan zâtlardır, hiç şüphe yok...

Ondan sonra da ümmetin başına halife olarak geçmişler. Ebû Bekr-i Sıddîk geçmiş, sebebi var. Peygamber Efendimiz onu rahatsızlandığı zaman mihraba geçirdi. İslâm'a ilk giren kimse. Ömrünü, parasını, malını, canını, her şeyini İslâm'a tahsis etmiş. Herkesin kibarlığında, imanının kuvvetinde, tereddüt etmediği bir kimse.

"—Ümmetin imanı bir kefeye konulsa, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in imanı bir kefeye konulsa onunki daha ağır gelirdi." deniliyor rivayetlerde. Öyle bir zât-ı muhterem...

"—Efendim acaba sonradan şöyle böyle olmuş mudur?"

Peygamber Efendimiz'in türbe-i saadetinde yanına yatmak, kabir arkadaşı olmak şerefine de ermiş. Etmezdi eğer yolundan sapsaydı, Allah nasib eder miydi?

---

[135] İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA'dan.
Keşfü'l-Hafâ, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

Hz. Ömer Efendimiz, o da öyle. Cennetle müjdelenmiş insan bunlar… Hz. Osman Efendimiz, Peygamber Efendimiz'in iki tane kızına koca olmuş, damat olmuş, Efendimiz'in yakını… Hz. Ali Efendimiz de Efendimiz'in hem yeğeni, hem damadı, hem âhiret kardeşi.

Mekke-i Mükerreme'den Medine-i Münevvere'ye muhacirler hicret ettikleri zaman para kaldı Mekke'de, mevki makam kaldı Mekke'de. Bunlar, Medine'ye geldiler Allah rızası için... Sadece kılıcını, okunu alıp öyle geldiler. Bir şeyleri yok. Hatta ailelerini terk etti kimisi. Karısı kâfirse terk etti, geldi. Çoluk çocuğunu terk etti, geldi. Yoksul, bir şeyi yok.

Medine-i Münevvere'dekilere Allah bir sevgi, bir muhabbet, bir misafirperverlik verdi. Zaten onlar çağırmıştı onları. Akabe Biatı'ndan önce Peygamber Efendimiz'e, "Siz bize gelin. Biz, size bakarız." demişlerdi. Hacca geldikleri zaman kendileri davet etmişlerdi, onlara yardımcı oldular. Onun için yardımcılar mânasına *Ensar* deniliyor.

Onlar muhacirlere çok yardım ettiler. Peygamber Efendimiz de onları biribirleriyle kardeş etti. Bir muhaciri bir ensarla kardeş etti, bir muhaciri bir ensarla kardeş etti ki ağırlama belli olsun, kolay olsun, yani insanlar ortada kalmasın. Çeşitli hikmetleri var. O kadar ehemmiyet verdi ki bu kardeşliğe, sandılar ki kardeşlerden birisi ölürse, ötekisi onun mirasına da hak kazanacak. O kadar ciddi bir kardeşlik oldu bu.

Herkesi kardeş etti etti, Hz. Ali Efendimiz tek kaldı. Onun da biraz şöyle yüzü kızardı, kardeşsiz kaldı diye… Birazcık şöyle bir heyecanlandı, telaşlandı. Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Ben de senin kardeşinim."

Öyle bir insan Hz. Ali Efendimiz. Allah şefaatlerine nâil etsin.

Şimdi bunları sevmemek olmaz. Bunların arasını ayırmak olmaz. Bunlar canlarını, mallarını, her şeylerini Peygamber Efendimiz'in uğruna koymuş büyük insanlar, bizim dinimizin en büyük insanları.

Muhterem kardeşlerim!

Her insanın aleyhinde bulunan insanlar çıkar. Her insana iftira eden insanlar çıkar. Her konuda en müsbet ve en menfî sözleri ortaya çıkan insanlar çıkar. Biliyorsunuz, Peygamber SAS Efendimiz'e müşrikler neler dediler. Mecnun dediler, tutmadı. Şaire benzettiler, Kur'ân-ı Kerîm'i şiire benzettiler, şâir dediler tutmadı. Mucizelerini gördüler, sihir sandılar, sihirbaz dediler, tutmadı. Yani her sözü söylediler. "Akşam birisi öğretiyor, sabah bize bu naklediyor." dediler, tutmadı. Peygamber Efendimiz'e iftira ettiler.

Ben bunu misal verecektim, Ankara'dan bir hoca kardeşimiz, dostumuz var, o da cemaate demiş ki:

"—Ey cemaat, siz ne diyorsunuz? Bu insanların edepsizleri Allah'a dil uzatıyor!" demiş.

Doğru, yani iş oradan bitiyor. Yani yaradınına bile dil uzatıyor bu edepsizlerin edepsizleri! Edepsiz oldu mu değil peygambere, değil Allah'ın salih kuluna, Allah'a dil uzatanlar var. Edepsizlikte o kadar ileri gidenler var… Onun için bir insanın aleyhinde hemen bir sözü duyduğunuz zaman içiniz bulanmasın, içiniz mükedder olmasın, dalgalanmasın. Ölçün, biçin. "Yapar mı, yapmaz mı?" En böyle dinine bağlı insana en ters iftirayı yapıyorlar.

Yusuf AS'a ne iftira yaptılar? Peygamberdi, ne iftira yaptılar? Her peygambere böyle şeyler olmuştur. Onun için size birisi bir kimse hakkında bir haber getirirse, mutlaka, "Olur mu, olmaz mı, yapar mı, yapmaz mı?" diye bir ölçün, biçin ve delilsiz kàni olmayın.

Bu devirde müslümanların birliğini, beraberliğini parçalayan en kötü huylardan birisi herkese bir kara sürmektir. Delilin varsa baş üstüne, tamam. Delilim var, şu şöyle bu böyle, tamam. Ama delilsiz, desteksiz atıyorsa işkembe-i kübradan, onun da dikkate alınmaması lâzım!

Hocamızın yakınlarından birisi için, kadınların bir toplantısında bir laf söylemişler. Yani kurnaz solcular, demişler ki:

"—Hocanızın yakını da o solu tutuyor." demişler.

Kadının birisi de gelmiş Hocamız Rh.A'e, vefat etmeden, âhirete göçmeden önce:

"—Efendim, böyle böyle diyorlar, sizin bir yakınınız böyle sol bir partiyi tutuyormuş." filan deyince, Hocamız artık güldü mü, kaşlarını mı çattı bilmiyorum da;

"—Ağzına bir tokat vuramadınız mı?" demiş. "Ağzına bir tokat şaplatamadınız mı?"

En olmayacak şeyi, en ters şeyi söylüyor çünkü! Belli ki kandıracak. Yani seçimde reyi o tarafa aldırtmak için, besbelli bir şey! Yani onunla artık münakaşa da değil, ağzına bir tokat şaplatacaksın, gibi oluyor.

Şimdi bu sözleri neden söyledim?

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e, Hz. Ömer Efendimiz'e, Hz. Osman Efendimiz'e, Hz. Ali Efendimiz'e söz söyleyenler çıkabilir ve çıkmıştır. İslâm tarihinde şaşkın insan mı ararsın sen? Neler çıkmıştır.

Peygamber Efendimiz'in demin dua ettiğini okuduğumuz torunları, Hz. Ali Efendimiz'in o evlatları, mübarek Efendilerimiz, gözümüzün nuru Hz. Hüseyin Efendimiz'i Kerbelâ'da ailesiyle beraber, kadın çocuk demediler, hepsini katliama uğratmadılar mı? Çok zulümler yapıldı.

Ama bu dört halifenin şahidi bak Peygamber Efendimiz. Bunların iyi insanlar olduğuna Peygamber Efendimiz hadîs-i

şerifleriyle bizi irşad ederek, ikaz ederek, şehadet ediyor. Onun için aklınızı başınıza toplayın.

"—Bu şeyheyne yani Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer Efendilerimiz'e dil uzatanın imanı da gider." diyorlar.

Akidemiz de böyle şey yapılmıştır… Onun için fazla sözü uzatmayacağım. Zaten herhalde anlayan anlıyor, anlayamayanın da zihnine başka şey sokmaya lüzum yok. Yalnız bilin ki bu zâtlar bizim başımızın tacıdır.

Allah şefaatlerine nâil eylesin.,,

e. Müslümana Küsmek, Onun Kanını Akıtmak Gibidir

Gelelim bir üçüncü hadîs-i şerife ki daha önce de bir başka vesile ile başka bir yerde söylemiştim. Çok mühim bir hadîs-i şerif muhterem kardeşlerim.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[136]

هَجْرُ الْمُسْلِمِ أَخَاهُ كَسَفْكِ دَمِهِ (ابن قانع عن أبي حدرد الأسلمى ،
أبو نعيم عن حدرد بن حدرد الأسلمى)

RE. 454/2 (*Hecrü'l-müslimi ehahu kesefki demihî*)

(*Hecrü'l-müslimi*) "Müslüman kardeşinden alâkayı kesip, ahbaplığı bozup uzaklaşmak, müslümandan hicret etmek, yani onu terk etmek, (*kesefki demihî*) onun kanını akıtmak gibidir."

Ne kadar ağır bak! Peygamber Efendimiz'in benzetmesi ne kadar ağır!

"—Bir müslümana küsmüşsün, bırakmışsın, ayrılmışsın; ha yatırdın boğazına bıçağı dayadın, kestin, ha ayrıldın."

Ayrılmak yok yani. Ahbaplığı bozmak, muhabbeti kesmek, küsüp darılmak, cemaati bırakmak yok…

Daha ne deseydi Peygamber Efendimiz?

Biz laf anlamıyoruz ki! Yani öyle acayip insanlarız ki laf anlamıyoruz, yoksa her şey söylenmiş. "Muhabbet edin, muhabbet

---

136 İbn-i Kàni', *Mu'cemü's-Sahàbe*, c.II, s.367, no:522; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.346, no:7002; Ebû Hudred el-Eslemî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.32, no:24789; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.322, no:25007.

edin!" diye emreden ayetler, hadisler var. Yine birbirini tam samimi seven, kesesini emanet edecek kadar seven iki insan zor bulursun. Bak ellerimle de gösteriyorum, iki tane insan zor bulursun. Seviyor seviyor ama o kadar, lafta… Yani hakikî bir sevgiyi eskilerin yaşadığı mânada saf, temiz, samimi bir sevgiyi yapmamız, yaşatmamız, yaşamamız lâzım. Onu yapmadıktan sonra, dervişlik mervişlik filan bunların hepsi hikâyedir. Masaldır yani, olmamış şeylerdi, yalandır.

Seveceksin, hakikaten seveceksin, hakikaten koruyacaksın.

"—E, kusuru var!"

Senin kusurun yok mu? Benim kusurum yok mu? Kusursuz insan olur mu?

Herkesin bir kusuru vardır, kusurunu lütuf ile, yumuşaklıkla söylersin:

"—Kardeşim, ben seni çok seviyorum ama, birisi de geldi midemi bulandırdı benim, sende şöyle bir kusur olduğunu söyledi. İnanmadım da var mı sende böyle bir şey? Varsa bunu bırak. Ben seni yine çok seviyorum." filan dese insan, karşı taraf da anlar ama, birisi ötekisinin hakkında dedikodu yapıyor. Berikisi, berikisinin hakkında dedikodu yapıyor. Birbirine küsüyorlar, ayrılıyorlar, yuvalar yıkılıyor. Efendim ahbaplıklar yıkılıyor gidiyor.

Muhabbetsiz bir şey hâsıl olmaz. Yani bizim bu muhabbet damarını çalıştırmadan bir noktaya varmamız mümkün değildir. Muhabbet olmasaydı şu cami tamir olmazdı, badana olmazdı. Muhabbet olmasaydı şu caminin salonları yapılmazdı. Muhabbet olmasaydı bu kadar insan bu araya gelmezdi. Muhabbet olmasaydı hayrât u hasenât yapılmazdı, talebelere, yoksullara bakılmazdı. Hep muhabbetten oluyor. İlk işimiz, elimizi kolumuzu sıvayıp da yapacağımız iş muhabbet ve ilk dikkat edeceğimiz nokta da muhabbeti bozacak şeylerden kaçınmamız. Kusur varsa kusuru bırakacağız, kendimizde de çok kusurlar olabilir, muhabbeti yok edici şeylerden de uzak duracağız. Daha fazla söylemeyeyim ama bu hadîs-i şerifi hepiniz zihninize veya defterinize yazın:

(*Hecrü'l-müslimi kesefki demihî*) "Müslümanı terk etmek, kanını akıtmak gibidir." Küsüşmek, darılmak, ayrılmak, bırakmak yok.

f. Devlet Memurlarına Hediye Vermek

Bundan sonra dört tane hadîs-i şerif geliyor. Hocamız bir sebebe mebnî bunların dördünü de alt alta sıralamış. Dördü de aynı konuyu işleyen hadîs-i şerifler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[137]

هَدَايَا الْعُمَّالِ غُلُولٌ (حم. طب. عد. ق. عن أبى حميد الساعدى)

RE. 454/3 (*Hedâye'l-ummâli gulûlün.*) [Zekât memurlarına hediye vermek, o da ganimetten çalmaktır.]

(*Hedâye'l-ummâl*) "Ummâ*le* verilen hediye…"

Ummâl, âmiller demektir. *Âmil* de İslâm devletinde zekâtları, vergileri toplayan vazifeli memur demektir.

Şimdi bu vazifeli memur gelecek tarlaya, "Senin şu kadar öşrün var!" diyecek. Gelecek sürünün başına, "Senin şu kadar deven var, bu kadar koyunun var; şu kadarını kanuna göre, şeriata göre vermen lazım!" diyecek. Sahibi, ona bir koyun bağışlıyor, tamam. Beş tane deve verecekken, üç deveyle işi idare ediyor. Bir de koyun verdi, kâr kaldı öbür tarafa... Öyle şey yok.

(*Hedâye'l-ummâl*) "O vazifeliye verilen hediye, (*gulûlün*) ganimet malından çalmak gibidir."

Öyle şey yok… Yani vazifelinin vazifesinde taraf tutmasını sağlamak ve bir menfaat celbetmek için ona bir hediye vermek olmaz. Bu ganimet malından hırsızlık yapmak gibidir. Çünkü az verecek o vesileyle... Bir böyle anlaşılır mâna…

İkinci tarafı şudur, vergi memuru vazifeli şahıs da hediye almayacak. O da rüşvet demektir, karşı tarafın bir maksadı vardır. Olmaz öyle şey.

Birisi kabilelere vazifeli olarak gitti. Toplanan vergi hayvanlarını, zekât develerini, koyunlarını getirdi. Bir de

---

[137] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.424, no:23649; Bezzar, *Müsned*, c.II, s.53, no:3723; Heysemi, *Mecmaüz-Zevaid*, c.IV, s.361, no:7034; Beyhaki, *Sünenü's-Sağir*, c.VIII, s.461, no:3293; Ebu Hamid es-Sa'di RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.111, no:15067; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.334, no:2892; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.323, no:25011.

yanındaki bir şey için:
“—Bunu da bana hediye verdiler yâ Rasûlallah!” dedi.
Peygamber Efendimiz dedi ki:
“—Sen bu vazifeye gitmeseydin, burada dursaydın, o hediyeyi sana verecekler miydi?”
“—Vermeyeceklerdi.”
Yani senin kaşına, gözüne hayran olduklarından vermediler.
“—O zaman bu senin hakkın değil.” dedi.
Orada bir ahbabın var da sen hazır oraya gitmişsin diye veriyorsa, “Ha zaten ben oraya getirecektim, şimdi vereyim!” derse o ayrı ama, böyle olmadıktan sonra hediye almak da olmaz.

Gulûl, ganimet malından çalmak demektir. Yani müslüman harp ettiği zaman toplanan şey ortaya konulur, gaziler arasında taksim edilir.
“—Taksimden evvel bir ayakkabı bağcığı alsa, cehennemden bir ateş bağı almış olur.” diyor Peygamber Efendimiz. Kimsenin hakkına saklamak yok. Birisine dedi ki;
“—Bu cehennemliktir. “
Sonradan anlaşıldı ki ganimet malından bir şey çalmış, yanına koymuş, yani taksimden evvel yanına alıkoymuş.
Kıbrıs’ta savaş oldu. Çarpıştılar, savaştılar filan… Orada bizim cemaatten olup da, tankçı olarak bulunmuş kardeşler vardı. Onlar anlattılar:
“—Yağma Hasan’ın böreği, gitti. Öyle olmayacaktı işler. Yani şeriat bakımından öyle olmaması gerekiyordu. Toplanacaktı, eşit olarak taksim edilecekti. Yüzüğü bulan cebine attı, bilmem neyi bulan cebine attı, bir güzel işe yarar bir şey bulan, terk edilmiş evde bir şey bulan cebine attı. İslâm’da öyle yok. İslâm’da her şey intizamlı…”
“—Efendim ben kimse görmeden cebime koyarım.”
Koyarsın ama ateş koyarsın!
“—Yani kimse görmeden bazı şeyler yapılabilir mi?”
Yapılamaz çünkü Allah görüyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri görüyor!

Şeyh Efendi’nin birisi dervişine:
“—Haydi al şu hayvanı, al şu kuşu, tavuğu, hiç kimsenin

görmediği bir yerde kes.” demiş.

Dolanmış, dolanmış tavuk canlı, elinde gelmiş. Bıçak elinde, tavuk elinde…

“—Ne oldu? Hani kes, dedim. Niye kesmedin?”

“—E, kimsenin olmadığı bir yer bulamadım, Allah görüyor her zaman.” demiş.

Yani derviş o şuura erdikten sonra tabii öyle…

Arkasındaki hadîs-i şerif de şöyle:[138]

هَدَايَا الْأُمَرَاءِ غُلُولٌ (أبو سعيد النقاش في كتاب القضاة عن أبي حميد الساعدى ، وعن أبى سعيد ، وعن أبى هريرة ؛ الرافعى عن جابر)

RE. 454/4 (*Hedâya'l-umerâi gulûlün*) “Ümeraya hediye vermek, o da ganimetten çalmaktır.” Veya “Ümeranın hediye vermesi o da doğru değildir.”

Üçüncü hadis-i şerif:[139]

هَدَايَا السُّلْطَانِ سُحْتٌ وَغُلُولٌ (كر. عن عبد الله بن سعد)

RE. 454/5 (*Hedâye's-sultàni suhtun ve gulûlün*) “Sultana hediye

---

[138] Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.X, s.138, no:20261; Ebu Avane, *Müsned*, c.IV, s.395, no:7073; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IV, s.267, no:6742; İbn-i Adiy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.I, s.300; Ebu Hamid es-Sa'di RA'dan.

İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.546, no:22390; Ebu Said el-Hudri RA'dan.

Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat,* c.V, s.168, no:4969; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.326, no:6947; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IV, s.268, no:6743; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VII, s.110; Cabir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat,* c.VIII, s.25, no:7852; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.IV, s.268, no:6745; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.115, no:15083; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.322, no:25008.

[139] İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XV, s.17, no:3652; Abdullah ibn-i Said RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.115, no:15084; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.322, no:25009.

vermek haramdır ve ganimet malından çalma hırsızlama yapmak gibidir.” diyor.

Dört hadîs-i şeriften dördüncüsü de şöyle:[140]

هَدَايَا الْعُمَّالِ حَرَامٌ كُلُّهَا (ع. عن حذيفة)

RE. 454/6 (*Hedâye'l-ummâli harâmun küllühâ*) “Âmillere, vazifelilere verilen hediyeler tamamen, hepsi haramdır. “

Hepsi haramdır. Çok alışmış millet, çok alışmış!

Ben bir zaman bir kitap yazdım. Daha doğrusu bir kitabın içinde bir makalem çıktı, uzunca bir makale...[141] İsviçre'de basıldı. Maliyeden, Turizm Bakanlığı namına bana te'lif ücreti ödenecek. Bakanlıktan evrakı aldım, Maliye Bakanlığı'na geldim. Oturdum masaya imzalasın diye, memur kıvranıyor böyle… Kıvranıyor, yutkunuyor dedi ki:

“—Hocam buna üçte bir, yüzde otuzdan fazla vergi keseceğiz.”

“—Kesersen kes, ne kesilecekse kes!” dedim.

Baktı oradan tutturamadı, ama ben de anladım. Yani, “Yok, o kadar vergi kesme, ben sana şu kadar vereyim, o zaman parayı tam alayım.” dememi bekliyor, öyle bir şey istiyor.

Ben de anladım. “Sen bir haksız iş yap da ben de çok tanıdıklarım var daha yukarılardan, onlara senin hesabını, defterini dürdürürüm.” diye içimden düşünüyorum. Gayet sakin.

“—Tabii neyse yap!” dedim.

Yapamaz ki! Yaparsa usûle aykırı olur.

“—Dur hocam, ben bizim müdür muavinine bir sorayım.” dedi. Defteri aldı, çıktı dışarıya.

“—Tamam, bir çaresini bulduk hocam.” dedi.

“—Çaresi varsa çaresine göre, usûl neyse ona göre yap!” dedim.

Yine kıvranıyor, yine bir şeyler istemeye çalışıyor. Ben de hiç

---

[140] *Kenzü'l-Ummal*, c.VI, s.112, no:15068; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.334, no:2892; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.323, no:25010.

[141] Dr. M. Es'ad COŞAN. Hacı Bektash Velî and the Bektaşı Order*, Arts Of Cappadocia*, s.190-194, Genova /Switzerland. 1971.

oralı olmuyorum. En sonunda baktı ki bir şey olmayacak.

"—Hocam yani şurada öyle sefalet çekiyoruz, öyle sıkıntı içindeyiz ki yazı yazacak bir kalemimiz yok. Şu kaleminizi verir misiniz?" dedi.

Yine benden bir kalem aldı. . . Alışmak çok fena. Yani ben de devlet masasına kalemi öyle bıraktım. Ona vermiş değilim. Niyetim öyle.

"—Kalem yok." dedi.

Devlet kalemsiz olur mu? Huyu bozulmuş. . . Hepsi haram.

"—Efendim bu kadar maaşla geçinilmez!" diyor.

Geçinilmezse geçinilecek başka iş bul. Yürü, git. Orada haram yemeyecek, o kadar maaşa razı olacak dünya kadar insan var. Ama insanın içinde iman olması lazım!

Sen imanı yıkmak için uğraş; ondan sonra:

"—İnsanlar namuslu olsunlar, rüşvet yemesinler. "

Olmaz! Bu ikisi birbiriyle bağdaşmaz.

Sen insanları haram helal duygusuna sahip, Allah'tan korkan, müfettiş görmese, polis görmese, âmir görmese bile, haktan ayrılmayacak insanlar olarak yetiştirmek zorundasın; selâmeti, saadet-i dâreyni, yükselmeyi, gelişmeyi istiyorsan… Gerisi boştur.

Hakimlik yapan, avukatlık yapan kardeşlerimiz var, devlet daireleriyle işleri olan kardeşlerimiz var, herkes biliyor bu işi. Çare, Allah korkusunu gönüllere yerleştirmektir. Allah korkusunu gönüllere yerleştirmedin mi, her memurun arkasına bir polis taksan yine halledemezsin. Memurla polis anlaşır bu sefer… O zaman da öyle anlaşır. Onun için Allah'tan korkan insanlar yetiştirmek zorundayız.

Anne baba çocuğuna:

"—Evladım haram yeme, evladım haram yemeden helâl kazanmanın önemini anla! Çok para kazanmak gaye değildir. Helâlinden kazanmak gayedir." diyecek.

Hanım, kocası sabahleyin işe giderken kocasına tembihleyecek:

"—Efendi, bizim hepimizin işi sana bağlıdır, sen helâlinden kazan! Eve haram getirirsen, bize, bizim çoluk çocuğumuza haram yedirirsen, bizim halimiz nice olur? Biz senden çok para istemiyoruz. Oje masrafından, berber masrafından, boya masrafından, şundan bundan hepsinden vazgeçtik. Helâl getir, az

da olsa helâl getir.” diyebiliyorsa, o kadın işte cennetlik bir kadın, o erkek işte iyi bir erkek!

Ama, “Para yetmiyor!” diyor. Ya, niye yetmesin? Niye yetmesin, her zaman yeter para, ne olacak yani.

Dünyanın birçok yerinde insanlar yiyecek şey bulamıyor. Şimdi ben ilk büyük şehirlere geldiğimiz zamanları biliyorum. Ekmek karneyleydi. Zeytin bulamıyordu millet. Harp yıllarıydı, büyük kıtlık vardı; bez, kumaş, ayakkabı, yiyecek bulunmuyordu. Portakalı filan her mevsimde bulmak mümkün değildi. Elma yemek için ille bahar mevsiminin gelmesi, kendi ağacımızda elmanın bitmesi lazım geliyordu. Elmaların da boyları küçücüktü, renkleri sapsarıydı. Böyle kocaman bir kilo gelen elmayı filan biz sonradan gördük.

Her şey gelişti. Her şey güzelleşti. Her şey çoğaldı. Her şey arttı ama bizim şükrümüz azaldı. Bizim israfımız çoğaldı. Haram şeylere para harcamamız çoğaldı.

Bu memlekette ilk neye ihtiyaç var? Memleketin bütünü için, dosta düşmana karşı güçlü kuvvetli olmamız için nelere ihtiyaç var, onları hesaplayıp onları yapmamız lazım geliyor. Çünkü bak Yunanistan’ın Başbakanı, “Türkiye ile mutlaka savaşacağız.” demiş, beyanat vermiş. “Mutlaka savaşacağız, memleketimi korumak zorundayım.” demiş bir de arkasından. Bütün Ege Adalarına askeri üsler yapıyor. Ege Bakanlığı kurdu, Midilli’yi merkez yaptı. Halbuki anlaşmalar var. Anlaşmalar manlaşmalar hepsi rafa kalktı.

E, biz şimdi milletçe ne yapıyoruz? Renkli televizyon peşindeyiz. Video peşindeyiz. Doğru mu, yanlış mı?

Bizim şimdi işe yarar şeyler yapmamız lazım! Paramızı dışarıya kaçırtmamamız lazım! Lükse, israfa vermememiz lazım!

Fransız bir taraftan bize o kadar haksızlıklar yapar. Her yerde ayağımızın altına karpuz kabuğu koyar. Piyasamız Fransız mallarıyla dolu. Ya ben onun malını aldığım zaman, onu ben besliyorum demek. “Haydi besliyorum seni, oy gözümü!” Kendi malımı almam lazım.

Bu şuura gelmedik mi? Gelmedik! Memlekette pabuç yokmuş gibi İtalya’dan pabuç geliyor. Ya pabuççuluk o kadar geri mi bizim

memlekette?

Yani sonra ne olur? Hani farz edelim geri olsa, İtalyan pabucu giymesen kıyamet mi kopar Türkiye'de? O ne biçim şeydir yani. 120 bin lira para veriyor, pabuç alıyor.

Neden? Gösteriş yapacak öbür tarafa…

g. Peygamber Efendimiz'in Arkasını Görmesi

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Müslim'de, İmam Malik Hazretleri'nin kitabında olan sahih bir hadîs-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[142]

هَلْ تَرَوْنَ قِبْلَتِي هَاهُنَا ، فَوَاللهِ مَا يَخْفَى عَلَيَّ خُشُوعُكُمْ ، وَلاَ رُكُوعُكُمْ ، إِنِّي لأَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي (مالك ، خ. م. عن أبى هريرة)

RE. 454/7 (*Hel teravne kıbletî hâhünâ, feva'llâhi mâ yahfâ aleyye huşûuküm, ve lâ rukûuküm, innî leerâküm min verâi zahrî.*)

(*Hel teravne kıbletî hâhünâ*) "Benim yönümün bu tarafa dönük olduğunu mu sanıyorsunuz siz? Kıbleye dönmüşüm, kıblem bu tarafta, sadece bu tarafı görüyorum mu sanıyorsunuz?" diyor Peygamber Efendimiz.

(*Feva'llàhi*) "Hayır, öyle değil. And olsun, Allah'a yemin olsun ki, (*mâ yahfâ aleyye huşûuküm, ve lâ rukûuküm*) sizin namazdaki huşûnuz, kalbinizin haşyeti ve rükûnuz bana gizli kalmaz. Gizli değil bana… (*İnnî leerâküm min verâi zahrî*) Ben sizi sırtımın arkasından da görürüm." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Görür mü? Görürdü Peygamber Efendimiz ve söylerdi. Söylemese, söyleyemese, iddiadan ibaret olur ama görürdü ve söylerdi. Mesela Peygamber Efendimiz hanımlarına diyor ki:

---

[142] Buhari, *Sahih*, c.II, s.185, no:401; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.303, no:8011; Ebu Avane, *Müsned*, c.I, s.462, no:1717; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.XI, s.220, no:6335; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.340, no:6983; Malik, *Muvatta'* (Rivayet-i Yahya), c.I, s.167, no:399; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.448; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.607, no:20481; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.338, no:25041.

“—Dün akşam şöyle şöyle konuştunuz.”
Onun üzerine dediler ki:

قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هٰذَا (التحريم:٣)

(*Kàlet men enbeeke hâzâ*) “Yâ Rasûlallah, bunu kim söyledi sana?” (Tahrîm, 66/3)

قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ (التحريم:٣)

(*Kàle nebbeeniye’l-alîmü’l-habîr.*) “Bunu bana, her şeyi hakkıyla bilen ve her şeyden hakkıyla haberdar olan Allah haber verdi.” buyurdu. (Tahrîm, 66/3)

Her şeyi bilen, her şeyden haberdar olan Allah haber verince bilir. Allah gösterince görür.

Peygamber Efendimiz uyurken görürdü. Uyurken gözü kapalı olur ama gönlü uyanık dururdu.

Peygamber Efendimiz’in özelliklerinden birisi arka taraftaki işleri de görmesiydi. Biz baktığımız tarafı görürüz. Peygamber Efendimiz arkasını da görürdü, işte bu hadîs-i şerif.

(*Feva’llàhi mâ yehfâ aleyye huşûuküm ve lâ rukûuküm*) “Sizin namazda huşûnuz ve rükûnuz bana gizli kalmaz. (*İnnî leerâküm min verâi zahrî*) Ben sırtımın arkasından da görürüm.”

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz’in hâli, sıfatı buydu. Verese-i enbiyâ, Peygamber Efendimiz’in vârisi olan evliyâullahın da hâli öyle olur. Yani öyle şeyler olur.

Şimdi tutturmuşlar bir akılcılık, her şeyi inkâr ediyorlar:

“—Ama akla uygun değil.”

Hadis bilmez, ayet bilmez, İslâm tarihi bilmez, fıkıh bilmez, dini hayatın inceliklerini bilmez… Evliyâullahın yanında yaşamamış, kerametlerini görmemiş, kerameti inkâr ediyor.

Ben bir yerde bir yazı yazmışım, gördüğüm şeyleri yazmışım. Hocamdan gördüğüm şeyleri bir şey katmadan yazmışım. Bana

Tarsus'tan mektup yazıyor:

"—O sözlerinden vazgeçtin mi, hâlâ vazgeçmedin mi?"

"—Vaz geçmedim. Gördüğümü söylüyorum, gördüğüm kerâmetleri söylüyorum."

Yahu, Beyoğlu'nda gezmekle kerâmet görülmez ki! Camiye gelsene!

Camiye gelmez tesbih çekmez, Ramazan'da itikafa girmez, gece ibadetine kalkmaz, Allah'tan korkmaz!

Allah'tan korkmayana bir şey verilmez ki…

وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُ (البقرة:٢٨٢)

(*Vetteku'llàhe ve yuallimükümu'llàh*) "Siz Allah'tan korkun, Allah sizlere neleri öğretir." (Bakara, 2/282)

إِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا (الأنفال:٢٩)

(*İn tetteku'llàhe yec'al leküm furkànen*) "Eğer Allah'tan korkarsanız, Allah size furkan nasib eder. Tefrik kabiliyeti, hakkı bâtıldan ayırma melekesi ihsan eder." (Enfâl, 8/29)

وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا . وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ ،

(الطلاق:٢-٣)

(*Ve men yettakı'llàhe yec'al lehû mahrecâ*) "Kim Allah'tan korkarsa, Allah onu sıkıntıdan çıkartacak bir yol gösterir. (*Ve yerzukhü min haysü lâ yahtesib*) Ve ona ummadığı yerden rızık verir." (Talak, 65/2-3)

Çölde sulandırır, su ikram eder, gıdalandırır. Dağ başında yardımcı gönderir. Gördük, yani görmemiş olsak ne diye söyleyelim, ölmüş ahirete göçmüş bir insanı methetmekte ne var?

Sonra ne diye yalan söyleyelim, neye ihtiyacımız var?

El-hamdü lillâh, maaşımı sen vermiyorsun. Mevkimi,

makamımı senden almadım. Hiçbir eksikliğim yok, yani benim sana hilâf-i hakikat bir şey söylemek için bir sebep yok ki ortada. Ama hak bildiğim şeyi söylemem lazım.

كَرَامَاتُ الْأَوْلِيَاءِ حَقٌّ .

(*Kerâmâtü'l-evliyâi hakkun*) "Velîlerin kerâmeti haktır, gerçektir ve vâkidir." Eskiden olduğu gibi hâlen de olmaktadır, ileride de olacaktır.

Adam birazcık okumuş. Biraz eli kalem tutuyor.

"—Nerede okudun?"

"—Hukuk fakültesinde, iktisat fakültesinde okudum. Şu makaleyi yazdım, şu dergiyi çıkartıyorum."

"—İyi ama kardeşim, bunlar mühim şeyler değil ki, herkes çıkartabilir bunu… Ben sana on tane dergi çıkartayım, zaten üç tane çıkartıyoruz. İstersen on tane çıkartayım, ne yani zor bir şey değil ki! Bu yetmez ki! Sen ömrünü nerede geçirdin?"

İktisatta, piyasada, lokantacılıkta, bilmem nerede geçirdin, terzilikte geçirdin. Biz bu ilmi okuduk. Senin oralarda uğraştığın zamanlarda biz bu ilmi okuduk. Sonra bunların ünvanlarını, jürilerin önünde konuşa görüşe, çatışa çatışa aldık. Ne sanıyorsun?

Kerameti inkâr ediyor, velîliği inkâr ediyor. Neden?

Kimse velileri sevmesin, kimse etrafına toplanmasın, kimse birlik beraberlik olmasın. Kimse muhabbet etmesin, kimse bir araya gelip de hayırlı bir şey yapmasın! Herhalde öyle! Yani başka neden olacak, veyahut da görmediği şeyi yok sanıyor.

Gözü kör, renkten haberi yok, ben sana o kırmızıdan yeşilden nasıl bahsedeyim. Anadan babadan doğma kör. Ben ona yeşilin hâli budur, kırmızının hâli budur, sarının hâli budur desem anlamaz ki, kör!

h. Yağmuru Yağdıran Allah'tır

Kaynaklarına bakın, Buharî'de, Ahmed b. Hanbel'de, Hanbelî mezhebinin imamının kitabında Müslim'de, Ebû Davud'ta, Nesâî'de, yani dört, beş tane sahih hadis kitabında olan Zeyd b. Hâlid el-Cühenî'den rivayet edilmiş sahih hadîs-i şerif. Sağlam

hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[143]

هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمُ اللَّيْلَةَ ؟ قَالَ اللهُ : أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَ كَافِرٌ ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللهِ وَرَحْمَتِهِ فَذٰلِكَ مُؤْمِنٌ بِي ، كَافِرٌ بِالْكَوَاكِبِ ؛ وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَ كَذَا ؛ فَذٰلِكَ كَافِرٌ بِي ، وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوَاكِبِ (حم. خ. م. ق. د. ن. عن زيدبن خالد)

RE. 454/8 (*Hel tedrûne mâzâ kàle rabbükümü'l-leylete? Kàle'llàhu: Asbaha min ibâdî mü'minün bî ve kâfirun, feemmâ men kàle: Mutırnâ bi-fadli'llâhi ve rahmetihî, fezâlike mü'minün bî, kâfirun bi'l-kevâkibi; ve emmâ men kàle: Mutırnâ bi-nev'i kezâ ve kezâ; fezâlike kâfirun bî, ve mü'minun bi'l-kevâkibi.*)

(*Hel tedrûne mâzâ kàle rabbüküm el-leylete*) "Bu gece Rabbinizin ne buyurduğunu biliyor musunuz?" Cemaate böyle diyor Peygamber Efendimiz. "Bu gece Rabbinizin ne buyurduğunu biliyor musunuz? (*Kàle'llàhu*) Allahu Teàlâ Hazretleri buyurdu ki: (*Asbaha min ibâdî mü'minün bî ve kâfirun*) Kullarımın bir kısmı sabaha bana mü'min olarak sabahladı, çıktı, bir kısmı da kâfir olarak çıktı.

(*Feemmâ men kàle mutırnâ bifadli'llâhi ve rahmetihî*) "Allah'ın fazl u keremiyle ve rahmetiyle üstümüze yağmur yağdı da çok şükür kuraklıktan kurtulduk. Yağmur rahmet, oradan Allah'ın rahmetinden geldi diyen, (*fezâlike mü'minün bî*) işte bu bana inanmıştır, mü'mindir." diyor Rabbimiz. (*Ve kâfirun bi'l-kevâkibi*) "Yıldızlara karşı gelmiştir. Yıldızların tesirini inkâr etmiştir ama

---

[143] Buhari, *Sahih*, c.III, s.351, no:801; Müslim, *Sahih*, c.I, s.213, no:104; Ebu Davud, *Sünen*, c.X, s.413, no:3407; Ahmed ib-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.117, no:17102; Malik, *Muvatta'*, c.II, s.268, no:653; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.563, no:1833; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.II, s.188, no:2853; Ebu Avane, *Müsned*, c.I, s.35, no:66; Şafii, *Müsned*, c.I, s.80, no:358; Beyhaki, *el-Esma ve's-Sıfat*, c.I, s.486, no:444; Buhari, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.312, no:907; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.I, s.417, no:188; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.324; Zeyd ibn-i Halid el-Cüheni RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.636, no:8275; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.335, no:25036.

bana iman etmiş demektir."

"Buna mukabil, (*Ve emmâ men kàle: Mutırnâ bi-nev'i kezâ ve kezâ*) 'Filanca yıldız doğduğu için, onun tesiriyle bu gece yağmur yağdı.' diyen ise bana kâfir olmuştur; yıldızlara mü'min olmuştur, yıldızlara inanmıştır." diyor.

Neden? Buradan hangi hakikat ifade ediliyor?

لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

(*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm*) "Allah'tan gayri güç kuvvet sahibi yoktur, her güç kuvvet, hüküm ve tasarruf Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin elindedir."

Ateşin yakması, Allah'ın müsaadesiyledir. Yağmurun yağması Allah'ın fazl u keremiyle, rahmetiyledir. Zelzelenin olması, suyun boğması onun izniyledir. Rüzgârın esmesi, ağaçların meyvelenmesi, meyvelerin tatlanması, insanların yaşaması, ölmesi ondandır. Her şey ondandır. Bunu bilen tamam mü'mindir.

Ama filanca yıldızdan, falanca şeyden bilmek; bu nereden çıkmış? Taa Sümerlilerden, eski Mısırlılardan, eski putlara tapan kavimlerden kalma şeyler var. Onlar göklere, yıldızlara taparlardı, bir kısmı. Filanca yıldız, falanca yıldız… Kimisi Ay'a tapardı, kimisi Güneş'e tapardı, onlar büyük diye. Kimisi bazı yıldızlara tapardı, her birine bir şey atfederlerdi.

Şu Yunanlılar! Benim aklım almıyor, bu Yunanlıların safsatalarını ne diye Maarif Vekaleti tercüme etti de klasikler arasına neşretti? Bunlar hem bizim hasmımız hem de saçma... Saçmalıkları ne diye tercüme edildi?

Herkes bilir Yunan mitolojisini. Koca putlarının, bâtıl ilahlarının, en büyüklerinin adı neymiş bilir. Şarap tanrısının adı nedir, bilir. Güzellik tanrısının adı nedir, bilir. Bilmem ne zıvır tanrısının adı neyse bilir. Hepsi, onlar birbirleriyle kavga ederler filan. Tiyatro, bir acayip şey…

İnanıyorlardı eski kavimler. Filanca yıldızdan, falanca yıldızdan… Çünkü yağmura vazifeli bir güç var onların inancına göre. Öyle şey yok. Allah bir, her şeyi yapan da o... Onu bilirse insan, şaşılıktan, ikilikten kurtulur. Öyle ikilik yok.

İkilik yok, birlik var,
Yalnız bunda dirlik var.
Yalnız bundadır felâh,
Lâ ilâhe illallah![144]

Her şey Allah-u Teàlâ Hazretleri'ndendir. Kapı orası... Başın derde giderse oraya uğra, bir şey söyleyeceksen oraya söyle. Bir şey isteyeceksen oradan iste. Bir şey gelmişse oradan bil. Bir tokat yedin, Allah attırır. Bir belaya uğradın, Allah uğratır. Ya imtihandır, ya bir cezadır. Onu bil. Akşama bir edepsizlik yapıyor, sabaha başına bir hâl geliyor. Gelir ya! O edepsizliği yaptın ondan geliyor.

"—Hocam o söylediklerin eski devirlerdenmiş." diyebilir birisi.

Değil kardeşlerim, bu devirde, şu bizim devlet dairelerindeki çalışan kadınları, bilmem öğretmenleri, ve saireleri özel sohbetlerde bir incele. Öyle inanıyorlar ki!

"—Filanca gazetenin yıldız falında şöyle yazdı, ah kardeşim! Bugün bana misafir gelecek, bilmem şöyle olacak."

"—Nereden okudun?"

Gazetenin yıldız falından okumuş. Öyle inanıyor ki her şeyi ona göre tanzim ediyor. Bu kadar şaşkınlar var.

Hâlâ Yirminci Yüzyıl'da buna inanılıyor ve millet bunun karşısına çıkmıyor. Biz çıkıyoruz. Ondan sonra bunları gazetesine

---

[144] Orhan Seyfi Orhon'a ait şiirin devamı şöyle:

Bir aşk için gönüller,
Çarpar iken beraber,
İkiye tapmak günah,
Lâ ilâhe illallah.

Şu alaca karanlık,
Sona erecek artık,
Sabah olacak sabah,
Lâ ilâhe illallah.

Her türlü nimet bunda,
Beklenen cennet bunda,
Yalnız bir din bir Allah,
Lâ ilâhe illallah.

yazanlar İslâm'a karşı çıkmaya çalışıyor. Sen ilk önce burnunu temizle, kendine bak! Kendin ne bâtıllara, bâtılların peşine takılmışsın, senin İslâm'dan bahsedecek halin var mı?

İslâm pırıl pırıl! Senin erişemeyeceğin kadar yukarıda pırıl pırıl duruyor. Sen aşağılarda çamurun içinde… Sen bir çamurunu temizle bakalım. İslâm'ın hükmüne çatıyor.

Bir dergiyi okudum, incelemiş birisi. İdarecileri azılı solcu dergi, incelemiş: İslâm'da Kadın. İncelemiş, incelemiş, sonunda diyor ki;

"—Görüyorsunuz kadınların hakları İslâm'da az, o halde İslâm'la şuurla mücadele etmeliyiz."

Çıkardığı netice bu. Hem de müşterek yazmışlar, ikisi birden kafa kafaya vermişler, iki yazarlı bir makale. Böyle, tek taraflı hücum ediyorlar.

Onun için Rabbimiz bizi imanın kadrini, kıymetini bilenlerden eylesin... İmandan mahrum eylemesin… Bâtıllardan uzak eylesin... Hakkı hak olarak görüp ona tâbi olmayı nasib eylesin… Bâtılı bâtıl görüp ondan korunmayı nasib eylesin… Kuru gürültülere, palavralara değil de dinimizin, imanımızın esasına, Kur'ân-ı Kerîm'e, hadîs-i şeriflere, Hakk'a tâbi olmayı nasib eylesin….

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

23. 02. 1986 – İskenderpaşa Camii

16. ÜMMETİ HELÂKE GÖTÜREN ŞEYLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

هَل تَدْرُونَ مَا الْكَنُودْ ، هُوَ الْكَفُورُ الَّذِي يَنْزِلُ وَحْدَهُ ، وَيَمْنَعُ رَفْدَهُ ، وَيُشْبِعُ بَطْنَهُ ، وَيَجِيعُ عَبْدَهُ ، وَلاَ يُعْطِي فِي النَّائِبَةِ قَوْمَهُ ، مِنْهُم الْوَلِيدُ بْنُ الْمُغِيرَةَ (الديلمى عن أبى أمامة)

RE. 454/9 (*Hel tedrûne me'l-kenûd, hüve'l-kefûru'llezî yenzilü vahdehû, ve yemne'u rafdehû, ve yuşbiu batnehû, ve yücîu abdehû, ve lâ yu'tî fi'n-nâibeti kavmehû, minhümü'l-velîdü'bnü'l-muğîreti.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerinize olsun... Rabbimiz dünya ve âhiretin hayırlarına, saadetine cümlenizi sevdiklerinizle beraber nâil eylesin...

Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ (*Aleyhi efdalü's-salavâti ve ekmelü't-tahiyyâti ve't-teslîmât*) Efendimiz Hazretleri'nin ehadîs-i şerifesinden bir demet okuyup, Allah nasip ederse izahına

geçeceğiz.

Bunların izahına başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz'in rûh-u pâkine acizâne, naçizâne sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir nişanesi olmak üzere hediye olsun diye; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına; ve sair enbiyâ ve mürselinin ruhlarına, ve cümle evliyaullah ve mukarrebînin ervahına; ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan verese-i enbiyâ sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ve hulefasının, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olmak üzere;

Okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendi Hazretleri Hocamızın ruhuna hediye olmak üzere, kendisinden feyz almış olduğumuz Muhammed Zahid Kotku el-Bursevî hocamızın ruhuna hediye olmak üzere, bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakletmiş olan hadis râvilerinin, alimlerinin ruhlarına hediye olmak üzere;

İçinde huzur ve saadetle yaşadığımız şu beldeyi Allah Allah diye diye, malını canını ortaya koyarak fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; cümle ashâb u hayrât u hesenâtın ve bilhassa içinde şu dersi yaptığımız caminin binasına, tamirine ve ma'muriyetine hizmet etmiş olanların; şu anda da genişlemesine, tamir edilmesine, güzelleşmesine yardım etmiş olanların ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere şevk ile, Efendimiz'e muhabbetle şu hadis meclisine gelmiş olan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye; biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp yaşayalım ve huzuruna sevdiği, razı olduğu, yüzü ak, alnı açık kullar olarak varalım diye, varmamıza vesile olsun diye, buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup, salavât-ı şerifeler getirip öyle başlayalım!

…………………………

a. Kenûd Kimdir?

Muhterem kardeşlerim!

Okuduğumuz hadîs-i şerif *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis

kitabının 454. sayfasından 9. hadîs-i şeriftir. Hocalarımızın bize vasiyeti üzere okutuyoruz. Bizim grubumuzda evvelden beri okunmuş.

Peygamber SAS Efendimiz'den bu hadîs-i şerifi Ebû Ümâme RA rivayet etmiş. Deylemî kitabında kaydetmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[145]

هَل تَدْرُونَ مَا الْكَنُودُ ، هُوَ الْكَفُورُ الَّذِي يَنْزِلُ وَحْدَهُ ، وَيَمْنَعُ رِفْدَهُ ، وَيُشْبِعُ بَطْنَهُ ، وَيُجِيعُ عَبْدَهُ ، وَلاَ يُعْطِي فِي النَّائِبَةِ قَوْمَهُ ، مِنْهُمُ الْوَلِيدُ بْنُ الْمُغِيرَةَ (الديلمى عن أبى أمامة)

RE. 454/9 (*Hel tedrûne me'l-kenûd, hüve'l-kefûru'llezî yenzilü vahdehû, ve yemne'u rafdehû, ve yuşbiu batnehû, ve yücîu abdehû, ve lâ yu'tî fi'n-nâibeti kavmehû, minhümü'l-velîdü'bnü'l-muğîreti.*)

(*Hel tedrûne me'l-kenûd*) "Kenûd ne demek biliyor musunuz?" diye soruyla başladı Efendimiz. Sormaktan maksadı dikkat çekilsin diye, yani kendisi biliyor, anlatacak ama dikkatler uyansın diye sordu.

Tabii, Peygamber Efendimiz böyle soru sorduğu zaman, Efendimiz'in bu sorusuna karşı sahâbe-i kirâmın terbiyesi âdabı şöyleydi: (*Allahu ve rasûluhû a'lem*) "Allah ve Rasûlü daha iyi bilir. Allah bildirdiği için Rasûlü de bilir. Allahu Teàlâ Hazretleri işin doğrusunu bilir." diye böyle edeple cevap verirlerdi.

Kenûd kelimesi Kur'ân-ı Kerîm'de geçen bir kelimedir. "Bu nedir?" diye soruyor. Onlar da, "Sen bilirsin yâ Rasûlallah, Allah'ın bildirdiğini sen söylersin." deyince, o da cevap olarak bildiriyor ki:

"*Kenûd* denilen şahıs, bu sıfatı alan âdi kimse, şu sıfatlara sahiptir: (*Hüve el-kefûr*) O nankör bir kimsedir. Yani kâfirdir, küfründe de ileri derecededir, münkirdir. Allah'ın nimetlerini de anlayıp kabul etmez, nimetlerin sahibini de ikrar eylemez, Allah'a da bağlanmaz, varlığını da idrak eyleyemez, sezemez, anlayamaz.

---

[145] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.338, no:6977; Ebu Ümame RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.II, s.48, no:3064; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.331, no:25029.

Şu sıfatları da vardır:

"O nankör ki, (*ellezî yenzilü vahdehû*) bir yere konakladığı zaman tek başına konaklar." Mütekebbir adam, böyle kibir sahibi, böbürlenme sahibi adam, seyahatte bir yere konakladığı zaman tek başına çekilir bir kenara, öyle oturur özel olarak.

(*Ve yemneu rafdehû*) "Ve üzerine bindiği hayvanlarını, kendisinden istifade ettiği yol malzemesini engeller, mâni olur." Veyahut, "Kendisine misafir gelen, kendisine müracaat etmek durumunda olan insanlara fırsat vermez, yanına sokmaz." Bu tabii şiddetli cimriliğin alâmetidir. Yani tek başına duruyor, yanına kimseyi sokmuyor. Hatta hayvanına bile yiyeceği şeyi tam vermiyor.

(*Ve yuşbiu batnehû*) "Ama kendi karnını tıka basa doyuruyor." Patlayıncaya kadar, canının, nefsinin istediği kadar doya doya yiyor. (*Ve yücîu abdehû*) "Ama kölesini aç bırakıyor." O zavallıcık karşıda, bu yerken içerken yutkunup duruyor. Kölesine bir şey yedirmiyor. O kendisi kenara çekilmiş, yanına kimseyi sokmuyor, tek başına bir kenarda duruyor.

(*Ve lâ yu'tî fi'n-nâibeti kavmehû*) "Umumi bir kıtlık bir felâket, bir ihtiyaç durumu geldiği zaman, kavmine, etrafındaki yakınlarına, akrabasına, komşularına hayrından, imkânından, parasından, malından, mülkünden bir yardım yapmıyor. Bir koklam bir şey koklatmıyor. Bir hayır yapmıyor."

(*Minhümü'l-velîdü'bnü'l-muğîreti*) "İşte onlardan birisi de meşhur kâfir el-Velid ibn-i Muğîre'dir. Muğîre oğlu Velid denilen kâfirdir. İşte bu tipten bir adamdır."

Yani kavminin ileri gelenlerinden bir kimse, parası pulu var, ağa ama… Ağa, yani eşraftan, parası pulu var ama hali böyle... Kenara çekiliyor, çadırı kendi başına, yanına kimseyi sokmaz, malından kimseyi istifade ettirmez, kölesi aç açık, başkasını düşünmez. Kendi karnını tıka basa doldurur, duygusuz, cimri, pinti, etrafındaki insanların hâline hiç aldırmaz bir kimse.

Kenûd aslında kelime olarak, "Hayrı ve hakkı men eden, yapmayan kimse" demektir. Mâni olan, engel olan, yapmayan kimse demek. İşte *kenûd* olunca mübalağa sigası oluyor. Gafûr meselâ, çok mağfiret edici mânasına Allah'ın sıfatı olduğu gibi,

kenûd da çok men edici, yani hiçbir kimseye hayrını koklatmıyor. Çok mâni oan, yani hayır yapmaya mâni olan mânasına öyle bir kelimedir. Ve adamın o cimriliğinin, eli sıkılığının, hayır sevmezliğinin alâmetlerini de Peygamber Efendimiz şöyle şöyle sıralıyor:

"—Bir yere seyahatta konduğu, konakladığı zaman, çekilir tek başına. Yanında çok yiyecekleri var, çünkü onları kendisi yiyecek, ötekiler de sokulsa, ortak olacaklar, onu istemiyor. İşte bu tipte olan insandır." diyor.

b. Merhamet Etmeyene Merhamet Olunmaz

Allah-u Teàlâ Hazretleri merhametliyi sever. Hemcinsine, kavmine, insanlara merhamet eden, Allah'ın merhametine lâyık olur. Onlara merhamet etmeyen, yardım elini uzatmayan Allah'ın rahmetinden uzak olur. Başka bir hadîs-i şerifte bildiriliyor ki:[146]

---

[146] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2235, no:5651; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1808, no:2318; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.355, no:5218; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.318, no:1911; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.228, no:7121; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.202, no:457; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.296, no:5892; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.391, no:7855; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.298, no:20589; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.100, no:13960; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.64, no:7974; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.15, no:516; ; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.177, no:5316; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.68; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.III, s.18, no:62; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2239, no:5667; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.365, no:19264; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.333, no:2388; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, no:211; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.246, no:5803; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.3, no:6351; Buhàrî, *Târih-i Kebir*, c.I, s.278, no:893; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.409; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.80, no:291; Cerîr ibn-i Abdullah RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.777, no:5218; Akra' ibn-i Hàbis RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.43, no:6825; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.III, s.552, no:6672; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.62, no:12124; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.241, no:10163; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.177, no:3047; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.47, no:95; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.403, no:13488; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.221, no:5400; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.215, no:25367; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.241, no:10164; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.69, no:6943; Abd ibn-i Humeyd,

مَنْ لاَ يَرْحَمُ، لاَ يُرْحَمُ (خ. م. طب. عن جابر ؛ حم. خ. م. د. ت. حب. عن أبي هريرة ؛ طب. عن ابن عمر ؛ أبو نعيم عن الأقرع بن حابس)

RE. 446/11 (*Men lâ yerham, lâ yürham*) "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz, kendisi merhamet bulamaz. "

Bu insanların ahirette görecekleri karşılık, dünyada yaptıklarının benzeri olacak. Cimri ise cimrilikle karşılaşacak, mürâî ise mürâîliğinin cezasıyla karşılaşacak. Allah mürâîyi cennetin yanına kadar getirecek, gösterecek, kokusunu koklatacak, nimetlerini gösterecek, ondan sonra, "Haydi götürün, cehenneme atın!" diyecek.

Riyakâr, gösterişçi, yani mürâî, amelinde riya yapan kimse diyecekmiş ki:

"—Yâ Rabbi! Beni doğrudan cehenneme atsaydın bu kadar içime koymazdı. Cenneti gösterdin, güzelliğini gösterdin, ondan sonra da cehenneme attın."

E, sen de dünyada böyle yaptın. Sen de insanlara bir amel yapıyormuş gibi, güzel bir şey yapıyormuş gibi gösterdin kendini ama için boştu, mürâîlik yapıyordun, onun cezası böyle işte. Sana da gösteriliyor, verilmiyor tarzında. Merhamet etmeyene de merhamet olunmaz.

Buna mukabil hadîs-i şeriflerden biliyoruz ki:[147]

Müsned, c.I, s.309, no:1006; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.136, no:371; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.91; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.138; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.246; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.28, no:3562; İmrân ibn-i Husayn RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.341; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.93; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.166, no:5986; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.376, no:23762.

[147] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.522, no:10771; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.327, no:26566; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.21, no:1021; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.187; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXII, s.128, no:7898; Ebû Hüreyre RA'dan.

مَنْ سَتَرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمِ فِي الدُّنَيَا ، سَتَرَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حم. ش. كر. عن أبي هريرة)

(*Men setera ehàhü'l-müslimi fi'd-dünyâ, seterahu'llàhu yevme'l-kıyâmeh*) "Bir kimse dünyada müslüman kardeşinin ayıbını görür de örterse, Allah-u Teàlâ Hazretleri de kıyamet gününde onun ayıbını örter."

Yani kabahatli bir kardeşi, biliyor bunu, söylemiyor, kapatıveriyor, örtüveriyor. Haydi gizli kalsın, Rabbim ile benim aramda kalsın, ben bu bildiğimi kimseye söylemeyeyim de bunun şerefi ayaklar altına düşmesin, diyor. Saklayıveriyor. Örteni, Allah örtecek.

Bir müslüman kardeşinin ihtiyacını görmeye koşturana, sen dünyada öyle yaptın diye Allah sıkıntılı gününde yardımını koşturacak, yetiştirecek. Yani kendine nasıl muamele edilmesini istiyorsan ahirette bu işin kestirme tarafı, kolay tarafı, alimin de cahilin de herkesin kolayca anlayacağı şekil, yani biz yüzlerce hadis okuduk da neticeyi öyle öğrendik, size neticeyi söylüyoruz ki:

كما تدين تدان

(*Kemâ tedînü tüdân*) "Sen nasıl bir şey yaparsan, ona göre bir muamele görürsün."

Nasıl istersen yap! İster riyakârlık, ister gösteriş, ister kibir, ister ucub yap; ister tevazu göster, ister hayra, ister yardıma koş, ister merhamet et, ister gaddar ol, ister zalim ol, ister kâfir ol, ister misafirperver ol, ister misafir sevmez ol, yani nasıl istersen öyle yap ama bil ki burnundan fitil fitil aynısı gelecek. Yani yaptığının aynı sana gelecek.

Muhterem kardeşlerim!

Hatta bir başka hadîs-i şeriften biliyoruz ki, bayağı insanı

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.347, no:563; *Kenzü'l-Ummâl,* c.III, s.445, no:6382.

korkutan bir hadistir:

“—Bir kimsenin bir ayıbını görse insan, ayıplasa, Allah o ayıp onun üzerinde belirmeden onun canını almazmış.”

Ayıplamaya da gelmiyor. Yani hadîs-i şerifte öyle. Öyle bir bağlıyız ki sağımızdan solumuzdan, öyle sımsıkı bağlanmışız ki günah işleyene razı gelsek, “İyi yapmış, tamam, beğendim, oh ne âlâ yapmış, canı sağ olsun.” Günaha söylüyor mesela… Böyle diyen, o günahı işlemediği halde, razı geldiği için (*şârekehû*) ona şerik olur, ortak olur. Öyle buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Ben duyduklarımdan şu misâli veriyorum, hep olan şeyler de… Şimdi biz hoca olduğumuzdan bize herkes derdini açıyor, yazıyor çiziyor, biz de duyuyoruz.

“—Efendim filanca hacı efendi oğlunun düğününde bir coşuvermiş…”

Eee?

“—Efendim ömürde bir defa olur bu, getirin bakalım şu rakıları, içkileri… Çalsın bakalım davullar, zurnalar… Çık bakalım ortaya, şıkır şıkır oynamış, içmiş filan. “

Eee, olmaz böyle şey. Hacı, hoca, müslüman; Allah’ın yasaklarını çiğnememesi lâzım! Yapmış, anlatılıyor şimdi bir yerde… Anlatan günaha giriyor ayrı… Dinleyenlerden bir tanesi de diyor ki:

“—Tabii ya! İnsanın bir tane oğlu olunca, ömürde bir defa böyle yapılır. Ben olsam ben de yapardım.”

Tamam, “Ben olsam ben de yapardım.” dedi, aynı günahı o da yapmış gibi ortak oldu.

Beğenmeye gelmiyor. Tasvip etmeye gelmiyor. Ayıplamaya gelmiyor; ayıpladığın zaman sana da geliyor.

“—Allah Allah… Ben bu hâle düşecek bir adam değildim. İyi müslümandım ama bak bugün şu düştüğüm günaha bak!”

Neden? Öteki günahkârı o zaman ayıplamıştın, şimdi ceza olarak Allah seni o duruma düşürdü.

Ayıplamaya da gelmiyor. Söylemeye de gelmiyor, söylediğin zaman da gıybet oluyor.

“—Hocam, zaten kusuru var da ondan söylüyorum.”

Zaten kusuru olup da söylediğin zaman gıybet oluyor, kusuru

olmadan söylediğin zaman iftira oluyor. O daha fena. Kusuru yok olan bir adama kusurlu diye söylesen, o da iftira oluyor.

“—E hocam ne yapacağım ben? Günahkâra oh olsun diyemiyorum, ayıplayamıyorum, başkasına söyleyemiyorum, ne yapacağım?”

Dua edeceksin; hem kendine dua et, hem ona dua et:

“—Yâ Rabbi, bu adamcağızı bu günahtan kurtar, helâk olacak… Beni de bu duruma düşürme aman yâ Rabbi…” diye.

Düşmez kalkmaz bir Allah demiş büyüklerimiz. Yani belli olmaz, bakanken pattadak aşağı düşer. Şahken devrilir. Zenginken fakir olur. Fakirken zengin olur. Bu dünyanın hâline güvenilmez. Dünyada her türlü hal insanın başına gelir. Müslümanken gider gider, böyle dindar yaşar yaşar, ameline mağrur olur;

“—Tamam ya, Allah beni cennete sokmayacak da kimi sokacak?” diyenler var. Yani böyle edepsizler var. Yani “Beni sokmayacak da kimi sokacak?” diyor.

Yahu sen ne yaptın?

“—Ben gençliğimden beri hep ibadet ettim, tesbih çektim, namaz kıldım, günahlara yanaşmadım filan.” diyor.

Peki, bunların hepsi sevap. Bunların hepsinin sevabını toplasak terazinin bir tarafına koysak, şu göz nimetinin para karşılığı etmez. Sadece bir göz nimetinin karşılığı etmez!

Zaten öyle yapmış da eskilerden bir tanesi, kitaplarımızda yazıyor. Benî İsrail’den adamcağızın birisi ömrünü hep ibadetle geçirmiş. Dağın başına çıkmış insanların arasına da karışmamış. Müstehcen şeyleri de görmemiş, kadına da bakmamış, bilmem günah da işlememiş; ömrünü ibadetle geçirmiş. Gelmiş ölüm vakti… Göçmüş âhirete…

Allah-u Teàlâ Hazretleri sormuş:

“—Sana işlediğin amellerin karşılığını mı vereyim, yoksa kendi bildiğim gibi nasıl yaparsam öyle mi yapayım?”

Boynunu bükmüş demiş ki:

“—Yâ Rabbi! Sana âsi gelmemeye çalıştım, hep sana ömrüm boyunca kulluk etmeye çalıştım, amelimin karşılığını bana ihsan eyle…”

“—Pekiyi, getirin bunun işlediği amelleri, namazları, niyazları,

tesbihleri…”

O zamanın ibadeti nelerse… Yaptığı bütün hayrât u hasenâtı terazinin kefesine koymuşlar.

“—Getirin bir göz nimetimi bakalım, bu kuluma verdiğim…”

Onu da öbür kefeye koymuşlar. O bastırmış, ötekiler havada kalmış. Daha onu bile ödeyememiş yaptığı şeylerle… Hakikaten de ödeyemez yani, akıl mantık da kabul ediyor.

Şimdi bir adam sabahtan akşama kadar kardeşlerim, balyoz sallıyor, çalışıyor, akşama iki bin lira para veriyoruz. Yani kaba işçi olduğu zaman akşama ne veriyoruz? İki bin lira veriyoruz. Çok ustaysa beş bin lira veriyoruz. Beş bin lira, yani ömrünün bütün gününde bir insan çalışsa, zaten 24 saat çalışamaz, yarısında uyuyacak, bilmem ne yapacak filan… Hepsini çalışsan, hepsini paraya vursan, sonra bir şey almaya çalışsan o parayla, yani şu dünya ehlinin aldığı şeylerden bir şey alamazsın. Bir Mercedes alamaz insan. Yani bir bir köşk alamaz, bir ev alamaz.

Onun için ne olacak? Hiçbir kimse amelinin terazide karşılığı olarak cennete giremeyecek. Hiç kimse…

Diyorlar ki:

“—Yâ Rasûlallah sen de mi?”

“—Ben de… Allah-u Teàlâ Hazretleri beni rahmetine saracak, bürüyecek, rahmetiyle gireceğim.”

Çünkü tam karşılığı olursa, hesaba geldi mi iş, bizim işlerimizin kıymeti yok. Kırık dökük, oyuncak, incik boncuk.

Dağdan çoban gelmiş, padişaha çam sakızı getirmiş. Padişah güler bu işe. “Ya ben burada her gün kaymak yiyorum. Her çeşit, yani senin adını duymadığın nimetleri yiyorum. Senin getirdiğin bu hediyenin ne kıymeti var?”

E çam sakızı çoban armağanı, yani o kadar getiriyor.

Diyor ki İranlı şâirin birisi;

“—Yâ Rabbi! İşte ben senin lütfuna dayanmışım, sana kulluk etmeye çalışmışım, senin huzuruna dört hediye getirdim ki senin hazinende yok…”

İnsan bu lafı duyunca korkuyor. Allah Allah! Bu şâir de amma edepsizmiş. Allah’ın hazinesinde olmayan ne getirmiş bakalım?

“—Yâ Rabbi! Özür getirdim, günah getirdim, eksiklik getirdim,

hiçlik getirdim."

Allah'ın hazinesinde onlar yok. Yani elimiz boş gidiyoruz, boynumuz bükük ama, hiç amel etmese o zaman da bir şey olmaz.

c. Amellere Göre Mükâfat

Büyüklerimiz demişler ki:

"—Bir insan hiç amel etmeden giderim cennete dese hata etmiş olur. Amelimle giderim dese yine hata etmiş olur. "

Ne yapacağız? Elimizden geldiğince, karınca kararınca bir şeyler yapmaya çalışacağız.

Neden?

فَالْيَوْمَ لاَ تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلاَ تُجْزَوْنَ إِلاَّ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

(يس: ٥٤)

(*Felyevme lâ tuzlemü nefsün şey'en*) "Bu mahşer gününde, ahiret gününde, hiçbir kimse zulme, haksızlığa uğramayacak. (*Ve lâ tüczevne illâ mâ küntüm ta'melûn*) O zaman işlediklerinizden gayri bir karşılık görmeyeceksiniz." (Yâsin, 36/54)

O zaman, Allah bizi amellerimize göre mükâfatlandıracak. Ama nasıl? Kat kat fazlasını vererek…

Hani padişaha çoban bir bezin içine sarar, çam sakızı getirir. Padişah da onun kesesini altın doldurur. O çam sakızının parası mı? Değil ama o adam ona sevgi göstermiş, dağdan işte bulduğu dağ kirazını, çileğini bir sepete koymuş, onu hediye getirmiş. Bu da buna öyle bir şey veriyor ki, köşkler alır. Çünkü bu padişah… Yani padişah olunca padişaha lâyık verir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kâinatın sahibidir. Kul bir âcizâne küçük bir amel işliyor, "Verin şu kuluma!" diyor. Yani hadde hesaba gelmeyecek şekilde…

Kulun hiçbir ameli yok, hesaba girmiş, terazisi bomboş, cehenneme gidecek, küçük bir kâğıt parçası getiriyorlar melekler… Küçük bir kâğıt parçası üstüne o kulun söylediği *"Lâ ilâhe illa'llah"*

yazılmış.

"—Bu kul *'Lâ ilâhe illa'llah'* dedi yâ Rabbi!" diye…

Küçücük…

"—Koyun bakalım teraziye…"

Onu koyuyorlar, bir *"Lâ ilâhe illa'llah"* teraziyi ağdırıyor. Bir *"Lâ ilâhe illa'llah"* ile insan cennete giriyor. Yani kolay bir söz ama, işte Allah onun karşılığını vermiyor, onu bahane edip veriyor.

Yani Allah'ın bizi cennete sokması neden? Amellerimizi bahane ederek… Ama amel etmeden olmaz. Çünkü bir hadîs-i şerifte Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[148]

إِنَّ رَجُلاً دَخَلَ الجَنَّةَ ، فَرَأَى عَبْدَهُ فَوْقَ دَرَجَتِهِ ، فَقَالَ: يَا رَبِّ ، هٰذَا عَبْدِي فَوْقَ دَرَجَتِي ؟ فَقَالَ لَهُ: نَعَمْ ، جَزَيْتُهُ بِعَمَلِهِ ، وَجَزَيْتُكَ بِعَمَلِكَ (عق. خط. عن أبي هريرة)

(*İnne racülen dehale'l-cenneh*) "Bir müslüman iform cennete girdi. (*Feraâ abdehû fevka derecetihî*) Girdi ama, cennette kendisinin dünyadaki müslüman kölesini kendisinden yüksek derecede, mertebesi daha yüksek olarak gördü."

(*Fekàle: Yâ rabbî, hâzâ abdî fevka derecetî*) Diyor ki: "Yâ Rabbi, bu benim kölem idi, daha yüksek makama çıkmış, benden daha yüksek derecede; bu nasıl oluyor?"

(*Fekàle: Cezeytühü bi-amelihî, cezeytüke bi-amelike*) Allah-u Telàlâ Hazretleri buyurur ki: "Evet, gördüğün gibi… Onu ameliyle mükâfatlandırdım, seni de ameline göre mükâfatlandırdım."

Yani o dünyada efendiydi, ağaydı ama daha az çalıştığı için o aşağıda kaldı; ahirette kölesi daha ileri gitti, daha yükseğe çıktı, Onun için amelle olacak, yani çalışmayla olacak ama güvenmeye,

---

[148] Ukaylî, Duafâ, c.I, s.437, no:251; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.129, no:3567; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.19; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.89, no:25111; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.33, no:7847.

böbürlenmeye, kibirlenmeye, ameline mağrur olmaya gelmez.

Hatta bir hadîs-i şerifte geçiyor ki kardeşlerim, yanlış değerlendirmeyin, iyice anlayın mânayı:

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri ameline mağrur olmayı sevmez."

Yani "Ben bu kadar namaz kıldım, elbette ben bilmem şöyleyim, böyleyim, mevki makam sahibiyim." filan gibi şeyleri sevmediği için, Allah kulu arada günaha düşürür, "Burnu kırılsın da hiç kibir yapacak hali kalmasın." diye. Kibir ve ucub daha kötü olduğundan, Allah günah belâsına sarar, günah belasını kulun üstüne sardırır ki kibir ve ücub yapıp da Allah'ın gazabına uğramasın.

O bakımdan Allah bizi böyle haddini bilmezlerden eylemesin… Yolundan ayırmasın… Eline fırsat geçmişken hayırdan geri duranlardan eylemesin... Malımızla, canımızla, varlığımızla, imkânlarımızla, bilgimizle, dilimizle, elimizle dinimize yardımcı olmayı, insanlara faydalı olmayı nasib eylesin… Gafil, cahil ömür geçirtmesin… Fâni dünyanın lezzetlerine aldanıp da ahiretin hayırlarından geri kalanlarından, eli böğründe kalanlarından eylemesin…

Peygamber Efendimiz bir gün koyun kestirdi. Akşam sordu eve geldiği zaman:

"—Kestiğimiz koyunu ne yaptınız, ne kaldı?"

Dediler ki:

"—Ya Rasûlallah! Hepsini fukaraya dağıttık, bize bir budu kaldı."

Efendimiz'in cevabını dikkatle dinleyin, buyurdu ki:

"—Demek ki, evde kalan bir budu hariç hepsi bizim olmuş." dedi.

Yani infak edilen insanın defterine yazılıyor; ahirete geçiyor, ahirete sevap olarak gidiyor. Yediğin helâlse bir şey yok, haramsa hesabı ve azabı var. Onun için, insan eline fırsat geçti mi, hayırdan hiçbir fırsatı kaçırmamalı!

Ben kendi başımdan geçen bir cahilliğimi size anlatayım. Bir Arafe gününde Ankara'da çarşıda dolaşıyorum. Ulus'ta şöyle barakalar var, dükkânlar var… Çöpçü elbiseli bir adamcağız, yanında da bir çocuk var. Çocuk diyor ki;

“—Dede bunu bana al.” Gösterdiği de en âdi kumaştan bir pantolon. Çok âdi, yani o zamanın parasıyla 25 lira filan galiba. Adamcağız da herhalde fakir fukara olduğundan;

“—Evladım biz onu alamayız.” dedi, yürüdü gitti.

Benim de o zaman cebimde para var. Hiç aklıma gelmedi, yani nefsim aklıma getirtmedi. Yahu alıver, ver, Arafe günü bir fakiri sevindir… Hâlâ içim yanar yani. Ya ver o 25 lirayı, bu fakirciğin de gönlü hoş olsun…

İstanbul’un filanca semtinde birisi vefat etmiş. İşte birisi anlatıyor cami cemaatinden.

Nasıl bilirsin bunu?

“—Bir iyiliği bana çok tesir etmişti, hiç unutmam…” diyor. “Bir Kurban Bayramı’nda camiden çıktık, tabii ben fakir olduğumdan kurbanlık alamamıştım.” diyor. “Koluma yapıştı. ‘Gel bakalım!’ dedi.” diyor. Allah Allah ne olacak! Sürünün başına götürmüş:

“—Beğen bakalım bir koyun!” demiş.

O da bir koyun beğenmiş.

“—Haydi al götür evine...” demiş.

Parasını kendisi ödemiş. Onu unutamıyor bak.

İnsan ölüyor, arkasında nâmı kalıyor. Yiğit ölür şân kalır, at ölür meydan kalır. Yani meydan geridekilere kalır ama yiğit öldü mü yiğitlik yaptı mı şânı arkada kalıyor, sevabı da önde ahirete gidiyor, daha önceden. Onun için Allah bize uyanıklık versin…

Bu dünyada cimrilik eden kendisine ziyan ediyor. Cömertlik eden kendisine çalışıyor. Başkasının hayrına çalışan, kendisine çalışıyor. Hz. Ali Efendimiz lastikli, nükteli bir söz söylemiş. Diyor ki;

"—Hiçbir kimseye iyilik etmedim, hiçbir kimseye kötülük etmedim."

Allah Allah… Ne demek?

Yani iyilik yaptığım zaman faydası bana demek istiyor. Kötülük yaptığım zaman da vebali dönüp bana gelecek, kendime kötülük etmişim demektir.

Birisine zulmetse, yarın hesabı yok mu? Birisinin hakkını alsa, yarın hesabı yok mu? Demek ki ona kötülük etmedi, kendisine etti. Bir iyilik yapmışsa onun mükâfatı yok mu?

Cömertlik yaptın, hayır işledin, fakiri doyurdun; kendisine faydası oluyor. "Ben hiç kimseye iyilik yapmadım. Hiçbir kimseye kötülük yapmadım, hep kendime yaptım." demiş.

Tabi iyilik de kendisine insanın, kötülük de kendisine; zararı kendisine, faydası kendisine… Allah bize işte o uyanıklığı versin…

İnsan hayır yapmaya küçükten alışmalı. Aklına gelmiyor da aklı neden sonra geliyor. Haa, ben o 25 lirayı verebilirdim, bana da dokunmazdı, veremedim, aklıma gelmedi çünkü. Birçok kimsenin hayır aklına gelmiyor. Halbuki insan şöyle gözünü açmalı, etrafta hayır imkânı nedir onu arayıp bulmaya çalışmalı. Akıllı iş budur.

"—Hocam sen de bizim paralarımızı hep sarf etmeyi söylüyorsun. "

İşte onda fayda var… Peygamber Efendimiz sarf ederdi. Toplamakta fayda olsaydı, Efendimiz toplardı. Doksan bin altın lirayı böyle ganimetten önüne getiriyorlar. Sofra örtüsü yaymış yere, sofranın üstüne "Şarr…" dökmüşler, altınları yığmışlar; doksan bin… Gelene vermiş gidene vermiş, gelene vermiş gidene vermiş… O kadar parayı bitirmiş çarçabuk. Birisi daha gelmiş,

diyor ki;

"—Gel şuraya otur, şimdi elimde bir şey kalmadı. Bir şey gelirse onu da sana veririm. "

Bak! Olmadığı zaman da "Gelince vereceğim!" diyor. Bir paranın yanında gecelemesine razı olmazdı Peygamber Efendimiz. Canı sıkılırdı. Onu hemen daha gece olmadan dağıtmayı isterdi. Allah bize o cömertliği versin…

Şimdi herkes kendisine çalışıyor da hazinesini doldurabiliyor mu? Herkes yine muhtaç. Fabrikatör bile muhtaç. Gidiyorsun:

"—İşte camimizin bir hayrı var, bilmem nerenin bir hizmeti var, işte bir mektep açıyoruz, bir Kur'an kursu var, bir bilmem ne var…" diyorsun. Bir mazeret dökmeye başlıyor, neredeyse cebinden çıkartıp sen yardım edeceksin.

Hakîkaten doğru da olabilir. Yani büyük başın derdi büyük olur. Onun da derdi büyük oluyor. Kredi almış, borcunu ödeyememiş, işçisi şöyle, bilmem nesi böyle… Ama netice itibariyle rahatlık yok. Rahatlığı insana Allah verdiğinden, rahatlık yok… Huzuru, rahatlığı, zenginliği, bolluğu Allah verdiği için, öyle kaçamak yapıp da rahatlığı bedavadan bir yerden bulmak mümkün olmuyor. Hak yolda gidenler kazanıyor. Allah'ın Rasûlü'nün gösterdiği tarzda hareket etmeyenler sonunda yine zarar ediyor. İnsan bunu birkaç tecrübede anlayabilir.

Geçenlerde kardeşlerime bir şehirde söylemiştim. Bir hacı arkadaşımız, dürüst, sakallı kardeşimiz birini anlatıyor;

"—Hocam 500 milyon lirası var. Şehrin en güzel yerlerinde çok kıymetli arsaları var. Biz vakıf toplantısı yaptık, ben 500 bin lira vereceğim diye el kaldırdım, yazdırdım vakıf için. O da duymuş, babamın dostu, sokakta beni kıstırdı sordu:

'—Yahu sen 500 bin lirayı nasıl oldu da verdin?' dedi.

Şöyle gözüne baktım, yani beni azarlamak ister gibi bir hali vardı. Ben 500 bin lirayı bir vakfa vermişim, onu çok görüyor.

'—Hacı amca, babam senin arkadaşındı, biliyorsun şu zamanda öldü.' dedim.

'—Beni ölümle tehdit etme!' dedi, sinirlendi."

Yani, "Herkes ölecek. Sen de hayır yap!" demek istemiş. Yani hayat ölümlü, nasıl olsa bitecek…

"—Ben de tabii arayı fazla bozmak istemedim, baba dostu… Ses çıkartmadım." diyor.

"—Çok geçmedi, bir hafta sonra belediyeden bir karar… En kıymetli arsalarını belediye istimlak kararı almış, düştü fiyatı." diyor.

Tabii, belediye öyle hakiki bedelini vermez ki… Yani onun hakîki bedeli kadar olmaz. "Orasını istimlak edeceğim!" diye karar verince normal bir değer biçer. Yani asıl değeri mahvoldu, yarısı gitti. Bak 500 milyon lirası varken, yani binde birini malının vermeye kıyamazken, yarısından fazlası gidivermiş bir hafta içinde, o sözden sonra.

İnsana zenginliği veren Allah...

Bizim Ankara'da bir sütçümüz vardı. Sabahları bizim çocuklara süt getirirdi. "Süt!" diye bağırırdı, biz de alırdık sütü, giderdi. İşte kasaplık yaptı, bilmem ciğercilik yaptı… Seneler sonra ben onu gördüm, sordum:

"—Nasıl ciğerci dükkânın çalışıyor mu?"

"—Çalışsa ne olacak, çalışmasa ne olacak hocam." dedi.

Yüzüne baktım, şaşırdım. Yani bu ne biçim laf filan diye…

"—Ne demek istiyorsun?" dedim.

"—Hocam o sütçü yamaklığı yaptığım zamanda, Keçiören'de bir arsa almıştım. Şimdi altı tane kaloriferli daire veriyor müteahhit… Birisinde oturacağım, beşinin parasını yiyeceğim. Ciğerci dükkânı ister olsun, ister olmasın." dedi.

Yani sütçü yamağı, Allah verince ötekilerden daha zengin oluyor. Verince oluyor. Vermeyince de istimlak oluyor, bilmem ne oluyor, elinden kalkıp gidebiliyor.

Allah bize, şeytana kanıp da, dünyaya aldanıp da, nefsin arzusuna, hevesine uyup da yoluna aykırı yollara düşürmesin… Yanlış işler yaptırtmasın…

d. İmama Uyan Kimsenin Kur'an Okuması

Diğer hadîs-i şerif…

Tirmizî'nin hasen dediği, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[149]

هَلْ قَرَأَ مَعِي أَحَدٌ مِنْكُمْ آنِفًا فِى الصَّلاَةِ ؟ إِنِّي أَقولُ: مَالِي أُنَازِعُ الْقُرْآنَ (حم ت ن ه حب عن أبي هريرة)

RE. 454/10 (Hel karae maiye ehadün minküm ânifen fi's-salâti? İnnî ekùlü: Mâlî unâzeu'l-kur'âne.)

Bir gün Peygamber Efendimiz namazdan sonra dönmüş cemaate buyurmuş ki;

"—Allah Allah! Ne oluyor, ne oluyor ki sizden biriniz, az evvel

---

149 Tirmizi, *Sünen*, c.II, s.25, no:287; Ebu Davud, *Sünen*, c.II, s.487, no:703; Nesei, *Sünen*, c.III, s.481, no:910; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.301, no:7994; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.319, no:991; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.V, s.151, no:1843; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.II, s.157, no:2716; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.443; Malim, *Müsnedü'l-Muvatta'*, c.I, s.57; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.X, s.252, no:5861; Bezzar, *Müsned*, c.II, s.392, no:7759; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.I, s.375, no:3797; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.135, no:2795; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.440, no:19679; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.352, no:25057.

benimle beraber Kur'an mı okudu arkamda? Yani kendisi imam, ötekisi cemaat… Ben de diyorum ki: Kim benimle rekabet ediyor, çekişiyor."

Dönmüş arkasına namazdan sonra böyle söylemiş.

Buradan ne anlaşılıyor? İmamın sözüne arkadaki cemaat söz katmayacak, imam okuyacak, *Allahu ekber* dedikten sonra, biz arkasında duracağız. Yani imamın kıraatine tâbi olacağız, biz şey yapmayacağız. O anlaşılıyor.

Bizim mezhebimizin bu husustaki içtihadı, imamlarımızın fetvası bu tarzdadır. Yani imama uyduğu zaman, imamın kıraatine tâbi olur, okumayız ya, onun delili olmuş oluyor. Çünkü hepimiz Allah'ın huzurundayız, imama uymuşuz. O bizim sözcümüz, önderimiz başımızda, önümüzde. Biz dinleyeceğiz, o okuyacak. Yani bizim söylememize lüzum yok.

e. Göklerin Büyüklüğü

Diğer hadîs-i şerif, uzun bir hadîs-i şerif. Bu da yine Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Tirmizî'de, Taberanî'de, Hàkim'in *Müstedrek*'inde var. Semaların, göklerin azametini anlatan bir hadîs-i şerif:[150]

هَلْ تَدْرُونَ كَمْ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ؟ بَيْنَهُمَا مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ ، وَمِنْ كُلِّ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ ، وَكَثْفُ كُلِّ سَمَاءٍ خَمْسُمِائَةِ سَنَةٍ ، وَفَوْقَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ بَحْرٌ بَيْنَ أَعْلاَهُ وَأَسْفَلِهِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ؛ ثُمَّ فَوْقَ ذَلِكَ ثَمَانِيَةُ أَوْعَالٍ ، بَيْنَ رُكَبِهِنَّ وَ أَظْلاَفِهِنَّ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ثُمَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشُ بَيْنَ أَعْلاَهُ

[150] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.206, no:1770; Hakim, *Müstedrek*, c.II, s.316, no:3137; Hz. Abbas RA'dan.
Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.329, no:25026.

وَأَسْفَلِهِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ، وَاللهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى فَوْقَ ذٰلِكَ ، وَلَيْسَ يَخْفَى عَلَيْهِ مِنْ أَعْمَالِ بَنِي آدَمَ شَيْءٌ (حم . ت . ك . عن العباس)

RE. 454/11 (*Hel tedrûne kem beyne's-semâi ve'l-ardı? Beynehümâ mesîretü hamsimieti senetin, ve min külli semâin ilâ semâin mesîretü hamsimieti senetin, ve kesfü külli semâin hamsü mieti senetin, ve fevka's-semâi's-sâbiati bahrun, beyne a'lâhu ve esfelihî kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı; sümme fevka zâlike semâniyetü ev'âlin beyne rukubihinne ve azlâfihinne kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı; sümme fevka zâlike'l-arşu a'lâhu ve esfelühû kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı; va'llàhu subhânehû ve teàlâ fevka zâlike ve leyse yahfâ aleyhi min-a'mâli benî âdeme şey'ün.*)

Bu uzun hadîs-i şerifin şöyle cümle cümle kelimelerini söyleyelim;

(*Hel tedrûne kem beyne's-semâi ve'l-ardı*) "Gök ile yerin arası ne kadar mesafedir biliyor musunuz ashabım?" diye Peygamber Efendimiz sordu. Sonra kendisi cevabında buyurdu ki:

(*Beynehümâ mesîretü hamsi mieti senetin*) "Gök ile yerin arası 500 yıllık mesafedir. (*Ve min külli semâin ilâ semâin mesîretü hamsi mieti senetin*) Yedi kat sema var…

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا (الملك:٣)

(*Ellezî haleka seb'a semâvâtin tıbâkà*) "O yedi göğü tabaka tabaka yaratandır." (Mülk, 67/3)

Muhtelif âyetlerde de geçiyor, yedi kat sema var.

(*Ve min külli semâin ilâ semâin mesîretü hamsi mieti senetin*) "Bir semadan öteki semaya kadar da 500 senelik yoldur." buyurdu. Beş yüz yıllık, yani gidiş mesafesidir. (*Ve kesfü külli semâin hamsü mietin senetin*) Her semanın kalınlığı 500 senelik yoldur." buyurdu.

(*Ve fevka's-semâi's-sâbiati*) "Yedi kat sema böyle tamam olduktan sonra, yedinci semanın üstünde bir deniz vardır ki, (*beyne a'lâhu ve esfelihî*) bu denizin, bu deryanın yukarısı ile aşağısı

arasındaki mesafe, (*kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı*) yerle gök arası kadardır. O kadar büyük mesafedir."

(*Sümme fevka zâlike semâniyetü ev'âlin*) "Bunun üstünde Allah'ın Arşını taşıyan sekiz tane melek vardır." Bunlar şeklen keçi şeklinde açıklanmış şerhte... Çünkü ev'âl kelimesi ve'al kelimesinin cem'i oluyor. "O şerefli melekler vardır, dizleriyle tırnakları arası yine sema ve arz arası kadardır."

(*Sümme fevka zâlike'l-arşu*) "Bunun üzerinde Arş vardır." Yani sekiz melek Kur'ân-ı Kerîm'de de sekiz meleğin Arş-ı Âlâ'yı taşıdığı bildiriliyor. Yani o meleklerin azameti hakkında çok şeyler var. Bunların üzerinde Arş vardır.

(*A'lâhu ve esfeluhû kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı*) "Yukarı ile aşağısı arası, yerle gök kadardır. (*Va'llàhu subhànehû ve teàlâ fevka zâlike*) Allah-u Teàlâ Hazretleri Arş-ı Âlâ'dadır, onun üstündedir. (*Ve leyse yahfâ aleyhi min a'mâli benî âdeme şey'ün*) Âdemoğullarının amellerinden hiçbir şey ona gizli kalmaz. Kullar ne yapsalar hepsine âgâhtır. hepsine vâkıftır, hiçbir şey ona gizli kalmaz."

Bu tasvirde bu yerlerin, göklerin azameti hakkında Peygamber Efendimiz ashâb-ı kirâmına bilgi vermiş oluyor. İnsan bu hadîs-i şerifleri şöyle *Allahu ekber* dediği zaman düşünmeli. Yani "Allah en büyüktür." diyorsun. Büyüklüğünü anlamak için şu yerlerin, göklerin azametini bir düşünüvermek lazım!

Bir insan bu Amerikalıların bilmem kimlerin gökyüzüne attığı bir füzeye binse; o ışık hızıyla böyle devam etse bu bizim dünyamızın bulunduğu sistem, güneş sistemi denilen sistemi 20 bin yılda geçer diyorlar. Yani ömrü yetmez. O hızla böyle süratle gittiği halde ömrü yetmez de tozu bile kalmaz da, ondan sonra ancak bu güneş sisteminden çıkıyor. Bu güneş sisteminin ötesinde daha nice sistemler, nice yıldızlar var...

Bu yıldızların hepsi birinci semada... Ondan sonra altı kat sema daha var, onun üstünde bir bahr, deniz, derya var. Onun üstünde Arş'ın melekleri var. Onun ötesinde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Arş-ı A'lâ'sı var, onun üstünde Allahu Teàlâ Hazretleri... Bu azameti düşününce insanın aklı gider. Allahu ekber, Allah ululların ulusudur, onu anlar.

Bir âyet-i kerîmede buyuruluyor ki:

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ (الزمر:٦٧)

(*Ve mâ kaderu'llàhe hakka kadrihî*) "Bu kullar öyle cahil ki, öyle idraksiz ki, öyle âciz ki, öyle anlayışsız ki Allah'ı hakkıyla anlayamadılar. Azametini anlayamadılar, azametini, kibriyasını idrak edemediler."

(*Ve'l-ardu cemîan kabdatuhû yevme'l-kıyâmeti ve's-semâvâtü matviyyâtün bi-yemînihî*) "Şu yeryüzü Allahu Teàlâ Hazretlerinin Bütün bu semalar da yeti kat sema da elinde dürülmüş yani katlanmış gibidir." (Zümer, 39/67)

Bu kadar azamet sahibi yaratıcılarını anlayamadılar.

Bu kadar azamete, kudrete, kibriyâya sahip Allahu Teàlâ Hazretlerine insan nasıl âsi gelir, nasıl emrinden dışarı çıkar, nasıl ona layık kulluk etmeye çalışmaz?

Bizim halimiz nedir, yani nasıl kullarız, akıl almaz. Çok cahiliz, çok cahilliğimizden böyle yapıyoruz. Yoksa biraz izanımız, biraz irfanımız olsa, her şeyi bir tarafa atarız, Allah-u Teàlâ Hazretlerine güzel kulluk etmek için koşturur dururuz sağa sola…

Allah bize imanın neşesini, zevkini ihsan eylesin...

f. Ölen Hayvanın Derisi

Peygamber Efendimiz ölmüş bir kuzu, koyun gördü. Öldü diye bir kenara terk edilmiş. Oradaki insanlara dedi ki:[151]

---

[151] Buhari, *Sahih*, c.V, s.350, no:1397; Müslim, *Sahih*, c.II, s.279, no:543; Nesei, *Sünen*, c.XIII, s.158, no:4162: İbn-i Hibban, *Sahih*, c.IV, s.101, no:1284; Şafii, *Müsned*, c.I, s.10, no:18; Tahavi, *Müşkilü'l-Âsar*, c.IV, s.110, no:1357; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XXIII, s.428, no:1039; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.23, no:81; Malik, *Muvatta'* (Rivayet-i Muhammed), c.III, s.497, no:986; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.82, no:4561; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IX, s.420, no:26779; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.357, no:25066.

هَلاَّ انْتَفَعْتُمْ بِجِلْدِهَا ، إِنَّمَا حَرُمَ أَ كْلُهَا (حم. خ. م. ن. حب. ق. عن ابن عباس)

RE. 454/12 (*Hel entefa'tüm bi-cildihâ, innemâ hurrime eklühâ*)

(*Hel entefa'tüm bi-cildihâ*) "Ne için derisinden faydalanmadınız? Derisinden faydalansaydınız ya! (*İnnemâ hurrime eklühâ*) Ancak onun etini yemek haram kılınmıştır." diyor.

Yani ölmüş hayvanın derisini yüzüp postundan faydalanabilirsin. Kendisi ölünce eti haram oluyor, yenmiyor. Çünkü o ölmesi hastalıktandır, ölünce mikroplar etleri sarmıştır. Bizim dinimizde kesilmeden kendisi öldü mü, eti yenmez.

"—Yenmez ama eti haram kılınmıştır, derisini soyarsın, postunu kullanabilirsin." diye buyurmuş.

Yani ziyanı sevmediği için ve yanlış bir anlayışı izale etmek için, "Bak bunun eti yenmez ama derisinden faydalanabilirsiniz!" diye talim buyurmuş.

g. Ümmetin Üç Helâk Sebebi

Ebû Katâde RA ve İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[152]

هَلاكُ أُمَّتِي فِي ثَلاثٍ: فِي الْعَصَبِيَّةِ ، وَالْقَدَرِيَّةِ ، وَالرِّوَايَةِ مِنْ غَيْرِ ثَبْتٍ (البزار ، وابن أبى حاتم في السنة ، عق . طب . كر. عن ابن عباس ؛ طس عن أبى قتادة)

---

[152] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XI, s.89, no:11142; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.I, s.359, no:603; İbn-i Adiy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.VII, s.126; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.124, no:8746; Ukayli, *Duafa*, c.IV, s.359, no:1969; Dulabi, *el-Küna ve'l-Esma*, c.II, s.799, no:1388; Beyhaki, *Kaza ve Kader*, c.I, s.380, no:358; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.39, no:3555; Ebu Katade RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XVI, s.64, no:43952; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.361, no:25074.

RE. 454/ (*Helâkü ümmetî fî-selâsin: Fi'l-'asabiyyeti, ve'l-kaderiyyeti, ve'r-rivâyeti min-gayri sebtin.*)

(*Helâkü ümmetî fî-selâsin*) "Benim ümmetimin helâki üç şeydendir. Üç şeye takılır, yaparlarsa helâk olurlar."

Onlardan birisi: (*Fi'l-asabiyyetü*) "Asabiyette helâk olurlar. "

Asabiyet nedir? İnsanın akrabalık, kavim, kabile gayreti gütmesi. Ben filanca kabiledenim, sen falanca kabiledensin. Ben şu ırktanım, sen bu ırktansın. Ben filanca yerliyim, sen filanca yerlisin. Bizim taraf, sizin taraf… Taraf tutuyor. İslâmî şuurla, kardeşlik şuuruyla hareket etmiyor. Zümre taassubu güdüyor. Bir zümreye bağlanıp öteki zümrenin nâhak yere aleyhinde çalışıyor. İşte bu helâk eder.

Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri, müslümanları umûmen kardeş etmiştir. İster zenci, ister çekik gözlü olsun; ister kısa boylu, ister uzun olsun; ister Arap, ister Acem, ister Kürt, ister Çerkez, ister Türk olsun; hepsi kardeştir. İslâm kardeşliği bu…

Lafla da olmaz bu. Hakîkaten insan buna inanıp kardeşliğin gereğini yapması lâzım! Böyle yapmayıp da herkes bir tarafa çekince, işte ondan helâk olurlar. Çünkü bâtıl bir yola yapışmış olurlar. O bâtıl yola yapıştıklarından dolayı, Allah'ın rızasından uzak düşerler, gazabına uğrarlar, parça parça olurlar. Ümmetleri parçalanır, başka devletler tepelerine çöker, istismar ederler, canlarını yakarlar, mahvederler.

Şimdi de öyle olmuyor mu?

Şimdi de olan başka bir şey değildir. Efendimiz'in söylediği şeylerden bir tanesi…

Bunun mukabili nedir?

Müslümanların zümre taassubuna kapılmadan, birlik ve beraberlik şuuruna sahip olmasıdır. Kardeşliğini idrak etmesidir. "Bu benim müslüman kardeşimdir." demesidir. Aleyhine çalışmamasıdır. Yardımına koşmasıdır. Merhamet etmesidir. İmdadına yetişmesidir. Kâfirin karşısında onu âciz bırakmamasıdır. Birlik beraberlik içinde çalışmasıdır.

Şimdi insanlar o kadar cahilleşti ki kardeşlerim, güzel ahlâkın sembolü olan tasavvuf bile… Tasavvuf, yani mutasavvıf, derviş, güzel huylu olacak. Dövene elsiz gerek, sövene dilsiz gerek, derviş

gönülsüz gerek. Böyle hayırlar peşinde koşacak, sabırlı olacak, boynunu bükecek, hizmet ehli olacak...

“—Sen o gruptansın, ben bu gruptanım; senin hocan şöyle, benim hocam böyle; senin hocanın kavuğu daha büyük, benimkinin bilmem şeyi şöyle…”

Ne oluyor ya! Allah-u Teàlâ Hazretleri razı gelmez.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات: ١٠)

(*İnneme'l-mü'minûne ihvetün*) “Müslümanlar başka bir şey değil, sadece kardeştir.” (Hucurat, 49/10)

Bütün müslümanlar kardeştir. Lafla değil. Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni aldatamayız; yani kardeşmiş gibi davranıp da arkasından kuyusunu kazmakla, bu hakîki kardeşlik olmadığı için ecir kazanamayız.

Bütün müslümanları seveceğiz. Bütün müslümanların hepsini kardeş belleyeceğiz. Hanımlarını, kız kardeşimiz belleyeceğiz. Yaşlıysa teyzemiz belleyeceğiz. Küçük yaştaysa kızımız belleyeceğiz. Onun yerine koyacağız, koruyacağız, kollayacağız. Erkeklerine, yaşlıysa dedemiz diyeceğiz. Yakın yaştaysa amcamız diyeceğiz. Eşitimizse kardeşimiz diyeceğiz. Küçüğümüzse yeğenimiz diyeceğiz. Hepsini hoş göreceğiz, hepsini koruyup kollamaya çalışacağız.

“—Efendim anladım da, onlar eğri yolda gidiyorlar hocam. Onlar yanlış yolda gidiyorlar.”

Haa! Şimdi bu çok mühim! Yani eğri yolda gidince, herkes çekiyor kılıcı, çekiyor tabancayı, çekiyor bıçağı veyahut açıyor ağzını, yumuyor gözünü… Eğri yolda gidiyor diye bir cesaret geliyor. Yani, “Ben dinden dolayı ona düşmanlık ediyorum.” diye içine bir cesaret geldiği için, veryansın etmeye mazereti var elinde kâğıdı var; çünkü o eğri yolda gidiyor.” diyor.

Öyle değil kardeşlerim! Kimin doğru yolda, kimin eğri yolda gittiğini Allah bilir. Bak günahkârı ayıplamanın bile ne hallere uğrattığını biliyoruz. Şimdi o kardeşimiz eğri yolda gidiyorsa, doğru yola çekmeye çalışırsın. Doğru yola gelmesine çalışırsın ama hüsnüzan edersen, görürsün ki belki senden çok daha iyi tarafları

vardır. Ne biliyorsun belki geceleyin kalkıyor, yana yakıla gözyaşı döke döke Allah'a güzel ibadet ediyor da Allah'ın rızasını kazanmış. Ne biliyorsun belki senin haberin olmadan bir yerlerde şu hayrı yapıyor, bu hayrı yapıyor da, "Söylersem sevabı kaçmasın." diye söylemiyor. Hüsnüzan edeceksin. Bir kusuru varsa kusurunu da örteceksin. Dinimiz öyle emrediyor.

Şimdi öyle yapmayınca tabii müslüman ama kimsenin kimseye sevgisi yok. Hatta bir caminin içinde kurcalasan; o, şu partiden; diğeri bu partiden, kavga gürültü… Yani dışarıda bir bahçede biraz konuştur istersen veyahut bir şey teklif et, her birisi bir başka yola gider. Olmaz.

Şimdi bir insan yanlış yoldaysa, defterden silecek miyiz?

İmam Gazâlî Hazretleri diyor ki:

"—Hayır…"

"—İçki içiyor hocam, defterden sileyim mi?"

"—Hayır!"

Ne yapacaksın?

Asıl işte o zaman senin yardımına ihtiyacı var. Çünkü o içkiyi içerse, o kumarı oynarsa, o zinayı ederse cehenneme gidecek. Cezasını çekecek ya… Cehenneme gidecek. Onun cehenneme gitmemesi için sen etrafında dönüp dolaşıp onu kurtarmaya çalışacaksın.

Şurada yangın çıksa, içeride çocuklar bağrışmaya başlasa, mahallenin yiğitleri:

"—Aman şu ateşin içinden şu çocukları kurtarayım!" der.

Paldır küldür merdivenlerden çıkar, pencereden itfaiyeye atar onu, kendisi de sonra atlar, kurtarmaya çalışır.

E böyle bir kardeşi yangından kurtarmaya çalışıyorsun da cehennem yangınından öteki müslüman kardeşini kurtarmaya niye çalışmıyorsun?

Gidiyor işte, cehenneme doğru gidiyor. Bu kafayla giderse dosdoğru cehennem… Bu yolun sonu cehenneme çıkar, besbelli. Biliyorsun gittiği istikametten, "Eyvah tutturduğu istikâmet tam cehennem ateşine doğru!" Önüne geç, çare düşün, usül araştır, onu doğru yola çekmeye çalış!

Demek ki yanlış yola gittiği zaman sana daha çok ihtiyacı var. Doğru yola gidiyorsa senin ona ihtiyacın var... Doğru yola gidiyorsa çünkü Allah'ın sevdiği kulları sevmenin faydası var. Sen onun elini, eteğini bırakma, sana dua etsin, senin kusurların düzelir. O bakımdan doğru da olsa, eğri de olsa adamları defterden silmek yok, yani silmeye mazeret yok işin aslında. Ama bizim nefislerimiz bize yanlış işi hap gibi yutturuyor. Üstünü şekere bulaştırıp zehiri, bize böyle hap gibi yutturuyor da biz din namına birbirimize düşmanlık ediyoruz. Din namına...

Şimdi Irak'a sorsan "İslâm'ı koruyorum." der. İran'a sorsan "İslâm'ı koruyorum." der. Ama ölen bizim kardeşlerimiz. Beş altı senedir devam edip duruyor. Hâlâ çaresini bulamadık. Devam edip duruyor, dünya bozulacak. Dünyayı altüst edecekler. Ortadoğu mahvolacak, hâlâ devam ediyorlar. Hiç birisi vazgeçmiyor.

O bir numune, artık ona bizim gücümüz yetmiyor da olan olacak. Ne yapacaklarsa yapacaklar da bizim memleketimizdeki haller de onun küçük modelleri, farklı değil. Yani incelerseniz görürsünüz. Aynı mahallede, aynı apartmanda komşulara bakın, kardeşlere bakın, babası öldü miras paylaşılacak, şimdi seyret bakalım kardeşleri… Seyret bakalım kardeşlik kaldı mı?

O ondan mal kaçırır; o ondan mal kaçırır; o fazlasını almak ister, berikisi fazlasını almak ister.

Birisinin vefatı oldu, gittik. Başınız sağ olsun diye… Beni yakaladılar ya... "Hocam vebal sizin. Size devrettim, babamız öldü, taksimi sana ait. Kaç sene önce vefat etmiş bilmem hangi yakınları için hâlâ malı taksim edemedik." diyor. Mahkemelik olmuşlar. Beş sene geçmiş aradan, hâlâ malı taksim edememişler. Hâlâ ortada iş. Birisi yanaşmıyor, ötekisi yanaşmıyor, nerede kaldı Müslümanlık?

Herkes haram yiyor. Yani gözünü kırpmadan haramı yiyor. Onu sen orada yemeye hakkın yok ki… O dükkânın gelirini, kirasını, ötekisinin almaya hakkı yok ki…

Yani şeytan bizi bir türlü aldatıyor. Yani biz müslümanları bir türlü aldatıyor. Herkesin işini, yuvasını yapıyor, yani kendisine cehenneme arkadaş etmeye çalışıyor.

Allah bizi şeytana uymayanlardan eylesin… Dünyanın fâni menfaatleri dolayısıyla, hak yoldan eğri yola sapanlardan etmesin…

Evet, cebim biraz para görür ama haram para… Haram olduktan sonra, insanın para kazanması zor değil. Haram olduktan sonra, para kazanmak çok kolay. Helâl para kazanmak zor. Yoksa haram para zor değil. Çekersin tabancayı bir banka soyarsın. Dünyanın parasına sahip olursun, yakalanmazsan, yaşadın.

Filancayı, falancayı aldatırsın, namusunu, ırzını, haysiyetini satarsın… Alkışlarlar, gazetelere boy boy resmini koyarlar. Efendim bilmem kürklerin içinde gezer adam. Envai çeşit nimetler, yazlıklar, kışlıklar ama Allah sevmez. Âhireti mahvolur. Firavunlar gibi yaşar ama firavunların sonu gibi olur.

Allah bize işte onlara tenezzül etmeyen bir İslâmî hâlet-i rûhiye nasib eylesin…

Demek ki bir zümre taassubu, Peygamber Efendimiz tarafından bu ümmeti mahveden şeylerden birisi olarak bildirilmiş. Allah bizi bundan korusun. Bütün kardeşlerimize karşı içimizde sevgi nasib eylesin…

Gelelim ikinci şeye; (*Vel-kaderiyye*) “Kaderiyye de mahvedecek insanları, ümmetimi…

Ne demek? Yani, “Allah bir şey takdir etmemiştir. Ben nasıl istersem istediğimi yaparım. Her şey bana serbesttir...” filan diye Allah’ın hükmünü, kudretini reddetmek oluyor.

Onun için bizim Âmentümüzde ne var:

آمَنْتُ بِاللّٰهِ ، وَمَلاَئِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَبِالْقَدَرِ ، خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالٰى ، وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Âmentü bi’llâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve’l-yevmi’l-âhiri, ve bi’l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina’llàhi teàlâ, ve’l-ba’sü ba’de’l-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh*)

[Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan geldiğine inandım. Öldükten sonra dirilmek haktır. Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur ve şehadet ederim ki Muhammed SAS Allah'ın kulu ve rasûlüdür.] diye, kadere de iman ettiğimizi beyan ediyoruz.

Hayır ve şer, hepsi Allahu Teàlâ Hazretleri'nin takdiriyle…

Bizim neyimiz var? Bir irâde-i cüz'iyemiz var; hayrı seçmeye çalışırız, takdir Allah'ındır.

Onun emriyle yaşıyoruz, onun emriyle ölüyoruz, onun emriyle başımıza bu hadiseler geliyor, hepsi Allah'tan… İşte onu inkâr etti mi insan, o zaman mahvolur. Onun için Allah'ın kudretini bilin! Allah'ın her şeyin sahibi olduğunu bilin! Ona güzel kulluk etmeye çalışın! Allah'ın kaderini inkâr etmeyin!

Üçüncüsü; (*Ve'r-rivâyeti min gayri sebtin*) "Asılsız, sabit olmamış şeyleri rivayetten helâk olacak."

Bu ne olur, bu ne netice doğurur?

Asılsız şeyler söyledi mi din bozulur. Ayete, hadise uymuyor, herkes bir yol tutturmuş, kendi yolunca gidiyor. Hepsi de bir felsefe bulmuş kendisine…

Mesela yaygın bir felsefe söyleyeyim:

"—Zaman sana uymazsa sen zamana uy!"

Hepinizin duyduğu bir felsefedir bu.

Hacı efendi niye böyle yaptın? Hanımefendi sen niye böyle açıldın saçıldın?

"—E ne yapacaksınız zamane! Zaman sana uymayınca sen zamana uy!"

Zaman örtünmeyi, başörtüyü, mantoyu kabul etmedi. Sen de açıl! Nereden çıkarttın bu felsefeyi, nerede var bu? Hangi ayette, hangi hadiste geçiyor?

"—Efendim işte bilmem Mısır ulemâsından fetva vermişler de filanca şey helalmiş. "

Kur'ân-ı Kerîm'de Allah haram diyor.

Nereden çıkarttın sen bunu?

"—Efendim, şu farzı yapmamak lazımmış bu devirde. "

Nereden çıkarttın? Sûre var hakkında… Yani asılsız esassız bir laftan farzlar çiğneniyor. Haramlar yeniliyor, yutuluyor. Din rayından çıkıyor.

O halde ne olacak?

Esassız, asılsız, temelsiz sözlere itibar etmeyeceğiz. Dinimizin aslına, özüne sarılacağız.

"—Efendim, işte İslâm güzel sanatları sever. Yap çıplak bir kadın heykeli, koy bahçene…"

Öyle şey yok! Evet, insanda bir güzellik duygusu olacak ama yasak, hakkında hadîs-i şerif var.

"—Efendim işte filanca adam kitabında şöyle yazmış, böyle yazmış…"

Şimdi ben üniversitede hoca olduğum için geliyor bana, sanat tarihinden profesör soruyor:

"—Hocam sen bu işin doğrusunu söylersin, fetva veriyorlar ama bu doğru mu yanlış mı?"

"—Hadîs-i şerif var: Gölgesi yere düşen şeyi yapmak haram… Yani mücessem şeyi yapmak doğru değil. İnsan sureti yapmak yasaklanmış dinimizde, bu böyledir."

"—Haa! Allah razı olsun. Ben de bunu bilmek istiyorum."

Şimdi millet boyuna fetva veriyor yalan yanlış yere. Yani harama helâl demek için fetva veriyor, helâli de haram demek için veya yanlış göstermek için fetva veriyor. Olmaz, her şeyin delilini göstereceksin.

Bizim Ankara'da çok alim hocamız var. Bembeyaz sakallı, yaşlı, ihtiyar, sakin. Şöyle dursa sabaha kadar gık demeden durur. Böyle sessiz durur. Sorarsan, sorduğun zaman da sabaha kadar konuşur, o kadar da ilmi var. Ama sorulmazsa konuşmaz. Şimdi bir yerde bir söz açılmış. Ben yoktum o zaman da, anlatıyorlar.

Birisi… Hani bazısının ilmi dolma tüfek gibi; ağzından doluyor, harbiyle biraz sıkıştırıyorsun, tetiği çektiğin zaman pat diye bir defa patlıyor. Bir defalık ilmi... Bazısının da makineli tüfek gibi maşallah. Tetiği çektikçe arkası geliyor, var yani. İlmi çok… Şimdi o dolma tüfek gibi olan bir şeyler söylemiş, söylemiş… Bu da alim… Dayanamamış, o kadar sabırlı olmasına rağmen şöyle dizi üstüne doğrulmuş:

"—Peki ama delilin ne demiş?" Delilsiz olmaz ki, bu kadar yalan yanlış şeyleri söylüyorsun, delilin ne?

Delilsiz olmaz. Her şeyin bir aslı esası, delili olacak. Kur'an'dan

ve hadisten kaynağı olacak. Büyüklerimiz hep ona göre yapmışlar.

"—Efendim, ben mezhep tanımam!"

Sen mezhep tanımayacak kadar alim misin? İmam-ı Âzam'dan fazla bilgin mi var? İmam Şâfi Hazretlerinden fazla bilgin mi var? Ahmed ibn-i Hanbel Hazretleri 35 bin hadîs-i şerifi koca kitabına yazmış, beş ciltlik. O kadar hadise mi vâkıfsın? Ömrünü o kadar böyle o yolda mı geçirdin? Arapça'nın inceliklerini çok mu iyi biliyorsun?

Yok, hepsinden yaya, hepsinden sıfır.

"—Mezhep tanımam!"

Mezhep tanımazsan sen bilirsin. Bu kafayla gidersen çok yanlış yola gidersin. Yani o adamlar büyük alim insanlar. Delilleriyle konuşmuşlar hep. Kitaplarını aç, baştan aşağı sayfalar sayfası hep delil, mantık, muhakeme, hukuk... Sen onu nasıl inkâr edersin?

İşte ümmet ne zaman helâk olacak?

"—Asılsız rivayetlere tâbi olduğu zaman…"

"—Efendim, bilmem ne helvacı babanın kabri etrafında yedi defa dolaşırsan, fukaraya helva verirsen, çocuğun olmuyorsa çocuğun olur."

Kim söylemiş, nereden çıkmış?

"—Efendim, filanca yerdeki evliyâya mum yakarsan şöyle olurmuş. Bilmem boğazın bilmem hangi tarafında Telli Baba varmış, tel takarsan şu olurmuş..." Bilmem ne…

Nereden çıktı? Her şey Allah'tan…

Onun için bu ümmetin helâki, ilimden ayrılıp asılsız rivayetlere tâbi olduğu zamandır. Onun için biz burada hadis okuyoruz. Onun için Kur'ân-ı Kerîm'i öğrenin, onun için fıkıh öğrenin diyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi yanlış yollara saptırmasın. Hak iş yapıyorum derken bâtıl işlerle ömür tüketip de yalan yanlış yollara gidenlerden eylemesin. Pusulasını şaşırıp da… Ohoo, adam yönünü dönmüş bir tarafa gidiyor…

Gülistan'da Şeyh Sa'dî diyor ki:[153]

---

[153] Sa'dî, *Gülistan*, Bölüm:II, Hikâye:6.

ترسم نرسی به کعبه ا ی اعرابي !

این ره که تو می روی به ترکستان است

Tersem ne-resî be-Kâ'be ey a'rabî!
İn reh ki tû mî revî be-Türkistânest.

[*Korkarım ki, erişemeyeceksin Kâbe'ye ey a'rabî!*
Senin yöneldiğin bu yol Türkistan'a gider.]

"Ey hacı namzedi, korkarım ki sen bu gidişle Kâbe'ye varamayacaksın!

"—Neden?"

"—Yönün Türkistan'a doğru dönmüş." diyor.

Şiraz'da Türkistan arka taraf demek. Yani o tarafa dönmüş, o tarafa gidiyor adam. Hicaz o tarafta değil ki… Bu yana döneceksin. Yani yol gitmek bir mâna ifade etmez. Yön yanlışsa yol gitmek insanı haktan daha da uzağa götürür. Yönün doğru olacak, doğru yolda yürüyeceksin. Onun için sırat-ı müstakim demiş. Onun için *Sebîlü'r-Reşad* demiş. Müstakim yol, doğru yol, reşadet yolu, hak yol diye kitabımız bize bildirmiş.

Allah bizi doğruyu görmeyi, doğruya yürümeyi, doğru yönde olmayı, doğru iz üzere, doğru yol üzere olmayı nasip eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

02. 03. 2986 – İskenderpaşa Camii

17. KUR'AN-I KERİM'İN TE'VİL EDİLMESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr… Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

هَلاَكُ أُمَّتِي فِي الْكِتَابِ وَاللَّبَنِ ؛ أَمَّا الْكِتَابُ فَيَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ ، وَيَتَأَوَّلُونَهُ

عَلَى غَيْرِ تَأْوِيلِهِ ؛ وَيُحِبُّونَ اللَّبَنَ ، فَيَبْدُونَ ، فَيَدَعُونَ الْجَمَاعَاتِ وَالْجُمَعَ

(حم. هب. وأبو نصر السجزى في الإبانة عن عقبة بن عامر)

RE. 455/1 (*Helâkü ümmetî fi'l-kitâbi ve'l-lebeni; emme'l-kitâbu feyekraûne'l-kur'âne ve yete'evvelûnehû alâ ğayri te'vîlihî; ve yuhibbûne'l-lebene feyebdûne feyedeùne'l-cemâàti ve'l-cumaa.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi dünya ve âhirette üzerinize olsun… Rabbimiz Teàlâ saadet-i dâreyne sizleri ve bizleri nâil eylesin… Efendimiz'in şefaatine, iltifatına mazhar eylesin... Âhirette kendisine komşu eylesin...

Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir demet okuyup izahına geçmeden önce, ona olan sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişanesi

olmak üzere; ve onun cümle pak âlinin ve temiz ashabının, etbâının ruhlarına; kendisine hüsn-ü ittiba eden kıyamete kadar gelecek olan kimselerin ruhlarına;

Sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrebînin ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan verese-i enbiyâ sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervâhına; sahâbe-i kirâm rıdvanullahi aleyhim ecmaîn hazerâtından kendisinden feyz aldığımız Hocamız Muhammed Zahid Kotku ibn-i İbrahim el-Bursevî Hazretleri'ne kadar silsilelerimizden güzerân eylemiş zevât-ı muhteremenin ve halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına;

Okuduğumuz, istifade ettiğimiz hadîs-i şeriflerin bu kitapta toplayıcısı olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamız'ın ruhuna, bu hadîs-i şerîflerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan hadis alimlerinin ve râvilerin ve basanların, yayanların ruhlarına;

Bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyup, Allah yolunda, dine hizmet etmek aşkıyla çarpışıp fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, salihlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hâsseten bu camiyi evvela bina etmiş olan İskender Paşa'nın, sonra bu caminin yaşamasına ve bu ana kadar ayakta durmasına hatta gelişip güzelleşmesine, genişlemesine az ve çok candan yardım etmiş ve hizmetine koşturmuş olanlarının kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından şu hadislere şevkinden, Peygamber Efendimiz'e sevgisinden, muhabbetinden, bağlılığından şu hadis meclisine koşup gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun, kendileri de bizler de Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürelim ve huzur-u Rabbi'l-izzete sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım, buyurun!

…………………………..

a. Ümmetin Helâk Olma Sebepleri

Okuduğumuz hadis-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis

kitabının 455. sayfasındadır.

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif ikinci hadîs-i şerîftir. Ukbe ibn-i Âmir RA'dan rivayet edilmiş olan, Ahmed ibn-i Hanbel'de ve İbn-i Hibban'da bulunan bu hadîs-i şerîfte Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[154]

هَلاَكُ أُمَّتِي فِي الْكِتَابِ وَاللَّبَنِ ؛ أَمَّا الْكِتَابُ فَيَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ ، وَيَتَأَوَّلُونَهُ عَلَى غَيْرِ تَأْوِيلِهِ ؛ وَيُحِبُّونَ اللَّبَنَ ، فَيَبْدُونَ ، فَيَدَعُونَ الْجَمَاعَاتِ وَالْجُمَعَ

(حم. هب. وأبو نصر السجزى في الإبانة عن عقبة بن عامر)

RE. 455/2 (*Helâkü ümmetî fi'l-kitâbi ve'l-lebeni; emme'l-kitâbu feyekraûne'l-kur'âne ve yete'evvelûnehû alâ ğayri te'vîlihî; ve yuhibbûne'l-lebene feyebdûne feyedeùne'l-cemââti ve'l-cumaa.*)

(*Helâkg ümmetî fi'l-kitâbi ve'l-lebeni*) "Benim ümmetimin mahvolması, helak olması Kur'an ve süt yüzünden olacak."

Tabii. "Nasıl olur da Kur'an'dan helâk olur? Nasıl olur da sütten helâk olur?" diye meraktan çatlıyorsunuz.

Efendimiz arkasından izah buyurmuş:

(*Emme'l-kitâbü*) "Allah'ın kitabı olan Kur'ân-ı Kerîm'den helâk olmaları sebebine gelince, onu açıklayayım..." demek istiyor.

(*Feyekraûne'l-kur'âne*) "Ümmetimin şaşkınları Kur'an'ı okurlar, (*ve yeteevvelûne alâ gayri te'vîlihî*) nâhak yere te'vil ederler, mânasını başka tarafa çekerler, te'viline kalkışırlar."

"—Allah'ın kelâmı şu mânaya geliyor, şöyle oluyor." diye teviline kendileri cüret ederler, kalkışırlar. Ama yersiz, hatalı, yanlış istikamete te'vil ederler. Çünkü:

وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلاَّ اللهُ (آل عمران:٧)

---

[154] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.155, no:17451; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.104, no:3009; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.III, s.285, no:1746; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.II, s.424, no:3183; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.346, no:6999; Ukbetü'bnü Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.I, s.621, no:2869; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.360, no:25073.

(*Vemâ ya'lemu te'vîlehû illa'llàh*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri, Nazm-ı Celîl'inin muradını, mânasını kendisi bilir." (Âl-i İmran, 3/7)

Kullarından da bildirdiği, öğrettiği àrif, kâmil, ileri alimler bilir. Öyle önüne gelen, iki paralık Arapça bilmekle bu kitabı anlayamaz. Bu kitabın derinliklerine eremez. Bu Kitâb-ı Kerîm'e eğildikçe, insan üzerindeki mânaları anlamaya çalıştıkça, dibe daldıkça daha derinleşir, daha derine indikçe daha derinleşir... İnsan dibini bulmaya imkân bulamaz.

O halde haddini bilmeli, boynunu bükmeli, konuşurken büyük alimlerin sözlerini iyice okuyup da, bu Kur'ân-ı Kerîm'in tefsiri hakkında onların bildirdiği şeyleri iyice öğrendikten sonra, ihtiyat ile; "Aman bir hata etmeyeyim! Rabbimin kelâmını tağyir etmeyeyim, bozmayayım, yanlış bir mâna vermeyeyim!" diye çok dikkat etmek lazım!

Bir kere ehil olmayanın bu işe hiç karışmaması lazım!

Herkes hoca!

"—Yahu Arapça bilir misin?"

Anlamaz.

"—Din ilimlerinde bir nasibin var mı, okudun mu?"

Okumamış. Mühendis, doktor, hukukçu...

"—Yahu sen mühendis olursun ama müfessir olamazsın ki... Hukukçu olursun ama meal yazamazsın ki..."

"—Ben *Lugat-i Nâci* kitabını önüme alıyorum, kelimelere oradan bakıyorum, mânasını anlıyorum. Benim kafam çalışır."

Senin kafan çalışır ama eğri büğrü çalışır.

Herkesin kafası çalışıyor. Herkesin kafası bir tarafa çalışıyor; kimisinin şeytana çalışıyor, kimisinin Rahmânî tarafa çalışıyor. Kafası çalışmıyor diyen yok. Delinin de çalışıyor ama huniyi kafasına şapka diye geçiriyor. Çünkü deli… O şapka değil, biraz benzettiği için huniyi kafasına öyle geçiriyor. O da öyle yapıyor.

Allah'ın kelâmı oyuna gelmez. Onun için burada herkes haddini bilmeli, çizgisinde durmalı, daha öteye gitmeye kalkışmamalı.

"—Giderse ne olur?"

Helâk olur, helâkine sebep olur.

Allah'ın kelâmına dikkat etmek lazım. Onun için bizim gibi

avamdan olan insanlar büyük alimlerin yazmış olduğu, dinimizi iyice hazmetmiş olan, iyice ömrünü verip de anlamış olan insanların anlattığı kitapları okumalı. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'i anlamak kolay bir iş değildir. Anayasayı okumak gibidir. Ona da benzemez ya... Hukukçu olmayan bir insan anayasayı okuyup da ne anlayacak?..

"—Al sana *Sicilli Kavânin* kitabını hediye ettim."

"—Hocam ben onu ne yapayım? Avukat olsam anlarım."

Bir sürü cilt, peş peşe; oku babam oku, bir şey anlaşılmaz. Erbâbı anlar.

Onun için bu işi de erbâbına bırakmalı. Dişçi diş doktoru olmazsa, polis takip ediyor. Doktor tıp fakültesi mezunu olmazsa, polis takip ediyor. Mühendis eğer hakikaten mühendis değilse tasdikten geçmiyor. Plana bakıyorlar; altında mühendis odasında kayıtlı bir mühendisin numarası, imzası, sicili yazılı mı?

Yazılıysa planı öyle kabul ediyorlar. Planı Karadenizli bir ustabaşı bile yapsa, yine gidip bir mühendise gösteriyor, onun imzası olmadan geçmiyor.

Pekiyi, bu Allah'ın kitabına ne cür'et, ne cesaret? Önüne gelen bir şey söylüyor:

"—İçkinin azı ziyan etmezmiş de, çoğu ziyan edermiş de... Faiz Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiyormuş da riba geçiyormuş da, riba başkaymış da, faiz başkaymış da... Allah insanın kalbine bakarmış da, kalbi temiz olursa dışı nasıl olursa olsunmuş da..."

Sen dur bakalım! Bunların hepsi yanlış!

"—Efendim zaman sana uymazsa sen zamana uy! Haram olan her şeyi yap! Öyle şey olur mu? Allah'ın haramlarını helal etmeye kimin salâhiyeti var?

Yok, dinimiz hiç öyle değil. Dinimiz insanın rûhî, bedenî, maddî, mânevî her şeyine bir tarif getirmiş, bir hududu çizmiş, ölçü getirmiş.

"—İşte azıcık içiversem ne olur?"

Koca profesör bana öyle diyor:

"—Ben Ramazan Bayramı'nda arkadaşımın evine gitmişim. Azıcık bana likör ikram etmiş. Azıcık içiversem ne olur?"

Haram olur. Günah işlemiş olursun.

"—E azıcık..."

Ya Peygamber Efendimiz buyuruyor, sen okumamışsın, başka sahada profesör olmuşsun:[155]

مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ، فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ (حم. د. ت. حب. عن جابر؛

حم. ن. ه. عن ابن عمرو)

---

[155] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.352, no:3681; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.292, no:1865; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1125, no:3393; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.6, no:5576; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.296, no:17167; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.IV, s.217, no:5976; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.60, n:21; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.377, no:1751; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.330; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.300, no:5607; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1125, no:3394; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.167, no:6558; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:43; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.296, no:17168; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.216, no:5117; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.IV, s.217, no:5974; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.52, no:111; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.327; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.160; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1124, no:3392; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.91, no:5648; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.262, no:83; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.197, no:626; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.59, n:18; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.292, no:730; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.53; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.397; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.112, no:12120; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.50, no:3966; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.61, n:23; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.466, no:5748; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:44; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.205, no:4149; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.135; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.332; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.233, no:783; Huvât ibn-i Cübeyr RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.250, no:21; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.43; Hz. Ali RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.250, no:22; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.297; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.420; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.139, no:4880; Zeyd ibn-i Sâbit RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.344, no:13154; *Mecmaü'z-Zevâid,* c.V, s.84, no:8109, 8110; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.408, no:19752.

(*Mâ eskere kesîruhû, fekalîluhû harâmün*) "Çoğu sarhoş eden şeyin azı da haramdır."

Bitti. Taşıması da haramdır, sunması da haramdır.

"—Yoo, ben kurnazım, kendim sunmuyorum, hizmetçimi çağırıyorum, 'Al evladım, bunu misafire sun!' diyorum."

Sundurmak da haramdır. Öyle şey yok. Dinimiz her tarafını yerli yerince tarif etmiştir. Herkes bir şey diyor.

Bizim oralarda söylerler, öyle anlatayım, başka nasıl anlatayım:

"—Kedi enciğini, yavrusunu yiyeceği zaman fareye benzetirmiş."

Yeni doğmuş, daha gözlerini açamıyor. Yemesi doğru bir şey değil de, "Fare bu!" diye o niyetle yermiş.

Herkes dinimizin ahkâmını öyle bir şeye benzetiyor, yutuyor. O haramı yapacak da teselli arıyor. Öyle şey yok…

Sen Allah'a teslim olacaksın:

"—Yâ Rabbi! Ben senin hükmüne razı geldim. Ben senin kulunum. Senin dinini sevdim, ahkâmına tâbiyim. Haram dersen bırakırım. Helâl dersen yaparım. Her şeyimi senin hükmüne göre tanzim ederim." demesi lazım.

Onu demedi mi zaten iyi müslüman olmaz. Kendi başına buyruk…

Hatta eski büyüklerden birisi, kendisi şeyh, diyor ki;

"—Dervişler üç çeşittir: Birisi *mürid-i mutlak*, birisi *mürid-i mecazî*, birisi mürîd-i mürted."

Mürîd-i mutlak nedir?

Efendisi, hocası ne derse aynen yapıyor; usûlüne uygun çalışıyor, vazifeleri yerli yerinde intizamlı yürütüyor. Tamam, mürid-i mutlak.

Mürîd-i mecazî; zâhirde hocasına bağlı ama aslında kendi keyfine bağlı, kendi keyfinde. Hocası bir şey söylese bin tane cevap verir, on tane bahane bulur, dediğini yapmaz, demediğini yapar. O mecâzen güya derviş ama aslında değil.

Bizi Allah mecazî müslüman etmesin, hakiki müslüman etsin…

Mürîd-i mürted; şeyhinde kendi fikrine ters düşen, aklına mantığına uymayan bir şey gördüğü zaman, bırakıp giden, dönüp giden, yoldan vazgeçendir.

Tabii senin aklın mürşidden daha fazla olsaydı, sen mürşid olurdun! Senin ihtiyacın var. O okumuş, sen okumamışsın; o biliyor, sen bilmiyorsun... O ermiş, sen ermemişsin; o yetişmiş sen yetişmemişsin... Sen acemisin, o tecrübeli... Elbette dinleyeceksin!

Kılavuzun sözünü dinleyecek ki, doğru yola varsın. Beğenmediği bir şey olunca, gidiyor.

Teslim olduk mu?..

Müslim, teslim olmuş demek, kendisini Allah'a teslim etmiş... Askerlik şubesine gitmiş de "Tamam, ben askere geldim, teslim oldum." demiş gibi kendisini Allah'a teslim etmiş. Zaten teslimiz de, zaten hükmünden dışarıya çıkamayız da, insanın "Yâ Rabbi! Senin her hükmüne razı geldim." demiş olması lâzım.

Bunu demiyor. Kendisi bir yol tutturmuş, bir felsefe benimsemiş.

"—Nereden aldın bu felsefeyi?"

"—Fransız filozofu falancadan, Alman filozofu falancadan..."

Tüh sana yazıklar olsun! Ya Allah'ın kelâmı varken başka filozofun lafı mı olur? Onlar âciz nâçiz insanlar.

"—Ama çok güzel felsefe hocam..."

Onun bir yerden bir patlağı, bir zararı çıkar.

Adamların halleri doğru düzgün olurdu; perişan... Avrupa'ya gittiğimiz zaman görüyoruz. Bu beşerî akıllar, her birisi insanı bir tarafa götürür.

Ama insanlığı mutlu edememişler, didişmişler durmuşlar. Komünizm'i de ortaya Avrupa felsefecileri çıkartmadı mı? Onların her birisi her asırda ortaya yeni bir felsefe çıkartır. Birisi, "Vitaminler vücuda lazımdır." der, ötekisi "Hayır, vücuda zararlıdır." der, herkes bir şey söyler. Değişmeyen gerçekler Allah'ın kelâmında, Allah'ın ahkâmında…

Onun için, Allah bizi hakiki müslüman etsin... Yoksa öyle mecazî müslüman; müslüman görünüyor da içinden müslüman olmayan veyahut kendisini müslüman sanıyor da aslında Allah'ın kapısına girmeyen, kabule şâyan olmayan insanlardan etmesin…

Şimdi bunu anladık. Efendimiz izah etti. Kur'an'ı demek ki kendi kafasına göre tevil edenler öyle helâk oluyorlar.

Bir de sütten helâk olmak. O ne?

Sütten insan helâk olur mu, süt faydalı bir şey değil mi? O neymiş?

وَيُحِبُّونَ اللَّبَنَ ، فَيَبْدُونَ ، فَيَدَعُونَ الْجَمَاعَاتِ وَالْجُمَعَ

(*Ve yuhibbûne'l-lebene*) "Sütü severler." Süt güzel, yoğurt güzel, kaymak güzel. Hoş bir şey, her zaman hoş, bu devirde de güzel o devirde de beğenilen bir şey. Sütü severler, (*feyebdûne*) şehirleri bırakırlar, yaylalara çıkarlar; kırlara, çiftliklere, köylere, bâdiyelere, -oraya göre- develerin olduğu, sürülerin olduğu şehirden uzak yerlere giderler.

(*Feyedeûne*) "Bırakırlar, terk ederler; (*el-cemââti ve'l-cumaa*) Cemaatleri terk ederler, Cumaları terk ederler de öyle helâk olurlar."

Bakın ne kadar mühim bir yere işaret geldi... Sütü severler, yaylalara, kırlara, bayırlara, çayırlara çıkarlar; cemaatleri terk ederler, Cumaları terk ederler, ana gruptan koparlar, öyle helâk olurlar.

Demek ki Peygamber Efendimiz bize cemaati tavsiye ediyor, birliği beraberliği tavsiye ediyor. Demek ki Cuma namazları kılmayı tavsiye ediyor. Demek ki, müslümanların dağların başlarına firar edip edip vazifelerden kaçıp cemiyetleri, cemaatleri yardımsız bırakmasını istemiyor.

Müslüman vazifeli bir insandır. Kur'ân-ı Kerîm'de Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bildirmiş ki;

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ (آل عمران:١١٠)

(*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâsi*) "Siz tüm insanlar için bir örnek olarak ortaya konulmuş, çıkartılmış en hayırlı ümmetsiniz. (*Te'mürûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker*)

Emr-i maruf yaparsınız, nehy-i münker edersiniz.” (Âl-i İmran, 3/110)

Demek ki, Allah bizi yeryüzüne vazifeli insanlar olarak göndermiş:

“—Aman! Öteki zıpırlar, her birisi bir günaha dalıyor. Ey benim has kullarım, siz dine bağlı olun, dini öğretin, öğrenin, yayın. *Emr-i ma'ruf* yapın, iyi şeyleri tavsiye edin, destekleyin. Bu kadar zıpır insanın arasında Allah yolunda insanları doğru yola çeken götüren insanlar olun. Siz onları doğru yola çağırın. *Nehy-i münker* yapın. O zıpırlar kimisi müstehcenliği sever, kimisi içkiyi sever, kimisi kumarı sever, kimisi haksızlığı sever, kimisi rüşveti sever... Siz öyle yapmayın da kötülükleri engelleyin, iyilikleri destekleyin, yapın, yaptırın, yapılmasını teşvik edin. Kötülükleri engelleyin. Allah yolunda cihad edin.” diye Allah bize vazife vermiş.

Vazifemiz bu… Gayesiz salma, bırakılıvermiş değiliz. Başıboş değiliz. Bizi Allah yeryüzünde müslümansak vazifelendirmiş. Müslüman değilsek, insanlar müslüman değiliz diyorlarsa, o zaman müslüman olmayan cennete girmeyecek, âhireti mahvolur.

Dünyada herkes istediği yola gider ama, müslümansa müslümanlığını bilecek, vazifesi var. Keyif çatamaz. Yan gelip yatamaz. “Bana ne, neme lazım!” diyemez. Aldırmazlık edemez.

Yüreği sızlayacak, ürperecek, Allah'tan korkacak:

“—Rabbim bana bu zamanı sorar; ‘Niye bu hususta şu hayrı işlemedin? Neden şu şu vazifeleri yapmadın?’ diye sorgu suale mâruz kalırım da cezalara uğrarım, ilâhî tokatlar gelir, yüzüme şamarlar iner. Aman! Ben vazifemi bileyim de hak yolda çalışayım!” diyecek.

Müslümanın mantığı böyle çalışacak.

Bizim arkadaşlarımızdan bir tanesi bir kasabada vazifeli. Bir zenginin kapısını geç bir vakitte tak tak tak tak tak çalmış. Kendisinin de unvanı, rütbesi, üniforması var; oranın yüksek bir adamı. Kapıyı çalmış, bakmış öyle adam. İnmiş;

“—Hayrola, gecenin bu vaktinde?” demiş. Karşısındaki büyük adamı görünce telaşlanmış.

O da sormuş:

“—Ne yapıyorsun?”

"—Hiç, istirahat ediyorum."

"—Ya yatılacak zaman mı; yürü, iş yap, çalış, çabala. Hizmet bekleyen bir sürü saha var."

"—Efendim kim yaparsa yapsın..."

Yok! hırsızı, arsızı, edepsizi; iyiler kenara çekilirse meydan onlara kalır. İyiler, faziletli insanlar hâkim olacak. Allah'tan korkan insanlar işlere sahip olacak, takvâ ile hareket edecekler, haram yemeyecekler, yanlış iş yapmayacaklar, istismarı önleyecekler, sömürmeyi önleyecekler, hayrı tutup yapacaklar, şerri kaldıracaklar. Zayıfın ezilmesine mâni olacaklar, kavînin zorbalık yapmasına mâni olacaklar. Cemiyet gül gülistan olacak, intizama girecek. Haklı olan alnı açık yürüyecek, hak hâkim olacak.

Allah'ın bize yüklediği vazife bu. Dünyanın her yerinde omzumuzda vazifemiz bu. Müslüman olduk mu bu vazife, bu sorumluluk oluyor.

"—Benim aklım öyle şeylere ermez. Ben etliye sütlüye tatlıya karışmam, bir kenara çekilirim. Bir de güzel manzaralı bir yer olursa, biraz da güzel bir maaşım gelirse yerim içerim, yan gelir yatarım."

Çok büyük vebale uğrarsın. Çok büyük vebal olur. Elinden geldiğince malınla, canınla, dilinle, kaleminle emr-i maruf yapacaksın, nehy-i münker yapacaksın; bu dine hizmet edeceksin, Allah'ın kullarını cehenneme düşmekten geri çevirmeye çalışacaksın, hak yola irşat etmeye çalışacaksın, ortaya bir hayır koymaya çalışacaksın.

Çünkü, hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[156]

خَيْرُ النَّاسِ، أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ (القضاعي عن جابر)

---

[156] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.404; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.110, no:24435; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

(*Hayru'n-nâs*) "İnsanların en hayırlısı (*enfauhüm li'n-nâs*) insanlara en faydalı olanıdır."

Hiç faydası olmayan ot gibidir ve vebali vardır. Çalışmadığı için Allah boş zamanını niye değerlendirmedi diye mutlaka sorar. Bilin ki sorgu sual vardır. Vazifenizi idrak edin, çalışın!

Demek ki ne buyurmuş, bir kere daha hatırda iyi kalsın, herkese de söyleyin diye bir kere daha mealini zikredelim.

Ahmet ibn-i Hanbel ki, Hanbelî mezhebinin imamıdır. Bu hadisi kendi kitabına o yazmış, oradan hatırınızda kalsın.

"—Benim ümmetimin helâki Allah'ın kitabı olan Kur'an ve süt konusunda olacak."

Kur'an, kitap konusunda şöyle olacak: Kur'an'ı okuyacaklar, onu asıl mânasından gayri yöne te'vil etmeye yönelecekler, yanlış mânaya çekiştirmeye çalışacaklar. Oradan helâk olacaklar.

Sütü sevecekler, şehirleri, yerleşme merkezlerini, hizmet sahalarını terk edecekler, yaylalara gidecekler, cemaatleri bırakacaklar, Cumaları terk edecekler, günahlara girecekler, sevaplardan mahrum kalacaklar, öyle helâk olacaklar.

Bizim işimiz, müslümanın işi cemaatledir, topluluktadır, topluluğa yöneliktir. Öyle, "Rabbenâ. hep bana!" deyip kenara çekilmek yok.

b. Çok Mal Toplamanın Zararı

Gelelim ikinci hadîs-i şerîfe…

Taberânî'de var. Ebû Said el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet edilmiş. Başka râvileri de var. Bu hadîs-i şerîfte Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[157]

---

[157] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.309, no:8071; İshak ibn-i Rahaveyh, *Müsned*, c.I, s.291, no:266; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.283, no:20547; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.I, s.208, no:148; Taberi, *Tehzibü'l-Âsar*, c.V, s.448, no:2464; Ebu Hüreyre RA'dan.

Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.III, s.304, no:4671; Abdurrahman ibn-i Ebzî RA'dan.

Ebu Ya'la, *Müsned*, c.II, s.339, no:1083; Ebu Said el-Hudri RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.229, no:6286; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.362, no:25077.

هَلَكَ الْمُكْثِرُونَ ، إِلاَّ مَنْ قَالَ بِالْمَالِ: هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا ، وَقَلِيلٌ مَا هُمْ (حم . وهناد ، وعبد بن حميد ، ع . عن أبى سعيد ؛ طب. عن عبد الرحمن بن أبزى)

RE. 455/3 (*Heleke'l-müksirûne, illâ men kàle bi'l-mâli: hâkezâ ve hâkezâ ve hâkezâ, ve kalîlun mâ hüm.*)

(*Heleke'l-müksirûn*) "Çok mal devşiren, toplayanlar, para biriktirenler, mal biriktirenler helâk oldu, helâk olacaklar."

(*Heleke*) "Helâk oldu" diyor. Mâzî sîgasını kullanması, Arapça'nın dil zevkine göre "Helâki muhakkaktır" demek, "Muhakkak helâk olurlar" demek. "Helâk olacaklar" demiyor, "Helâk oldular" diyor. "O helâk oldu bil" demek, "Böyle giderse, sen onları helâk oldu say" demek.

(*Heleke'l-müksirûn*) "Mal çoğaltanlar, para biriktirenler helâk oldu. (*İllâ*) İstisnası var: (*Men kàle bi'l-mâli: Hâkezâ ve hâkezâ ve hâkezâ*) Malıyla şöyle şöyle şöyle... 'Paranın bir kısmını al sana verdim, bir kısmını hayra verdim, al bir kısmını şu tarafa verdim... Hadi şu cami yapımına, şu hayır işine, şu fakire...' diye böyle verenler müstesna… (*Ve kalîlun mâ hüm.*) Onlar da ne kadar azdır!"

İnsan bu paracıkları toplar, mezara götürür, harcayamaz. Sever, kimsenin olmadığı zamanda kesesini açar, altıncıklarını sayar:

"—Bir, iki, üç, oh yirmi oldu, otuz oldu, kırk oldu..."

Tekrar torbasına doldurur, sandığın içine koyar. Harcayamaz, yiyemez. Kendisi de yemez, ötekilere kalır. Böyle çok insanlar var.

Ama Peygamber Efendimiz'in hayatına bakacak olursak, sahâbe-i kirâmın hayatına bakacak olursak; ellerinde para tutmamışlar.

Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretlerine halife çıkartmış dört bin altın vermiş. Ertesi gün yanında yine para yok. Her tarafa dağıtmış. Dört bin tane altın az değil… Para biriktirmeyi uygun görmezmiş.

"—E yarın ne yapacaksın?"

"—Bugün veren yarın da verir."

Öyle demişler. Biz diyemiyoruz şimdi... Saklamak, saklamak, saklamak, hayra sarf etmiyoruz. Ama çok yaygın bir hastalık; şerre sarf ediyoruz, zevke sarf ediyoruz, şeytana sarf ediyoruz, nefse sarf ediyoruz. Bütün halk olarak, fakiri de zengini de...

Köye gittim. Dediler ki:

"—Hocam artık köylüde altın maltın kalmadı. Eskiden kadınların kollarında bilezikleri olurdu, altın sermaye boyunlarında beşibiryerdeler olurdu. Kalmadı, gitti."

"—Ne oldu?" dedim.

"—Renkli televizyona gitti." dediler.

Televizyonun siyahına bile razı değil, ille renkli alacak. Keyif, zevk... Gazino ayağına geliyor, gazinoya gitmesine lüzum kalmıyor. O şimdi kelepir diyor:

"—Gazinoya gitsem şu kadar para vereceğim. Burada karşımda hânendesi var, sâzendesi var, çalgıcısı var, türkücüsü var, her çeşidi var. Oh evim gazino oldu." diyor.

Evi gazino oldu. Parasını veriyor, renkli renkli seyrediyor. Müslümanlık nerede kalıyor, bilmem.

"Efendim" demiş bir tanesi, "düğmesi elimizde değil mi, müstehcen bir şey oldu mu, açık seçik bir şey oldu mu şıp kapatırız."

Hocamız bir celallenmiş, bir kızmış... Bu sözü söyleyen, o da sakallı, hocalık yapan bir kimse. Evinde televizyon var. Televizyonun zararını söyleyince Hocamız, demiş ki;

"—Hocam işte anahtarı elimizde değil mi, şıp çeviririz, kapatırız."

Hocamız arslan gibi oturduğu yerden bir doğrulmuş, sinirlenmiş, kızmış:

"—Onu yapmak için evliyâ olmak lazım!" demiş.

Kolay mı, filmin yarısında kapat bakayım, göreyim seni.

Kapatamaz. Çocuklar başlarlar mızırdanmaya, ötekisi başlar mızırdanmaya:

"—Tam yarısında kaldı baba, ne olursun..."

El öper, yanak öper, bilmem ne öper, ille hepsi artık hane sahibinin başına üşüşürler.

"—Hadi açın bakalım!" der, açarlar.

Hadi biraz sonra kadın erkeğe sarılır, bilmem ne olur; hadi bu

tarafa bakar...

"—Ne oldu, niye o tarafa bakmıyorsun? Utandın değil mi?"

Ama yine utanır, yüzü kızarır, yine geçer. Tabii yüz kızarıklığı hep durmaz ki, biraz sonra yine geçer.

Allah bizi hakiki müslüman etsin…

Nasıl imtihan ediyor Allah?

"—Hayra para sarf edin."

"— Yok, para yok…"

"—Hocam daha mahsulü almadım da, şöyle olmadı da, bilmem ne..." bir sürü laf.

"—Hac vazifeni yaptın mı?"

"—Daha yapmadım. Çocuğu evlendirmedim de bilmem ne de..."

Ama renkli televizyon oldu mu hepsi gitti Avrupa'ya paraların... Hepsi gitti. Altın maltın kalmadı. İlgililer boşuna yerli finansman kaynağı aramasın; gitti.

c. Hanımlara İtaatın Zararı

Ebû Bekre RA'dan Taberânî ve Ahmed ibn-i Hanbel rivayet etmiş. Kısa bir hadîs-i şerîf, herkesin hatırında kalır.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[158]

هَلَكَتِ الرِّجَالُ حِينَ أَطَاعَتِ النِّسَاءَ (طب. حم. ك. عن أبى بكرة)

RE. 455/4 (*Heleketi'r-ricâlü hîne etâeti'n-nisâ'.*)

(*Heleketi'r-ricâlü*) "Erkekler helâk oldular, (*hîne etâeti'n-nisâ'*) kadınlara itaat ettikleri zaman."

"—Kadınlara itaat ettikleri zaman, erkekler helâk oldular."

"Helak oldu belle…" demek. "İtaat ederlerse, onları helâk olmuş bil."

---

158 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.45, no:20473; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.323, no:7789; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.135, no:425; Ebu Nuaym, *Ahbar-ı Isfahan*, c.V, s.476, no:40140: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.345, no:6997; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.II, s.43; Ebu Bekre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XVI, s.287, no:44504; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.332, no:2882; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.363, no:25079.

Neden? Kadınların hiç akıllısı uslusu yok mudur?

Vardır ama ne kadar azdır... Kadın yüzük ister, küpe ister, entari ister, fistan ister, bir tane daha ister, bir tane daha... Biz de isteriz, erkekler de ondan aşağı kalmaz ama kadının zevk tarafı, keyif tarafı, nefis tarafı kuvvetli, yaratılış icabı öyle, kuvvetli. Öyle kuvvetli olduğu için hep yeni modern tabirle duygusal dediğimiz o tarafa doğru çalışır.

"—Şunu da alalım, hadi bunu da yapalım..."

Erkek Allah'ın rızasını düşünecek, ona göre hareket edecek.

Bak deminki meseleye bağlandı. Hanım der ki:

"—Efendi, renkli televizyonu alalım!"

"—Hadi bak, almayalım…"

Ötekisi ilk önce biraz nazlanıyor ama içinden de nefis kadın tarafında, o da onu destekler. Yine almayalım der.

"—Ama efendi, akşam oldu mu çocuklar komşunun evine gidiyorlar, gitmesi daha mı iyi? Ne yaptığını bilmiyoruz, burada dursun da gözümüzün önünde seyretsin."

Nasıl bahaneler bulurlar, avukatlar bulamaz. Avukatların bulamadığı bahaneleri bulurlar. Ötekisi de zaten içi yenik, nefis içeride düşman, onun da yavaşça hayır demesi yavaşlar. Evvelce "Hayır!" demişse sonra "Eh, eh…" der. Alındığı zaman da herkesten önce seyreder, ön sıraya geçer.

İşte bu insanın nefsi böyledir. Şeytan insanı böyle aldatır. Ondan sonra da bir sürü pişmanlıklar olur.

Bu devrin hakiki müslümanını, nefsine hâkim olan insanını anlamak için çok uzun öyle imtihana lüzum yok. Dervişleri halvetlere sokarlarmış, uzun meşakkâtli işler yaptırtırlarmış. Fıs fıs fıs kulağına, kısaca soracasın:

"—Evinde televizyon var mı yok mu?"

"—Yok…" diyorsa iyi derviş, tamam, ayır bu tarafa…

"—Var!" diyorsa, Allah ıslah etsin, Allah akıl fikir versin, Allah kurtarsın…

d. Kişi Rızkını Yemeden Ölmez

Huzeyfetübnü'l-Yemân Hazretleri'nden rivayet edilmiş. Neseî'de mevcut bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[159]

هَلُمُّوا إِلَيَّ هَذَا ، رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ جِبْرِيلُ نَفَثَ فِي رَوْعِي ، أَنَّ نَفْسًا لَنْ تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَكْمِلَ رِزْقَهَا ، وَإِنْ أَبْطَأَ عَنْهَا ؛ فَاتَّقُوا اللهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ ، وَلاَ يَحْمِلَنَّكُمُ اسْتِبْطَاءُ الرِّزْقِ أَنْ تَأْخُذُوهُ بِمَعْصِيَةِ اللهِ ، فَإِنَّ اللهَ لاَ يُنَالُ مَا عِنْدَهُ إِلاَّ بِطَاعَتِهِ (البزار عن حذيفة)

RE. 455/5 (*Helümmû ileyye hâzâ, rasûlü rabbi'l-àlemîne cibrîlu nefese fî rûî, enne nefsen len temûte hattâ testekmile rızkahâ, ve in ebtae anhâ. Fe'ttekullàhe ve ecmilû fi't-talebi ve lâ yahmilennekümü'stibtâu'r-rizkı en te'huzûhu bi-ma'siyeti'llâhi, feinna'llàhe lâ yünâlu mâ indehû illâ bi-tâatihî.*)

(*Helummû ilâ hâzâ rasûlü rabbi'l-àlemîne cibrîlü*) "Buraya gelin, Rabbü'l-âlemîn'den bana gelen elçi Cebrâil, (*nefese fî rûî*) benim içime ilham etti ki, Cebrail vahyetti ki, bildirdi ki... (*Enne nefsen len temûte hattâ testekmile rızkahâ*) Bir kişi, bir nefis nasibi olan rızkını tamamen alıp yemeden ölmeyecek. Nasibi neyse ille o kadar nasibini yiyecek, görecek de ondan sonra ölecek. 'Nasibini tamamlamadan ölmek yok!' diye Cebrail bana geldi, bildirdi."

(*Ve in ebtae anhâ*) "Bu rızk kendisinden biraz gecikse bile, yazılı olduğu için muhakkak gelecek."

O rızk ona Allah tarafından, "Bu kulum bugün yarım kilo kaymak yiyecek." diye yazılmışsa, o kaymak ona gelecek. Muhakkak gelecek. Gelmeden insan ölmez. Yazıldığı için gelmeden ölmek yok.

(*Fe'tteku'llàhe ve ecmilû fi't-talebi*) "Madem hakikat budur, o halde Allah'tan korkun, rızkı isteme yolunda günaha sapmayın!" diyor Peygamber Efendimiz.

Madem ki rızkı neyse insana muhakkak gelecek, o halde

---

159 Bezzar, *Müsned*, c.I, s.443, no:2914; Huzeyfe RA'dan. *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.364, no:25083.

Allah'tan korkun da haram yola kaymayın! Nasıl olsa gelecek. Merak etme ya, gidip ille kaymakçının camına bir taş vurup da oradan çalmak gerekmez; şurada dursan o kaymak sana bir tabakla gelecek, yazılmış. Onun için Allah'tan korkun, rızkınızı isteme yolunu güzel yoldan sağlayın.

Ya güzel yoldan olur ya kötü yoldan. Güzel yoldan sağlarsanız günaha girmezsiniz, sevap kazanırsınız, rahat edersiniz. Haram yoldan sağlarsanız size yine aynı rızık gelir ama o zaman haram olur, günah olur, cezası olur, burnunuzdan fitil fitil gelir.

(*Ve lâ yahmilennekümü'stibtâu'r-rizkı*) "Rızkın gecikmiş gibi gelmesi, (*en te'huzûhu bi-ma'siyeti'llâhi*) Allah'a isyan yolundan onu almaya sizi sevk etmesin!"

"Biraz gecikti, karnım acıkmaya başladı, rızık nerede kaldı? Gelmeyecek galiba, haramdan sağlayayım..." diye harama dalmayın. O gecikmedi de acelenden sana öyle geliyor. "Onu öyle biraz gecikmiş gibi görmen günah yoluna, günaha saparak elde etmeye seni sevk etmesin." diyor Peygamber Efendimiz.

(*Feinna'llàhe lâ yünâlu mâ indehû illâ bi-tâatihî*) "Çünkü Allah'ın ecr ü sevabına, huzur-u Rabbi'l-izzette mevcut nimetlere, ancak Allah'a itaat ederek kavuşulur." Yoksa günahlara saptı mı insan, âhiret sevaplarından mahrum kalır.

Muhterem kardeşlerim!

Bu hadîs-i şerîf ve başka hadîs-i şerîfler bize çok kesin olarak bildiriyor ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri rızkı, herkesin nasibini yazmıştır: 'Bu şunları yiyecek, bunları yiyecek, şunlara sahip olacak, bunlara sahip olacak.' diye, o yazılan rızık gelecek. O bakımdan telaşlanmayın, harama sapmayın!

"—Çalışmadan duralım mı?"

"—Hayır, çalışın!" diyor, Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Çalışın, gayret sarf edin, helal yoldan çalışın, bekleyin, az oldu çok oldu, o zaten sana ne yapsan o kadar olacak. Ne kadar uğraşsan o kadar olacak. Bu kader. Kadere inanıyoruz ya, Allah'ın kaderine. O onun bir parçası olarak sana o kadarı nasipmiş, o gelecek. Ne yapsan öyle olacaktı. Helâline bakacaksın. HelÂl yoldan kazanmaya bakacaksın, Harama kaymayacaksın.

"—Şu kadar haram şey alırsam, şu kadar teşebbüs yaparsam

şöyle çok daha fazla para kazanırım.”

Hayır! Çok daha fazla günah kazanırsın ama rızkın değişmez.

Onun için, rızkı isterken güzel yolu seçmeye çalışmak lazım!

Her zaman söylediğim bir hadiseyi burada yine nakledivereyim. Birkaç defa daha anlattım ama güzel bir şey, bu mânayı çok güzel ifade ediyor.

Hz. Ali Efendimiz namaz kılacakmış. Kufe mescidine giriyor. Atını bağlayacak bir yer bulamadığı için, oradaki bir adama diyor ki;

“—Tut şunun dizgininden, biz namaz kılalım, çıkıncaya kadar atıma bakıver.”

İçeri giriyor. Namazı kılıyorlar. Yanındaki maiyetiyle beraber dışarı çıkarken de kesesinden avucuna diyelim ki beş dirhem çıkartıyor, atı tutuveren adama vermek için hazırlık yapıyor. Ama dışarı çıkıyor, bakıyor ki adam yok, at da yok... Biraz daha bakıyorlar; at ileride, tamam atı çalmamış ama atın yanına gidiyorlar, atın dizginini çalmış. Atın dizgini yok, dizginini sıyırmış, ağzından kafasından almış götürmüş. Demek güzel bir dizgin takımıydı, götürmüş.

Hz. Ali Efendimiz maiyetindeki adama:

“—E hadi git, bir başka dizgin al.” diyor.

O da gidiyor, dolaşıyor, biraz sonra elinde bir dizgin sallayarak geliyor. Atın başına takacaklar, bakıyorlar ki eski dizgin.

“—Nereden buldun?”

“—Satın aldım.” diyor. Adam götürmüş satmış.

“—Ben de çarşıda dizgin ararken aynı dizgini gördüm, ‘A! Bu bizim dizgin!’ dedim.”

“—Az önce bir adam getirdi, bana beş dirheme sattı.” deyince o da beş dirhemi vermiş, almış.

Bunun üzerine Hz. Ali Efendimiz diyor ki;

“—Ey cemaat!”

Etrafı kalabalık, meraklılar toplanmış.

“—İbret alın şu olan hadiseden: Ben bu adama beş dirhem vermek için camiden çıkarken avucuma hazırlamıştım, bahşiş verecektim, beş dirhem kendisine gelecekti. Ama acele etti, dizgini

çaldı, dizgin takımını götürdü, sattı. Kaç para aldı? Yine beş dirhem aldı. Demek ki rızkı değişmedi. Ama bekleseydi helâlden alacaktı, beklemedi haramdan aldı."

Hz. Ali Efendimiz'in kesesine dönelim. Hz. Ali Efendimiz'in kesesinden beş dirhem bahşiş olarak çıkacaktı. Bahşiş olarak hazırladı ama bu sefer dükkâncıya gitti.

Dükkâncının kesesine bakalım. Dükkâncının kesesi, alırken beş dirhem verdi, ondan sonra çalma olduğunu anlayınca beş dirhem aldı. Orada bir şey değişmedi, yani hiç değişen bir şey yok. Sadece öteki adamın edepsizliğinden kazandığı günah var, başka bir şey yok.

Her hadiseyi buna kıyas edin! Hak yoldan, doğru yoldan, helal yoldan elde etmeye bakın. Bu hadise kulağınıza küpe olsun, hadîs-i şerîfin izahı olarak hatırınızda iyi kalsın. Helâlden kazanmaya bakın!

Haramdan kazanırsanız ne olur?

Burnunuzdan fitil fitil gelir. Kanser olursunuz, hasta olursunuz, çocuğunuz arsız olur, yüzsüz olur, âsi olur, söz dinlemez, arabanız kaza yapar, malınız denizde batar, alacağınızı alamazsınız; yine sizden çıkar.

Kesede bir değişiklik olmaz. Haberiniz olsun. Haramdan alırsınız, yine kesenin öbür tarafından çıkar, haramdan aldığınızın vebali yanınıza kalır. Çektiğiniz öteki şeyler kâr kalır.

Onun için Allah'ın Rasûlü'nün buyurduğuna dikkat edin:

"—Cebrail geldi benim içime bunu, bu bilgiyi ilham eyledi, vahyeyledi. İnsan rızkını tamamlamadan ölmeyecek, biraz gecikmeli bile olsa rızkını alacak. O halde Allah'tan korkun da rızkı isteyişte güzel yolu seçin! Ve onu biraz gecikti diye sanmanız, onu günah yoldan kazanmaya sizi sevk etmesin. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin indindeki büyük mükâfatlara isyan ederek ulaşılmaz. Allah'a itaat ederek hak yolda yürüyerek takvâya sahip olarak ulaşılır." diyor.

"—Cenneti istiyor muyuz?"

İstemez miyiz, bayılıp ayılıp duruyoruz. Cenneti istiyoruz. Cennete gitmenin yolu helâl yemektir. Çünkü bir insan haram yedi mi, o haramdan vücudunda mutlaka bir et hâsıl olur. O ete de mutlaka cehennem ateşi yakışır. Onu o cehennem ateşi temizler.

e. Haram Lokmanın Zararı

Deylemî'nin Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[160]

مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً مِنْ حَرَامٍ ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاَةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ، وَلَمْ تُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ؛ وَ كُلُّ لَحْمٍ يُنْبِتُهُ الْحَرَامُ فَالنَّارُ أَوْلٰى بِهِ ، وَ إِنَّ اللُّقْمَةَ الْوَاحِدَةَ مِنَ الْحَرَامِ لَتُنْبِتُ اللَّحْمَ

(الديلمي عن ابن مسعود)

RE. 409/4 (*Men ekele lokmaten min harâmin, lem tukbel lehû salâtün erbaîne leyleten, ve lem tüsteceb lehû da'vetün erbaîne sabâhan; ve küllü lahmin yünbitühü'l-harâmü fe'n-nâru evlâ bihî, ve inne'l-lokmate'l-vâhidete mine'l-harami letünbitü'l-lahme*)

(*Men ekele lukmaten min harâmin*) "Kim ki haramdan bir lokma yerse..." Ne olur? (*Lem tukbel lehû salâtün erbaîne leyleten*) "Kırk gece namazı kabul olmaz; (*ve lem tüsteceb lehû da'vetün erbaîne sabâhan*) ve kırk sabah duası kabul olmaz." Gece gündüz ibadeti, duası kabul olmuyor. Neden? Bir lokma haram yedi diye...

(*Ve küllü lahmin yünbitühü'l-harâm*) "Haram yedikten sonra hâsıl olan her et ki, yediği haram lokmadan hâsıl olmuştur, meydana gelmiştir; (*fe'n-nâru evlâ bihî*) haramdan oluşan bir ete, cehennem ateşi daha lâyık olur." Yâni haram yeyip de vücudunda haram lokmadan et hâsıl olan kimsenin, o eti mutlaka cehennemde yanar, cehenneme daha lâyıktır.

(*Ve inne'l-lokmate'l-vâhidete mine'l-haram*) "Şu da bilinsin ki,

---

[160] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.591, no:5853; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.28, no:9266; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.55, no:21483.

haramdan bir lokma bile yese, (*letünbitü'l-lahm*) mutlaka vücutta bir et meydana getirir, haramdan bir parça hâsıl olur." Haramdan bir parça hâsıl olduğuna göre, o da cehennemde yanacağına göre, cehenneme lâyık olduğuna göre, kişi cehenneme atılacak demektir.

O bakımdan bu işin püf noktası, ince noktası, esrarlı noktası helâl lokma yemektir.

Bu iş dediğim takvâ yolu; Allah'ın nimetine, iltifatına mazhar olmak… Allah'ın sevgili kulu olmanın püf noktası, sırrı, anahtarı helâl lokma yemektir. Helâl lokma yemeden, öyle Allah'ın sevgili kulu olunmaz. İyi derviş olunmaz, iyi hoca olunmaz, iyi adam olunmaz. Hayırlı evlat olunmaz. Bu iş böyle gider.

f. Şeytanın Yemeğe Ortak Olması

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[161]

وَاللهِ مَا زَالَ الشَّيْطَانُ يَأْكُلُ مَعَهُ حَتَّى سَمَّى ، فَلَمْ يَبْقَ فِي بَطْنِهِ شَيْءٌ إِلاَّ قَاءَهُ (حم. د. ن. ك. عن أمية بن مخشى) (إِنَّ رَجُلاً أَكَلَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمْ يُسَمِّ فَلَمَّا كَانَ فِى آخِرِ لُقْمَةٍ ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ ؛ فَقَالَ النَّبِيُّ... فذ كره)

RE.455/ (*Va'llàhi mâ zâle'ş-şeytànü ye'külü meahû, hattâ semmâ, felem yebka fî batnihî şey'ün illâ kàehû.*)

---

[161] Ebu Davud, *Sünen*, c.X, s.220, no:3276; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.336, no:18983; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.I, s.291, no:854; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.121, no:7089; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.IV, s.174, no:6758; Beyhaki, *Deavatü'l-Kübra*, c.II, s.217, no:447; Nesei, *Amelü'l-Yevm ve Leyleh*, c.I, s.262, no:282; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gabe*, c.I, s.75; Buhari, *Tarih-i Kebir*, c.II, s.7, no:1514; Ümeyyete'bni Mahşiy RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XV, s.237, no:40737; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.437, no:25253.

Bu hadîs-i şerîf Ahmed ibn-i Hanbel'de var, yani Hanbelî mezhebinin kurucusu. Müslim'de var. Ebû Davud'da var, Neseî'de var. Dârekutnî'de var. Taberânî'de var. *Müstedrek*'te var. Gümüşhaneli Hocamız çok kaynaklarını sıralamış ki sağlam bir hadîs-i şerîf olduğunu bilsin.

Niye? Çünkü bu görünmeyen bir şey olduğu için, insanlar "Acaba?" diye tereddüt eder, "Acaba hurafe mi?" diye düşünüverir. Hurafe olmadığını, gerçekten kitaplarımızda yazılı olduğunu bilsin diye kaynaklarını iki satır, uzun boylu sıralamış.

Diyor ki Peygamber Efendimiz, yemin ediyor:

(*Va'llàhi mâ zâle'ş-şeytànü ye'külü meahû*) "Vallàhi şeytan onunla boyuna yiyip duruyordu. (*Hattâ semmâ*) *Bismillah* deyinceye kadar şeytan onunla beraber yiyordu. *Bismillah* dediği zaman, şeytanın karnında hiçbir şey kalmadı hepsini tekrar çıkarttı, kustu." diyor.

Bu hadise ne zaman olmuş?

(*Enne racülen ekele inde'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve sellem*) "Adamın birisi, müslümanlardan birisi Peygamber Efendimiz'in zamanında Efendimiz'in karşısında, huzurunda bir şeyler yiyormuş. Uzağında, yakınında neyse, onun gördüğü bir yerde bir şeyler yiyormuş."

(*Felem yusemmi*) "Yemesine *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* demeden başlamış." Meselâ, elinde belki hurma vardı, belki başka bir çörek vardı, börek vardı, ekmek parçası vardı... Onlar kavrulmuş buğday filan yerlermiş, hani bizim leblebi yediğimiz gibi...

"Bismi'llâh" demeden yemeğe başlamış, sonuna kadar böyle gitmiş. Sonunda (*Bismi'llâhi evvelehû ve âhirehû*) demiş, o sahabinin aklı başına gelmiş. Allah şefaatine erdirsin. Onlar kıymetli insanlar.

Bu sefer orada aklı başına gelmiş, demiş ki:

(*Bi'smi'llâhi*) "Allah'ın adıyla, (*evvelehû ve âhirehû*) evveli için de, âhiri için de…"

Tam başlangıcında unuttuğu için, "Başı için de, sonu için de *bi'smi'llâh…*" deyince, o zaman şeytan ne yediyse hepsini çıkartmış.

Şeytan onun rızkına ortak oluyor.

Başka hadîs-i şerîflerde okuduk ki, şeytan insanın yemeğine, sofrasına oturur, yemeğine ortak olur; Allah etmesin, karısına ortak olurmuş.

Onun için her işimizi besmeleyle yapacağız. Her işi besmeleyle yapacak ki, şeytan ortak olmasın, sokulmasın.

Hatta sahabe soruyor:

"—Yâ Rasûlallah! Şeytanın evladıyla kendi evladımızı nasıl ayıracağız? Bu hanımdan bir çocuk oldu; şeytanın çocuğu mu senin çocuğun mu, nasıl ayıracağız?"

"—İşte o yüzsüzlüğünden anlaşılır." diyor. "Arlanması, utanması yoktur." diyor.

Onun için her şey imanda, her şey güzel ahlâkta... İman ve güzel ahlâk olmazsa, insanlar insan olamaz, evlatlar evlat olmaz. Aileler mutlu olamaz. Cemiyetler yükselemez. Milletler kuvvetli olamaz. İşin aslı bu… Uğraşırlar.

"—Efendim, ben Yirminci Yüzyıl'da yaşıyorum, atom fiziği biliyorum, elektronik biliyorum, bilgisayar kullanıyorum..."

Ne yaparsan yap. Bunları bilmediğin zaman şeytandan bir çocuk olur, babasının burnundan fitil fitil getirir.

"—Ya bu benim evladım; tövbe yâ Rabbi, ne biçim şey böyle! İllallah…" der.

Her gün bir rezaletinin haberi gelir. Her gün bir komşudan bir şikâyet gelir.

Besmele ne demek?

"—Ben bu işe Allah'ın adıyla başlıyorum." demek.

O ne demek?

"—Ben bu işi Allah'ın rızasına uygun yapmaya çalışıyorum. Allah'ın rızasına uygun olduğu için yapıyorum." demek.

İnsan niyetini, hayatını, memâtını, hareketini, sekenâtını, her işini hep Allah için yapacak. Aldığını Allah için alacak, verdiğini Allah için verecek, sevdiğini Allah için sevecek, kızdığına Allah için kızacak. Her işi ilâhî olacak, Allah için olacak. O da besmeleyle tahakkuk ediyor.

"—E hocam, bir insan günahlı bir işe besmeleyle başlarsa..."

Allah'la alay etmiş olur.

"—Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm." diyor, içki içiyor. Alay etmiş

olur, çok korkunç günaha girer.

İyi şeye besmele çekilir, kötü şeye çekilmez. Kötü olduğunu anlayınca, besmele çekilmeyince, oradan kendisini geri çeker.

Muhterem kardeşlerim!

O bakımdan aklınızı başınıza toplayın. Şuurunuzu uyanık tutun, gaflete düşmeyin! Bu şeytan çok kurnaz bir kandırıcıdır. Çünkü Hz. Âdem Atamız zamanından beri profesyonel mesleği bu; kandırmak… Gelir kandırır. Sen daha toy bir insansın, o gelir seni doksan kere kandırır. Allah'a sığınacaksın, besmele çekeceksin,

"Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm." diyeceksin, *"Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm."* diyeceksin, yaptığın işi şuurla yapacaksın.

Aldatır. Kimisini hak yoldan gösterir aldatır, kimisini sağdan gelir aldatır, kimisini soldan gelir aldatır. Kimisinin ardından vesvese verir, kimisinin dobra dobra yüzünden, "Şu günahı yap!" diye her birini bir türlü aldatır.

İnsanların çoğu ona taparlar, kulluk ederler. Nefse kulluk ederler. Dünyaya kulluk ederler. Şeytana kulluk ederler. Bu etrafta gördüğün bir sürü insan şeytanın avanesidir, yardımcısıdır.

Şeyâtîne'l-insi ve'l-cinni. İnsanların da şeytanları var. Kur'ân-ı Kerîm öyle bildiriyor. Cinlerin de şeytanları var. İnsanların da şeytanları var.

Allah bizi Rahmânî kimselerle beraber eylesin... Şeytanlardan, şeytânîlerden hıfz eylesin…

g. Cennete Herkesten Önce Gidenler

Vav ile başlayan hadislere geçtik. Bu ikinci hadis-i şerif.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[162]

وَاللهِ لَقَدْ سَبَقَ إِلَى جَنَّاتِ عَدْنٍ أَقْوَامٌ ، مَا كَانُوا بِأَكْثَرِ النَّاسِ صَلاَةً ،

---

162 Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.360, no:7035; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.III, s.149, no:5916; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.432, no:25245.

وَلاَ صِيَامًا ، وَلاَ اعْتِمَارًا ؛ وَلَكِنَّهُمْ عَقَلُوا عَنِ اللهِ مَوَاضِعَهُ ، فَوَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ ، وَاطْمَأَنَّتْ إِلَيْهِ النُّفُوسُ ، وَخَشَعَتْ مِنْهُمُ الْجَوَارِحُ ، فَفَاقُوا الْخَلِيقَةَ بِطِيبِ الْمَنْزِلَةِ ، وَ بِحُسنِ الدَّرَجَةِ عِنْدَ النَّاسِ فِي الدُّنْيَا ، وَعند اللهِ فِي الآخِرَةَ (ابن السنى ، وابن شاهين ، والديلمى عن على)

RE. 455/7 (*Va'llàhi lekad sebeka ilâ cennâti adnin akvâmun, mâ kânû eksere'n-nâsi salâten, ve lâ sıyâmen, ve le'timâren; velâkinnehüm akalû ani'llâhi mevâdıahû, fevecilet kulûbühüm, va'tmaennet ileyhi'n-nüfûsu, ve haşeat minhümü'l-cevârihu, fefâku'l-halîkate bi-tîbi'l-menzileti, ve bi-hüsni'd-dereceti inde'n-nâsi, ve inda'llâhi fi'l-âhireti.*)

Burada Peygamber Efendimiz yine yeminle başlamış:

(*Va'llàhi*) Allah'a and olsun ki, yemin ederim ki...” diyor Peygamber Efendimiz; (*lekad sebeka ilâ cennâti adnin akvâmun*) Adn cennetlerine, Cennât-i Adn'e birçok topluluklar, kavimler hızlı hızlı önden gittiler. (*Mâ kânû eksere'n-nâsi salâten, ve lâ sıyâmen ve le'timâren*) “Ama bu adamlar namazca çok, oruçça çok, hac ve umrece çok insanlar olmadıkları halde Cennât-i Adn'e koşturup gittiler. Herkesten evvel gittiler.”

Namazı çok olduğundan değil, orucu çok olduğundan değil, umreye çok gittiğinden değil. Herkesten evvel giden bu insanların namaz çokluğuyla, oruç çokluğuyla, hac umre çokluğuyla değil bu muvaffakiyetleri, bu yüksek derecelere herkesten evvel gitmeleri...

(*Velâkinnehüm*) “Neden bu dereceyi elde ettiler? (*Akalû ani'llâhi mevâdıahû*) Allah'ın hududunu, emirlerini yasaklarını, koyduğu ahkâmın yerlerini bildiler.”

“—Rabbimiz şunu sever, şuna gazap eder. Şunu ister, bunu istemez.” Bunu şuurları sezdi, anladı. Şuurlu, uyanık insanlar; sezdiler, anladılar.

(*Fevecilet kulûbühüm*) “Allah'ın sevgisiyle, Allah'a hürmet ile

gönülleri titredi. (*Va'tmaennet ileyhi'n-nüfûsu*) Gönüller, kalpler, nefisler huzura, sükuna kavuştu. O idrakliğin yüceliği dolayısıyla öyle ilâhî sükûna erdiler. (*Ve haşeat minhümü'l-cevârihu*) Ve âzâları huşû sahibi oldu. Hiçbir âzası Allah'a âsi gelmiyor."

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى (النجم:١٧)

(*Mâ zâga'l-basaru ve mâ tagà*) "Gözü sapmadı, şaşırmadı, sağa sola bakmadı ve sınırı aşmadı." (Necm, 53/17) buyrulduğu gibi göz harama bakmıyor, el harama uzanmıyor. Kulak haramı dinlemiyor. Dil yalanı dolanı, haramı söylemiyor. Her âzâ huşû sahibi...

(*Fefâkû'l-hâlîkate bi-tîbi'l-menzileti*) "Böylece halkta yüksek güzel mevki kazanmak suretiyle üstünleştiler. (*Ve bi-hüsni'd-dereceti inde'n-nâsi ve inda'llàhi fi'l-âhireti*) Ve derece bakımından da insanların arasında ve âhirette Allah indinde yükseldiler."

Bu hadîs-i şerîfin bu kadar sözünden anladığımız şu ki:

İnsanları yüksek derecelere çıkartan idrakleri ve şuurlarındaki, sezgilerindeki inceliktir. Yoksa şuuru eksik olduğu zaman, çok oruç tutmuş, çok namaz kılmış, çok umreye gitmiş yeterli olmuyor. Eğer Rabbinin huzurunda kulluğunu iyi bilir, Allah'ın emirlerini yasaklarını, dinin inceliklerini iyi kavrarsa, o zaman insanların hepsinden daha üstün oluyor.

Buna kalite derler. Şimdi mâlûm, soruyorsun:

"—Ne imal ediyorsun?"

"—Efendim bin tane kürek sapı imal ediyorum."

"—Kaç para eder?"

"—Yetmiş beşer liradan şu kadar para eder."

Öteki adama gidiyorsun:

"—Sen ne yapıyorsun?"

"—Hocam ben tesbih tanesi yapıyorum."

Cırt, cırt, cırt... Bir tesbih tanesi yapıyor, kuka tesbih, o bin tane kürek sapı sopasından çok daha fazla para ediyor. Kaliteli iş yapıyor.

Meselâ bazen bin tane bir şey, öbür tarafta bir taneye denk gelmez. "Kalitesiz, değersiz bir şey" deriz. Kalitenin güzelliği sayıyı

yener. O halde namazın, orucun, haccın, umrenin sayı olarak çokluğuna bakma;

“—Dokuz defa hacca gittim, on defa umreye gittim, şu günde şu kadar rekât namaz kılarım... Bir yılda şu kadar ay, şu kadar oruç tutarım...”

Ama şuurun nasıl? Yaptığın ibadetlerin kalitesi nasıl? Senin anlayışın nasıl? Allah’ın rızasına uygun mu?

Çünkü bazı insan, “Dam üstünde saksağan, vur beline kazmayı!” gibi acayip tipte oluyor. Başına siyah fötrü geçiriyor, boynuna kravatı takıyor, sakalını uzatmış, eline papaz bastonunu almış...

İnsan tipine bakıyor:

“—Acaba selâm versem mi vermesem mi? Papaz mı hacı mı?”

Tipine bakıyor, şaşırıyor. Çünkü olabilir, bakarsın Kadıköy tarafına giden papazdır, o da mümkün. Tipinden hiç belli değil. Şuuru eksik. Evine gidiyorsun öyle, hanımına bakıyorsun öyle, çocuğuna bakıyorsun öyle, işine bakıyorsun...

Muamele, iş çok önemli. Adam çok namaz kılıyor, çok oruç tutuyor; işi nasıl? Beraber bir iş yaptın mı? Sözüne sadık mı? İşi dürüst mü? Hilesiz mi?

İşte insanı kaliteli müslüman yapan onlar. Onlara dikkat etmediğin zaman kıymeti yok. Onlara dikkat edenler ince, zarif, kâmil müslüman. Onlar yükseliyorlar. Dikkat etmeyenler, konuş bakalım, uğraş bakalım, yerinde say bakalım... Rap rap, rap rap, ses geliyor, tabur olduğu yerde duruyor.

Neden?

“—Yerinde say!” denmiş.

Ses geliyor, ayaklar vuruyor, bir şey yapıyor ama yerinde sayıyor, ileriye gitmiyor.

Onun için Allah bize bir kere dinimizi iyi anlamak nasib etsin... İlim nasib etsin... Ondan sonra da edep nasib etsin... Şuur nasib etsin... Rabbimiz’in rubûbiyetini iyi anlayalım! Kendimizin kulluğumuzu, ubûdiyetimizi iyi anlayalım! Ölçülü, ârif, zarif, güzel kulluk edelim!

h. Peygamberler Mal Mülk Bırakmazlar

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[163]

وَاللهِ لاَ تَقْتَسِمُ وَرَثَتِي بَعْدِى دِينَاراً ، مَا تَرَكْتُ مِنْ شَىْءٍ بَعْدَ نَفَقَةِ نِسَائِي ، وَمُؤْنَةِ عَامِلِي ، فَهُوَ صَدَقَةٌ (كر. عن أبى هريرة)

RE. 455/8 (*Va'llàhi lâ taktesimu veresetî ba'dî dînâren, mâ terektü min şey'in ba'de nafakati nisâî, ve mü'neti âmilî, fehüve sadakatün.*)

(*Va'llàhi*) "Allah'a and olsun ki, (*lâ taktesimu veresetî ba'dî dînâren*) ben vefat ettikten sonra arkamdaki varislerim dinar dirhem, para, pul, miras bölüşmeyecekler. Arkamda para, pul bırakmadım. Öyle bir şey bırakmadım."

(*Mâ terektü min şey'in ba'de nafakati nisâî*) "Hanımlarımın nafakasından başka geride ne bıraktıysam, (*ve mü'neti âmilî*) hizmetçimin, vazifelimin emeğinin karşılığı olarak onlara ayrılmak şartıyla, onlardan başka ne bıraktıysam; (*fehüve sadakatün*) gerisi sadakadır; beytülmâlindir, zekâttır, Ümmet-i Muhammed'in hizmetinedir."

Peygamberler mal mülk miras bırakmazlar. Peygamber Efendimiz âhirete böyle göçtü. Peygamber Efendimiz arkasında mal bırakmadı, bıraktığı şeyleri de Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz beytülmâle aldı. Yani, Peygamber Efendimiz zevcât-ı tâhirâtının nafakasının dışında mal ve saire mülk olarak bırakmadı.

Allah bizlere yolunda malımızla, canımızla çalışmayı nasib etsin…

Efendimiz bırakmadı, biriktirmedi; biz de hayra sarf etmezsek ne olacak, nasıl olacak? Maldan vazgeçmek de çok zor... Öyle tatlı ki mal, canın yongası demişler. Ne demek?

"—Canımı al, malımı alma!" diyor adam.

---

[163] Ebu Davud, *Sünen*, c.VIII, s.206, no:2582; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VI, s.302, no:12519; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.IV, s.115, no941; Ebu Avane, *Müsned*, c.IV, s.253, no:6685; Malik, *Müsned-i Muvatta*, c.I, s.170, no:573; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.21, no:30462; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.429, no:25235.

Canının almasına razı, malını vermiyor.

Bırakmak çok zor ama işte imtihan orada; hak yolda bırakılacak. Yalnız okuduğum hadislerden bir teselli noktası söyleyeyim kardeşlerim:

Âhir zamanda müslümanın biraz paraya ihtiyacı olacak. Yani başkalarına muhtaç olmayacak kadar biraz biriktirmesi olacak, ama vazifeleri yapacak. Zekât vazifesi, sadaka vazifesi, hizmet vazifesi, cihad vazifesi yine yapacak. Başkasına muhtaç olmayacak kadar helalinden kazandığından biraz yanına bırakabilir.

Biz onlarla boy ölçüşemeyiz. Ölçüşsek, Allah yine bırakmaz ama öyle bir müsaade de var.

i. Dünyanın Misali

Bu hadis-i şerif Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve İbn-i Mâce'de var. Daha başka kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[164]

وَاللهِ ، مَا الدُّنْيَا فِي الآخِرَةِ ، إِلاَّ مِثْلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ إِصْبَعَهُ هٰذِهِ

فِي الْيَمِّ ، فَلْيَنْظُرْ بِمَ يَرْجِعُ ؟ (حم. م. ه. عن المستورد)

RE. 455/9 (*Va'llàhi, me'd-dünyâ fi'l-âhireti illâ misle mâ yec'alü ehadüküm isbeahû hâzihî fi'l-yemmi, fe'l-yenzur bime yerciu.*)

Demek ki mühim bir şey. Mutlaka bizim inanmamız lâzım. Mutlaka önemli bir şey ki, yemin ederek başlıyor:

(*Va'llàhi*) "Allah'a yemin olsun! And olsun ki Allah'a… (*Me'd-dünyâ fi'l-âhireti illâ misle mâ yec'alü ehadüküm isbeahû hâzihî fi'l-yemmi*, *fe'l-yenzur bime yerciu*) "Dünya âhiretin yanında, sizden biriniz şu parmağını denize daldırsa çıkarsa, denizden ne kadar

Bir insan denizin kenarına gitti, parmağını suyun içine bir soktu bir çıkartı, denizden ne kadar su var parmağının üzerinde?

Birazcık ıslaklık var. Damlayan, işte şu kadarcık su…

Deniz ne kadar? Deniz uçsuz bucaksız.

İşte dünya o uçsuz bucaksız denize göre şu parmaktaki ıslaklık gibidir. Ahiret derya gibidir. Dünya şu parmaktaki ıslaklık gibidir.

İnsanların çoğu dünyaya tamah ediyor da ahireti harap ediyor. Bu parmak ıslaklığı kadar az meta için birbirini yiyorlar, birbirlerini öldürüyorlar, birbirlerine kıyıyorlar. Ne kardeşlik kalıyor, ne insanlık kalıyor, ne Müslümanlık kalıyor. Hırs, hırs, hırs, hırs... Âhiretler mahvolup gidiyor.

Şimdi beni affetsin, kusurlu olabilirim, Allah-u Teâlâ Hazretleri

---

[164] Müslim, *Sahih*, c.XIV, s.14, no:5101; Tirmizi, *Sünen*, c.VIII, s.304, no:2245; İbn-i Mace, *Sünen*, c.XII, s.132, no:4098; Ahmed ib-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.229, no:18038; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XX, s.302, no:716; Şeybani, *el-Âhad ve'l-Mesani*, c.II, s.59, no:835; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.III, s.7, no:778; Kudai, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.II, s.291, no:1385; Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.352, no:992; Mizzi, *Tehzibü'l-Kemal*, c.XXVII, s.440, no:5897; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.193, Müstevrid RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.195, no:6138; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.435, no:25251.

hata ettirmesin, kabahat ettirmesin… Geçen gün İran reisicumhuru Hamaney açıklama yapıyor:

"—Bizim Irak'ın topraklarında gözümüz yok."

Saddam devrilsin be mübarek adam... Madem topraklarında gözün yok, 5-6 senedir bu kadar insancıklar ölüyor... Benim aklım almıyor. Herhalde biraz safcayım, aklım küçük, anlayamıyorum. Madem toprağında gözün yok, yahu kesiverin şu savaşı... Şu harbe darbe giden paralar müslümanların yerlerinin, yurtlarının, canlarının, mallarının tamirine, imarına gitsin.

Bizim hocalarımızdan öğrendiğimiz; "Kavga iki taraf istediği zaman olur. Bir taraf istemezse kavga olmaz." derlerdi. Misal verirlerdi: Evlerde eskiden banyo filan yoktu, adamın birisi hamama gitmiş. Bir kabadayı da peşinden gitmiş. Ama kabadayıya;

"—Bu çok iyi, çok güzel huylu bir adamdır." demişler.

"—Ben onun güzel huyluluğunu size gösteririm. Ben onu nasıl baştan çıkartırım bak!" demiş kabadayı…

Arkasından hamama gitmiş. Tabii adam peştemalli filan, gitmiş bir kurnanın başında, tası var, lifi var, kesesi var, sabunu var; tam yıkanacak; kabadayı dikilmiş başına:

"—Kalk buradan, bu kurnada ben yıkanacağım." demiş.

"—Pekiyi..." demiş adam. Hani tabirde var ya; "Tası tarağı toplayıp gitmek." Tası tarağı toplamış, öbür kurnanın başına gitmiş. Hamamda bir tane kurna yok ki!

Kabadayı biraz sonra kalkmış, oraya gelmiş bu sefer:

"—Kalk buradan! Orasını beğenmedim, burada yıkanacağım!"

"—Pekiyi." demiş, yine tası tarağı almış, öbür tarafa...

Bu sefer yine oraya gitmiş:

"—Orası da güzel değilmiş, burasının suyu daha çok, buraya geleceğim."

Bakmış ki adam bir itiraz etmeyecek:

"—Yahu, özür dilerim, sen hakikaten güzel huyluymuşsun." demiş.

Bir taraf istemeyince —tabii istisnaları vardır— kavga olmaz. Veyahut sulh olmak isteyince işler düzelebilir.

"—Bize çok haksızlık etti, şöyle oldu, böyle oldu..."

Ne olurdu haksızlığa, "Allah âhirette senin cezanı versin, belânı versin de şu Müslümanlar, bu işe bu kadar devam etmesinler."

denseydi de, bu savaş bu kadar devam etmeseydi. Kardeşlerimiz bu kadar ölmeseydi de bu mallar bu kadar gitmeseydi... Zarar ortada da elde ne kâr var? Nereye varacak işler?

Artık hepimizin önünde olduğu için... Beni Iraklılar da affetsin, İranlılar da affetsin, onu veya bunu sevenler de affetsin. Müslümanların umumiyetle işleri böyle. Türkiye içinde de böyle, hep birbirleriyle çekişmek, çatışmak, uğraşmak, didişmek, fırka fırka olmuşlar, gurup gurup olmuşlar, her biri bir yol tutturmuş...

مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا ،كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

(الروم:٣٢)

(*Mine'llezîne ferrikù dînehüm*) "Dinlerini parçalayan ve bölük bölük olanlardan olmayın! (*Küllü hizbin bimâ ledeyhim ferihûn*) Bunlardan her fırka, kendilerinde olan ile böbürlenmektedir." (Rum, 30/32)

Herkes kendisini en doğru sayıyor. Hatta ötekileri kâfirlikle itham ediyor. Müslüman o da ama, "O kâfir!" diyor.

"—Neden kâfir olmuş?"

"—Şöyle de, böyle de, bilmem ne de..."

O ona münafık diyor, o ona bilmem ne diyor. Olmaz!

Müslümanların yekvücut olması lâzım! Müslümanların muhabbetli olması lâzım! Müslümanların birbirlerini affedici olması lâzım! Varsa bile kusurunu bağışlayıcı olması lâzım! Müslümanın müslümana zarar vermemesi, hayrına çalışması, koşturması lâzım!

Ama bunların hepsinin olması için de insanın vicdan sahibi, has, hakiki, hâlis müslüman olması lâzım!

Allah bize o hakiki imanı nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

09. 03. 1986 – İskenderpaşa Camii

18. DÜNYAYI SEVMEK, ÖLÜMDEN KORKMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

وَاللهِ إِنَّكُمْ لَتُبَخِّلُونَ ، وَتُجَبِّنُونَ ، وَتُجَهِّلُونَ ، وَإِنَّكُمْ لَمِنْ رَيْحَانِ اللّٰهِ ، وَإِنَّ آخِرَ وَطْأَةٍ وَطِئَهَا رَبُّ الْعَالَمِينَ بِوَجٍّ (حم. طب. ق. عن خولة بنت حكيم)

RE. 456/1 (*Va'llàhi innekům letübahhilûne, ve tücebbinûne, ve tücehhilûne, ve innekům lemin reyhâni'llâhi, ve inne âhire vat'etin vatıehâ rabbü'l-àlemîne bi-veccin.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun... Rahmetine cümlenizi mazhar eylesin... Peygamber SAS Efendimiz'in yolunda dâim eylesin...

Efendimiz Hazretleri'nin mübarek

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, bağlılığımızın, saygımızın,

ümmetliğimizin bir âciz, nâçiz nişânesi olmak üzere ruhuna hediye edilmek üzere ve onun cümle âlinin, pak temiz ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye; bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemize, sahâbe-i kirâmdan (*rıdvanu'llahi aleyhim ecmaîn*) kendisinden feyz aldığımız Hocamız Mehmed Zahid Kotku Hazretlerine kadar güzerân eylemiş olan silsilelerimiz mensublarının cümlesine ve onlara tâbi halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve evliyâullahın ruhlarına;

Beldemizde medfun bulunan sahâbe-i kirâmın, tâbiînin, salihlerin, evliyâullahın ruhlarına; fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına; cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın ve hasseten içinde şu hadis dersimizi yaptığımız ibadethanenin bânisi İskender Paşa'nın ve tamir edenlerin, imar edenlerin, ayakta zinde tutanların, geliştiren ve güzelleştirenlerin ruhlarına;

Uzaktan, yakından buraya toplanıp, hadîs-i şerîf dinlemek üzere bulunan kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olmak üzere ve yaşayan biz müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu, yüzü ak, alnı açık kullar olarak varmamıza vesile olması temennisiyle bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup hediye edelim, öyle başlayalım!

…………………………………

a. Cimrilik, Korkaklık ve Cahillik

Metnini baş tarafta okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf Taberânî'de, Beyhakî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de mevcut. *Rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*... Allah bütün hadis râvilerine, alimlerine, bu din büyüklerimize rahmet eylesin.

Bu hadîs-i şerîfi Havle Binti Hakîm RA rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[165]

---

[165] Tirmizi, *Sünen*, c.VII, s.142, no:1833; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.408, no:27355; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XXIV, s.238, no:609; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.X, s.202, no:20652; İshak ibn-i Rahaveyh, *Müsned*, c.V, s.46, no:2150; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.160, no:334; İbn-i Asakir, *Mu'cem*, c.I, s.248, no:498; Beyhaki, *el-Esma' ve's-Sıfat*, c.II, s.497, no:914; Heysemi, *Mecmaü'z-*

وَاللهِ إِنَّكُمْ لَتَبْخَلُونَ وَتَجْبُنُونَ وَتَجْهَلونَ ، وَإِنَّكُمْ لَمِنْ رَيْحَانِ اللهِ ، وَإِنَّ آخِرَ وَطْأَةٍ وَطِئَهَا رَبُّ الْعَالَمِينَ بِوَجٍّ (حم. طب. ق. عن خولة بنت حكيم)

RE. 456/1 (*Va'llàhi innekùm letebhalûne ve tecbunûne ve techelûne, ve innekùm lemin reyhâni'llâhi, ve inne âhire vat'etin vatıehâ rabbü'l-àlemîne bi-veccin.*)

(*Va'llàhi*) "Allah'a yemin olsun ki, and olsun ki, (*letebhalûne ve tecbunûne ve techelûne*) siz cimrilik yapıyorsunuz, korkuyorsunuz ve cahillik ediyorsunuz."

"Allah'a yemin ederim ki siz nekeslik, cimrilik yapıyorsunuz, korkaklık yapıyorsunuz ve cahillik ediyorsunuz."

(*Ve innekùm lemin reyhâni'llâhi*) "Halbuki siz hiç şüphe yok ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin reyhanındansınız. (*Ve inne âhire vat'etin vatıehâ rabbü'l-àlemîne bi-veccin*) Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin arzda en son çiğnediği yer *Ve*cc vadisi denilen yerdir." Taif şehri civarı olmuş oluyor.

Buradaki kelimeleri dilimizin döndüğü kadar biraz açıklamaya çalışalım:

Peygamber Efendimiz burada, bizim Allah indinde sevgili kullar olduğumuzu, kıymetimizin, kadrimizin, itibarımızın olduğunu yemin ederek bildiriyor:

"Siz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin reyhanındansınız." Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin itibar ettiği yaratıklarsınız, sevdiği kimselersiniz. Ama, (*tebhalûn*) bahillik, cimrilik ediyorsunuz."

Allah tarafından sevildiğinizi, Allah'ın has hâlis kulları olduğunuzu bilmiyorsunuz da, Allah yolunda siz de ona sevgi ve bağlılık göstererek çalışmıyorsunuz. Paranızı Allah yoluna sarf

---

Zevaid, c.X, s.28, no:16616; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdat*, c.V, s.300, no:2803; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XLV, s.127; Havle bint-i Hakîm RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XVI, s.289, no:44518; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.424, no:25221.

etmiyorsunuz, elinizi açmıyorsunuz. Sevildiğinizi bilmiyorsunuz da, büyük mükâfatlara ereceğinizi anlayamıyorsunuz da, eliniz sıkı duruyor. Halbuki Allah'ın sevgili kullarısınız.

Demek ki cimrilik edenleri Allah sevmeyecek. Cimri olmamak lazım! Allah'ın bizi sevdiğini bilerek, biz de Allah yolunda malımızı canımızı saçabilmeliyiz. Çünkü bir insanın bir sözünün doğru veya eğri olduğuna hareketi delâlet eder. Bir insanın hakiki müslüman olduğuna muamelesi delâlet eder.

Nasıl muamele ediyor?

"—Çok seviyorum, çok seviyorum, çok seviyorum..."

Sevginin ifadesi olarak ne yaptın, onu söyle?

Hiçbir şey yapmamış. Hatta acılı günümde yanıma gelmez, sevinçli günümde sevimcime ortak olmaz, yardıma muhtaç olduğum zaman gelip beni desteklemez, sıkıntıya düştüğüm zaman gelip teselli etmez. "Seviyorum, seviyorum..." der ama ne kokar ne bulaşır. Sevgisinin alâmeti ne?

Öyle insanlar olur, evet yüzüne gılı gılı gülüyor, bir şeyler yapıyor ama muamelesinde bir şey yok, bir gelişme yok. Hareketler konuşacak. Biraz da sen sus, dilin sussun, hareketlerinden de belli olsun.

"—Allah'ı seviyorum."

Sen Allah yolunda bir fedakârlık yaptın mı? Allah yolunda biraz para harcadın mı? Allah yolunda biraz terledin mi? Allah yolunda biraz sıkıntı yüklendin mi? Allah yolunda bazı zorlukları göze aldın mı? Allah yolunda canından, malından geçebilir misin? Hz. İbrahim gibi evlâdını feda edebilmeye razı olabilir misin? Oradan belli olacak.

"—Seviyorum, seviyorum..."

Herkes öyle diyor ama sevdiği hareketinden belli olacak.

Cimrilik ediyor, para sımsıkı elinde...

"—Ya bunu sana kim verdi?"

"—Allah verdi."

"—Sen niye Allah yolunda vermiyorsun?"

Vermiyor. Fırsat bir kere eline geçti ya, fırsatı yakaladı, parayı vermiyor.

"—Yahu zenginsin, senin paranda fukaranın hakkı var."

“—Nasıl olurmuş, ben kendim kazandım!”

Âyet-i kerîmede Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ (الزاريات : ١٩)

(*Ve fî emvâlihim hakkun li’s-sâili ve’l-mahrûm*) “Zenginlerin malında, mahrum olanların, fakir fukaranın hakkı var.” (Zâriyât, 51/19)

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ . لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

(المعارج:٢٤-٢٥)

(*Ve’llezîne fî emvâlihim hakkun ma’lûm. Li’s-sâili ve’l-mahrûm*) “Onların mallarında mâlûm bir hak vardır. Dilenene ve mahrum olan, ihtiyacı olan insana vermek için.” (Meàric, 70/24-25)

Çünkü o malı da sana Allah verdi.

“—Yok ben kendim pazumun gücüyle, bileğimin gücüyle kazandım.”

Pekiyi bileğinin gücünü, pazunun kuvvetini sana kim verdi?

“—Ha orasını düşünmedim.”

Düşünmedin ya... Sen felç olsaydın, elini kaldırıp da bir şey yapabilir miydin?

“—Ama hepsini kendi aklımla buldum.”

Pekiyi sana aklı kim verdi? Aklı da Allah verdi.

Her şeyi veren Allah. Her şeyi veren O olduğuna göre, sen tepeden tırnağına kadar her şeyinle Allah’ınsın. Senin her şeyin de Allah’ın. Kimin malını kimden esirgiyorsun? Kimi kimden kaçırıyorsun, kimden esirgiyorsun? Bu sevgiye, muhabbete sığmaz.

O bakımdan ilk başta diyor ki: (*Va’llàhi innekûm le-tebhalûne*) “And olsun, Allah’a yemin olsun ki siz cimrilik ediyorsunuz!” Bir.

İkincisi, (*ve tecbunûne*) “Korkaklık ediyorsunuz, korkuyorsunuz!” Korkmayın yahu! Allah Rabbiniz, “kulum” demiş, tevekkül edin, korur.

Hz. İbrâhim AS’ı ateşten korudu, Mûsâ AS’ı Firavun’dan

korudu, deryadan geçirdi. Sevdiği kulları korur. Tevekkül et, dayan, korkma!

Korkacaksan Allah'tan kork. Korkacaksan, korkabildiğin kadar Allah'tan kork! Çünkü (*azîzün züntikâm*)'dır; Azizdir, intikam sahibidir. Eğer sen onun gazabına uğrarsan, ikàbına müstehak olursan, seni cezalandırmayı murad etti mi kimse engelleyemez. Nereye kaçarsan kaç, o ceza gelir. Kırk tane kilitli kapıdan içeriye girsen, orada saklansan sana azabı erişir. Çare yok. Korkacaksan ondan kork. Korkmayacaksan başkasından korkma! "Vız gelir, korkmam!" de. Büyüklerimiz öyle demişler.

Cebrâil AS, İbrâhim AS'a gelmiş;

"—Sana yardım edeyim." demiş.

İbrâhim AS:

"—Sen çekil aradan! Rabbim beni görmüyor mu? O bana yardım eder." diyor.

Musa AS'ın ashabı arkalarına bakıyorlar:

"—Eyvah! Ordu geliyor!"

Firavun'un ordusu kılıçları çekmişler, şakır şakır, şakır şakır geliyorlar, kesecekler, kovalıyorlar. Çünkü ondan kaçan mazlum kimseler.

قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ (الشعراء:٦١)

(*Kàle ashàbu mûsâ innâ lemüdrekûn*) "Mûsâ AS'ın ashâbı dediler ki: Eyvah, yakalanacağız." (Şuarâ, 26/61)

Ne diyor Mûsâ AS:

قَالَ كَلاَّ إِنَّ مَعِي رَبِّي سَيَهْدِينِ (الشعراء:٦٢)

(*Kàle kellâ*) "Asla! (*İnne maiye rabbî seyehdîn*) Rabbim yanımızda, bize yardım edecek, o bize yol gösterecek." (Şuarâ, 26/62) diye cevap veriyor.

Önü deniz, arkası düşman, nereden yol gösterecek bilmiyor ama, "Yol gösterecek!" diyor Hz. Musa AS.

Denizden yol gösterdi. Denizi açtı, karşıya geçtiler. Denizi açar,

ateşte yaktırmaz, korur. Onun için başkasından korkmayacağız, Allah'tan korkacağız.

Kuldan korkuyor, tir tir titriyor, günahı işliyor; Allah'tan korkmuyor.

"—Kızım başını ört!"

"—Utanırım, korkarım, çekinirim."

"—Ya Allah'tan utanmaz mısın? Allah'tan korkmaz mısın? Allah'tan çekinmez misin?"

"—Oğlum namaz kıl!"

"—Utanırım, korkarım, arkadaşlar alay eder."

Etsinler yahu, etsinler... Allah'ın seveceği iş. Sen yapacağın işin kötü olmadığına bak, korkma!

Müslümanın vasıflarından bir tanesi:

وَلاَ يَخَافُونَ لَوْمَةَ لاَئِمٍ (المائدة:٥٤)

(*Ve lâ yehàfûne levmete lâim*) "Mü'minler öyle kimselerdir ki, hak yolda kınayanın kınamasından korkmazlar." (Mâide, 5/54)

Kınarsa kınasın. Beğenmeyen küçük kızını vermesin, kendisi bilir. "İster beğensin ister beğenmesin; ben Rabbimin yolunca yürüyeyim de, onun rızasına uygun iş yapayım da ne olursa olsun." der. Böyle olursa bu iş yürür.

O oradan korkuyor o günahı işliyor, bu buradan korkuyor bu günahı işliyor; hadi ortada bir sürü düzensizlik var. Geçinemeyeceğinden korkuyor, rüşvet alıyor; aç kalacağından korkuyor, hırsızlık ediyor. Hep Allah'tan korkmayıp başka şeylerden korkmaktan oluyor.

O halde müslüman nasıl olacak?

Bir, cimri olmayacak. İki, korkmayacak.

"—Öldürürler. Bir tanecik canım var, onu alırlar."

Zulmen öldürülürsen şehid olursun. Ne korkuyorsun?

Ölmek nasıl olsa bir gün olacak; var mı kaçan, var mı müstesnası? Şu cemaatin içinde "Ben ölmeyeceğim." diyen var mı? Hepimiz öleceğiz. Nasıl olsa bir gün öleceğiz.

Allah hayırlı, yolunda bir ölüm nasib etsin… Bizi günah üzere

öldürmesin... Sevaplı bir iş yaparken, yolundayken, hoş hâl üzere, güzel bir şekilde ruhumuzu teslim etmeyi nasib etsin…

(*Ve techelûn*) Bir de "Cahillik ediyorsunuz!" buyuruyor. "Aklınız ermiyor. Allah yolunda yürüseniz ne faydalara ereceğinizi bilmiyorsunuz." diyor.

(*Ve inneküm lemin reyhâni'llâhi*) "Halbuki siz Allah'ın nazarında mevki sahibisiniz. Kendi kıymetinizi bilmiyorsunuz da cimrilik ediyorsunuz, korkaklık ediyorsunuz, cahillik yapıyorsunuz." diyor.

Sonra bir bilgi veriyor:

(*Ve inne âhire vat'etin vatıehâ rabbü'l-àlemîne bi-veccin*) Bir yer adı. "Allah'ın, Rabbü'l-âlemîn'in en son çiğnediği yer, Vecc denilen yerdir."

Kitabın açıklamasını yazan Hocamız:

"Bu *vataa* sözü iki mânaya gelebilir." diyor. Bir; "Şekillendirip yarattığı yeryüzünde en son yarattığı yer" mânasına gelir. Tamam. Yeryüzünün hilkatinin en son kısmı, en tamam olduğu kısım gibi.

Veyahut ikinci bir mâna; *vataa* ezmek, toprağı çiğnemek demek. "Kahrının tecelli edip de kahrettiği, çiğnediği, ezdiği yer" mânasına gelebilir.

Allah bizi kahrından mahfuz eylesin… Rahmetine mazhar eylesin… Azabından dünyada âhirette berî eylesin... Sevdiği kullarının zümresine dâhil eylesin…

Demek ki burada bizim en çok iftihar edip göğsümüzün kabaracağı, gözümüzün yaşaracağı cümle;

(*Ve inneküm lemin reyhâni'llâhi*) "Siz Allah'ın yanında itibar sahibisiniz, onun reyhanlarından bir reyhansınız, makbulsünüz." Nasıl bizim yanımızda reyhan çiçeği güzelse, makbulse, hoş kokulu ise, beğenirsek, biz de Allah'ın öyle sevdiği, beğendiği mahlûklarız. Övmüş de, sevmiş de bizi yaratmış.

Kadrimizi bilelim, sevildiğimizi anlayalım, yolunca yürüyelim. Bu bizim için çok büyük bir iltifattır. Hor hakir mahluklar değiliz ki!

Hiç gazetelerde gördünüz mü: "Bugün üç tane karınca otomobil altında kaldı, ezildi." diye yazıyorlar mı?

"—Yazmazlar hocam."
Niye yazmazlar?
"—Dünya kadar karınca var, karıncanın adedini kimse bilmez ve bir kıymeti yok."
"—Şu kadar sivrisinek topluca katliam edildi." Böyle bir haber okuyor musunuz?
Okumuyorsunuz. Kıymeti yok.
"—Şu kadar sirke sineği, biz evde yoktuk, sirke mutfakta açıkta kalmış, uçmuşlar uçmuşlar, sonra ölmüşler. Mutfak tezgahının üstü sinek ölüsü dolu. Hemen gazeteye haber verelim..."
"—Kıymeti yok hocam, habere değmez."
Neden?
Kıymetli varlıklar değil. Ama insanoğlu kıymetli varlık. Kadrini kıymetini bilmesi lazım.

b. Alimler ve İlim Öğrenenler

Bir başka hadîs-i şerîf hatırıma getiriverdi, bu en son sirke sineği sözü... Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[166]

النَّاسُ عَالِمٌ وَمُتَعَلِّمٌ ، وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ هَمَجٌ ، لاَ خَيْرَ فِيهِ

(الدارمي عن خالد بن معدان)

(*En-nâsü àlimün ve müteallimün*) "İnsanlar iki gruptur: Bir; bilen, öğreten… İki; bilmeyen, öğrenmeye çalışan... Birisi ilim menbaı, ilmi öğreten kimse; diğeri ilim talebesi… (*Vemâ beyne zâlike hemecün*) Gerisi hemecdir, (*lâ hayra fîhi*) onda hayır yoktur."
Hemec ne demek?
Lügatlarda yazıyor ki; "sirke sineği" demek. Kalabalık uçuşurlar, sokmazlar, kan da emmez, bir şey de yapmazlar. Yalnız bulut gibi çöplüğün üstünde, üzümleri filan biraz bozuk bırakırsan kalabalık üstüne uçuşurlar.
İlim öğrenen, ilim öğretenin dışındaki insanlar sirke sineği gibi.

---

[166] Dârimi, *Sünen*, c.I, s.106, no:323; Hâlid ibn-i Ma'dân RA'dan.

Tabire bak, Efendimiz'in hadîs-i şerîfinde öteki insanlar için geçen tabire dikkat edin!

İnsan ya ilim öğrenecek, Allah yolunda yürüyecek, bilgisini arttırıp tatbik edecek; ya da bildiğini başkasına öğretme çalışması içinde olacak. Gerisi sirke sineği gibi, sayısına hiç itibar olmayan kıymetsiz varlıklar olur. Çok kalabalık, şu kadar milyar insan; hiç kıymeti yok.

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ (يوسف:١٠٣)

(*Ve mâ ekserü'n-nâsi ve lev haraste bi-mü'minîn*) "Ey Rasûlüm, ne kadar canın çekse, arzu etsen; insanların çoğu mü'min olmayacaklar!" (Yusuf, 12/103)

"—Ey Resûlüm! Boşuna hırs etme, telaş etme, uğraşma; insanların ekseriyeti, sen ne kadar çalışsan, çabalasan, çırpınsan müslüman olmayacaklar."

Ekseriyeti nefsin peşinde, şeytanın peşinde, helâk olacak gidecek. Sirke sineği gibi... Bu kadar kalabalığın, akımın, cereyanın, paldır küldür yuvarlanıp gitmenin içinden kendimizi sıyırırsak tehlikeden kurtulabiliriz. Kendimizi ilme verebilirsek, dine verebilirsek, Allah'ın yoluna verebilirsek, Allah yolunda çalışabilirsek kurtuluruz. Aksi takdirde binlerce, milyonlarca, milyarlarca helâk olan insan var; onlardan birisi de sen olursun, ötekisi olur, berikisi olur. Allah etmesin.

Gayret bizden. Gayret edeceğiz. Allah indinde itibarlı bir varlık olarak yaratıldığımızı bileceğiz, cimrilik etmeyeceğiz.

Cimrilik; malda cimrilik oluyor, gayrette cimrilik oluyor. Kalk, kalkamıyor. Namaz kıl, kılamıyor. Şu hayra koş, koşamıyor. Birazcık sıkıntı görse dönüp gidiyor. Olmaz, sıkıntıdan da korkmayacak. Müslüman biraz sebatlı olacak. Sebat, sımsıkı ayağının bastığı yerden geri dönmeyecek. Verdiği sözden dönmeyecek. O vasıfta insanlar istiyoruz. Yoksa kıymeti yok, bir sürü insan var...

c. Ahir Zamanda Müslümanların Saldırıya Uğraması

Sözün gelişi, Peygamber Efendimiz'in yine bir başka hadîs-i

şerîfini hatırlatıyor. Diyor ki Peygamber Efendimiz:[167]

يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ، كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ إِلَى قَصْعَتِهَا، قَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ ؟ قَالَ: بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلٰكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَ لَيَنْزِعَنَّ اللّٰهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ، وَ لَيَقْذِفَنَّ اللّٰهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ، فَقَالَ قَائِلٌ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ، وَمَا الْوَهْنُ ؟ قَالَ : حُبُّ الدُّنْيَا ، وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ (د. عن ثوبان)

(*Yûşikü'l-ümemü en tedââ aleyküm*) "Ahir zamanda, başka ümmetler üzerinize üşüşecekler; (*kemâ tedâa'l-ekeletü ilâ kas'atihâ*) yemek yiyenlerin tabaktaki yemeğe üşüştükleri gibi, sizin üzerinize çullanacaklar."

(*Kàle kàilün*) Bunun üzerine, sahabe-i kirâm Peygamber Efendimiz'e soruyorlar, diyorlar ki:

(*Ve min kılletin nahnü yevmeizin*) "Yâ Rasûlallah, o zaman bizim adedimiz az mı olacak?.." Adedimiz az olduğundan mı bizim üstümüze çullanabilecekler?"

(*Bel entüm yevmeizin kesîrun*) "Hayır, bilakis o zaman çok olacaksınız; (*ve lâkinneküm gusâün kegusâi's-seyli*) fakat selin üzerindeki çör çöp gibi dağınık ve değersiz olacaksınız. (*Ve leyenzianna'llàhü min sudûri adüvvikümü'l-mehàbete minküm*)

---

[167] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.514, no:4297; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.V, s.278, no:22450; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.336; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.334, no:600; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.133, no:992; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.53, no:38402; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.527, no:8977; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.182; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.46, no:2811; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.330; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.132, no:30916; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.281, no:27158.

Allah düşmanınızın kalbinden sizin korkunuzu çekip alacak, (*ve leyakzifenne'llàhu fî kulûbikümü'l-vehn*) ve sizin kalbinize *vehn* bırakacak."

(*Fekàle kàilün*) Orada bulunanlardan birisi dedi ki:

(*Yâ rasûla'llàh, veme'l-vehnü*) "*Vehn* nedir ey Allah'ın Rasülü?"

(*Kàle*) Buyurdular ki: (*Hubbü'd-dünyâ, ve kerâhiyetü'l-mevt*) "Birincisi dünyayı sevmek, ikincisi ölümden korkmak."

Öyle olmayacağız.

Bir grup has Müslüman, kıyamet kopuncaya kadar bu dine bağlı olacak; hadis-i şerifte bildiriliyor. Bu dine sımsıkı sarılmış olarak, dini yaşayan, dini bilen, dini öğrenen, dini öğreten, dini savunan, dini müdafaa edip yaymaya çalışan bir taife, bir grup insan kıyamet kopuncaya kadar olacak. Eksik kalmayacak, çünkü onlar insanlar arasında Allah'ın hücceti olacaklar.

"—O kullarım iyi oldular, siz niye olmadınız?" diye onlar nümune olarak mutlaka bulunacak.

İsterse öteki insanlar onlara yardım etsin, isterse etmesin, zarar vermeyecek. Aldırmayacaklar. Hak yolda geminin suları yara yara gittiği gibi sağlam bir şekilde sırât-ı müstakîmde dümdüz gidecekler. Adetleri az olabilir.

Allah bizi onlardan eylesin…

Bâtıl yollara sapmış, gevşek, selin üstündeki saman çöpü gibi kıymetsiz veya sirke tabağının üstünde uçuşan değersiz sinekler gibi olmayalım. Gittiğimiz yerde her birimizin bir işi, bir faydası olsun.

İlim adamısın, niye öğretmiyorsun? Etrafında bu kadar cahil insan var... Halk dini bilmiyor, dinden haberi yok. "Peygamberin kim?" diyorsun, "Hz. Ali" diyor. Yahu Hz. Ali iyi bir insan ama peygamber değil. Ahâlinin bir şeyden haberi yok. Anadolu'da bu caminin içindeki insanlar değil ki hepsi... Din nedir, iman nedir? Allah'ın azabı nedir, gazabı nedir? Haramı nedir, helali nedir? Hiç kimse bilmiyor. Cahil...

Evleniyorlar, gusül bilmiyor. Hocayı çağırmışlar; kelime-i şehadet getirmesini bilmiyor. Babası Amerika'ya, Fransa'ya göndermiş, tahsil görmüş, gelmiş; çocuk kibar, centilmen, ütülü

pantolon giymesini biliyor, güzel sinekkaydı tıraş olmuş, papyon kravat takmış; din bilmiyor, bir şeyden haberi yok. İman nedir, bilmiyor. Evlenecek, gusül etmesinden haberi yok. Cahillik bu kadar yaygın…

Sen biliyorsun, niye öğretmiyorsun? Sen Allah'ın sıhhat âfiyet verdiği kulsun, niye dine çalışmıyorsun?

Bir işçi biliyorum, arkadaşlarımdan öyle kimseler var, o muhitinde anlata anlata, mücadele ede ede, fikren hakkı söyleye söyleye bir grup meydana getirebiliyor. Koca tahsilli, şu kadar unvanı olan bir insan, beş para etmiyor, çünkü susuyor, konuşmuyor.

Kadınların eğitime ihtiyacı var. Erkeklerin eğitime öğretime ihtiyacı var. Çocukların eğitime öğretime ihtiyacı var. Ailelerin, köylünün, işçinin ihtiyacı var. Kimse haramı, helâli bilmiyor. Allah'ın gazabına uğrayacaklar, cehenneme düşecekler. Dinimiz unutulacak. İslâm yeryüzünden azalacak, çekilecek. İlk çıktığı yere, geriye doğru gidecek.

Nerede bizim hani Balkanlar, Tuna vilâyetimiz nerede? Ezanların okunduğu Belgradlar, Sofyalar, Kırımlar, Kafkasyalar, Şeyh Şamillerin yaşadığı yerler, Türkistanlar nerelerde? Ya Çin'in, ya Rus'un, ya Bulgar'ın eline geçti.

Nerede hani İspanya'da Endülüs müslümanları? Yok…

Bir ara Sicilya müslümanmış, Malta müslümanmış, nerede?.. Yok!

Türkiye de böyle giderse... Zaten Suriye öyle olmuş, Irak böyle olmuş... Kalmayacak yeryüzünde...

Sen ben çalışmazsak, Allah-u Teàlâ Hazretleri kadr ü kıymeti bilinmeyen nimeti insandan çekip alıyor:

"—Sen kıymetini bilmedin mi? Ver. Ben sana bir nimet verdim, onun kıymetini bilemedin, seni mahrum bırakıyorum!"

Arkasından felâketler yağıyor, her çeşit felâket...

d. Derdimizi Anlatamıyoruz

Allah'ın dinine çalışmak hepimizin boynumuzun borcudur. Memuriyetten de önce, işçilikten de önce, kazançtan da önce, her

şeyden önce üstümüzde Allah'a kul olmak, Allah'ın dinine hizmet etmek vazifesi var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri ayet-i kerimeyle bildiriyor:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'budûn.*) "Ben cinleri ve insanları başka bir şey için yaratmadım; ancak ve sadece bana ibadet etsinler diye yarattım." (Zâriyat, 51/56) buyuruyor.

Başka bir şey için yaratılmış değiliz, vazifemiz Allah'a kulluk etmek… O Allah'a kulluk etmeyi yaparken, arada dosta düşmana muhtaç olmayayım diye çalışırsın, kazancını sağlarsın. Çalışırken de yine dilinle Allah'ın dinine hizmet edersin.

"—Dalmışız dünyaya, unutmuşuz âhireti..."

Olmaz! Âhiret bizim asıl işimiz. Asıl kazanç için koşacağımız yer âhiret.

Kimse çalışmıyor. Herkes kaçıyor.

"—Hadi gel, çalış!"

"—Benim işim var, bürom var."

"—Hadi sen çalış!"

"—Benim dükkânım var."

"—Hadi sen çalış!"

"—Benim memuriyetim var..."

E bu hayır işlerini kim götürecek? Kim götürecek bu hayır işlerini?

"—Beni de kayıttan sil."

Arkadaşlar şikâyet ediyorlar. Bir şehre gittik, bir hayır cemiyeti kurmuşlar. İdare heyetine adam bulamıyorlar. Dünya kadar müslüman adam var, biliyorum camiler doluyor, orada da hayra gelmiyor.

Hepiniz bir derneğe gireceksiniz, bir yerde çalışacaksınız. Vazifeniz. Mahallenizdeki bir hayır derneğine, semtinizdeki bir hayır derneğine gireceksiniz, Allah rızası için çalışacaksınız.

Öyle;

"—Ben kendim çalışayım, çabalayayım, namazı kılayım, tesbihi çekeyim, cennete hop kapağı atayım..."

Atamazsınız ki, Allah engeller;

"—Sen niye kendi kendine böyle yaptın? Niye öteki müslümanları düşünmedin? Dön geri!" der.

Kardeşlerimizden birisinin kız kardeşi rüya görmüş. Rüyada ölmüş, kabirde melekler gelmiş; "Senin Rabbin kim?" Boynunu bükmüş, doğru düzgün bir tatminkâr cevap verememiş. Bir azarlamışlar, "Dön!" demişler, "Öğrenememişin, git öğren, gel!" demişler. Ter içinde uyanmış.

Rabbimizi bilmeden, yolunda çalışmadan ne yüzle gideceğiz? Hepiniz çalışacaksınız.

"—Hocalar çalışsın, tamam."

Öyle şey olur mu? Hocalar çalışsa, ateş olsa cirmi kadar yer yakar. Hoca ne yapabilir?

Camiden dışarıya zaten gidemez. Gitse kahveye giremez. Piyasaya giremez. Bu şehrin kaç milyon nüfusu var? Kaç tane hoca var? Her birine taksim etsen, şu hoca şu kadar milyon, böl; o kadar hocaya başa çıkmak mümkün değil. Adlarını okuyamaz.

Hepimiz çalışacağız. Hepiniz çalışacaksınız. Hepiniz bugün hemen gidin, sorun:

"—Bizim bu civarımızda hangi dernek var?"

Bir derneğe girin, çalışın. Bir hayır derneğine, hayırlı bir işe, Allah'ın razı geleceği bir işe... Zevke, eğlenceye, sefaya değil, biraz sıkıntıya, meşakkate gününüzün biraz vaktini ayırın bakalım.

Sabahtan çıkıyorsun evden, nereye gittin?

"—Hocam kabahatli bir yere gitmedim. Dükkânıma gittim. İşime gittim."

Pekiyi, sabahtan akşama kadar dünya için çalıştın, âhirete ne zaman çalışacaksın? Senin kabahatin ahirete çalışmamak. Evet, kabahatli bir iş yapmıyorsun ama ahirete çalışmıyorsun.

Hiç kimse çalışmıyor. Koca bir şehir… Sordum:

"—Nüfusu ne kadar?"

"—Yüz elli bin..."

"—Yedi tane vakfa üye bulunamıyor mu? Vakfın idare heyetine yedi kişi çıkmıyor mu? Yedi tane adam yok mu burada?"

Var… Dünya kadar kıymetli kardeşlerimiz, hepsi tahsilli kardeşlerimiz; herkes yan çiziyor, kaytarıyor.

Nereden kaytarıyorsun?

Allah'ın vazifesinden kaytarıyorsun. Allah'ın yolundan kaytarıyorsun. Allah'a hizmetten geri kalıyorsun.

Lokmasını yiyorsun, elini açıyorsun, dua ediyorsun, hayır istiyorsun, sıhhat istiyorsun, âfiyet istiyorsun, hizmete gelince kaçıyorsun. Böyle erkeklik olur mu? Böyle vefa olur mu? Böyle Müslümanlık olur mu?

Cahillik işte... Müslümanın Allah indinde itibarı var; cahil, cimrilik ediyor, korkaklık ediyor, cahillik ediyor. Öyle mi olur?

Sana ben şimdi çıkartsam, mor mor binliklerden yüz bin tane versem, etrafımda pervane gibi dönersin;

"—Ya bir şey yokken hoca bana yüz bin lira para verdi, Allah razı olsun, ne iyi adam, mâşaallah..."

Allah sana her gün, her an yüzbinlerle ölçülemeyecek ne nimetler veriyor; onlara bir şükür yok mu? Onlara karşı bir çalışma yok mu?

Çalışmamaya alışmışız.

Bir devletin başkanına sormuşlar da;

"—Sizin bu ülkeyi ne mahvetti?"

"—Nemelazım" demiş.

Lastikli konuşuyor. "Sorma, bunu söylemek bana gerekmez. Yoksa o söylenirse başım derde girer." gibi bir mânaya geliyor. Ama o mânaya dememiş, "nemelazımcılık" demek istemiş.

O aldırmıyor, bu aldırmıyor, camiler harap... Bir ara harap değil miydi? Camiler harap.

Bugün Laleli'ye gittim. El-hamdü lillâh, hoşuma gitti. Evvelce gitmiştim, orada bir Roma harabesi, Bizans harabesi vardı, büyük bir taş temel, bu bizim caminin olduğu parsel kadar kocaman yer, daha büyük bir yer. Dairevî kesme taştan eski bir şey yapmışlar. Ne idi ise Almanlar gelmiş kazı yapmışlar, yapmışlar, yapmışlar… Ondan sonra yakmışlar kaçmışlar. Kazıyı yapanlar, kim bilir neler buldular, hazine mi buldular... Kazı barakasını da yakmışlar, sırra kadem basmışlar, kaçıp gitmişler.

Sen orada niye Alman'ı çalıştırıyorsun? Kendi memleketinin eserinde niye başında durmuyorsun, niye ne çıkardığına bakmıyorsun?

Tabii orayı kazacağız derken yanda da bir cami, o cami de temelinden oynamış, harap olmuş. Gâvurun eserini çıkartacağız

derken, müslümanın camisi gümbürtüye gitmiş.

Üzülmüştüm, birkaç yerde de söylemiştim. Şimdi bu sefer arkadaşla gittik, baktım cami yeniden tamir ediliyor. Güzel, hoşuma gitti.

Camilerimiz harap. Kitaplarımız kese kağıdı yapılmış, leblebici külahı olmuş, toprağa gömülmüş, atılmış. Hep senin, benim mesuliyetsizliğimizden, nemelazımcılığımızdan.

Çalışacağız, sahip çıkacağız.

Allah'ın öyle gayretli kulları var; eline fermuarlı çantayı alıyor, bir yerde bir harap cami görmüş, onu imar edecek; kapı kapı dolaşıyor, başarıyor… Vakıflara gidiyor, dilekçe veriyor, belediyeye gidiyor, şöyle yapıyor, böyle yapıyor... Eh, arkasından bir şey bırakıyor: "Şu camiyi bu yaptı..."

Ben Mahmutpaşa'da hatırlarım, İstanbul'un ilk alındığı zamanlarda yapılmış bir camiymiş, içinde ayakkabıcı dükkânları vardı. Parsel parsel parsel dükkânlar vardı. Bir Ermeni'nin malıymış diye duydum. O zaman tam mihrabının olduğunu yere de, o dükkânların ihtiyaç yeri lazım ya, yüznumarayı kondurmuş. Belki de şuurla yaptı, belki de hiç aldırmadan yaptı. Sen ibadethanene bakmazsan Ermeni bakar mı? O mu kollayacak?

Bakmamışız, yıkılmış.

"—Bu kadar ibadethane bu şehre çoktur, yıkın!"

"—İçinde namaz kılan olmadıktan sonra çoktur, yıkın!"

Yıkılır tabii... Sen gitmemişsin, namaz kılmamışsın. Sen değil de senden büyükler yapmamış. Ama sonradan sahip çıkıldı, ortaya çıktı, kitabesi konuldu, büyük bir cami oldu. Demek ki sahip çıkılınca oluyor.

Çalışacağız. Gidiyorsun para istemeye, sırtın terliyor. Alışmamışsın, dilenci değilsin, bir şey değilsin, kendi kazancın iyi... Benim kazancım iyi, meselâ şahsen hiç kimsenin yardımına ihtiyacım yok. Zekât almam, ihtiyacım yok. Zekât verme durumundayım. Gidiyorsun birisinden para isteyeceksin, sırtı terliyor, alışmamışız. Anamdan babamdan bir şey istemeye alışmamışım.

"—Ya şu vakıf, şu iş olacak, para ver." diyorum.

Karşıdaki nazlanıyor.

Ya zulümdür senin bana bu yaptığın... Ben de senin gibi haysiyetli bir insanım. Benim para isteyecek durumum yok ki... Para isteyecek adam değilim ki ben. Allah rızası için yüzümü kızartıyorum, istiyorum. Sen teşekkür et, geç yap bu işi.

Millet kendisini naza çekiyor.

"—Müslüman ol!"

"—Iıh..."

Kenara çekiliyor.

"—Namaz kıl!"

"—Iıh..."

"—Allah yolunda yürü, sevabını kazan."

"—Iıh..."

"—Ya etme eyleme, hadi gel camiye..." arkasından ite kaka...

"—Yahu senin baban müftüydü, deden hocaydı, şeyhti. Sen niye böyle ite kaka geliyorsun? Sen kendin iyi müslüman ol, başkasını getir."

Niye uğraştırıyorsunuz? Ben bırak seninle uğraşmayayım da gideyim şuradaki zibidi çocuklarla uğraşayım, dans eden, samba mı

rumba mı, diskotek mi bilmem ne mi, ömrünü orada geçirenleri kurtarmaya çalışayım. Müslüman evladıyla uğraşmaktan sapıtmışları doğrultmaya imkân olmuyor ki, cevap vermeye imkân olmuyor ki...

Bir gazetemiz yok. Bir gazete çıkartalım dedik. Çıkartamaz mıyız, koca cemaat? Çıkartırız. Benim iki tane evim var, bir tanesini satarım; 15-20 milyon ben koyarım, sen koyarsın, bir gazete çıkartırız. Bir hesapladık, ölçtük, baktık, ne istiyor? Aşağı yukarı 1 milyar istiyor.

Gazete çıkartacağız. Ne Hürriyet'ten aşağı kalırım ne Milliyet'ten; çıkartırım evelallah. Ama para lazım!

Hadi ben dairemi ortaya koydum; herkes koysun, çıkartalım. Fazlasını koysun! "Evinden çıksın gitsin." demiyorum, fazlasını koysun.

"—Hocam bu oturma yerim, bu kira gelme yerim, bu yazlığım, bu sonbaharlığım, bu kışlığım, bu ilkbaharlığım, bu Akdeniz'deki yazlığım, bu Karadeniz'deki yazlığım, bu Ege'deki yazlığım, bu bilmem neredeki yazlığım..."

Nasıl gideceğiz cennete? Fedakârlık yapacağız, çalışacağız.

Ben istemeden parayı vereceksin. Çalışan kimi görürsen ver oraya, beni ne istettirip duruyorsun?

İşte cahilliğimizden cimrilik ediyoruz, korkuyoruz, cahillik ediyoruz. Halbuki Allah indinde ne mevkiimiz var, onları kaybediyoruz. Çalışan kazanır.

Fakir fukara kardeşler veriyor. Buraya talebe gelmiş, üstünde doğru düzgün giyimi yok, babasından aldığı harçlığın bir kısmını getiriyor;

"—Hocam şu cami tamir ediliyormuş, ben de sana yardım edeyim."

Ya benim sözüm sana değil ki! Benim sözüm fabrikatör olup da fabrikasından bir hayır para ayırmayan, şuraya filanca şey olup da şöyle yapmayana... Yapana sözüm yok zaten. Ama sanki ondan istemişim gibi harçlığının yarısını getirmiş.

"—Al kardeşim, sen bunu al, kendin ye, ben daha sana para vereyim."

Asıl yapabilecek olan yapsın! Sen oku, iyi beslen, iyi insan ol,

zenginle… Zenginlediğin, elin feraha erdiği zaman sen de yardım et! Düşün “Ben bir zamanlar şu durumdaydım. Şimdi kim bilir benim gibi kaç tane kardeşim vardır...” de, ara bul. Sen de onlara yardım et. Şu anda senden istemiyorum.

Muhtaçtan istemiyoruz ama, müslümanların zenginde hakkı var.

Bizim Suudlu kardeşlerimiz, Kuveytli kardeşlerimiz uçağının tokmağını altından yapıyor. Hakkı var mı? Yok.

Nereden kazandı bu parayı? Madenlerden kazandı.

Madenlerin parası kimindi? Beytülmâlindir. Petrolden kazandı. Müslümanların hakkıdır. Sen onu altınla kaplayamazsın.

Atlıyor özel uçağına, İspanya’da bir oteli tepeden tırnağa kapatıyor, 30 bin dolar akşamı. Şarkıcı getiriyor, ona şarkı söylettiriyor, keyif yapıyor, sefa yapıyor. Hakkı yok!

İran şahı ölmüş, neyse hadi onun hakkında konuşmayalım...

Markos, mesela şimdi Filipinler’de devrilen, adamın 30 milyon dolar serveti varmış. Nereden topladın sen bunu? Sen neydin? O miletin parasını çaldı çırptı, 10 milyon dolar. Türkiye bütçesi gibi para çalmış çırpmış.

Pekiyi o çalmış çırpmış, hırsız her yerde eksik olmaz, sen niye çaldırtıyorsun?

Bir de çaldırtmamak lazım. Bunun için herkesin çalışması lazım. Herkesin vazifesini bilmesi lazım. Herkesin tıkır tıkır sosyal vazifesini bilip çalışması lazım. “Üzerime düşen hizmet nedir?” diye çalışması lazım.

Anlatamıyoruz, anlatamıyoruz.

Atılmışım iki lâ-yefhemin meyanesine;
Zemîne anlatamam, âsumâne anlatamam!

“İki tane laf anlamazın arasına atılmışım. Yere anlatamam, göğe anlatamam.” diyor şair. Muallim Nâci’nin böyle bir sözü var.

Beyân-ı maksad için yâre tercemânım var;
Belâya bak ki, onu tercemâna anlatamam!

Bizim de hayırlı işler yapacak böyle bir idealist cemaatimiz var; ona anlatamıyoruz derdimizi... Yapacak, derdimizi anlatamıyoruz.

Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor. Siz bilirsiniz.

e. Peygamber SAS Efendimiz'in Akrabalarını Sevmek

Abdulmuttalib ibn-i Rebia rivayet etmiş. Ahmed ibn-i Hanbel'de geçiyor. Peygamber SAS Efendimiz yemin ederek yine buyuruyor ki:[168]

وَاللّٰهِ لاَ يَدْخُلُ قَلْبَ امْرِئٍ إِيمَانٌ حَتَّى يُحِبَّكُمْ لِلّٰهِ وَلِقَرَابَتِي

(أحمد عن المطلب بن ربيعة)

RE. 456/2 (*Va'llàhi lâ yedhulü kalbe'mriin îmânün, hattâ yuhibbeküm li'llâhi ve li-karâbetî*)

(*Vallàhi*) "Allah'a yemin olsun ki... (*Yedhulü kalbe'mriin*) Bir adamın kalbine girmez. (*İmânün*) İman girmez. (*Hattâ yuhibbeküm li'llâhi*) Allah için sizi sevmedikçe. (*Ve li-karâbetî*) Bana akraba olduğunuzdan dolayı sizi sevmedikçe..."

Peygamber Efendimiz Allah'ın peygamberiydi. Bu tarafa dönükken arkada olanları bilirdi. Yeminle söylüyor; "Ben arkamdan da görürüm!" diyor. Gösterince Allah gösterir, Allahu Teàlâ Hazretleri'nin sevgili kulu olunca...

İleriye doğru olacak şeyleri de bize bildirdi: "Kıyamet şöyle kopacak, şunlar olacak, bunlar olacak..." diye hadislerde hep okuyoruz. Devam edersek, belki bu sayfada da gelir. Tabii Peygamber Efendimiz kendisinden sonra ümmetin neler yapacağını da asır asır, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bildirmesiyle biliyordu. Akrabasına, Kureyş cemaatine, yakınlarına diyor ki:

"Allah'a yemin olsun ki bir kişinin kalbine iman girmez, sizi Allah için ve bana yakınlığınızdan, akrabalığınızdan dolayı sevmedikçe."

---

[168] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.207, no:1777; Ahmed ibn-i Hanbel, *Fadailü's-Sahabe*, c.II, s.918, no:1757; Abdulmuttalib ibn-i Rebia RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XII, s.104, no:34202; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.430, no:25240.

Aklınız alıyor mu bilmiyorum?

Almaz… Biz merhametli bir milletiz, el-hamdü lillâh katı kalpli değiliz. Peygamber Efendimiz'in kucağına alıp, öpüp sevdiği torununu şehid ettiler, kıtır kıtır kestiler. Olacak iş mi?

Peygamber Efendimiz'in hemen arkasından, gözünün bebeği, methettiği, övdüğü, makamına geçmiş olan Hz. Osman'ı Kur'an okuyup dururken şehid ettiler... *Radıya'llàhu anh*… Kanları Kur'ân-ı Kerîm'in üstüne damladı. Olacak iş mi, akıl alıyor mu?

Olmuş. İnsan rüya filan sanır, olmaz diye düşünür. Hz. Hasan Efendimiz'in başına o geldi. Hz. Hüseyin Efendimiz'in başına o şehidlik geldi. Hz. Ali Efendimiz'in başına o geldi.

Hz. Ömer Efendimiz'i hançerlediler, başına o geldi. Sordu:

"—Beni kim hançerledi?"

"—Bir İranlı köle..." dediler.

"—El-hamdü lillah, beni bir müslüman hançerlememiş." diye sevindi.

Müslüman olsa üzülecek. Müslüman cehenneme girecek diye üzülecek. Öyle insanlardı. Ama kimisi şehid oldu, kimisi öyle gadirlere uğradı.

Bunları bildiği için Peygamber Efendimiz ikaz ediyor.

Bir insan bir insanı severse onu çevresiyle sever. Beni sevip beni davet ediyor, çocuğumu davet etmiyor. Olmaz ki; ben çocuğumla bir aradayım, beni ayıramazsın ki, senin için ben çocuğumdan vazgeçmem. İş bu sefer olmaz. Çocuğuyla beraber, Peygamber Efendimiz'in torununa, kucağına almış, sevmiş olduğu kişiye sen yan bakarak, "O peygamberdir onu seviyorum; bunu sevmiyorum." diyemezsin ki. Olacak iş değil. Onu ikaz ediyor.

Onun için Peygamber Efendimiz'i severiz, sünnetini severiz, sülalesini severiz, soyunu severiz, adını severiz, hadisini severiz, yâdını severiz, her şeyini... Her şeyine canımız feda... Her şeyiyle seveceğiz.

Allah bize Efendimiz'in sevgisini ve yolunda gidenlerin sevgisini ihsan eylesin…

Tabii asil bir aile...

Medine-i Münevvere'ye evliyâullahtan bir zât geldi. Aç, Allah'ın

sevgili kulu ama parası yok, haram yemiyor. Parasız pulsuz Medine-i Münevvere'ye geldi. Aç, halsiz, bîtap. Mescid-i Nebevî'de oturdu, baktı tâkati yok, teveccüh etti, dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, senin beldene seni ziyarete geldim, açım!"

Kabr-i Şerîf'e teveccüh etti, böyle iltica etti, dahâlet eyledi. Açlıktan sızdı, uyukladı kaldı.

Biraz sonra omzuna birisi vuruyor, onu uyandırıyor. Uyanıyor, bakıyor, elinde bir tepsi, yüzü melek gibi güzel bir insan, öyle pırıl pırıl nurânî bir insan. Diyor ki:

"—Dedemize bizi şikâyet eden sen misin? Al, ye..."

Demek ki Efendimiz torunlarına:

"—Benim bir sevgili misafirim var, Mescid-i Nebevî'de aç kalmış, hadi ona bir tepsi götürün!" demiş, o da tepsiyi almış gelmiş:

"—Dedemize bizi şikâyet eden sen misin? Al bakalım, hadi tepsinin içinde yiyecekler, buyur ye!" diyor.

Mânevî hayat böyle.

Şimdi kalkmış bir zibidi, kerâmeti inkâr ediyor:

"—Ya bu ne, bu ne?"

Kediyi ensesinden tutarsın, "Gel bakalım, bu yaptığın nedir?" diye gösterirsin. Yakalasam ensesinden de, göstersem:

"—İşte bu kerâmet! Allah'ın sevdiği kullara muamelesi işte böyle…"

Kerâmeti inkâr ediyor, onu inkâr ediyor, bunu inkâr ediyor.

"—Yahu senin bari dinden biraz bilgin var mı, azcık bir şeyler okudun mu?"

Bir şeyler okudu ama dinden hiç nasibi yok. Arapça bilmez, tasavvufa çatar, tasavvuf büyüklerine çatar, hadise çatar. Bir hadis söylersin;

"—Senedi ne?"

Sana ne senedinden? Senedini söylesem, anlayacak mısın? Sen hadisin senediyle sepetiyle ilgili konuşacak adam mısın?

Yeniden içtihat yapmaya kalkıyor. İçtihadın hakkına, salahiyetine sahip misin? Değil… Bilgisi bir avuç kadar bir şey, deryalarla baş etmeye kalkıyor.

Fuzûlî'nin dediği gibi:

Pehlevanlar, bâd-pâlar seğridende her yana,
Tıfl hem cevlân eder, ammâ ağacdan atı var.

"Pehlivanlar, bahadırlar, süvariler atlara binip de cenk meydanında kılıç kuşanıp koştukları zaman, çocuk da heves eder, ağaçtan ata biner. "Deh deh, deh deh..." Heves ediyor ama çocuk, çomağa binmiş, altındaki at değil çomak..."

Allah bizi doğru yoldan ayırmasın. Hakkı göstersin. Dininin inceliklerine âşinâ eylesin. Gafil ve cahil eylemesin. Küstah ve edepsiz eylemesin. Haddini bilmez eylemesin.

Efendimiz'in sülalesi de temiz.

"—Nikâhlı ailelerden tenasül ettim geldim. Benim ecdadımdan hiç gayr-i menkûf olarak, nikâhsız olarak bir muamele olmadı." buyuruyor.

Peygamber Efendimiz hep meşru, muntazam, nikâhlı olarak asil bir şekilde geldi, öyle de devam etti.

İnsan hakikaten bir seyyid gördüğü zaman eriyip gidiyor. Edep, terbiye, güzel görünüş, nuraniyet; belli, o nasibini oradan almış, o sülaleye bağlı, belli oluyor. Elbet severiz.

Sonra Peygamber Efendimiz'in bir iltifatı oldu, şöyle buyurdu ki:[169]

آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ (طس. عق. ك. في تاريخه ، ق. وضعفه عن أنس)

RE. 4/9 (*Âlü muhammedin külli takiyyin*) " Muhammed'in âli, yâni benim soyum, her müttakî kimsedir."

Hani "Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî" diyoruz ya, âline de salât u selâm ediyoruz.

---

[169] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat,* c.III, s.338, no:3332; *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.199, no:318; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.152, no:2693; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid,* c.II, s.217, no:1567; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.146, no:512; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.418, no:1692; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.475, no:17946; İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ, c.VII, s.41; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.177, no:5624; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.16, no:17; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.35, no:33.

“Her takvâ sahibi kimse Peygamber SAS Efendimiz’in âlindendir.”

Ne güzel iltifat! Demek ki boynu bükük bir zenci olsa, bir dudağı yerde bir dudağı gökte bir Arap olsa, gözü çekik bir Çinli olsa, bir Endonezyalı olsa, bir Japonyalı olsa, müslüman olduktan sonra, takvâ ehliyse Efendimiz ona “Sanki benim âlimdir.” diye iltifat ediyor.

Allah bizi takvâ sahibi eylesin. Takvâ sahibi olup da Peygamber Efendimiz’in âli cümlesine girmeyi nasip eylesin…

f. Cehenneme Bir Giren Senelerce Yanacak

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz yemin ederek buyuruyor ki:[170]

وَاللهِ لاَ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ، مَنْ دَخَلَهَا حَتَّى يَكُونُوا فِيهَا أَحْقَابًا ؛ وَالْحُقُبُ بِضْعٌ وَثَمَانُونَ سَنَةً ، وَالسَّنَةُ ثَلاَثُمِائَةٍ وَسِتُّونَ يَوْمًا ، كُلُّ يَوْمٍ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ (الديلمي عن ابن عمر)

RE. 456/3 (*Va’llàhi lâ yahrucü mine’n-nâri, men dehalehâ hattâ yekûnû fîhâ ahkàben, ve’l-hukubu bid’un ve semânûne seneten, ve’s-senetü selâsü mietin ve sittûne yevmen, küllü yevmin keelfi senetin mimmâ teuddûn.)*

(*Vallàhi*) “Allah’a yemin olsun ki... (*Lâ yahrucü mine’n-nâri, men dehalehâ hattâ yekûnû fîhâ ahkàben)* Cehenneme bir adam girmeye görsün, kim oraya girerse, orada *ahkàben* kalmayınca çıkamaz. Cehenneme girmiş olanlar, orada ahkâben kalmadıkça dışarıya çıkmayacak.”

Ne demek, *ahkâben*? Birkaç *hukub*, hukublarca kalmadıkça…

Hukup ne demek? Bir zaman ölçüsü. Biz meselâ asır diyoruz,

---

[170] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.358, no:7029; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.III, s.106, no:350; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.X, s.725, no:18632; *Kenzü’l-Ummâl*, c.XIV, s.633, no:39543; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXII, s.430, no:25239.

yüzyıl demek. Bu, Araplar'ın o zamanda kullanılan bir zaman birimi.

Efendimiz arkasından söylüyor:

(*El-hukubü bid'un ve semânûne seneh*) *Hukub*, birkaç seksen senedir. (*Ve's-senetü selâsü mieti ve sittûne yevmen*) Bir senesi üç yüz altmış gündür."

Kaç gün olduğunu bulmak için 80 küsurla 360'ı çarpacağız. Birkaç tane daha hukup olduğundan, en aşağı üçle çarpmak lazım; beş olur, yedi olur.

Ve arkasından da devam ediyor, buyuruyor ki:

(*Küllü yevmin keelfi senetin mimmâ teuddûn*) Ahiretin her bir günü ise, sizin bildiğiniz bin senedir."

Demek ki âhiretin bir senesi 360 bin yıl oluyor. 80'le çarparsak; bilmem kaç milyon sene oluyor. Bir insan cehenneme düştü mü, artık şu anda rakamını tam söyleyemeyeceğim kadar sene yanacak.

Cehenneme kimler düşecek? Kâfirler gidecek, müşrikler gidecek; ebedî kalacaklar. Mü'minlerin kabahatlileri, edepsizleri kabahatinin, edepsizliğinin, günahının miktarınca yanacak, çıkacak.

Acaba az yanıp mı kurtulacak? İşte bu kadar, en azı bu. En azı bilmem kaç milyon sene yandıktan sonra çıkacak, kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi fazl u keremiyle, cehennemine hiç düşmeden cennetine ilk girenlere dâhil eylesin…

Bir girdi mi insan mahvolur. En aşağı bu kadar milyon sene yanacak. En aşağısı bu! Ebedî değil de bu kadar milyon sene...

Milyonun dile söylemesi kolaydır. Geçer mi gün? Geçmiyor. İnsan oruç tutuyor da yaz gününde ağzı kuruyor da bir türlü akşam gelmiyor... Bekle babam bekle... Geceleyin ağrı oluyor, bir türlü sabah gelmiyor. Sancıdan kıvranıyor, doktor gelse de sabah olsa da diye sabah olmuyor.

O kadar milyon sene nasıl geçecek? Geçmez.

Onun için cehennemden âzâd olmaya çalışacağız. Burada cenneti kazanmaya gayret edeceğiz. Burada bu dünyada ölmeden, fırsat elden kaçmadan, ecel gelip çatmadan cenneti kazanmaya çalışacağız, cehennemden kurtulmaya çalışacağız. Araştıracağız.

Hiç sordun mu:
“—Allah’ın en çok sevdiği amel hangisidir?”
Hiç aklımıza gelmedi ki... En kazançlı işi sorduk. En itibarlı mesleği sorduk. En iyi okulu sorduk. Her şeyin en güzelini aradık. “Baklavanın en meşhuru nerededir?” diye sorduk. Manzaranın en güzelini öğrendik. Malın en iyisini, her şeyin en iyisini biliyoruz
Biliyoruz da Allah’ın en çok sevdiği en güzel ameller hangileridir, sormadık. Girişmedik, çalışmadık. Eyvah! Ömür geçti, saç sakal ağardı; Allah yoluna bir güzel iş yapamadık. Benim hâlim nice olur? Ben ölüversem, bu akşam ölüversem benim hâlim nice olur?
Hiç elimde bir şey yok, bir sermaye yok, ahirete ben nasıl gideceğim? Hadi o kardeşimiz rüyada görmüş de kovmuşlar da dönmüş dünyaya... Ya ben ölüp gittikten sonra kabirde, “Rabbin kim?” diye sordukları zaman cevap veremezsem, oradan kovulursam, nereye gideceğim?
“—Bunlar olacak mı? Sağlam rivayetler mi?”
Âyetlerle sabit, hadislerle sabit. Bunlar olacak. Akıllı insan, bunlar olacağına göre tedbir alır. Akılsız insan da sallanır. Sallım sallım ortada sallanır.
“—Hele yarın bir gelsin, yarın yaparım.”
“—Hele bir emekli olayım, hacca giderim.”
“—Hele bir bilmem ne olsun, şöyle yaparım böyle yaparım...” der durur. İleriye doğru atar durur.
İleriye atmayalım! Hemen bugünden tezi yok, hatta şimdiden, bir taraftan vaaz dinleyelim bir taraftan kalbimizden, dilimizden Allah diyelim, bir şey yapalım. Sevaplı bir şey yapmaya çalışalım! Bir anımızı boş geçirmemeye çalışalım!
Birazcık birimiz bir gaflete düşersek, ötekimiz ikaz etsin:
“—Kardeşim sen ne yapıyorsun? Bu ölümlü dünyada değer mi böyle şeyle uğraşmaya? Gel Allah’ın yoluna; şu hayırlı işi yap. Gel beraber yapalım, sevabı beraber kazanalım.”

Şu İskender Paşa’ya imrenirim. Hocamız Rh.A. seneler senesi burada imamlık yapmıştı. Hicaz’a gider, toplanırız, tesbih çekeriz, dua olur, duada İskender Paşa’yı unutmaz. Ankara’ya gelir, unutmaz. Öbür tarafa gideriz, unutmaz. Bu İskender Paşa’ya giden sevaplara imreniyorum.

Neden? Cami yaptı. O camiye de Allah'ın bir salih kulu, bir zaman geldi, imam oldu. Allah bizlere de hayırlar nasib etsin. Ölüp gideceğiz...

İskender Paşa, Sultan Beyazıt'ın itibar ettiği, itimat ettiği bir adamdı. Beyazıt sefere gittiği zaman; "Gel bakalım, İstanbul'u sana emanet ettim." diye bırakırdı. Güvenilir insandı. "Hadi İstanbul'un idaresini sana bıraktım, aman arkamdan iyi bak." diye Sultan Beyazıt sefere öyle giderdi. İtibarlı bir insandı. Emrinde ne hizmetçiler vardı, ne paşaydı, hazinesi kim bilir neydi ama işte o da kara toprağa girdi. Kimse kalmıyor ki; ne padişah kalıyor, ne peygamber kalıyor, herkes göçüp gidiyor. Hızır AS müstesna. İsa AS'ın hâli özel bir durum. Herkes göçüp gidiyor.

Biz de arkamızdan hayırla anılmamıza vesile olacak, ahirette yüzümüzü güldürecek hayırlı işlere koşalım! Bırakalım bu dünyanın ufak tefek oyalayıcı, aldatıcı şeylerini; bırakalım bu

gafletle, cehâletle ömürleri har vurup harman savurmayı; Cenâb-ı Hakk'ın yolunda hayırlı işlere koşalım. Derneklere girelim. İnsanların doğru yola girmesine çalışalım. Kesemizin ağzını açalım, el birliğiyle hizmetler yapalım.

Caddemizi, evimizi barkımızı intizama, düzene sokalım. Çoluk çocuğumuzu güzel terbiye edelim, iyi terbiye edelim. Terbiyeli, akıllı uslu insanlar çoğalsın, memleket gül gülistan olsun. Çalışalım, burası dolsun, iyilikle taşsın, cihanın her tarafına hayır götürelim.

Şimdi utanıyorum, üzülüyorum, isim söylemeyeceğim, kökü dışarıda, yabancı bir dernek diyor ki:

"—Tarihî camilerimizi, tarihî çeşmelerimizi ihmal etmeyelim, onaralım, kurtaralım!"

Yazıklar olsun bize! Kökü dışarıda cemiyetlere mi kaldı bunları kurtarmak? Biz hayırların kadrosuyken onlara mı kaldı işler? Dedelerimizin yaptığı şeyi başkalarına mı korutturacağız?

Zelzele oldu, Amerika Çin'e yardım gönderdi de Çin yardımı kabul etmedi. "İstemeyiz yardımınızı!" dedi. Zelzele olmuş, çadır madır, bilmem ne... Çin yardımı kabul etmedi.

Bizim nerdeyse adımız mesleğimiz dilenciliğe çıkacak. Ya yemem, içmem, istemem bir şey. Yemem, içmem, memlekette ot yerim! Eline bıçağı alıyor köylü bacılar, çayırdan köklüyor, bir otlar buluyor, akşam yiyor. Ne olacak! Zaten ekmek sıkıntısı yok, atıla atıla dağlar gibi ekmek oluyor. Kimseye ihtiyacımız yok ama haysiyetimizi, şerefimizi bulmamız lazım.

Çalışkan olmamız lazım. Kim oluyor onlar?

Bizim dedelerimiz hepsinden asil insanlardı, çünkü müslümandı, ötekisi müslümanın tırnağının ucu olamaz. Tırnağının altında kir bile olamaz. Dedelerimiz müslümandı. Onlar hâkimken dünyada sulh, sükûn vardı. Bunlar hâkimken silah fabrikası zarar etmesin diye adamlar harp çıkartıyor. Silah fabrikası zarar etmesin diye.

Bu ölenler? Ölsün. Ölürse ölsün.

Parası artsın, silahı satılsın, parası dolsun, keyif yapacak. Miami'ye mi gidecek, Havai adalarına mı gidecek, bilmen hangi nerede ne zevki sefa yapacaksa, utanmadan içecek, utanmadan

eğlenecek... Sanki kan içiyor... Çünkü silah satarak kazandı. Saadetleri başkalarının gözyaşlarına bağlı...

Bizim dedelerimiz öyle değildi; asil insanlardı, temiz insanlardı. Zulmetmemişlerdi. Bir düşman ülkesinden geçerken üzüm koparmışsa sahibini bulamamışsa üzümün parasını çıkınlayıp dalına asmıştı. Kimseye kem gözle bakmamıştı. Şimdi Afganistan'da anlatıyorlar da Rus askerlerinin müslüman ahâliye tecavüzlerini...

Bizim burası istilaya uğrarsa ne yaparız? Bizim bu tembelliğimizden, bizim bu cehâletimizden, bizim bu savurukluğumuzdan, bizim bu birbirimize buğzumuzdan, kinimizden, adâvetimizden yarın buraya da saldırırlarsa ne yaparız?

"—Hocam silahı alır, çarpışırız."

Hangi silahı? Kendin yapabiliyor musun? İşte Amerika, İngiltere, Fransa vermiyor. Kendin yapacaksın. Kendi fabrikanı kendin yaparsın, silahını kendin yaparsın, kendin de içinde çalışırsın, hem yersin hem içersin hem rahat edersin.

Paraları video teyplere harcadık, renkli televizyonlara harcadık. O sahneleri görmeseydik kıyamet mi kopardı? Bütün millî servet gitti. İkide bir de bozulur...

Herkesin evinde milyonlar vardır. Bırakın video teypleri, sigara paralarını bir yere biriktirseydik, bugün Amerika gibi zengin ülke olurduk! Millî serveti havaya üfürdük!

Bu kafayla gidersek adam olamayız. Hiç kimse de söylemiyor. Belki söylüyordur da ben duymuyorumdur...

Onun için biz aklımızı başımıza toplayacağız. Hepimiz çalışacağız. Hepimiz faydalı insan olmaya çalışacağız. Ama onun bunun alkışı için değil, Allah sevsin diye. Allah'ın sevdiği işi bulmaya çalışacağız. Allah'ın razı geleceği işi bulmaya çalışacağız.

Allah bizi rızasını kazanmaya vesile olacak amellere muvaffak eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

16. 03. 1986 – İskenderpaşa Camii

19. HZ. İSA AS MUTLAKA YERYÜZÜNE İNECEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...
Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

وَاللهِ لَيَنْزِلَنَّ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا عَادِلاً ، فَلَيَكْسِرَنَّ الصَّلِيبَ ، وَلَيَقْتُلَنَّ الْخِنْزِيرَ ، وَلَيَضَعَنَّ الْجِزْيَةَ ، وَلَيَتْرُكَنَّ الْقِلاَصَ ، فَلاَ يَسْعَى عَلَيْهَا ، وَلَتَذْهَبَنَّ الشَّحْنَاءُ ، وَالتَّبَاغُضُ ، وَالتَّحَاسُدُ ، وَلَيَدْعُوَنَّ إِلَى الْمَالِ فَلاَ يَقْبَلُهُ أَحَدٌ (م. عن أبي هريرة)

RE. 456/4 (*Va'llàhi leyenzilenne'bnü meryeme hakemen àdilen, feleyeksirenne's-salîbe, ve leyaktülenne'l-hınzîre, ve leyedaanne'l-cizyete, ve leyetrükenne'l-kılâsa, felâ yes'â aleyhâ, ve letezhebenne'ş-şahnâu, ve't-tebâğudu, ve't-tehâsüdü, ve leyed'uvenne ile'l-mâli, felâ yakbelhu ehadün.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve âhirette cümlenizin üzerine olsun...

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir demet, dilimizin döndüğü, aklımızın erdiği kadar size nakledip izah etmeye geçmeden önce, Efendimiz'e bağlılığımızın, sevgimizin, ümmetliğimizin bir nişânesi olmak üzere, ona arz edilmek üzere; sonra cümle âlinin ve ashabının ve etbâının, ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve evliyâullahın, bilhassa Ümmet-i Muhammed'in irşadı ile meşgul olmuş olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervâhına;

Şu elimizde bulunan hadis mecmuasını cem' ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamız'ın, kendilerinden feyz aldığımız hocalarımızın, bilhassa Mehmed Zâhid Kotku el-Bursevî Hocamız'ın; bu hadîs-i şerîflerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan bütün alimlerin, râvilerin, gayret sarfetmiş olan gayretli Müslümanların ruhlarına;

Bu beldeleri fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, mücahidlerin, cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve uzaktan yakından şu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu mescide toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olmak üzere;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayıp, sàlih ameller işleyip, rızasını kazanıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması ümidiyle bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım öyle başlayalım! Buyurun:

……………………

a. İsa AS Adaletli Bir Hàkim Olarak İnecek

Metnini mukaddimede okumuş olduğum hadîs-i şerîf Müslim'in *Sahih*'inden alınmış. Râvisi, Ebû Hüreyre RA. Müslim, altı sahih hadis kitabından birisidir. Sıralamada Buhârî'den sonra gelir. Kıymetli hadis mecmualarından birisi Sahih-i Müslim.

Buradaki hadîs-i şerîfte Peygamber SAS, zamanından çok sonra olacak olan bir hadiseyi Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kendisine bildirmesiyle bilip bize öğretmiş, nakletmiş. Buyurmuş ki[171]

---

[171] Müslim, *Sahih*, c.I, s.369, no:221; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.272, no:7665; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XV, s.227, no:6816; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.X, s.279, no:5877; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.420, no:2867; Ebû Hüreyre RA'dan.

وَاللهِ لَيَنْزِلَنَّ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا عَادِلاً ، فَلَيَكْسِرَنَّ الصَّلِيبَ ، وَلَيَقْتُلَنَّ الْخِنْزِيرَ ، وَلَيَضَعَنَّ الْجِزْيَةَ ، وَلَيَتْرُكَنَّ الْقِلاَصَ ، فَلاَ يَسْعَى عَلَيْهَا ، وَلَتَذْهَبَنَّ الشَّحْنَاءُ ، وَالتَّبَاغُضُ ، وَالتَّحَاسُدُ ، وَلَيَدْعُوَنَّ إِلَى الْمَالِ فَلاَ يَقْبَلُهُ أَحَدٌ (م. عن أبي هريرة)

RE. 456/4 (*Va'llàhi leyenzilenne'bnü meryeme hakemen àdilen, feleyeksirenne's-salîbe, ve leyaktülenne'l-hınzîre, ve leyedaanne'l-cizyete, ve leyetrükenne'l-kılâsa, felâ yes'â aleyhâ, ve letezhebenne'ş-şahnâu, ve't-tebâğudu, ve't-tehâsüdü, ve leyed'uvenne ile'l-mâli, felâ yakbelhu ehadün.*)

(*Vallâhi*) "Allah'a yemin olsun ki, (*leyenzilenne'bnü meryeme hakemen âdilen*) Meryem'in oğlu İsa AS, yeryüzüne adaletli bir hakim olarak inecek."

Aleyhime's-selam… (*Ve ümmühû sıddîkatün*) "Annesi -Meryem validemiz de sıddıklardan idi." Her ikisine de selâm olsun, salât olsun.

Neden?

Allah tarafından gönderilmiş olduğu halde bozulmuş olan dinleri dolayısıyla Hz. İsa'ya mensubiyet iddia eden ehl-i salib ve İsevî denilen kimseler ile aramızda ihtilaf var. Biz Allah'ın birliğini söylüyoruz, onlar Hz. İsa'nın ulûhiyetine kàil oluyorlar.

Allah'tan gayri ilâh yoktur. (*Lâ ilâhe illa'llah, muhammeden rasûlü'llah… İsâ rasûlü'llah ve rûhu'llah ve abdu'llah…*)

Biz bunu söylüyoruz, onlar yanaşmıyorlar. Biz Kur'ân-ı Kerîmimizde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bize emretmiş olduğu gibi diyoruz ki:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ

نَعْبُدَ إِلاَّ اللّٰهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا

أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ (آل عمران:٦٤)

(*Kul yâ ehle'l-kitâbi teàlev ilâ kelimetin sevâin beynenâ ve beyneküm ellâ na'büde illa'llàh ve lâ nüşrike bihî şey'en ve lâ yettahize ba'dunâ ba'dan erbâben min dûni'llâh*) [Rasûlüm de ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz: Allah'tan başkasına tapmayalım. Ona hiçbir şeyi eş tutmayalım ve Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilâhlaştırmasın.] (Âl-i İmran, 3/64) diyoruz.

Ellerinde büyük imkânlar var. Kocaman teşkilâtlar var, mânevî ordular var. Rütbeli asker kılığında değil de sessiz, kenarda köşede duran ordular var. Kendi dinlerini yaymak üzere Afrika'ya, Amerika'ya, kutuplara, Asya'ya salıyorlar, İslâm ülkelerine salıyorlar.

Hz. İsa AS inecek, âdil bir hakem olarak o zaman görecekler… O âdil hàkim nasıl hükmedecek? Ne yapacak? Görecekler…

(*Feleyeksirenne's-salîbe*) "Putu kıracak." Hz. İsa AS o tapındıkları haçı, o putu kıracak, onun yanlışlığını onlara gösterecek.

Nedir? Güya Hz. İsa AS çarmıha gerilmiş de, işte o anı hatırlamak için karşılarına o şekli alıyorlar. Böyle şey yok.

Herkes kendi inancında hürdür. Kimse kimsenin vicdanına karışmaz. Kimse kimsenin vicdanına karışmayacağını zaten İslâm söylüyor:

لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ، قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ، فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ

وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لاَ انْفِصَامَ لَهَا، وَاللّٰهُ سَمِيعٌ

عَلِيمٌ (البقرة:٢٥٦)

(*Lâ ikrâhe fi'd-dîni, kad tebeyyene'r-rüşdü mine'l-gayyi*) "Dinde

zorlama yoktur. Hakikat ve yanlış, yol âşikâr olmuştur. (*Femen yekfur bi't-tâgùti ve yü'min bi'llâhi fekad istemseke bi'l-urveti'l-vüskà le'nfisàme lehâ*) "O halde kim tâğutu reddedip Allah'ın yoluna girerse, imana gelirse, müslüman olursa, kopmayan sağlam bir kulpa yapışmış olur, kendisini kurtarır. (*Va'llàhu semîun alîm*) Allah işitir ve bilir." (Bakara, 2/256)

Bizim dinimiz zaten, "Kâfir olanlar ne yaparsa yapsın..." diyor ama hakkı söylemek zorundayız.

Annesi olan, anneden doğan, kendisi de Allah'ın bir has hâlis peygamberi olarak yüzü pembe, beyaz, alnında damlacık damlacık terler, masum bir peygamber, günahtan mahfuz bir peygamber… Allah'ın emrinden gayrisini tebliğ etmemiş bir peygamber, kendisine tapınmayı asla istememiş bir peygamber olarak Hz. İsa da bizim başımızın tacı; ona tapılması doğru değil. Ona Hz. İsa razı gelmez.

Âhirette Allah-u Teàlâ Hazretleri Hazret-i İsâ'ya soracak. Ayet-i kerimede bildiriliyor:

وَإِذْ قَالَ اللهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ (المائدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsâ! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye sorduğu zaman, o diyecek ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen

zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin; (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!" (Mâide, 5/116)

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ

(المائدة:١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) "Yâ Rabbi, ben senin kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin!' dedim." (Mâide, 5/11٧) diyecek.

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ، وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

(المائدة:١١٨)

(*İn tüazzibhüm feinnehüm ibâdük*) "Eğer sen onlara azab edersen, edersin; onlar senin kulların... (*Ve in tağfir lehüm*) Eğer onları mağfiret edersen, mağfiret edersin; (*feinneke ente'l-azîzü'l-hakîm*) sen Azizsin, Hakimsin yâ Rabbi! İzzet sahibisin, mutlak güç ve kuvvet sahibisin, her şeyi hikmetle yaparsın." (Mâide, 5/118) diyecek.

Ama Allah şirki affetmez. İmana gelmesi lazım, Allah'ın varlığını birliğini kabul etmesi lazım! Allah'a şirk koşanı affetmeyeceğini âyet-i kerîme ile biliyoruz.

b. Putu Kıracak, Domuzu Öldürecek

Hz. İsâ inecek, àdil bir hakem olarak hükmedecek. O âdil hàkim nasıl hükmedecek, ne yapacak:

(*Feleyeksirenne's-salîbe*) "Putu kıracak." İsâ AS o tapındıkları haçı, o putu kıracak, onun yanlışlığını onlara gösterecek.

(*Ve leyaktülenne'l-hınzîr*) "Domuzu da öldürecek."

Domuzu kendilerine bayrak ettiler, sembol ettiler, dinlerinin sembolü hâline getirdiler. Halbuki yahudilere de yasaklanmıştı. Zararlarını biliyorlar. Vücuda zararını, akla zararını, diğer zararlarını biliyorlar.

İşte o hınzırı da öldürecek, bu inat da bitecek. Bu puta tapma inadı da bitecek. Hz. İsa domuzu da haklayacak. Tamam, bir domuzları var tutundukları, ona da tutunamayacaklar.

Bizim memlekette ya işin mahiyetini, tarihçesini, gelişini gidişini bilmeyen cahiller, ya da onların taraftarı olan kimseler, şu gözlerimizle okuduğumuz gazetelerde diyorlar ki:

"—Bu halkın bu domuz etine karşı taassubunu kırmalıyız. Bunlara domuzu mutlaka yedirmeye çalışmalıyız. Bu halk yobaz. Bu bakımdan domuz etini yedirmeye çalışmalıyız. Çünkü protein açığını başka türlü kapatamayız."

Yumurtanın rezaleti çıktı, maliyetinden çok aşağı satıyorlar. Proteinin ta kendisi... Hükümet de çocuklara beslenme saatinde verilsin diye teşvik ediyor. Protein açığını niye oradan karşılamayı söylemiyorsun? Protein sadece domuzda mı var? Tavukta var, ette var, sütte var, dana etinde var...

İlle haramı yaptıracak. Çünkü insan bir haramı işledi mi, içinde bir günah oldu mu içinde bir karalık meydana geliyor. Öteki günahı daha kolay yapar. O günahı da yaptı mı daha da kararır, üçüncü günahı daha kolay yapar. Sonunda insan kapkara olur, mahvolur. Hayır yapmaya gelemez olur.

Şerre, günaha bir kere alıştı mı gider. Onu yaptırmaya çalışıyor.

Halbuki ben müslüman olarak ne söylesem, taraf tutuyorsun dersin ama ey muhâlif adam, ben Avrupa'da şu kulaklarımla duydum, bir hafta boyunca domuz etinin aleyhinde televizyonda Almanlar konuştu: "Bu et zararlıdır, yememeye çalışın. Mümkün olduğu kadar şöyle yapın, böyle yapın..." diye. Onlar da mı yobaz?

Bunlar onlara yobaz diyemez. Çünkü şimdi yobazlık bizim memleketini seven, âdetine, dinine imanına bağlı olan insanların şeref lakabı... Onlar her şeyi yaparlar ama onlara denmez.

Ben Avrupa'da bir hafta böyle konuşulduğunu televizyonda kendim gördüm. "İşte bak, bir haftadır domuz etinin aleyhinde bu

doktor çıkıp çıkıp konuşuyor.” dedi evinde bulunduğumuz arkadaş.

İşte o hınzırı da öldürecek, bu inat da bitecek. Bu puta tapma inadı da bitecek. Bu domuz eti aşıklılığı da, inadı da bitecek. Hastalıklar var, insanın vücudunda, ruhunda meydana getirdiği değişiklikler var. Profesörler tarafından yazılmış çok nefis makaleler okuduk. O gazeteler, o domuz etini ille yiyelim deyince çok güzel makaleler yazdılar, Allah razı olsun. Bizim Asaf Ataseven kardeşimiz profesör tabii, tabip, güzel şeyler yazdı. Onları şu anda uzatmayalım.

Hz. İsa domuzu da haklayacak. Tamam, bir domuzları var tutundukları, ona da tutunamayacaklar.

(*Ve leyedeanne'l-cizyete*) “Cizyeyi üzerlerinden alacak.”

Hıristiyanlar cizye veriyordu, vermeyecekler; çünkü müslüman olacaklar. Şerhte Hocamız öyle izah ediyor: (*Yahmilennehüm ale'l-islâm*) “Artık İslâm'a girecekler. O zaman gayrimüslimlere mahsus cizye verme vergisi bahis konusu olmayacak, değişecekler. Hatalarından dönüp Allah'ın istediği noktaya, o peygamber onları getirecek ki, gönlü mahzun olmasın. O kendi ümmetini o noktaya getirecek.

c. Savaşa Hazır Olmak

(*Ve leyetrükenne'l-kılâsa felâ yes'â aleyhâ*) “Genç develer bir tarafa bırakılacak, kimse onlar üzerinde, oraya oraya koşturmayacak.”

Bunun iki mânası var. İlk önce ben olduğu gibi kelime mânasını söyleyip, sonra izahını yapmak istiyorum.

Devesi bir Arabın canıdır, ciğeridir, bütün varıdır; sütünü içer, etini yer, derisini kullanır, üstüne biner. O mübarek hayvanı Allahu Teâlâ hazretleri tam çöle göre yaratmıştır. Ayakları tabla gibidir, kumun içine batmaz, lap lap basar. Allahu Teâlâ hazretleri o mübarek hayvanın sırtına bir depo yaratmıştır; bir su içti mi, bir yiyecek yedi mi o sırtındaki hörgücünde toplanan şeyle üç-dört gün gider mübarek.

أَفَلاَ يَنظُرُونَ إِلَى الإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ (الغاشية:١٧)

(*Efelâ yenzurûne ile'l-ibili keyfe hulikat*) "İnsanlar şu devenin nasıl yaratıldığına bakmazlar mı?" (Gàşiye, 88/17) Görmezler mi ibretleri?.. Bak Allah-u Teàlâ Hazretleri o hayvanı çöle göre ne kadar güzel yaratmış.

Deve Arabın her şeyidir. Arap deveye koşmayacak da neye koşacak? Bilhassa Peygamber Efendimiz'in bu hadîs-i şerîfi irad buyurduğu zamanda her şeyidir. Üstüne binecek, yükünü taşıyacak, etini yiyecek, sütünü içecek; bütün varlığı o.

Artık kimse peşine koşmayacak. Çünkü zenginleyecekler, ortalık düzelecek. İnat kalmayınca, kavga gürültü patırtı kalmayınca...

Bu insanların harplere, darplere harcadıkları paralar, milyarlar, bu insanların gözyaşlarını dindirmeye harcansa, dünya gül bahçesi olur! Bir ucundan öteki ucuna her taraf halılarla döşenir, gül bahçesi olur. İnadından herkes birbirini yiyor. Herkes silahlanıyor. Herkes parayı oraya yatırıyor. Herkes hemcinsi olan, Hz. Âdem'den kardeşi olan öteki insanı nasıl öldürürüm, nasıl istismar ederim, nasıl keserim diye çalışıyor. İnsafsızlar, vicdansızlar!

Tabii o kadar insafsızı, vicdansızı görünce biz de silahlanmak zorunda kalıyoruz. Silahlanacağız, hazırlanacağız.

Hazır ol cenge eğer ister isen sulh u salah.

Sulh u salah istiyorsan cenge hazır olacaksın. Dağlarımız tepelerimiz derelerimiz her taraf keşke silah dolsa, düşman bu tarafa bakmaya korksa. Şu iki karış toprağı olan Papandreu, Yunanistan;

"—Mutlaka Türkiye ile savaşacağım. Benim silah biriktirmem lazım!" diyor.

Gözünüzü açın, dikkat edin, gazeteler yazdı:

"—Türkiye'yle aramızda bir savaş çıkacak! Hazırlanmam lazım." diyor. Midilli adasını üs yapmaya çalışıyor.

Biz ne yapalım? Bu yaz Marmaris'te mi plaja gidelim, Karadeniz'in bilmem hangi plaj yeri varsa, Akdeniz'in bilmem

neresi varsa... Orası fazla serin olur, burası fazla temiz olur... Marmara biraz kirlenmiş... Eğlencemize bakalım! Olur mu? Su uyur düşman uyumaz iken bizim bu kadar böyle yan gelip yatmamız olur mu? Bu kadar tefrika, bu kadar gayretsizlik olur mu?

Tepeden tırnağa pür silah öyle duracağız. “Allah’ın düşmanlarını ve kendi düşmanlarınızı korkutacak silahları hazırlamak lazım.” diye Allah emrediyor:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ

عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمْ (الأنفال: ٦٠)

(*Ve eiddû lehüm me’steta’tüm min kuvvetin ve min ribâti’l-hayli*) “Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın! (*Türhibûne bihî adüvva’llàhu ve adüvveküm*) Onunla Allah’ın düşmanını, sizin düşmanınızı korkutursunuz.” (Enfal, 8/60)

Silahları hazırla ki zulmedemesin, Bulgaristan’daki kardeşimize dokunamasın, Kafkasya’dakine dokunamasın, falanca yerdekine, filanca yerdekine dokunamasın...

Müslümanlar bu tarafı terk edince olmaz. Haklı olmak yetmiyor. Evet Kur’an Allah’ın hak kelâmı, evet müslüman hak yolda, evet İslâm dinî hak din; ama gücü yok, ezip geçiyorlar.

Şu hıristiyan, şu yahudi, şu kâfir, şu putperest sana merhamet eder mi?

Güney Afrika’da elmas madeni var, başka madenler var… Memleketin hakiki sahipleri orada hor, küçük bir azınlık. Beynelmilel kàideler, kanunlar hepsi bir tarafta, hukuku hiç dinlemiyor. Kalabalıklar bağırıyorlar, çağırıyorlar, nümayiş yapıyorlar ama öbürü eline silahını aldı mı, ‘dırrrt’ taradı mı, bitiyor.

Müslüman haklı olduğu kadar da kuvvetli olacak. Sulhu istediği kadar da harbe hazır olacak. Hazırlıklı olacak. Peygamber

Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri bize ne diyor; yarın ölecekmiş gibi ahirete, hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya müteallik tedbirlerimizi alacağız, hazırlıklarımızı yapacağız.

Evet, develere kimse koşmayacak veya kimse üstüne binmeyecek; çünkü daha güzel aletler çıkacak, daha büyük imkânlar çıkacak demek.

(*Ve letezhebenne'ş-şahnâu ve't-tebâğudu ve't-tehâsüd*) "Birbirine karşı düşmanlık, buğz etmek, hasetleşmek gidecek." Hz. İsâ onları izale ettirecek. O kötü duygular, kinler kalmayacak.

(*Ve leyed'uvenne ile'l-mâli felâ yakbelhu ehadün*) "Mala çağıracak insanları, 'Gelin, şu malı alın!' diyecek de kimse istemeyecek." Bol, ne yapsın... "Ne yapayım, nereye koyayım?" diyecek.

Karnı tok olana, mesela "Sofraya buyur otur!" diyorsun, "Karnım tok..." diyor. "Ya biraz al!" "Şurama kadar doydum." diyor. Karnı tok olunca insanlar istemiyor.

İşte böyle haller olacak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi doğru yoldan ayırmasın… O eski ümmetlerden bir ibret almamız gerekiyor ki, peygamberlerini bıraktılar, ne hallere düştüler. Allah-u Teàlâ Hazretleri bize Rasûl-i Edîbinin yolunda dâim olmayı nasib etsin... Sünnetine sarılmayı nasib etsin...

Çok büyük faydası var. Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılana yüz şehid sevabı var. Bugün öyle insanlar biliyorum ki, şehid olmak için çare arıyor da yok. Harp olacak da çarpışacaksın da şehid olacaksın. Sünnet-i seniyyeye sarılın, Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılıp onun yolunca yürümekte yüz şehid sevabı var.

Gazete okuruz, roman okuruz... Ben okumuyorum çok şükür de öyle diyorum... Gazete okuyorum da... Fuzulî şeyler okunuyor, bilmem neler okunuyor...

Allah'ın kelâmından kimsenin haberi yok… Kur'an ne diyor, haberi yok... Peygamber Efendimiz ne buyurmuş, bilmiyor,

"—Senin peygamberin kim?" diye Anadolu'nun bir kasabasında

bir çocuğa sordum;

"—Hz. Ali…" dedi.

Peygamberini bilmiyor!

"—Peygamber Efendimiz nerede medfun?" dedim.

"—Kâbe'de…" dedi.

Kâbe'yi Peygamber Efendimiz'in yattığı yer sanıyor. Kâbe-i Müşerrefe'yi öyle sanıyor.

O kadar cahil, o kadar habersiz. Bunlar çocuksa, babaları mes'ul… Sizin evlâdınız da bilmiyorsa, siz de mes'ulsünüz. Benim evlâdım bilmiyorsa, ben de mes'ulüm.

Bizim evlâdımıza ilk vereceğimiz şey; iman telkini, İslâm'ı öğretmek… Evlât benim yolumda gitmedikten sonra, ne yapayım ben öyle evladı? Gidip de kâfire hizmet ettikten sonra, yoldan çıktıktan, baştan çıktıktan sonra...

Peygamber Efendimiz'e sımsıkı sarılmayı Allah nasib etsin... Güzel hallerle, sàlih amellerle mes'ud ve bahtiyar ömür geçirmek nasib etsin… Eğer sıkıntı olursa, Allah bize âfiyet versin… Hem maddî hem mânevî sıkıntılardan uzak eylesin… Afiyet sahibi etsin…

Ama bir sıkıntı olursa, olur; insanoğlu hasta olabilir, malında eksilme olur, canında bir can yakıcı durum olur; bunlar olur. Neden?

Allah imtihan edecek. Bakalım kim âşık-ı sâdık, bakalım kim yalancı? Biraz sıkıntıya gelince kim bırakıp kaçacak? "Evet, ben bu yolun sevgili bağlısıyım, ayrılmam!" diye kim sebat edecek. İmtihan dünyası olduğu için olabilir.

Eğer biz âciz nâçiz kullarına bir imtihan hâli gelirse ki her an imtihandayızdır, her anda imtihandayız, her an uyanık olmak lazım, her an soruyu güzel cevaplandırmaya çalışmak lazım!

Allah bizi imtihanları güzel vermek nimetine nâil etsin. Yanıltmasın, şaşırtmasın. Sıkıntılı bir hal gelirse sabır nimetini de versin, ecir kazandırsın... Lezzetli, nimetli hallere erişirsek, erersek, şükür nimeti versin... Onları bize gönderen Rabbimize bağlılığımızı kestirtmesin... Onun nimetlerini yiyip de karşısına geçip bizi âsi ettirmesin…

d. Hz. Meryem Vâlidemiz

Şu hıristiyanlar, şu yahudiler, şu dindekiler, bu dindekiler… Müslümanlar onların peygamberlerini ne kadar seviyor, bir bilseler şaşırırlar, ağızları açık kalır.

Hz. İsa AS başımızın tacı, peygamberlerimizden bir peygamber, Peygamber Efendimiz'in peygamber kardeşlerinden bir kardeş, bir mübarek zât, Allah'ın sevgili kulu. Annesi sıddıkâ…

Kur'ân-ı Kerîm bildiriyor:

وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ (المائدة:٧٥)

(*Ve ümmühû sıddîkatün*) "Annesi Hz. Meryem velî, Allah'ın sevgili kulu…" (Mâide, 5/75)

İbadet ettiği yerde, Allah o mevsimde olmayacak meyveler gönderiyor. Zekeriya AS yanına giriyor:

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ، قَالَ يَامَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هٰذَا ، قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ، إِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (آل عمران:٣٧)

(*Külle mâ dehale aleyhâ zekeriyye'l-mihrâb*) "Ne zaman ki Zekeriyyâ AS, Meryem AS'ın ibadet ettiği hücreye girdi; (*vecede indehâ rızkâ*) onun yanında, böyle çeşit çeşit rızıklar görürdü."

Zekeriyyâ AS da bir peygamber. Allah'ın vahyine mazhar, mânevî halleri iyi bilen bir kimse... Soruyor ama, diyor ki:

(*Yâ meryemü ennâ leki hâzâ?*) "Yâ Meryem! Bunlar sana nerden geldi böyle? Kapı kilitli, kimse buraya giremez, gelemez benden başka; nerden geldi?"

(*Kàlet hüve min indillâh*) "Allah'ın indinden, huzurundan, lütfundan, kereminden geldi. (*İnna'llàhe yerzuku men yeşâü bigayri hisâb*) Allah dilediği, sevdiği kulları böyle hesaba gelmeyecek şekilde nimetlendirir, rızıklandırır." (Âl-i İmran, 3/37)

Meryem Validemiz Allah yolunda ibadet ediyor ya, çekilmiş ya insanların arasından... Sâliha, cennet hatunlarının en yükseklerinden bir hatun, Hz. Meryem.

Çocuklarımıza Meryem adını koyuyoruz. Bilseler hıristiyanlar bizim onlara ne kadar yakın olduğumuzu, bu inadı bir bıraksalar...

Bu inadı bırakmak için Hz. İsa'nın gelmesini mi bekleyecekler, sopayı yemeyi mi bekleyecekler? Bıraksalar şu hınzırı, bıraksalar şu içkiyi, hamrı, kırsalar şu sâlibi, gelseler Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yoluna, daha hayırlı…

Allah'a hamd ü senâlar olsun ki müslüman anadan babadan doğmuşuz.

Birkaç gündür beynelmilel bir ilmî toplantı var. Profesörler geliyor gidiyor. Gazetelerde şöhretini duymuştuk. Türkçe'ye tercüme edilmiş kitaplarını görmüştük. Profesör Maurice Bucaille, Fransız.asıllı… El-hamdü lillâh toplantıda çıktı, eûzü-besmele çekerek, Allah'a hamd ederek bir güzel konuşma yaptı... Fransız profesör; İncil'i incelemiş, Tevrat'ı incelemiş, Kur'an'ı incelemiş.

Ne bakımdan incelemiş? Kendisi tıp profesörü ya, tabip, tıp profesörü, üniversitede profesör ya; "Bakalım ilme göre bu kitapların durumu ne? Hangisi ilme aykırı, hangisi ilme uygun?" diye incelemiş.

Bu incelemeye başladığı zaman, kendisi hıristiyan, ehli kitap, İncil ehlinden. Tevrat'ı inceliyor, İncil'i inceliyor. Çok bozulmalar var. Çok ifadelerde ilmin, aklın, mantığın kabul etmeyeceği şeyler var. Kur'an'a bakıyor; her şeyde bir güzellik, her şeyde bir ilme uygunluk… Kendisi söylüyor. İnsanların ilmî araştırmalarının en son çağlarda bulduğu şeyleri Kur'ân-ı Kerîm daha önceden söyledi. "İşte şu mesele, işte şu mesele..." diye oradan misaller verdi. Tane tane, gâyet güzel konuştu.

Onu orada hıristiyanlara karşı da konuşmuş, Fransızlar'ın yüksek ilim akedemilerinde de konuşmuş. Aklı olana Allah hidâyeti nasib ediyor. Nasibi olan geliyor da inat edenler, duyduğu halde orada ısrar ediyorlar. Allah bizi mânasız helâk edici inatlardan uzak eylesin.

Niye inat ediyorsun? Maurice Bucaille de işte yine yaşıyor. Hak yolu buldu, yine yaşıyor. Sen de yaşayacaksın. Ne diye inat edip

duruyorsun? Hakkı kabul ediversen de Allah'ın rızası yolunda müsterih yaşayıp müsterih ölsen ya...

Nureddin adını almış olan Stein Horst isimli Alman atom alimi buraya, seneler önce... Burada yaşadı, konferanslar verdi, makaleler yazdı, vefat etti. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. Fatih camisinden bir büyük kalabalık ki çok nadir görülebilen bir kalabalıkla âhirete uğurlandı. Bütün müslümanlar candan sevdikleri için, Alman olduğu halde, müslüman oldu diye onu uğurladılar.

Böyle nasibliler de oluyor. İnat ve ısrar edenler de oluyor. Kur'ân-ı Kerîm'i okuyorlar da Allah'ın kelâmını tağyir ederek, değiştirerek tercüme ediyorlar ki, okuyanlar Müslümanlığa gelmesin, Müslümanlıktan soğusun diye. Nasipsizlik çok zor bir şey. Küçük bir para, küçük bir menfaat için yapılan şeyler çok kötü...

Bu toplantılarda dünyanın muhtelif ülkelerinden gelmiş profesörlerle şu meseleyi konuştuk. Birçok hıristiyan Kur'ân-ı Kerîm'in tercümesine kalkışmış ve o dillerde neşriyat yapmışlar. Biz şu İncillerini tercüme etmemişiz, yani onların üzerinde çalışmamışız. Veyahut kendi Kur'ân-ı Kerîmimizi kendimiz müslümanlar olarak tercüme edip de onlara, onların dillerine anlatma çalışması yapmamışız. İşler kötü niyetli, art niyetli kimselere kalmış.

Bunlar nasıl olacak?

Müslümanlar bir araya gelecekler, keselerinin ağızlarını açacaklar. Hep bunları söylüyorum. Artık rahatlıkla söylüyorum. Bana verin demiyorum, yanlış anlamayın, doğru anlayın. Bana vermeyin ama kesenizin ağzını Allah'ın yoluna açın! Allah'ın kitabına hizmete açın! Allah'ın dinini yaymaya açın! Müessese kurun! Kur'ân-ı Kerîm'i anlatan İngilizce bir doğru düzgün tercüme koyun, Almanca bir doğru düzgün tercüme koyun, Fransızca bir doğru düzgün tercüme koyun...

Berlin'den gelmiş bir şahıs, orada kalktı dedi ki;

"—Ben cepheden geliyorum. Sizin gibi nazariyatçı değilim. Orada fiilen dernek başkanlığı yapmış bir insan olarak adeta İslâm'la başka dinlerin mânevî çarpışması cephesinden geliyorum.

Orada hıristiyanları İslâm'a çekmek için onlara verilecek bir Almanca, müslüman tarafından yapılmış güzel bir tercüme bulamıyorum da işte şu elimdeki yahudinin tercümesini sunuyorum."

Yazık müslümanlara! Kendi kitaplarını başkalarına tanıtma çalışmasını yapamıyorlar da yahudisi, hıristiyanı yapıyor ve aldatıyor.

"—Başında öyle kötü bir mukaddime var ki, İslâm'a çağırmak istediğim kimseye, mümkün olsa orayı kopartıp öyle vereceğim ama o zaman da cilt bozulacak. Başındaki kötü mukaddimeye rağmen onu götürüp veriyorum." diyor.

Bak ne kadar gevşek durmuşuz.

"—Hocam şimdi biz fakiriz."

Nasıl ya? Bunun zengin devri de geçmiş. Kendi kendimizi ne aldatıyoruz? Bir zamanlar padişahların yaşadığı, sarayların, nimetlerin olduğu devreler de geçmiş; çalışmamışız. Allah'ın yolunda iyi çalışmamışız. Dünyanın her yerine Allah'ın dinini götürmemiz lazımdı. Çalışmamışız.

Çalışanlar paçayı kurtardı, çalışmayanlar vebali yüklendi. Öldü, vebal şimdi geldi bizim omuzlarımıza yıkıldı. Sizin ve bizim...

Kesenin ağzını açacağız, kalemi elimize alacağız, kolları paçaları sıvayacağız; dinimizi yaymak ve korumak ve geliştirmek ve insanları Allah'ın yoluna, dine, imana, cennete çağırmak için çalışacağız. Cehenneme düşen kardeşlerimizi, düşmekten korumaya çalışacağız. Bunlar da Hz. Âdem'den bizim kardeşlerimiz, hemcinsimiz. Onlar da insan, benî Âdem, Âdemoğlu…

İşte bu çalışmaları yapmayı bilmiyoruz. Veyahut halkımız kısmen mazur; bir kısım kimseler öne çıkıyor, "Tamam, ben bu işleri yapacağım!" diye; yapılmamış. Yapmayanların da yakasına yapışıp yaptırmayı öğreneceğiz.

Ben hatırlarım, ismini versem bazı kimseleri darıltacağım, darıltmak da istemiyorum. Dinimizin şu tarafına hizmet için şu müessese kuruldu. Sonra o döndü, dolaştı, ne hallere geldi. Bir dernek kurarız, bir iş yaparız, bir bina yaparız; takip etmeyiz, söner gider veyahut şahıs ellerine geçer, hizmetten sapar gider. Takip

edeceğiz:

"—Arkadaş, hizmet olsun diye biz bu müesseseyi kurmuştuk. Hani hizmet? Hani mahsul? Tarlayı sana verdik, hani mahsulü?"

Mahsulü isteyeceğiz. Çalışmıyorsa, "Sen kenara çekil bakayım, şu çalışan arkadaş gelsin!" diyeceğiz. Çalışan çalışacak, İslâm öğrenilecek.

Bizim kendi memleketimizde, Türk evladı, Türkçe bilen gençler peygamberini bilemezse... Türkiye'de ben kendi memleketimde Allah'ın emirlerini öğretememişsem, o zaman büyük bir ihmal var demektir. İşte o ihmali elbirliğiyle müslümanların halletmesi lazım! Akıllıların aklını ortaya koyması lazım! Aklı, tahsili, fikren o işe yardım etmek durumunda olmayanların parasını ortaya koyması lazım! Bu işlerin yürümesi lazım! Allah yolunda malımızla canımızla çalışmak boynumuzun borcu... Hepimizin boynunun borcu…

e. Allah-u Teàlâ'nın Affının Büyüklüğü

İkinci hadîs-i şerîfe geçelim.

İkinci hadîs-i şerîf Huzeyfe RA'dan. Deylemî'nin kitabında kaydedilmiş, rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[172]

وَاللهِ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ ، لَيَغْفِرَنَّ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْفِرَةً ، مَا خَطَرَتْ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ ؛ وَاللهِ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ ، لَيَغْفِرَنَّ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِلْفَاجِرِ فِي دِينِهِ الأَحْمَقُ فِي مَعِيشَتِهِ (الديلمي عن حذيفة)

RE. 456/5 (*Va'llàhi'llezî lâ ilâhe illâ hû, leyağfirenna'llàhu yevme'l-kıyâmeti mağfireten, mâ hatarat alâ kalbi beşerin. Va'llàhi'llezî lâ ilâhe illâ hû, leyağfirenna'llàhu yevme'l-kıyâmeti,*

---

[172] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.357, no:7027; Huzeyfe RA'dan.
Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.244, no:10358; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.423, no:25219.

li'l-fâciri fî dînihî el-ahmaku fî maîşetihî)

Bu hadîs-i şerîfte bir müjde var ki, Peygamber Efendimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Gaffarlığını, affediciliğini bize bildiriyor. Buyurmuş ki:

(*Va'llàhi*) "Allah'a yemin olsun ki..." Ama nasıl? (*Va'llàhi'llezî lâ ilâhe illâ hû*) "Kendinden gayri ilah olmayan, tanrı olmayan, başka tapacak olmayan Allah'a yemin olsun ki!"

(*Leyağfirenna'llàhu yevme'l-kıyâmeti mağfireten*) "Allah kıyamet gününde öyle bir mağfiret etmekle mağfiret edecek ki insanlara, öyle bir rahmeti, mağfireti cûşa gelecek ki... (*Mâ hatarat alâ kalbi beşerin*) Hiçbir insanın gönlüne, aklına sığmayacak, doğmayacak kadar büyük bir mağfiret edişle mağfiret edecek, çok bağışlayacak." Yoksa mahvoluruz.

Şairin dediği gibi:

Her dem hatadır kârımız.

Ne güzel söz söylüyor. Hem kâr Farsça "iş" demek, hem de Türkçe kâr yapılan bir ticaretten elde edilen ribh, "kazanç" mânasına geliyor, iki türlü lastikli söylüyor.

Yâ Rab! Her dem hatadır kârımız. "Her an, her nefeste işimiz hata" demek. Bir de ortada kâr yok, yani hata. "Kâr ediyoruz güya, ziyan ediyoruz" demek.

İşimiz böyle felâkettir. Allah yardımcı olursa olur.

Allah bizi yolunda dâim etsin. Edepli kul eylesin. Ârif kul eylesin. Zarif kul eylesin. Günahlara bulaştırmasın. O günah çirkefinden bizim eteklerimizi, paçalarımızı, elbiselerimizi pak eylesin, uzakta eylesin. Üstümüze sıçrattırmasın. Allah ârif, edip, zarif, kâmil, boynu bükük, gözü yaşlı, terbiyeli, gayretli, himmetli güzel müslümanlar olmayı nasip etsin.

Eskiden böyle müslümanlar yaşadı da şimdi nesli, misali, numunesi biraz az. Herkes bir geçim derdine düşmüş... Ama yine olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri ölüden diri çıkartır:

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ

بَعْدَ مَوْتِهَا (الروم:١٩)

(*Yuhricu'l-hayye mine'l-meyyiti ve yuhricu'l-meyyite mine'l-hayyi ve yuhyi'l-arda ba'de mevtihâ*) [Ölüden diriyi, diriden de ölüyü o çıkarır; yeryüzünü ölümünün ardından o canlandırır.] (Rûm, 30/19)

Hiçbir şey bilmeyen kavimlerin içinden yeni filizler çıkar, yine nice àrifler yetişir. Allah o güzel kimseleri de gösteriyor. Yavaş yavaş gençlerin arasından, hafızlardan, alimlerden, alimlik kokusu gelen nice güzel kimseler de görüyoruz.

Allah iyilerin adedini arttırsın… İyilik için çalışanların sa'yleri meşkûr olsun ve mesmur olsun…

Hadîs-i şerîfin devamında Efendimiz buyurmuş ki:

(*Va'llàhi'llezî lâ ilâhe illâ hû*) "Kendinden gayri ilah olmayan Allah'a yine and olsun ki... (*Leyağfirenna'llàhu yevme'l-kıyâmeti li'l-fâciri fî dînihî el-ahmaku fî maîşetihî*) "Allah kıyamet gününde dininde günahkâr, yaşayışında ahmakça olan kimseye de mağfiret edecek." Yani mağfireti onlara da isabet edecek.

Peygamber Efendimiz'den bir hadîs-i şerîf rivayet edilmiş, buyuruyor ki:[173]

---

[173] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.387, no:6468; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.258, no:749; Taberânî, *Mu'cemü'l*-Evsat, c.IV, s.43, no:3556; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.261; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.166, no:236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.325, no:6963; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.241, no:1549; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.361, no:689; Hàris, *Müsned*, c.IV, s.304, no:1120; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.170, no:509; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.349; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.396, no:366; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.409; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.78, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.448, no:1401; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.386, no:6467; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:311; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.201; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.351, no:3578; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.189, no:11454; Taberânî, *Mu'cemü'l*-Evsat, c.V, s.75, no:4713; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.349; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.124, no:428; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

شَفَاعَتِي لأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي (حم. د. ت. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ض. عن أنس ؛ ط. ه . ت. طب. ك. حل. ض. هب. وابن خزيمة عن جابر ؛ خط. عن ابن عمر ؛ قط. خط. عن كعب بن عجرة ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî*) "Benim şefaatim, ümmetimin büyük günah işlemişlerine tecelli edecek, onların affını dileyeceğim." diye.

Bu ne demek?

"—Günahkârlar da ümidini kesmesin." demek.

Yoksa; "Yap yapabildiğin günah, Allah avf u mağfiret eder..." diye düşünürse bir insan, bu düşünce onu helâke götürür. Çünkü böyle düşüneni, Allah öyle düşürür ki, küfre kadar gider. Allah korusun…

Yolunca yürümek istediği halde yaşayışında ahmaklık etmiş, dininde günahlara dalmış kimseleri de Allah avf u mağfiret eder. Yani korkmayın!

"—Beni Allah affetmez."

Bazıları böyle diyorlar.

"—Artık Allah beni affetmez, mahvoldum."

Yok öyle şey! Senin yaptığın günah Allah'ın mağfiretinin karşısında erir, güneşin karşısında buz gibi. Allah affeder. Sen yolunu düzelt, doğru yola gel, hayırlı çalışmaya devam et!

"—Çok büyük günah işlemiştim zamanında..."

O bilir. Sen hüsnü niyetini bir isbat et. Bundan sonraki ömründe iyi olmaya çalış.

Bir fıkra anlatırlar, onu nakletmeyi biraz da faydalı görürüm.

Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.VI, s.106, no:5492; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.244, no:5840; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.360, no:688; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.189, no:753; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.398, no:39055; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.10, no:1557; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.416, no:13429.

Birisi gelmiş, bir zâta diyor ki... Mâneviyat âleminde terakki etmiş iki insan konuşuyor. Gözünden perde kalkmış iki insan...

Demiş ki:

"—Efendim sizin adınızı ben Levh-i Mahfuz'da cehennemliklerin arasında görüyorum."

Halbuki görünen kimse büyük bir alim.

"—Sizi öyle görüyorum."

"—Evladım, seneler senesi ben onu öyle görürüm."

O da görüyor, onun da gözü açık, o da isminin orada öyle yazılı olduğunu görüyor.

"—Ama biz Allah'a ibadetle vazifeliyiz. Atarsa cehenneme, tabii adaletlidir, hak etmişizdir, atar, kendisi bilir. Dilerse cennetine sokar, o bana ait bir şey değil. Ben cehennemlik de olsam Allah'a ibadet etmekle vazifeliyim." demiş.

Ne güzel söz!

Ertesi gün şahıs geliyor bakıyor ki o yazı oradan kaybolmuş; ismi cehennemliklerin arasından silinmiş, cennetlikler arasına yazılmış. Edepli kulu Allah sever.

يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ (الرعد:٣٩)

(*Yemhu'llàhu mâ yeşâü ve yüsbitü ve indehû ümmü'l-kitâb*) "Allah dilediğini siler, dilediğini de sabit bırakır. Bütün kitapların aslı, ana kitap onun yanındadır." (Ra'd, 13/39)

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne iyi kul olmaya bakalım! Velev eski hayatımızda çok yüreğimizi yakan haller de olsa, bundan sonrasına dikkat edelim! Rabbimiz lütfeder, ümidimizi hiç kesmeyelim!

إِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (الزمر:٥٣)

(*İnna'llàhe yağfirü'z-zünûbe cemîâ*) "Allah Celle Celâlühü, tüm günahları topluca, hepsini bağışlayıverir. Hepsini birden affediverir. (*İnnehû hüve'l-gafûru'r-rahîm*) Çünkü o, mağfireti son derece çok olandır, rahmeti son derece engin olandır." (Zümer, 39/53)

Toptan hepsini bağışlayıverir de nasıl olduğunu anlamadan

insan cennetine de giriverir. Fazl u keremiyle...

f. Komşu Hakkına Riayet

Meşhur, herkesin duymuş olduğu bir hadîs-i şerîftir ki Buhârî'de de var, Ahmed ibn-i Hanbel'in Müsned'inde de var; *rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*.

Bir gün Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[174]

وَاللَّهِ لاَ يُؤْمِنُ ، وَاللَّهِ لاَ يُؤْمِنُ ، وَاللَّهِ لاَ يُؤْمِنُ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَنْ ؟ قَالَ: الَّذِي لاَ يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ (حم. خ. عن أبى هريرة ؛ حم. عن أبى شريح الكعبى)

RE. 456/6 (*Va'llàhi lâ yü'minü, va'llàhi lâ yü'minü, va'llàhi lâ yü'minü. Kîle: Yâ rasûla'llah, ve men? Kàle: Ellezî lâ ye'menü câruhû bevâikahû.*)

(*Va'llàhi lâ yü'minü*) "Vallàhi iman etmiş olmaz! (*Va'llàhi lâ yü'minü*) "Vallàhi iman etmiş olmaz! (*Va'llàhi lâ yü'minü*) "Vallàhi iman etmiş olmaz!" diye böyle üç defa tekrarlamış.

(*Kîle*) Diyorlar ki: (*Yâ rasûla'llah, ve men?*) "Yâ Rasûlallah! Kim olduğunu söylemedin. 'Vallàhi iman etmiş olmaz! Vallàhi mü'min olmaz! Vallàhi iman etmiş sayılmaz.' dediğin kim bu böyle?"

(*Kàle*) Dedi ki: (*Ellezî*) "O şahıs ki, (*lâ ye'menü câruhû bevâikahû*) komşusu onun ezasından, cefasından sâlim değildir." Yani, "Komşusu kendisinden emniyette ve selâmette olmayan kimse, gerçek müslüman olmuş sayılmaz." diyor Peygamber Efendimiz.

Komşusuna şerri gitmeyecek, komşusuna sataşmayacak, komşusuna üzüntü kaynağı olmayacak. Müslüman komşusunu

---

174 Buhari, *Sahih*, c.XVIII, s.433, no:5557; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.385, no:27206; Ebû Şureyh el-Kâ'bî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hnbel, *Müsned*, c.II, s.288, no:7865; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.VIII, s.308, no:13563; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IX, s.50, no:24885; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.338, no:2908; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.430, no:25238.

hayatından bezdirmeyecek. Eğer öyleyse... Namaz kılıyor, şöyle yapıyor, böyle yapıyor... Bak ne diyor Peygamber Efendimiz, üç defa Allah'a yemin ederek söylüyor:

"—İman etmiş olmaz!"

Buradan ne çıkıyor?

Sevsen de sevmesen de dişini sıkacaksın, komşuna eza vermemeye ve komşuluk âdâbına riâyet etmeye çalışacaksın!

Muhterem kardeşlerim!

İyiyle herkes iyi geçinir, normal. Mühim olan, kötü olanı idare edebilmek. Kötü olanı da iyi yola çekebilmek. Bunu yapmaya çalışacağız.

Umumiyetle biz şöyle bir düşünürüz. Kendimizi haklı gibi görürsek:

"—Tamam, ben haklıyım. Binâen aleyh şöyle…" deriz;

Öyle acele karar vermeyelim. "Bilmediğimiz bir başka yerden, kim bilir ne kusurlu durum vardır?" diyelim. Kabahati kendimizdeymiş gibi belleyerek, vaziyeti düzeltmeye çalışalım! Biraz fedakârlık yapalım! Biraz ahiret yatırımı yapalım! Allah'ın rızasını kazanmak için vazgeçelim!

Yunus Emremiz'in, Rh.A. dediği gibi:

Yaradılanı hoşgör,
Yaradan'dan ötürü…

Yaradan'dan ötürü yaratılanı hoş görelim! Varsın biraz da biz aldanmış olalım! Zaten her işte çok aldanmadan mı yaşıyoruz? Bir sürü aldandığımız şeyler var. Varsın biraz elimizden, kasamızdan, kesemizden bir şey çıksın... Hediye versen, biraz fedakârlık yapıversen umumiyetle olmaz. Kötülüğe karşı iyilik yapmaya dişimizi sıkalım biraz… Zordur ama dişimizi sıkalım.

Ben de hayatımda başıma böyle bir şey geldiği zaman, çoğu zaman kendim de zorlanmışımdır... Ben size bu nasihati verecek kuvvette bir insan değilim. Ama böyle yapalım. Hep beraber yapalım diyorum. Dişimizi sıkalım biraz.

"—Hocam şu kabahati var, bu kabahati var..."

Tamam, hepsinde sen haklısın. Ama farz et ki haksızsın. Haksızmışsın gibi ona öyle davran. O senin cebinde kâr olarak

bulunsun. Sen haklıysan, kâr olarak bulunsun. Ama haksızmış gibi sen vaziyeti düzelt. Sen git özür dile, sen toparla…

Bu müslümanların arasındaki ıvır zıvır, incir çekirdeğini doldurmayan kızgınlıklar, kinler bitsin. Bu şeyler bitsin de Müslümanlar muhabbetli olsunlar. Yapılacak iş çok...

Şeytan gülüyor, düşman gülüyor.

Haline şeytan güler gördükde sende gafleti
Üstüne güldürme öyle düşmen-i bed-sireti…[175]

Öyle kötü sîretli düşman güldürülür mü, elâleme rezil kepaze olur mu müslüman?

g. Ümmette Karışıklığın Olması

Diğer hadîs-i şerîf…

Abdullah ibn-i Ömer RA'nın rivayet ettiği ve hadis alimi Deylemî'nin *Müsnedü'l-Firdevs* adlı kitabında kaydettiğine göre, Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki:[176]

وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ لَيَكُونَنَّ بَعْدِي فَتْرَةٌ فِي أُمَّتِي ، يُبْتَغَى فِيهَا الْمَالُ مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ ، وَيُسْفَكُ فِيهَا الدِّمَاءُ ، وَيَسْتَبْدِلُ بِهَا الشِّعْرُ مِنَ الْقُرْآنِ (الديلمي عن ابن عمر)

RE. 456/7 (*Ve'llezî beasenî bi'l-hak, leyekûnenne ba'dî fetretün fî ümmetî, yübteğà fîhe'l-mâlü min gayri hıllihî, ve yüsfekü fîhe'd-dimâ', ve yüstebdelü bihe'ş-şi'ru mine'l-kur'ân.*)

Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

---

[175] Diyarbakırlı Said Paşa (1832-1890), *Müstakîm ol Hazret-i Allâh utandırmaz seni*.

[176] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.378, no:7099; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.276, no:31158; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.373, no:25105.

(*Vellezî beasenî bi'l-hakkı*) "Beni hak bir görevle, hak ile, peygamberlik vazifesi ile, insanlara Allah'ın emirlerini ileteyim diye görevlendirerek peygamber tayin etmiş, seçmiş ve insanlığa göndermiş olana and olsun ki, (*leyekûnenne ba'dî fetretün fî ümmetî*) benden sonra mutlaka ve mutlaka ümmetimde bir fetret olacak."

Allah'a yemin olsun ki benden sonra bu dinde bir gevşeme olacak. Müslümanlar bu hakkı, İslâm'ı öğrendikten sonra İslâm'ın hakikatlerinden uzaklaşacaklar, bir fetret, bir gevşeme, bir düşme devresine düşecekler. Seviyeleri bozulma durumuna gelecek. (*Yübteğà fîhe'l-mâlü min gayri hıllihî*) "O devirde helâl olmayan yerlerden, haram yerlerden, rüşvetle, hırsızlıkla, aldatmakla, zulümle; Allah'ın yasak kıldığı çeşitli gayri meşru kazanç yollarıyla mal kazanılmağa başlanacak."

"—Helal değil, ne diye almaya kalkıyorsun?"

"—Olsun…" diyor, aldırmıyor.

"—Ya olsun, olur mu? Cezası var! Haramla biten her eti cehennem ateşi yakıp temizlemeden gitmek yok; cehennemde yanacaksın!"

Cehennem uzaktan geliyor, ona aldırmıyor, omuz silkiyor. "Para gelsin de..." diyor. "Şu haram" diyorsun, "Sen al da bana ver." diyor. Terbiyesize bak! "Sen al, bana ver." diyor. Aldırmıyor, alay ediyor. Hem mü'min insanı aptal yerine koyuyor; "Sen al da bana ver." diyor, "Sen yemezsen ben yerim." diyor. "Ben yiyivereyim senin nâmına..." diyor.

(*Ve yüsfekü fîhe'd-dimâ'*) "Bu fetret devrinde yine haksız yere çok kanlar dökülecek; katillikler olacak, çarpışmalar olacak, öldürüşmeler olacak, vuruşmalar, çatışmalar olacak..."

"—Haksız yere insanlar öldürülecek." demek. Öldürülüyor da... Gazeteleri açıyorsunuz... Bizden önce de olmuş, sadece bu asra mahsus değil; çok haksız işler yapılmış, maalesef.

(*Ve yüstebdelü bihe'ş-şi'ru mine'l-kur'ân*) "O devirde Kur'an'ın yerine, millet şiiri tercih edecek, şiir okuyacak. Kur'an'ı kenara bırakacak da şiirle meşgul olacak. Kur'an yerine şiir geçecek, Kur'an'a şiir bedel tutulacak." buyuruyor.

Şiir Kur'ân-ı Kerîm'e tercih olunacak. Eğlence, kaside, şarkı, türkü Kur'ân-ı Kerîm'in yerine geçecek. Veyahut Kur'ân-ı Kerîm

bir şiirmiş gibi, bir kasideymiş gibi takvâ bahis konusu olmadan öyle okunulacak. İşe öyle bakılacak.

Maalesef, söylemesem belki daha iyi, bazı yerlerde sesi güzel olsun diye bir kadeh içip de öyle Kur'an okuyanlar varmış. Sesi güzel gitsin diye...

İsmen bir şahıs üzerine konuşuyorduk da, "O öyle yapar da öyle gider..." dediler. Bunlar tabii hep imanın eksikliğinden olan şeyler. Mü'min böyle şeyler yapmaz. Biz de yapmayalım!

Biz bunları dedikodu olsun diye mi dinliyoruz, okuyoruz? Hayır… Böyle şeyler olabilir, siz onlara uymayın! Böyle devirler gelirse siz böyle yapmayın! Siz gerçeğin ne olduğunu bilin!

Ben her zaman hanımlara tavsiye ediyorum:

Kocanıza evden çıkarken deyin ki:

"—Efendi ben senden akşama çok para istemiyorum. Eve helal para getir. Çocuklarımızı helal lokmayla besleyelim. Az olabilir, haramdan getirme. Bizim her şeyimiz sana bağlı, senin eline bağlı. Haramdan getirirsen bizi de mahvedersin. Aman efendi helalinden olsun. Sırtına bir ip al, hamallık yap, bin lira kazan, helalinden ye." demek lazım.

Evlatlarımıza böylesini tavsiye etmek lazım. Evladımızı bir mesleğe sokuyoruz, parası çok olsun diye, haram mı helal mi hiç aldırmadan... Müslüman olarak öyle mesleklere itiyorlar ki evlatlarını, parası çok diye... Ama haram.

"—Evladım çok para kazanmak önemli değildir. Zor olan, çok kimsenin yapamadığı iş, helal para kazanmaktır. Aman paranın helal olmasına dikkat et, çünkü her hayrın başı budur." diyebilelim.

Birisi bir mal, bir para, bir şey getirdiği zaman; "Ne münasebet, nereden geldi bu para?" diyebilelim. "Yan cebime koy!" demeyelim.

Hiç nereden geldiğini soran yok, gelsin de nereden gelirse gelsin... Olmaz.

"—Bu parayı bana veriyorsun ama ne hakla, nereden?"

"—Canım sorma..."

"—Yok öyle şey, yok. Sebebi nedir? Ne münasebetle veriyorsun?"

Ben İzmit'te kâğıt fabrikasının orada, camide namaz kılıyorum. Yanımda ihtiyar birisi güzel ibadet ediyor. Hâlini sevdim, takvâ

ehli bir insan. Kolu yamalı yamalı, hırpânî kılıklı. Namaz bitti, cebimde emanet zekât parası vardı;

"—Amca, şu beş bin lirayı al." dedim.

Yüzüme baktı, paraya baktı. Elini uzatmıyor;

"—Bu ne parası?" diyor.

"—İşte ihtiyacın varsa al, bu parayı kullan." dedim, gönlü incinmesin diye.

"—Zekât mı?" dedi.

Onun üzerine, zekât dedim.

Aldı ama beni terletti. Neticede aldı ama terledim.

Medine-i Münevvere'de zenciler var, kadınlar, çarşaflara bürünürler, bir köşeye otururlar, önüne üç parça bir şey koyar, işte satılık. Ona birisi bir para vermeye gitmiş, "Yok" demiş, "Ben bugünkü rızkımı, beni geçindirecek miktar parayı aldım, bir başka fakire ver!" demiş.

Müslüman gözü tok olacak. Çünkü rızkı insana Allah gönderiyor.

Allah hepimizi haramdan kurtarsın… Her çeşit günahtan kurtarsın…

Sonra, ikincisi kan dökmek. "İki müslüman kılıçlarını çekmiş olarak karşı karşıya gelirse..." diyor. Şimdi kılıç yok, tamam. Şimdi de "tabancalarını çekmişse" demek bu. Bunun ardından çıkan mâna o. "Hem ölen hem öldüren cehennemdedir." diyor Peygamber Efendimiz.

Diyorlar ki:

"—Öldüren cehennemde olacak, anladık ama ölenin cehennemde olması niye?"

"—O da onu öldürmek için kılıcı çekmemiş miydi?"

Fırsat ötekisine geçti, o öldürdü. Buna geçseydi bu da öldürmek için geçmedi mi karşısına? Onun için cehennemde olacak, niyetinden dolayı… Hem öldürülecek hem cehenneme gidecek. Ne kötü durum! Öldürse de cehennemde, o da ne kötü durum, ölse de cehennemde…

Bu ne demek?

"—Müslüman müslümanın karşısına silahını, kılıcını alıp da çıkmasın!" demek.

Bu kadar basit, anlaşılmayan bir şey yok.

"—E hocam kendisi gelirse?"

Peygamber Efendimiz âhir zamanda bu gibi haller olabileceğini bildiriyor. Hadîs-i şerîfte bize tavsiyesi:

"—O zaman Âdem AS'ın hayırlı oğlu gibi olun!"

Ne demek istedi?

Hz. Âdemin iki oğlundan bir tanesi ötekisini öldürdü. Kabil, Habil'i öldürdü. Nasıl öldürdü?

Yakasına yapıştı, dedi ki:

قَالَ لأَقْتُلَنَّكَ (المائدة:٢٧)

(*Kàle leaktülenneke.*) "Seni muhakkak ve muhakkak öldüreceğim." dedi. (Mâide, 5/27)

Sinirlendi, kızdı... Kin, haset... "Öldüreceğim seni!"

Öldürülen mübareğin cevabı, diyor ki:

لَئِن بَسَطتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَاْ بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لأَقْتُلَكَ ،
إِنِّي أَخَافُ اللّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ (المائدة:٢٨)

(*Lein basatte ileyye yedeke li-taktülenî, mâ ene bi-bâsitın yediye ileyke li-aktüleke*) "Bak kardeşim! Sen beni öldürmek için bana elini uzatsan bile, ben sana karşı koymak için elimi uzatmam. Ne yaparsan yap. Ben, alemlerin rabbi olan Allah'tan korkarım." (Mâide, 5/28)

Uzatmıyor. Çünkü kardeş, çünkü müslüman…

Muhterem kardeşlerim!

Kavga iki kişiyle olur. Bir kişiyle kavga olur mu?

İnsanı tımarhaneye götürürler, tek başına kendisiyle kavga ediyor veyahut havaya yumruk sallıyor...Olmaz, tımarhaneye gider. Kavga iki kişiyle olur. İki taraf kavgayı istediği zaman kavga olur. Bir taraf istemezse kavga söner.

Bak ne diyor Peygamber Efendimiz:[177]

وَإِنِ امْرُؤٌ قَاتَلَهُ ، أَوْ شَاتَمَهُ ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي صَائِمٌ ، إِنِّي صَائِمٌ !

(خ. م . عن أبي هريرة)

(*Ve ini'mruün kàtelehû*) "Karşı taraftaki bir adam bununla dalaşırsa, mücadele ederse, kavga ederse; (*ev şâtemehû*) küfür

---

177 Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, no:1795; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.806, no:1151; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.720, no:2363; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.163, no:2216; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ) Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.257, no:7484; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.205, no:3416; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.156, no:2775; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.191, no:7443; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.315, no:3639; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.269, no:8093; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.239, no:3252; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.278, no:3284; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.714, no:23589; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.620, no:1633.

etmeye kalkarsa, ağzını o bozarsa; (*felyekul: İnnî sàimün, innî sàimün*) ‘Ben oruçluyum, ben oruçluyum!’ desin.”

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:

“—Haklı olduğu halde bir münakaşadan çekiliveren; baktı ki iş uzayacak, ‘Pekiyi kardeşim, tamam!’ diyen kimseye cennetin avlusunda bir köşkü garanti ediyorum!” diyor.

Biraz da haklı olduğumuz zaman susmayı, biraz geri çekilmeyi öğrenelim!

“—Ben senin kafanı kırarım!”

“—Ben de senin kafanı kırarım!” diyoruz, karşılıklı.

“—Ben seni döverim!”

“—Ben de seni döverim!”

“—Sen şöylesin.”

“—Sen de öylesin.”

Tam karşılık veriyor. “Tamam tamam…” dese kavga olmayacak. Kavgalar ekseriyetle “O bana yan baktı, ben de ona yan baktım. O bana vurdu, ben de ona vurdum.” usûlünden gidiyor.

Müslüman müslümanın karşısında kavgayı üretici, meydana getirici olmayacak. Demirle çakmak taşı, çat vurulduğu zaman kıvılcım çıkıyor. Vurulmazsa olmaz, buna iki şey lazım.

Onun için müslüman müslümanın karşısında, bu hadislerden öğrendiğimiz, kavgacı durumunda durmayacak. “Tamam tamam, pekiyi, hata etmişim, affet…” diyecek. Büyüklerimizden öyle gördük. “Pekiyi pekiyi, tamam...”

Hemen sıvışıp korktuğundan mı? Ne korkması; onun gibi dört tanesi gelse sıksa suyunu çıkartır. Ama Allah’tan korkuyor, kavga etmek istemiyor.

Bir bu, kan dökmek var.

Bir de Kur’an’ın şiirle tebdili var. Şiir tercih edilip Kur’an tercih edilmiyor. Böyle olmayacağız. Ya eğlence ciddi ilmi işlere, Kur’an öğrenmeye tercih ediliyor ya da Kur’an gayri ciddi bir tarzda istimal olunuyor, o kıraati vesairesi... Her iki mâna da yanlış.

Biz ilmi tercih edeceğiz. Kur’an’ın tarafında olacağız. Ehli Kur’an olacağız. Muhibb-i Kur’an olacağız, o yolda yürüyeceğiz. Öbür tarafta değil. Öbür tarafta şarkı, eğlence çok çok fazla... Aman ne güzel saz sesleri geliyor, dımpırtılar, zımbırtılar… Onların

arkası, onlar cehenneme davet eden şeyler...

"—Burada biraz işte hocanın karşısında diz çöküyorsun, oturuyorsun, dizin uyuşuyor…"

Bunun âhirette sevabı var. Bunun ecri fazla.

Hocamız öyle söylerdi:

Fâni dünya hoştur amma akıbet mevt olmasa...

Fâni dünya güzeldir tabii; Çamlıca'nın safası vardır, Boğaz'ın püfür püfür esintisi vardır, Emirgan'ın şahane çayı vardır. Ne güzel lokantalar vardır, ne lüks yerler vardır, ne güzel oteller vardır; balkonlarından denize baktığın zaman için, gönlün ferahlanır... Fâni dünya hoştur ama akıbet mevt olmasa... Sonunda sorgu hesap olmasa, o akıbet ölüm olmasa, ayrılık olmasa...

Peygamber Efendimiz yapamaz mıydı acaba? En lüks tarzda yaşamayı yapamaz mıydı? Yapardı. İstemedi. Peygamber Efendimiz bu dünyayı istemedi.

Biz de onun ümmetiyiz, biz de onun yolunda olmalıyız. Dünyaya meyletmemeliyiz, Kur'an'a meyletmeliyiz. Eğlenceye meyletmemeliyiz, ilme meyletmeliyiz. Gayri ciddiliğe, sululuğa, lâubaliliğe meyletmemeliyiz. Ciddi olmalıyız.

Müslüman ciddi insandır. Sorumlu insandır. Allah indinde mes'uliyeti vardır.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi ehli Kur'an eylesin. Kur'an'ı sevmeyi nasip eylesin. Kur'an'a hâdim, Kur'an'a hizmet edici kullar olalım, her yönden... Her birimiz evimizde Kur'ân-ı Kerîmler okunsun. Çocuklarımıza Kur'ân-ı Kerîm öğretilsin. Hayatımıza Kur'ân-ı Kerîm ışık tutsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Kur'ân-ı Kerîm'in şefaatine erdirsin. O Kur'ân-ı Kerîmler ki evlerimizde, raflarımızda, kütüphanelerimizde, cüz keselerimizde, duvarlarımızda, çivilerimizde asılı durur; onlar bizim yakamıza yapışıp da ahirette davacı olmasınlar; bize şefaatçi olsunlar.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele-i şerîfe!

23. 03. 1986 – İskenderpaşa Camii

20. KÖTÜLÜĞÜ ENGELLEMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Nahmeduhû bi-cemîi mehâmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbeği li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَيَخْرُجَنَّ مِنْ أُمَّتِي مِنْ قُبُورِهِمْ ، فِي صُورَةِ الْقِرَدَةِ وَالْخَنَازِيرِ ؛ بِمُدَاهَنَتِهِمْ فِي الْمَعَاصِي ، وَكَفِّهِمْ عَنِ النَّهْيِ وَهُمْ يَسْتَطِيعُونَ (أبو نعيم عن عبد الرحمن)

RE. 456/8 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, leyahrucenne min ümmetî min kubûrihim fî sûreti'l-kıredeti ve'l-hanâzîr, bi-müdâhenetihim fi'l-meàsî, ve keffihim ani'n-nehyi ve hüm yestatîùn.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun...

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir demet, *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis kitabının 456. sayfasının

ortalarından, kaldığımız yerden okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişanesi olmak üzere ve onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ve bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ve halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olması için;

Okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Hocamızın, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zâhid Kotku Hocamızın ruhu için; bu hadis-i şeriflerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan alimlerin ve râvilerin cümlesinin ruhları için;

İçinde yaşadığımız şu beldeyi Allah Allah diye diye, malını, canını, her türlü varlığını ortaya koyup cihad ederek fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhları için; sonradan düşmanlara karşı tekrar korumuş olan muvahhid askerlerin ruhları için;

Cümle hayır ve hasenat sahiplerinin ve bilhassa içinde şu dersi okuduğumuz camiyi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ve ondan sonra bugüne kadar gelmesine yardım etmiş olan, tamir etmiş olan, temiz, pâk hizmette durmasına yardımcı olmuş olan, içinde hizmet etmiş kimselerin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için; biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kulla olarak varmamıza vesile olsun diye, bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, ruhlarına ayrı ayrı hediye edelim, öyle başlayalım!

…………………………….

Sallû alâ şefîinâ muhammed…
Sallû alâ tabibi kulûbünâ muhammed…
Sallû alâ seyyidinâ ve senedinâ muhammed…
Ve âlihî, ve sahbihî, ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn…

a. Kötülüğü Engellemeyenlerin Cezası

Mukaddimede metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif, hepimizi yakından ilgilendiren bir vazifeyi bize hatırlatan, bizi ciddiyete ve çalışmaya davet eden bir hadis-i şeriftir.

Ebû Nuaym el-Isfahànî'nin Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[178]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَيَخْرُجَنَّ مِنْ أُمَّتِي مِنْ قُبُورِهِمْ ، فِي صُورَةِ الْقِرَدَةِ وَالْخَنَازِيرِ ؛ بِمُدَاهَنَتِهِمْ فِي الْمَعَاصِي ، وَكَفِّهِمْ عَنِ النَّهْيِ وَهُمْ يَسْتَطِيعُونَ (أبو نعيم عن عبد الرحمن)

RE. 456/8 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, leyahrucenne min ümmetî min kubûrihim fî sûreti'l-kıredeti ve'l-hanâzîr, bi-müdâhenetihim fi'l-meàsî, ve keffihim ani'n-nehyi ve hüm yestatîùn.*)

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım, ruhum kudreti elinde olan zâta yemin olsun ki…" Yani Allah'a yemin ediyor. Çünkü yaşamamız, ölümümüz, varlığımız, yokluğumuz, her şeyimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hükmüyle, takdiriyle…

Efendimiz böyle yemin ederdi bazı kereler. "Canım kudreti elinde olan, dilerse yaşatıp dilerse öldürecek olan, her kudretin sahibi Allah'a yemin olsun ki…" demiş oluyor.

(*Leyahrucenne min ümmetî*) "Muhakkak ve muhakkak ümmetimden bazı kimseler çıkacaklar..." Nereden çıkacaklar? (*Min kubûrihim*) "Gömüldükleri kabirlerinden çıkacaklar… (*Fî sûreti'l-kıradeti ve'l-hanâzîr*) Ümmetimden bazı kimseler kabirlerinden

---

[178] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.366, no:7058; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.315, no:951; Abdurrahmân ibn-i Avf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, no:169, no:5605; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.414, no:25200.

maymunlar ve domuzlar şeklinde kalkacaklar.”

Neye mukàbil bu cezâ? (*Bi-müdâhenetihim fi'l-meàsî*) “Günahları değiştirmeğe güçleri yetecekken, gevşek davranıp değiştirmemelerinden dolayı… (*Ve keffihim ani'n-nehyi ve hüm yestatîùn*) Kötülük ve günah işleyen kimselerin kötülüklerini, güçleri yettikleri halde, men etmekten geri durmaları dolayısıyla, kabirlerinden maymun ve domuz suretinde kalkacaklar; insan suretinde kalkmayacaklar.”

Muhterem kardeşlerim, bu çok büyük bir tehdittir. Korkunç bir tehdittir. Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi insan olarak yaratmış, huzuruna yüzü ak, alnı açık insanlar olarak varmaya da muvaffak eylesin…

Şimdi burada işaret edilen iş şudur: Günahlara *müdâhene* etmek… *Müdâhene*, *dühün* kelimesinden geliyor. *Dühün* yağ demek, *müdâhene* de yağcılık yapmak demek. Yağlamak, ciddiyetle üstüne varmamak, yan çizmek, pek suya sabuna dokunmamak, zülf-ü yâre dokundurmamak, vaziyeti idare etmek…

Halbuki Allah-u Teàlâ Hazretleri biz Ümmet-i Muhammed'i bir vazife ile vazifelendirmiş, vazifeli bir ümmetiz. Başka insanlar gibi değiliz. Sorumsuz değiliz, me'uliyetsiz değiliz. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bir vazife için takdir etmiş, yeryüzünde onun için var kılmış, onun için göndermiş biz Ümmet-i Muhammed'i…

Ayet-i kerimede Ümmet-i Muhammed hakkında buyruluyor ki:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ (آل عمران: ١١٠)

(*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâsi*) “Siz tüm insanlar için bir örnek olarak ortaya konulmuş, çıkartılmış en hayırlı ümmetsiniz. (*Te'mürûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker*) Emr-i maruf yaparsınız, nehy-i münker eylersiniz.” (Âl-i İmran, 3/110)

Yani, “Emr-i ma’ruf yapan, nehy-i münker eden, Allah yolunda cihad eden bir ümmet olarak insanların arasına gönderilmiş, şuurlu, vazifeli, Allah’ın burada kendisine vazife yüklediği insanlarsınız.” demiş oluyor ayet-i kerime bize…

Halbuki biz de sanıyoruz ki, sorumsuzuz, mes’uliyetsiziz. Biz de sanıyoruz ki başıboşuz. Biz de sanıyoruz ki boşuna yaratılmışız. Yani insanların çoğu böyle sanıyor; neden yaratıldığının farkında değil. Omuzlarına yüklenilmiş vazifenin ne olduğunun farkında değil.

Böyle yaşarsa ne olur? Mes’uliyetini takınmazsa, vazifelerini yapmazsa ne olur? Tabii cezaya uğrar da cezanın başlangıç noktası kabir halidir. Kabirde azab başlıyor. Kabirden kalkarken de maymun ve hınzır suretinde, domuz suretinde kalkıyor.

Acaba maymuna ve hınzıra benzetilmek neden?

Maymunun bariz vasfı taklit etmektir, taklitçiliktir. Demek ki

karşı tarafı taklit ediyor. Domuzun bariz vasfı da hırsı ve şehveti ve oburluğudur.

Bizim coğrafya öğretmeni anlatırdı; döner kendi pisliğini yermiş. O kadar pis bir hayvan… Niye haram kılınmış? Etinden de bir hayır gelmez. Etinden de bin bir zarar olduğu için haram kılınmış. Böyle oburluk timsali, şehvet timsali bir hayvan…

Bu dünyada insan vazifelerini neden yapmıyor? Bir maymun gibi gevşekliğinden, taklitçiliğinden; bir de menfaatlerim elden gitmesin, şehvetim olduğu gibi devam etsin diye vazifesinin başına koşmuyor.

"—Kalk, cihad et!"

Sofradan kalkmıyor.

"—Kalk, şu hayırlı işi yap!"

Gezmeğe gider, hayırlı işe gelmez.

"—Çıkart keseni, para ver!"

Renkli televizyona, videoya milyonlar verir; en güzeli olsun diye… Ama hayırlı yola vermez.

Öbür tarafta aç insanlar var, şu kadar hizmet yapılacak, İslâm şöyle korunacak, böyle korunacak…

Keyfe geldi mi, en lüks otelde bir sünnet düğünü için milyonlar harcar. Bir futbol maçı için, bir futbol kulübü için 50 milyonluk çek yazar, 100 milyonluk çek yazar; hayra gelince yapmaz. Yani para yokluğundan değil… İnsanların bu eğri eğri yengeç gibi gidişi para yokluğundan değil; şuur yokluğundan…

Onun için, bir kere Allah-u Teàlâ Hazretleri onları insan suretinde kaldırmayacak kabirden… Onlar burada şeklen insan ama, huy olarak hayvan gibi…

Hatta rivayet edilmiş ki, bir kâmil zatın torunu yanında imiş. Dedesi şeyh, torun da orada, çocuk… Mâsum daha, temiz, pâk, günahsız çocuk…

Kapıdan dervişlerden birisi giriyormuş, çocuk dedesinin dizini dürtüyormuş:

"—Dede maymun geldi!" diyormuş.

"—Sus evlâdım."

Bir başkası geliyor.

"—Dede içeri domuz girdi."

"—Evlâdım sus..."

Sonunda annesine babasına demiş ki:

"—Gidin şu çocuğun eline ekmek verin, insanların arasında aleni yesin! Kırıkları yerlere dökülecek, başkasının canı çekecek. Böylece basireti bağlansın." demiş.

Çünkü gelenin suretini değil sîretini görüyor. Gelenin halini görüyor, işler karışacak.

Öteki şeyh efendi idare ediyor vaziyeti… Öyle de olsa, böyle de olsa, doğru yola getirmek için sabrediyor, söylemiyor, yüzüne vurmuyor. Çocuk saf, pattadak söylüyor.

Onun için, Allah bizi şeklen insan değil, ahlâken de insan eylesin… Şuur bakımından da insan eylesin… Bu çok mühim bir şey…

Eğer biz, 50 milyona varmış olan Türkiye ve yüzde doksan dokuzu Müslüman olan Türkiye, gerçek Müslümanlar olsak, dünyayı kış gününde bahar sarar. Hepimiz bir ateş parçası oluruz, hepimiz bir işe yararız. Gideriz bir yerde bir hayırlı iş yaparız da, dünyada fesat söner. Fesadın kaynayacak yeri kalmaz, tutunacak dalı kalmaz.

Ama Allah'ın vazifelendirdiği şerefli ümmetin fertleri şerefinden haberdar değil… Şerefli ümmetin fertleri vazifelerini müdrik değil… Yapmaları gerekli işlerden haberdar değil, yönünü tayin edememiş, işini tesbit edememiş. Hatta kendi hayatında, kendi işinde oturmamış İslâmî bakımdan…

"—Ben Müslümanım, benim halim şöyledir, benim işim böyledir. Ben şunu yaparım, bunu yapmam. Bu bana yakışmaz, şunu yapmak bana yakışır. Ben bu hususta şöyle yapamam, ancak böyle yapabilirim." diyebilecek istikrarlı bir durum yok…

Yalpalayıp duruyoruz. "Ha düştü, düşmek üzere…" İpin üstünde gibi gidiyor Müslümanlar. Şöyle cadde-i kübrada yürür gibi, asker gibi bassana ayağını sapasağlam: Rap rap, rap rap…

Doğru dürüst yürüsene Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sırat-ı müstakiminde… Günde kırk defa kulağına gelen (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) sözünden bir şuur uyanmıyor mu zihninde?

Günde kırk defa, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne diyoruz ki:

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (الفاتحة:٥)

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) "Yâ Rabbi, bizi doğru yola ilet, sırat-ı müstakime ilet!" (Fâtiha, 1/5)

Nedir şu sırat-ı müstakîm?

Sen, "El-hamdü lillâh müslümanım! Allah'a inandım, peygamberlerine inandım, kitaplarına inandım, meleklerine inandım, ahiret gününe inandım, kadere inandım…" dedin. Pekiyi, bu inancının sana yüklediği şuurdan, yapmanın mecburi olduğu işlerden haberin var mı, yok mu?

Dünkü gazetede vardı, "Bu memleketin yüzde doksan dokuzu Müslüman…" Rakamı hatırınızda tutun! "Bu memlekette yüzde 84 ahali kumar oynuyor. Gazete ciddi ilmî araştırma yaptım iddiasıyla haberi vermiş.

Yüzde 84'ü kumar oynuyor Müslüman memlekette… İçki… Kıyamet gibi. Mahalle arasında şöyle uzunca bir caddeden geçen gün iniyoruz, sağda fıçı birası, solda fıçı birası… Yokuştan aşağı ana caddeye ininceye kadar parmaklarım yetmedi saymaya… Fıçılarla, küplerle içki içilen yerleri saymağa parmaklarım kâfi gelmedi, bir cadde üzerinde…

Kim bunlar? Yunanistan'dan mı geldiler, başka diyardan mı geldiler? Bunlar bu memleketi Allah Allah diye diye fethetmiş olan, Allah yolunda malını ve canını veren Müslümanların evlatları…

Neden bu hale geldiler? İşte bu hadis-i şerifte anlatılan ana sebepten… Senin ve benim, yani camiye gelen Müslümanın şuurlu olması gereken Müslümanın vazifelerini idrak etmeyip çalışmamasından bu hale geldiler.

Bu anlattıklarımdan sonra, hadis-i şerifin bir kere daha

mânasına söyleyeyim, dinle!

"Canım kudreti elinde olan o Zât-ı Celîle, Yaradanımıza yemin olsun ki, ümmetimden bazı kimseler kabirlerinden maymunlar ve domuzlar sûretinde kalkacaklar. Günahlara müdahane etmelerinden, eyvallah çekip de vaziyeti idare etmelerinden, müdahale etmemelerinden, günahkârlara yağcılık etmelerinden ve onları alıkoymak hususunda kadir oldukları halde, güçleri yettiği halde geri durmalarından dolayı…

Yani şu nokta belki dikkatinizden kaçmıştır, günahları işledikleri için demiyor Peygamber Efendimiz SAS… Bu şahısların domuz ve maymun suretinde kabirlerinden kalkmaları, kendileri günahı işlediğinden dolayı değil; günah işleyenleri doğru yola çekmeye güçleri yettiği halde, çekmediklerinden…

Sen istediğin kadar teselli ol kendi kendine: "Ben gitmiyorum, ben yapmıyorum ya!" diye. Onu doğru yola getirmediğin için, onun kötülüğüne mâni olmadığın için ceza böyle çıkıyor.

Bir başka hadis-i şerif hatırıma geldi:

Adamı birisi kabre sokuluyor. Kabre sokulur sokulmaz, vazifeli melekler kafasına bir topuz indiriyorlar, mahvoluyor, perişan oluyor. Kabrin içi ateş doluyor.

Şöyle bir kendisine gelince diyor ki:

"—Yahu ben namazımı kılardım, orucumu tutardım. Bildiğim bir kabahatim yoktu. Bu ceza bana niye yapıldı?"

Melekler ona diyor ki:

"—Bir keresinde sen bir yerden geçiyordun. Zalimler boynu bükük bir mazlum insanın üstüne çökmüşler, ona eziyet ediyorlardı. Sen onu engellemedin, o malumu kurtarmadın, bu ceza onun için…" dediler.

Muhterem kardeşlerim!

Günah işlememek yetmiyormuş demek ki… İbret alın! Bu iki hadis-i şerif iki kulağınıza iki tane küpe olsun!

Erkeğin küpesi olur mu? Olur.

Bu iki tane hadis iki kulağınıza küpe olsun ki, senin günah

işlememem kâfi değil; işlettirmemem de lâzım! Çünkü sen Allah'ın vazifeli kulusun yeryüzünde… Senin adın Hristo değil ki, senin adın Avram, Salamon değil ki… Sen Müslümansın, Ahmed'sin veya Muhammed'sin, Mahmud'sun! Vazifen var…

"—Hocam şimdi benim başıma öyle bir dert yıktın ki, keşke bu pazar günü senin camine gelmeseydim! Nasıl yapacağım şimdi ben bu işi?"

Hah, sor bakalım, biraz dertlen bakalım! İlallah, bizim çektiğimiz dertsiz Müslümandan… Dünyada bu kadar dert varken, Müslüman dertsiz olur mu?

Afganistan'da kardeşlerimiz eziliyor. Bulgaristan'da kardeşlerimiz eziliyor. Kırım'ı elden kaçırdık, Kafkasya'yı elden kaçırdık, Türkistan'ı elden kaçırdık… Balkanları, Tuna vilayetini, Mora vilayetini elden kaçırdık… Orada, Arnavutluk'ta, Yugoslavya'da Müslüman kardeşlerimiz var; eza çekiyor. Libya'da kardeşlerimiz var. Amerika ile başı dertte… Mısır'da kardeşlerimiz var, bir başka türlü… Çad'da kardeşlerimiz var, bir başka türlü…

Çok şükür ki bizim memlekette bir şey yok; yiyoruz, içiyoruz, bari çok ibadet etsek… Harp yok, darp yok, rahatız, keyfimiz yerinde diye çok mu ibadet ediyoruz? Hayır… Karnı doydu mu, aklı keyfe gidiyor.

"—Karnım doydu şimdi, yemeği yedim. Kaymak da güzelmiş, baklava da güzelmiş, börek de güzelmiş… Köfte de şahaneydi, kızartma da bir taneydi. Acaba nerede bir eğlence bulabilirim? Acaba o gazinoya mı gitsem, bu tiyatroya mı gitsem, şu eğlence yerine mi gitsem, şu pikniğe mi gitsem, şu plaja mı gitsem?.."

Daha durun, daha havalar yeni ısınıyor. Havalar bir ısınsın, havalar bir ısınsın da siz görün bu insanları… Bakalım Allah'ın kendilerine verdikleri nimetlere ne kadar şükrediyorlar?

Cüneyd-i Bağdadî Hazretleri'nin sözünü her zaman hatırlıyorum. Soruyor hocası, şeyhi:

"—Söyle bakalım Cüneyd, sana göre şükür nedir? Yemek yedikten sonra, '*El-hamdü lillâh* ya Rabbi, çok şükür ya Rabbi!'

demek mi?"

Cüneyd-i Bağdadî diyor ki:

"—Hocam, bana göre şükür, Allah'ın nimetini yiyip de ona asi olmamaktır."

Yiyoruz, ondan sonra isyan... Yiyoruz, ondan sonra gaflet... Yiyoruz, ondan sonra sapıklık, şaşkınlık... Yani rakamlar yüzde 84... Yüzde 14 olsa bile içimizin yanması lâzım! Yüzde 99'u Müslüman olan bir memlekette yüzde 84'ü kumar oynuyorsa, bu demektir ki, bu memleketin çok büyük bir ekseriyeti kumara sapmış, bu memleketin çok büyük bir ekseriyeti içkiye sapmış, bu memleketin çok büyük bir ekseriyeti gizli veya aşikâr fuhşa sapmış...

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

"—Dikkat edin, gözler de zina eder, eller de zina eder. Zina sadece iki kişinin bir köşede başbaşa kalması değil, göz de zina eder, el de zina eder."

Ben başından beri söylüyorum, müstehcenlik sadece resimde değil... Hatta dil bile zina eder. Öyle şeyler söyler ki, o da zinaya götürür.

Hocam, pekiyi şimdi ne yapacağız?

El ele tutacak çalışacaksınız? Bir kişinin yapacağı iş değil... Bu kayayı, memleketimizin üzerine yuvarlanan bu koca kayayı; altında bir sürü insan ezilmiş. Kimisinin ayağının ucu çıkıyor, kimisinin kafasının parçası çıkıyor. Ezilen ezilmiş, bu kayayı buradan kaldıracağız.

Bu kayayı bir kişi kaldıramaz, elbirliğiyle kaldıracağız. E nasıl yapacağız?

Cümle alem fikrini söylüyor, gazeteler çıkıyor. On tane, yirmi tane gazete okuyorum günde... Gazeteler çeşit çeşit... Sanki Merih'ten gelmiş gazeteler... Sanki bu memleket Müslüman memleketi değil sanki... Tatil kitapları, 30 sayfa, 32 sayfa ilave... Sayfaları çeviriyorum, hiç bana yarar bir satır yok...

Dedemin bu memleketi korumak için şehid olduğunu bilmesem, "Acaba ben mi bu memleketin yabancısıyım?" diyeceğim. O kadar

yabancılaşmış, o kadar zevkler yabancı… O kadar hayat tarzı, hayat felsefesi yabancı İslâm'a… Tutturulan istikamet, o kadar farklı İslâm'ın istikametinden…

Hani senin gazeten, hani senin mecmuan, hani senin mektebin, hani senin müessesen? Hani senin evlatlarına İslâmı öğreteceğin müesseseler?

Şimdi basit misal ile anlatacağım. Ben burada vaaz veriyorum diye, bir haber geldi: Şişliden bir doktor, hanımı da doktor… "Biz Kur'an-ı Kerimi okumak istiyoruz, nerede okuyabiliriz?

Dedik kolay… Kur'an-ı Kerim'i okumaktan kolay ne var? Bizim burada bir yığın kardeşimiz var… Bir tanesini vazifelendiririz. Madem münevver iki tane doktor imiş. Evine de gider kardeşimiz, onlara Kur'an-ı Kerim'i okutuverir.

"—Hayır!" dediler. "Biz Kur'an-ı Kerim'in harflerini, elif besini öğrenmek istemiyoruz. Kur'an-ı Kerim'in tefsirini, manasını öğrenmek istiyoruz. Madem Allah'ın kelamı imiş, Allah'ın kelâmını öğrenmek istiyoruz. Nerede öğrenebiliriz?" dediler.

Haydi, hiç de böyle bir söz söyleyen insan çıkmamıştı karşımıza… Buyur bakalım, ayıkla pirincin taşını!

Çocuk olsa, "Evlâdım, gel seni bu sene, önümüzdeki sene İmam-Hatip okuluna kaydettirelim!" diyeceğim. Kız olsa, "Kur'an kursuna gönderelim!" diyeceğim ama, bunlar yetişmiş, doktor… Böyle yetişmiş münevvere Allah CC Hazretlerinin kitabını öğretecek, asırlarca Müslümanların baş şehirliğini yapmış olan, İslâm'ın dünyada en şöhretli şehirlerinden biri olan şu altı milyonluk İstanbul'da, münevver bir insana İslâm'ı öğretmek için hangi müessese var, buyurun, söyleyin! Ey beş yüz kişilik, beş bin kişilik kalabalık, söyleyin!

Yok… Öyle bir müessese yok… Öyle bir tertip kurmamışız daha…

Sinema? Var… Tiyatro? Var… Her semtte var, her kasabada, her ilçede, her nahiyede var. Eğlence yeri?.. Var… Spor salonu? Var… Stadyum? Var…

Bu ihtiyaç değil mi? Kur'an'ı öğrenmek ihtiyaç değil mi?

"—Kâfire ihtiyaç değil…"

Ama bu memleketin nüfusunun yüzde 99'u Müslüman… Niye yapılmamış? İki sebepten:

1. Sen istemedin ki… Ağlamayan çocuğa meme vermezler ki… Çocuklar futbol sahası istiyorlar, her tarafta futbol sahası, stadyum yapılıyor. Hiçbir şey bulamazlarsa, arsaya iki tane direk dikiyor çocuklar… Veya apartmanın ön camına şöyle yuvarlak bir tel takıyorlar, basketbol oynuyorlar. Bir şey buluyorlar.

İsteyince de futbol sahası da yapılıyor. O kadar geniş saha tahsis ediliyor. Maç olacağı zaman polisler tedbir alıyor. Mühim maçlarda jandarma alarma geçiyor, muhtelif tedbirler alınıyor. Ne olacak? Maç yapılacak…

Yıl başında beyler içecekler, sarhoş olunca evin yolunu şaşıracaklar. Sabaha kadar polis aziz halkımızın hizmetinde… Ne olacak? Sarhoşları evine götürme servisi… Şu numaraya telefon etmeniz kâfi… Bak, ihtiyaç oldu mu, nasıl devlet hizmete koşuyor. Sarhoşu bile yolda bırakmamak için tedbir alıyor. Telefon numaraları ilan edilmedi mi gazetelerde; "Sarhoşlar yolda kalmasın, yazık!" diye.

Sen istemedin ki… Kur'an müessesesi istedin mi? O doktor istedi. O doktor da senin gibi değildi, sonradan Müslüman oldu, o daha şuurlu. Tıp tahsili yapmış, belki Amerika'da okudu, belki Avrupa'da okudu? "İslâm'ı bir doğru düzgün öğreneyim dedi. Doğru düzgün öğrenmesi için Allah'ın kelamını öğrenmesi lazım geliyor; müessese istedi.

Hadi bakalım, hepimizin boynuna yüklendi mi bu? Yüklendi.

Bizim şimdi Dolmabahçe Stadyumu kadar yeri alıp, içine Hilton kadar, saray gibi Kur'an öğrenme müessesesi yapmamız lâzım! Neden? Burası altı milyonluk Müslüman şehir… Yüzde 99'u Müslüman olduğuna göre, çıkar 60 binini, beş milyon 940 bin Müslüman var burada… O kadar büyük olması lâzım Kur'an müessesemizin…

Herkes istediği vakitte gelsin! Ev hanımları saat ondan saat

dörde kadar… İş adamları saat 18.00'den gece 24'00'e kadar… Talebeler saat dörtten saat sekize kadar… İşte salonlar, işte mikrofonlar, işte hocalar, işte kara tahtalar, işte videolar, işte teypler… Niye dinin hizmetine girmiyor bunlar?

Hacı efendinin dükkânına camiye yardım istemek için gidince, "Okul olsaydı verirdim!" diyor. On lira verecek, elli lira verecek, "Okul olsaydı verirdim!" diyor.

Amerika'dan yardım alalım da öyle mi yapalım Kur'an müessesesini? Amerikan yardımını mı bekleyelim?

Dilekçe verelim, dışarıda imza toplayalım! Hepiniz imzalayın, Mr. Reagan'a bir dilekçe gönderelim:

"—İstanbul'da Müslümanların kendi mukaddes kitaplarını okutacak, öğretecek sivil bir müessese olmadığından, paramız da yetmediğinden, bize Amerikan Senatosu'ndan geçirerek şu kadar dolar tahsis ederseniz çok iyi olur. Rica ederiz."

Öyle mi diyelim? Allah bize akıl fikir versin…

b. Mü'min Altın Gibidir

Ahmed ibn-i Hanbel'in, Beyhakî'nin Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[179]

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ الْقِطْعَةِ مِنَ الذَّهَبِ ،

يَنْفَخُ عَلَيْهَا صَاحِبُهَا ، فَلَمْ تَغَيَّرْ وَلَمْ تَنْقُصْ ؛ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، إِنَّ

---

179 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.199, no:6872; Beyhaki, *Şuabü'l-İman,* c.V, s.58, no:5766; Hakim, *Müstedrek*, c.I, s.147, no:253; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.409, no:2435; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI s.404, no:20852; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.43; Ebü'ş-Şeyh, *Emsâl*, c.I, s.392, no:343; Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd,* c.I, s.561, no:1610; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.279, no:794; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.377, no:25114.

مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ النَّحْلَةِ ، أَكَلَتْ طَيِّبًا ، ووَضَعَتْ طَيِّبًا ، فَلَمْ تُكْسَرْ

وَلَمْ تَفْسُدْ (هب. عن ابن عمرو)

RE. 456/9 (*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî, inne mesele'l-mü'mini kemeseli'l-kıt'ati mine'z-zehebi, yenfuhu aleyhâ sàhibuhâ felem tegayyer, ve lem tenkus; ve'llezî nefsî bi-yedihî inne mesele'l-mü'mini kemeseli'n-nahleti, ekelet tayyiben ve vadaat tayyiben, lem tükser ve lem tefsüd.*)

Ne kadar tatlı... Keşke bunu yazsanız, ezberleseniz!..

Peygamber Efendimiz SAS, şöyle buyuruyor:

(*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî*) "Şu Muhammed'in canı elinde olan o zâta yemin ederim ki..." Kendisinin adını, kendi mübarek diliyle telâffuz ederek söylüyor: Yani, "Allah'a and olsun ki, Allah'a yemin olsun ki" demek.

(*İnne mesele'l-mü'mini*) Müslümanın misâli (*kemeseli'l-kıt'ati mine'z-zeheb*) altından bir parçaya benzer. Müslüman bir altın parçasına benzer."

(*Yenfuhu aleyhâ sahibuhâ*) "O altının sahibi üzerine körükle üfler, ateşte eritir, üfler, (*felem tegayyer*) bozulmaz altın. Yani altın gene sapsarı durur. Hatta içinde katışıkları varsa o ayrılır. Sâfîleşir yâni, (*felem tegayyer*) bozulmaz altınlığı, (*ve lem tenkus*) miktarı da azalmaz."

Eritsen de altındır, kalıba döksen de altındır, tel çeksen de altındır, yüzük yapsan da altındır. Ne paslanır, ne kirlenir, ne tabiatını bozar, ne şeklini bozar.

Ne güzel misal, ne şahane misal… Ne kadar güzel anlatıyor Müslümanı… Ne kadar mükemmel bir ifade ile Müslümanın nasıl olması gerektiğini Efendimiz SAS işaret buyuruyor.

c. Mü'min Balarısına Benzer

İkinci bir söz daha ekliyor hadis-i şerifine SAS Efendimiz:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ النَّحْلَةِ ، أَكَلَتْ طَيِّبًا ،

وَوَضَعَتْ طَيِّبًا ، فَلَمْ تَكْسُرْ وَلَمْ تُفْسِدْ

(Ve'llezî nefsî bi-yedihî inne mesele'l-mü'mini kemeseli'n-nahleti, ekelet tayyiben ve vadaat tayyiben, felem tükser ve lem tefsüd.)

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Nefsim elinde olana yemin olsun ki, yâni canım, hayatım, ruhum elinde olan Allah'a yemin olsun ki..." Bir de ikinci yemin yapıyor sözünün ortasında. Yeminle başlıyor, ikinci bir cümleye de gene yeminle başlıyor. Ortasında da yemin var. İşin önemine binâen.

(*İnne mesele'l-mü'mini kemeseli'n-nahleh*) "Müslüman bir de bal arısına benzer." Bal arısının vasfı nedir?

(*Ekelet tayyiben*) "Bal arısı hoş, güzel, temiz şeyleri yer. Çiçekten çiçeğe koşar, çiçeklerin özünü, içini alır. En tatlı, en güzel, en temiz, en hoş kokulu yerinden alır."

(*Ve vadaat tayyiben*) "Sonra da o yediklerinden bal yapar. Ortaya çıkardığı, koyduğu şey de baldır; o da güzeldir. Güzel bir şey ortaya koyar." Şifalıdır.

فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ (سورة النحل ؛ ٦٩)

(*Fîhi şifâün li'n-nâs*) "Onda onlar için şifa vardır." (Nahl, 16/69) buyrulmuştur.

Sonra? (*Felem tükser*) veyahut (*felem teksir*) de olabilir. "Kırmaz." Neyi kırmaz?.. Bindiği dalı, çiçeğin sapını kırmaz. Çiçek şöyle bir eğilir, arı içine konduğu zaman şöyle bir sallanır. O da memnun olur. *(Ve lem tefsüd*) "Çiçeğe hiçbir zarar gelmez. Bilakis çiçek onun gelmesini ister. Çiçeği kırmaz ve bozmaz."

Müslüman da bal arısı gibidir. Güzel yer, güzel işler koyar ortaya… Gittiği yeri kırmaz ve bozmaz. Şu iki misal, bizim nasıl Müslüman olmamız gerektiğini gösteren iki güzel misaldir.

Biz nasıl olacağız, altın gibi olacağız. Biz nasıl olacağız, arı gibi olacağız.

Önce altına benzetti Peygamber SAS Efendimiz ve izah etti ki, altın ısıtılsa, eritilse bile kıymetinden bir şey kaybetmez ve eksilmez. Başka maddeler öyle değildir. Isıtılınca başka kimyevi reaksiyonlara uğrar, şekli rengi değişir. Bir kısmı gaz olarak uçar, içindeki maddeler ayrılır.

Altın soy madenlerdendir, okside olmaz, saf olarak kalır. Asırlar geçmiştir, yer kazılır, arkeolojik kazıların içinden çıkar. Tozunu siliverdin mi üstünden, yine pırıl pırıl parlar. Müslüman böyle olacak. Yani, Müslümanın tabiatı altınlaşacak, değişecek.

Ne yapsan; ister yüzük haline dök, ister bilezik haline dök, ister levha haline getir, ister altın varak yap… Tabiatı aynı olur. Müslümanın da tabiatı aynı olacak, hangi kılığa girerse girsin değişmeyecek.

Müslüman asker oldu, aynı Müslüman… Müslüman memur oldu, aynı Müslüman… Öğretmen oldu, talebe oldu, işçi oldu,

patron oldu; değişmez.

"—Hocam, biz değişiyoruz. Patron olduk mu burnumuz büyüyor. İşçi olduk mu, hıyanetimiz başlıyor. Talebe olduk mu, şeytan damarımıza giriyor. Hoca olduk mu, şöyle oluyor…"

Sen saf olmamışsın ki… İçinde şeytandan, şurdan burdan başka şeyler kalmış. Müslüman onların hepsini atacak.

Altın da ma'lum, yeryüzünden çıkartıldığı zaman muamelelerden geçirilir de saf altın öyle elde edilir. Cevher halinden normal hale gelmesi için muameleler gerekiyor. Sen de içindeki altından gayri olan, kıymetli olmayan, kötü olan, pis olan şeyleri ayır, altınlaş… Ötekileri at! Çirkin şeyleri at, kötü huyları at, kötü duyguları at! Kötü niyetleri at, kötü fikirleri at!

Şöyle bir İslâm ol! Allah'a teslim ol, hakiki Müslüman ol ve altın gibi ol!

İkinci benzettiği arı… Arıya niçin benziyor Müslüman? Arı güzel şeyleri yer ve ortaya koyduğu da güzel olur, Müslüman da öyledir. Aldığı zaman güzel şeyleri alır. Etrafına bakar, gözüyle ibret alır. Herkesi dinler, kulağıyla ibret alır. Hikmet öğrenir, faydalı ilim öğrenir, iyi şeyleri alır. Arının çiçek çiçek gezip de çiçeklerin içinden özünü aldığı gibi, balını aldığı gibi, iyi şeyleri alır.

Verirken de güzel şeyleri verir. Arının bal yaptığı gibi, sen de bin bir çiçekten bal toplayan arı gibi bin bir kitaptan bilgi alırsın, konuştuğun zaman ağzından inci mercan dökülür. Güzel şeyler söylersin. Hakkı söylersin, adaleti söylersin, Allah'ın CC rızasına uygun sözü söylersin… Hayrı söylersin, hayrı teşvik edersen. Vazife o…

Şimdi bizim aldığımız da bozuk, ortaya koyduğumuz da bozuk. Arıya o bakımdan da benzemiyoruz.

Şimdi biz ne alıyoruz?

Müstehcen resimlerden şehvet duygusu alıyoruz. 0 resimleri gördüğü zaman gözü dönüyor adamın… En muhterem insanlara bile o resimdekilere bakar gibi, o gözle bakmağa başlıyor. Hürmet kalmıyor.

Kadın… Kadın ganimet alınacak bilmem ne… Erkek, kadının gözünde kafeslenecek, baştan çıkartılacak bilmem ne… Yani iki cinsin birbirine bakışında asalet yok oluyor, bakış tarzı çirkinleşiyor. Giyinik insana baksa, soyunuk görüyor.

Neden? O gazete onun damarına girdi. Farkında olmadan o gazete, o mecmua, o müstehcenlik onun bir yerini dürttü, duygularını ayağa kaldırdı. O duygular ayağa kalktı mı bir daha toparlayabilirsen toparla… Burnunu sıkmak lâzım ki insanın, o gitsin. Boğazını sıkmak lâzım ki yola gelsin…

Bir canavar gibi horul horul uyuyor. Varsın uyusun… Uyandırdın mı, hadi bakalım zapt edebilirsen et! Zapt olmaz, o şehvet denilen şey zapt olmaz.

Resime bakar, şehvet: sinema afişine bakar, şehvet… Şarkı dinler, şehvet; minibüse binersin, şehvet… Şarkılar, türküler; bu adamların başka işi yok mu Allah aşkına? Bu dünyada şehvetin dışında başka iş yok mu? Hiç başka bir iş kalmadı mı? Akılları, fikirleri, geceleri, gündüzleri buna mı tahsis edilmiş? Ne dinlersen, ne görürsen, ne okursan ve kiminle konuşursan, onun da aklı orada…

Geçen gün gazetelerde resmi vardı, delinin birisi soyunmuş, “Ben de müstehcenim, beni de poşete koyun!” diye bu vatan caddesinin bir yerlerinde koşmuş da polisler kement atıp yakalamış. O deliye o duygular nereden geldi? Gökten yağmur yağar gibi yağıyor.

O deli ortaya koymuş, akıllılar duygularını içlerine atıyor. Delinin ortaya koyduğu duyguları, akıllılar tencerenin içine koyuyor, kapağını kapatıyor. Kapatıyor ama, fokurdadığı zaman kapağını attırır. Düdüklü tencereye koysa, patlatır.

Hasılı, çevremize baktığımız zaman, nerede o arının her çiçekten bal topladığı gibi güzel şeyler… Nereye baksan, pislik… Ahlâkı bozuluyor insanın… Vasat vatandaşın ahlâkı bozuluyor, gözü dönüyor, şuuru bozuluyor.

Git 18 yaşındaki, 20 yaşındaki çocukların arasına, gir bir okulun

otobüsüne… Geç bakalım şu ortaokul, lise talebelerinin fazla dolaştığı semtin sokağından, kulak ver bakalım! İlkokula giden bacak kadar çocuklar bile neler konuşuyor!

Seneler önce bir keresinde ben hocamın, profesörümün evine gitmiştim. Elime çantayı aldım, oradan da fakülteye arka sokaktan yürüyorum. Arkadan da kolejin ilkokul kısmına giden iki tane kız, torbalarından belli… Ben gidiyorum, onlar da geliyor. Tabii, onlar kendi dünyalarına dalmışlar, haberleri yok, konuşuyorlar, ben de duyuyorum. Akılları fikirleri bücürlerin, müstehcen meseleler… Bacak kadar kızlar neler konuşuyor, bir duysanız… Ahmed'e şöyle oldu da, Aysel böyle dedi de…

Böyle başlıyor bu iş, muhit böyle teşvik ediyor, giyim böyle…

Biz hanımlara hizmet olsun diye İslâmî bir kadın-aile mecmuası çıkartalım dedik. Kıyafet modelleri yayınlıyor arkadaşlar… Kuveytli bir hanımefendi görmüş, "Bu kıyafetlerin de belleri dar olmuş." demiş. Vücut belli olursa, İslâmî olmaz diye, kemerli olmasını bile yadırgamış. Biz orasını atlamışız, ev kıyafetidir diye dikkat etmemişiz.

Şimdi muhit öyle değil.

"—Yahu bu yakasını kapalı yapsana, niye buraya kadar açıyorsun?"

"—Senin aklın ermez!" diyor.

"—Benim aklım senden çok eriyor ama, senin aklın bir şeylere ermiyor."

"—Niye bu kadar açık bu beline kadar, kumaş mı yetmedi?"

"—Hocam, sen karışma!"

Ben karışmazsam, bak hadis-i şerifte Efendimiz azarlayacak. Maymun suretinde, hınzır suretinde mi kalkalım?

Karışacağız, biz de kendi keyfimizi, kendi zevkimizi ortaya koyacağız. Yüzde doksan dokuzuz, memleketin sahibiyiz biz… Ev sahibiyiz. Misafir değiliz ki, sığıntı değiliz ki, bir köşeye sığınalım da, büzülelim de, "Beni buraya aldığınıza çok şükür, karnım doyuyor ya el-hamdü lillâh… Burdan da kovarsanız nereye gidelim karda kışta?" diyecek durumda değiliz.

Ev sahibiyim, ben böyle istiyorum.

“—Kahve orta şekerli olsun!”
Kurulurum minderime, köşe başına…
Yani insanın kendi evindeki rahatlığıyla çalışacağız.

Aldığımız iyi değil, verdiğimiz aldığımıza göre… Kötü demirden iyi kılıcı hangi sanatkâr yapmış? Malzeme kötü olunca olmaz ki, malzeme has olacak, halis olacak. Aldığımız kötü olunca, verdiğimiz de kötü oluyor. O halde arı gibi olacağız. Her çiçekten balını alacağız.

Dikkat ederseniz, arıda yine misal var… Arı bazen zehirli çiçeklerden alır, insan o balı yediği zaman ölür. O da bal… O da bal ama hocam, şifa için şöyle kaşık ucuyla al ama, daha fazla alırsan, ölürsün. Çünkü zehirli çiçekten topladı.

O halde, hangi çiçekten bal aldığımıza dikkat edeceğiz. Hangi yerden bilgi kazandığımıza dikkat edeceğiz. Gözümüze hangi görüntülerin nereden geldiğine, o görüntülerin eğri mi doğru mu olduğuna dikkat edeceğiz. Kulağımıza nerden ve hangi seslerin geldiğine dikkat edeceğiz. Okuduğumuz kitaplara dikkat edeceğiz. Konuştuğumuz insanlara dikkat edeceğiz. Fikrine müracaat ettiğimiz şahıslara dikkat edeceğiz ki, alınan malzeme temiz olsun.

Ondan sonra da öbür tarafta bin bir çiçekten bal toplamışsak, Allah’tan korkup güzel şey söyleyeceğiz. Eğri otursak da doğru konuşacağız. Eğri otursak bile doğru konuşmaya kendimizi alıştıracağız. Müslümanız, mes’ulüz. Allah CC her yaptığımızı görüyor. Her sözümüz, her işimiz yazılıyor deftere… Hiçbir şey bırakılmadan hepsi kayda geçiyor. Bu şuura erememişsek, iyi müslüman olamayız. Daha çok fırın ekmek yememiz gerekir.

d. Medine’yi Terk Eden Kimse

Gelelim üçüncü hadis-i şerife…
Câbir RA’dan rivayet edilmiş, İbn-i Asâkir kitabına kaydetmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[180]

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، مَا خَرَجَ أَحَدٌ مِنَ الْمَدِينَةِ رَغْبَةً عَنْهَا ، إِلا

أَبْدَلَهَا اللهُ خَيْراً مِنْهُ أَوْ مِثْلَهُ (كر. عن جابر)

RE. 456/10 (*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî, mâ harace ehadün mine'l-medîneti rağbeten anhâ, illâ ebdeleha'llàhu hayran minhü ev mislehû*)

"Muhammed'in nefsi, canı kudreti elinde olan o zata yemin olsun ki, Allah'a CC yemin olsun ki, bir kimse Medine-i Münevvere'den dışarıya çıkmaz... Hangi sebeple? (*Rağbeten anhâ*) Onu sevmediği için, "Aman, burada da oturulur mu?" diye ondan soğumuş olarak, rağbetini kesmiş olarak oradan dışarıya çıkmaz, (*illâ ebdeleha'llàhu hayran minhü ev mislehû*) Allah onun yerine Medine-i Münevvere'ye ondan çok daha hayırlı veyahut onun gibi hizmet görecek hayırlı kimseyi nasib eder.

Şimdi (*ragibe anh*) fiili, bir şeyden iğrab etmek demek. Ragıbe fiili (*fî*) ile kullanılırsa, rağbet etmek, bir şeyi istemek manasına gelir. (*An*) ile kullanılırsa, bir şeyden soğumak, istememek, vaz geçmek manasına gelir.

Meselâ, (*ragıbe fi'l-medîneti*) dese, Medine'de oturmaya rağbet etti, şevk duydu manasına gelir. (*Rağbeten anhâ*) deyince, Medine'den soğumuş, orada kalmaya niyeti yok, beğenmemiş. Peygamber SAS Efendimizin mübarek şehrini istememiş, ondan soğumuş da oradan gidiyor.

"—Kim böyle çıkarsa, def olsun, gitsin! Allah daha hayırlısını Medine ahalisi olarak nasib eder." diyor Peygamber SAS.

---

[180] İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.II, s.213, no:461; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XII, s.252, no:34909; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.384, no:25130.

Peygamber SAS Efendimiz'in kabrinin olduğu yer, yerlerin en güzelidir. Yeryüzünün en şerefli yeridir. Göklere tefahür etse, iftihar etse yeridir. Şair Nâbî'nin dediği gibi:

Bende medfundur deyu eflâke fahreyler zemin

O mübarek bölge, ikinci bir haremdir. Oraya Deccal giremeyecek. Çünkü her bir vadisinde, geçidinde bir melek kılıcını çekmiş, manevi bakımdan o mübarek beldeyi koruyor.

Oraya giden selâmete erer. Oraya giden rahmete kavuşur. Orada namaz kılan, başka yerde kıldığı namazdan bin misli fazla sevap alır. Orada Peygamber Efendimiz SAS'in civarında olmak, ona mücâvir olmak şereflerin en büyüğüdür.

Bir insan bu şerefleri anlayamadı da orda durmaktan vaz geçtiyse, nereye giderse gitsin! Allah daha hayırlı kimseleri oraya nasib eder. Hayırsızlar gider.

Bir başka hadis-i şerifte Efendimiz SAS buyurdu ki:

"—Medine-i Münevvere demirci körüğü gibidir. Demirci ocağında körüklenir, ısıtılır malzeme… Küflü demir bile olsa, demirci ocağında ısıtılıp eritildikten sonra küfü gider, pası gider; has, hâlis, saf malzeme kalır.

Medine-i Münevvere öyledir. Kiri gider, pası gider, münafığı gider, kötüsü gider; hası, hâlisi kalır."

Oraya bazen boynu bükük Afrikalılar filân geliyor. Zayıf, bîçâre, bilmem ne…

Yeni bir vali gelmiş, demiş ik;

"—Bu yoksulları buradan atacağım! Sefalet manzarası meydana getiriyorlar, def edeceğim bunları bu şehirden…" demiş.

Gece rüyasında Rasûlüllah SAS Efendimiz'i görmüş. Efendimiz ona kızmış:

"—Dokunma onlara, onlar benim misafirlerim!" buyurmuş.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Medine-i Münevvere'yi görmeyenlere görmek nasib eylesin… Görenlere tekrar tekrar ziyaretler nasib eylesin…

e. Birbirimizi Sevmenin Önemi

Gelelim sayfanın sonundaki ve bugün okuyacağımız hadislerin sonuncusu olan hadis-i şerife…

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[181]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لاَ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا ، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا. أَوَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ: أَفْشُوا السَّلاَمَ

---

[181] Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXII, s.393, no:25151.

بَيْنَكُمْ (حم. م. د. ت. ه. حب. عن ابي هريرة)

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû, ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû. Evelâ edüllüküm alâ şey'in izâ faaltümûhu tehàbebtüm: Efşü's-selâme beyneküm*)

Bu hadis-i şerif Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de, Ebû Dâvud'da, Tirmizî'de, İbn-i Mâce'de, İbn-i Hibban'da olan bir hadis-i şeriftir. Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan ve Ebû Hüreyre RA'dan gelen rivayetleri var.

Bunu de deftere yazmak lâzım. Bu da bizim selâmetimiz için, bu dünyada Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına uygun yaşayıp, huzuruna sevdiği kul olarak varmamız için önemli bir esası anlatıyor. Buyuruyor ki Efendimiz:

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım kudreti elinde olan Allah'a yemin olsun ki, yani Allah'a yemin olsun ki; (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) iman etmedikçe cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz."

Kâfir cennete girer mi? Girmek ne, cennetin kokusu beş yüz yıllık mesafeden duyulur da, kokusunu bile duyamazlar. Cennete ancak mü'min olan, Müslüman olan girecek. Burada da yeminle söyledi bu hakikati Peygamber Efendimiz SAS.

"Allah'a yemin olsun ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz. (*Ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû*) Birbirinizi sevmedikçe, karşılıklı muhabbet beslemedikçe, birbirinizle dost olmadıkça, ihlâslı samîmî kardeş olmadıkça hakîkî mü'min olamazsınız."

Bu cümle bize işin en ince noktasını anlatıyor. İşin anahtarını görüyor musunuz?

"—Hocam, imanın tadını duyamıyorum. İbadetlerden zevk alamıyorum. Tesbih çekiyorum ama bir şeyler olmuyor…"

"Birbirinizi sevmedikçe hakiki imana eremezsiniz." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Şimdi biz hakiki iman olmayınca cennete giremeyeceğimize göre

ne yapacağız? Akıl için bir tane yol var, başka çaresi yok: Birbirimizi seveceğiz.

"—Hocam, seveyim ama şu adamın nesini seveyim?"

İmanını sev, Peygamber Efendimizin ümmetinden olduğunu sev… Bir güzel tarafını bul! Gülü seven dikenine katlanır. Ufak tefek şeylerine bakma, sev! Nasıl seveceksen sev!

Dini güzel de… Acı, bir şey yap, ama sev…

Şimdi biz zorba olursak, hoyrat olursak, kaba olursak, arkadaşlıktan anlamazsak, vefalı olmazsak, karşı tarafa çanak tutmuş oluruz. İşin bir tarafı bu…

Biz mümkün olduğu kadar sevimli insan olmağa kendimiz çalışacağız. Üzerimizdeki kötü huyları atmağa çalışacağız. Bu kaba sabalıkla, bu duygusuzlukla, bu anlayışsızlıkla… Nezaket yok, zerafet yok; olmaz! Kendimizi bir tashih edeceğiz, güzel huylarla bezeyeceğiz; bir…

İkincisi de karşımızdaki kardeşlerimizi o haliyle de sevmeye kendimizi alıştıracağız. Neden? Büyüklerimiz söylemişler ki:

Yarsız kalmış cihanda aybsız yar isteyen

Ayıpsız, kusursuz sevgili, yar isteyen, isteyen sevgilisiz, yarsız kalır dünyada… Ayıpsız, kusursuz insan olmaz. Her şeyini beğenirsin, "Bir de rengi akça pakça olsaydı." dersin. Rengi esmer, sarı… Rengi akça pakça olur, "Bir de boyu uzunca olsaydı." dersin. Boyu uzun olur, "Bir de huyu güzel olsaydı…" dersin. Yine bir yerinden bir patlak verebilir, bir eksik tarafı olabilir. Ayıpsız olmaz.

Gülün bile dikeni vardır. O kadar güzel çiçektir, kokusu güzeldir, görünüşü güzeldir ama dikeni de vardır, ne yapalım?

Gülü sevenin, dikenine katlandığı gibi, Müslüman da Müslüman kardeşinin ufak tefek kusurlarına göz yumacak, görmeyecek. Bilecek ki, kusursuz insan olmaz. Bilecek ki kendisinde de nice kuşular var… Kendisi onlardan vaz geçebildi mi?

Nasreddin Hoca hani ne demiş:

"—Ah gidi gençlik…" demiş.

Bakmış etrafta kimse yok, sonra kendi kendine:

“—Ben senin gençliğini de bilirim ya!” demiş.

Biz kendimizi biliriz. Bizim nice kusurlarımız vardır. Kendimize bakacağız, başkasında da kusur olabileceğini düşüneceğiz; bir…

Bir de kendimiz başkası bizi sevsin diye gayret içinde olacağız. Kendimizdeki kötü huyları atmağa, etrafa karşı daha dikkatli olmağa, nazik olmağa, tatlı dilli, güleç yüzlü olmağa dikkat edeceğiz. Bu muhabbetleşmeyi sağlayacağız.

“—Neden, bu da nereden çıktı?”

Bu muhabbetleşmeyi sağlayamazsak, cennete gidemiyoruz da ondan… Tam iman etmiş olamıyoruz. Tam iman etmiş olmayınca da cennete gidemiyoruz. Cennetin yolu kapanıyor bize… Biz bu kaş çatıklığı ile, bu hoyratlıkla, bu itişmeyle, bu kakışmayla muamele edince, cennetin kapıları açılmıyor. Açılması için, birbirimizi sevmek zorundayız.

Hadis-i şerife devam ediyoruz:

أَوَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ: أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ !

(*Evelâ edüllüküm alâ şey'in izâ faaltümûhu tehàbebtüm: Efşü's-selâme beyneküm*)

Efendimiz mürebbilerin en güzeli idi. Pedagogların, öğreticilerin en üstünü idi. Bir şeyi söylediği zaman, işe nereden başlanacağını da söylerdi. Şimdi o kadar insan:

“—Eyvah, demek ki birbirimizi sevmemiz lâzımmış, sevmezsek cennete giremeyecekmişiz. Bu işin başlangıcı neresi?” diye merak ettiler, Allahu a'lem…

Efendimiz SAS diyor ki:

(*Evelâ edüllüküm alâ şey'in izâ faaltümûhu tehàbebtüm*) “Size yaptığınız zaman birbirinizin arasında muhabbetin meydana geleceği bir pratik çare söyleyeyim mi? Kılavuzluk edeyim mi size bu yolda? Tavsiye bulunayım mı: (*Efşü's-selâme beyneküm*) Aranızda selâmı yayınız!”

Efşû, ifşâ etmek, aşikâre etmek demek. Öyle kimseler oluyor ki seviyor, aşikâre etmiyor sevgisini… Ben de onu bana kızıyor zannediyorum, kaşları çatık… Camiye gelir gider, camiye gelir gider, camiye gelir gider… Meğer seviyormuş. Mübarek ben senin

kalbindekini bilemem ki… Sevgisini herkes söyleyecek, herkes sevgisini ifşâ edecek.

Sen bir kimseyi seviyorsan, git yanına:

"—Kardeşim, selâmün aleyküm! Nasılsın, iyi misin? Ben seni seviyorum." de.

Sevgi izhar olacak, ifşâ olacak.

Selâmı ifşâ etmek… "*Es-selâmü aleyküm!*" diye herkes birbirine selâm verecek. Yolda gidiyorsun, kimse kimseyle selâmlaşmıyor. Unutulmuş sünnetlerden birisi bu…

Selâmı söz olarak ifşâ edecek, bir de selâmet dilediğini izhar edecek. Madem onun iyiliğini istiyor, hareketleriyle de gösterecek. Halimiz o selâmetlik duygularımıza uygun olmazsa, o zaman yakınlaşma olmaz.

Şimdi bu hadis-i şerife uygun olarak hatırıma geldi ki, ben ortaokul çağlarında iken bir hakikatı öğrendim. Bir kimseyi seviyorsan, hiç konuşmamışsan bile, birkaç defa başıma geldi, bir de bakıyorsun, o da seni seviyor.

Meselâ, bizim mektebin yakınında ağabeylerden birisi vardı, ben uzaktan uzağa onu severdim. Hoşuma giderdi tipi, çapı… Ben de küçük bir çocuğum, okul talebesiyim. Onu uzaktan uzağa severdim. Ama ne konuştum ne yanına vardım, fakat sonra birkaç vesile çıktı, o da geldi bana iltifat etti. Anladım kı benim sevgim sanki manevi bir bağ ile oraya gitmiş, ordan da bu tarafa karşılık geliyor. Yani, bu işin gizli sır tarafı… Çok denedim bunu… Siz birisini sevin, isterseniz konuşmayın, ondan da size doğru bir sevgi akmağa başlar.

O bakımdan bu selâmı ifşâ etmek meselesi önemli… Sen ona selâmetlik diliyorsun, halinden ona selâmetlik dilediğin şöyle bir belli olsun, çıksın ortaya… Hani şairin dediği gibi:

Dertli olan bakışından bellidir.

Seven insan da sevgisinden belli olur. Selâmetlik dileyen insan da davranışından belli olur. Böyle yaparsan, o zaman onun kalbi de sana cezbolur. Yani onun kalbi de sana akar. Gizli bir şey bu, gizli bir kanun bu… Herkesin bildiği bir şey değil. Sen onu sevince, onun

kalbinden de ılık hisler sana doğru akar. Senden de ona doğru akar, bir mânevi alâka olur. Artık bu radyo dalgalarıyla mı oluyor, başka türlü mü oluyor de, nasıl dersen de, bakarsın ahbap oluvermişsin.

Onun için, böyle o sevgi duygusunu insanın geliştirmesi ve haline aksettirmesi lâzım! Sadece "*Es-selâmü aleyküm!*" demekle değil… Dili "*Es-selâmü aleyküm!*" dese, hali "*Es-selâmü aleyküm!*" demese, o zaman muhabbet olmaz.

Bir şair diyor ki:

Abus yüzüne iade ettim senin sözünü!

Abus çehre ile "*Es-selâmü aleyküm!*" demiş, yürümüş, gitmişsin. "Başına çalınsın senin selâmın!" deyiverir ötekisi de… "Ne bu böyle, kaşlarını çatmışsın!"

Sözün özüne uygun olacak. Dilin de "*Es-selâmü aleyküm!*" diyecek, halin de "*Es-selâmü aleyküm!*" diyecek, ona selâmetlik dilediğini gösterecek. Onu göstermezse, o zaman aykırılık olur ikisi arasında…

Sanıyorum bu ifşa kelimesinin manası altında böyle bir şeyler yatıyor. Yoksa, (*sellimû*) "Selâm veriniz!" derdi. Selâm veriniz demiyor Efendimiz, (*efşü's-selâme*) diyor, "Selâmı, selâmeti yayınız!" diyor, ifşâ ediniz diyor. İfşâ etmek hem yaymak manasına geliyor, hem de aşikâre etmek manasına geliyor.

O bakımdan selâmın sadece dille olmadığını, biraz da hal ile olduğunu, kalp ile olduğunu düşünelim! O zaman muhabbet olur. İşte o zaman Efendimizin vaadi tahakkuk eder, o zaman birbirimizi severiz. Birbirimizi sevdik mi, inşallah çok hayırlara ereriz.

Rabbimiz dünya ve ahiretin hayırlarına cümlemizi erdirsin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

30. 03. 1996 – İskenderpaşa Camii

21. ALLAH'IN RAHMETİNİN GENİŞLİĞİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ ، إِنِّي لأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، و ذَلِكَ أَنَّ الْجَنَّةَ لاَ يَدْخُلُهَا إِلاَّ نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ ، وَمَا أَنْتُمْ فِي أَهْلِ الشِّرْكِ إِلاَّ كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ ، أَوْ كَالشَّعْرَةِ السَّوْدَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَحْمَرِ (خ. م. عن ابن مسعود)

RE. 457/1 (*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî, innî leercû en tekûnû nısfe ehli'l-cenneti, ve zâlike enne'l-cennete lâ yedhulühâ illâ nefsün müslimetün, ve mâ entüm fî ehli'ş-şirki illâ ke'ş-şa'rati'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi, ev ke'ş-şa'rati's-sevdâi fî cildi's-sevri'l-ahmeri.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimin!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, lütf u ihsanı, ikramı dünya ve âhirette üzerinize olsun... Rabbimiz Receb ayının bu mübarek gününü, Mi'rac gecesini, kandilini cümlemiz

hakkında mübarek eylesin… Sebeb-i fevz-i felâh ve necât eylesin… İbadetlerimizi tâatlerimizi kabul eyleyip dualarımızı, dileklerimizi, isteklerimizi bizlere dünya ve âhiretin hayırlarını ihsan eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek ehâdîs-i şerîfesinden bir demet *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 457. sayfasının 1. hadis-i şerifinden başlamak üzere okuyup izah etmek istiyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin izahına başlamadan önce başta ve her şeyden önce Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-i pâkine sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişânesi olmak üzere hediye olsun diye; ve cümle âlinin, ashabının, etbâının ve ahbabının ruhlarına ve sâir enbiyâ ve mürselînin ervahına; cümle evliyâullah ve mukarrabînin ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz eseri yazmış olan üstadımızın üstadı Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye; kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zahid Kotku hocamızın ruhuna hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri bize kadar rivayet etmiş, nakletmiş olan râvilerin, alimlerin, ulemânın ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, muvahhid askerlerin ruhlarına hediye olsun diye; ve cümle hayrât ü hasenât sahipleriyle birlikte bu camiin bânisi İskender Paşa'nın ve bu caminin tamirine, yaşamasına, güzelleşmesine, genişlemesinemaddeten ve mânen her türlü yardımı yapmış olanların kendilerine ve geçmişlerine hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere, şu mescidde toplaşmış olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına, şu mübarek günde bir hediye olsun diye; biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olsun diye, bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım, buyurun!

…………………………

a. Ümmet-i Muhammed'in Cennetteki Hali

Peygamber SAS Efendimiz'den Abdullah İbn Mes'ud radıyallahu anh rivayet eylemiş. Buhâri ve Müslim sahih kitaplarına bunları kaydetmişler. Bu hadîs-i şerîfi oralarda buluyoruz. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[182]

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ ، إِنِّي لأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، وَ ذَلِكَ أَنَّ الْجَنَّةَ لاَ يَدْخُلُهَا إِلاَّ نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ ، وَمَا أَنْتُمْ فِي أَهْلِ الشِّرْكِ إِلاَّ كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ ، أَوْ كَالشَّعْرَةِ السَّوْدَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَحْمَرِ (خ. م. عن ابن مسعود)

RE. 457/1 (*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî, innî leercû en tekûnû nısfe ehli'l-cenneti, ve zâlike enne'l-cennete lâ yedhulühâ illâ nefsün müslimetün, ve mâ entüm fî ehli'ş-şirki illâ ke'ş-şa'rati'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi, ev ke'ş-şa'rati's-sevdâi fî cildi's-sevri'l-ahmeri*.)

(*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî*) "Muhammed'in canı elinde olan Zât'a yemin ederim ki..." Yaşaması, ölmesi, hayatı, memâtı, yükselmesi, alçalması, her şeyi Allah-u Teàlâ Hazretlerinin elinde; o bakımdan Allah'a böyle yemin ediyor Peygamber SAS Efendimiz.

Va'llàhi demiyor. (*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihî*) "Muhammed'in canı, kudret-i elinde olan Allah'a yemin olsun ki, (*innî leercû en tekûnû nısfe ehli'l-cenneti*) muhakkak umuyorum ki, kuvvetle ümit ediyorum ki siz cennet ehlinin, ahalisinin yarısı

---

[182] Buhari, *Sahih*, c.XX, s.190, no:6047; Müslim, *Sahih*, c.I, s.497, no:325; İbn-i Mace, *Sünen*, c.XII, s.338, no:4273; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.386, no:3661; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.229, no:7245; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.180, no:5410; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.IX, s.265, no:5386; Taberi, *Tehzibü'l-Asar*, c.VI, s.248, no:2571; Bezzar, *Müsned*, c.I, s.297, no:1850; Tayalisi, *Müsned*, c.I, s.43, no:324; İbn-i Asakir, *Mu'cem*, c.I, s.249, no:500; Şâşi, *Müsned*, c.II, s.195, no:613; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.IV, s.152; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XII, s.160, no:34476; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.377, no:25115.

olursunuz. Bütün cennet ahalisinin miktar olarak yarısı siz Ümmet-i Muhammed olursunuz, ben bunu kuvvetle ümit ediyorum.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bu büyük lütuf! Diğer ümmetler tâ Hz. Âdem Atamızdan beri bu zamana gelip geçmiş bir sürü milyonlarca, milyarlarca insan bir tarafa; bizim ümmetimiz, âhir zaman ümmeti ama cennetin yarısı oluyoruz. O kadar milyarların içinde bize bu kadar büyük bir hisse… Bu neden? İnsanların adedi çok çok fazla miktarda olduğu halde niye böyle?

(*Ve zâlike enne'l-cennete lâ yedhulühâ illâ nefsün müslimetün*) “Çünkü cennete ancak müslüman bir can, müslüman bir kişi girebilecek, müslüman olmadıktan sonra cennete girmek yok.” Bu kat'î bir nas, kat'î bir delil, kat'î bir hükümdür ki cennete girmenin şartı müslüman olmaktır; müslüman olmadı mı giremez.

Bazıları diyorlar ki:

“—Hocam, Edison cennete mi girecek, cehenneme mi girecek?”

Her yerde bunu soruyorlar, bu soruları papazlar çıkartıyor. Müslümanlara sorup sorup da aklını karıştırmak için.

“—Edison cennete mi girecek, cehenneme mi girecek?”

Cennete girecek, cehenneme gidecek insanı benden sormaz ki Rabbimiz Teàlâ…

“—Nasıl yani?”

Hüküm onun. Sonra ben kulların kalplerini bilemem ki… Allah-u Teàlâ Hazretleri bilir. Garp aleminde öyle insanlar biliyoruz ki, gizli olarak müslüman olmuş ama, çevresine müslüman olduğunu açamamış. Müslüman olmuşsa, imana gelmişse girer. İmanı yoksa ki biz onu bilemiyoruz, zamanında yaşamadık; girmez.

“—E ampulü yapmış…”

Ne yaparsa yapsın. Allah'ın, kendisini yaratanın varlığını anlayamamış. Ne yaparsa yapsın. Sonra bu ampulü o yapmadı ki. Ondan sonra ne kadar gelişti…

Araba, kamyon, traktör, vapur yapanlar cennete girecek; var mı böyle bir şey? Teknik elemanlar cennete girecek diye bir şey var mı?

Hayır, müslüman olan cennete girecek. Buyursun, Allah'ın varlığını birliğini kabul etsin, teslim olsun, Allah'ın hükmüne razı olsun. Peygamber Efendimiz'e iman getirsin, Efendimiz'in yolunca yürüsün, cennete gitsin.

Böyle, o buluşu yaptı, bu buluşu yaptı… Ne için yaptı, ne maksatla yaptı? Ne mâlum hayra mı yaptı, şerre mi yaptı? Allah'a mâlum.

Onun için ancak müslüman cennete gireceğinden, başkası giremediğinden, bu cennet ehlinin miktarı az ve bu az miktarın yarısı bizim ümmetimiz olacak. Ötekiler…

"—Nasıl?"

(*Ve mâ entüm fî ehli'ş-şirki illâ ke'ş-şa'rati'l-beyzâi fî cildi's-sevri'l-esvedi*) "Siz ehl-i şirkin, müşriklerin, kâfirlerin, gayrimüslimlerin yanında kara bir öküzün derisinin üstündeki bir beyaz kıl gibisiniz."

Başka bir şey değil, o kadar miktarınız. Öküzü kestin, kapkara bir öküz, derisini ortaya yaydın, binlerce kıl var, o derinin üzerinde bir tanecik beyaz kıl ne kadar azsa işte o kadarsınız. (*Ev ke'ş-şa'rati's-sevdâi fî cildi's-sevri'l-ahmeri*) Veyahut da kırmızı bir öküzün cildi üzerinde siyah bir kıl kadar.

Müslümanlar az, cennete girecek olan insanlar az. Neden?

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ (يوسف:١٠٣)

(*Ve mâ ekserü'n-nâsi velev haraste bi-mü'minîn*) "Ey Rasûlüm, sen ne kadar arzu etsen, kıvransan, yansan, yakılsan, hırs ile istesen, insanların çoğu mü'min olmayacaklar." (Yusuf, 12/103)

Çok kimse imana gelmiyor. Bugün de öyle. Şimdi bizim camimizi seviyoruz, Allah razı olsun, Allah hepinize dünya ve âhiretin her türlü hayırlarını ihsan eylesin… Ben buraya gelemedim de merdivende namaz kıldım. Çarşaf yaydık, evden çarşaf aldık, camimize yetişemedim de aşağı kapının mermeri üstüne çarşaf yaydık, öyle kıldık. Her tarafı namaz kılınacak yer yapıyoruz yine yetmiyor. Arkadaki binaları namaz kılınacak yer yaptık, tıklım tıklım dolu. Avlu tıklım tıklım dolu, merdivenlerde kıldık. Şu yan tarafı da yaparsak inşaallah yan tarafın yanını, daha yanını, orası da büyük bir salon olur; yine yetmez.

Ama ne kadar ederiz? Yine bir plaj ahalisinin, bir stadyum ahalisinin yanında azıcık ederiz.

Sen bir git bakalım Dolmabahçe stadyumuna, gör bakalım; seksen bin kişi mi, altmış bin kişi mi, bilmem ki kaç kişiliktir orası... Böyle geceden geliyorlar, başlarına külahları giyiyorlar, ellerine bayrakları alıyorlar, çeşit çeşit borazanlar, bilmem neler, tertipler düzenler… Nedir bu aşkınız, şevkiniz, muhabbetiniz yuvarlak meşin topa?

Orada taşların üzerinde otururlar, borazan çalarlar.

"—Ya ya ya, şa şa şa!.."

Bir gürültü, bir şamata… Binlerce insan...

Biz burada kaç kişiyiz?

Biz, işte, hadîs-i şerîfte söylüyor: Bir öküzün koca postunun üzerinde bir tanecik kıl ne kadarsa, mü'minler de o kadar olacak, cennete girenler.

E, bu işe gülelim mi ağlayalım mı?

Bir kere ağlayalım; çünkü bunlar bizim Hz. Âdem'den kardeşlerimiz, Hz. Âdem AS'ın torunları bunlar. Peygamber SAS Efendimiz Mi'rac'da Âdem Atamız AS'ı gördü. Şöyle sağına baktığı zaman gülüyordu dedemiz, soluna baktığı zaman ağlıyordu. Sağına baktığı zaman cennetlikleri görüyordu, cennete giren evlatlarım

diye seviniyordu; soluna baktığı zaman cehennem ehli bir sürü benî Âdem, onları görünce de gözyaşı döküyordu.

Acı bir şey aslında! Büyük bir ekseriyetin cehenneme gitmesi acı bir şey… Bunların doğru yola gelmesine çalışalım kardeşlerim, bunlar bizim kardeşlerimiz. Bunların da bizim gibi canı var, bunlar da cehennem ateşini gördüler mi ciyak ciyak bağırırlar, feryâd ü figânı basarlar. Çok pişman olacaklar o zaman. Bizim bildiklerimizi bilmiyor. Çok pişman olacaklar ama en kötü pişmanlık âhir zamandaki pişmanlık, kıyametteki pişmanlık; o zaman fayda etmeyecek. Biz şimdiden onlara anlatmalıyız.

Eskişehir'e uğradım. Eskişehir'de dediler ki;

"—Hocam, hıristiyanlar kapı kapı dolaşıyorlar. Bilhassa zenginlerin kapısını çalıyorlar, kendi bâtıl dinlerine çağırıyorlar."

Kapı kapı:

"—Bizim dinimize gel, daha iyidir, daha hoştur. İstersen sana şu avantajı da sağlarız, bu avantajı da sağlarız…" diyorlar.

Almanya'da işçilerimize de öyle diyorlar:

"—Sen bizim dinimize gel, sana şu kadar mark maaş…"

Zayıfsa paradan yakalıyor veyahut başka şeylerden yakalıyor. Onlar öyle çalışıyorlar; biz Allah'ın doğru yolda yürüyen vazifeli kulları, biz de çalışalım. Şu cehenneme düşecek kardeşlerimizden ne kadarını kurtarabilirsek, yangından ne kadar kaçırabilirsek, o kadar sevap kazanırız, o kadar iyi olur.

Ya bir de bu yanacaklar evlatlarımız olursa?

Ya bu yanacaklar bizim kardeşlerimiz olursa?

Ya bu yanacaklar bizim babamız, anamız olursa?

Ya bu yanacaklar bizim karımız, kocamız olursa?

Neyse durumumuza göre, çok yakından tanıdığımız, yüreğimiz ağzımıza gelen kimse olursa ne yapacağız?

Çok çalışmamız lazım; bir…

İkinci bir şey var ki, o da bizim sırtımızı terletip ürpertmeli. Demek ki, çok büyük bir ekseriyet bir postun üzerinde bir tanecik kıl müslüman; onlar cennete giriyor, ötekilerin hepsi cehennemlik.

"—Acaba ben o bir tanecik kıl gibi miktarı azın arasına girebilecek miyim?" diye oradan korkalım!

Oradan korkalım da cennetlik olmak için daha ciddi çalışalım! Yarım yamalak çalışmayla, eften püften tedbirlerle, bu gidişle olmaz. Bayağı aklını başına devşirip, ciddi ciddi düşünüp, kötülüklere candan tevbe edip, hayırları yapmaya yönelip bu cenneti kazanmaya çalışmak lazım!

Görüyorsunuz, koca bir postun üzerinde, öküz postunun üstünde bir kıl kadar insan girecek cennete... Gayret edelim de cennete giremeyenlerden olmayalım, cennete girenlerden olalım. Bir de işin o tarafı var.

Rabbimiz bize yardım eylesin, tevfîkini refik eylesin… Şu mübarek günler, geceler hürmetine; şu güzel aylar, tevbe ayları hürmetine bizi hakikî bir dönüşle yoluna dönenlerden eylesin… Bundan sonra, sapasağlam bu yol üzere yürüyenlerden eylesin… Cennetini cemâlini kazanan, o nimetlere erenlerden eylesin...

Muhterem kardeşlerim!İnsanın başına gelebilecek en acı şey ölümdür. Ölüm nasıl olsa gelecek! Herkese gelecek!

İnsan müslüman olduğu zaman aç ve açık kalmıyor. Müslüman yaşa, helâlinden ye, Allah çok mükâfatlar veriyor müslümanlara…

Şu iki paralık ömür için basit küçük şeylerden dolayı cenneti kaçırmaya değmez!

Küçük hesaplarla uğraşmayalım, asıl hedefe ulaşmaya gayret edelim!

b. Müslümanca Yaşamanın Zorlaşması

İkinci hadîs-i şerif, biraz yüreğimizi yakacak bir hadîs-i şerîf. Efendimiz bu ikinci hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:[183]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لاَ تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ عَلَى الْقَبْرِ ،

فَيَتَمَرَّغُ عَلَيْهِ ، وَيَقُولُ: يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَكَانَ صَاحِبِ هَذَا الْقَبْرِ ، وَ

---

[183] Müslim, *Sahih*, c.XIV, s.113, no:5176; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.45, no:4027; Mizzi. *Tehzibü'l-Kemal*, c.XXXIII, s.35, no:7208; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.212, no:38435; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.393, no:25152.

لَيْسَ بِهِ الدِّينُ إِلاَّ الْبَلاَءُ (م. ه. عن أبى هريرة)

RE. 457/2 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lâ tezhebü'd-dünyâ, hattâ yemurre'r-raculü ale'l-kabri, feyetemerrega aleyhi, ve yekùlü: Yâ leytenî küntü mekâne sâhibi hâza'l-kabri, ve leyse bihi'd-dînü ille'l-belâe.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Müslim ve İbn-i Mâce'nin kitaplarında var. Sıhah-ı Sitte'den iki kitapta olan bir hadîs-i şerîf ki, bizim yüreğimizi biraz yakacak bir mâna taşıyor. Efendimiz buyurmuş ki:

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lâ tezhebü'd-dünyâ*) "Canım kudreti elinde olan o Zât'a, Allah'a yemin olsun ki! Dünya bozulmayacak; ancak şu iş olacak, ondan sonra bozulacak." Yani şu hadise tahakkuk etmeden, bu hal yaşanmadan, insanların başına bu durum gelmeden dünya yok olmayacak, ille bu hal başına gelecek insanların… Neymiş o hal?

(*Hattâ yemurre'r-raculü ale'l-kabri*) "Adam daha önce ölmüş birisinin kabrinin yanından geçecek de, (*feyetemerrega aleyhi*) kabrin üstüne yatıp toprakta yuvarlanacak, (*ve yekùlü*) ve diyecek ki: (*Yâ leytenî küntü mekâne sâhibi hâza'l-kabri*) 'Keşke şu kabrin sahibinin yerinde ben olaydım.' Bu hal olmadan dünya bozulmayacak." Hayat şartları yaşayanların, ölülerin yerinde olmayı temenni edeceği kadar bir kötü duruma gelecek.

Neden? (*Ve leyse bihi'd-dînü ille'l-belâe*) "Çünkü onun dini belâdan başka bir şey getirmeyecek kendisine. İnancı, imanı dolayısıyla çok sıkıntılara düşecek. O sıkıntıdan dolayı…"

Başka bir hadis-i şeriften ten de duymuşsunuzdur, hatırınızda kalmıştır:

"—Âhir zamanda insanın müslüman olması, avucunda ateş, kor tutmak kadar acı olacak. Müslüman, sanki avucuna, çıplak avucuna mangaldan veya sobadan kor ateş almış gibi… Nasıl yanar cayır cayır eli; ateş tutmak gibi zor olacak müslüman olmak."

Allah bize kötü günler göstermesin. Dünya ve âhiretin hayırlarına erdirsin…

Eski ümmetler dinlerinden dolayı imtihanlar çektiler, çok sıkıntılar çektiler. Eski zalimlerden bir tanesi, o devrin müslümanlarını öldürmek için hendekler kazdırmış, hendeklerin içine odunlar attırmış, bayağı kızgın ateş… İnananları, mü'minleri atıyor içine... Kadıncağızın birisi de mü'minlerden, onu da yakalamış, onu da ite kaka hendeğin başına getirmişler, ateşe atacaklar.

"—Söyle bakalım mü'min misin, değil misin?"

Kâfir olmasını, imanından dönmesini teklif ediyorlar. Dönse atmayacaklar, dönmezse atacaklar. Mü'minse, "Allah'a inanıyorum!" derse, atacaklar.

Atacak kendisini de kucağında da yavrusu varmış. Kucağındaki yavrusuna merhametinden, annelik damarı, şefkati kabardığından:

"—Acaba çocuğumu kurtarmam daha mı uygun olur? Şunların dediğini deyiversem de acaba ateşe atılmasam mı?.." diye çocuğu için düşünürken, kucağındaki o çocuk, Efendimiz SAS bize bildiriyor ki dile geldi:

"—Ey anacığım, dönme dininden!" dedi.

Üç kişi konuşmuştur: Hz. İsa AS beşikteyken konuştu. Bu kadıncağızın kucağındaki bu kişi konuştu. Bir de bir rahip, bir ibadet ehli âbide iftira ettiler; bir çocuk doğdu bir kötü kadından… "Bu rahipten oldu." dedi, iftira ettiler, kadın öyle dedi. Sonradan o çocuk dile geldi; "Ben filanca çobanın çocuğuyum." diye. O âbid kulunu kurtarmak için Allah onu konuşturttu.

Eski ümmetlerde sıkıntı çekilmiş. Bu bizden sonra gelecek ümmetlerde böyle sıkıntılar olacak, kabrin başına geçecek de kabrin toprağı üstünde yatacak da:

"—Keşke şu kabrin içinde yatan yerine ben olsaydım." diyecek.

Bizim bugün halimiz ne? Bizim bugün halimiz baklava börek, kaymak gibi. Yediğimiz önümüzde, yemediğimiz yanımızda. Evimizin içinden sıcak sular, soğuk sular… Memleketimiz gül gülistan; güneşi, denizi, deresi, dağı, ovası, mahsulü var…

Umreye gitmiş bir arkadaşım anlatıyor. Bir elmaya bilmem kaç yüz lira para veriyorlarmış Irak'ta… Bizim otobüsten giden hacılarımızdan elma istiyormuş da bir elma bilmem yedi yüz lira mı, bin iki yüz lira mı? Tek bir elma...

Neden? Harp darp var, kıtlık… Bizim memleket bolluk; biz elmayı çürütürüz, dallarından toplamayız. Başka yerlerde böyle sıkıntı var.

Bize yakışan; Allah bize bu kadar nimetler, bu kadar güzellikler vermişken dağ başı, deniz kenarı gördüğümüz zaman içki meclisleri kurmak, günahlara dalmak mıdır? Allah'ı unutmak mıdır? Âhireti unutmak mıdır? Yoksa bu nimetlere şükretmek midir?

Bize hangisi düşüyor?

Eski ümmetler dininden dolayı çekmişler, gelecek ümmetler bu kadar sıkıntılar çekecekler. Biz bunca nimet içindeyiz. Bizim namaz kılmamıza ne mâni? Oruç tutmamıza ne mâni? Allah yolunda yürümemize ne mâni? Kur'an'ı öğrenmemize ne mâni?

Yok bir mâni! Bizim sırf şeytana uyduğumuzdan dolayı bu ahali yanlış yola giriyor. Ahalinin gözü dönmüş. Aklı fikri belden aşağısında, zevkte, safada, eğlencede. Biz bir güzel manzaralı bir yer görsek;

“—Maşaallah, tebarekallah; Rabbimiz ne güzel yaratmış. Hadi şurada, şu soğuk suyun başında abdest alalım da iki rekât namaz kılalım.” deriz. Arkadaşlarla bazı seyahatlerimiz oluyor;

“—Aman ne güzel çeşme başı, çayır çimen; hadi şurada iki rekât namaz kılıverelim.”

Abdest alıp namaza duruyor müslüman. Ötekisi de böyle bir çayır çimen gördü mü;

“—Getir biraları, rakıları, mezeleri, bilmem neleri…”

Günaha dalıyor, Allah’a âsi geliyor. Allah’ın nimetlerini yiyip âsi geliyor.

Bu hadîs-i şerîften benim anladığım, içime gelen azim ve karar şu ki: Biz gece gündüz Rabbimiz’in şu nimetlerine şükretmenin çarelerini arayıp, şu dinimizin emirlerini tutmaya çalışmalıyız. Çünkü çok bolluk içindeyiz, çok rahatlık içindeyiz. Dünyada bizim kadar rahat insan belki az bulunur.

Ben Avrupa’yı, Almanya’yı filan gördüm. Daha müreffeh ülkeler ama rahat değil. Bizim kadar rahat değil. Bizim memleketimizdeki, evet, yolları biraz çamurluca, intizamsızlık var, şöyledir böyledir ama bizim memleketimizdeki sıcak hava, tatlılık, rahatlık, insanın kolay yaşaması orada yok…

Orada hayat sert, hayatın kanunları sert. Çalışmayan ayaklar altında ezilip gidiyor... Cemiyette kimse kimseye merhamet etmiyor, bakmıyor. Oralarda yaşayanlar bilirler ne demek istediğimi, anlarlar. Üç ay durdu mu, patlayacağı geliyor insanın…

“—Aman eksik olsun sizin kaloriferiniz, sıcak soğuk suyunuz, tramvayınız, otobüsünüz, tayyareniz; nerede benim çamurlu, topraklı memleketim…” diye insanın burnunda buram buram tütüyor şu memleket…

Allah buranın kadrini kıymetini bilip, güzel kulluk etmeyi şu güzel günler hürmetine bizlere nasib eylesin…

Azminizi berkitin, kuvvetlendirin. Rabbimiz’e, bundan sonra, bu hadîs-i şerîfi hiç unutmayıp güzel kulluk etmeye gayrete gelin…

Rabbimiz kötü günler göstermesin… Bizlere de, çoluk çocuğumuza da, daha sonraki nesillerimize de dünya ve âhiretin sevabını, hayrını ihsan eylesin…

Bu temennimiz. Biz kuluz; boynumuzu bükeriz, elimizi açar isteriz. Ama biliyorsunuz muhterem kardeşlerim, Amerikan donanması Libya'nın açıklarına gitti. O ona bomba attı, o ona bomba attı. Harbin ucundan döndük geldik. İki tane Amerikan gemisi boğazdan geçti, bilmem Kırım taraflarını dolaştı geldi. Harbin ucundan döndük geldik. Harp denilen şey aniden patlayıverir.

Yâsîn Sûresi'ni hep okuyoruz ya, ailesinin yanına dönmeye vakit bulamaz insan kıyamet koptuğu zaman.

فَلاَ يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلاَ إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ (يس:٥٠)

(*Felâ yestatîûne tavsiyeten ve lâ ilâ ehlihim yerciûn.*) [İşte o anda onlar ne bir vasiyyette bulunabilirler, ne de ailelerine dönebilirler.] (Yâsin, 36/50)

Ne demek?

"—Onlar böyle birbirleriyle çekişip dururken gündelik hayatın meşakkâtleri, dertleri, ticareti, şusu busu içinde; kıyamet tepelerinde birden bom diye patlar, kopuverir ve evlerine dönmeye vakit bulamazlar." diyor o âyet-i kerîme Yâsîn Sûresi'nde.

Evine gitmeye vakit bulamaz. Dükkânından, çoluk çocuğunun başına gidemezsin kıyamet koptuğu zaman, bir harp darp çıktığı zaman... Belki de yakındır.

Onun için dün de bir hadîs-i şerîf okuduk.

"—Bir insanın vasiyetini yazmaması, vasiyetinin olmaması dünyada onun için bir ardır, utanç vesilesidir, âhirette de nardır. Âhirette de ateştir ve lekedir." diyor Peygamber Efendimiz.

Vasiyetimiz yastığımızın altında yazılı duracak. "Hemen ölebilirim." diye hazırlıklı olacağız. Biz temenni ediyoruz; güzel günler görelim, çoluk çocuğumuz da güzel günler görsün, torunlarımız da güzel günler görsün, gül gülistan yaşayıp gidelim diyoruz ama etrafımızda da ateş çemberi; bombalar patlayıp duruyor.

Harbe de hazır olacağız. Ölüme de hazır olacağız. Kıyamete de hazır olacağız. Vasiyetimiz de yazılı olacak. Başka çaresi yok. O temennimiz bizi aldatmasın, gevşetmesin, günahlara dalmak için

bize böyle bir şeylik meydana getirmesin. Çok ciddi günlerde yaşıyoruz. Bu hayat denilen şey, çok ciddidir. Bir olmadık hata işler de, o hal üzere yakalanırsak ölüme; ne fenâ!

Allahu Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

(آل عمران:١٠٢)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü't-teku'llàhe hakka tukàtihî*) "Ey iman edenler! Allah'tan nasıl korkmak gerekiyorsa öyle korkun, takvâya sımsıkı sarılın! (*Ve lâ temûtünne*) Sakın ha ölmeyin, sakın ha asla ve kat'a ölmeyin; (*illâ ve entüm müslimûn*) ancak ve ancak müslüman kimseler olarak ölün, başka bir şekilde ölmeyin!" diyor. (Âl-i İmrân, 3/102)

Onun için müslüman ölmeye dikkat edeceğiz.

"—İşte filanca yerden maaş alacağım da, filanca yerden ikramiye alacağım da, falancayı aldatacağım da…"

Kendini aldatıyorsun, başkasını aldatmıyorsun. Bu dünyaya daldı mı insan kendi kendini aldatıyor. Biliyor musunuz bizim dinimiz insanın günah işlemesine ne diyor kitabımızda, hadislerimizde?

"—Nefsine zulmetti." diyor.

Nefsine zulmetmek ne demek? Kendi kolunu kıvırıp kendi parmağını kırmak, jiletle göğsünü çizmek filan mı?

Hayır! Günah işledi mi insan, kendine zulmetmiş oluyor. Başkasına değil, kendisine zulmetmiş oluyor. Onun için, gelin şu kendi canımıza acıyalım da kendimize zulmetmeyelim! Kendimize işkence etmeyelim! Kendi elimizle kendimizi ateşe atmayalım! Cehenneme kendimiz koşa koşa gitmeyelim!

Rabbimiz bize uyanıklık versin… İyi kul olmayı nasib etsin... Cennetini, cemâlini nasib eylesin…

c. Allah'ın Mağfiretinin Genişliği

Üçüncü hadîs-i şerîf müjdeli bir hadîs-i şerîf. "Ümitsizliğe düşmesin kullar." diye Rabbimiz; bak, peş peşe bir de müjdeli hadîs-

i şerif karşımıza çıkarttı.

Üçüncü hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[184]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا ، لَذَهَبَ اللّٰهُ بِكُمْ ، وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ

يُذْنِبُونَ ، فَيَسْتَغْفِرُونَ اللّٰهَ ، فَيَغْفِرُ لَهُمْ (حم. م. عن أبي هريرة)

RE. 457/3 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lev lem tüznibû, lezeheba'llàhu biküm, ve lecâe bi-kavmin yüznibûne, feyestağfirûna'llàhe, feyağfiru lehüm.*)

Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A. ki mezhep imamlarından, Hanbelî mezhebinin kurucularından bir mübarek büyüğümüz ve Sahîhayn'dan bir tanesi olan Sahîh-i Müslim'in sahibi kitabına yazmış bu hadîs-i şerîfi ki, hadis sağlam yani...

Bir taraftan da sevinmek lazım. Birisine bir hadis söyledin mi dikleniyor hemen. Biraz insan bir kızar gibi oluyor ama bir taraftan da sevinmek lazım.

"—Hocam bunun kaynağı nerede?"

Pekâlâ, kaynağı işte burada. Her şeyin sağlamını öğrenmek istediği için seviniyoruz. Tamam, bak bu kaynaklar sağlam kaynaklar. Ahmed ibn-i Hanbel, mezhep imamı. Müslim kitabına yazmış. Sağlam hadîs-i şerîf.

Ebû Hüreyre RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki;

(*Ve'llezî nefsî bi yedihî*) "Canım kudreti elinde olan Allah'a yemin olsun ki, (*lev lem tüznibû*) eğer siz günahsız kullar olsaydınız, hiç günah işlememiş kullar olsaydınız; (*lezeheba'llàhu biküm*) Allah sizi sürüp götürtürdü. Kaldırırdı yeryüzünden… (*Ve*

---

[184] Müslim, *Sahih*, c.XIII, s.301. no:4936; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.309, no:8068; Begavi, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.418; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.410, no:7102; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.181, no:20271; Taberani, *Dua*, c.I, s.508, no:1801; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.216, no:10226; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.343, no:2945; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.412, no:25196.

lecâe bi-kavmin yüznibûne) Günah işleyen kavim getirirdi. (*Feyestağfirûna'llàhe*) Onlar da günah işleyip, boyun büküp, Allah'a istiğfar ederlerdi; (*feyağfiru lehüm.*) Allah da onları mağfiret ederdi."

Bu hadisi daha önce duymayan çok şaşırır. Bu hadisin mânasına çok şaşırır ilk defa duyan... Daha önceden duymuş olan o şaşkınlığı atlatmış olur da duymayan insan şaşırır.

"—Allahu Teâlâ Hazretleri, eğer hiç günah işlememiş insanlar olsa yeryüzünde, günahsız, melek gibi insanlar olsa, onları götürür de yeryüzünden, günah işleyen, tevbe eden kullar halk eder. Allah'tan istiğfar edip tevbe isteyen kullara onları yaptırtır ve ondan sonra onları mağfiret ederdi." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bunun mânası, Allahu a'lem, şu oluyor ki;

"—Ey günahkârlar! Allah'ın bir de Gaffâr'lığı, mağfireti, günahları affetmesi var ya; onu düşünün, ümitsizliğe düşmeyin! Eğer Allah-u Teàlâ Hazretleri günah işleyen kulları olmasaydı Gaffâr'lığı görülmezdi. Günahları affediciliği belli olmazdı. Onun için Allah-u Teàlâ Hazretleri Gaffâru'z-zünûb'dur. Bir hata işlemişseniz, moraliniz bozulup ümitsizliğe düşüp, 'Artık ben öldüm, mahvoldum, bir daha benim doğru yola girmem mümkün değil!' filan gibi bir fikre saplanmayın!"

Bana birisi mektup yazmış, cevabını yazdım da postaya atamadım. Diyor ki:

"—Hocam şu günahı işledim, acaba Allah beni affeder mi? Acaba ben imamlık yapabilir miyim? Acaba ben müezzinlik yapabilir miyim? Acaba evliliğim câiz olur mu, evlenebilir miyim?.."

Bir günah işlemiş, ondan sonra çok morali bozulmuş, mahvolmuş. Ben de cevabını yazdım ki;

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri kendisine şirk koşmak, müşriklik hariç her günahı dilerse bağışlıyor. Tevbe edenin tevbesini kabul ediyor, günahlarını bağışlıyor." diye.

Onun için günaha batmış kullar bile olsa tevbe etsin, hak yola girsin. Korkmasın, eski günahlarını Allah affeder.

Ama bu hadisin bir de yanlış anlaşılması olabilir, onu da düzeltelim.

“—Mademki Allah-u Teàlâ Hazretleri affedermiş, hadi ben dalayım günahlara…”

Bu yanlış bir mâna!

“—Madem Allah affediyormuş, günah işleyeyim, işleyeyim, nasıl olsa affeder.”

Öylelerine Allah tevbe nasip etmez. Öylelerini bir ters zamanda yakalar, öyle şey olarak gider. Bu iş oyuna gelmez. Allah-u Teâlâ Hazretleri kalbi sâfî, niyeti iyi olanlara lütfunu ihsan eder. Kendisiyle oyun oynanmaz. Hâşâ, sümme hâşâ. Alaya alınmaz dinî hükümler...

Mesela;

“—Faiz haram, içki haram...” diyorsun;

“—Getir, ben içeyim!” diyor.

“—Şu haram…” diyorsun;

“—Ver, ben yiyeyim!” diyor.

Çok büyük cezaya uğrar, çok büyük felâkete uğrar. Bin bir defa pişman olur yaptığı şeye, söylediği o edepsizliğe pişman olur. Bin bir defa pişmanlık duyar! O bakımdan edebini, saygısını takınacak insan.

Eğer beşer olduğu için, bilerek bilmeyerek, şeytana uyarak, bir zaaf eseri bir hata işlemişse kendisini mahvetmesin, helâk etmesin; “Artık benim bu işim düzelmez.” diye üzülmesine lüzum yok. Allah affedebilir, affeder. Bak, hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz teselli ediyor.

“—Günah işlemeyen kul olmaz; olsaydı, Allah onları kaldırırdı yeryüzünden, günah işleyip de makbul tevbe eden kullar getirirdi.” diyor.

Onun için, biz de cemî günahlarımıza tevbe edelim! Allah-u Teàlâ Hazretleri’ne boynumuzu büküp, hele bugün, bu gece, bu aylar, Üç Aylar; tam tevbenin zamanıdır, gözyaşları dökelim!

“—Allah-u Teàlâ Hazretleri, Allah korkusundan ağlayan gözü cehennemde yakmayacak. Allah korkusundan ağlayan göze cehennem ateşi değmeyecek ve cehennem ateşini hiçbir şey söndürmez. Ne atarsan daha onu da yakar, taşları da, insanları da yakar. Cehennem ateşini Allah rızası için tesbih çeken, Allah korkusundan ağlayan kimsenin gözyaşı söndürür.” diye geçiyor kitaplarda.

Onun için günahlarımıza ağlayalım, üzülelim, tevbe edelim, istiğfar eyleyelim. Rabbimiz Gaffâr-ı zunûb'dur, Settar-ı uyûb'tur; affeder, bağışlar, anasından doğduğu gibi pâk eder kulu. Daha iyi eder, bir de setreder.

Bakın kaç kademesi var işin… İşin bu müjde tarafını biraz daha açıklayalım. Allah günahları affeder. Affettiğini de kimse duymasın diye bir de örter, setreder.

Bir de;

يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ (الفرقان:٧٠)

(*Yübeddilu'llàhu seyyiatihim hasenât*) "Allah onların (tövbe edip de inanan ve sàlih amel işleyenlerin) kötülüklerini iyiliklere çevirir." (Furkan, 25/70)

Subhanallah! Kul günah işler, tevbe eder, Allah-u Teàlâ Hazretleri o kadar kerim ki, günahın yerine bu sefer sevaba döndürür işi.

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ (البقرة:٢٢٢)

(*İnna'llàhe yuhibbu't-tevvâbîne ve yuhibbu'l-mütetahhirîn.*) [Hiç şüphe yok ki, Allah tevbe edenleri, hata eylemişse hatasını anlayıp dönenleri, Cenâb-ı Hakk'a istiğfar eyleyenleri ve temizlenenleri, temizlikte titizlik gösterenleri sever.] (Bakara, 2/222)

Allah tevbekâr kullarını seviyor. Seviyor, bir de mükâfatlandırıyor bu sefer. Tevbe etmesini sevdiğinden kulunun, yanlış yolu bırakıp da doğru yola gelmesini sevdiğinden dolayı bu sefer mükâfat da veriyor. Keremini gör ki Rabbimiz'in; kul günah işliyor, sonunda iş dönüp dolaşıyor tevbe etmek şartıyla mükâfata kadar gidiyor. Affedilmekle, örtülmekle, saklanmakla kalmıyor; aksine mükâfat kazanacak duruma da geliyor insan.

Annenin, babanın duası makbul diye bir başka hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

"—Annesine babasına erişip de cenneti kazanamayanın burnu yere sürtsün."

"—Ne kadar fırsat kaçırmış." demek. Hem annesine babasına

sağlığında yetişmiş, hizmet edip cenneti kazanamamış; burnu yere sürtsün! (*Rağime enfühû*) "Burnu yere sürtsün!" buyurmuş.

Rabbimiz bu kadar Gaffâr-ı zunûb'ken, Settâr-ı uyûb'ken, *mübeddilü's-seyyiât ile'l-hasenât* iken, insan cenneti kazanamazsa, hakikaten burnu yere sürtmesi lazım. Öyle temenni edilir.

Allah biraz gayret versin, insaf versin cümlemize…

d. Mü'min Kulun Değeri

Bu dördüncü hadîs-i şerîf Taberânî'de var. Sârat binti Abdullah ibn-i Mes'ud râviyesi, İbn-i Mes'ud RA'ın kızıymış bu Sâre Hatun. Babasından rivayet etmiş. Allah her ikisinin de şefaatine bizleri erdirsin... Büyük şahıslar…

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[185]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَعَبْدُ اللهِ فِي الْمَوَازِينِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَثْقَلُ مِنْ أُحُدٍ

(طب. عن سارة بنت عبد الله بن مسعود عن أبيها)

(*Vellezî nefsî bi-yedihî, leabdu'llàhi fi'l-mevâzîni yevme'l-kıyâmeti eskalü min uhudin.*)

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, (*leabdu'llàhi fi'l-mevâzîni yevme'l-kıyâmeti eskalü min uhudin*) kıyamet gününde ameller tartılırken, hesaplar görülürken, bir kul terazide Uhud Dağı'ndan daha ağır çeker."

Uhud Dağı'nı hacca gidenler bilir. Ovanın ortasında kocaman, heybetli bir dağdır. Bir adamcık terazide Uhud Dağı'ndan fazla çeker.

Bu neden dolayıdır? İmanın kıymetinden dolayıdır. Mü'min kulun Allah indinde kıymeti çok fazladır. Öyle, hesaplara gelmez. Mü'min kulun derecesi çok yüksektir. Allah-u Teàlâ Hazretleri ona çok büyük şeyler ihsan eder.

---

[185] Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.IX, s.78, no:8454; Sâre bint-i Abdullah ibn-i Mes'ud RA babasından.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.709, no:33456; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.405, no:25181.

Bir başka mâna da şu olabilir:

"—Kul, köle âzat etmek fevkalâde sevaplı bir ibadet."

Peygamber Efendimiz SAS peygamber olduğu zaman dünya üzerinde kölelik vardı. Suudî Arabistan'da kölelik vardı. Ondan sonra asırlar boyu devam etti. Bu kölelik meselesine, kölelerin haklarına en güzel hükümler getiren Peygamber SAS Efendimiz'dir.

"—Kölenize yediğinizden yedirin, giydiğinizden giydirin, dövmeyin…" filan diye tavsiyeleri vardır.

Köle âzat etmeye teşvikleri vardır. Her vesile ile köle âzat etmek suretiyle onları düzeltmek, kurtarmak için uğraşmıştır. Bu da mümkündür ki köle âzat etmenin sevabını beyan etsin. Bu mâna da olabilir. Asıl öteki mâna da doğrudur.

Allah indinde bir mü'min kulun kıymeti öyle Uhud Dağı'yla, dağlarla ölçülemeyecek kadar yüksektir. Mü'minin kıymeti çok fazladır. Biz kendi kalbimizdeki imanın kıymetini bilelim! Bu iman bize çok değer kazandırıyor. Bu iman cevherini Allah-u Teàlâ

Hazretleri kalbimizde daim eylesin…

Onu şeytana kaptırmayalım, onu elden kaçırtmayalım! İmanlı olarak doğduk, imanlı olarak yaşıyoruz, imân-ı kâmil ile göçmeyi Allah cümlemize nasib eylesin…

e. Cennet Ehlinin Tahtları

Bu hadîs-i şerîf, beşinci hadîs-i şerîf…

Ebu Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet edilmiş. İbn-i Hibbân'da ve Tirmizî'de var. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[186]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، إِنَّ ارْتِفَاعَهَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ، وَإِنَّ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ لَمَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ ، يَعْنِي قَوْلَهُ تَعَالَى: وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ (حم. ت. ن. ه. حب. ق. ض. عن أبي سعيد)

RE. 457/5 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, inne'rtifâahâ kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı, ve inne mâ beyne's-semâi ve'l-ardı, le-mesîretü hamsi mieti âmin.*)

Ayet-i kerîmede bildirilmiş ki:

وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ (الواقعة: ٣٤)

(*Ve fürüşin merfûatin*) "Cennette yüksek divanlar, koltuklar, yüksek sedirler olacak." (Vâkıa, 56/34)

Bunların yüksekliği hakkında SAS Efendimiz buyurmuş ki:

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki; (*inne'rtifâahâ kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı*) bu sedirlerin, bu

---

[186] Tirmizi, *Sünen*, c.XI, s.103, no:3216; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.75, no:11737; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.419, no:7405; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.II, s.528, no:1395; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.421, no:7228; Ebu Said el-Hudri RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.481, no:39345; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.385, no:25134.

cennet ehlinin safa sürecekleri o tahtların, divanların yüksekliği sema ile yer arası kadardır. (*Ve inne mâ beyne's-semâi ve'l-ardı, le-mesîretü hamsi mieti âmin*) Sema ile yerlerin arası da beş yüz yıllık yoldur, beş yüz yıllık mesafedir." diye onların büyüklüğünü bildirmiş.

Ahirette Allah-u Teàlâ Hazretleri mü'minlere tariflere sığmayacak büyük ikramlar veriyor. Cennete en son giren insan ki, cehennemde kabahatinden dolayı yanmış, yanmış kömür olmuş, ondan sonra çıkartmışlar. Nehr-i hayata atmışlar, hayat nehrinde tekrar otun, tohumun bittiği gibi bitmiş, insan haline gelmiş, ondan sonra cennete giriyor. Hatta Allah-u Teàlâ Hazretleri onu cehennemden çıkartırken:

"—Yâ Rabbi beni buradan çıkart, senden gayri bir şey istemem." diyor.

Çıktıktan sonra cehennem önünde harıl harıl yanıyor, azaplarını görüyor.

"—Yâ Rabbi yönümü bu cehennemden çevir, senden gayri bir şey istemem." diyor.

Çeviriyor Allah-u Teàlâ Hazretleri, bu sefer cennete gözü takılıyor:

"—Yâ Rabbi beni buraya sok, senden gayri bir şey istemem." diyor.

Sözünde durmuyor ama, Rabbimiz her defasında onun istediğini veriyor. Sonra cennete girmiş, girenlerin en sonuncusu, ondan sonra ölüm kesiliyor arada… Cehennem ehline; "Hadi bakalım siz burada ebedî kalıcılarsınız!" deniliyor. Cennet ehline; "Siz burada ebedî kalıcılarsınız!" deniyor, cehennemin kapıları kapanıyor.

En son giren şahsa o kadar büyük nimetler verilecekmiş ki bu semavat ve arz gibi, yerler gökler kadar çok mülkler verilecekmiş ki cennette, o zât sanacakmış ki;

"—Cennette Allah en büyük ikramı bana yaptı."

Haberi yok ötekilerden. Ötekilere nelerin verdiğini bilse mahzun olur, haberi yok. Mahzun olmayacak kadar büyük mülkler verilmiş. Bu gökler, bu yer kadar…

Allah bizi cennete dâhil eylesin…

Hadi cehennem ateşi olmadı, cehenneme girmedi ama cennete de giremedi bir insan. Ona da dayanılmaz. Ona bile dayanılmaz.

Rabbimiz bizi cennete ilk girenlerle beraber dâhil etsin. İlk evvel girenlerle…

f. Cennete İlkönce Peygamber Efendimiz Girecek

Peygamber SAS buyuruyor ki:[187]

آتِي بَابَ الْجَنَّةِ يومَ الْقِيَامَةِ ، فَأَسْتفْتِحُ ، فيَقُولُ الْخَازِنُ: منْ أَنْتَ ؟ فَأَقُولُ: مُحَمَّدٌ. فيَقُولُ: بِكَ أُمِرْتُ لاَ أَفْتَحُ لأَحَدٍ قَبْلَكَ (م. حم. وعبد بن حميد عن أنس)

RE. 3/1 (*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeh*) "Ben kıyamet gününde cennetin kapısına geleceğim. Yâni cennetlikler, cehennemlikler ayrıldıktan sonra ehl-i cennet cennete gireceği zaman, ben cennetin kapısına geleceğim. (*Feesteftihu*) Kapının açılmasını isteyeceğim." Cennetin etrafı cennetin surlarıyla çevrili, kapısı kapalı.

(*Feyekùlü'l-hàzin*) "Ben kapıya geldiğim zaman, cennetin bekçisi olan büyük melek, Rıdvân isimli melek soracak ki: (*Men ente?*) 'Kim kapıyı vuran, sen kimsin?' diye soracak."

(*Feekùlü: Muhammed*) "Ben ona diyeceğim ki: 'Ben Muhammedim! Allah'ın peygamberi, ahir zaman peygamberi Muhammedim ben.' diyeceğim."

(*Feyekùlü*) "O zaman Rıdvan isimli Melek diyecek ki: (*Bike ümirtü en lâ eftaha kableke*) 'Yâ Rasûlallah! Bu kapıyı senden önce kimseye açmamakla emrolunmuştum, ondan soruyorum. Buyur yâ

---

[187] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.188, no:197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12420; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.379, no:1271; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.119, no:400; İbn-i Ebî Àsım, *Evâil*, c.I, s.62, no:10; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.447; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.138, no:418; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.462, no:955; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:31890; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.I, no:2; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.9, no:1.

Rasûlallah.” diyecek.

Yâni cennete de ilk girecek olan kim?

Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS… Rabbimiz onun şefaatine cümlemizi erdirsin. Onunla beraber cennetine dâhil eylesin cümlemizi; ihvanımızla, kardeşlerimizle, sevdiklerimizle beraber...

Çünkü Allah seveni sevdiğinden ayırmayacak. Benim sevdiğim şuracıkta, ben bunu… Öyle değil. Seveni sevdiğinin derecesine yükseltecek:

Peygamber Efendimiz SAS müjdeliyor ki: ki:[188]

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ (خ. م. عن ابن مسعود)

(*El-mer’ü mea men ehabbe*) “Kişi ahirette sevdiğiyle beraber olacak cennette...”

Kişi sevdiğiyle beraber haşr olacak. Allah fazl u kereminden seveni sevilenden ayırmayacak, aşıkı mâşuktan ayırmayacak, orada o beraberlik olacak. Ayrılık yok. Onun için iyi şeyleri, iyi kimseleri sevelim.

Allah gönlümüze Rasûlullah’ın muhabbetini ışıl ışıl yerleştirsin. Onun adı anıldığı zaman yüreğimiz ağzımıza gelsin. Gözümüze yaş gelsin, ne yapacağımızı şaşıralım sevgiden... O şuuru ihsan etsin Rabbimiz…

g. Mü’mine Kıyamet Gününün Kolaylaştırılması

Bu hadîs-i şerîf de müjdeli. Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A’in kitabında, İbn-i Hibbân’da, Beyhakî’de, İbn-i Cerîr’de var. Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri RA râvisi. Bu müjdeli hadîs-i şerîfte de Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[189]

---

[188] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.145, no:5702; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.95, no:4779; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

[189] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.75, no:11735; Ebu Ya’la, *Müsned*, c.II, s.527, no:1390; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.329, no:7334; Heysemi, *Mecmaü’z-*

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، إِنَّهُ لَيُخَفَّفُ عَلَى الْمُؤْمِنِ ، حَتَّى يَكُونَ أَهْوَنَ عَلَيْهِ مِنْ صَلاَةٍ مَكْتُوبَةٍ يُصَلِّيهَا فِي الدُّنْيَا ، يَعْنِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ (حم. ع. وابن جرير ، حب. ق. في البعث ، ض. عن أبى سعيد)

RE. 457/6 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, innehû leyuhaffefü ale'l-mü'mini, hattâ yekûne ehvene aleyhi min salâtin mektûbetin yusallîhâ fi'd-dünyâ, ya'nî yevme'l-kıyâmeti.*)

"Canım elinde olan Zât-ı Celîl'e yemin olsun ki, nefsim kudreti elinde olan Allah'a yemin olsun ki, müslümana o gün, sanki bir farz namazı dünyada kıldığı zamanki kadar hafif ve kolay gelecek." Hangi gün? (*Ya'nî yevme'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü..."

Bunu biraz açıklayayım bilmeyenlere, duymayanlara:

Mâlum bu dünyanın sonu gelecek, bu dünya hercümerc olacak, hallaç pamuğu gibi atılacak, kıyamet kopacak. Yıldızlar sapır sapır dökülecek, her şey darmadağın olacak. Ondan sonra İsrafil AS sûra bir kere daha üfürünce cümle mevta kabirlerden kalkacaklar, mahşer yeri denilen yerde toplaşacaklar. Herkes, evvelîn ve âhirîn, cümle insanlar; hepsi mahşer yerinde toplanacaklar. Uçsuz bucaksız bir düzlük, feza…

Geçtiğimiz haftalar hadîs-i şerîfte geçti: Güneş insanların tepesine yaklaştırılacak. Bir mil veya bir milden de daha az bir miktar yaklaştırılacak güneş. Şimdi milyonlarca kilometre uzakta güneş, yaz oldu mu ne yapacağımızı şaşırıyoruz.

Sıcak ülkelere, hacca gidenler bilirler ne kadar sıkıntı çektiklerini sıcaktan. Güneş tepelerine bir mil kadar, bir milden daha az kadar yaklaşacak mahşer ehlinin. Beyinleri kaynayacak. Fokur fokur beyinleri kaynayacak! O mahşerin şiddetinden ve günahının büyüklüğüne küçüklüğüne göre terlere bulaşacaklar

---

Zevaid, c.X, s.610, no:18347; İbn-i diy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.III, s.114; Beyhaki, Şuabü'l-İman, c.I, s.324, no:361; Ebu Said el-Hudri RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.377, no:39003; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.385, no:3201; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.390, no:25145.

insanlar. Kimisini o kadar ter basacak ki etrafını, neredeyse ağzını kapatacak, ağzını gemleyecek kadar tere batacaklar mahşer yerinde insanlar...

O günde sadaka ve zekât verenlerin sadakaları, zekâtları başına bulut gibi gölge olacak, o güneşin hararetine karşı. Sonra Allah'ın yedi sınıf bahtiyar kulu Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelenecek. Allah onları alacak, Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde nurdan minberlerin, tahtların üstünde safa sürecekler ve mahşer halkının sıkıntılarını Allah onlara duyurmayacak.

Bu mübarekler hakkında, böyle iyiler hakkında bu hadîs-i şerîfte buyurmuş ki;

"—Dünyadaki bir namaz kılımı kadar kısa bir zaman gelecek bu mahşer günü zamanı…"

"—Pekiyi aslında ne kadar?"

Hadîs-i şerîflerden okuduğumuza öğrendiğimizi göre elli bin yıl! Elli bin yıl ayaküstü divân-ı ilâhîde duracaklar; ayakta durmaya takatleri kalmayacak, diz çökecekler mahşer yerinde insanlar. Bu elli bin yıl, Allah'ın bahtiyar kullarına dünyada kıldığı bir vakit namaz kadar kolay gelecek, sıkıntıyı çektirtmeyecek Allah onlara…

Her şeye kàdir değil mi? Her şeye kàdir. Onlara sıkıntıyı çektirtmeyecek.

h. Arş'ın Gölgesinde Gölgelenecek Yedi Sınıf

Onlar hakkında çeşitli hadis-i şerifler var. Meselâ bir meşhur hadis-i şerif var Ebû Hüreyre RA'dan, İbn-i Ömer RA'dan, çeşitli sahabelerden rivâyet edilmiş:[190]

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ : إِمَامٌ عَادِلٌ ؛ وَشَابٌّ

[190] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA'dan.

نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ؛ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ ؛ وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ ، اجْتَمَعَا عَلَيهِ و تَفَرَّقَا عَلَيهِ ؛ وَ رَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللهَ ؛ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ ؛ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ خَالِياً فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ (خ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Seb'atün yuzillühümu'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû*) "Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teàlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir:

1. (*İmâmün àdilün*) "Adaletli yönetici."

Adaletli hükümdar Arş'ın gölgesine buyur edilecek; "Buyur tahtların üstüne otur!" diye.

2. (*Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle*) "Gençliğinden beri Allah'a ibadetle yetişen genç."

Sonradan olma değil; gençliğinde efelik, edepsizlik yapmış, şöyle etmiş böyle etmiş, ondan sonra yaşlanınca, altmışa, yetmişe merdiven dayanınca sakal bırakıyor, tevbe ediyor, hacca gidiyor filan··· Sen onun gençliğini bilsen neler yaptı... Öyle değil. Gençliğinden beri ibadetle yetişen gençlere ne mutlu, onları da Arş'ın gölgesine buyur edecekler, oralarda safayla dolanacaklar.

3. (*Ve racülün kalbühû muallekun bi'l-mesâcid*) "Kalbi mescidlere bağlı kimse."

Aklı ibadette, gönlü mescitte olan mescit bülbülleri, mescid, ibadet âşıkları; onlar da Arş'ın gölgesinde olacak.

4. (*Ve racülâni tehàbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi*) "Allah için birbirini seven, bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse."

Birbirleriyle Allah rızası için dostluk eden kişiler. Allah rızası için muhabbet ama lafla değil, dünya menfaati için değil; hakikî, samimi, sağlam bir ahbaplık, sırdaşlık, dostluk edenler. Onlara da:

"—Siz benim için birbirinizi sevip de, muhabbet edip de has, hâlis, hakikî din kardeşi mi oldunuz; buyurun!" denilecek.

Arş'ın gölgesinde nurdan minberlerin üstünde yüzleri ve elbiseleri nur, onlar orada safalanacaklar.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekàle: İnnî ehàfu'llàh*) "Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, 'Ben Allah'tan korkarım!' cevabı ile karşılık veren kimse."

Kendisini güzel; yüzü, bedeni güzel, mevkii, makamı yerinde; hem soylu hem de güzel bir kadın:

"—Haydi bizim eve gel!" diyor, kötülüğe çağırıyor bir kimseyi.

O da:

"—Ben Allah'tan korkarım, harama kuşak çözmem!" diyor.

Namusuna bağlı… Karşı taraf istediği kadar güzel olsun, karşı taraf istediği kadar soylu olsun... Hayır, harama yönelmiyor. Öyle kimse. Namusu berk, sağlam olan kimse…

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâlühû mâ tünfiku yemînühû*) "Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse."

Sadakasını zekâtını, hayrını yaparken sessiz sedasız, gösterişsiz, gösterişe aldırmayan ama cömert olan insanlar. Sağ elinin verdiğini sol eli duymayacak kadar hayra gösterişsiz yönelen insanlar.

7. (*Ve racülün zekera'llàhe hàliyen fefâdat aynâhü.*) "Tenha yerde Allah'ı zikrederek gözyaşı döken kimse."

Tenhalarda Rabbi'ni zikredip, "*Allah, Allah… Lâ ilâhe illa'llah… Sübhàna'llah…*" deyip gözlerinden inci gibi yaşlar döken zikir erbabı. O da Arş'ın gölgesinde gölgelenecek.

Bunların bir kısmını siz de yapabilirsiniz, biz de yapabiliriz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri onları hakikaten öylece hal edinip üstümüze, yapıp yaşayıp; Arş'ın gölgesinde gölgelenmeyi, o kıyamet gününün dehşetini duymadan, öyle safalı olarak cennete geçmeyi

cümlemize nasib eylesin…

i. Zakkumun Acılığı

İbn-i Abbas RA rivayet etmiş. Hàkim'in *Müstedrek* isimli hadis kitabında yazılı. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[191]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَوْ أَنَّ قَطْرَةً مِنَ الزَّقُّومِ قُطِرَتْ فِي بِحَارِ الْأَرْضِ
لَفَسَدَتْ ، فَكَيْفَ بِمَنْ يَكُونُ طَعَامَهُ (ك. عن ابن عباس)

RE. 457/7 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lev enne katreten mine'z-zakkùmi kutirat fî bihâri'l-ardi, lefesedet; fekeyfe bi-men yekûnu taâmehû?)*

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım, nefsim kudreti elinde olan o Zât-ı Celîl'e, Allah'a yemin olsun ki, (*lev enne katreten mine'z-zakkùmi kutirat fî bihâri'l-ardi*) eğer cehennemin zakkum ağacından bir damlacık dünyanın denizlerine, okyanuslarına damlasaydı, bütün denizleri berbat ederdi." (*Fekeyfe bi-men yekûnu taâmehû*?) "Cehennemde gıdası sırf katıksız bu zakkum olanların hali nice olacak?"

"O zakkumun bir damlası dünya denizlerine, okyanuslarına damlasaydı cehennemden, bütün okyanusların hepsini bozardı. (*Le-fesedet*) Mahvederdi, perişan ederdi, acı ederdi, zehir zemberek ederdi." Orada gıdası bu olan cehennem ehlinin halinin nice olacağını oradan tasavvur edin! Bu da cehennemdeki azapların ne kadar şiddetli olduğunu gösteriyor.

Cehennemde bu kadar azaplar var, cennette o kadar safalar var… Bizim de önümüzde imkân, elimizde de fırsat var; yaşıyoruz,

---

[191] Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.322, no:3158; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XI, s.68, no:11068; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.291, no:7525; Tayalisi, *Müsned*, c.IV, s.367, no:2765; Ebu Nuaym, *Ahbar-ı Isfahan*, c.IX, s.243, no:1828; Beyhaki, *el-Ba's ve'n-Nüşur*, c.II, s.67, no:529; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.526, no:39502; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.411, no:25193.

istediğimiz yola gidebiliriz.

Şu tarafa gidersen; hırsızlık, arsızlık, edepsizlik, yolsuzluk, rüşvet, iltimas, kayırma, gadir, zulüm ve saire… İstersen bu tarafa git. Gidersen cehenneme bu kadar yakın...

Öbür tarafta da huzur, saadet, mutluluk, temizlik, paklık, asalet, şeref, haysiyet, namus... Bu taraf da cennete yakın...

Hangisi güzel? Elbette ikinci taraf güzel…

İnsanlar niçin kötü tarafa gidiyorlar?

İşte bu nefisler, bu şeytanlar insanları aldatıyor. Azcık bir paraya, azcık bir zevke tamah ediyorlar.

Geçen gün gazetelerde vardı. Fakir bir ailenin bir kız çocuğu, bir oğlan çocuğu; kız ot toplamaya çayırlığa, çayırların arasına gidiyor. Tanıdıkları komşu çocuğu hücum ediyor. Oğlan kardeşi onu kurtarayım derken, oğlan kardeşini öldürüyor. Kız çocuğu da öldürüyor.

Yahu bu yapmaya niyetlendiğin işi yapmasaydın ne olurdu? Alt tarafı ne? İki tane cana kıyıyor.

Bu nefis dediğimiz şeylerin, içimizdeki düşmanların ne kadar azılı düşman olduğunu buradan anlayın. Ne kadar azılı bir düşman ki, bir anlık arzusu, safası için iki tane cana kıyıyor. Cehennemi hak ediyor, ahiretini mahvediyor.

Bu nefsi terbiye etmek gerekmez mi? Bu nefsi dizginlemek gerekmez mi? Bu nefse karşı çıkmak gerekmez mi? Bu nefsi düşman bellemek gerekmez mi? Bu nefse yan çıkmak olur mu? Bu nefsi el bebek gül bebek el üstünde tutmak olur mu?

Birisi derviş olmuş, seneler önce hocası, şeyhi demiş ki:

"—Evladım hep abdestli gezeceksin, tesbih çekeceksin, dargın olduğun kimselerle de barışacaksın." demiş.

Bir iki gün geçmiş. Sonra hocasının yanına gelmiş camiye.

"—Ne yapıyorsun bakalım, nasılsın evladım?" diye sormuş hoca efendi.

O da demiş ki:

"—Hocam işte vazifeleri yapmaya çalışıyorum ama dargın olduğum kimselerle barışmak izzet-i nefsime dokunuyor." demiş.

Dargın, gidecek yanına:

"—Hadi ben seninle barışacağım." filan diyecek, yalvarma

durumuna düşüyor. “O izzet-i nefsime dokunuyor.” demiş.

Cevap şahane… Hocanın cevabı şahanelerin şahanesinin şahanesi. Diyor ki hocası:

“—A evlâdım, nefsin izzeti mi olurmuş?”

“—İzzet-i nefis.” diyor. “İzzet-i nefsime dokunuyor, nefsimin izzetine dokunuyor.”

“—Nefsin izzeti mi olurmuş evlâdım?” demiş.

Çok güzel bir cevap.

Bu nefis, işte o iki cana kıyan, o edepsizliği yaptıran, o cehenneme götüren bu nefsi ya müslüman ederiz ya da başımıza çok dertler açar. Ya hak yola getiririz, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin yolunca yürütürüz, ya da bizi pek çok belâlara uğratır bu nefis…

Sanatmış, bilmem neymiş… Biz bir taraf tutuyoruz, diyoruz ki:

“—Kadınlar örtünsün. Bu açıklık saçıklık olmaz. Bu kadınların kötü yollara sapmasını böyle önleyelim!”

Öbür taraf da geçmiş karşımıza, biraz da bizimle dalga geçiyorlar, biz softayız, sakallayız bilmem ne filan diye… Bizi bir şey bilmeze vuruyorlar:

“—Efendim, sanat bu!” diyorlar.

Yunanlıların yaptığı heykeller var. Afrodit heykeli; kolu kırık bilmem ne, müzelerde şöyle durmuş, göğsü bağrı açık, aşağısı açık, yukarısı açık filan…

“—Hadi bakalım bunu da poşete koy!” diyorlar.

Sanat eseriymiş, poşete konulur muymuş, bizimle inceden inceye dalga geçiyorlar.

Ahirette görürsün! Ahirette de görürsün, dünyada da görürsün. Senin karına birisi göz koyar, kızına birisi göz koyar; senin bu bizim korktuğumuz, senin de alay mevzuu ettiğin şey başında kabak gibi patladığı zaman anlarsın. “Haa…” dersin o zaman. Sen şimdi hep başkasını düşünüyorsun da anlayamıyorsun. O zaman anlarsın. Kendi kızının yanlış yola saptığını, perişan olduğunu ve saireyi görürsen o zaman anlarsın.

Biz bunları asırların tecrübesinden bildiğimiz için ateşle oynamıyoruz, ateşle barutu yan yana getirmiyoruz. Ateşle barut yan yana gelirse, parlar diye...

Bak benzincilerde ne yazıyor?

“—Sigaralarınızı söndürün lütfen.”

Niye, sigara içmek yasaklanmış mı?

“—Değil. Hocam burada benzin var, bu benzin buharı sigaradan bile tutuşur, patlar, yangın çıkar.”

“—Bak, orada sigarayı söndür.” diyor.

Hatta diyor ki:

“—Motoru çalıştırma, motoru istop ettir.”

Neden? Motorun içinde bujiler vardır, onun böyle kıvılcım şelalesi veyahut bir yerden bir kısa devre şase yapar, kablodan kıvılcım çıkar, pat, bir patlama olur. Nereden geldiğini anlayamazsın. Tedbir… İnsanoğlunun kafasına akıl vermiş Allah... Olmadan tehlikelere karşı tedbir alacak. Bizim dinimiz de öyle yapıyor. İşler kötüye varmadan tedbir alıyor.

İçkiyi niye yasaklamış dinimiz; bir kadehçik içsem ne olur?

Bir kadehçik içmeye alıştın mı sonunda kendini hastanede alkolik tedavisinde bulursun.

“—Efendim, biranın alkollü içki sayılmaması lazım, alkol miktarı yüzde dört filan...”

Almanya’da git gör. Biradan alkolikler sokaklara yayılmışlar, fıçı gibi olmuşlar kendileri. Alkol, bira içmekten başka bir şey akıllarına gelmiyor. Mahvolmuş hayatları... Git Almanlara sor! Biz bunları bildiğimiz için bu tarafı tutuyoruz. Diyoruz ki:

“—Namus, haysiyet olsun, akıl, mantık olsun, haysiyet, şeref olsun; işte haksızlıklar şöyle önlensin, böyle önlensin…”

Herkes bizimle dalga geçmeye çalışıyor. Biz onların dalga geçtiğini biliyoruz; bilmiyor değiliz. Onların sözlerinin nereden gelip nereye gittiğini de biliyoruz ama biz işin ciddi tarafındayız. Bizim bir kardeşimiz bir kötü yola düştü mü, biz onun acısını çekiyoruz. O onun acısını çekmiyor. Bir taraftan müstehcen yayını müdafaa ediyor şu tarafta, arka sayfada da hayatını şaşırmış kadınların dramlarını anlatıyor. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu!

Amerika’da Hollywood’daki artist:

“—Roma İmparatorluğu’nu müstehcenlik yıktı.” diyor, müstehcenliğe savaş ilan ediyor. İş ciddiyete geldi mi öyle oluyor.

Biz bir taraf tutuyoruz, onlar bir başka taraf tutuyorlar; bizim sözümüzün haklılığı kısa zamanda çıkıyor ortaya. Dikkat edersek kendi sözlerinden bile çıkıyor, kendi sözlerinin içinden bile delil çıkıyor. Allah akıl fikir versin. Milletin, insanlığın hayatıyla oynamamak, insanları eroine, içkiye, savrukluğa alıştırtmamak lazım!

Aklı başında insanlara ihtiyacımız var, etrafımızda düşman dolu. Ben bir kardeşimizin sigara içmesine razı değilim. Neden? Ciğerini zift dolduruyor. Ondan sonra astım olacak, ondan sonra öksürük tıksırık, bilmem ne… Akciğer kanseri, ölüp gidecek. Sigara içmesine razı değilim.

"—Çok katı kafalısın hocam."

Katı kafalı değilim, sigaranın zararlarını gördüm.

Eniştem sigara tiryakisi olduğu için köyden İzmir'e gitmiş hastaneye… Doktor demiş ki:

"—Sen ciğerini mahvetmişsin, senin üç aylık ömrün kalmış."

Hakikaten de gelmiş köye, açmış Kur'ân-ı Kerîm'i, bilmem kaç tane hatim indirmiş, bilmem ne yapmış filan, o kadar müddet içinde ahirete göçmüş gitmiş. Allah rahmet eylesin, mahvediyor insanı…

Biz bunları bildiğimiz için işin ciddiyetindeyiz. Ötekiler işin ciddiyetinde değil, eğlencesinde.

Allah ciddiyet nasib etsin… Sorumluluk duygusunu geliştirsin... Dünya ve âhiretin hayırlarına bizi vesile etsin... Şerlerine vesile etmesin.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

06. 04. 1986 – İskenderpaşa Camii